הארץ

85 אג' יום ה' י"ט בתמוז תשמ"ז, 16 ביולי 1987 VOL. 68/20736 JULY 16 1987
(כולל מע"מ באילת 73 אג')

פולגת רשת החנויות
מוצר יום ה'
אופנות CARRERA ונעלי CARRERA
25% הנחה
רק היום ברשת חנויות פולגת וקארדה
רק היום

חדשות הארץ

שיחת היום

עם: משה סיטו, מזכיר ועד עובדי "דפים" בקריית שמונה
על: האפשרות שהסקטור הציבורי יעבור לשבוע עבודה מקוצר
(עמ' 2)

★

דמיאניוק לשופטים: אתם מנסים להפחיד אותי
(עמ' 3)

★

אסירי ציון יגיעו היום מבריה"מ לישראל בטיסה דרך רומניה
(עמ' 4)

★

איום בהפסקת הסיוע האמריקאי לפקיסטאן בגלל נסיון להבריח חומרים לכור אטומי
(עמ' 6)

★

פרופ' יוריצקי מ"סורוקה": מאושפזים אצלנו תינוקות הסובלים מתת־תזונה
(עמ' 8)

שרות הארץ

מזג האוויר

התחזית: נאה.
הטמפרטורות:
● ירושלים: 15–29.
● תל־אביב: 22–29.
● חיפה: 22–29.
● באר־שבע: 18–33.
הגולן 18–31, טבריה 21–35, נתב"ג 20–30, עזה 22–28, אילת 26–40.

אתה צריך מזגן?
אל תתרוצץ קרא ליועץ!
ת"א 03-9630303 • חיפה 04-671416 • י־ם 02-718910 • ב"ש 057-72317 • אילת 059-72933 • אלקטרה

שערי הדולר

	שער הדולר	השינוי בש"ח
יציג	1.6130	+0.0036
נוסעים	1.9172	+0.0043
שחור	1.6700	—

שער הסל

יציג	1.6778	+0.0021

בגליון זה 14 עמודים

המשלחת מבריה"מ כבר מקבלת קהל בשגרירות פינלנד בת"א

הראשונים שנתקבלו: יוצאי בריה"מ המבקשים לחזור לשם או לבקר קרובי משפחה — ומשלחת אמהות של מסורבי עלייה

מאת סופרו המדיני של "הארץ"

המשלחת הקונסולרית הסובייטית פתחה אתמול את משרדיה בשגרירות פינלנד בתל־אביב.

חברי המשלחת קיבלו כמה אורחים ישראליים המחזיקים בדרכונים סובייטיים. שניים מהם, קשישים יוצאי בריה"מ, ביקשו לחזור למולדתם. אחרים ביקשו אשרות־תייר כדי לבקר קרובי משפחה.

למשרדים באה גם משלחת של ארגון 35 האמהות שבניהן נבנים עם
(סוף בעמוד 7)

ג'ון פוינדקסטר נשבע לומר אמת — בפתיחת עדותו אתמול בוואשינגטון. (תצלום א־פי)

פוינדקסטר: ישראל יזמה עיסקת הנשק לאיראן תמורת בני הערובה

בעדות בוועדת החקירה של הקונגרס אמר יועצו לשעבר של רייגן לביטחון לאומי: לא סיפרתי לנשיא על העברת הכספים לקונטראס; זו היתה החלטה חשובה שלי ● פוינדקסטר מאשר כי בסוף 1986 השמיד מכתב רקע שקרא רייגן על הפרשה: רציתי להגן על הנשיא

מאת צבי בראל שליח "הארץ" בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). ג'ון פוינדקסטר, שהיה היועץ של הנשיא רייגן לבטחון לאומי, ניקה אתמול את הנשיא מכל ידיעה על העברת הכספים מאיראן לקונטראס. בחלקה הראשון של עדותו לפני ועדת החקירה של הקונגרס, סיפר פוינדקסטר כי בפברואר 1986, לאחר ששב אוליבר נורת' מפגישה בלונדון שבה השתתפו גורבניפאר ועמירם ניר, מסר לפוינדקסטר "אני חושב שמצאתי דרך להעביר כספים באופן חוקי לקונטראס, באמצעות כספים שיעברו מאיראן".

נורת' מסר לו פרטים על התכנית, ונתתי לו אישור להמשיך במשימה זאת. כיוון שידעתי מהי מדיניות הנשיא, ראיתי בתכניתו של נורת' אמצעי לישומה. הבנתי מנורת' שאפשר להגדיר את הכספים כקרנות פרטיות או כקרנות הבאות ממדינה שלישית. לדעתי, זה היה יישום של מדיניות הנשיא, והייתי בטוח שאם אביא זאת לפניו הוא יאשר את המהלך. אבל החלטתי לא לדבר על זה עם הנשיא, ולספק לו הגנה כך שנוכל להכחיש זאת בעתיד. כלומר שהנשיא יוכל להכחיש שידע. זו היתה החלטתי. זו היתה החלטה חשובה שלי, אבל אם הנשיא היה שואל אותי על זה, הייתי מספר לו. אך הוא לא שאל. זה היה בפירוש יישום של מדיניות הנשיא, ואני אחראי לכך".

בחלק אחר של עדותו, אמר פוינדקסטר כי ישראל עמדה מאחורי היוזמה למכור נשק לאיראן תמורת שחרור בני הערובה. אך כאשר נודע שגורבניפאר הוא איש הקשר של הישראלים, בדקנו את עברו וידענו בדיוק איזה מין אדם הוא. לכן, עמדתו של מקפארלין היתה שיש להשיג איש קשר טוב יותר. בינואר 1986 נפגשתי עם עמירם ניר שהיה נציגו של ראש הממשלה, שמעון פרס. ניר הציע יוזמה ישראלית חדשה וביקש את האישור האמריקאי. על פי ההצעה ישראל תמכור 4000 טאו לאיראן, כאשר במשלוח הראשון יסופקו רק 500 טילים, ובתמורה על איראן לשחרר את כל בני הערובה. אם אמנם יקיימו האיראנים את חלקם, ישלחו יתר הטילים. ועל ארה"ב יהיה לפצות את ישראל לא רק על 4000 הטילים אלא גם על 500 הטילים שנשלחו במשלוח קודם. הישראלים היו מבצעים התכנית גם אם לא היינו משתתפים. הם בקשו את הסכמתנו בשתיקה למכירה לאיראן, ולפצות על הטילים שימכרו לאיראן. באותה פגישה, ניר לא דיבר אתי על העברות כספים מאיראן לקונטראס".
(סוף בעמוד 7)

אכזבה באוצר: המדד עלה יותר מהצפוי — אחוז אחד

בלי ירקות ופירות עלה מדד יוני ב־1.4% ● שיעור ההתייקרויות במחצית הראשונה של השנה כמעט שווה להתייקרות במחצית המקבילה אשתקד ● תוספת היוקר הבאה כנראה בנובמבר ● נסים: המדד סביר, אך צריך לעשות עוד הרבה ● קיסר: להבטיח עתה הסכם עבודה בשירות הציבורי כדי להשיג שקט

מאת צבי זרחיה סופר "הארץ" לענייני כלכלה

במשרדים הכלכליים בירושלים הופתעו לאחר שמדד המחירים לצרכן עלה בחודש שעבר באחוז אחד, אף שבהערכות הפנימיות חזו עליה של כחצי אחוז בלבד, ואולי אף מדד שלילי.

תוספת היוקר הקרובה תשולם, ככל הנראה, בנובמבר הקרוב. מאז התשלום הקודם, במארס '87, נצברו 5.2 אחוזי אינפלציה. עוד עלייה של 1.8% במדד תביא לתשלום הבא.

על־פי ההערכות, יעלה מדד יולי בפחות מ־1%. מדד יולי ישפע מהכללת סקר הדיור התלת־חודשי בנתוני המדד, ומההוזלות הצפויות בסעיף ההלבשה וההנעלה, עקב מכירות סוף העונה.

שר האוצר, משה נסים, אמר אמש בתגובה לנתוני המדד: "כדי להתקדם, עלינו לעשות עוד הרבה. יש לשמור על מסגרת התקציב והשכר. המדד סביר, אף כי, כמובן, עלינו לחתור בהתמדה וברציפות להורדה נוספת של האינפלציה".

קצב עליה זהה

מדד המחירים לצרכן הגיע ביוני ל־177 נקודות. מדד המחירים הסיטונאיים של תפוקת התעשייה עלה ב־1.7%. בנקודות: 2,451.8. מדד מחירי תשומה בבנייה למגורים עלה ב־3.1%. בנקודות — 2,392.6.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה הודיעה אתמול כי קצב העליה של המדד במחצית הראשונה של 1987 כמעט שווה לעלייתו ב־86'. בחודשים ינואר–יוני '87 עלה המדד ב־8.5%, לעומת עלייה של 8.6% בתקופה המקבילה אשתקד.

מדד סעיף ירקות ופירות ירד בששת החודשים האחרונים ב־8.9%, מדד מחירי הדיור עלה בתקופה זו ב־7.8%, אחזקת דירה — 12.9%, דיור — 7.8%, ריהוט וציוד לבית — 10.5%, הלבשה והנעלה — 5.9%, בריאות — 16.3%, חינוך, תרבות ובידור — 11.9%, תחבורה ותקשורת — 11.2%, וסעיף שונות עלה בינואר–יוני ב־13.1%.
(סוף בעמוד 7)

פרשנות כלכלית / נחמיה שטרסלר

העיתוי הגרוע ביותר

לפני שבועיים ניבאו בירושלים כי ביוני יהיה המדד שלילי. אחר כך תיקנו הדיבור על מדד אפס. שלשום שוב תיקנו הדיבור על מדד של חצי אחוז, ואתמול התברר שגם זה לא היה מדוייק: המדד עלה באחוז אחד שלם, וזה כישלון.

לפני שנה עלה מדד יוני ב־1.6%, ומדד יולי היה אפס. האם ניתן לחזור על ההישג של יולי — נראה שלא. מדי שלושה חודשים מודדים את מחירי הדירות, וביולי מודדים. גלוי וידוע שמחירי הדירות המריאו מעלה־מעלה בחודשים שחלפו. וגם מדד יולי צפוי להיות גבוה.

מדד גבוה זה יביא לידי תשלום תוספת־יוקר באוקטובר, ואולי אפילו בספטמבר, ולא בנובמבר, כפי שצפה האוצר. אחר כך יגבר לחציהם של התעשיינים לפיחות.

המדד התפרסם במועד הגרוע ביותר לשר האוצר משה נסים. יהיה קשה לו עכשיו לשכנע את קיסר לחתום על הסכם שכר לשנתיים, כי היום הרבה פחות ברור איך יורדים מקצב אינפלציה שנתי של 20% לקצב אירופאי נורמלי.

אחד הפלאים הגדולים עד כה היה כיצד הזרמת הדולרים מחו"ל, והגידול האדיר באשראי לציבור, כמעט לא השפיעו על המחירים. אתמול התברר שההשפעה מגיעה, אמנם באיחור — והנושא הזה של שליטה באשראי מצוי כל כולו באחריות בנק ישראל.

נסים פסל ייקור הלחם והקמח מחשש שירגיז את ההסתדרות

מאת צבי זרחיה, יהודית וינקלר ועזרה אריזור

שר האוצר משה נסים פסל שלשום החלטה להעלות את מחירי הלחם והקמח.

גורמים כלכליים בירושלים העריכו אמש כי הביטול נעשה מחשש שהעלאת מחירי המוצרים הללו, בעת הדיונים עם ההסתדרות, תרגיז את ההסתדרות, ועלולה להקשיח את עמדתה במו"מ על השכר.

גורמים באוצר הסבירו אמש כי נסים סבור שאין להעלות את המחירים בשל הסכם היציבות במשק, הם ציינו כי ההחלטה על אי ההעלאה התקבלה במשרד שלדבר על־ידי מנכ"ל האוצר ד"ר עמנואל שרון, העומד בראש ועדת המעקב למחירים.

יצויין כי נסים מנע לפני כחודש בקשה של משרד האוצר
(סוף בעמוד 7)

נסים: קיצור שבוע העבודה יידון בממשלה; ההסתדרות: זו התקדמות

עובדי המדינה והפקידים משהים עיצומיהם לבקשת ההסתדרות עד אחרי הדיון ביום א' ● גוברת התמיכה של שרים בהצעה לקצר שבוע העבודה; בין התומכים: שרון קצב והמר

מאת יהודית וינקלר וצבי זרחיה

אף על פי שאין עדיין הצעות מפורטות מצד האוצר ביחס להעלאת שכר, שיעור הפיצוי עבור שחיקת הגימלאות, וקביעת בסיס השוואה של שכר ריאלי, סבורים בהסתדרות שחלה התקדמות במשא ומתן על הסכם השכר החדש במגזר הממשלתי־ציבורי, בעיקר נוכח הודעת שר האוצר כי יעביר להכרעת הממשלה ביום א' את עניין קיצור שבוע העבודה, המהווה את אחת התביעות המרכזיות של ההסתדרות.

הדעות חלוקות בהסתדרות ביחס להצעת האוצר לחתום על הסכם לשנתיים, אולם לא
(סוף בעמוד 7)

התחיה יוזמת הצעת חוק להקדים הבחירות; הליכוד דחה תביעותיה

בשתי המפלגות הגדולות לא מתרשמים; סבורים כי בסופו של דבר, אולי חוץ מרפאל איתן, עשויה התחיה לשנות את עמדתה ● מזכ"ל העבודה עוזי ברעם: אם אכן יוגש לכנסת החוק להקדמת הבחירות — אין ספק שנגייס את כל כוחותינו כדי שהחוק יתקבל

מאת אילן שחורי סופר "הארץ" לענייני מפלגות

מזכירות תנועת התחיה החליטה אמש ברוב קולות גדול להמליץ בפני מרכז התנועה, שיתכנס ביום ראשון אחר הצהריים בירושלים, להגיש לכנסת כבר במהלך השבוע הבא את הצעת החוק לפיזור הכנסת והקדמת הבחירות. בישיבת המזכירות מסר יו"ר התנועה, ח"כ יובל נאמן, דו"ח על סידרת הפגישות שקיימו ראשי התחיה עם ראש הממשלה ונציגי הליכוד, ואמר כי רוב תביעות התחיה, בעיקר לגבי הרחבת ההתיישבות ביו"ש — לא התקבלו.

עם הצטרפות התחיה ליוזמת הקדמת הבחירות, יהיה עתה למפלגת העבודה רוב ברור לפיזור הכנסת, אולם גם במפלגת העבודה וגם בליכוד לא התרשמו מהודעת התחיה, וטענו כי בסופו של דבר, פרט אולי לח"כ רפאל איתן, עשויה התחיה לשנות את עמדתה.

בישיבת שרי הליכוד אתמול, שהתקיימה אצל ראש הממשלה יצחק שמיר, נדונה האפשרות כי התחיה תתמוך בהקדמת הבחירות. השר משה קצב הציע להגיע להסדר עם מפלגת העבודה בדבר בחירות באפריל 1988.

הודעתה של מזכירות התחיה באה אתמול בעקבות כשלון המו"מ שהיה בימים האחרונים בין צוות של הנהגת התחיה, ביניהם יובל נאמן וגרשון שפט, לבין השרים דוד לוי ומשה נסים. ראשי התחיה הגישו לפני כעשרה ימים לראש הממשלה יצחק שמיר מסמך דרישות מפורט בענייני התיישבות ומדיניות. אתמול הבהירו להם בפגישה עם שרי האוצר והשיכון כי הליכוד לא יהיה מסוגל לעמוד בלחץ הזמן שהתחיה מבקשת לגבי הקמת ישובים חדשים ביו"ש.

"בחירות יעצרו הוועידה"

בפגישה עם ראשי התחיה ביקשו
(סוף בעמוד 7)

המשטרה צותתה לטלפונים של ראשי הבנקים בחקירת פרשת חברות הקש

לא נמצאו ראיות לחשד כי פרטים מחקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה בפרשה דלפו אל האישים הנחקרים, וכי נעשים נסיונות לתאם עמדות בין אחדים מהנחקרים ● על פי החשד, היה מקור הדליפה — גורמים שאינם קשורים למשטרה, אך מעורים בהיבטים שלה

מאת ראובן שפירא סופר "הארץ"

בחקירת פרשת חברות הקש שהקימו הבנקים בחו"ל, ששימשו צינור להעברת כספים לארץ, צותתה המשטרה לטלפונים של ראשי הבנקים ואנשי הצמרת הפיננסית, וביניהם מנכ"ל בנק הפועלים לשעבר גיורא גזית, הקליטה אותו.

מניתוח של תוכן השיחות, התעורר במשטרה חשד כי פרטים מחקירת היחידה הארצית לחקירות הונאה דולפים אל האישים הנחקרים, וכי נעשים נסיונות לתאם עמדות בין אחדים מהנחקרים. על פי החשד, היה מקור הדליפה — גורמים שאינם קשורים למשטרה, אך מעורים בהיבטים מסויימים של החקירה.

עקב כך החליטה המשטרה לפני כמה חודשים לפתוח תיק חקירה פלילי בחשד שנעשו נסיונות לשבש הליכי חקירה בפרשת חברות הקש של הבנקים. החקירה הוטלה על היחידה הארצית לחקירות פשעים, בראשות תנ"צ שמעון סביר. חוקריה זימנו לחקירה, שנוהלה בחשאיות רבה, כמה עדים חשודים. אחדים מהם נחקרו בבניין המטה הארצי בידי קציני משטרה בכירים. בסופו של דבר הגיעו החוקרים למסקנה שאין בידיהם ראיות לעבירה פלילית, והמליצו לסגור את תיק החקירה. הפרקליטות, לאחר בדיקה, קיבלה את המלצת המשטרה, והמליצה לפני ימים אחדים ליועץ המשפטי לממשלה לסגור את התיק. עתה ממתינים להחלטתו של היועמ"ש.

רקע / אריה לביא

"מלחמות לוינסון" גרמו לחשיפת "חברות הקש"

אלמלא מלחמות בנק הפועלים, ספק אם היו חברות הקש נחשפות ומגיעות לחקירת משטרה.

את חברות הקש הקים בנק הפועלים, וכנראה גם בנקים אחרים, לאחר שבבנק ישראל התקבלה החלטה ב־1982 להגביל את הנזילות במשק. בתקופה זו היה יורם ארידור שר האוצר, ובמשרדו סברו שצמצום הנזילות יביא לבלימת האינפלציה הדוהרת. תחילה הקטינו את תקרות האשראי. ולאחר מכן הורה בנק ישראל לבנקים להימנע מלקבל אשראי מחו"ל, וכן להימנע מלתת ערבויות להלוואות כאלה.

הנפגעים המרכזיים מכך היו גופים שהתרגלו שנים לקבל אשראי מחו"ל במאות מיליוני דולר. כגון סולל בונה.
(סוף בעמוד 7)

שביתה בעיתונים יומיים — מהבוקר

פרט ל"חדשות", "מעריב" ו"ידיעות אחרונות"

אגודת העיתונאים מודיעה: שביתה כללית בעיתונים היומיים מתחילה הבוקר.

השביתה הוכרזה על־ידי האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל, לאחר שכל המאמצים להגיע להסכם שכר עם המעסיקים לא עלו יפה.

השביתה לא תחול על עיתונאי "ידיעות אחרונות" ו"מעריב" — משום שהנהלותיהם חתמו אמש על הסכם שכר עם האיגוד הארצי של עיתונאי ישראל. לפיכך לא ישבתו עיתונאי "ידיעות אחרונות" ו"מעריב", לפי החלטת האיגוד הארצי.

הנהלת האיגוד הארצי החליטה שכל מעסיק שיחתום על הסכם שכר זהה למה שהושג ב"ידיעות אחרונות" ו"מעריב" — יצא ממעגל השביתה.

ברשות השידור לא ישבתו בשלב זה השידורים. מטה השביתה יחליט על צעדים שיינקטו בהתאם להתפתחות המו"מ עם הנהלת רשות השידור.

ממטה השביתה נמסר עוד, כי העיתונאים ברשת העיתונים הלא־עבריים לא ישתתפו בשביתה היום, מתוך רצון לתת למועצת המנהלים החדשה של עיתונים אלה, העתידה להתכנס ביום א' הקרוב, הזדמנות להענות לתביעות העיתונאים.

סופר "הארץ" מוסיף: גם עיתון "חדשות" איננו משבית ומופיע כרגיל.

שוק ההון

ירידות באפיקים הסולידיים

מאת יהודה שרוני

עליית מדד יוני באחוז אחד, יותר מהצפוי, הפתיעה את סוחרי הבורסה, שצפו מדד נמוך במקצת.

בבורסה הורגשה אתמול מגמה של ירידות שערים באפיקי ההשקעה הסולידיים, ומגמה זו עשויה להתחזק היום.

בשוק המניות התפיסיות נרשמו בדרך כלל עליות שערים, במחזורי מסחר בינוניים.

ערך את העמוד: משה ריינפלד

אשראי בבנק לאומי – רווח יומי

בבנק לאומי תוכל לקבל את ההלוואה המתאימה לך ביותר – בריבית נמוכה ביותר.

סוג ההלוואה		לקוחות פרטיים	לקוחות מסחריים
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.9% ריבית חודשית צמודה	0.8% ריבית חודשית צמודה
הלוואה דולרית	עד שנה	1.5% ריבית חודשית	1.5% ריבית חודשית
הלוואה בשקלים לא צמודים – ריבית קבועה	עד 6 חודשים	2.5% ריבית חודשית	2.25% ריבית חודשית
	עד שנה	2.5% ריבית חודשית	2.5% ריבית חודשית

ההלוואות ללקוחות פרטיים מיועדות לבעלי חשבון יומי בבנק לאומי
פרטים מלאים בכל סניפי בנק לאומי

בנק לאומי - רווח יומי

مطابق للأصل

هكذا في الأصل

שיחת היום / ירח טל

עם: משה סיסו, מזכיר ועד עובדי "רמים" בקריית־שמונה, מפעל שעבר לחמישה ימי עבודה בשבוע
על: האפשרות שהסקטור הציבורי יעבור לשבוע עבודה מקוצר

שבוע עבודה מקוצר מגביר את הגיבוש המשפחתי

22 שנה עבדתם ב"רמים" בשבוע עבודה מלא, ומזה כשנתיים — בשבוע עבודה מקוצר. על־סמך הניסיון שצברת, אתה ממליץ לכל עם ישראל לעבור לחמישה ימי עבודה בשבוע?

בהחלט כן. הסדר זה הוכיח את עצמו כמביא תועלת, הן להנהלה והן לציבור העובדים. העובדים זוכים למנוחה ארוכה יותר בסוף השבוע. ההנהלה מצידה לא מפסידה מכך — להיפך. היא מקבלת את אותה תפוקה בחמישה ימים במקום בשישה. על־ידי תוספת של שעת עבודה לעובד בכל יום, היא חוסכת בהוצאות תיפעול של ארבעה ימים בחודש. כמו כן מצטמצמת על־ידי הסדר זה את מכת ההיעדרויות מהעבודה, כי העובדים, שבעבר נאלצו להיעדר מהעבודה לצורך סידורים, יכולים לעשות זאת ביום הפנוי שלהם, יום שישי, ולא על חשבון העבודה.

אבל אם עובדי השירותים יעברו גם הם לשבוע עבודה מקוצר, ייפגשו עובדי הייצור ביום הפנוי שלהם במשרדים ממשלתיים סגורים, ואז אולי תחזור בעיית ההיעדרויות מ־העבודה?

משום כך אני חושב שהיום החופשי של עובדי השירותים אינו צריך לחפוף את היום החופשי של עובדי הייצור. לחילופין, ניתן לקבוע שעות עבודה שונות לעובדי המשרדים הממשלתיים, כמו למשל שעות פתיחה בערבים, כדי שעובדי הייצור יוכלו לטפל בענייניהם לאחר שעות העבודה שלהם.

עם יד על הלב — היום הפנוי שלך הוא באמת יום מנוחה, או שמא יום "סקר" (מטלות, קניות, סידורים)?

אם צריך, אני בהחלט עוזר לאשתי, אבל אני גם מצליח לבלות ולהינות בחוג חברים ובחיק המשפחה. אפשר לומר בהחלט ששבוע עבודה מקוצר מגביר את הגיבוש המשפחתי.

בישראל אנו מפגרים אחרי ארה"ב, ששם כבר מדברים על שבוע עבודה בן ארבעה ימים. חשבת על כך?

אם זה כרוך בחיוב אנשים לעבוד 10 שעות רצופות בכל אחד מארבעת ימי העבודה — אני לא ממליץ, זה יותר מדי, ואני גם חושב שהתפוקה תרד, כך שב־חישוב כלכלי זה לא יהיה כדאי להנהלה.

תוספת של שעה ליום העבודה הרגיל איננה מכבידה?

נכון שבשעה התשיעית העובד אינו רענן ויעיל כמו בשעת העבודה הראשונה, אבל זה נסבל, וכנראה כדאי להנהלה, אחרת בוודאי היו מבטלים את ההסדר.

יום א' אינו עדיף על יום שישי כיום החופשי לעובדים?

לדעתי כן, משום שיום שישי הוא יום קצר, ולא מספיקים הרבה.

אם היו אומרים היום ל־102 עובדי "רמים" לחזור לשישה ימי עבודה בשבוע — הם היו מסכימים?

לדעתי כל העובדים, ללא יוצא מהכלל, היו מסרבים. אני לא מתאר לעצמי שמישהו יכול היום להתרגל לעבוד שישה ימי עבודה, לאחר שהתנסה בשבוע עבודה מקוצר. אני זוכר שבחודשים הראשונים למעבר לשבוע עבודה מקוצר היה לי קשה, אבל אחר כך — התרגלתי, וכיום אני לא יכול לתאר לעצמי שאסתדר עם שבוע עבודה מלא.

ייבגני אנטיפוב, ראש המשלחת הסובייטית, מצא עצמו אתמול בבוקר, בבואו ממלונו, מוקף נשים מ"קבוצת ה־35" (קבוצת נשים למען יהדות בריה"מ) בשתק נושאות שלטים למען שחרור אסירי ציון.
אמש אירעה תקרית בשערי מלון "הילטון" בתל־אביב בו מתאכסנת המשלחת הסובייטית. אביו של אסיר ציון אלכסי מגאריק כבל עצמו בשלשלאות ליד המלון. צלמת של סוכנות הידיעות "אסושיאייטד פרס", שצילמה את האירוע, נעצרה בידי אנשי בטחון והוכרחה לשרוף את סרט הצילום שבמצלמתה. (צילום: יונתן סלינגר, "ישראל סאן")

דרוקמן יבקש היום משר המשפטים הצרפתי לבטל הפניה להסגרת נקש

הנימוקים שיעלה: "אנושיים ואמונתיים" ● דרוקמן: קיבלתי את ברכת הרב אליהו

מאת יואב קרני
סופר "הארץ" בצרפת

פאריס (מיוחד ל"הארץ"). משלחת בראשותו של ח"כ חיים דרוקמן עתידה להיפגש הבוקר בפאריס עם שר המשפטים של צרפת, אלבן שאלאנדון.

המשלחת עתידה לבקש מן השר הצרפתי, על־סמך נימוקים "אנושיים ואמונתיים", להסיר את בקשת ההסגרה הצרפתית העומדת בעיניה של וויליאם נקש, או "להסדיר בדרך אחרת" את המשך שהייתו של נקש בישראל.

אל דרוקמן יתלוו היום לפגישה עם השר הצרפתי מר רוזנבלום, הנמנה עם הנהגת הארגון הישראלי של יוצאי צרפת, ועורך־דין צרפתי, המטפל בפאריס ובהאג בתיק נקש. הפגישה עם שאלאנדון תיערך בלשכתו של השר בפאריס, והיא תוארה אמש כ"בעלת אופי פרטי".

מקור בכיר בלשכת שר המשפטים בפאריס שב והזכיר אמש בהקשר הפגישה המתוכננת, כי "כידוע לכולם, לא חתמה ישראל על האמנה הבין־אירופית, שעניינה ריצוי מאסרם של עבריינים במדינות מוצאם". המדינות החתומות על אמנה זו יכולות להסגיר עבריינים ממדינה זו לזו, באופן שירצה את תקופת המאסר שנגזרה עליו (במדינה הזרה) בכלא "בבית".

"אלפי נקשים בכל המדינות"

המקור הסביר עם זאת, כי מאחר שאושרה הבקשה לשיחה שהגישו "גורמים" הפעילים למניעת ההסגרה לצרפת של נקש, מתבקש היום השר שאלאנדון, כמקובל בהזדמנויות כאלה, "לכל הפחות להקשיב".

מקורות במינהל המשפטי בפאריס שבו הגיבו אתמול בחוסר סבלנות מופגן, נוכח מה שכינו "ההבהלה הנמשכת אצלכם" בעניינו של נקש.

פקיד צרפתי המקורב לשר שאלאנדון, קבל אמש באוזני "הארץ" על ש"כבר אי־אפשר להבין דבר מכל הבליל הזה: נדמה לי שהממשלה בישראל החליטה קודם כן להסגיר, אחר־כך לא, אחר־כך שוב כן, ועכשיו כנראה מבקשים מאיתנו — אף כי באורח פרטי — משהו חדש; מה קרה אצלכם?"

הפקיד הבכיר שבלשכת שר המשפטים בפאריס מתקשים לאמיתו של דבר לרדת לעומק משמעותה של הפרשה בישראל, ודומה לכך שמנקודת ראותה של צרפת, מדובר למעשה ב"עסק מטריד ומיותר".

בשלב אחר של השיחה, אף הפליט הפקיד במידה ניכרת של שוויון־נפש: "כפי שכולנו יודעים, יש אלפי נקשים שכאלה בכל המדינות".

סופר "הארץ" מוסר כי מקורבי הרב דרוקמן מסרו כי הוא החליט לצאת לצרפת בגפו, לאחר שהשר הרב יצחק פרץ ביקש להצטרף לנסיעה. אתמול יזם דרוקמן, הצעה שהאחרון קיבל בברכה, אלא שבשעות הערב הודיע דרוקמן לפרץ שאינו יכול להזכות עוד לאישורו של ראש הממשלה, והביעו לצאת לפאריס. דרוקמן קיבל את ברכת הרב הראשי הראשון לציון, מרדכי אליהו, וברכת רבנים נוספים.

דרוקמן הדגיש כי בכוונתו לבקש הבוקר משר המשפטים הצרפתי לוותר על הסגרת נקש משיקולים הומניים, ולאפשר עריכת משפטו בישראל.

שולץ: רק אם תושג בישראל תמיכה רחבה בתהליך השלום יהיה אפשר להשיג דבר־מה

— נאם שלשום לפני נשי "הדסה" ● מקור בכיר בממשל: שולץ מעדיף ממשלה שלמה על פני תמיכה חלקית בתהליך השלום

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). מזכיר המדינה האמריקאי, ג'ורג' שולץ, אינו רואה אפשרות להמשיך בתהליך השלום ללא תמיכה רחבה בו בישראל. מקור בכיר בממשל אמר כי אם הבחירה היא בין שלמות פוליטית בישראל לבין תהליך שלום המתקדם רק באופן חלקי — עדיפה השלמות הפוליטית שתקנן גם יחסי ישראל־ארה"ב.

דברים אלה באו לידי בטוי גם בנאומו של שולץ לפני נשות "הדסה". "תהליך השלום מעוכב בישראל בשל מחלוקות פוליטיות, אך אנו יודעים שאיננו יכולים לדחוק בתהליך שיפגע במבנה הפנימי בישראל הרבה לפני שיוליד שלום. הסיבה לכך היא שכניסה לתהליך כזה תהיה חוויה עמוקה לחברה הישראלית. לכן, אם הולכים לעשות זאת, יש להשיג תמיכה רחבה לתהליך; רק אז אפשר להשיג דבר־מה".

"השעון הדמוגרפי מתקתק"

דברים אלה נותנים גם ביטוי להסכמת הממשל לכך שהמבנה הפוליטי בישראל מהווה עתה מכשול רציני להמשך התהליך. אולם למרות ההכרה שהשלמות הפוליטית חיונית, גם שולץ מבהיר באותו חלק בישראל שאינו מוכן לעשות דבר: "אף אחד — לא ישראל, לא ארה"ב ולא [...] — ישנה את הסיכויים להשגת שלום על־ידי אי־עשיית דבר. אלה המתנגדים לבחינת רעיונות חדשים, או אף מסרבים לבחון רעיונות ישנים, חייבים להציע דברים חליפיים. אלטרנטיבה לסטטוס־קוו".

בהמשך הזהיר שולץ כי ישראל עומדת בפני סכנה דמוגרפית חריפה, וכי "השעון הדמוגרפי מתקתק בארץ ישראל, ולכן לישראל יש עניין הולך וגובר להשיג שלום מרגלי עם שכניה".

שולץ אמר עוד כי הסובייטים יכולים לקבל מקום בוועידה בינ"ל, רק אם ימלאו אחר התנאים שנקבעו ויחדשו יחסים עם ישראל, ויתנו הזמנה הגירה ליהודים. בשני [...] הדגיש שולץ, אין "ראיה שינוי כוונות מצד בריה"מ".

מלכת בריטניה אליזבת הלכה שבוע להסן מלך מרוקו, הנמצא בביקור ממלכתי בבריטניה. על השלמתו להיפגש לפני שבוע עם שמעון פרס. היא הגדירה את המלך כ"אחד המנהיגים הנבונים בעולם". ואמרה כי מפגשו עם פרס והשתדלותיו להביא לישועה של הסכסוך הישראלי־ערבי מעידים על מנהיגות בעל מעוף הרואה את הנולד". היא גם שיבחה אותו על "התמיכה החזקה שמעניקה לגינוי של הטרור בעולם". המלך עצמו הגן שוב בקודו על קשריו עם הישראלים, וטען כי ועידה בינ"ל היא האפשרות היחידה שנותרה במצב הנוכחי באזור. בתמונה: המלכה אליזבת עטורה בכתר, המלך חסן בגאלאביה.

(כתב: שאול זדקא. תצלום: איי־פי)

9 חודשי מאסר לעריק איראני שהסתנן לישראל

(ע). שופט מחוזי בבאר־שבע גזר אתמול תשעה חודשי מאסר בפועל על חייל איראני, שערק לדבריו, עבר בכוח לירדן, וב־4.4.87 והסתנן לישראל בשווה בעקבה, כשכוונתו להגיע מכאן לארה"ב. הצעיר האיראני הורשע בהסתננות לישראל.

ראובן בן עלי גוזא קוזל (21) מהעיר כרמאל באיראן, שירת בצבא האיראני, ולדבריו ניסה בבית המשפט, ביקש לברוח משלטון חומייני. השופט יוסף לוין הרשיע אותו על־פי הודאתו.

ילד נחנק למוות בתוך מקרר נטוש

(ע). ילד בן 6 וחצי, אלון רביע, תושב עוספיה שבכרמל. מצא אמש את מותו לאחר שנלכד במקרר נטוש בחצר בית הוריו.

הילד, ששיחק בחצר הבית שבשכון סטלה־כרמל, שבמבואות הכפר, נעדר מספר שעות מבית הוריו. לאחר חיפושים גילתה בת דודתו, ילדה בת 5, את גופתו ללא רוח חיים במקרר השמלי שעמד ללא שימוש בחצר הבית.

החקירה העלתה כי המקרר לא היה בשימוש מזה כשבועיים. לאחר שנותק מזרם החשמל, אוחסן במטבח פתוח בחצר הבית. על־פי החשד נלכד הילד בתוך המקרר, תוך כדי משחק, ונחנק. גופתו הועברה לבית החולים רמב"ם בחיפה. משטרת חיפה פתחה בחקירה.

הוצא צו האוסר על עורך "אל־קודס" לצאת לחו"ל

הנימוק: קשריו עם אש"ף ● אבו־זולוף: "תככים זולים ומלוכלכים"

מאת נדב שרגאי ואורי ניר
סופרי "הארץ"

צו איסור יציאה מן הארץ הוצא אתמול נגד מחמוד אבו זולוף עורך ובעל העתון "אל־קודס", המופיע במזרח ירושלים.

על הצו חתם ראש הממשלה יצחק שמיר, שר הפנים בפועל.

בהודעת משרד הפנים נאמר: "אבו זולוף...מקיים מזה תקופה ארוכה, קשרים הולכים ומתהדקים עם צמרת ארגון אל־פתח בחו"ל".

"אבו זולוף ניצל את יציאותיו לחו"ל לקיום מגעים עם פעילים שונים של הארגון לצורך תיאום עמדות וקבלת סכומי כסף גדולים, המיועדים לקידום מטרות המחבל".

מכחיש ההאשמות

מחמוד אבו־זולוף הכחיש אמש את כל ההאשמות שהוטחו בו בצו איסור היציאה מהארץ.

לדבריו, ביטויו של ההאשמות הללו שוקרים "תככים זולים ומלוכלכים" של גורמים ערביים ושל עיתונאים ישראליים.

הקבינט החל לדון בהמלצות לצעדים נגד דרום אפריקה

מאת עקיבא אלדר

הקבינט קיים אתמול דיון ראשון במסמך ההמלצות של הוועדה הבינמשרדית בעניין הצעדים נגד דרום אפריקה.

לפי דרישתם של מספר שרים, המסתייגים מהמלצות הוועדה בראשותו של המנכ"ל הנוכחי של משרד החוץ, ד"ר יוסי ביילין, נדחה הדיון למועד בלתי ידוע, ובינתיים התבקש משרד החוץ להכין מסמך המפרט את רשימת הצעדים שעליהם הוחליט [...]

שר החוץ שמעון פרס הציע לקבינט לאמץ את מסמך 13 הנקודות של הוועדה הבינמשרדית. אולם רוב השרים שדיברו בישיבה הסתייגו ממנו. בראש המסתייגים — "פורום שרי הביטחון" — יצחק רבין, משה ארנס, אריאל שרון ועזר ויצמן, המייחסים חשיבות לקשרים הביטחוניים בין ישראל לדרום־אפריקה.

ראש הממשלה לא התבטא במהלך הישיבה. אולם מקורביו אמרו כי יצחק שמיר תומך בצעדים מתונים יותר. הכוונה היא להמליץ למועד מאוחר ככל האפשר.

מפגש בפקינג: מ"מ ראש ממשלת סין הו צ'י לי (משמאל) בחברת ח"כ מאיר וילנר (באמצע) וג'ורג' טובי.

"הסינים אמרו: קשרים עם ממשלת ישראל — לא; עם הציבור — כן"

— מסר ח"כ וילנר בשובו מפקינג ● "עקרונית אפשר להיכנס לסין בדרכון ישראלי" ● המפלגות הקומוניסטיות של שתי המדינות סיכמו תוכנית של ביקורים הדדיים, מ־88'

(ע). סין העממית מצדדת בקיום ועידה בינלאומית, נציגיה מוכנים לפעול לכינוסה ולהשתתף בה. כך אמר אתמול מזכיר רק"ח, ח"כ מאיר וילנר, במסיבת עיתונאים בבית סוקולוב בתל־אביב.

הוא ציין, כי סין לא תכונן קשרים דיפלומטיים עם ישראל, אך היא מעוניינת בקשר עם הציבור הישראלי.

ח"כ וילנר היה חבר במשלחת מפלגתו שביקרה בסין לפי הזמנת המפלגה הקומוניסטית הסינית. עמו ביקר בסין ג'ורג' טובי, מזכיר הוועד המרכזי של המפלגה וראש ועדת החוץ שלה.

וילנר אמר כי ההזמנה הגיעה למפלגה בארץ באמצעות "דוור". הוא סירב לומר מי ה"דוור", אך הבהיר שזו המפלגה הקומוניסטית הסובייטית.

בתשובה לשאלה על דעתה של המפלגה הסינית על הוועידה הבינלאומית, אמר וילנר כי היא מתנגדת לעמדתו של שמיר, המתנגד לוועידה. אך גם איננה מסכימה לעמדתו של פרס, מפני שאינה מוכנה לוועידה. הוא הוסיף, כי "דעת הסינים היא שהוועידה צריכה להתקיים בחסות האו"ם, ואינה צריכה להיות ועידת פתיחה, כפי שמציע מר פרס, במתכונת מסיבת קוקטייל שלאחריה מתפזרים".

וילנר ציין שאין לו פרטים על קשרים בין סינים לגופים כלכליים ישראליים לא־ממשלתיים.

הוא אמר, כי ישראלים ביקרו בסין עם דרכונים ישראליים, והעקרון אפשר להיכנס לסין עם דרכון ישראלי.

בראשית הכנס אמר ח"כ וילנר שנוסף על חידוש היחסים בין המפלגות הקומוניסטיות של שני העמים, לאחר 31 שנה, נקבעה תכנית של ביקורים הדדיים, מ־1988.

הוא אמר כי הפגישות בסין היו ברמה גבוהה ביותר. ובכלל זה עם העסקן הקומוניסטי הסיני הוותיק, דיאן סיאו פאנג, [...] ועם הו צ'י לי, חבר הלשכה הפוליטית המזכיר הפעיל של הוועד המרכזי, [...] ראש הממשלה. השיחות, באנגלית, היו ארוכות ושני הצדדים [...] את דעותיהם על המצב הבינלאומי, בעיקר במזרח־התיכון. חברי המשלחת שהו 9 ימים בסין.

וילנר מסר כי המנהיגים הסינים מבדילים בין הממשלה לבין העם בישראל, הם מוכנים לקשרים רק עם הציבור הישראלי. הוא הוסיף כי סוכם לא לפרסם על זכויות נוספות בעליון וכולם קודם שיחליטו על כך בסין.

הוא ציין כי הוועידה ה־13 של המפלגה הקומוניסטית הסינית תיפתח באוקטובר. אף אליה לא הוזמנו נציגים מישראל או מכל ארץ אחרת, כיוון שהוועידה תיועד בעיקר לענייניה הפנימיים של סין.

סין דוחה כל קשר

פקינג (ע"פ). סין תומכת בכינוס ועידת שלום בינלאומית על המזה"ת, ודוחה כל קשר עם ישראל, הודיע אתמול דובר משרד החוץ הסיני.

"ארה"ב מחוץ לתחום" — למשה לוי לאלוף לפידות ולאל"מ אביאם סלע

— בגלל חלקם בפרשת פולארד ● לוי רצה לצאת לארה"ב ללימודים אך מקורות בכירים רמזו: מוטב שהרמטכ"ל לשעבר יימנע מלבוא ● כשנרמז על אפשרות כי עמוס לפידות ימונה לנספח צה"ל בארה"ב הובהר מהשגרירות בתל־אביב: לא נראה זאת בעין יפה

מאת ראובן פדהצור

"הרמטכ"ל הקודם משה לוי, מפקד חיל האוויר האלוף עמוס לפידות, אל"מ אביאם סלע ושאר הבכירים עם הדרג המבצעי, המעורבים בפרשת פולארד, ומוזכרים בחלק הגלוי של דו"ח אבן — יהיו מנועים, ככל הנראה, מלהיכנס לתחומי ארה"ב במשך תקופה ארוכה מאוד". כך העריכו אתמול גורמים צבאיים ומדיניים בכירים.

לדבריהם, הבהירו מקורות בממשל האמריקאי כי אין אפשרות להבטיח כי כשיכנס אחד מאלה לארה"ב, יימנעו שלטונות המשפט האמריקאים מלזמנו לחקירה, ואולי אף לנקוט צעדים חמורים יותר.

לטענת אותם גורמים, יש לייחס את ההבהרות האמריקאיות בין השאר לכך שדו"ח אבן מתח על חברי הדרג המבצעי ביקורת חריפה בחלק הגלוי שלו. זאת, לעומת דו"ח רוטנשטרייך־צור, שמתח ביקורת דומה, אך בחלקו החסוי.

ההדיפה של הביקורת בפומבי, אינה מאפשרת לשלטונות המשפט בארה"ב להתעלם מהמעורבים בפרשה, כשאלה יגיעו לארה"ב.

על רקע זה התקיימה אתמול פגישה בין רב־אלוף (מיל') משה לוי לבין שר הביטחון יצחק רבין. הרמטכ"ל הקודם ביקש להבהיר אם השתנו התנאים בקשר לאפשרותו לצאת לארה"ב ללימודים. מקורות אמריקאיים בכירים רמזו כי מוטב שהרמטכ"ל לשעבר יימנע מלהגיע בתקופה הקרובה לארה"ב. במהלך השיחה אתמול לא יכול היה שר הביטחון לחדש בנושא זה דבר, שנבע מהתפתחות [...] מהמצב אליו נקלע.

כשנרמזה האפשרות שהאלוף עמוס לפידות יתמנה לנספח צה"ל בארה"ב, מיהרו גורמים אמריקאיים בשגרירות בתל־אביב להבהיר לבכירים במערכת הביטחון כי המינוי בכלל לא יראה בעין יפה, על רקע חלקו של לפידות בפרשת פולארד.

עורך את העמוד: משה ריינפלד

ראיתי שמעתי

לבני · נתן · דיסני

מדען סיני באוניברסיטה העברית בירושלים

חוקר אורח ראשון מסין העממית הגיע בימים אלה לאוניברסיטה העברית בירושלים. החוקר, יליד שנחאי, הוא הד"ר גואו־צאנג הואן, שעשה בשבע השנים האחרונות בארה"ב. הוא מומחה בתחום היחסים הבינלאומיים והוזמן כעמית מחקר למכון המחקר ע"ש טרומן לקידום השלום, שבאוניברסיטה העברית בירושלים. בתקופת שהותו בירושלים, יערוך הד"ר הואן מחקר על מדיניות ישראל כלפי תהליך השלום במזרח התיכון ועל הסיכויים הכלכליים והפוליטיים לכינון קשרים בין סין וישראל.

הד"ר הואן אמר, כי המידע שיש לסינים על ישראל מועט ביותר ומקורו בדרך־כלל בשגרירויות בארצות ערב. לדברי הד"ר הואן, מאמריו נקראים בחוגי הממשל בסין והוא מצפה, כי מסקנותיו על הסיכויים ליצירת קשרים בין סין לישראל יעוררו התעניינות בסין. הואן סבור כי סינים רבים ביקרו בישראל לזמן קצר ביותר, וכך לא יכלו להתרשם כראוי. במסגרת מחקרו, עתיד החוקר הסיני לראיין פקידי ממשל, חוקרים מהעולם האקדמאי וגם אורחים ברחוב.

נדב שרגאי

אדלשטיין ופרס, פגישה נרגשת

פגישה נרגשת היתה אתמול בלשכת שר החוץ בין השר שמעון פרס לעולה החדש מברית המועצות, יולי אדלשטיין. אסיר ציון לשעבר הודה לפרס על המאמצים שעשה, יחד עם אחרים, לאפשר את עלייתו לארץ. בהתייחסו לידיעות בדבר המגעים השוטפים עם הסובייטים, אמר אדלשטיין כי לדעתו עם מוסקווה נודעת חשיבות גם ליהודים המבקשים לעלות לישראל והוא הציע את שירותיו בעניין זה.

א. לם

הפתרון לבעיה הדמוגרפית בנוסח רוני מילוא

בהופעה בבולטימור לפני אלפים פעילות הדסה בארה"ב, התייחס סגן השר, רוני מילוא, לדבריו של שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ, שנאם באותו פורום שעה קלה לפניו. שולץ הזהיר מפני הסכנה הדמוגרפית המאיימת על ישראל ומילוא אמר כי אילו נבהלנו מאזהרות כאלה, שנשמעו גם ב־48, לא היתה המדינה קמה. הוא פנה אל באות הכנס, המייצגות חצי מיליון נשים יהודיות, ואמר כי די בכך שכל אחת תשלח את אחד מילדיה לישראל, כדי שהבעיה הדמוגרפית תעלם כלא־היתה.

א. לם

ראשוני האצ"ל עדיין מתכנסים לזכר הימים ההם

כנס של ראשוני האצ"ל התקיים שלשום לכבוד הוצאת ספרו החדש של איתן לבני, "קצין המבצעים של הארגון הצבאי הלאומי". בקפה "גן הבית" של בית ציוני אמריקה. התכנסו ראש הממשלה, יצחק שמיר, השר משה ארנס, מנכ"ל הביטוח הלאומי, מרדכי ציפורי, בנימין זאב בגין ועשרות אנשי אצ"ל לשעבר.

את הכנס פתח יו"ר חיילי האצ"ל בישראל, מרדכי ציפורי, ואורח הכבוד, יצחק שמיר, סיפר זכרונות מפגישותיו עם מפקדי האצ"ל, העלה על נס את פעלם של מנחם בגין ו"קצין המבצעים", לבני.

אייבי נתן מפליג לחופשה

אייבי נתן החליט לעשות לביתו. האיש הדואג לכל מוכי העולם, החליט שגם הוא ראוי פעם לחופשה: ארז את אשתו היפה קלריטה ושלושת ילדיה ויצא לשיט תענוגות באונייה "אטלס". נתן לא ביקש לעצמו זכויות מיוחדות, עמד בתור בעת העלייה לאונייה והמנע מקשר עם עיתונאים.

שלגיה בת 50

ביום שישי הקרוב יחגגו בעולם כולו מלאת 50 שנה לסרטו המצויר של וולט דיסני, "שלגיה ושבעת הגמדים", הסרט הראשון באורך מלא שיצא מאולפני דיסני. לציון היובל, יוצג הסרט שוב, בעת ובעונה אחת בכ־4,000 בתי־קולנוע ברחבי העולם. לראשונה בתולדות סרטי וולט דיסני, יוקרן הסרט באותה עת ב־60 מדינות, ביניהן ברית־המועצות, סין העממית וכמובן, ישראל.

במשך 50 שנות הקרנתו, גרף הסרט 330 מיליון דולר. הכנתו ארכה שלוש שנים והוליווד ניבאה כשלון חרוץ לסרט המצויר שתקציבו תפח מ־150 אלף דולאר ל־1.5 מיליון דולר (לפני 50 שנה).

בעריכת עידית רוזנבלום

אמש בתיאטרון / מיכאל הנדלזלץ

תת־הצגה

קו הפקות מציג את "קוטשי" מאת סטיבן ברקוף ובבימויו. תרגום: אבי קרן. תפאורה ותלבושות: יוסי בן־ארי. משתתפים: רחל אטואס, רויה ישראלי, אשר צרפתי, ישראל גוריון ועזרא כפרי.

ההצגה הזו היא קודם כל תרגיל בציפיות. שמות כל יוצריה מתאימים לבימת התיאטרון הרפרטוארי, והם מופיעים במסגרת מסחרית. זה לזכותו של המפיק, המוכן להכנס להרפתקה כזו. אבל זה לא עושה את ההצגה ליותר טובה.

כל הענין כולו מבוסס על כך שהדמויות אומרות בקול רם, באוזני הקהל, ולפעמים גם באוזני הדמויות האחרות, את מה שמכונה "תת־טקסט". זה רעיון שיכול להחזיק מערכון קצר, ובוודאי לא הצגה בת שעתיים. ואל תחשבו שתת־טקסט המשמע כאן הוא בעל ערך כלשהו: דברים שבינו לבינה ובינו לבינו, עם גרעפצים, נפיחות וזיונים. זה משחרר את הלחץ של הדמויות, מצחיק מאוד.

התיאטרון, באם הוא מעניין ושווה משהו, מבוסס על הרצון של הדמות השחקן, והמעצור שעל דרכו. תת־הטקסט מפעיל את הרצון ואת המעצור. ברגע שבו הכל הוא מעל פני השטח, ממילא אין הרבה עניין, מעבר להבנת עקרון המשחק.

העקרון של המשחק (התיאטרוני) הוא שאתה אומר את הטקסט וצועק את התת־טקסט. העובדה שההצגה התקיימה בבית החייל, גרמה לכל השחקנים לצעוק ביתר שאת. הגם שחלקם ניחנו במימיקה טובה (בעיקר ישראל גוריון, כמובן), ולכמה מהם חוש עיתוי לא רע, תת־הטקסט הגלוי מוביל בהכרח לתת־הצגה, גם מפני שאף אחד מהם לא השכיל לבנות לעצמו תת־טקסט סביר כשחקן. וגם אם כל אחד מאתנו יודע מה זה "קוטשי", ולכל אחד מאתנו לחץ פעם בנושאים טריוויאליים, ההצגה אפילו לא מצחיקה, למרות כל המאמצים.

אל על

	טמפ' מינימום	טמפ' מכסי'	מזג	הטמפרטורות אתמול	
אמסטרדם	15	21	גשום	17	20
אתונה	23	34	בהיר	21	35
בוקרשט	21	30	בהיר־מ"ח	—	—
בריסל	16	24	גשום	10	26
וינה	15	23	מ"ח	15	27
ז'נבה	18	24	מעונן	19	31
לונדון	16	22	גשום	17	24
ליסבון	19	24	מ"ח	18	25
מדריד	18	25	מ"ח	18	30
ניו־יורק	19	23	גשום	22	29
פאריס	18	23	גשום	19	27
פרנקפורט	15	24	גשום	17	27
ציריך	15	23	מ"ח	—	—
קהיר	23	33	בהיר	21	34
קופנהאגן	15	22	מ"ח	11	18
רומא	21	28	בהיר	18	33
שטוקהולם	15	20	מ"ח	19	21

ELAL אל על

דמיאניוק לשופטים: נראה שאתם מנסים להפחיד אותי

אחרי־כן התנצל: השתמשתי במלה לא נבונה, אך כל השכלתי היא ארבע כיתות ● השופט לוין: אנו נוהגים עם אדוני לפנים משורת הדין, מעל ומעבר ליחס שמקבל נאשם בישראל ● דמיאניוק: משפחתי החליטה לשחרר את אוקונור מאחר שהמשך עבודתו יהיה לרעתי. החלטתי ללכת בעקבות משפחתי; אני בבית הסוהר, כלוא בכלוב ● יחליט סופית בקשר לפיטורי סניגורו ביום שני ● חילופי האשמות קשים בין עורכי הדין או'קונור ושפטל כלולים במסמכים שהגישו השניים אתמול לבית המשפט

מאת דוד פורידמן
כתב עתים

בית המשפט המיוחד הדן את איוואן־ג'ון דמיאניוק יתכנס ביום שני, כדי לשמוע את תשובתו הסופית של הנאשם בקשר לפיטוריו של סניגורו, עו"ד מארק או'קונור.

בדיון שנערך אתמול, לא החליט דמיאניוק אם אכן הוא מפטר את סניגורו, והתקשה לתת תשובה ברורה לשופטים.

"נראה לי שאתם מנסים להפחיד אותי", אמר דמיאניוק לשופטים, לאחר שהבהירו לו פעמים רבות את משמעות החלטתו, לשחרר את או'קונור מתפקידו. ישיבת בית המשפט המיוחד אתמול, נועדה לדון ולקבל החלטה בעניין פיטורי הסניגור האמריקאי על־ידי הנאשם.

לאחר יותר משלוש שעות של דיונים, שבמהלכן קיבל דמיאניוק שתי הפסקות ארוכות להתייעץ עם חתנו שנכח באולם בית המשפט, ביקש הנאשם עוד ימים אחדים, כדי לשוב ולשקול את החלטתו לפטר את או'קונור, ולשם כך להתייעץ עם בני משפחתו בטלפון.

השופטים קיבלו את בקשתו וקבעו ישיבה נוספת ליום ב' הקרוב. בתוך כך העירו השופטים לסניגורים: "אנחנו מקווים שהסניגורים עוסקים בהכנת ההגנה ולא בדברים צדדיים. ככל שיעסקו בטיפול בענייניו של הנאשם, כך ייטב לנאשם עצמו, לסניגורים ולבית המשפט", אמרו.

אב בית הדין, השופט דב לוין, הסביר לנאשם, כי עורך הדין היחיד מטעמו שהגיש יפויי־כוח לבית המשפט הוא או'קונור, ועורך־הדין יורם שפטל וג'ון גיל הורשו להופיע בבית המשפט לפי בקשת הסניגור או'קונור, אך לשניהם אין יפויי־כוח עצמאי לייצג את הנאשם. השופט הוסיף, כי אף עו"ד ג'ון ברדלי מוואשינגטון, אותו מבקש דמיאניוק למנות כסניגור חדש, לא יורשה להופיע בבית המשפט, אלא רק לייעץ לעמיתיו.

הפסקה להתייעצות

כששאל השופט את דמיאניוק אם הוא רוצה שעו"ד שפטל ישמש כסניגור שלו, ללא כל קשר עם או'קונור, ביקש הנאשם שהות להתייעץ עם חתנו, שהגיע מארה"ב לבית המשפט. השופטים נענו והכריזו על הפסקה.

לאחר סיום ההפסקה הארוכה, נשאל הנאשם על־ידי בית המשפט שלוש שאלות: האם הוא עומד על תוכן מכתב הפיטורין של או'קונור, האם הוא מבקש לראות את שפטל כסניגור שלו, והאם הוא מבקש לראות את עו"ד גיל כסניגור.

דמיאניוק השיב: "מאז תחילת המשפט לא פעלו עורכי הדין שלי כראוי".

השופט לוין: "זו שאלה אחרת. הבי תנה לוויכוח".

דמיאניוק: "משפחתי החליטה לשחרר את או'קונור, מאחר שהמשך עבודתו תהיה לרעתי".

לוין: "מה החלטתך אתה — המשפחה לא עומדת לדין בפנינו".

דמיאניוק: "החלטתי ללכת בעקבות החלטת משפחתי, אני בבית הסוהר, כלוא בכלוב".

לוין: "איש לא מאלץ את אדוני, אם תחליט תחת אילוץ, נביא גם זאת בחשבון".

דמיאניוק: "אני אמנה את עו"ד ברדלי מארה"ב כסניגורי, ולא את עו"ד שפטל, וברדלי ימנה את שפטל אם ירצה, מאחר שהוא בקיא בחוקי ישראל".

השופט לוין הבהיר לנאשם כי ההחלטה לפטר את סניגורו, או למנות אחרים תחתיו, לא תביא לדחיית הדיון, האמור להתחדש ב־27 בחודש.

דמיאניוק: "נראה לי שאתם מנסים להפחיד אותי".

השכלה של 4 כיתות

השופט לוין: "יש דברים שאינם מקובלים עלינו... אנו נוהגים עם אדוני לפנים משורת הדין, מעל ומעבר ליחס שמקבל נאשם בישראל... רצינו שאדוני יבין ויקבל החלטה חופשית. אנחנו לא מפחידים אותך, אלא מעמידים אותך על העובדות".

דמיאניוק התנצל ואמר: "שופט יקר, אני מתנצל על כך שהשתמשתי במלה לא נבונה, אך כל השכלתי היא ארבע כיתות".

השופט: "לכן אני מסביר את מה שאני מסביר לאדם שיש לו השכלה של ארבע כיתות. אני לא מוכן לקבל התבטאות פוגעת".

האשמות שפטל–או'קונור

חילופי האשמות קשים בין עורכי הדין או'קונור ושפטל כלולים במסמכים שהגישו השניים אתמול לבית המשפט.

במסמך שהגיש שפטל נאמר, כי או'קונור לא הכין דבר לקראת שלב ראיות ההגנה במשפט. הסניגור הישראלי טוען, כי בשיחה שהיתה בין שלושת הסניגורים, הודה או'קונור כי לא הכין את מסכת ההגנה למשפט. שפטל טוען עוד, כי הוזהר על־ידי או'קונור שאם יביא את הדבר לידיעת דמיאניוק או בני משפחתו — יפוטר לאלתר ויפסיק לשמש סניגור בתיק.

עוד נטען, כי או'קונור הסתיר מידע מהמשפחה ומהנאשם, ולא הכין את הראיות ההגנה כראוי, וזו אחת הסיבות שגרמו לפיטוריו.

במסמך שהגיש או'קונור לבית המשפט, הוא טוען כי שפטל מעוניין להשיג מטרות אישיות, על־ידי ההכרזה עליו כאויב. או'קונור טוען כי שפטל מזניח את ההגנה, והוא כבר ביקש לפטר אותו בעבר, אך משפחת דמיאניוק סרבה.

עוד נטען במסמך שהגיש או'קונור, כי בעת ששהה בתחקורי הדין בגרמניה, לא עסק שפטל בהכנת ההגנה, אלא במגעים עם משפחת דמיאניוק, במטרה להביא לפיטוריו של או'קונור.

חתנו של דמיאניוק: בני המשפחה לא הפעילו לחץ

חתנו של איוואן־ג'ון דמיאניוק, אד נישניק, שעימו התייעץ הנאשם במהלך ההפסקות בדיון המשפטי אתמול, אמר לעיתונאים עם סיום הדיון, כי דמיאניוק פיטר את או'קונור כיוון שלא היה מרוצה מחילוקי הדעות בין עורכי הדין. לדבריו, ההחלטה להביא לשיחרורו מהתפקיד של או'קונור היא החלטה אישית של הנאשם, ולא הופעל עליו כל לחץ מצד בני המשפחה.

שני הסניגורים הניצים — מארק או'קונור (מימין) ויורם שפטל (משמאל) ישבו אתמול בבית המשפט כששני כסאות ריקים מפרידים ביניהם. מאחור: הנאשם דמיאניוק (עומד), המתורגמן ושוטר. (תצלום: יוסי אלוני)

בכנסת

פרס: מוותר על כך שיהיה רוב ערבי בא"י

"טריטוריה זו רק אדמה שאנחנו שייכים לה, והיא שייכת לנו; אדמה שאחרים יושבים עליה אינה טריטוריה"

אולם המליאה

/עמוס בן־דוד

"טריטוריה זו רק אדמה שאנחנו שייכים לה, והיא שייכת לנו. אדמה שאחרים יושבים עליה אינה טריטוריה" — אמר ממלא־מקום ראש הממשלה ושר החוץ שמעון פרס, בתשובה על הצעה לסדר היום של גאולה כהן (התחיה) בנושאים: ריאיון בשבועון לבנוני המופיע בלונדון, על "גילויי מובארק בקשר להסכמי קמפ־דייוויד, הוועידה הבינלאומית וסיכומיו עם פרס". כהן אמרה, כי הערבים מסייעים לפרס, ולא לישראל, שכן אין זהות אינטרסים בין השניים. פרס תקף את המאבק מנטליזם הלאומני של כהן וחבריה, שמכמותו תששים גם במדינות ערב, שבהן שולט הנהרגת. "אני כבר ויתורים — אני מוותר על כך שיהיה רוב ערבי בארץ־ישראל", אמר.

עוזי לנדאו ודב שילנסקי (ליכוד־חרות) הצביעו עם התחיה, נגד פרס, ואילו שאר חברי הליכוד נמנעו. לעומת זאת, הצביעו עם המערך כל סיעות השמאל וכן "שינוי", והצעת כהן הוסרה מעל הפרק ב־29 קולות לעומת 4.

בהצעה לסדר הדיונים ביקש עוזי לנדאו (ליכוד־חרות) שמשרד החוץ הישראלי יבקש מן המשלחות הקונסולריות הסובייטיות לעזוב את הארץ — נוכח הודעה שפורסמה בבריה"מ, השוללת את זכויות היהודים, ובגלל העיתוי של הודעה זו. יו"ר הישיבה, אליעזר שוסטק, (ליכוד־חרות) פעל לפי הנוהג בתקנון, ולא העמיד את ההצעה להצבעה, אלא מסר שתועלה בהזדמנות קרובה בנשיאות הכנסת.

סגן שר האוצר עדי אמוראי (מערך) יצא אתמול את אולם מליאת הכנסת כדי לא להצביע על הצעות חוק הבאות לתקן את השחיקה של גימלאי המדינה והרשויות הציבוריות. קודם לכן ביקש אמוראי לדחות את ההצבעה בהצעות אלה, ולא נענה.

ההצעות הוגשו על־ידי כ־40 ח"כים, וכל פרק בהן נומק לחוד. יאיר צבן (מפ"ם) תבע הצמדת הגימלאות לשכר הממוצע במשק, והכללה בהן של כל רכיבי השכר הקבועים. ראובן אמיר (מערך) הוסיף שיש להתאים את הגימלאות לתפקיד שמילא הגימלאי טרם פרישתו, ולא לדרגה כלשהי. נאוה ארד (מערך) הוסיפה שיש לתקן את השחיקה בגימלאות, שהגיעה באוקטובר 86' ל־26.7%, למפרע מאוקטובר 86'. שיעור השחיקה נקבע בשעתו על־ידי ועדה שמינה האוצר.

אברהם הרשנר (פועלי אגודת ישראל) כלל בהצעתו את רוב המרכיבים שבהצעות האחרות.

ההצעות הוגשו להצבעה למרות לחץ כבד של האוצר ושל הנהלת הקואליציה, שהופעל בבוקר על המציעים. בהצבעה במליאה עברו פה אחד; ועדת הכנסת תקבע באילו מוועדות הכנסת יידונו.

קיטוב באינטגרציה

"אילו חשבתי שהגיע הזמן שהאינטגרציה או הרפורמה בחינוך ייפסקו, הייתי קם ואומר זאת" — קבע אתמול סגן ראש הממשלה ושר החינוך והתרבות יצחק נבון, בתשובה על ארבע הצעות לסדר היום, שעניינן הידיעה על תוכנית מנכ"ל משרד החינוך לעשות שינויים מרחיקי־לכת באינטגרציה. "מטרות האינטגרציה לא השתנו", אמר השר. "מיזוג חברתי ועירוב קרב אוכלוסיות חלשות, מיגוון חלקי עם, צמצום פערים. אין נסיגה מן המטרות ואולי של האינטגרציה. לפי מיטב הסיכומים במחקרים: החלשים ברוב המקרים קבבגת המצטיינים או המוכשרים יותר לא סבלו מכך". נבון אישר שיש תוכניות להכניס שינויים בתוכנית האינטגרציה. מבחינת שוו מתקדמת באיטיות. עד כה היא מקיפה רק 55% מחטיבות הביניים באוכלוסיה היהודית. גם שעות ההוראה בחטיבות קוצצו.

אמורה פרשני (מפ"ם) תבעה לטפח במיוחד בתי־ספר באזורי מצוקה, על־ידי הקצאת משאבים והוראה מעולה. נחמן רז (מערך), יו"ר ועדת החינוך של הכנסת, חייב את עצם הכוונה של משרד החינוך את הנושא. אין להציג כאילו כבר מנצנצות נורות אדומות, ויש להמשיך לחתור לקיום מטרות האינטגרציה בכל האפשר.

שולמית אלוני (רצ) דרשה השוואה בין בתי הספר, על־ידי בדיקה שתיערך בכל בית־ספר לחוד, בכל כיתה לחוד, כדי לבדוק את מספר שעות הלימודים, ואת רמת הלימודים. היא הביעה חשש שהקיצוצים בתקציב יביאו לאפליה, באשר בתי־ספר שבהם ההורים פעילים יותר או חזקים יותר מבחינה כלכלית, ישלמו עבור תוספת שעות, ויחזקו את בתי הספר של ילדיהם.

אליעזר ולדמן (התחיה) בדק על המגע בין עיליית לבין שכבות מצוקה, שיצרה האינטגרציה, וחיזק את ידי נבון, המתנגד לקיצוצים נוספים בתקציב החינוך.

אי־פריון של אשה — מחלה

אי־פריון של אשה יוכר כמחלה, על־פי הצעת חוק פרטית של מאיר בקו־אבוחב (ליכוד־חרות), שעברה אתמול את הקריאה הטרומית שלה. פירושו של דבר שבתי החולים יצטרכו לטפל באי־פריון, בין טיפול הורמונאלי ניתוחי, ובין בהפרייה חוץ־גופית. עד כה נהגו קופות החולים לשלם בעד הטיפול רק לגבי נשים שכלל לא ילדו.

שרת הבריאות שושנה ארבלי־אלמוזלינו הסכימה להעברת ההצעה לוועדה, אולם ציינה שיש לפתור את הבעיות המשפטיות והתקציביות שהיא מעוררת.

המשטרה תעביר לפרקליטות המדינה את תיק החקירה של ראש עיריית הרצליה אלי לנדאו, שחסם את כביש החוף — אמר שר המשטרה חיים בר־לב בתשובה על שאילתה בעל־פה של דב בן־מאיר (מערך). לנדאו נחקר על־ידי המשטרה.

עוד השיב בר־לב על שאילתה בעל־פה של מנחם גולדשטיין (ליברלים), שלבעלי סירות מירוץ בכוח נמוך מ־6 כ"ס אין חובה להצטייד ברשיון השטה, כפי שקיים לגבי סירות גדולות יותר. באילת היתה אשתקד תאונה אחת שבה היו מעורבות סירות כאלה, ובכינרת היתה השנה תאונה אחת (בה נהרג שוטר בנפות הכינרת אבי רון). זה סך־כל התאונות בשנתיים האחרונות.

ח"כי־ליכוד בדהריה: זו התשובה לוועידה הבינ"ל

ח"כ קופמן: אין כבר חמורים אצלכם? ★ ח"כ שליטא: יש הרבה חמורים על שתים

מאת אורי ניר
סופר "הארץ"

ארבעה חברי כנסת מן הליכוד נענו אתמול להזמנתם של נכבדים מהכפר דהריה ליד חברון, (שהלינו על בעיותיהם הבקומיות), ואמרו כי מפגשים ישירים מעין אלה עם האוכלוסיה הערבית ביהודה ושומרון הם התשובה שלהם לרעיון הוועידה הבינלאומית.

המפגש בין המשלחת מן הליכוד לבין הנכבדים מהכפר דהריה והסביבתו, נעשתה ביוזמת אחד מתושבי הכפר, היג'ה אלהוואריין, הקובל על העדר שירותים בסיסיים במקום. אלהוואריין סיפר אתמול, כי ניסה להסתייע במינהל האזרחי ביו"ש, כדי לפתור את בעיות הכפר, אך ללא הועיל. הוא ניצל היכרות אישית עם ח"כ אסעד נאסר אדיין מהליכוד, וביקש ממנו להחלץ לעזרתו.

"לא צריך לנסוע לסין"

ארבעת חברי הכנסת פתחו בנאומים פוליטיים על רצונו של הליכוד בשלום ובדו־קיום עם השכנים הערביים. יו"ר סיעת הליכוד בכנסת, חיים קופמן, אמר לנוכחים כי הוא מקווה ש"בעתיד ניכנס לדיונים חשובים מאוד על היחסים בינינו לבינכם", וכי "לא צריך לצאת לאירופה או לסין כדי לדבר".

ח"כ בני שליטא אמר: "אנו צריכים להיפגש פנים אל פנים, וזו תשובתנו לכל הוועידות הבינלאומיות".

נציג תושבי דהריה, בנו של המוכתר, שנאות להזדהות רק בשם המשפחה שלו, סיפר למשלחת הליכוד על מצוקותיו של הכפר: "אין לנו מספיק כיתות לימוד, אין אספקה תקינה של מים, ואין חיבור לרשת החשמל; אין טלפונים ואין מרפאה, ואפילו כבישים ראויים לשמם אין כאן". כשאמר לחברי הכנסת שילדי הכפר נאלצים לעלות עליות עמוקות בדרכם לבית הספר, שאל אותו קופמן בקריצת עין של משובה "מה קרה כבר לחמורים — אין כבר חמורים אצלכם?"

ח"כ בני שליטא העיד מצידו שיש הרבה חמורים המהלכים על שתי רגליים.

לחץ על ש"ס לוותר על התיקון לחוק בתי הדין הרבניים

הליכוד: אין סיכוי להשיג רוב * ש"ס: נשכנע המפד"ל

ועדות וסיעות / דן מרגלית

ראשי סיעת הליכוד לוחצים על ח"כי ש"ס, לוותר על הצעת התיקון לחוק בתי הדין הרבניים, מאחר ולא הובטח לו רוב. בפגישה, בהשתתפות ראש הממשלה יצחק שמיר וראשי הסיעה חיים קופמן ויהושע מצא, הוסבר לראשי ש"ס, כי המפד"ל מתנגדת לתיקון בחוק ולפיכך אין סיכוי להשיג לו רוב. ש"ס סבורה, כי תשכנע את המפד"ל לשנות את עמדתה ותובעת את כל קולות הליכוד.

לפי שעה לא הושג גם הסכם עם ח"כ זיידן עטשי משינוי, בדבר צירופו לרשימת הליכוד בכנסת הבאה, ולפיכך אין סיכוי שיתמוך בהצעה.

נוסח ההצעה קובע כי לא יערכו בישראל נישואין וגירושין של יהודי, אלא על פי דין תורה.

ועדת בוניק מסכמת עיסוקי ח"כים

כתום 11 ישיבות, בהן האזינה ל־25 ח"כים, הודיעה הוועדה בראשות יצחק בוניק, כי היא ניגשת להכין את מסקנותיה המלצותיה "להצעת חוק ליישום העיקרון, על פיו ח"כ לא יהיה רשאי — החל מהכנסת ה־12 — לעסוק תמורת שכר או תמורה כספית אחרת, בעיסוק נוסף לעיסוקו כח"כ, וקביעת חריגים לעיקרון.

חברי הוועדה, הגם קליינר, משה בן זאב, מנחם ברגר, אהרן אמרית, קיבלו מראש הבטחה, כי ועדת הכנסת תהפוך המלצות אלה להצעת חוק.

תביעה לחקירות

ח"כ מיכה חריש (מערך), הציע אתמול להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לנושא תאונות הדרכים, בראשות היו"ר שלמה הלל. זאת, לנוכח ריבוי התאונות בחודש האחרון.

ועדת משנה פרלמנטרית בראשותה של עדנה סולודר (מערך), פנתה ליועץ המשפטי לממשלה לבחון מיד עם היועצים המשפטיים קביעת חקיקה בנושא השייט, כדי להבטיח חיי אדם בכינרת. ח"כ ברעון גרות (ליכוד), פנה אל שר התחבורה חיים קורפו, לצמצם את השייט המסוכן בכינרת.

סילוק הסובייטים

ח"כ עוזי לנדאו (ליכוד), העומד בראש ועדת המשנה לעניין יהודי ברית המועצות, פנה אתמול רשמית אל שר החוץ שמעון פרס, להחזיר לארצה את המשלחת הסובייטית. זאת, כתגובה על הודעת ברית המועצות, כי לא תאפשר ביקור גומלין ישראלי.

"זו הודעה מעליבה, היא סטירת לחי לתלמיד לעיני כל הכיתה."

אחריות לכהנא

שני ח"כים דרוזים אסעד נאסר אדיין (ליכוד) וזיידן עטשי (שינוי) הזהירו אתמול את ח"כ מאיר כהנא מפני ביקור מתוכנן בבית ג'אן. נאסר אדיין הזכיר, כי 30 מבני הכפר נפלו על הגנת מדינת ישראל. עטשי איים, כי "אנשי בית ג'אן לא יהססו לרדת לרמתו של כהנא, אם יקרא תגר עליהם וינצל את הזמן הרגיש והמתיחות השוררת שם.

הסתייגות מתיאטרון חיפה

ח"כ אברהם ורדיגר (מורשה), הפנה אתמול את תשומת ליבו של שר הביטחון יצחק רבין, לידיעה כי קצין החינוך הראשי של צה"ל מנהל משא ומתן בדבר עריכת שבוע של הצגות מטעם תיאטרון חיפה, ליחידות צה"ל המשרתות לאורך גבול לבנון.

הנציג בפולין בפניה לתיירים ישראלים

פלצור: להקדיש יום אחד בפולין לשיקום בתי עלמין

מאת אליהו הזבי
סופר "הארץ" בפולין

השגריר מרדכי פלצור, ראש נציגות ישראל בוארשה, פנה בקריאה אל תושבי ישראל הבאים בביקורים קבוצתיים לפולין, כי יתרמו יום טיולים אחד, לצורך שיקום בתי עלמין יהודיים בפולין.

פלצור פנה באמצעות סופר "הארץ" אל מארגני טיולים לפולין, בעיקר בני־נוער, להתקשר עם נציגות ישראל בוארשה כדי לתאם את נוהלי "יום ההתנדבות" לשיקום בתי העלמין. מדובר ב־434 בתי־עלמין, רובם מוזנחים, שעשבים שוטים גדלים בין מצבותיהם.

שר התרבות בממשלת פולין, אלכסנדר קראבצ'יק, מסר את הבטחתו לסיוע מצד ממשלת פולין.

ארנון בן נחום יו"ר תא עורכי החדשות בת"א

מהנהלת תא עורכי החדשות נמסר: בישיבת הנהלת תא עורכי החדשות שליד אגודת העתונאים בתל אביב שנערכה אתמול, נבחר ארנון בן נחום ("הארץ") ליו"ר התא במקום אברהם רותם ("מעריב"), היוצא בשליחות לחו"ל.

הנהלת התא החליטה להעמיק את הפעילות המקצועית של עורכי החדשות בעיתוני הבוקר ועיתוני הערב.

ערך את העמודה: חיים טל

מטבחי SieMatic

20%

מטבחי האיכות של SIEMATIC בעיצובים מהודרים, גימורים מושלמים ובתכנון מקורי וחדשני המותאם לצרכי הלקוח. בהוזלת מטבחי SIEMATIC בפורניר, עץ מלא ופורמיקה.

הנחה

ודניש

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לחינוך ולתרבות בגולה
לשבועון
"שער למתחיל"
על עורכיו, כתביו, עובדיו וקוראיו
ברכות מאליפות!
לרגל קבלת פרס החינוך

מכון היצוא הישראלי
האגף למוצרי תעשיה
מזמין יצואנים
להצטרף למרכז החדש
ליצוא שירותים מקצועיים
חברות לתכנון, יעוץ, הנדסה, עיצוב, הדרכה, מו"פ, העברת טכנולוגיות מתקדמות, הדרכה ולומדה, שרותים טכניים וניהול פרוייקטים בתחומים הבאים: פיתוח כפרי ואזורי, אורבניזציה, שיקום שכונות, תעשיה, אבטחה ובטחון, תשתית, בניה, חשמל, מים, עבודות ציבוריות, תחבורה, אקולוגיה, מיחשוב, תקשורת, מדע ובריאות.
המעונינים להצטרף או לקבל מידע אודות המרכז החדש מתבקשים לפנות למר מאיר אלדר או אורלי רוזנברג ונורית ורשב.
טלפונים: 630830, 630848, 630849, 03–630857
או לכתוב אל: מכון היצוא הישראלי רח' המרד 29, ת"ד 50084 תל־אביב 68125

פילוט
תעשיות אלקטרוניקה
(1973) בע"מ
רחוב הצפירה 19 תל אביב
מודיעה על שינוי שם:
★★★
החל מ־28.5.87
שונה שם החברה ל:
פילוט מימון בע"מ

זקוק דחוף למודעה?
38 38 38
מודפון

אתה מוכן להישאר בחוץ?
מסתיימת ההרשמה למציגים בתערוכת
עלומים 87
גני התערוכה 22-29 באוגוסט
בחסות ראש עירית תל־אביב יפו מר שלמה להט
טבע • בריאות • ספורט
מזון בריאותי, טבעוני, צמחוני, דיאטטי, צמחי מרפא, ציוד ספורט, מתנאות, גלישה אווירית, גלישה ימית, דייג, אופניים, מוצרי בריאות וציוד רפואי, מכוני כושר ובריאות, התעמלות אירובית, קרב מגע, מועדוני ספורט, שיטות מרפא, קוסמטיקה בריאותית וטיבעית, ביטוח רפואי, הנעלה ביגוד ואביזרים לספורט וכושר, מוצרי בטיחות, אתרי מרפא ונופש פעיל בארץ ובעולם, ספרות מקצועית, בעלי חיים ומשתלות.
צלצל מיד לטלפון: 03-250542 ,256788
והבטח את מקומך בתערוכה
עלומים 87 — תערוכת טבע בריאות וספורט
NIKE
VISA
ויזה יותר מסתם מכסף.

לנצ'יה פריזמה '87
בהזדמנות... אחרונה!

כלי הרכב משנת 1988 יתייקרו כנראה ב־10 אחוזים בשלב ראשון והמזמינים אותן מוזהרים על סעיף הקובע שהמחיר אינו סופי

– מאת בני ברק, כתב "ידיעות אחרונות" –
המכוניות של שנתון 1988 יתייקרו, ככל הנראה, בשני שלבים: תחילה ב־10 אחוזים במכוניתע, ובשלב השני, לאחר שיוצאו המחירים מפיקות, תהיה התייקרות של עוד 5 עד 10 אחוזים.

"ידיעות אחרונות" 14.7.87

זוהי ההזדמנות האחרונה שלך לרכוש לנצ'יה פריזמה '87.
נותרו רק 60 מכוניות מדגמי פריזמה במחירי השנה – כל הקודם זוכה!
ההפקדה על חשבוננו! האספקה מיידית!
לנצ'יה פריזמה '87. אל תוותר על ההזדמנות!

LANCIA

סוכנות מלכאי: סוכנות ראשית: תל־אביב טל. 03-336081. סוכנויות משנה: ירושלים: טל. 02-717555. חיפה: טל. 04-515115. רחובות: טל. 08-51462. הוד השרון: טל. 052-27874. חדרה: טל. 06-324527. רמת־גן: טל. 03-720738. נתניה: טל. 053-38295. ק. טבעון: טל. 06-740398. עכו: טל. 051-62570. הרצליה: טל. 052-543875. פתח־תקוה: "יוסקוטרקאר" – ברקוכבא 37, טל. 03-916908.

ניחום מערכות תדמית

مطابق للأصل

هكذا في الأصل

אסירי ציון יגיעו היום לישראל מבריה"מ בראשונה בטיסה דרך רומניה

(ע). הערב יגיעו בטיסה ישירה מברית־המועצות לישראל, דרך רומניה, שתי משפחות של אסירי ציון.

יעקב לוין ורעייתו יהודית, ומארק ניפוניאשצ'י ורעייתו חנה, יגיעו ב־7 בערב ללוד. בראשונה תנחת בלוד טיסה ישירה מאודיסה לבוקרשט, בלי לעבור בווינה.

ניפוניאשצ'י, מהנדס אלקטרוניקה (55), היה מסורב עלייה 7 שנים. הוא נאסר באשמת השמצת המשטר הסובייטי, ונידון ל־3 שנים במחנה־כפייה. שוחרר ב־20 במארס השנה, 7 חודשים לפני תום ריצוי עונשו.

לוין (27), מסורב עליה מאז 1979, שנידון אף הוא ל־3 שנים מאסר במחנה כפיה באשמה דומה, שוחרר באותו תאריך.

רעייתו של לוין היא בתו של ניפוניאשצ'י.

שתי המשפחות החליטו להשתקע בקיבוץ הדתי מגדל־עוז שבגוש עציון. הקיבוץ המאמץ כבר הכין להם דיור, ואת לילם הראשון בארץ יבלו במקום.

חברי הקיבוץ יקבלו את פניהם בשדה־התעופה וילוו אותם לביקורם לכותל המערבי.

נציב בתי הסוהר: יש להכפיל את שטח בתי־הכלא בישראל

הצפיפות בבתי־הסוהר כפולה מהסטנדרט הבין־לאומי

מאת אורי ניר
כתב "הארץ"

"ישראל צריכה להכפיל את שטח בתי־הכלא שבתחומיה, כדי לעמוד בסטנדרטים הבין־לאומיים של צפיפות אסירים" — אמר אתמול נציב שירות בתי הסוהר, גונדר דוד מימון, בסיור לעיתונאים בכלא חברון.

מימון אמר כי הוא "זועק זעקה גדולה ומרה" בנושא הצפיפות בבתי־הכלא. הוא ציין כי ממוצע הצפיפות בבתי־הסוהר בארץ הוא 2.5 מ"ר לאסיר, בעוד שהסטנדרטים הבין־לאומיים קובעים שטח מחייה ממוצע של 5–6 מ"ר לאסיר. הנציב הציע מספר דרכים במטרה להתגבר על הבעיה, כיצד שיחרור מוקדם של אסירים, או העברת מאסר בשירות לטובת הציבור, וכן בניה של בתי־כלא חדשים בידי גורמים פרטיים, והחכרתם למדינה.

מימון התרכז בסקירתו במעמדם המיוחד של 4,500 האסירים הבטחוניים הכלואים בשטח ישראל. לדבריו, שירות בתי הסוהר שואף ליצור אחידות בתנאי החיים של האסירים הביטחוניים והפליליים, אך "אין לשכוח שמדובר במחבלים, שחלקם הורשעו על עבירות של חבלה ורצח".

גונדר מימון השתבח בהצלחת המדיניות החדשה שהנהיג בקרב האסירים הביטחוניים מאז כניסתו לתפקיד, שעיקרה דילדול כוחן של הועדות הנבחרות מקרב האסירים הביטחוניים, ואכיפת נוהלי משמעת נוקשים על האסירים.

לדבריו, מאז הונהגה המדיניות החדשה לפני כארבעה חודשים, משקלם של מנהיגי האסירים בכלא שאף לאפס, האסירים הפכו צייתנים וממושמעים יותר, וגילויי האלימות שלהם כלפי חבריהם לתאים וכלפי הסוהרים פחתו מאוד.

קלינאי התקשורת ינקטו עיצומים בבתי־החולים ובשירות המדינה

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

קלינאי התקשורת ינקטו החל מיום א' הקרוב עיצומים בכל בתי־החולים הממשלתיים ומקומות עבודה אחרים בשירות המדינה.

קלינאי התקשורת דורשים לשפר את שכרם הנמוך, שאינו עולה במרבית המקרים על 400 ש"ח בחודש.

מדובר בקבוצת עובדים אקדמאית, המונה כ־60 איש, הטוענים כי הם מופלים לרעה מעמיתיהם העובדים באותו מקצוע בבתי־החולים של קופת החולים, בעיריות ובבתי־ספר.

הקבוצה העיקרית של עובדים אלה פועלת במכון האודיולוגי במרכז הרפואי "שיבא" בתל־השומר.

השר גדעון פת (מימין) עם פרופ' סלבין (במרכז) הילד החולה גיא עמית במחלקה להשתלת מח עצמות ב"הדסה" ירושלים. (צילום: יעל השכל, "סקופ 80")

מנהל יחידת ההשתלות במרכז הרפואי "בילינסון":

השתלת איברים להצלת חיי אדם — מוגבלת בגלל העדר מודעות מספקת בציבור

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

לא ניתן לבצע השתלות של איברים ולהציל חיי אדם — בשל העדר מודעות מספקת מצד הציבור לנושא, טען אתמול מנהל יחידת ההשתלות במרכז הרפואי "בילינסון" בפתח־תקווה, ד"ר זכי שפירא, במסיבת עיתונאים שהתקיימה בתל־אביב.

הדובר קבל על העובדה שבטלוויזיה לא אושרה הקרנתו של תשדיר שירות הנוגע לעידוד השתלות כליה, שלדבריו יכול להגביר את מודעות הציבור לנושא ההשתלות, ולאפשר לעשרות אנשים להאריך את חייהם. לדבריו, אין בארץ רשות ציבורית המעודדת ריפוי על־ידי השתלות.

מנהל יחידת ההשתלות הסביר כי על כל מיליון תושבים — כ־70 סובלים מאי־ספיקה כלייתית, 30 סובלים מאי־ספיקה כבדית, ו־30 — מאי־ספיקת לב.

דוברת רשות השידור, שרי ציטרון, הדגישה כי ההמלצה לתרום כליות נוגעת בנושא שנוי־במחלוקת ציבורית, וציינה כי הוועדה לאישור תשדירי שירות התכנסה לא מכבר, והחליטה לדחות את אישור התשדיר. נתן ברון, יו"ר הוועדה, הסביר כי הנושא "נפל בין הכיסאות", מאחר שהוועד המנהל הנוכחי פורש בסוף יוני, ועד כה לא מונה חדש.

80 השתלות בשנה

במרכז הרפואי "בילינסון" מבוצעים מדי שנה כ־80 ניתוחי השתלה של כליות, שהם כ־90% מכלל ההשתלות בישראל.

ד"ר שפירא אמר כי בעולם יש חוקים המחייבים רופאים להודיע על תורמים פוטנציאליים, לגבי מקרים שבהם נתקלו במהלך עבודתם. "בישראל אין לנו אפשרות לכך ולכן יש לפעול לעידוד תרומת אברים על־ידי הציבור", אמר.

ד"ר שפירא מאמין כי ניתן לשכנע את הציבור בנושא תרומת איברים.

שיטה חדשה לניקוי מח עצמות מתאים סרטניים נבדקת ב"הדסה" ירושלים

מאת נורית אמיתי
כתבת "הארץ"

שיטה חדשה לניקוי מח־עצמות מתאים סרטניים, לצורך השתלה מחודשת של מח העצמות המצוי בגוף החולה, במקרה שאין תורם מתאים, מקרב משפחתו של החולה, נבדקת בבית־החולים "הדסה עין־כרם" בירושלים.

מחקרים אלה הוצגו אתמול בפני שר המדע והפיתוח, גדעון פת, בסיור שקיים במחלקה החדשה להשתלת מח־עצמות שהוקמה ב"הדסה".

מחלקת השתלות מח העצמות הוקמה על־פי החלטת שרת הבריאות, שושנה ארבלי־אלמוזלינו, כמרכז ארצי להשתלות מח־עצם. בפני השר פת הוצג פרוייקט חדש שמטרתו לשפר את סיכויי הריפוי ממחלות ממאירות, כלוקמיה, והקטנת הסיכונים המלווים את תהליך ההשתלה.

הוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות: זיקת המערב לארץ הקודש

מאת כתב "הארץ"

בין 7 הסדנאות של המרכז הבין־ארצי להוראת תרבות ישראל באוניברסיטאות המתקיימות בירושלים, פועלת סדנה חדשה "הוראת תרבויות המערב בארץ־הקודש", שבראשה עומד פרופ' יהושע בן אריה מהאוניברסיטה העברית.

מטרת הסדנה היא הרחבת תחום המחקר וההוראה של קשרי ארץ ישראל בארצות תבל לפני הקמת המדינה. הכוונה לבדוק את הנושא באנציקלופדיה של התעניינות מלומדים ונוסעים מארצות המערב בארץ הקודש, במיוחד במאות ה־19 וה־20.

משתתפים בסדנה מלומדים מאיטליה, אנגליה, ארה"ב, גרמניה, ישראל, צרפת וקנדה. בכוונת המארגנים ליזום כנסים אזוריים על הנושא, להכין חומר להוראת הנושא באוניברסיטאות בעולם, ולהביא תלמידי מחקר ארצה.

המשטרה מתקשה לזהות ישישה פצועה ומאושפזת

מאת ראובן שפירא

זה כחודש וחצי מנסה משטרת תל־אביב לגלות את זהותה של ישישה, שנמצאה פצועה ואושפזה בבית־חולים, אך עד כה עלו מאמצי המשטרה בתוהו.

הישישה, כבת 80, נמצאה ב־24 במאי השנה, סמוך לשעה 9 בערב, שוכבת פצועה ברגליה על המדרכה סמוך לכניסה של בית בדרך השלום 82 בתל־אביב. איש מהשכנים ומהעוברים באזור לא הכירה, ולא יכול היה לספק הסבר לנסיבות הימצאה שם.

הישישה אושפזה במחלקה פנימית ב' בבית־החולים ע"ש שיבא בתל־השומר, ומאז היא מאושפזת במחלקה. היא אינה מגלה את זהותה, והוגה בצורה לא־ברורה שברי משפטים ומלים. היא מדברת לעתים, ככל הנראה, גרמנית, עברית והולנדית.

המשטרה מבקשת מכל מי שיכול לזהות את הישישה, לפנות לתחנת המשטרה הקרובה.

זו הישישה שזהותה אינה ידועה.

שני צעירים ניסו לחלץ חבר עצור מניידת משטרה

מאת זוהר בלומנקרנץ כתב "הארץ" בבת־ים

שני צעירים (בני 19 ו־20) מבת־ים, תקפו בלשי משטרה, תוך ניסיון לחלץ את חברם (26) תושב יפו, שנעצר כחשוד בפריצה וישב בניידת המשטרה.

שלשום אחר־הצהריים התקבלה במשטרת בת־ים הודעה על חדירת פורץ לדירה בשדרות העצמאות. צוות הבילוש שהגיע למקום הבחין בחשוד המנסה להסתתר, לאחר שהחביא תיק בארון החשמל שבחדר המדרגות. הבלש עצר את החשוד, הובילו לניידת, שם ישב בלש אחר, וחזר אל מקום הפריצה. בעוד החשוד ממתין בניידת, עברו במקום שניים מחבריו. משהבחינו בחברם העצור, התנפלו על השוטר וניסו לשחרר את חברם.

התיק שהוסתר בארון החשמל, זוהה מאוחר יותר כשייך לאחת מדיירות הבניין, בת 87. התיק הכיל מעט כסף ומסמכים. על גופו של החשוד בפריצה נמצא סכין "יפאנית" וצבת.

ממשטרת מחוז ת"א נמסר אתמול, כי שלושת החשודים יובאו היום לבית־המשפט להארכת מעצרם.

סוכל ניסיון להבריח סמים דרך נמל־התעופה בן־גוריון

מאת זוהר בלומנקרנץ
כתב "הארץ" לענייני תעופה

ניסיון להבריח מחו"ל 202.5 גרם של הרואין וקוקאין, במחיר של כ־200 אלף דולר, סוכל על־ידי משטרת נמל־התעופה בן־גוריון בלוד.

אתמול הוארך ב־15 יום מעצרו של החשוד, משה כהן (50) מראשון־לציון. כהן, המוכר למשטרה כצורך־סמים, הגיע לארץ בטיסה מאמסטרדם. כשירד מכבש המטוס, כשלגופו חליפה אפורה הדורה, נראה כאיש־עסקים. הוא התנהג בטבעיות ולא גילה כל סימני עצבנות, אך בלשי המשטרה שהכירוהו, החליטו לעקוב אחריו. הם יצאו איתו אל רחבת מקבלי־הפנים שמחוץ לאולם, שם נפגש החשוד עם בני־משפחתו.

בשלב זה החליטו הבלשים לעוצרו, לצורך עריכת חיפוש על גופו וכליו. הסמים התגלו במקומות מסתור שונים: 3 שקיות קטנות נמצאו מוסתרות מתחת לנייר־כסף בקופסת סיגריות. 6 שקיות נתפסו בבטנת המעיל ובכיסי המכנסיים, שהיו ארוזים במזוודתו.

בחקירתו הראשונית טען החשוד, כי הביא את הסם לשימוש עצמי. מהכמות שנתפסה ברשותו אפשר להכין כאלפיים מנות.

המשטרה: שאננות אורחים מסייעת לגניבות ממלונות

(ע). מאות דולרים, המחאות־נוסעים, תכשיטים ומצלמות־ערך, נגנבו אתמול בבוקר משני זוגות תיירים מארצות־הברית, במלון "נהר הירדן" שבטבריה.

חקירת המשטרה העלתה, כי התיירים השאירו את חדריהם פתוחים והפורץ האלמוני חדר לתוכם ללא קושי. חפצי־הערך הגנובים היו מונחים בגלוי. הפורץ נטל עימו את השלל והסתלק, בלי שאיש יבחין בו.

מ"מ מפקד משטרת טבריה, פקד גדעון ארבל, מסר כי באחרונה חל גידול במספר ההתפרצויות למלונות, ועיקר האשמה בכך נעוצה, לדעתו, באורחי בתי־המלון.

לדבריו, האורחים אינם מפקידים כסף ודברי־ערך בכספת ואינם מקפידים לנעול את חדריהם. לדברי ארבל, המשטרה, או עובדי בית־המלון, אינם מסוגלים לפקח על הנעשה, שעה שקיימת תנועה של מאות אורחים.

תוקף דיין בביה"ד הרבני בי"ם נידון לשנתיים מאסר

מאת נדב שרגאי
כתב "הארץ"

שנתיים מאסר בפועל ושנה מאסר על־תנאי הטיל אתמול בית־המשפט המחוזי בירושלים, על שלמה מרוכב (57) שתקף והיכה באגרופיו את הדיין, הרב אהרן כץ, בבית־הדין הרבני האזורי בירושלים, לפני כשנה.

המקרה אירע לאחר שהרכב שבו ישב גם הדיין כץ, פסק כי יש להפריד בין מרוכב לבין אשתו השניה. יום לאחר הפסיקה, הגיע מרוכב לבית־הדין, תקף את הדיין, שנמלט ללישכתו. מרוכב פרץ ללישכה והמשיך להכות את הדיין. בעקבות התקיפה הובהל הדיין לבית־החולים, מחשש להתקף־לב.

שופט בית־המשפט המחוזי בירושלים, ד"ר יעקב צמח, קבע בפסק־דינו, כי גרסתו של מרוכב לפיה הדיין תקף אותו, אינה נכונה.

חברות הביטוח יפתחו במסע פרסום למניעת תאונות דרכים

נהגים שלא היו מעורבים בתאונות ישתתפו בהגרלה נושאת פרסים

מאת אריה לביא

חברות הביטוח יערכו מבצע למניעת תאונות דרכים, בעקבות הגידול במספר התאונות והנפגעים בארץ. החלטה על כך עומד לקבל איגוד חברות הביטוח, בראשותו של מנכ"ל קבוצת "הסנה", אלפרד גולץ.

מבצע הפרסום יהיה חסר תקדים בהיקפו. נהגים שלא היו מעורבים בתאונות, ישתתפו בהגרלות נושאות פרסים יקרי־ערך. ההחלטה למימון מבצע זה נתקבלה, בין היתר, בעקבות הגידול הניכר בהיקף התביעות כלפי חברות הביטוח, כתוצאה מתאונות הדרכים וההפסדים של תאגיד הביטוח אבנר, המגיעים ל־60 מיליון שקל.

בענף הביטוח סבורים שההשקעה במבצע הפרסום תהיה כדאית לחברות הביטוח. באחרונה ערכה חברת "הצבי" מבצע דומה שזכה לתגובות חיוביות רבות. כעת מבקשים לערוך את המבצע במסגרת איגוד חברות הביטוח.

ערך את העמוד: אריה השביה

לאכול אותה בגדול

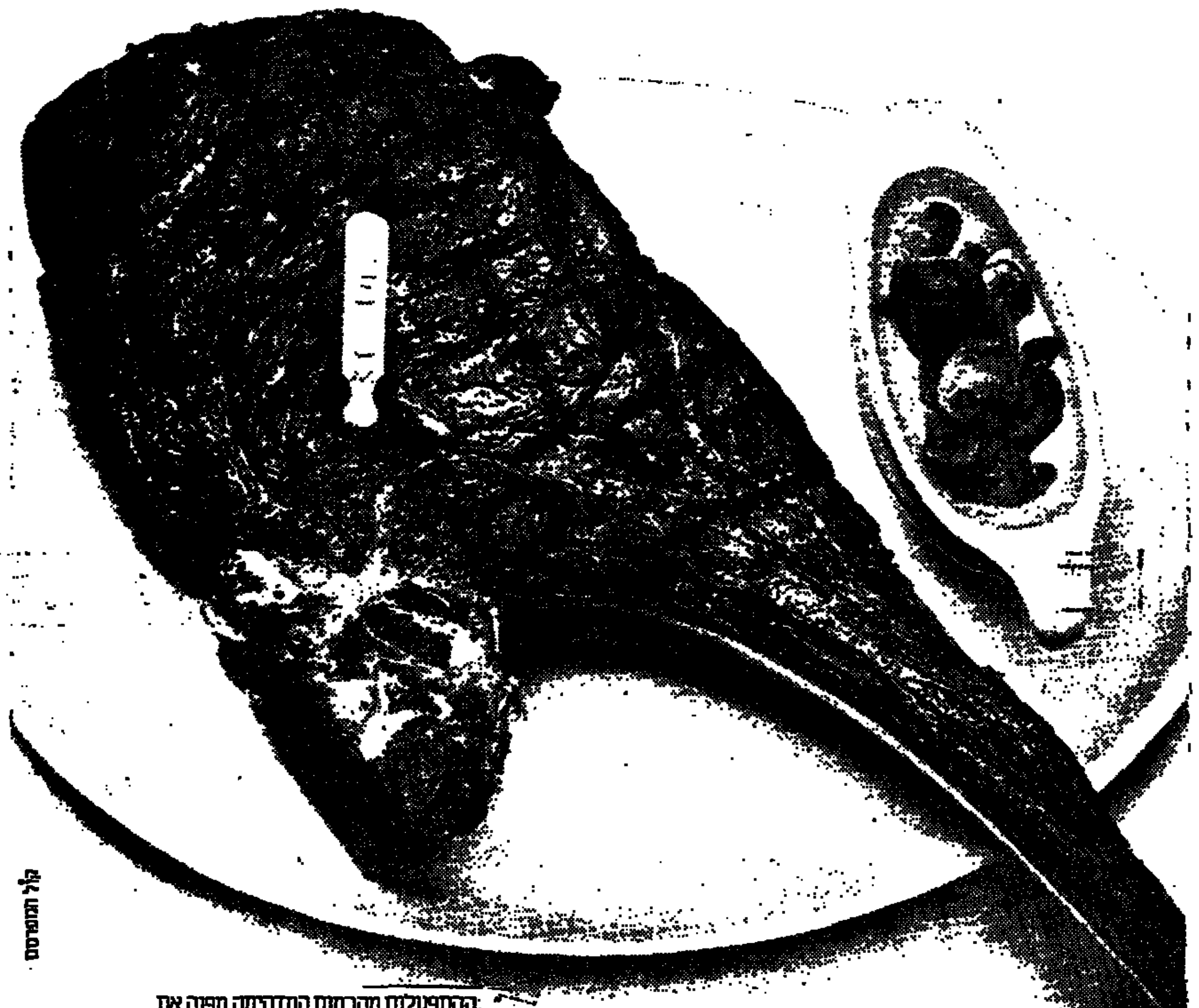

קול המפרסם

"...ההתפעלות מהכמות המדהימה מפנה את מקומה להתפעלות מהטעם. בשר עגל מצויין שטופל במקצועיות ורוכך כהלכה, "התיישן" במקרר בטמפרטורה של כאפס מעלות, ושהה שם לפחות שבועיים...

בשר באיכות כזו ובכמות נדיבה שכזו לא פוגשים הרבה במסעדות ארצנו. ואולי בכלל לא...

מי שלבו וקיבתו ערגים לבשרים טובים על האש – המקום הזה ברחוב מגדלי – מומלץ".

מאויל

מעריב, מרץ 87.

steak house WHITE HALL
נגיסה אחת תשכנע אותך
רח' מגדלי 6 תל-אביב. טל. 03-249282

תשלומים?

מסגרת חדשה לרכישה בתשלומים בישראכרט.

ישראכרט מעמידה לרשות לקוחותיה מסגרת אישית לרכישה בתשלומים: "אשראי גמיש".
- תוכל לרכוש מוצרים באשראי בתשלומים חודשיים בכל בתי העסק המכבדים כרטיס ישראכרט.
- לרשותך מסגרת אשראי מיוחדת הניתנת לך בנוסף לאשראי המקובל בבנק.
- חשבונך יחוייב מדי חודש בסכום השווה ל־5% מיתרת האשראי שניצלת, אך לא פחות מ־100 ש"ח.
- תוכל לפרוע את יתרת חובך או חלק ממנו בכל יום בחודש.
- תוכל לשנות את גובה סכום הפרעון החודשי לפי צרכיך.

היכנס עוד היום לסניף הבנק שלך ובקש לקבל מסגרת "אשראי גמיש".

חדשות המשק

נגיד בנק ישראל בפגישה עם כתבים כלכליים בת"א:

חשוב שהממשלה תימנע מהלאמת מערכת הבנקים

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

"לדעתנו, חשוב כי הממשלה תימנע מהלאמת הבנקים בטווח הארוך, וכיצירת הרושם של הלאמתם בטווח הקצר", אמר אתמול נגיד בנק ישראל, מיכאל ברונו, בפגישה עם תא הכתבים לענייני כלכלה בתל־אביב.

לדברי ברונו, השליטה במערכת הבנקאות לאחר פירוק המניות הבנקאיות באוקטובר 1988, חייבת לעבור לידי גופים עסקיים. גופים אלה יכולים להיות בעלי השליטה הקיימים, או אפילו גופים חיצוניים.

ברונו סבור כי אי־אפשר להשאיר את מערכת הבנקאות תקופה נוספת של אי־וודאות, וכל פתרון יש לבחון לגופו כבר בזמן הקרוב. עוד סבור הנגיד כי חייב להיות קשר בין כמות ההון שבידי גוף עסקי כל שהוא, לבין זכות ההצבעה שבידו, שכן לא יתכן שגוף אשר יחזיק כמות מזערית בהון, יהיה בעל השליטה.

נגיד בנק ישראל התייחס בהמשך דבריו גם לנושאים אחרים:

ניתן יהיה לדבר על הסדר שכר בסקטור הציבורי, בתנאי שהוא יהיה לשנתיים. מדיניות של אי העלאות בשכר ושמירה קפדנית של מסגרת התקציב, יביאו בטווח הקצר להורדה נוספת ברמת האינפלציה;

רווחיות הייצוא והמצב במאזן התשלומים אינם מצדיקים כעת פיחות כל שהוא של השקל לעומת הדולר. הציפיות של הימים האחרונים לפיחות חד־פעמי היו "בלוף";

מתחילת 1987 זרם ארצה הון בהיקף של כמיליארד דולר. לפי שעה, אין כל סימנים שכסף זה יוצא החוצה בחזרה;

בנק ישראל ימשיך לנקוט במדיניות מוניטרית באמצעות התערבות בשוק ההון, ולא רק באמצעות שער הריבית. יש מקום לתחרות נוספת במערכת הבנקאות על התנאים במתן האשראי לסקטורים שונים;

תהליך הרפורמה בשוק ההון מתנהל על־פי התכנית, ויש סימנים לירידה נוספת בריבית לטווח ארוך.

בתי המלון הוזהרו מפני עבירות והעלמות־מס

עם הפעלת חוק העבירות המינהליות

מאת זוהר בלומנקרנץ

אגף המכס והבלו הזהיר את המלונות מפני עבירות העלמות מס עם הפעלתו של חוק העבירות המינהליות מתחילת החודש.

במכתב של סגן מנהל המכס והמע"מ לבעלי בתי־המלון ומנהליהם, הוא מביע את תקוותו, כי "לא יימצאו עבריינים בקרב חבריכם ובקרב המיוצגים על ידם. אם חלילה יתגלו כאלה, נצטרך לנקוט במלוא חומרת הדין שהחוק מטיל עלינו".

על־פי החוק החדש, יוטל קנס או שתהיה העמדה לדין עם גילוי עבירה ואיסוף ראיה. עבירה חוזרת תהיה חייבת בכפל קנס ועבירה חוזרת נוספת תהיה חייבת בקנס הגדול פי שלושה. לגבי עבירות שהוכרזו כעבירות מינהליות, אין אפשרות חוקית להציע תשלום כופר כסף במקום משפט פלילי. עוסק שיעדיף להישפט במקום לשלם את הקנס ויימצא אשם בדין, גובה הקנס שיגזור עליו בית־המשפט לא יהיה נמוך מהקנס המינהלי. קנס שלא ישולם בזמן, יתוספו עליו תשלומי ריבית והצמדה ותוטל עליו פקודת המסים (גביה). בידי אגף המכס והבלו במשרד האוצר, תהיה הסמכות לתבוע את העבריין לדין אם לא ישלם את הקנס בתוך 6 חודשים. בית־המשפט יהיה מוסמך לגזור מאסר בפועל עד שנה.

"למען הסר מכשול בפני עיוור, אני מבהיר שאגף המכס והמע"מ יפעיל את החוק כמתחייב ובהתאם לעקרונות האמורים", סיים סגן מנהל המכס והמע"מ את מכתב האזהרה לבתי־המלון.

בגדי־ים עולים השנה מ־10 עד 150 ש"ח

את יהודית קנולר סופרת "הארץ"

"מה כראי", ביטאון המועצה הישראלית לצרכנות, ערך השוואת מחירים של בגדי־ים. בעוד שבגדי־ים של "גוטקס", "אוברזון" ותוצרת חו"ל עולים בין 80—150 ש"ח, בממוצע, ניתן לרכוש ברחוב נחלת בנימין בת"א בגדים שלם ב־50 ש"ח וביקיני ב־25 ש"ח. בשוק הכרמל נמכרים בגדי־ים ביקיני ב־10—20 ש"ח ובגדי־ים שלמים ב־20—25 ש"ח.

בחנות המכירות של "גוטקס" ניתן לרכוש מוצרים עם פגמים קטנים בהנחה של עד 50%. ל"גוטקס" יש גם סדרה לצעירות, בשם "סמש", בה המחירים 55—65 ש"ח. במחירים דומים מוכרת גם חברת "רוז לי". "אבי מודלי" ו"צ'פס", שהחלו אף הם לייצר בגדי־ים, מוכרים ב־60—75 ש"ח בגדים שלם וב־30—45 ש"ח בגדים ביקיני.

"ליר" מוכרת בגדי־ים שלמים בין 50—80 ש"ח וביקיני ב־29 ש"ח. בגדי־הים בעיצוב עודד גרא, "פלפל", עולים בין 48—88 ש"ח לבגדי־ים שלם ו־39—59 ש"ח לבגדי־ים דו־חלקיים.

"מה כראי" מגלה כי באירופה נוהגים להשתמש בבגדי־גוף העולים יותר (35 ש"ח) כבגדי־ים. הוא מציין כי ניתן בחלק מההנחות למצוא דוגמים מעונה קודמת בהנחות ניכרות.

יחידת הוצאה לפועל הוקמה בביה"ח בצפת לגביית חובות

(ע). בית־החולים בצפת הקים יחידת־גביה, שתפקידה לדאוג לגביית דמי האישפוז מהחולים שקיבלו שירותים בבית־החולים ולא פרעו חובם.

אמרכל בית־החולים, אילן ללוש, אמר: "אם לא נפעל לגביית הכספים, נתמוטט". ללוש הוסיף כי לבית־החולים בעיות כספיות קשות, הנובעות בעיקר בגלל אי־תשלום חובות הציבור.

מעתה יקפידו בבית־החולים על נהלי אישפוז ושחרור נוקשים. מי שיגיע ללא התחייבות, או כסף מזומן, לא יקבל מכתב שחרור, ואף יינקטו נגדו צעדים שונים.

נגיד בנק ישראל, פרופ' מיכאל ברונו, במסיבת העיתונאים בתל־אביב, אתמול. (צילום: עודי קרן)

"האוצר מסכן את כספי המפקידים בקופות הגמל"

תלונות על הסבת קופות הגמל לקרנות נאמנות המתמחות באגרות חוב

מאת שמשון אריליך

האוצר מסכן חלק מכספי קופות הגמל בכך שהוא מחייב אותן להשקיע את הכספים בהשקעות מסוכנות. בכך הוא למעשה מפר התחייבות לא כתובה שכספי המפקידים בקופות גמל יושקעו רק בהשקעות בטוחות בערבות ממשלתית. גורמים המקורבים לקרנות הגמל, שהתלוננו על כך, אמרו כי האוצר אינו מאפשר לקופות הגמל להפקיד כמקודם את חלק הארי של הכספים (82%) באגרות חוב ממשלתיות מיוחדות, כפי שהיה נהוג בעבר. לפיכך הן נאלצות להלוות למעשה חלק מהכספים לגורמים פרטיים ואף לרכוש מניות. אין שום ביטחון שהלווים המנפיקים להן אגרות חוב (שטרות) יוכלו לעמוד בבוא הזמן בהתחייבויותיהם. הגורמים הפרטיים מבטיחים ריבית בשיעור 7.5%—8.5% צמודים למדד, המקורבים לקרנות שואלים מה הביטחון שהם יוכלו לפרוע ריבית כזו בתוספת הצמדה. נכון שלמעלה ממחצית אגרות החוב הללו מבוטחות על־ידי בנקים אולם המקורות מפקפקים אם אפילו הבנקים יוכלו לעמוד בהתחייבויותיהם אם חלק משמעותי של הלווים יתקשו לפרוע את מה שהתחייבו עליו.

השיטה החדשה של חיוב קופות הגמל לחשב כל חודש את ערכם של הנכסים על־פי מחירי שוק, הם הבהירו כי מאז שהקופות נשלחו להשקיע חלק גדול והולך מכספן באגרות חוב הנמכרות בבורסה, הולך וגדל גם אותו חלק של הנכסים שערכו אינו נקבע על־פי הערך המתואם ביום הפירעון בעוד שנים. במקום זאת הם חייבים להעריך כל חודש את האגרות הללו על־פי מחירן בבורסה ואלה מצויים בתנודה מתמדת לעיתים בגלל סיבות מקריות, לעיתים בגלל מדיניות ממשלה ולעיתים בגלל סיבות אחרות. כתוצאה מכך אין בעלי הפקדונות בקופות הגמל בטוחים עוד בערכם הקבוע של כספיהם, אלא הם כפופים לתנודות ומכאן לחוסר ודאות. בכך הפכו למעשה קופות הגמל לכעין קרנות נאמנות המתמחות באגרות חוב שערכן משתנה מיום ליום.

בעניין האחרון נפגשו נציגי הקרנות לפני כשבועיים עם הממונה על שוק ההון באוצר, יהודה דרורי, וביקשו ממנו שלפחות ערך אגרות החוב הממשלתיות הנקנות בבורסה ייעשה על־פי הערך המתואם ליום הפירעון, וכך יימנעו התנודות החודשיות.

העליה בין קופות גמל לקרנות [illegible] המקורות. טענו גם כי בכל הצעדים הללו מתכחש האוצר להתחייבויותיו הלא כתובות כלפי המפקידים בקופות הגמל שבעיניו כי הם שווי־ערך למבוטחים בקופות הפנסיה ההסתדרותיות. לדבריהם, רוב המפקידים בקופות הגמל בין עצמאים ובין שכירים, רואים בהן תחליף או השלמה להסדר פנסיוני. ואין כל הצדקה לדבריהם על כן להפלות אותם לרעה ולא להעמיד לרשותם את אותן אגרות החוב המיועדות שהממשלה מעמידה לרשות קופות הפנסיה.

תגובת מקורבי האוצר

לעומת זאת, אמרו גורמים המקורבים לאוצר כי אין איש מחייב את קופות הגמל להשקיע במניות או באגרות חוב לא ממשלתיות. הן רשאיות אמנם להשקיע 8.5% במניות, עוד 8% באגרות חוב של חברות ועוד 8% ביעדים אחרים, אולם הן רשאיות לקנות בכל הכסף אגרות חוב ממשלתיות בשוק החופשי. אמנם האוצר מעוניין לעודד השקעות בחברות כדי לעודד צמיחה, אך מתפקידם של ראשי הקרנות לדאוג שההשקעה תהיה סבירה והגיונית.

מחירי הנפט מעל 22 ד' בשוק העולמי

ניו־יורק (איי־פי). מחירי הנפט עלו אתמול, ועברו את מחיר ה־22 דולר לחבית. דרישה גבוהה לבנזין ועצבנות בשוק התעוררו בעקבות ידיעות על הפצצות עיראקיות בקרבת שדה הנפט האיראני "רוסטם" במפרץ הפרסי.

בבורסה בניו־יורק עלו אתמול בצהריים מחירי הנפט לאוגוסט ל־22.15 דולר החבית — עליה ב־57 סנט.

העליה האחרונה, בשבוע שעבר, היתה בעקבות ההתקפה האיראנית על מיכלית אמריקאית במפרץ.

20% מההכנסה הלאומית אינה מדווחת למס הכנסה

ח"כ רמון מאשים את האחראים ברשלנות פושעת ובקשר בכוונה תחילה הבא למנוע תשלום מס אמת — קשר שאינו נעדר גיבוי פוליטי

מאת עדנה אריזור

20% מההכנסה הלאומית אינה מדווחת למס הכנסה — כפליים מהשיעור במדינות מערביות מתקדמות.

שיטות העלמת המס הנפוצה ביותר היא ניפוח חשבונות היבוא. בדיקה זה גרם לכך ששיעור היבוא המדווח גדל בשליש מהרווחים בחו"ל על הייצוא לישראל. הפער ביבוא ציוד מגיע ל־15%. בשנה האחרונה היה חצי מיליארד דולר מערך היבוא — פיקטיבי. מאז 1978 הגיע היבוא הפיקטיבי ל־5 מיליארד דולר.

נתונים אלו מסר אתמול מרכז סיעת המערך בוועדת הכספים, ח"כ חיים רמון, בפגישה עם כתבים כלכליים בירושלים. לדבריו, מצב גביית המס ואכיפת חוקי המס, מצביע על התמוטטות מוחלטת של אגף מס הכנסה.

50 אלף סרבני מס לא מטופלים

ח"כ רמון קובע כי די בעיון מדגמי שעשה פקיד שומה בת"א ב־30 תיקים. הדרישה להחזר מס בתיקים אלה היתה מיליון ש"ח, אך בפועל נמצא מצדיק החזר של 250 אלף ש"ח.

בשל העדר כוח־אדם נעשה החזר ללא בדיקה. מאז אפריל 1986 ועד ינואר 1987 גדל שיעור החזרי המס מ־18 מיליון ל־67 מיליון ש"ח. ב־1986 בוצעו 5,800 שומות בחברות, שהם 6% מסך החברות. הפער בין הצהרות החברות לבין הסכום שהן חייבות בפועל הסתכם ב־46%, לעומת פער של 38% שנמצא בשומות של חברות בשנת 1983. בתיקי עצמאים, לדבריו, הפער גדל מ־41% ב־1983 ל־60% ב־1986. מה גם שנמצא שיש פערים בין הדיווחים על שכר לשלטונות מס הכנסה וזה שמדווח למוסד לביטוח לאומי. הערכה, לדבריו, כי יש כיום 40—50 אלף סרבני מס לא מטופלים.

ח"כ רמון מאשים את האחראים לנושא ברשלנות פושעת ובקשר בכוונה תחילה הבא למנוע תשלום מס אמת, קשר שאינו נעדר גיבוי פוליטי. ועדת שרים לשוק ההון התכנסה לפני שנתיים לרבע שעה ומאז לא דנה בנושא. מסקנות ועדת צרפתי, שנועדה להעמיק את הגביה, האתראה, וקיצור תהליכי שיפוט, טרם יושמו. בכל פעם שמנסים לעשות צעד זה, מזדעקים כולם בתואנה של שמירת חופש הפרט.

אמר רמון. הוא הודיע כי בכוונתו לפעול להקמת ועדת משנה קבועה ליד ועדת הכספים, שתעסוק במלחמה בהון השחור.

תגובת האוצר

בתגובה לנתונים שפרסם אתמול ח"כ רמון אמר סגן שר האוצר ח"כ עדי אמוראי, כי בהשקעה מועטית ניתן להגדיל את גביית מס ולהקטין היקפי העלמות מס. המצב יוצר רפיון כי אין ביכולת הנציבות להציג נוכחות מתמדת ברחבי הארץ ולבדוק עסקים ומגורים בעלי תחולת מס גבוה.

סגן השר אישר כי רק 10% מהתיקים נבדקים בדיקת אמת ואילו אלו שלא נבדקים הופכים לשומה סופית בעבור 4 שנים. בתיקים שאינם נבדקים בדיקת אמת השומה היא על־פי אומדן והיה גלומות העלמות מס במאות מיליוני שקל.

אמוראי הוסיף, כי השנה הבטיח האוצר 250 משרות של מפקחים. המועמדים נמצאים עדיין בקורסים להכשרת מפקח מס ויש סיכוי טוב ש־150 ייקלטו בעבודה. בנוסף ל־200—300 עובדים שגוייסו במסגרת יחידות קומנדו מס.

מערכת התראה למטוסי־קרב תפותח ע"י אלתא ו"לורל"

מאת זוהר בלומנקרנץ

הסכם להקמת גוף משותף לפיתוח, ייצור ושיווק מערכת חדשה להתראה שתגן על מטוסי־קרב מתקיפה מאחור, נחתם בין חברת "לורל קורפורייש" מארה"ב, לחברת אלתא באשדוד, חברה־בת של התעשיה האווירית.

המערכת החדשה מיועדת להתקנה במטוסים של צבא ארה"ב, והיא באה לשפר את מערכת ההגנה העצמית של מפציצים ומטוסי־קרב. היא תהיה מבוססת על פיתוח של החברה בישראל ועמדה בניסיון מיבצעי של צה"ל. המערכת החדשה תשתלב עם מקלט ההתראה המכ"מי הקיים, כדי להשלים את מערכת ההגנה של מטוסי־הקרב.

"לורל קורפורייש" היא חברה בינלאומית לטכנולוגיה, שעוסקת בפיתוח וייצור מערכות אלקטרוניות צבאיות להתגוננות.

הורים כועסים על ההוצאה הכרוכה בשיתוף ילדים בסקר צפיה בטלוויזיה הלימודית

מאת לאה פורת סופרת "הארץ"

שיתוף ילדים בסקר צפיה בטלוויזיה הלימודית, תוך חיובם להוציא כסף לקניית גלויות ולמשלוח בדואר, עורר רוגזם של הורים, שהתלוננו על כך במועצה הישראלית לצרכנות. מדובר בתוכנית "זהאים ששרשר", המשודרת לילדים צעירים.

המועצה לצרכנות שלחה מברק למנכ"ל הטלוויזיה הלימודית, יעקב לורברבאום, ולממונה על הגנת הצרכן במשרד התעשיה והמסחר, עובדיה שרגאי. במברק נאמר, בין השאר: "המועצה הישראלית לצרכנות מוחה על צורת עריכת סקר האונה, בו נדרשים ילדים לקנות גלויות ולשלוח לטלוויזיה. עריכת סקרים היא חשובה, אך אל ייעשה הדבר מכיסם של הילדים".

שחל נחוש בהחלטתו ליישם הרפורמה בדלק באוגוסט

מסרב לדון בנושא בועדת הכספים שלדבריו אינה רשאית להתערב בהחלטת משרד האנרגיה

מאת יהודה שרוני
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שר האנרגיה, משה שחל, סירב להיענות לקריאתו של ח"כ אברהם שפירא, יו"ר ועדת הכספים, ולקיים דיון בוועדה על הרפורמה במשק הדלק. במכתב ששלח אליו אתמול ציין שחל כי חברות הדלק הפועלות בקרטל, מבקשות לשמר את המצב הקיים במשק הדלק, שבו מובטח להן כיסוי עלויות בצירוף רווחים.

שר האנרגיה טען כי ועדת הכספים קיימה דיון בנושא הרפורמה בנובמבר 1986, והיא אישרה את עקרונות הרפורמה.

השר הביע פליאה על בקשתה של ועדת הכספים לדיון נוסף, וטען כי בכל מקרה החלטת כל ועדה מוועדות הכנסת היא בגדר המלצה בלבד, והכנסת אינה רשאית להתערב בהחלטות משרדי הממשלה. לדבריו, הרפורמה במשק הדלק נעשית בשיתוף פעולה מלא עם משרד האוצר, וכל דחיה בביצועה משמעותה גרימת נזקים מיותרים למדינה וסיכול מדיניות הממשלה.

עובדי מספנות ישראל ידונו מחר בתגובה על הסכם העבודה החדש שנחתם עם כונס הנכסים

מאת ידיה טל
סופר "הארץ" בחיפה

חברי ועדי הפועלים העובדים ב"מספנות ישראל" יתכנסו מחר לדון על צעדים שינקטו כתגובה על הסכם העבודה החדש עליו חתמה ההסתדרות עם כונס הנכסים והנהלת המפעל, בניגוד לדעתם.

נציגי העובדים שוללים את ההסכם שנחתם שלשום בטענה כי הסעיף העוסק בהצמדת השכר לעובדי "כור" סתום וניתן לפירושים שונים. לטענתם, טבלאות השכר של עובדי המספנות שונות מאלה של עובדי "כור" ולפיכך כל פעם שיינתנו תוספת שכר לעובדי הקונצרן ההסתדרותי ייתכנו חילוקי דעות על תרגום התוספות לעובדי המספנה. נוסף על כך מבקש לטענתם מנכ"ל המספנות, זאב אלמוג, להתנות קידום העובדים בעמידה במבחנים חיצוניים, בהשתלמויות ובצבירת ותק מינימלי של 3 שנים בין קידום לקידום, בעוד שב"כור" מתקיים מו"מ לקידום עובדים בדרגות אחת לשנה. עוד מערערים נציגי העובדים על תוכניתו של מנכ"ל המספנות לבצע רה־ארגון במפעל, הכולל שינוי במעמדם של מנהלי העבודה, המהווה לטענתם פגיעה בהם.

לטענת עמרם ועדי העובדים, ציין מ"מ מזכיר מועצת פועלי חיפה, יהודה ברקן, כי ההסכם החדש מבטיח כי בכל מקרה לא תיפגע רמת הכנסתם של עובדי המספנות וכי לא יפוטרו עובדים מהמפעל. עוד ציין כי הסכם העבודה הוא חלק בלתי נפרד מתהליך ההבראה של מספנות ישראל, והכוונה היא שבשנת הכספים 1988 יצומצם גרעון המפעל, המסתכם בשנה זו בכ־5 מיליון דולר, כך שבשנת 1989 תישא עצמה המספנה מבחינה כלכלית.

454 עובדי "מספנות ישראל" ישובו ביום א' למפעל בתום חופשה שנתית מרוכזת שנמשכה שבועיים.

"אמפיסל" נקנסה על פרסום מודעה מטעה

המחיר צויין ללא מע"מ ובלי ציון הריבית השנתית בעסקת אשראי

מאת לאה פורת
סופרת "הארץ"

קנס 5,000 ש"ח הוטל באחרונה על חברת "אמפיסל" מקריית־אריה בפתח־תקווה, על פרסום מודעה מטעה בקשר למחיר של מוצר, על ציון המחיר ללא מע"מ ועל אי ציון הריבית השנתית בעסקת אשראי. "אמפיסל" עוסקת, בין השאר, בשיווק מדפסות אלקטרוניות, ונקנסה בגין פרסום מודעה על מכירת מדפסות אלה.

בפסק־הדין שנתנה שופטת השלום בת"א, דבורה ברלינר, נאמר כי ב־25.11.86 פרסמה החברה מודעה המציינת, בין השאר, כי מחיר המדפסת 370 ש"ח במזומן ועד 4 תשלומים של 370 ש"ח כל אחד (1,855 ש"ח, בסך הכל), כן צויין בה שהמחיר אינו כולל ריבית הצמדה.

המתלונן, צרכן ושמו אבירם, ביקש ב־26.11.86 לקנות מדפסת דוגמת זו שפורסמה במודעה. המחיר במזומן שנדרש לשלם היה 1,665 ש"ח, וזו ב־190 ש"ח. בכך הטעו הנאשמים צרכנים בעניין מהותי בעסקה ככל הנוגע למחיר של המוצר, שכן מחיר המוצר בתשלומים (1,855 ש"ח), כלל תוספת על המחיר במזומן, ועל־פי חוק המכירה באשראי תוספת זו נחשבת ריבית. סעיף אישום שני היה על ציון המחיר ללא מע"מ, שאף זאת עבירה על החוק.

סעיף אישום שלישי היה בקשר לציון הריבית. הנאשמים פרסמו במודעה את שיעורי התשלומים של העסקה באשראי שהם מציעים, ללא פרסום שיעורי הריבית השנתית שהם גובים — בניגוד לחוק.

נוסף לקנס בסך 5,000 ש"ח, התחייבו הנאשמים על סך 10,000 ש"ח למשך שנתיים שלא לעבור עבירות דומות.

ממשרד התעשיה והמסחר נמסר כי לבית־המשפט הוגשו תביעות דומות המוכנות לדיון משפטי.

בעלי בתי־קולנוע מבקשים פיצוי על הפעלת ערוץ 2

מאת מיכאל גרטי סופר "הארץ"

התאחדות בעלי בתי־הקולנוע מבקשת כי יפצו את חבריה בשל אובדן ההכנסות הצפוי לבתי־הקולנוע עם הנהגת הערוץ השני בטלוויזיה ועם הפעלת רשתות הטלוויזיה בכבלים.

אתמול נפגשו נציגי התאחדות בתי־הקולנוע עם שר הכלכלה והתקשורת, גד יעקבי, והציגו בפניו את מצב הענף כבר עתה. מנכ"ל ההתאחדות, מרים הוכמן, הגישה לשר רשימה של יישובים קטנים שבתי־הקולנוע שפעלו בהם נסגרו.

שר התקשורת לא השיב לתביעות שהעלתה ההתאחדות ואמר לנציגי הוועד שעל בעלי בתי־הקולנוע להתארגן לקראת התהפוכות הצפויות בהרגלי הציבור עם הפעלת הערוץ השני והנהגת טלוויזיה מקומית בכבלים.

הערוץ השני אישר זמן מיוחד בן 30 דקות לסיכום הדיונים במשפט דמיאניוק בכל יום שבו יתקיים הדיון. זמן המשפט ישודר בשעה 7:30 בערב.

גידול בן 66% ביצוא היהלומים מישראל ליפאן

מאת צבי זרחיה

גידול של 66% נרשם מאז ראשית 87', ביצוא היהלומים מישראל ליפאן. בארבעת החודשים הראשונים של השנה הסתכם יצוא היהלומים לשם ב־104 מיליון דולר.

המפקחת על היהלומים במשרד התעשיה והמסחר, צביה דורי, אמרה כי ישראל הפכה ליצואנית הגדולה ביותר של יהלומים ליפאן. עד כה היתה בלגיה היצואנית הגדולה ביותר של יהלומים למדינה זו.

לדבריה, נובע הדבר הן ממאמצי השיווק של היהלומנים הישראליים והן מעליית ערך היאן, שהגדיל את ערך היצוא הישראלי למדינה זו.

עיקולים על רכושה של החברה הקבלנית גולדשטיין

(ע). עיקולים בשיעור 1.3 מיליון ש"ח הוטלו בבית־המשפט המחוזי בת"א על החברה הקבלנית "אחים גולדשטיין", לבקשת בנק הפועלים, הטוען לחובות כספים בשיעור זה מצד החברה.

בנק פועלים הגיש לבית־המשפט תביעה כספית על סכום זה, בטענה שבידיו כתבי התחייבות של חברת "אחים גולדשטיין", בערבות מנהלי החברה אברהם, נפתלי ויהודה גולדשטיין, וכן ברהכי ברש.

מאחר שהחברה לא פרעה את חובותיה לבנק, בסכום התביעה, בעקבות הלוואות ואשראים שקיבלה, ובגלל מצב כלכלי של חברה קבלנית זו, כטענת התביעה — ביקשו ב"כ הבנק להטיל עיקולים על זכויות החברה ומנהליה על מקרקעין ומניות שברשותה.

בד בבד הגיש בנק פועלים בקשה במעמד צד אחד, להורות על עיכוב יציאה מהארץ של מנהלי החברה הקבלנית. השופט אורי גורן לא נענה לבקשה, והורה למזכירות בית־המשפט לקבוע דיון בה במעמד שני הצדדים.

שכונה חדשה בת 1,200 יחידות דיור תוקם באילת

מאת אריה לביא
סופר "הארץ" לענייני כלכלה

שכונת מגורים חדשה תיבנה באילת, בניסיון לפתור את מצוקת הדיור בעיר הדרומית. השכונה שתוקם במקום הנקרא "מערב 7", תהיה במסגרת הפרוגרמה של משרד הבינוי והשיכון ויהיו בה 1,200 יחידות דיור.

הקרקע לבניה הוקצתה על־ידי המינהל, לבקשת משרד הבינוי, ל־3 חברות בניה מהגדולות בארץ: אפריקה־ישראל, אשטרום ואזורים. החברות יפעלו במשותף בהקמת השכונה. זו הפעם הראשונה שחברות המתחרות בדרך כלל, פועלות במשותף.

ראש עיריית אילת, רפי הוכמן, מסר אתמול ל"הארץ" שהבניה תתחיל ככל הנראה בתוך כ־8 חודשים לאחר שתוכניות בניית העיר יתוקנו בהתאם לתוכנית החדשה. במסגרת השכונה החדשה ייבנו רבי־קומות וכן בניה צמודת קרקע.

שלוש החברות יבנו במקביל. בשלב ראשון תבנה כל חברה 120 יחידות דיור. כלומר, בעת ובעונה אחת יתחילו בבניה כ־360 יחידות דיור. בשלב זה עדיין לא ברור אם החברות יבנו ביחד, באמצעות חברה קבלנית אחת, או שכל חברה תפעל בנפרד.

ערך את העמוד: אריה חשביה

"אשראי גמיש" של ישראכרט!

مطابق للأصل

هكذا في الأصل

איום בהפסקת הסיוע לפקיסטאן בשל נסיון להבריח חומרים לכור אטומי

צעד כזה עלול להוות תקדים

מאת צבי בראל
שליח "הארץ" בארה"ב

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). הגבלת סיוע־חוץ בסך ארבעה מי־ליארד דולר למשך חמש שנים, אותה אישר הקונגרס לפקיסטאן, עלולה להתבטל בשל נסיונותיה הבלתי־חוקיים של פקיסטאן להבריח מארה"ב חומרים שניתן לעשות בהם שימוש בכורים אטומיים.

שופט בית המשפט הפדראלי בפילדלפיה עצר אתמול ללא ערבות את ארשאד פרווז, אזרח קנדי, שניסה לשלם שוחד לסוכן מכס, כדי שזה יסייע לו להשיג כמויות גדו־לות של מתכת בריליום, בה נעשה שימוש כדי להגיע לפיצוץ אטומי, כמו כן ביקש הסוכן הפקיסטאני להשיג מתכות נדירות אחרות המש־משות בבניית כורים.

על־פי החוק האמריקאי, רשאי הממשל להפסיק סיוע־חוץ למדינה שאינה מוכרת כמדינה אטומית (אינה חתומה על האמנה לפקוח על נשק גרעיני), כשהיא מנסה לרכוש וליצא באורח בלתי־חוקי חומרים אטומיים מארה"ב.

בעבר הופסק כבר הסיוע לפקיסטאן בשל סיבה זו, אולם לאחר הפלישה הסובייטית לאפגניסטאן החליט הנשיא רייגן לחדש את הסיוע במסגרת סמכויות שלו. עתה דורש חבר הקונגרס סטיבן סולארס, אבי החוק, לעשות בו שימוש ולמנוע סיוע.

אם אמנם יופסק הסיוע לפקיסטאן, עלול צעד זה לשמש תקדים שבכמה מקרים ניסו סוכניה לרכוש, ובכמה מקרים אף הצליחו להביא לארץ ציוד וחומרים הנדרשים בתעשייה הגרעינית. גם ישראל, למרות דרישות הממשל, אינה חתומה על האמנה לפיקוח על נשק גרעיני.

במסגרת הרפורמה הכלכלית של ברית המועצות:

הקרמלין שוקל סחר חופשי ברובל

כלכלנים במדינות המערב: בריה"מ שוקלת רפורמה בשוק ההון שתקל על יחסי המסחר עם המערב

מוסקווה (ע"ר). הממשל הסובייטי שוקל כיום פתיחותו של הרובל למסחר כנגד המטבעות החשובים האחרים, במסגרת הרפורמה הכלכלית שאימצה לעצמה ממשלת ברית המועצות.

כלכלנים ממדינות המערב אמרו, כי כיום אין מסחר ברובל בשוקי ההון בעולם, ואין אפשרות להמירו באורח רשמי למטבעות אחרים מחוץ לבריה"מ.

אבן נגף

בעיתונות הסובייטית הרשמית החלו באחרונה להופיע מאמרים של כלכלנים, הקוראים לפתיחותו של הרובל למסחר בשווקים. הם טוענים, כי צעד כזה יעלה בקנה אחד עם השינויים במשק הסובייטי, ומתן משחק חופשי יותר לכוחות השוק, בהתאם לרפורמות של גורבאצ'וב.

"כיום כלכלנים סובייטים רואים בחוסר האפשרות לסחור ברובל אבן נגף. הם רוצים לחזור לפורומים כלכליים בינלאומיים, כמו גאט"ט, ואי־הסחירות מהווה מכשול עיקרי", אמר כלכלן מערבי.

אולם ליאוניד אבאלקין, יועצו של גורבאצ'וב, התבטא בתחילת החודש שאין בינתיים לנייד את הרובל, עד שהמשק הסובייטי יהיה חזק דיו כדי למנוע פיחות חריף. הוא אמר כי ניתן יהיה לפתוח את הרובל לסחירות בעוד 15 שנים.

על אף הדברים האלה, אומרים כלכלנים במדינות המערב, שבר־יה"מ שוקלת רפורמה בשוק ההון, שתקל על יחסי המסחר עם המערב ותחזק את האמינות של המשק הסובייטי בשווקים הבינלאומיים.

חומת מים ובוץ פרצה אתר־מחנאות ו־19 בני אדם ניספו ו־20 נעדרים בשיטפון בהרי האלפים הצרפתים

אנסי, צרפת (ע"צ וע"ר). 19 אנשים ניספו ו־20 עדיין נעדרים, לאחר שחומת מים ובוץ פרצה דרך אתר מחנאות באלפים הצרפתיים, הסחיפה אוהלים, קרוונים וכלי רכב.

המשטרה המקומית, שמסרה על כך אתמול, הביעה מאוחר יותר חשש, כי בשיטפון הפתאומי ניספו למעלה מ־50 בני־אדם.

דובר משטרתי מסר, כי 400 עובדי הצלה פתחו במורדות ההרים ובכלבים בחיפושים אחר ניצולים, אולם פגה התקווה שהנעדרים יי־מצאו בחיים.

הנהר בורן עלה על גדותיו שלשום בלילה, בעקבות סערת קיץ פתאומית. גל של בוץ ירד על אתר המחנאות, שם בילו באוהלים 200 איש. המים מלאי הבוץ שטפו בדרכם קרוואנים ואוהלים בתוך שניות, מסרו עדי ראייה.

ראש "אוביר" מבטיח הקלות לביקורים בבריה"מ למהגרים

"יחס מיוחד" למי שקיבל אשרה לישראל והשתקע במדינה אחרת

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בקופנהאגן

סוכנות "נובוסטי" הסובייטית, הפיצה היום בסקנדינאוויה הודעה של ראש משרד "אוביר", קוזניצוב, בנושאי הגירה, כניסה ויציאות לברית־המועצות לצרכי נופש, על בסיס "הזמנה" של בני־משפחה.

יוצא החופן בהודעת קוזניצוב הוא היתר הכניסה לאזרחיה לשעבר של ברית המועצות, או לאזרחים סובייטים המבקשים לבקר אצל בני משפחותיהם שהיגרו למערב.

ההודעה כוללת פיסקה מיוחדת העוסקת ב"יהודים אזרחי ברית המועצות בעבר: "מי שהיה אזרח סובייטי בעבר ועזב את ברית המוע־צות באשרת הגירה לישראל, עזב את ישראל והשתקע במדינה זרה, שבה קיבל אזרחות, יורשה מעתה להזמין את בני משפחתו לביקור".

ראש "אוביר" אומר עוד, כי בקשות לביקורי בני משפחה, או ידידים, יזכו ל"טיפול חיובי יותר, בהשוואה להגבלות שהיו נהוגות בעבר".

בהודעה מוסר עוד, כי אזרחים סובייטים לשעבר, המבקרים שוב בברית־המועצות, יהיו פטורים מעתה מחובת הדיווח למשטרה על תנועותיהם.

ההודעה אינה מתייחסת לביקורי אזרחים סובייטים שהיגרו לישראל, ויש בה משום עידוד והפליה לטובתם ה"נושרים".

הקפה נעלם מהחנויות; הסוכר נמכר בשוק שחור — בסוריה

דמשק, (ע"מ). העיתון הסורי "אלת'אורה" מסר, כי מחלקת האספקה בדמשק תפסה בימים האחרונים סוכר בשווי 2.5 מיליון לירות סוריות, שהוקצב למפעלי המשקאות.

הסוכר הוחרם, משום שלא השתמשו בו למטרות שלשמן יועד, או שהועברו למכירה בשוק השחור.

בבדיקה התברר כי באחד המפעלים הוחרם סוכר בשווי 332,424 ליש"ס. מחירו של קילוגרם סוכר בשוק השחור הגיע ל־25 ליש"ס. המונופוליסטים והספסרים מנצלים את המחסור המוחלט בסוכר בחודש יוני, והביקוש הגואה לו.

מנהל האספקה בדמשק מסר, כי משלוח קפה יגיע תוך יומיים לסוריה, ויוצע למכירה במחיר הקודם. צויין, כי סוכנים לאניה עם מטען של 252 טון ו־193 ק"ג (כך במקור), שהגיע לסוריה. בכך הזים מנהל האספקה הסורי את השמועות שרווחו על התייקרות הקפה, כאשר אף מצרך זה נעלם מהחנויות.

ארה"ב איימה ואיסלנד תחדל זמנית מציד לווייתנים

רייקיאוויק, (ע"ר). איסלנד תחדל מן הציד של לווייתנים לצורכי מחקר מדעי במשך המו"מ שיתקיים בשבוע הבא עם ארה"ב על המשך הציד הזה — נמסר כאן רשמית אתמול.

הממשלה החדשה באיסלנד המורכבת מן המרכז והימין, הסכימה להצעה אמריקאית בדבר קיום פגישה בענין זה. באיסלנד רווחה סברה, כי אם יימשך ציד הלווייתנים, צפוי סכסוך חמור ביותר עם הממשל האמריקאי.

הממשל בוואשינגטון מתנגד נחרצות לתוכנית של איסלנד לצוד 80 לווייתני סנפיר מסוג מסויים ו־40 לווייתנים מסוג סיין. ארה"ב איימה בסנקציות על איסלנד בגלל תוכנית איסלנדית זו.

חבר מושבעים אמריקאי פסק:

שיא: 95 מיליון ד' פיצוי נפסקו לנער שנפגע מתרופה

וואשינגטון (ע"ר). חבר מושבעים פדראלי בוואשינגטון, פסק אתמול פיצויים בסכום של 95 מיליון דולר, לנער בן 8 שנולד עם זרועות וידיים מעוותות, לאחר שאמו נטלה תרופה נגד בחילה, בשם "בנדקטין", בעת הריונה.

פיצויים אלה נחשבים לשניים בגודלם, שנפסקו על־ידי בית משפט בהיסטוריה האמריקאית. חבר המושבעים פסק על גובה הפיצויים, לאחר שהרשיע את יצרן התרופה "מריל דאו פארמסו־טיקל", מהעיר סינסינטי שבמדינת אוהיו.

חבר המושבעים פסק, כי חברת התרופות גילתה רשלנות בבדיקת ה"בנדקטין" ושיווקו, ונכשלה בכך שלא הזהירה את הציבור מפני הסכנות שבנטילתו.

החברה הודיעה כי תערער על גזר הדין.

תיירים לאולימפיאדת סיאול יחוייבו להוכיח נקיון־איידס

בקרב המתגייסים בארה"ב, מספר השחורים הנגועים בנגיף כפול ממספר הלבנים

סיאול (ע"ר וע"צ). תיירים שיבואו בשנה הבאה למשחקים האו־לימפיים בדרום קוריאה, יהיו חייבים להציג אישורים לפיהם לא לקו במחלת האיידס — אמר אתמול שר הבריאות רי היי־ון.

רי אמר לעיתונאים, כי צפויים כ־300,000 תיירים זרים למשח־קים, ויש חשש כי הם יגרמו להתפשטות המחלה הקטלנית בדרום קוריאה.

השר אמר, כי הוא מקווה שממשלות אחרות יעניקו תמיכה פו־מבית להחלטה של סיאול.

ממשלת דרום קוריאה כבר הודיעה על תוכניות לחוקק חוק אשר יעניש כל אדם שיפיץ את הווירוס, בעונש של עד 7 שנות מאסר.

פגיעה כפולה בשחורים

מחקר שפורסם אתמול בבוסטון על מתגייסים לצבא האמריקאי, העלה כי מספר שווה של גברים ונשים נגועים באיידס באזורים מסויימים של ארה"ב, וכי מספר השחורים הנגועים בנגיף, כפול ממספר הלבנים.

החוקרים אמרו, כי נראה שהמחלה איננה מוגבלת עוד בעיקר להומוסקסואלים ולאנשים המזריקים סמים לעורקיהם.

בניו דלהי הודיע היום פקיד בכיר של משרד הבריאות ההודי, כי משלימים עתה תוכניות כדי לערוך בדיקות־איידס לאורחים זרים השוהים יותר משנה במדינה.

צוות חילוץ אווירי מחלץ אחד מהניצולים בשטח המחנאות שנפגע באסון השיטפון, באלפים הצרפתיים. (צילום: איי־פי)

הכורדים חוששים: סוריה 'תמכור' אותנו לטורקיה

מאת אליהו זהבי
סופר "הארץ" בסקנדינאוויה

מהגרים כורדים בסטוקהולם, הביעו דאגה מפני שינוי בעמדת סוריה כלפי המחתרת הכורדית "פ.ק.ק.", בהנהגת עבדאללה אבאלאן, הלוחמת בטורקיה.

היום מתחיל בדמשק ביקור רשמי של ראש ממשלת טורקיה, אוזאל. על סדר היום עומדת תביעה טור־קית, כי סוריה תגביל את הפיקוח על גבולה עם טורקיה ותשליט סדר ב"משולש הכורדי" שבתחומי סוריה, בין הערים מארדין, האקארי וסיראס, אזורי המגורים של המיעוט הכורדי בסוריה.

בשבועות האחרונים תקפו מור־דים כורדים כפרים טורקיים הסמו־כים לגבול סוריה, וטבחו נשים ויל־דים בכפר פינארג'יק.

דעת הקהל בטורקיה האשימה את סוריה בהעלמת עין מהפעילות הטירוריסטית של אנשי מחתרת כורדיים.

מים בקלף מיקוח

אבאלאן מתגורר בדמשק ונהנה לחסות סורית. אולם, לאחר שסוריה הפגינה התנגדות לטירור באמצעות סילוקו של אבו־ניזאל, קיים חשש כי גם אבאלאן יסולק מסוריה.

המחלוקת בין סוריה לטורקיה היא בנושא חלוקת מי נהר הפרת. הנהר הזורם לסוריה מתחומי טור־קיה, הוא עורק חיים לחקלאות הסורית. לטורקיה תוכניות להטיית מי נהר הפרת לצרכיה.

לדברי מנהיג כורדי, עשויים מי הפרת לשמש קלף מיקוח. טורקיה תהיה מוכנה לוותר על זכויות המים, תמורת דיכוי הפעילות האנטי־טור־קית של אנשי המחתרת הכורדית, השומרים על שקט בתחומי סוריה. תמורת הסכמה סורית לפעול נגד טורקיה.

עורך את העמוד: חיים פל

"לאש"ף יש 168 טייסים"

טייסים פלשתינאיים בלוב וניקאראגואה

כוויית (ע"צ). יותר מ־30 טייסים פלשתינאים, חברי אש"ף, משרתים כיום בחיל האוויר של לוב, קרוב ל־15 בניקאראגואה, ועשרות אחרים יוצבו בקרוב בעיראק, כתב ביום אתמול העיתון הכוויתי "אל ראי אל עאם".

העיתון מוסר מפי מקורות צבאיים של אש"ף, כי הטייסים הפלשתינאים, שהוכשרו בבריה"מ, במזרח גרמניה ובצ'כיה, מטיסים בלוב מטוסי מיג־21, מיג־23 וסוחוי 22 מתוצרת בריה"מ.

בניקאראגואה מבצעים 15 טייסים של אש"ף גיחות יום יומיות, ורכשו "נסיון מצוין".

לפי העיתון, יש לאש"ף בסך הכל 168 טייסים, שרובם הוכשרו בבריה"מ.

שבעה נהרגו, 77 נפצעו ממכוניות תופת בטריפולי ובבעל־בק

טריפולי (ע"ר וע"צ). 7 אנשים נהרגו ו־77 נפצעו, כולל 6 חיילים סורים, אתמול, כאשר התפוצצו שתי מכוניות תופת בטריפולי ובבעל־בק, באזור שבשליטת הסורים.

המשטרה מסרה, כי בטריפולי נהרגו 6 אנשים, ביניהם 4 נשים, ונ־פצעו 70, לרוב נשים שיצאו לקניות, כאשר פצצה התפוצצה במכ־ונית אדומה שחנתה בקרבת מרכז קניות בשכונת באלוה.

בבעל־בק נהרגה אישה ונפצעו 7 אנשים כאשר מונית התפוצצה ליד קולנוע.

קצין סורי נפצע קשה בפיצוץ בבעל־בק ושני חיילים נפצעו, ואילו בטריפולי נפצעו קל 3 סורים.

שלוליות של דם נראו ברחובות בקרבת הפיצוץ בטריפולי. כ־20 בוטיקים נהרסו וסחורותיהם הועפו לרחוב. כן נהרסו 15 מכוניות.

הפיצוצים אירעו במרווח של 35 דקות.

מכונות הרישום בסופרמרקט — סיכון מקצועי לקופאיות

נטיה ל"תסמונת שורש מינהרת כף היד"

פרנקפורט (ע"ר). שני רופאים קבעו, כי תקלה בריאותית חדשה שכיחה הם כאבים ביד, מקורם בפ־עולה חוזרת של פרק היד בתנועות רישום המוצרים בברקודים.

ד"ר פטר ברנהארט וד"ר לותר רוזנשטוק־ריזנר בויסבאדן דיווחו כי מצאו שכיחות גבוהה של "תסמונת שורש מינהרת כף היד" בין עובדות המבצעות את הרישומים בקופות הרישום של הברקודים.

חולשת־יד

תסמונת זו גורמת לחולשת היד, כתוצאה מלחץ על עצב העובר בפרק היד בעת שהקופאיות מקבלות את חשבונות המכולת של הצרכנים, אומרים שני הרופאים.

במשמרת של שמונה שעות, הקו־פאיות רושמות יותר מ־500 פריטים בשעה, ומטפלות במוצרי מכולת שמשקלם כ־2500 ק"ג, אומרים הרופאים.

מתוך 943 פציינטים שנבדקו במרפאה למחלות תעשייתיות בויסבאדן, אבחנו הרופאים את התסמונת אצל 26 עובדים, שמונה מהם בברקודים.

שני הרופאים קובעים, כי הבעיה מחייבת מחקר נוסף ויתכן כי יהיה צורך בתכנון מחדש של הדלפקים ודרכי עבודת הקופות בברקודים, כדי לצמצם את הסיכונים.

איראן מקיימת מגעים להקמת כור גרעיני

ביירות (ע"מ). פקידים איראניים בכירים מקיימים מגעים חשאיים עם מספר מדינות אירופיות, עקב רצונם בהקמת כור גרעיני.

כך נמסר אתמול בעיתון הלבנוני "אל־מוסתקבל", שדיווח כי המגעים החלו לאחר ששלטונות איראן הפסיקו באחרונה פרוייקט צרפתי לבניית כור גרעיני באיראן, ליד אהואז. הפרוייקט הופסק עקב מחלו־קות ביחסי פאריס־טהראן.

עיראקים תקפו בסיסי־ים ומסוקים באיראן

בחריין, (ע"ר). מטוסים עיראקים תקפו בסיסים ימיים בחוף איראן, מהם יצאו למשימות תקיפה סירות־[illegible] וכן בסיסי מסוקים, זה היום השלישי ברציפות.

מקורות בבחריין מסרו, כי מטוסי חיל האוויר העיראקי ביצעו את ההתקפה על בסיסים ארעיים לסירות־מנוע של איראן.

טקס קריאת כיכר על שמם של
הפרופסורים ססיל (בצלאל) וליאון רות ז"ל
יתקיים בצומת הרחובות אבן שמואל ו[illegible], רמות ב', ירושלים
ביום א' כ"ב בתמוז (19.7.87) בשעה 5.30 אחה"צ
מוקירי זכרם של האחים רות מוזמנים

אנו מודיעים בצער רב על פטירתו של דודנו היקר

נסים אלקיים ז"ל

בן מתתיהו

שנפטר בשיבה טובה ויובא למנוחות היום, יום חמישי, 16.7.87 בשעה 4 אחה"צ בבית העלמין הישן בחוף הכרמל, השער הראשי כביש חיפה — תל אביב

אוטובוס יעמוד לרשות המלווים בשד' מוריה 121, חיפה, בשעה 3.30

בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירת יקירנו

יוסף גפני

ההלויה תתקיים מחר, יום שישי 17.7.87 בשעה 11.00 בבית העלמין החדש באשקלון

אוטובוס ייצא מבית המשפחה שד' דרום אפריקה 47, בשעה 10.30

נא להמנע מביקורי תנחומים

★ הודעה זו מבטלת מודעה קודמת

המשפחה

לשלום אלקין

משתתפים בצערך על מות

אביך ז"ל

חבריך לעבודה
"בית דיגיטל"

קאופרטיב דן
אבל על מות העובד הגמלאי

יעקב איזנברג ז"ל

ומשתתף בצער המשפחה

לחיה לוסקי

אתך באבלך על מות

האם ז"ל

מחבריך במחלקה לכלכלה
אוניברסיטת בן־גוריון בנגב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של חברנו הגימלאי

צור (צרפתי) אלי ז"ל

(מנוף חולון־בת־ים)

ומשתתפים בצער חברנו צרפתי צבי
במות האב

א ג ד — ההנהלה העובדים והמעבידים
קרן הגימלאות של חברי אגד בע"מ
ארגון גימלאי אגד

למר אפרים רביב
מנכ"ל מכון היהלומים

אתך באבלך במות

אמך ז"ל

ברינקס (ישראל) בע"מ
ההנהלה וצוות העובדים

למשפחת גולדזמד וקווטינסקי

משתתפים באבלכם הכבד
במות יקירכם

מוטי גולדזמד ז"ל

חבריו לעבודה
במחלקת המיכון
בבנק ישראל

ליצחק סובר ומשפחתו

אתכם באבלכם הכבד על מות

האב ז"ל

פרסום פלד
ההנהלה העובדים

למשפחת רימון

אתכם באבלכם הכבד על מות

מיקי רימון ז"ל

ליכטנזון תקשורת שיווקית בע"מ

יקירתנו

חמדה זינדר

לבית פיגנבאום/מיוחס

איננה

המשפחה

על מועד ההלוויה תפורסם הודעה

קבלת מודעות 24 שעות ב דחף
מודעות
משפחתיות דחופות
וכל־יתר סוגי המודעות ל־
הארץ
הבוקר הארץ
חדשות הארץ
מתקבלות
24 שעות ביממה
ב' דחף דיזנגוף
רח' דיזנגוף 118
(מול כסית)
טל. 246363 239952

מעריב-עכשיו
קרא מחר במעריב יום ו':

מעריב־סופשבוע:
אסי דיין על אסי דיין. ודדי אישי. חיי עם קוקאין. רשימה ראשונה בסדרה ● נינה דיינר. האשה של ק. צטניק. הסיפור המלא – יעל פדמלמד ● ישראלים בטוקיו. עושים זהב מאלומיניום – עמנואל רוזן.

מעריב־שבת:
מלחמת שרון בשמיר – מנחם רהט ● אבי רז ז"ל – אבי מורגנשטרן ● נסיעות לחו"ל – איך, מה, לאן? – דן ארקין ● הרוסים באים – יוסף חריף.

מעריב־קריירה:
להשקיע מעט, להרוויח הרבה. שש עצות – תמי זילברג.

מעריב־פנאי:
"הזמן הצהוב" על הבמה — יצירתו של דוד גרוסמן עוברה להצגה – תלמה אדמון.

מעריב־ספרות:
מישל שלי: הקופסה, האשפה והיהודי — השוואה בין עוז לפאסבינדר — עפרה ישועה־ליית.

● אמנון אברמוביץ – דו"ח ● עפרה ישועה־ליית – אוליבר נורת' מדבר ● סימה קדמון – מרשה פרידמן חוזרת ● אבי רז – אומרים השבוע ● מנחם תלמי – מריומה הצדקת ● סימני נפט – מאטירה.

אסי דיין
אבי רז ז"ל
מישה פרידמן

מעריב מעניק לך חידושים העונים לדרישות שלך

התחיה והקדמת הבחירות

(סוף מעמוד 1)

ראשי הליכוד פסקו נסיון להביא לחידוש תנופת ההתיישבות. לדי ה־סים טענו כי התחיה מבטאת באורח מודייק את רצון הליכוד, אך אילוצי זמן וכספי מונעים את ביצוע הרחבת ההתנחלויות בפרק הזמן שקבעה התחיה. על כך השיבו ראשי התחיה כי לתנועה אין דרך חזרה מאולטימטום שהציבה.

בתום הפגישה עם לוי ונסים אמר ח"כ שפט אתמול ל"הארץ" כי רק מערכת בחירות כיום, שתוקם לאחר היווסה של סיעת התחיה, עשויה לעצור את והתהליכים הבין־לאומיים המתקיימים כיום בנושא ועידת השלום, ללא הסכמת הליכוד. "הסכנה לקיומה של הועי־דה הבינ"ל היא כה גדולה, שרק מערכת בחירות בישראל עשויה להביא להפסקתם. אני מקווה שהציבור יבין את הסכנה, ויעניק לתחיה וללכוד את הכוח, כדי שניתן יהיה ליישם לאחר הבחירות את כל אותם יעדים, שהליכוד אינו מסוגל להוביל עתה במסגרת ממשלת האחדות הלאומית" — אמר שפט.

שרי הליכוד, שהתכנסו אתמול הצהריים עוד לפני החלטת מזכירות התחיה, דנו באפשרות כי יובל נאמן וחבריו ימשו את האולטימטום שלהם, ויתמכו בהקדמת הבחירות.

שמיר: "שגיאה היסטורית"

שמיר אמר כי עד לישיבת מרכז התחיה, או לישיבת הכנסת ביום שני בשבוע הבא, ניתן עוד להסביר לראשי התחיה את משמעות השגיאה ההיסטורית שהם עומדים לעשות. שרים אחרים טענו כי התחיה לא תבצע בסופו של דבר את איומה. השר קצב אמר כי הליכוד חייב עתה, נוכח התמורות הבלתי־נפסקות מצידו של שמעון פרס ושרי מפלגת העבודה בתפקודה של הממשלה, להביא להסכמה בין הלי־כוד המערך להקדמת הבחירות לאפריל 1988. קצב הסביר כי מאז שפרס הודיע על כוונתו להפיל את הממשלה, הוא גורם לשיבושים בעבודת הממשלה, והמצב הוא בלתי־נסבל. לפיכך, טען קצב, מוטב להגיע עם מפלגת העבודה להסדר על הקדמת הבחירות לתאריך בו הליכוד יהיה מעוניין.

גם בצמרת מפלגת העבודה לא התרגשו מהחלטתה של מזכירות תנועת התחיה. מזכ"ל מפלגת העבודה, ח"כ עוזי ברעם, אמר כי יש עתה להמתין להחלטת מרכז התחיה ביום א', ולראות אם אכן תגיש התחיה את הצעת החוק לפיזור הכנסת. לדברי ברעם, אם אכן יוגש לכנסת החוק להקדמת הבחירות, אין ספק שמפלגת העבודה תגייס את כל כוחותיה שחוק פיזור הכנסת אכן יתקבל.

תחליף לאמפציה הדדית

עקיבא אלדר, מוסר המדיני של "הארץ", מוסר כי החלטתה של התחיה להגיש לכנסת הצעת חוק להקדמת הבחירות תסעיר בימים הקרובים את המערכת הפוליטית. לראשונה מאז הבריח שמעון פרס על רצונו ללכת אל העם, מביאה לו דווקא התחיה את הרוב הנכסף.

פגישתו של שמיר אתמול עם ראשי ש"ס הרחיקה עוד יותר, אולי סופית, את הסיכוי שמפלגה זו תעמיד את ארבעת המנדטים שלה לרשות היוזמה להקדמת הבחירות. חמשת המנדטים של התחיה יכולים איפוא לשמש תחליף מושלם לאמפציה הדדית, מאחר שהתחיה אינה תובעת מאומה מהמערך בתמורה לתמיכתה בהקדמת הבחירות.

ראש הממשלה יצחק שמיר יבלה בימים הקרובים שעות ארוכות בחברתה של ח"כ גאולה כהן, לשעבר חברה נכבדה בליכוד. אף אם יעלה בידו לשכנעה, ספק אם יהיו את יובל נאמן ורפאל איתן מרוצים. הליכוד אינו יכול להציע לתחיה תנופת התנחלות, ובלא תקציבים — אין המנהיגות יכולה להסביר לבוחריה את תמיכתה בממשלת האחדות.

לעומתו, ייאלץ שמעון פרס להקצות מוטב לחבר בכיר לשעבר במערך — ח"כ אליעזר גרנות ממפ"ם. הלה הודיע כי מפלגתו לא תתמוך בהצעת התחיה, בטענה שמפ"ם אינה יכולה להפיל את הממשלה בגלל מתוליה בנושא ההתנחלות. במערך טוענים כי מפ"ם מובלת בשאמצי השלום, מחמת החשש מפני תוצאות הבחירות. הסקרים מבאים למפ"ם מנדט אחד עד שניים. קולות התחיה בלי מפ"ם ישאירו את הממשלה על כנה.

המדד עלה באחוז אחד

(סוף מעמוד 1)

על־פי ששת החודשים הראשונים של השנה, חזה הלשכה לסטטיסטיקה קצב אינפלציה חודשית של 1.5% בממוצע.

מניתוח שנערך בלשכה, עולה כי קרוב ל־25% ממחירי סל המדד נשארו ביוני יציבים בהשוואה למאי '87. מחירי הפירות והירקות ירדו ביוני במ־מוצע של 4%, ואילו מחירי הקפה ירדו במאי–יוני ב־10%. עם זאת, התייקרות נרשמה בחודש שעבר בכ־75% מסל המדד.

יציבות נרשמה במוצרי מזון, לחם, קמח, עופות, בשר קפוא, חלב, סוכר וביצים. מוצרים אלה נתונים לשליטת הממשלה, והם לא הועלו זמן רב. יציבות נר־שמה במחירי ריהוט, תרופות, סיגריות, צעצועים ומשקפיים.

פילפל ירוק — קישואים עלה

מנתוני מדד יוני עולה עוד שהמדד ללא ירקות ופירות עלה ביוני ב־1.4%. סעיף הירקות וה־פירות ירד ביוני ב־3.9%, וירידה זו קטנה מן הירידה העונתית הרגילה בחודשים מאי–יוני. מדד מחירי הירקות הטריים ירד ב־16%, מדד מחירי הפירות הטריים ירד ב־3.5%, ומדד מחירים של שימורי ירקות ופירות ירד ב־2.3%.

מבין הירקות הטריים הוזלו פילפל ב־28.5%, תירס ב־17.2%, שעועית טריה ב־23.5%. לעומת זאת, התייקרו קישואים ב־17.7%, וכרוב לבן ב־4.5%.

סעיף אחזקת דירה עלה ב־2.3%, בעיקר בשל התייקרות החשמל ב־5%. עזרה בבית ב־4.6%, צביעה וסיוד הדירה ב־1.8%, ואחזקת הבית ותיקונים 2.6%.

מדד מחירי התחבורה והתקשורת עלה ב־2%. מחירי התחבורה עלו ב־2%, ומחירי תקשורת ב־2.4%. מחירי המכוניות התייקרו בחודש שעבר ב־0.9%, שיעורי הנהיגה — 8%, הנסיעה לחו"ל ב־4.8%. הוצאת דרכון התייקרה ב־164.7%. בסעיף התקשורת התייקרו שירותי הדואר ב־13.9%.

מדד מחירי הבריאות עלה ב־1.7%. שירותי קופת חולים התייקרו ב־1.9%, שירותי רופא פרטי ב־4.1% וצרכי רפואה שונים, כצמר גפן, ב־5.3%.

מדד מחירי חינוך, תרבות ובי־דור עלה ב־1.2%. מדד מחירי החינוך עלה ב־1%, ומדד מחירים של סעיף תרבות ובידור עלה ב־1.3%. אחזקת ילדים במעונות התייקרה ב־1.9%, ספרי לימוד ומחברות ב־34.4%, כרטיסי כניסה לקולנוע ב־2.5%, לתי־יאטרון ב־2.4%, מחיריהם של כרטיסי כניסה לים ולבריכה עלה ב־34% בהשוואה למחירם בספטמבר '86.

מדד מחירי הלבשה והנעלה עלה בחודש שעבר ב־1.5% אחוזים. מדד מחירי הלבשה עלה ב־1% ומדד מחירי הנעלה ב־2.7%. מדד ריהוט וציוד לבית עלה ב־0.6%, ומדד מחיר מזון ב־0.9%.

קיסר: גבוה מהמצופה

יהודית וינקלר, סופרת "הארץ", מוסרת: "עליית מדד המחירים לצרכן בחודש יוני בשיעור של 1%, היא עליית מדד גבוהה מהמצופה, שהרי על־פי ההערכות היה המדד ביוני אמור להיות נמוך יותר, ואפילו שואף לאפס" — אמר מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

קיסר הוסיף ואמר כי חשוב עתה להבטיח בהקדם הסכם עבודה קיבוצי בשירות הציבורי, בכדי לשמור על השקט התעשייתי, ולהתרכז בהעלאת פריון העבודה ובשיפור השירות הציבורי.

גילרמן: חוסר אחריות לאומי

אריה לביא, מוסר "הארץ" לעניני כלכלה, מוסר כי נשיא איגוד לשכות המסחר דני גילרמן אמר אתמול בעקבות פרסום מדד יוני, כי המדיניות המוניטארית של בנק ישראל גובלת בחוסר אחריות לאומי.

גילרמן תבע מבנק ישראל להוריד לאלתר את שיעור הריבית, ואמר כי יעלה תביעה זו היום באספה הכללית של לשכת המסחר, וכן בפני מ"מ ראש הממשלה שמעון פרס, שר האוצר משה נסים ושר התעשיה והמסחר אריאל שרון.

לדברי גילרמן, הריבית הראלית ביוני היתה עדיין גבוהה, בשיעור של 40% בשנה, וזה שיעור שאף עסק נורמלי אינו מסוגל לעמוד בו. משמעות ריבית זו היא המשך התופעה של התמוטטות עסקים וחברות.

בנק ישראל, אמר גילרמן, מגלה התעלמות מהמציאות של יציבות הקיימת במשק, והוא נושא באחריות הישירה למצב זה. אם לא תשתנה המדיניות — יוסיף בנק ישראל להובלת התמוטטות חלק גדול מהתשתית העסקית של המדינה, הזהיר.

טיברג: לא ערובה ליציבות

(עש"ת). מנכ"ל התאחדות התעשיינים ארנון טיברג אמר כי מדד יוני מלמד על כך שה־משק נמצא עדיין ברמת אינפ־לציה של 15 עד 20 אחוזים בשנה — רמת אינפלציה גבוהה יחסית, והמצאת במידה ניכרת מעל לרמת האינפלציה העולמית.

לדבריו, "האינפלציה עדיין אינה ערובה ליציבות המשק לטווח הארוך. לפיכך, על הגור־מים המשקיים לנקוט במשנה זהירות במספר נושאים כלכליים, בעיקר בתחום השכר. יש לרסן את תביעות השכר במשק, ולעמוד בפני לחצים בנושא, שאם לא כן יגיע המשק לרמות אינפלציה גבוהות יותר".

המגעים בין האוצר וההסתדרות

(סוף מעמוד 1)

הושמעה דחיה מוחלטת מפי בכירי האיגוד המקצועי, הסבורים כי ניתן להחתם על הסכם לשנתיים בתנאי שהמ־משלה תתחייב בתמורה לכך על שורה של צעדים שימנעו את שחיקת ההישגים שיושגו בהסכם.

משהים עיצומים

לפי שעה הן המטה המרכזי של ההסתדרות והן המטה הנפרד של עובדי המדינה והפקידים משהים עיצומים ובכך נענו לראשי ההסתדרות להמתין עד אחרי ישיבת הממשלה ביום א' שבה ייערך הדיון על קיצור שבוע העבודה. אם ההצעה תאושר, צוותי המשא ומתן ישובו להתכנס ביום א' אחרי הצהריים או ביום ב' להמשך הדיונים.

בהסתדרות עובדי המדינה הובעה מורת רוח מסויימת מעצם העובדה שיש הרואים את קיצור שבוע העבודה כהישג המצדיק את השעיית העיצומים והמשך המשא ומתן, אולם למורת רוח זו לא ניתן עדיין ביטוי אופרטיבי וההורים המילי־טנטיים, עובדי המינהל המשק, ועובדי הארגונים מלהוזר על איומים לנהל מאבק נפרד בשל מה שהוגדר "התקפלות" מצד ההסתדרות.

קיסר: שני תנאי יסוד

"אם נחליט לשקול בחיוב הסכם לשנתיים תעמוד ההסתדרות על כך שיהיה מלווה בשני תנאים יסודיים — המשך תוקפו של הסכם היציבות במשק שהממשלה וההסתדרות חתומים עליו וכן הארכת תוקפו של הסכם תוספת היוקר שפג באפריל 1988 לפחות בשנה נוספת דהיינו עד אפריל 1989," אמר מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

קיסר אמר כי תביעת ההסתדרות לקצר את שבוע העבודה מותנית באי פגיעה בתפוקה, באי הגדלת כח האדם בשרות הציבורי, בהמשך מתן שירותים לציבור בימי ו', ובכך שהביצוע של קיצור שבוע העבודה ייעשה בשלבים. בה־תייחסו לתביעות שכר הודיע קיסר כי היעד העיקרי הוא להתרכז בשיפור שכרם של מקבלי השכר הנמוך ושל הגי־לאים התקציביים. לא מקבל על הסתדרות שעובדים בעלי השכלה אקדמית ועובדים מקצועיים ישתכרו 500־600 שקל ברוטו.

דיון בהסתדרות היום

ראשי ההסתדרות ומזכירי האיגודים המקצועיים יקיימו היום דיון שנועד להעריך את ההתקדמות שחלה במשא ומתן על הסכם השכר החדש במיגזר הממשלתי־ציבורי, בעקבות הפגישה עם שר האוצר וצוותו שלשום.

מפגש עם ברונו

ועדת ההיגוי של היחידה לתכנון כלכלי חברתי בהסתדרות, בהשתתפות חברי הועדה המרכזת, לרבות המזכ"ל קיסר, נפגשו אתמול עם נגיד בנק ישראל פרופ' מיכאל ברונו ושמעו מפיו הערכות לגבי ההתפתחויות הצפויות במשק. ברונו מצדד בהסכם לשנתיים במגזר הציבורי והממשלתי גם במחיר תוספת שכר. הוא הצביע על סימנים חיוביים בתחום התוצר העיסקי, היצוא והצריכה הפרטית, לעומת תחזיות בנק ישראל. קיסר חלק על כמה מהקביעות של פרופ' ברונו. הוחלט לקיים מפגש נוסף בין בכירי ההסתדרות לבין נגיד בנק ישראל.

תמיכה בממשלה בשבוע מקוצר

בקרב שרים בממשלה גוברת התמיכה בהצעת ההסתדרות להנהיג שבוע עבודה של 5 ימי עבודה. עד כה הודיעו על תמיכתם בהצעה שר התעשיה והמסחר אריאל שרון, שר העבודה והרווחה משה קצב ושר הדתות זבולון המר. שר האוצר משה נסים נוטה לתמוך בהצעה אולם לא גיבש עמדה סופית בעניין. הוא יחליט בנושא לאחר שמיעת עמדת המעסיקים. הממשלה תדון בהצעה בישיבתה ביום א'.

נסים אמר כי במסגרת הסכם השכר החדש, השכר הריאלי של שנת '86 יישמר גם בשנת '87 ואולי רמת השכר בשנת '87 תהיה "רמת שכר של '86 פלוס", כלומר גבוהה מרמתה ב־'86. "מ"מ על זה לא ייתכן שיתנהל בכלי התקשורת. אני סבור שצריך להיות הסכם לשנתיים כי כל ההסכמים למעט האחרון היו לשנתיים. השנה הבאה תהיה שנת בחירות וחשוב מאוד גם לציבור העובדים גם למשק וגם מבחינה לאומית פנימית לסיים הנושא מבעוד מועד לפי הכללים שהיו מקובלים עד כה."

שר התעשיה והמסחר אריאל שרון אמר אתמול כי יתמוך ביום א' בממשלה בהצעה להנ־היג שבוע עבודה מקוצר. הוא סבור כי אסור לעשות אבחנה בין עובדי המגזר הציבורי והמגזר היצרני וכי על הממשלה להחליט על קיצור כללי של השבוע. על משרדי הממשלה להערך כדי לתת שירותים חיוניים במשך 6 ימים בשבוע.

ספורט ובילויים נופת המר

שר העבודה והרווחה משה קצב הודיע אתמול כי הוא תומך בקיצור שבוע העבודה במיגזר היצרני בלבד. שר הדתות זבולון המר תומך אף הוא בהצעת ההסתדרות וסבור שיש להקדיש את יום ו' לספורט ובילויים במ־קום לעשותם בשבת. שר הכלכלה והתכנון גד יעקבי מתח לפני שבוע ביקורת על הכוונה לקיים שבוע עבודה של 5 ימים.

ריגן לא קורא ספרים? — לא נכון! הוא קרא ספר של נתניהו

מאת צבי בראל

וואשינגטון (מיוחד ל"הארץ"). אתמול הופרכה עוד אחת מהתפישות המקובלות בוואשינגטון. האדמיראל ג'ון פוינדקסטר העיד כי בטיסה מיפן לוואשינגטון במאי 1986, בדרך חזרה מהוועידה הכלכלית, קרא הנשיא רייגן את ספרו של שגריר ישראל באו"ם, בני־מין נתניהו, על המלחמה נגד טרור.

בוואשינגטון שררה עד אתמול הדיעה שהנשיא אינו קורא ספרים מחוסר זמן.

המשלחת

(סוף מעמוד 1)

מסודיני העליה. הן נתקבלו לשיחה, אך הובהר להן כי אין למשלחת סמכות לטפל בעניין.

"פריצת דלת"

ניו יורק (ע"ה, ע"צ). "נוכחותה של משלחת סובייטית רשמית בישראל, זו פעם ראשונה אחרי 20 שנים, עשויה לפתוח את השער לועידת שלום בינלאומית על המזה"ת, ואף לסיום הקיפאון ביחסי בריה"מ — ישראל". כך כתב אתמול "ניו יורק טיימס".

"הצעד הסובייטי הזה מכניס את בריה"מ בחזרה לתוך המשחק הדיפ־לומטי הערבי — ישראלי בדרך העשויה לסבך את ההליכים אבל אולי גם לקדם אותם". אמר העיתון במאמר ראשי.

חיים הנדוזקי מוסר "הארץ" בתל אביב מוסר: שמונת חברי המשלחת הסובייטית מתגוררים במ־לון "הילטון" בתל־אביב. במיוחד הם אוהבים את הנוף הנשקף מהמלון אל הים. כמה מהם הספיקו לבלות בבריכה.

הם אוהבים במיוחד את הירקות הפירות הטריים שיש כאן בישראל. משקאות חריפים, דוגמת הוודקה, אינם בשימוש לעת עתה. כאן זה הם מרי בעבודים ולכן הם מעדיפים להסתפק במשקאות קלים. הבירה הישראלית עדיפה עליהם. גם החום אינו מעיק עליהם, לפי שעה. כשעזבו את מוסקווה היתה הטמפרטורה שם 28 מעלות.

הם מעדיפים אוכל רוסי, אבל גילו כי האוכל היהודי מאד דומה, ואפשר להסתגל אליו. כמה מהם כבר ביקרו במסעדה סינית. אחרים הלכו לסעוד במסעדות "פאסט פוד". כמו כן התרשמו מארוחת הבוקר הישראלית המוגשת במלון.

פוינדקסטר

(סוף מעמוד 1)

אשר למתן אשור המכירה על ידי הנשיא, אמר היועץ לשעבר לבטחון לאומי: "הייתי בחופשה ולכן איני זוכר אם הנשיא אישר לישראל למכור נשק לאיראן באוגוסט 1985". אך פוינדקסטר אישר שהנשיא רייגן אמנם קרא את מכתב הרקע על מכירות הנשק לאיראן, וחתם עליו.

בעדות התגלה עוד כי מכתב הרקע המקורי הושמד בנובמבר 1986 משום המבוכה הפוליטית שהיתה נגרמת לנשיא אם היה מתגלה. "המסמך נותן אמנם את הרושם שכל הפרשה היתה נשק תמורת חטופים, בשעה שהנשיא ניסה לטשטש רושם זה. לכן קרעתי את המסמך. רציתי להגן על הנשיא".

נסים פסל התייקרות

(סוף מעמוד 1)

גיה להעלות את מחירי הבנזין למכוניות.

חיים הנדפלה, יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות, הגיב על כך אמש: "להסתדרות לא היה ידוע כלל על כוונה לייקר את הלחם ואת הקמח, ואילו בוצע הדבר — היה בכך בחינת הפרת הסכם של שמירת מחירי המצרכים המסובסדים, היינו מתייחסים לכך בחומרה".

האוצר מעדיף להגדיל סיבסוד

האוצר מעדיף להגדיל את שיעורי הסובסידיות לחלב, ביצים ופטמים, במטרה לשמור על מדד נמוך. מסיבה זו נמנע האוצר מלאשר העלאת מחיריהם של מוצרי יסוד אלה, כדי לצמצם את הגידול של 68% בממוצע, שחל בתשלומי הסובסידיות לחקלאים, מאז אפריל השנה — נתונים אלה כלולים בהצעה לסדר יום שהגיש ח"כ אפרים שלום (מערך).

לדבריו, כדי לצמצם את הפער בתקציב, יש להעלות את מחירי מוצרים אלה מיידית ב־15%–25%, האוצר נמנע בשלב זה מלעשות זאת, מאחר שלכל מוצרים אלה יש השפעה על סל המדד.

הוצאות תקציב הסובסידיות למוצרים אלה הסתכמו ב־111 מיליון ש"ח, נכון לראשית יולי. הסובסידיה לחלב גדלה בשלושת החודשים האחרונים מ־4% ל־25% במחיר הליטר לצרכן; הסובסידיה לביצים גדלה מ־30% ל־45% מהמחיר לצרכן; בפטמים גדלה הסובסידיה במחיר הק"ג לצרכן מ־25 ל־45%. התקציב לסובסידיות למוצרי יסוד אלה לשנת '87–'88 הוא 162 מיליון ש"ח. בתחילת החודש הגיע שיעור הסיבסוד מתקציב המדינה ל־273 מיליון ש"ח.

ח"כ שלום הודיע דיון דחוף בנושא בוועדת הכספים, בהשתתפות שר האוצר. לדבריו, אם לא יצומצם בארוה מיידי הפער במחירים ויבוצע עידכון חודשי בתואם לעליית התשו־מות — תגדל הגירעה, ויש חשש כי בעוד מספר חודשים יצטרכו לממן את הסובסידיות מהרזרבות, או להעלות את מחירי המוצרים בצורה דרסטית, שתסכן באופן רציני את הישגי המדדים הנמוכים.

רקע: מלחמות לוינסון

(סוף מעמוד 1)

לאחר שהבנקים לא יכלו לקבל הלוואות כאלה, היה מי שהחליט בבנק הפועלים להתחכם. על פי המידע שנמסר במשטרה, איפשר הבנק לכמה חברות לקבל הלוואות בעזרת חברות קש שהוקמו בחו"ל. החברות־הקש יצרו כביכול קשר עיסקי עם החברה הישראלית ולכן יכלו לתת לה הלוואות. למעשה, הגיע הכסף מבנק הפועלים.

הפעלת חברות אלה שימשה נשק ב"מלחמות היהודים" בבנק הפועלים בין תומכי לוינסון לתומכי גזית. המידע על כך הגיע לח"כ מרדכי וירשובסקי ולעתונאים. הח"כ העקשן לא הניח למשטרה להתחמק מחקירה.

ספורט

בעריכת יהואל ארזי

הטניסאים ימריאו מחר להודו גם ללא האשרות

יקבלו אותן בנמל התעופה בניו־דלהי

גביע דייויס

מאת סופר "ספורט הארץ"

טניסאי ישראל יסיימו היום את אימוניהם על מיגרשי הדשא ליד מנצ'סטר וימריאו מחר בדרכם לניו־דלהי לקראת מישחק גביע דייויס נגד הודו שיחול בעוד שבוע. עד אתמול לא התקבלו אשרות הכניסה ונראה כי הם יקבלו אותם עם בואם להודו.

הגברת מורגאן, האחראית בהתאחדות הטניס הבינלאומית על קשרים בינלאומיים, הבריקה אתמול לאיגוד הטניס בתל־אביב כי הנושא נמצא בטיפולה ואין מקום לדאגה. גם יו"ר איגוד הטניס דוד חניק אמר אתמול כי להערכתו אין כל חשש שההודים לא יעניקו אשרות לצוות הישראלי וכי מאז התקבלה ההחלטה לקיים את המישחק בניו־דלהי, הם נהגו לפי כל הכללים. חניק יצטרף מחר לשחקנים וימריא עימם לניו־דלהי. אל ארבעת הטניסאים גליקשטיין, מנסדורף, בלום ועוד אחד משחקני הנוער, מצטרפים גם הקפטן יוסי שטבהולץ, המאמן שלמה צורף, מאמן הכושר פיני שמקין והפיזיותראפיסט מישל פודסל.

הבוקר עומד שטבהולץ לקבוע את הרכב הסופי דהיינו לנפות את אחד משני שחקני הנוער רביב ויידנפלד או בועז מרנשטיין.

הפתעות באליפות הנכים

אווירה בינלאומית, רוח ספורטיבית ומספר הפתעות איפיינו את משחקי היום השני בטורניר הבינלאומי בטניס לנכים שנערך ברמת־השרון.

הטניסאי משה לוי גבר בשלב שמינית הגמר על המדורג מספר 7 איוזנר מלצקי לאחר מאבק קשה בשלוש מערכות. במצב של שיוויון 1–1 במערכות ותוך מהלך המערכה השלישית נשבר מכשיר ההליכה של משה לוי ולמרות הפגיעה ביציבות ישיבתו על כסא הגלגלים, המשיך לוי במשחק עד לנצחונו בסיום.

בין הנשים הפתיעה תיקי אבישי כשגברה בשלב רבע הגמר על אלופת ישראל. תוצאות נוספות ברבע גמר נשים: אלן דלנגה (הולנד) — מלי מילר (ישראל) 2–0, שאנטל (הולנד) — לנט (אנגליה) 2–0.

בשמינית הגמר לגברים: דאנרי סנו (ארה"ב) — אלישע עזרא (ישראל) 6–1, 6–1. תנאי (ישראל) — גאגל (גרמניה) 2–0. האלוף הישראלי זיו פתיחה גבר על האנגלי היים 2–0. שבי בירנזום ניצח את שרגא ויינברג 2–0.

טניס

ראמש קרישנאן נוצח בשטוטגארט

שטוטגארט (שרות "ספורט הארץ"). המחבט מספר אחד של הודו, ראמש קרישנאן, הודח כאן אתמול בסיבוב השני של הטורניר על פרסים כספיים בסך כולל של 231 אלף דולאר. קרישנאן, שדורג עשירי, נוצח ע"י הצ'כי מריאן ואידה 7–5, 4–6, 2–6.

שני צ'כים אחרים ניצחו גם הם: תומאס שמיד גבר על ריקי אוסתרמן (גרמניה) 6–3, 6–7, 6–3 וקארל נובאצ'ק גבר ניצח את אודו רייגלוסקי (גרמניה) 4–6, 6–4, 6–3, 6–4.

הפתעה ראשונה היתה הדחתו של השוודי מיכאל פרנפורס ע"י הגרמני ממוצא צ'כי פאול ווישק 6–4, 6–7, 6–1. שוודי נוסף שהודח הוא הנריק סונדסטרום שפרש בגלל פציעה במישחק נגד קרארצר יאן גונארסון כשפיגר 1–4 במערכה השלישית.

כדורסלני לוב לא הופיעו למישחק נגד מצרים

שוער הכדורגל של ארגנטינה חבט בשופט והושעה

אוניברסיאדה

זאגרב (אי־פי). אחרי אי ההופעות של לוב ואינדונזיה נגד ישראל בטורניר הכדורעף, בוטל אתמול מישחק נוסף באוניברסיאדה מסיבות פוליטיות. זאת כאשר נבחרת לוב סירבה להתייצב נגד מצרים בטורניר הכדורסל.

ביום שני הודיע נציג לובי שנבחרתו תתייצב למישחק שהיה אמור להיות המיפגש הספורטיבי הראשון בין שתי המדינות מזה תשע שנים. אבל סמוך למועד המישחק, שעורר סקרנות רבה ומשך צופים ועיתונאים רבים לאולם הכדורסל, הודיע המאמן סאלם, מראשי המשלחת הלובית: "מעולם לא נשחק נגד נבחרת המייצגת את מצרים. אנו מנסים להפיל את המשטר במצרים ולהעמיד שם ממשלה מהפכנית כמו אצלנו". ראש המשלחת המצרית אברהים חסן הודה: "ציפיתי לתגובה כזו".

אירוע אחר אתמול היה השעייתו של שוער נבחרת הכדורגל של ארגנטינה חואן סארייניטו. הוא חבט בפניו של השופט אחרי שנבחרתו הפסידה 1–0 לבריטניה. הוא לא יוכל לשחק יותר בטורניר זה וגם באוניברסיאדה הבאה שתהיה בסך פאולו ב־1989.

אצנים אמריקאים זכו במדליות הזהב בריצת ל־100 מ'. לי מקריי קבע 10.07 שנ' והקדים את בראצ'ו בריאן קופר, אלוף כינוס הפועל שקבע 10.21 שנ'. בין הנשים ניצחה גוון טורנס ב־11.09 שנ'. והאלופה האולימפית בריצת 400 מ' משוכות, נאוול אל־מוטוואקל ממארוקו, ניצחה ב־55.21 שנ'. תוצאות אחרות בין הנשים: 400 מ' — האווארד (ארה"ב) 51.07 שנ', 10,000 מ' — מארי (ארה"ב) 33:11.27 ד', גובה — איסאייבה (בולגריה) 1.95 מ', קרב שבע — באטסאסה (רומניה) 6,364 נקודות.

ארה"ב סיימה בראש הדירוג בתחרויות השחיה עם 30 מדליות (מהן 9 זהב) לפני רומניה 11 (מהן 7 זהב). ביום האחרון זכתה ארה"ב בשלוש מדליות זהב: טום וויליאמס ב־50 מ' חופשי ב־22.90 שנ', אלכס מלוזסקי ב־1,500 מ' חופשי ב־15:23.22 ד' ורביעיית השליחות ב־4x200 מ' חופשי ב־8:09.52 ד'. איטליה זכתה בשתי מדליות זהב במישחי הגב: דלהוזאלה ב־100 מ' חזה ב־1:10.54 ד' ומוקיני ב־100 מ' פרפר ב־1:02.01 ד'.

ישראל זכתה בניצחון שני במישחקי הדירוג בכדורסל, 83–72 (54–37) על בלגיה. אסף ברגע 29 נק' ואמיר בינו 15, היו הבולטים בנבחרת.

הצעה סופית ואחרונה של הוועד האולימפי הבינלאומי לצפון־קוריאה

לוזאן (אי־פי). הצעה מתוקנת ואחרונה הוגשה כאן אתמול לנציגי צפון־קוריאה במטרה להגיע להסדר שיאפשר קיום המישחקים האולימפיים בקיץ הבא. לפי ההצעה המתוקנת יתקיים טורניר הכדורעף לנשים בצפון־קוריאה וכך גם מירוץ האופניים למרחק 100 ק"מ. זאת בתוספת לתחרויות טניס השולחן והקליעה בחץ וקשת וכמה מישחקי כדורגל, שכבר אשתקד הוצע שיתקיימו בחלק הצפוני של קוריאה.

התגובה הראשונה של נציגי הצפון היתה כי ההצעה החדשה אינה טובה דיה וכי מראש לא היה צריך לאשר את קיום המישחקים בסאול בירת דרום־קוריאה. האיום של הצפון להחרים את המישחקים בעינו עומד. אבל הם הודיעו כי ידונו בהצעה החדשה בכבוד ראש לפני שיתנו את תשובתם הסופית בהקדם האפשרי.

נשיא הועד האולימפי הבינלאומי, חואן־אנטוניו סאמאראנץ', נשמע אתמול החלטי ותקיף כאשר אמר: "זו ההצעה האחרונה והסופית שלנו ואנו מצפים לתשובה חיובית של צפון קוריאה. אם לא נקבל תשובה כזו עליהם לזכור שהזמן חולף במהירות".

נציגי הדרום אינם מעריכים קשיים. קים צ'ונג הא, נשיא הועד האולימפי הדרום־קוריאני, אמר: "מה שטוב לועד האולימפי הבינלאומי טוב גם עבור סאול. אנו באותה סירה ומשתפים פעולה עם הועד האולימפי הבינלאומי".

הצפון קוריאנים ממשיכים לדרוש לארח שמונה ענפי ספורט, כולל כל מישחקי הכדורגל, הכדורסל ותחרויות האבקות. צ'ין צ'ונג גוק, סגן נשיא הועד האולימפי של צפון־קוריאה, לא התרשם מכך שסאמאראנץ' אמר שזו הצעה סופית וכי אין באפשרותם להגיע יותר. "גם ב־11 ביוני אשתקד אמר סאמאראנץ' שזו ההצעה האחרונה", אמר צ'ין.

באליפות הקאדטים בכדורגל: קאטאר — איטליה 1–1

טורונטו (אי־פי). קאטאר סיימה כאן בתיקו 1–1 עם איטליה במחזור השני של אליפות העולם לקאדטים (עד גיל 16) בכדורגל. השער לזכות קאטאר היה הגול־עצמי אחרי שאיטליה הובילה בדקה ה־66. קודם לכן גברה קאטאר על מצרים 1–0. אתמול ניצחה מצרים את קנדה 5–0. גם איטליה גברה על קנדה 3–0.

בבית ב' ניצחה חוף השנהב את ארה"ב 1–0 ובאותה תוצאה גברה אקוודור על דרום קוריאה. במישחקים קודמים: חוף השנהב — דרום קוריאה 1–1, ארצות הברית — אקוודור 1–0.

בבית ג': צרפת — ברזיל 0–0, אוסטרליה — ערב הסעודית 1–0.

בבית ד': בריה"מ — מכסיקו 7–0, ניגריה — בוליביה 2:3, מכסיקו — בוליביה 2–2, בריה"מ — ניגריה 1–1.

זהו שארלי מוטה, רוכב האופניים הצרפתי המוביל את הטור דה פראנס מזה שלושה ימים והפך מועמד רציני לזכיה (צילום אי־פי).

בבוכום כועסים על בית"ר ★ סרבו להעמיד אוטובוס לטיול

אינטרטוטו

מאת יהושע שגיא
שליח "הארץ" לגרמניה

קלן, (מיוחד ל"ספורט הארץ"). תקרית מביכה היתה לאלופת הכדורגל של ישראל, קבוצת בית"ר ירושלים, כאשר קבוצת בוכום, עימה תתמודד מחריים בטורניר הקייץ האירופי של האינטרטוטו, סירבה להעמיד לרשות הירושלמים אוטובוס כדי לערוך טיול.

בהגיעם מדנמארק לגרמניה, התמקמו הירושלמים בהוטל בקלן, מלון פאר אקסלוסיבי בבעלות הישראלי רוני שפורן. גד גולינסקי, חבר מזכירות ההתאחדות לכדורגל הנלווה לקבוצה הירושלמית מטעם ההתאחדות, פנה אל קבוצת בוכום וביקש שיעמידו לרשות הירושלמים אוטובוס לטיול על נהר הריין, אך בקשתו הושבה ריקם. הובהר לו, כי הירושלמים יקבלו רק את שלושת ימי האירוח, להם הם ראויים כמקובל, ולא שום דבר מעבר לכך.

נודע לי, כי מנהלה המסחרי של בוכום, קלאוס הילפרס, הביע הפתעה מהולה בביקורת על הבקשה הירושלמית. הוא אמר כי בעת ביקור בוכום בישראל לא גילו אנשי בית"ר ירושלים שום עניין באורחים מגרמניה. הוא אמר כי רק נציגי בני־יהודה קיבלו את הגרמנים בנמל התעופה בדרודיון ושיבח את היחס הלבבי שקיבלו מהנהלת בני־יהודה שאירחה את הגרמנים פעמיים בין בריכה: פעם אחת באירוחה של כל אנשי הקבוצה ומלויה בשכונת התקווה ופעם אחרת לארוחה חגיגית של הנהלת המשלחת. בן אמר הילפרס כי בני יהודה העניקו לגרמנים מתנות ויחס לבבי ואומנם בוכום גמלה להם בנדיבות ובחמימות.

לעומת היחס הטוב של בני־יהודה התרעמו הגרמנים על התעלמותם של אנשי בית"ר ירושלים ואף טרחו להוכיח, כי הירושלמים הופיעו בפברואר בטורניר כדורגל ידידותי שהיה בחיפה בגלל השתתפות קבוצות גרמניות ועל כן הביעו פליאה כיצד מתיישבת התרמה עם העובדה שאנשי בית"ר ירושלים העדיפו להעביר את ימי המנוחה שלהם בין משחקי האינטרטוטו בגרמניה ולא בדנמארק שם קיימו את מישחקם הראשון. היום יעבירו הירושלמים מקלן לבאדריבורג, שם יהיו אורחי בוכום שאנשיה הבטיחו להעניק לבית"ר יחס נאה כתמורה על האירוח הנפלא שקיבלו הגרמנים בישראל מידי ההתאחדות לכדורגל.

אגב בוכום ממשיכה לקיים מדי יום מישחק אימון כפי שמקיימות בימים אלה כל קבוצות הבונדסליגה המתכוננות לפתיחת העונה בעוד שבועיים. תוך שלושה ימים קיימו כל קבוצות הבונדסליגה מישחקי אימון נגד קבוצות מליגות נמוכות וב־28 המשחקים הללו היה מאזן השערים 224–15 לזכות קבוצות הבונדסליגה. ורדר ברמן ניצחה 21–0, קייזרסלאוטרן ניצחה 16–0, האמבורג ניצחה 15–0, באיירן מינכן ניצחה 14–0, פרנקפורט ניצחה 12–0 וכו'. כל המישחקים נערכו בעיירות קטנות, שם מרוכזים אוהדי הקבוצות הגדולות, במגמה להכניס את הקהל ואת האווירה לקראת פתיחת הליגה ב־1 באוגוסט.

טור דה־פראנס

שארלי מוטה הגדיל יתרונו ל־2.20 דקות

בלאגניאק, צרפת (אי־פי). שארלי מוטה מצרפת הגדיל את יתרונו בראש הטור דה־פראנס לשתי דקות ו־20 שניות. זאת כשסיים במקום ה־15 בקטע ה־15 בו עברו הרוכבים 164 ק"מ בכביש שטוח.

המנצח בקטע זה היה הגרמני רולף גולץ שהקדים בהפרש קטן את הצרפתי ז'ה־קלר והאירי אירלי. הרוכב הרביעי הגיע אחריהם בהפרש של 11 דקות.

מוטה מקדים עתה את בראצ'ו ברנאר בעוד שהאירי סטיבן רוך מפגר אחרי המוביל ב־2.33 דקות.

אתמול נמסר בסקראמנטו, קליפורניה, שמנצח אשתקד, האמריקאי גרג למונד, אושפז בבית חולים לבי־תוח במפרק העיור ועלול להחמיץ גם את אליפות העולם שתהיה בספטמבר באוסטריה.

בטוטנהאם קיבלו בהלם את הידיעה על מות רז

מאת משה הר־געש
סופר "ספורט הארץ"

במועדון האנגלי טוטנהאם, קיבלו בהלם את הידיעה על האסון שאירע לשוער אבי רז. כך סיפר יוסף מירמוביץ', המאמן הלאומי לשעבר המכהן עתה כממונה על יחידת המוכשרים בהתאחדות לכדורגל. מירמוביץ' עמד לצאת בקרוב עם רז למבחנים בטוטנהאם.

הוא סיפר כי לא הצליח לדבר לאחר האסון עם דייויד פליט, המנג'ר של טוטנהאם השוהה בחופשה, אך לעומת זאת שוחח עם בילי ניקולסון, מי שהצעיד את טוטנהאם לזכיה בתואר הכפול בתחילת שנות השישים ועם ארווין סקולה, יו"ר מועצת המנהלים של המועדון. לדברי מירמוביץ' אמר ניקולסון: "זו אבידה גדולה, גם לטוטנהאם". סקולה אמר: "עצוב עצוב מאד. אני לא יכול להבין זאת". מירמוביץ' סיפר כי ניקולסון עצמו יזם את תחילת המגעים בין טוטנהאם לשוער המצטיין לאחר שחזה במישחקים שלו.

קארל איימוס

איימוס סיכם עם הפועל ת"א

מאת סופר "ספורט הארץ"

קארל איימוס ישחק בעונה הקרובה בשורות הפועל תל־אביב. אתמול הגיעו שני הצדדים לסיכום. איימוס (2.05 מ'), בעבר שלוש עונות במכבי רמת־גן, יוצא מחר לארה"ב ויחזור לקראת פתיחת האימונים ב־2 באוגוסט.

בכך משלים למעשה הפועל תל־אביב את מיכסת העבודות שלו. איימוס יהיה הזר השני לצידו של לינטון טאונס. לקבוצה הצטרף גם האווי לאסוף ובימים הצפויים תושלם גם העברתו של גדעון רלול מהפועל חיפה.

בני־יהודה שואפים לתקן את הרושם העגום שהותירו הירושלמים בדנמארק

מאת אליהו הבי
סופר "הארץ" בסקנדינביה

קופנהאגן (מיוחד ל"ספורט הארץ"). קבוצת בני־יהודה הגיעה לכאן אתמול ללא מאמנה דוד שוייצר שיצטרף רק היום. משיחות שהיו לי עם שחקני הקבוצה התרשמתי כי ה"שוישכה" שבצעה ברונדבי בבית"ר ירושלים (6–0) לא תחזור פעם נוספת. על כל פנים לשחקני בני יהודה, שאין להם כל סיכוי לזכות בפרס כספי, יש לפחות מוטיבציה ברורה... להוכיח לקהל הישראלי כי הבושה שגרמו לישראל שחקני בית"ר לא תחזור על עצמה.

במישחק נגד בית"ר נעדרו 6 שחקני הרכב ראשון מהרכב של ברונדבי כולל הכוכב בריאן לאודרופ. מנהלי הקבוצה ניצלו את המשחק כדי לבחון שחקני ספסל ולתת ל"טירונים" הזדמנות להוכיח את עצמם. קרוב לוודאי כי גם נגד בני־יהודה ינקטו בשיטה דומה.

המאמן מיהיץ' עדיין לא אותר

מאת סופר "ספורט הארץ"

מילינקו מיהיץ', מאמן נבחרת ישראל בכדורגל, לא אותר עדיין ע"י אנשי ההתאחדות. הללו מנסים כבר כמה ימים להודיע לו על האסון שאירע לאבי רז, שוער הנבחרת שנספה בשבת בתאונה ימית בנברה. מתורגמנו ועוזרו של מיהיץ', מוני קארזו, סיפר כי טילפן כמה פעמים לביתו ביוגוסלויה, אך לא היה מענה. "אם הוא היה יודע הוא היה מתקשר מיד לארץ", העריך קארזו שינסה היום פעם נוספת.

● דני שפירא דורג במקום החמישי בתחרי גמר אליפות העולם לנוער בקיאק יחיד שנערכה באוסטריה. בשקלול הסופי דורג שפירא במקום ה־14 בעולם מתוך 29 המדינות שהשתתפו באליפות.

אילן שמעוני אלוף עורכי הדין

אילן שמעוני זכה אתמול באליפות עורכי הדין בטניס. הוא גבר על אלוף שלוש השנים האחרונות, רב לוין, 6–2, 6–3.

חפר מעריך: ויינקרנץ יכין את הנבחרת לבולגריה ללא עוזר

כדורסל

מאת סופר "ספורט הארץ"

בשלב זה נראה שמשה ויינקרנץ, המאמן החדש של נבחרת ישראל יכין אותה למישחקי דרג ב' בסלוניק, בולגריה (6 – 8 בספטמבר), ללא עוזר. כך מעריך איתן חפר, יו"ר הועדה המקצועית באיגוד הכדורסל. הוא אמר שאמנם אין החלטה רשמית וסופית בנושא זה אך הרושם שנוצר שהמאמן הלאומי ימונה רק למשימה הבאה. בשבוע הבא תדון הועדה המקצועית בסגל השחקנים וההכנות למישחקי דרג ב'. הנבחרת תצא לבולגריה שלושה ימים לפני תחילת התחרות.

יותר מ־300 אלף ש"ח מענקים לאלופי "הפועל"

מאת סופר "ספורט הארץ"

תעודות הוקרה ומענקים כספיים בסכום כולל של יותר מ־300 אלף ש"ח, יוענקו ביום א' לקבוצות האלופות של הפועל עם סיום עונת המישחקים 1986/87. הטכס יהיה בבית הועד־הפועל של ההסתדרות במהלך ישיבה חגיגית של מליאת מרכז הפועל. בטכס ישתתפו יעקב ישי, מחזיק תיק הפועל בועדה המרכזת, ארתור ישראלוביץ, גיזבר ההסתדרות ויצחק אופק, מזכ"ל הפועל.

קבוצת הכדורגל של הפועל צפרירים חולון, שעלתה לליגה הלאומית, תזכה במענק של 15 אלף ש"ח. קבוצת הנשים של הפועל בת־ים בכדורעף וקבוצת הגברים של הפועל מטה־אשר, יקבלו כל אחת 20 אלף ש"ח על זכייתם בתואר הכפול, גביע ואליפות.

השנה, בניגוד לשנים קודמות, יקבלו הקבוצות האלופות שווה כספי — שוברים לקניית ציוד ספורט ממחסן הציוד של מרכז הפועל.

מרד בכדורגל הברזאילי — 13 מועדונים מקימים ליגת־על

ריו דה־ז'אנרו (אי־פי). מרד גלוי של קבוצת העילית של הכדורגל הברזאילי, הוכרז כאן אתמול. 13 מועדונים, שזכו ביניהם ב־14 מ־16 האליפויות האחרונות של ברזיל, הכריזו על הקמת ליגה עצמאית בעונה הקרובה. ראשי המועדונים נפגשו עם נשיא התאחדות הכדורגל הברזאילית אוקטוויו פינטו גמריינש והציגו לו תכנית בת 10 סעיפים.

"זהו מרד התותחים מעבר להתאחדות", אמר מארסלו גוזלה, מנהל במועדון אתלטיקו מינירו. המועדונים המעורבים הם: האלופה סן־פאולו, פלאמיראס, קורינתיאנס וסאנטוס ממדינת סן ... פלאמנגו, פלומיננזה, ואסקו דה־גאמה ובוטאפוגו מריו; אתלטיקו מינירו וקרוזרו מבלו־הוריזונטה, אינטרנסיונאל וגרמיו מפורטו־אלגרה ובאהיה מסלבאדור.

המועדונים טוענים כי הם קרובים לפשיטת רגל בגלל המיספר הגדול של קבוצות בליגה (28 ויותר) מה שדורש הרבה נסיעות יקרות וקיום עד שלושה מישחקים בשבוע. בתכנית שהגישו נציגי המועדונים מדובר על ליגה בת 13 קבוצות בעונה זו כאשר יתר הקבוצות ישחקו בליגה נפרדת, ממנה יעלו שלוש קבוצות לליגה העילית. המישחקים יערכו רק בסופי שבוע.

המועדונים הקטנים מתנגדים לתכנית ומזכיר מדינת ריו לעניני ספורט, ליאו סימואש, אמר שהמועדונים הפורשים לא יורשו לשחק באיצטדיון מאראקנה.

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשירותך 24 שעות ביממה
03־38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

هكذا من الأصل

3 שנות מאסר לרס"ר שטרן שהורשע בפריצה וגניבה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית המשפט המחוזי בבאר־שבע גזר 3 שנות מאסר בפועל ושנתיים על־תנאי על רס"ר המשטרה אלי שטרן, שהורשע בפריצה לכספת של מלון המלך שלמה אשתקד וגניבת התכולה שכללה תכשיטים ודולרים.

אמיר בוטנרו, קצין הביטחון של המלון, שהיה שותפו לפשע, נידון לשנתיים מאסר בפועל ושנתיים על־תנאי.

"אם לא נוכל לסמוך על שוטרינו ושוטרינו — אנה אנו באים", אמר שופט בית־המשפט המחוזי בבאר־שבע, יהושע פלפל, בעת הקראת גזר־דינו של שטרן.

אולם בית־המשפט המחוזי בבאר־שבע היה מלא בעשרות אנשי תקשורת, אנשי משטרה ואישי ציבור. לאחר מתן גזר־הדין אמר שטרן: "אני בטוח שבכלא יחסלו אותי העבריינים".

שטרן, שהיה קצין בילוש במשטרת אילת, וקצין הביטחון בוטנרו, פרצו לכספת של מלון המלך שלמה, שהיתה שייכת למנכ"ל המלון, אריה ליס, וגנבו משם, בין השאר, 47 אלף דולר ותכשיטים. שטרן נתפס עקב עדותו של בוטנרו. השניים הודו בבית־משפט המחוזי בעבירות המיוחסות להם.

בגזר־הדין נאמר: "השניים לא עשו זאת באופן אימפולסיבי, תוך כניעה לחולשה רגעית, אלא לאחר שתיכננו את המעשה. חבל ששוטר בעל־מידות ותכונות טובות כמו שטרן הידרדר לשפל המדרגה. המקרה מצער אף אותי כשופט".

צו הוצאה להורג לכלב "רמבו" שנשך 7 אנשים

(עע). צו הוצאה להורג של כלב זאב ניתן אתמול בבית־משפט השלום בחיפה, לבקשתה של לשכת הבריאות המחוזית בחיפה. הכלב "הורשע" בנשיכת 7 אנשים.

שופט השלום החיפאי, עמירב רנר, נענה לבקשתו של סגן הרופא המחוזי בלשכת הבריאות, ד"ר ש. רשפון, הוציא במעמד צד אחד צו להוציא להורג את כלב הזאב השחור־שחור ששמו "רמבו".

ד"ר רשפון טען בפנייתו לבית־המשפט כי "רמבו", השייך לשמי עשור, נשך בשנה האחרונה 7 אנשים. משרד הבריאות ביקש את הוצאתו להורג של הכלב, בהסתמכו על פקודת הכלבת משנת 1934.

בני משפחת עשור, שנדהמו לשמוע על הצו להוצאתו להורג של "רמבו", הנמצא ברשותם מזה כשנתיים וחצי, מחו על שההחלטה ניתנה במעמד צד אחד, ובלי שניתנה לבעלי הכלב אפשרות להוכיח שהכלב אינו מסוכן.

אחת מבנות המשפחה, רחל עשור, טענה כי רק לפני מספר ימים שוחרר הכלב מהסגר, שבו היה נתון לפי דרישת משרד הבריאות, לאחר ששוטר ארם שהתדפק על דלת ביתם. לדבריה, אם היה בדעת משרד הבריאות לנקוט צעד קיצוני שכזה — מה טעם ראו פקידי ההסגר לשחרר את הכלב, שהוא בריא לכל דבר, מההסגר, ולהחזירו לבעליו.

סכנת כלבת באזור חיפה

מאת ירח טל
סופר "הארץ" בחיפה

סגן הרופא המחוזי במשרד הבריאות בחיפה, ד"ר שמואל רישפון, הודיע אתמול כי כל אזור חיפה נמצא בסכנת הינגעות במחלת הכלבת.

על־פי חשד משרד הבריאות, מקור המחלה הוא בדליית אל־כרמל. ב־3 החודשים האחרונים מתו בכפר הדרוזי כלבים ופרות מסיבה לא ידועה, ועל־פי החשד מתו מכלבת. אנשי משרד הבריאות הורו לתושבי הכפר המחזיקים ברשותם בעלי־חיים, לבוא ולקבל טיפול רפואי, אולם רק מקצת מהתושבים הגיעו.

אנשי לשכת הבריאות במחוז החליטו להשמיד את כל הכלבים בדליית אל־כרמל שלא חוסנו וכן לתת חיסון חוזר לשאר הכלבים ולהטיל הסגר ושירותי סביב המקומות בהם מתו כלבים נגועים בכלבת.

משרד הבריאות קרא לכל מי שהיה ברשותו כלב שמת באחרונה, או כל מי שנשרט או ננשך על־ידי כלב, לבוא ללא דיחוי להיבדק במרפאות.

מאסר לתוקף מנהל אגף הרווחה באשדוד

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

בית־משפט המחוזי בבאר־שבע גזר 8 חודשי מאסר על תושב אשדוד שהורשע בתקיפתו של מנהל אגף הרווחה בעיריית אשדוד.

ישראל עזרן (42) הורשע כי ב־14.5.87 נכנס למשרדי אגף הרווחה בעיריית אשדוד, תקף את מנהל אגף הרווחה, יצחק זכריה, ניסה לדקור אותו בסכין, אחז בגרונו, וניסה לחנוק אותו — לאחר שלא מולאו בקשותיו לשיקומו. במועד אחר הוא איים על זכריה ועל עובדות המשרד כי יהרוג אותם.

הנאשם, אב ל־8 ילדים, ביקש את רחמי בית־המשפט, אך השופט המחוזי יצחק שבתאי הטיל עליו עונש מרתיע.

פרופ' יוריצקי מביה"ח "סורוקה": מאושפזים אצלנו תינוקות הסובלים מתת תזונה

מביע תרעומת על הכחשת משרד העבודה והרווחה • "הילדים נראים כמו שיצאו ממחנה ריכוז"

מאת איתן רבין סופר "הארץ"

פרופ' סטנלי יוריצקי, מנהל המחלקה לאשפוז יום בבית־החולים "סורוקה" בבאר־שבע, הביע אתמול תרעומת על הכחשת משרד העבודה והרווחה, לפיה אין בדרום ילדים הסובלים מתת־תזונה. לדבריו, בבית־החולים "סורוקה" מאושפזים תינוקות הסובלים משלשולים קשים ומתת־תזונה.

בשיחה ל"הארץ" אמר הפרופסור: "מתוך 300 ילדים המאושפזים מדי חודש במחלקות השונות של אשפוז יום ב"סורוקה", כ־20—30 מגיעים לאשפוז בגלל תת־תזונה. הילדים נראים כמו שיצאו ממחנה־ריכוז. התופעות בולטות בעיקר אצל בני כת הכושים העבריים מדימונה ואצל הבדואים בדרום". לדברי פרופ' יוריצקי סובלים התינוקות מאיבוד תיאבון, חולשה כללית ואפטיה. ילדים אלה ניתן בקלות שידבקו במחלות. "היו מקרים ששלחתי אמהות למשרד הסעד כדי שיקבלו תמיכה. לעתים היו מגיעות אלי אמהות שאמרו לי שאין להם כסף לקנות חלב לילדיהן".

מנהל חטיבת הילדים בבית־החולים "סורוקה", פרופ' רפאל גדר דינשר, ציין אתמול, כי הרגלי תזונה לא־נכונים ומצב כספי קשה בבית, הם בין הגורמים לתת־תזונה בקרב המאושפזים במחלקותיו. לסופר "הארץ" נודע כי בבית־החולים סורוקה מאושפז תינוק בן 4 חודשים הסובל מתת־תזונה ונראה כאילו הוא תינוק ביומו.

(עש"ת). דובר משרד העבודה והרווחה מסר אתמול, כי משרדו לא ערך סקר המדבר על ילדים בדרום הארץ הסובלים מתת־תזונה. עם זאת, מסר הדובר כי המשרד דואג להבטיח את שלומם ורווחתם של ילדים אשר עלולים להיפגע מהעדר תזונה מתאימה, מסיבות כלכליות.

לדבריו, מצבי תת־התזונה נובעים בעיקר מהרגלי תזונה לקויים, העדר ידע של אמהות לילדים בגיל הרך בתחומי התזונה הנכונה. האחריות לשיפור הרגלי התזונה מוטלת על אחיות בריאות הציבור בתחנות לאם ולילד במשרד הבריאות וקופות החולים.

הרב אורי זוהר, איש הבדיחה לשעבר, בהלווייתו של משה אישבכבית, אחת מהדמויות הציוריות ביותר של הבדיחה התל־אביבית, שנפטר בגיל 39. (צילום: עודי קרן)

2 נפצעו קשה בתאונות דרכים שאירעו בנגב

שר התחבורה דורש להכפיל את התקציב להשקעות בתשתית

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

2 נהגים נפצעו קשה בנגב

שני נהגים נפצעו באורח קשה, בשתי תאונות דרכים שאירעו אתמול לפנות־בוקר בנגב.

סמוך לשעה 1.30 לפנות בוקר התהפכה מכונית פרטית, שנסעה בכביש בית־קמה, מצפון לבאר־שבע ובתוצאה מכך נפצע נהג המכונית, השוטר גבריאל עמר, שנהג ברכב פרטי.

סמוך לשעה 10.45 בבוקר התהפכה משאית במורד לכיוון סדום.

אמבולנסים של מד"א פינו את הנהגים הפצועים משתי התאונות למרכז הרפואי "סורוקה" בבאר־שבע, ונמסר שמצבם של השניים קשה.

מדו"ח תאונות דרכים ונפגעים בבאר־שבע לשנת 1986 עולה כי חלה ירידה בתאונות הדרכים הקטלניות בעיר לעומת 1985. גם בנושא תאונות הדרכים עם פצועים קשה חלה השנה ירידה בבאר שבע בכ־15% לעומת השנה הקודמת. לעומת זאת בנושא תאונות־דרכים עם מקרי פציעה קלים חלה עליה מתונה יותר — 10%.

קורפו יתבע הכפלת התקציב לתשתית

יהושע גבע, בנציבת "הארץ", מדווח: שר התחבורה חיים קורפו יתבע בישיבת הממשלה הקרובה ביום א', בה יידון נושא תאונות הדרכים, להכפיל את התקציב להשקעות בתשתית מ־54 מיליון דולר בשנה כיום ל־90 מיליון דולר.

זאת, למשך חמש שנים, כך שתקציב תוכנית החומש יסתכם ב־450 מיליון דולר.

שר התחבורה יתבע גם להוסיף 20 מיליון ש"ח לשנה לתקציב מינהל הבטיחות בדרכים, כדי לאפשר לגוף זה להיאבק ביתר יעילות בתאונות. הסכום מיועד להגדיל את מספר שופטי התעבורה, לשיפור תשתית הבטיחות בעיר, לעזרה למערכות הרפואיות המתמודדות עם טיפול בנפגעי תאונות, לשיפור מפגשי כביש־רכבת, וכן להקצאות למשטרה לתיגבור נוכחותה בכבישים, ולנושאי הסברה.

אנשי־צבא נאשמים בבישול בשר טריפה במטבח הבסיס

(ע). אנשי־צבא מואשמים בציד אסור של צבי־בר, בנשק צבאי, ובבישול בשר הצבי במטבח הבסיס. בפרשה מעורבים קצין ושני סמלים מיחידת שריון, שהועמדו לדין בבית־הדין הצבאי המחוזי צפון. הם מואשמים באי־קיום הוראות המחייבות בצבא, בחריגה ממסגרת ובשימוש לא חוקי בנשק.

התובע הצבאי, סגן רותן דיגה, הגיש אתמול את כתב־האישום. התביעה טוענת, כי הקצין חרג מסמכותו כשאיפשר לשני הסמלים לצאת לציד, ולהשתמש בנשק צבאי כדי לצוד את חיות הבר, בכך לצוד ומערכות בצפון הארץ. תוך בשימוש ברכב כונגת פלוגתי.

התביעה טוענת עוד, כי שני הסמלים בישלו את בשר הצבי במטבח יחידתם בסיר צבאי, תוך הפרה שהייתה כשבכנע, הוא בכוונת מוון סרוף. שני הסמלים הפרו בכך את הוראות הכשרות במטבח הצבאי.

הנאשמים כפרו בפני נשיאת בית־הדין, אלוף־משנה נילי מלה, באשמות המיוחסות להם.

מפקד משטרת נהריה לשעבר זוכה מאשמה

(ע). בית־המשפט העליון זיכה אתמול מכל אשמה את מפקד תחנת משטרת נהריה לשעבר, אלי בן־יעקב, שהואשם ב־16 עבירות של הרחה בחקירה, שימוש לרעה בכוח שררה ובקשת שוחד מיני.

אושרה בקשה להוצאת עיתון יומי בעזה

מאת איתן רבין
סופר "הארץ"

ראש המינהל האזרחי ברצועת עזה, תת־אלוף ישעיהו ארז, נעתר אתמול לבקשתו של ראש עיריית עזה לשעבר, ראשד א־שאווה, להוציא עיתון יומי ברצועה. העיתון, שייקרא "אל־עודה" (דרך הישר), יהיה העיתון הראשון שייצא לאור בתחומי הרצועה.

העיתון יודפס בבית־דפוס מקומי השייך לא־שאווה. ככל הנראה, יעבדו בעיתון עיתונאים תושבי הרצועה.

המשטרה מנעה בואו של כהנא לבית־ג'אן

(ע). המשטרה מנעה אתמול מח"כ מאיר כהנא ואנשיו להגיע לכפר בית־ג'אן. המשטרה הקימה מחסומים בכל הכבישים המובילים לכפר ועצרה את האוטובוסים והמכוניות הפרטיות של אנשי כהנא שהיו לבושים בחולצות צהובות ומנעה מהם מלהגיע לכפר.

ח"כ כהנא מחה על התנהגות המשטרה, אולם לבסוף שוכנע וחזר לירושלים.

כהנא הודיע לאנשי בית־ג'אן, כי בפעם הבאה יגיע במפתיע, כדי שהמשטרה לא תוכל למנוע את ביקורו בכפר הדרוזי.

שריר ידון בטענה שדרוזים משתלטים על אדמות מדינה ברמת־הגולן

מאת מנחם הורוביץ
סופר "הארץ" בצפון

שר התיירות, אברהם שריר, יקיים דיון מיוחד במשרדו כדי לדון בטענה שהדרוזים בגולן משתלטים על אלפי דונם אדמה השייכים למדינה.

שר המשפטים ביקר אתמול בבקעות שבהם מעבדים הדרוזים אדמות שאינם שייכות להם ואמר: "ראיתי כיצד מעבדים אדמות בתוך לוח שלא הוחלט עדיין למי הן שייכות."

שטח רמת הגולן סופח למדינת ישראל על־פי חוק רמת־הגולן בסוף '81. למעלה ממיליון דונם אדמה הוסדרו על־ידי משרד המשפטים ונרשמו בטאבו. מיליון דונם אחרים עדיין לא הוסדרו.

קצרין חגגה עשור להקמתה

מאת מנחם הורוביץ

העיירה קצרין שברמת־הגולן חגגה אתמול עשור להקמתה. בעיירה 2,700 תושבים. ראש המועצה המקומית, סמי בר־לב, אמר כי בעיירתו הבירנית של קצרין ביום ... קצרין יכולה לקלוט, כבר עכשיו, עוד 60 משפחות, בתנאי שראשי המשפחה יהיו בעלי מקצועות חופשיים. בקצרין מצפים להקמת מפעל חדש של קטעון אלבים, שיעסיק 150 עובדים.

ערך את העמוד: אריה חשביה

10 קיבוצים פועלים להחזרת בניהם שירדו לארצות־הברית

הקימו קרן של חצי מיליון דולר למימון משלחת לארה"ב

מאת אלי אלעד
סופר "הארץ"

10 קיבוצים משתי התנועות הקיבוציות הגדולות, התק"ם והקיבוץ הארצי, החלו באחרונה לפעול לגיבוש תוכנית להחזרתם מארה"ב לישראל של בני קיבוצים שירדו בשנים האחרונות, לאו דווקא לקיבוץ. מדובר בקיבוצים בית־אלפא, עין־השופט, עין־דור, גבעת־ברנר, חולדה, גבים ואחרים.

הקיבוצים היוזמים את הרעיון החליטו על פירסומו במטרה למשוך קיבוצים נוספים, שבניהם ירדו מן הארץ, לפעילות זו. קיבוצים אלה סיכמו על הקמת קרן בהתחלה של 500 אלף דולר, שבעזרתה ישוגרו משלחות ולשכנע בני קיבוצים לחזור ארצה תוך כוונה להציג להם בארץ אפשרויות תעסוקה ולסיוע דיור ראשוניים. הפעולה נעשית על־ידי הקיבוצים עצמם, בהתארגנות בין תנועתית, בעזרה ובשיתוף פעולה עם האגודה הישראלית לעצירת הירידה מן הארץ, שבראשה ... לסייע במימונה.

נאסרה הכניסה לבריכה לילדים מבית־ספר טיפולי מיוחד

מנהל הבריכה: אחד הילדים עשה צרכיו בבריכה

מאת נורית אמיתי
סופרת "הארץ" בפתח־תקווה

שופט בית־משפט השלום בפתח־תקווה, שלי טימן, דחה אתמול בקשה שהגישו הורים לילדים הלומדים בבית־ספר טיפולי מיוחד, להיכנס לתחומי בריכת השחיה "גלי הדר" שבהוד השרון.

מדובר בילדים הלומדים בבית־הספר החינוכי־טיפולי שליד בית החולים "שלוותה", המרכז תלמידים בעלי קשיי־למידה מכל הארץ. בימי הקיץ מארגן בית־הספר קייטנה, ועל־סמך הסכם בין מנהלת בית־הספר ומנהל הבריכה, מבקרים התלמידים ב"גלי הדר".

בתום היום הראשון לבילוי בבריכה הודיע מנהל המקום כי אינו מסכים לביקורים נוספים, מאחר שלטענתו עשה אחד הילדים את צרכיו בבריכה. בין הגדולים הבהיל כי קופאי הבריכה והעד המקום תבורו על־ידי הילדים.

מנהל הבריכה, בפני השופט שלי טימן, הדגיש כי לא יכנע ולא ימנע כניסת ילדים כליווי הוריהם, באחריות ההורים המשגיחים.

שוטר מג"ב מואשם בהכאת ילד ערבי ב"פעולת־גמול"

מאת נדב שרגאי
סופר "הארץ" בירושלים

הודאתו, בבית־משפט, של שוטר מג"ב יהה וזמב, המואשם כי תקף — יום לאחר רצח הילד רמי חבה — ילד ערבי כבן 7 בעיר העתיקה בירושלים, שרירה וקיימת. כך קבע אתמול שופט בית־המשפט המחוזי בירושלים, צבי כהן.

השופט דחה את בקשתו של זרכב לחזור בו מהודאתו. השופט קבע כי אין סיבה להניח שתוכן הדברים המופיעים בהודאתו אינו אמיתי.

בכתב־האישום מואשם זרכב (24) כי ב־23.5.87 תפס ילד ערבי בסמוך לירידה בשער המוגרבים, משך אותו לעבר הכותל המערבי והחל להכותו בחוזקה בראש הילד. כתוצאה מכך נגרם לילד חתך באורך 15 ס"מ באזור העליון של ראשו, והוא נזקק לטיפול בבית־החולים.

זרכב, העצור עד תום ההליכים נגדו, מואשם בניסיון לגרימת חבלה חמורה. הדיון בעניינו נדחה לאמצע החודש אוגוסט.

ב.ל.ת. מימון והנפקות (1981) בע"מ

הודעה על תוצאות הנפקה לציבור

על פי תשקיף מיום 8.7.1987, הוצעה לציבור סדרה של אגרות חוב רשומות על שם 1992—1998 (סדרה 6), נושאות רבית בשעור שיקבע במכרז אך לא יעלה על 8% לשנה, צמודות קרן ורבית למדד המחירים לצרכן בערך נקוב כולל של 16 מליון ש"ח, מתוכן אגרות חוב בערך נקוב כולל של 15,760,000 ש"ח הוצעו לציבור בשלב ראשון במכרז, במחיר השווה לערכן הנקוב (100%), כאשר שעור הרבית יקבע במכרז.

על פי ההסדר להבטחת מסחר סדיר באגרות החוב כאמור בעמוד א'־2 וא'־6 בתשקיף, מתחייבת חברה כללית לניירות ערך בע"מ, בהתקשרות מוקדמת, לרכוש לגורת סגירת רשימת התחייבות במכרז, את אגרות החוב הנותרות בערך נקוב כולל של 240,000 ש"ח באותם התנאים לפיהם ונפקתה יתר אגרות החוב ולהעמידן לרשות בנק דיסקונט לישראל בע"מ במלואן, לשם ביצוע עסקות באגרות החוב על פי כללי הבורסה שקבעה הבורסה.

רשימת ההתחייבות נפתחה ביום 14.7.1987 ונסגרה בו ביום, עקב הגעת יתר.

עד לסגירת ההתחייבות, נתקבלו מהציבור 494 הזמנות בערך נקוב כולל של כ־67.6 מליון ש"ח, דהיינו, התחייבות יתר של כ־פי 4.3 לפיכך, דוחה החברה הזמנות לאגרות החוב בערך נקוב כולל של כ־51.8 מליון ש"ח.

שעור הרבית נקבע ל־6.7%. בשעור רבית הנמוך משעור רבית זה נתקבלו 47 הזמנות בערך נקוב כולל של כ־10.05 מליון ש"ח.

בשעור הרבית שנקבע נתקבלו 26 הזמנות בערך נקוב כולל של כ־6.96 מליון ש"ח.

לפיכך, המזמינים בשעור הרבית שנקבע במכרז ובשעור רבית נמוך ממנו, קבלו את מלוא הזמנתם. למזמינים בשעור רבית הגבוה משעור הרבית שנקבע במכרז, לא הוקצתה כל כמות.

החברה מודה לציבור על האמון בה ועל ההיענות להצעת ההנפקה.

הופיע גיליון

כותרת ראשית

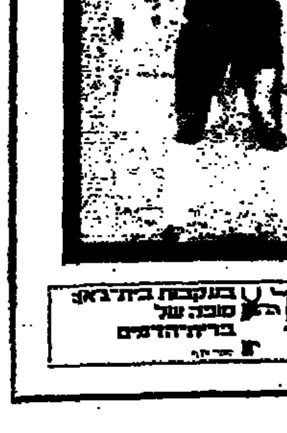

הקרב על הגבת דמיאניוק

בעקבות בית־באג: הבהלה סובבת של בריות־הדגים

מכרזים

רשות הדואר

מוזמנים בזה הצעות לאספקת:

מכרז מס' 32/87 — הדיות איסוף בגו"ס

טפסי הצעה מפרטים ופרטים נוספים אפשר לקבל במחלקת אספקות ומחסנים רח' ליבקולן 18 ת"א, טל' 625193, בימים א'–ה' בשעות 8.00–13.00 חדר מס' 318.

ההצעות יש להגיש בירושלים לא יאוחר מיום 6.8.87 שעה 12.00 בצהריים.

רשות הדואר אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או איזה הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות מבעיע אחד.

הצעות במבריקים לא יתקבלו.

משטרת ישראל

המטה הארצי / אגף האפסנאות

1. מוזמנות בזה הצעות מחיר להספקת המוצרים ו/או השירותים המפורטים כדלהלן:
א. מכרז – 69/87 — מגלית רצבה, מועד אחרון 6.8.87
ב. מכרז – 70/87 — דרגת בד"א רקמה מועד אחרון 23.7.87, שעה 12.00
ג. מכרז – 71/87 — אפוד יעודי לחובש מועד אחרון 6.8.87, שעה 12.00
2. פרטים מלאים ניתן לקבל במחלקת הרכישות בת"א־יפו, רח' אמץ 4, טלפון 03–5124453.
בימים א'–ה' 07.30–14.00. ביום ו' 07.30–12.00.

רשות הנמלים בישראל
נמל חיפה

מכרז מס' נ.ח. 3/87

מוזמנות בזה הצעות לרכישת ברזל [illegible] ליצוא

את הברים הנ"ל, ניתן לראות בנמל חיפה — מחסן 3 — בתאריכים 26.7.87–9.8.87, בימים א', ג', ה', בין השעות 08.00 עד 15.00.

להצעה יש לצרף המחאה בנקאית לפקודת רשות הנמלים — נמל חיפה, בשעור 10% מהמחיר הכולל המוצע.

את טופסי ההצעות ניתן להשיג במודיעין שבשער 5.

את ההצעה כשהיא בתוך מעטפה סגורה, חתומה ומסומנת "הצעה למכרז נ.ח. 3/87" יש לשלשל לתיבת המכרזים הנמצאת בבנין המחלקות, חדר מס' 8 בנמל חיפה, עד 9.8.87 בשעה 13.00.

על הזוכה להוציא את הטובין מהנמל תוך 30 יום מתאריך קבלת ההודעה על זכיתו.

עובדי רשות הנמלים אינם רשאים להשתתף במכרז זה.

אין נמל חיפה מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ח. בן־אליהו
מנהל הנמל

משרד הבטחון
חטיבת המכירות

ניתנת בזאת הודעה לציבור על מכירת [illegible], כל פריט מהווה סעיף נפרד לכל אחד מהמכרזים כמפורט בטפסים. המציע רשאי להגיש הצעתו לגבי סעיף אחד או יותר. תנאי התשלום: 60% בהמחאה בנקאית, 40% המוחזרים בערבות בנקאית שזמן פרעונה שלושה חודשים מיום החתימה והמכרז.

מכירת טפסי המכרזים תחל ביום שני 20.7.87 בחטיבת המכירות, רח' הקלטור א. קפלן 12 א' הקריה תל־אביב, שעות הקבלה: בימים א'–ה' בשעות 08.30–12.30 בימים א', ג', ד', גם בשעות 13.30–14.30.

מכרז מס. 142/87/07

משעת אטימה אמבטיות, אלקטרודות, שריון הגלילי, חנו ריתוך, מערכת תקן למנגנון [illegible] צנורות.

תאריכי סיור: 22, 23 ביולי 1987.

מועד אחרון להגשת הצעות ב־27.07.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מכרז מס. 143/87/08

סוכריות, שקוני יה, מבשירי ויזאו, ודיודים מכלול רמקולים, מכשירי הקמן, רדיו טיים לרכב, בינהר, טלויזיה צבעונית, פוספורי אבק מפיים צבעוניים, מיקום וצינעות, נעלי ספורט.

תאריכי סיור: 29, 30 ביולי 1987

מועד אחרון להגשת הצעות ב־03.08.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מכרז מס. 144/87/08

ציוד בבירור גבוה, כמפורט: חלפים לנגב"ש, גנרטורים, מנועים לגנרטורים, גלגלי לחיצה לתקרים, דיסקות קפיץ, אלקטרודות שריון, חלפים למשאיות גאו, חלקי צמ"ה מרקש, חלפים לצב"ם, אבזרי וחלקי נשק.

ציוד בבירור נמוך, כמפורט: משאיות ומנועים, מנועי מלגזות, גנרטורים, צמיגים שונים, חומרי ביצוי השכליים.

ימי סיור: 26, 27 יולי, 2, 3, 6 אוגוסט 1987 כמפורט בטופס המכרז.

להירשם עד יום לפני הסיור

מועד אחרון להגשת הצעות ב־10.08.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מכרז מס. 145/87/08

חלקי אלקטרוניקה, חומרי אינסטלציה, תרמילי כדורים, שקיות ליציקה, ותיבות עליה, מסולת חומי הזהב, כפתורי צילום, ביסות לביזור צנורות, אבני השחזה, מברגות מתגי־ירות, מקדחות, משקפי זוג, מבגבשים, מתגבות, ברזליות, שימוש מלזה, בר מיני זכוכית, תבנית פלסטיק, לוחות פליזית, מקדחות, תפסניות והמתאמות, לרשת התקליט, פיני גינתות, תחתיות סלה, ניברבריג מימות סלה, פסולת בלי עבודה, ניוניסטה, סליה, קבה סליה, שכבי נחושת, פסולת סמנמית, פסולת מקורית של מוצבקאקשת, בדיל, מנועי משרד ומנועי ברחבים מחושפה, צנורות אל־ביטיום סלות פי ד שימר הבוות מזו מגולוונת, בימוקלים חומרי גלם לבניה והביות סגולית, שרק אפסקה. תאריכי סיור: 28, 29, 30 ביולי 87, ברישום לטעיפים. רשום במשרדנו עד 27.7.87 שעה 12.00

מועד אחרון להגשת הצעות ב־03.08.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מכרז מס. 146/87/07

משאיות לילנד, מסאווה־דיסי־הקרקפון סלינות שונות, מנועיים דיזל 300 מסאווה־דיזל 600 מסאווה־דיזל דיזל 43 גרורי כשה 2 גלגלים, מנופי אופטיקה, מהפריטנבדסייזום־פי

ימי סיור: 22, 23 ביולי 87 בשעות: 08:00—11:30.

מועד אחרון להגשת הצעות ב־27.07.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מכרז מס. 147/87/07

רכב נוסעים מתוצרת רנו־4

ימי סיור: 22, 23 ביולי 1987 בשעות: 08:00—11:30

מועד אחרון להגשת הצעות ב־27.07.87 עד שעה 10 לפנה"צ.

מוזמנות בזה הצעות לאספקת:

1. מכרז – 136/87

הספקת מודולים אלומיניום בפתח תקוה

טפסי הצעה, מפרטים ופרטים נוספים אפשר לקבל בתחום אספקות ומחסנים, רח' הרצל 172, ת"א כל יום, בין השעות 9.00 עד 12.00 בחדר מס' 7.

הצעות שלא במועדים הנ"ל לא יענו.

ההצעות יש להגיש בירושלים לא יאוחר מיום 2.8.87 שעה 12 בצהריים.

החברה אינה מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר, או איזו הצעה שהיא או להזמין את כל הכמות מבעיע אחד. הצעות במבריקים לא תתקבלנה.

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

שבוע שכולו לונדון

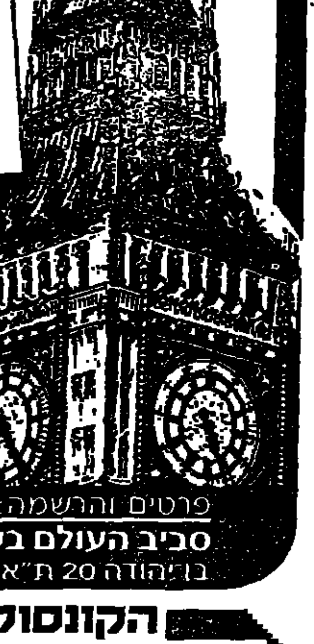

7 לילות בלונדון החל מ־

$ 633

המחיר כולל כרטיס טיסה הלוך וחזור, בתי מלון מעולים בדרגת תיירות וארוחות בוקר.

תאריכי היציאה:
16.8, 13.8, 9.8, 6.8, 2.8,
30.8, 27.8, 23.8, 20.8

• ניתן לשלב טיולים מרתקים בסקוטלנד, סקנדינביה ופריז.

פרטים והרשמה:
סביב העולם בע"מ שיווק תיירות בינלאומית
בן־יהודה 20 ת"א. טל. 297353, 03-293996

הקונסוליה הצרפתית בישראל

הקונסוליה הצרפתית בתל־אביב, שבה ומודיעה שהתיירים הישראלים והזרים יכולים לקבל ויזה לצרפת באופן אישי – או באמצעות סוכנויות הנסיעות.

הויזה תקפה לשנה או לשנתיים ומאפשרת שהיות חוזרות של עד שלושה חודשים בכל פעם (מחיר הויזה הוא היום 100 פר"צ שהם 27 ש"ח).

סוכני הנסיעות שמסרו דרכונים יקבלו אותם בחזרה בתאריכים שתואמו מראש עם הקונסוליה.

הארץ

יום ה' י"ט בתמוז תשמ"ז
16 ביולי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748

ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245-6, ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166-8, ת"ד 5259 מיקוד 31052

המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה הדר, גדעון לוי

אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מחזירה כתבי־יד
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

פצצת זמן

"איני צריך לומר מה מראה השעון הדמוגרפי למי שרוצה לכלול את השטחים המוחזקים בשטחה של ישראל": דברים אלה מפי מזכיר המדינה האמריקאי ג'ורג' שולץ, הידוע באיפוקו ובלשון ה"אנדרסטייטמנט" שלו (שנאמרו בכנס נשות הדסה בבולטימור), הם בבחינת אזהרה לישראל, ליתר דיוק לממשלתה, למפלגותיה ובייחוד לליכוד.

דבריו של שולץ כוונו בפועל לכמה כתובות. לממשלה כולה אמר "אי אפשר לקדם את השלום על־ידי אי־עשייה וישיבה באפס מעשה". לאמור: הפיטפוט ההדדי בממשלה הגיע לנקודה המזיקה לתהליך השלום. לליכוד אמר, כי "אלה המתנגדים לבדיקתם של רעיונות חדשים או לחזרה לרעיונות ישנים, עליהם החובה להציע הצעות אחרות כתהליך למצב הקיים". לאמור: "לאו" איננה מדיניות. למערך אמר, שלא די בפעילות מדינית אלא "יש להשיג תמיכה ציבורית רחבה לתהליך לפני שאפשר לבצע צעדים מדיניים נוספים". לאמור: הגישושים המדיניים שנעשו עד כה מיצו את עצמם ועתה — או שפרס יגייס את שמיר לתהליך או שישיג את התמיכה הרחבה בבחירות. המסר לציבור בישראל ולציבור היהודי באמריקה הוא שלדעת המימשל "יש באיזור שאיפה אמיתית להביא לשינוי המצב". משתמע מדבריו שלא הערבים אלא ישראל היא עתה המכשול לשלום. לא נעים.

זו בהחלט הפעם הראשונה זה שנים רבות שישראל "מקבלת על הראש" מהמימשל האמריקאי. השוואת הבעיה הדמוגרפית לשעון יש לה קונוטציה של פצצת־זמן — ועבור רבים בישראל אין בכך חידוש. אנחנו יודעים זאת. החידוש הוא בעצם התבטאותו הביקורתית החריפה של האיש השני בחשיבותו במימשל האמריקאי. משום מה התרגל הממסד הפוליטי שלנו להתייחס לארה"ב, לידידותה ולמשתמע ממנה (הסיוע) כאל נתון נצחי. אך דברי שולץ מעידים כי לא לעולם חוסן.

ארה"ב מזרימה כספי רב כדי להקנות לישראל עוצמה צבאית, שיעודה הסופי הוא להביא את העולם הערבי להשלים עמה. וכאשר (לדעת המימשל ולדעת מחצית ממשלת ישראל) יש סימנים לנכונות כזאת מצד הערבים, וישראל קשת־העורף מתבצרת בסירובה ובעקשנותה — יהיה זה מפליא אם לא יחול ברבות הזמן שינוי לרעה ביחסה של ארה"ב לישראל. ישראל צועדת בצעדי־ענק למצב בו תמצא עצמה בבדידות עולמית מוחלטת.

דבריו של שולץ חייבים להדאיגנו: הם כשלעצמם בבחינת הפעלתה של פצצת זמן ביחסי שתי המדינות.

גוברת הסכנה במפרץ

מוסקווה הזהירה את וואשינגטון שעל־ידי מתן ליווי ימי למכליות נפט כוויתיות היא "משחקת באש", ו"תפגע בבעלות בריתה של ארה"ב, כגון יפאן, התלויות בנפט מהמפרץ יותר מאשר ארה"ב עצמה". מזכיר ההגנה האמריקאי קספר ויינברגר מצדו הזהיר את האיראנים שארה"ב תערוך התקפת מנע על בסיסי טילים איראניים, אם יתברר שהם עומדים להפעילם נגד השייט במפרץ.

מוסקווה מודעת לחששות בקונגרס בוואשינגטון לגבי הנפת הדגל האמריקאי על המכליות הכוויתיות ויודעת כי הבית הלבן החליט על כך רק לאחר שנודע שכוויית פנתה גם אל מוסקווה בבקשה דומה. וואשינגטון רוצה, כמובן, למנוע מעמד ימי סובייטי עדיף במפרץ, אך מוסקווה כנראה עדיין חושבת שאפשר להפחיד את הקונגרס. אזהרת ויינברגר מכוונת, כנראה, גם כלפי מוסקווה — לא רק כלפי טהראן.

לארה"ב יש עליונות ימית ברורה במפרץ: שבע ספינות גדולות — משחתות, פריגטות ושייטות — מצויידות בטילים מונחים, לעומת פריגטה אחת ושלוש שולות מוקשים סובייטיות. ארה"ב יכולה להישען, אפשר להניח, גם על הצי הסעודי הלא־מבוטל ועל מספר גדול של ספינות קטנות אך מהירות ומודרניות של כוויית, עומן, נסיכויות המפרץ, קטאר ובחריין. בתנאים אלה, ספק אם ארה"ב תתרשם יתר על המידה מהאזהרות הסובייטיות ומקריאת מוסקווה "לסלק את כל האניות הזרות מהמפרץ". אין להניח כי מוסקווה עצמה מצפה להיענות לקריאה.

טהראן קיבלה את קריאת מוסקווה בברכה, כנראה מתוך תחושת עליונות ימית כלפי עיראק. אך בעוד שאין להעלות על הדעת שההתנצחות המילולית הסובייטית־אמריקאית תביא לעימות ממשי, לא מבוטלת הסכנה שאיראן תתקוף מיכליות בדגל אמריקאי ואף אניות מלחמה אמריקאיות מלוות ובכך תגרום להתלקחות ימית מסוכנת במפרץ.

גשר על שנת בחירות

מאת יהודית וינקלר

נסים: סוכרייה להסתדרות

קיסר: חששות מהסכם כובל

האוצר וההסתדרות יכולים ל־רשום לעצמם הישג נכבד בעקבות הדיון הלילי בלשכת השר נסים: גל השביתות נבלם לפי־שעה, וה־מחלוקת המרכזית על קיצור שבוע העבודה במגזר הציבורי־הממשלתי גולגלה למגרש הממשלה. שר האוצר ימליץ לממשלה בישיבתה ביום א' הקרוב, לקבל החלטה עקרונית חיובית.

בכך נפרצה למעשה הדרך למשא ומתן עניני תוצר הבסיס להסכם השכר החדש, הסכם שאך תמול־שלשום נראה רחוק מהשגה, אם לשפוט על־פי הצהרות הפתיחה של הצדדים. מעבר לשתי נקודות־ציון אלה, נותרו הפערים בין תביעות ההסתדרות לבין נכונות הנתינה של האוצר. פערים אלה מתווים את גבו־לות המשא והמתן העניני, שנכבד מהצדדים להגיע אליו ללא השביתה הכללית בת היממה.

נכונותו של האוצר להסכים עקרונית לקיצור שבוע העבודה באה בתמורה למתיחת ההסכם שבשגרתו על פני שנתיים, כך "יסגור" את ההסתדרות בשנת בחירות. קלף הסכם לשנתיים מעמיד להסתדרות קשיי עניינים: לא זו בלבד שימנע ממנה להשיג ב"שנת המוסר" הישגים שאינם בטווח השגתה בשנה רגילה, אלא הוא אף עלול לגרור אותה לעימות עם ועדים ארציים חזקים, המתעוררים לפעולה בסמוך לב־חירות ומאיימים למשוך עמם מג־זרים שלמים עד כדי אובדן שליטה מידי האיגודים הארציים והנהגת ההסתדרות.

מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, גילה באוזני מקורביו חששות כב־דים מפני הסכם כובל כלשהו; כדי שהסכם כזה יעמוד במבחן המציאות, נדרשת הממשלה להתחייבויות ש־ספק אם בכוחה — או בכוח הממש־לה שיבוא אחריה — לעמוד בהן. בראש וראשונה, תידרש הממשלה להבטיח הקפאת מחירים, מסים, יציבות שער החליפין והורדת הריבית לרמה שאין בה בלימת הצ־מיחה במשק. שוללי ההסכם לשנ־תיים מצביעים על הפיקוח הרופף על המחירים; למרות ההתחייבות השגורה והקיימת גם עתה, על העלאות מסים מעבר למוסכם והעיקר — על החשש מפני צעדים שיצמצמו בעקיפין את ההישגים שאפשר להגיע אליהם בהסכם חתום.

* * *

אין זה מקרה שדווקא האיגודים המרכזיים, הסתדרות הפקידים ו־הסתדרות עובדי המדינה אינם מוכנים לוותר על הסף את פריסת ההסכם על פני שנתיים; לדידם,

קיצור שבוע העבודה הוא בין התביעות המרכזיות; וגם אם בהסכם הראשון, שעות העבודה השבועיות לא ישתנו על הנייר, בפועל יוכלו להצביע על הישג עקרוני ששווי כעשרה אחוזים תוספת שכר. אחד המזכירים הבכירים התייחס לכך אתמול באומרו כי לגבי קבוצות עובדים שלא יקבלו בהסכם החדש תוספת כספית משמעותית, קיצור שבוע העבודה הוא בבחינת הישג עתידי חשוב; שכן, בעקבות קיצור שבוע העבודה יהיה אפשר גם לקצר את הדרך לצמצום מכסת השעות השבועיות.

עוד התחייבות שהאוצר יידרש לתת כדי להביא לחתימת הסכם לשנתיים, נוגע להסכם תוספת־היוקר. ההסתדרות תובעת להבטיח כי ההסכם יישמר. אולם בסעיף זה, האוצר איננו השותף הבכיר: הסכם תוספת־היוקר נחתם עם לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים. על שר האוצר יקשה לקבל מהם התחייבות חד־משמעית בעניין זה, הואיל והם מתנגדים עקרונית לקיצור שבוע העבודה. היציבות הנדרשת מהם בהסכם תוספת־היוקר סוללת איפוא גם את הדרך לשינוי העלול לשיטתם לייקר את עלות העבודה ואת רווחיות הייצור.

באיגוד המקצועי, יש גורסים כי הסכם טוב לשנה אפשר להאריך גם לשנתיים; כלומר, בשנה השנייה להסכם, היא שנת הבחירות, יחזרו ויבדקו את תנודות השכר ובכך יב־טיחו לעצמם גמישות מסוימת גם לנוכח התעוררותם של ועדי־פעולה חזקים. אולם כאן טמון העוקץ:

לעומת איזה בסיס יבדקו את תנו־דות השכר? לעומת ההסכם שלפני תכנית־החירום הכלכלית בשנת 1985, כפי שההסתדרות תובעת? או לעומת 1986 כפי שהאוצר מציע — שנה שבה כבר נבלמה השחיקה בשכרם של עובדי המגזר הציבורי־הממשלתי? שר האוצר דיבר בפגישה הלילית על תוספת ריאלית לעומת 1986, כלומר, תיקון מסוים של השחיקה, אך לא עד כדי מחיקתה המוחלטת.

* * *

ככל שהמשא והמתן בין הצדדים יתקדם ויגלוש לפרטים, יתברר כי מאחורי ההגדרה הסתמית של נציגי האיגודים, התובעים תיקון שכרם של בעלי הדרגות הנמוכות, מסתתר בעצם הוויכוח בין הכנסת מינימום לבין שכר מינימום. אותו ויכוח עצמו שלא הוכרע לטובתם במאבק הפרלמנטרי. הכנסת מינימום של 525 ש"ח כוללת, למורת רוחם, שכר משולב עם תוספות. עתה הם מבקשים לקבוע מכוח הסכם שכר מינימום של 525 ש"ח, ופירושו העלאה בפועל של עשרה אחוזים ומעלה בדרגות הנמוכות, תוספת מדורגת ומצומצמת יותר במעלה סולם השכר.

שר האוצר הציע בדיון הלילי להסתדרות את הסוכרייה שממעטים לדבר עליה: התחלת מימוש ה־מסקנות של ועדת הוסמן כבר בשנת 1988; אותה ועדה מונתה לבדוק את מבנה השכר בשירות הציבורי. כלומר, בשנת הבחירות, ההסתדרות תוכל להציג לפני העובדים ראשיתה

של רפורמה במבנה סולמות השכר המתיפקד, ובכך, להדוף התקפות של ועדים מיליטנטיים בשירות הממשלתי הציבורי, בבואם לטעון כי ההנהגה לא ידעה להפיק את התועלת המתבקשת מאליה. זו היתה עלולה גם התשובה לאיגודים המקצועיים של האקדמאים, הטוע־נים זה שנים כי השכר ההתחלתי בסולמות־השכר שלהם הוא המרשם הבטוח לבריחת בעלי כישורים מהשירות הממשלתי והציבורי.

אם אמנם יתברר כי הממשלה הנוכחית, מפולגת ומעורערת ככל שתהיה, מסוגלה להתחייב לפני ההסתדרות על ייצוב מול ייצוב, הסכם סביר מול מדיניות ריסון, כי אז מתגבשת למעשה מעין עסקת־חבילה חדשה במשק, או תכנית כלכלית משולבת, שההסתדרות חתרה אליה מבעד בואריאציות שונות. כדי שעסקה כזאת תהיה שלמה, לא יהיה מנוס מלצרף, בשלב כלשהו של המשא והמתן, גם את המגזר הפרטי־העסקי, הצלע הש־לישית בכל הסדר רציני, האמור לפרוש מטריה כלכלית מעל לשנת בחירות, סוערת ככל שתהיה.

סוכנות בכלכלתה (ב')

הבננות המורדות

מאת גדעון אלון

חברת "דיור לעולה" היא חברת בנייה שהקימה הסוכנות ב־1953 כדי לבצע עבודות בנייה ואחזקה בעבור מוסדות הסוכנות ובעיקר חברת השיכון הציבורית "עמיגור", במחירים נמוכים ממחירי השוק. אלא במרוצת השנים נוצר מצב אבסורדי. "החברה דורשת מהסוכנות בעבור העבודות, שהיא מבצעת תעריפים זהים לאלה שמבקשות חברות בנייה אחרות", אומר עו"ד אליהו לנקין שעמד בראש ועדה ציבורית שבדקה את דרכי פעולתן של החברות הכלכליות של הסוכנות. אם כן, הוא שואל, לשם מה זקוקה הסוכנות לחברה הזאת?

מבקרת הסוכנות הגב' רנה גוטמן שבדקה את המתרחש ב"דיור לעולה", כתבה במבוא לדו"ח שלה שפורסם באחרונה: "תרומתה האופר־טיווית הייחודית של החברה לסו־כנות מתבטאת בעיקר בכך שהיא מספקת שירותי אחזקת מבנים וקב־לנות לעבודות קטנות לנכסים הרבים של חברת "עמיגור" ושל הסו־כנות, על בסיס מחירונים מוסכמים וזוקה של יוסי אמון. לכך מזה אין כיום יתרון מיוחד לכך שלסוכנות שליטה על חברה לבנייה קבלנית. שכן השוק הזה הוא שוק משוכלל והסוכנות, כמו גופים ציבוריים אחרים, יכולה לסמוך על כך שהשוק יספק לה את השירותים של קבלנות לבנייה הדרושה על בסיס תחרותי, לפי הצורך".

אבל יש להניח, שאף כי מצבה הכלכלי של "דיור לעולה" הוא איתן והיא איננה מהווה מעמסה על הסו־כנות (הגם שלמעט שני סכומים קטנים, לא העבירה מהכנסותיה לסוכנות), היא לא תימכר. "הסיבה לכך פשוטה", אומר גורם בכיר בסו־כנות המעורה במתרחש בחברות הכלכליות. "הדירקטוריון של החב־רה לא ייתן למכור אותה. הוא מעדיף להשקיע את הרווחים בפרוי־קטים אחרים, או בחברות־הבנות של "דיור לעולה"".

עו"ד לנקין מדגיש: "אין שום חוק שמכפיף את החברות הכלכליות לסוכנות. אמנם יש תקנון, אבל יש לו רק תוקף מוסרי. לדעתי יש ל־זום הצעת חוק שיובא לאישור הכנסת, שיבטיח את כפיפותן של החברות הכלכליות לסוכנות, כפי שחוק רשות החברות הממשלתיות מבטיח את כפיפותן לממשלה".

במציאות עגומה זו נוצר מצב מגוחך. כשמצבן הכלכלי של החב־רות־הבנות של הסוכנות גרוע והן סובלות מהפסדים כספיים ניכרים, קשה למצוא בעל הון שיסכים לקנות אותן. לעומת זאת כשמצבה של חברה מסוימת הוא טוב יחסית, המנכ"ל והדירקטוריון שלה אינם מעוניינים במכירתה.

דוגמה בולטת לחברה שנמכרה רק אחרי שהסבה לסוכנות הפסד כספי אדיר, היא "רהיטי מבט", שהפעילה מ־1956 מפעלים לייצור רהיטים למוסדות הסוכנות, תחילה בקריית גת ולאחר מכן גם בנתיבות. המפעלים הוקמו כדי לספק מקורות תעסוקה לתושבי עיירות אלה. במשך כמה שנים זכתה החברה להצלחה יחסית. היא התקשרה עם רשתות שיווק גדולות והפעילה בעצמה חנויות לשיווק מוצריה. בשנת 1981 העסיקו בשני המפעלים כ־200 עובדים והיקף המכירות הסתכם ב־4.5 מיליוני דולר, לרבות יצוא מוצרים בשיעור של חצי מי־ליון דולר לחו"ל.

אולם לאחר מכן חלה החברה והידרדרה וצברה הפסדים. הסוכנות נאלצה להזרים ל"רהיטי מבט" משאבים ניכרים. השקעות הסוכנות בהון המניות עד סוף 1983 הסתכמו ב־1.2 מיליון דולר. סכום זה איננו כולל את הכספים שהוזרמו ב־1984 ואילך, בעקבות ההחלטה לסגור את המפעל בקריית גת ופרעון התחייבו־יותיו. הסוכנות גם סייעה לחברה בהשגת הלוואות מבנקים על־ידי מתן ערבות לחובות החברה. בסוף 1982 הסתכמו ערבויות הסוכנות ב־600 אלף דולר.

בראשית 1982 החלה הסוכנות לטפל במכירת החברה. הוחלט שמניות הסוכנות ב"רהיטי מבט" יימכרו בלא פחות ממיליון דולר, תמורת התחייבות של הקונה להמ־שיך ולהפעיל את שני המפעלים, כדי להבטיח תעסוקה לעובדים. בשלהי 1982 נמצאה חברה כלכלית שהביעה נכונות לרכוש את "רהיטי מבט", אבל העיסקה לא יצאה לפועל. בינתיים הלך מצב המפעלים והידרדר. המכירות הצטמצמו והפ־סדים תפחו. ב־1983 החליט גזבר הסוכנות עקיבא לוינסקי להוציא את "רהיטי מבט" מאחריותה של רשות החברות של הסוכנות ולהטיל על עורך־דין פרטי לטפל במציאת פתרון להמשך הפעלתה. עורך־הדין הגיש תכנית הבראה שהצריכה השקעה כוללת של 900 אלף דולר. הסוכנות העבירה 500 אלף דולר, אבל החברה המשיכה לשקוע.

ממשיכים להזרים

באוקטובר 1984 הסמיכה הנהלת הסוכנות את הגזבר לוינסקי להשת־מש בסכום של 2 מיליוני דולר מתקציב הרזרבה להוצאות הקשורות בסגירת המפעל בקריית גת והמשך תפעולו של המפעל בנתיבות. אבל גם המפעל בנתיבות המשיך להפ־סיד. והסוכנות המשיכה להזרים אליו כספים. בשלהי 1985 החליטה הוועדה לנכסים והתחייבויות של חבר הנאמנים, שאם לא יימצא קונה עד סוף דצמבר 1985 יהיה הכרח לסגור את המפעל. לצורך המשך תפעולו אושרה הקצבה נוספת של 60 אלף דולר.

אבל המפעל לא נסגר. הוא הוחזר לאחריות רשות החברות והועבר לניהולה של חברת "דיור לעולה". מצב החברה אמנם השתפר. אבל הסוכנות המשיכה להזרים מזומנים. מאפריל עד אוקטובר 1986 הועברו 540 אלף דולר לכיסוי התחייבויות קודמות והפסדים שוטפים. בד בבד חודש הטיפול במכירת החברה. בדצ־מבר אשתקד נמכרה סוף־סוף חברת "רהיטי מבט" לחברת "דיס" תמורת 300 אלף דולר. אבל בבדיקה שעשתה מבקרת הסוכנות נמצא שפרשת "רהיטי מבט" אילצה את הסוכנות להוציא מקופתה כ־4.5 מיליוני דולר לכיסוי התחייבויות החברה. תשלום פיצויים לעובדים לרגל סגירת המפעל בקריית גת, ואיזון שוטף של פעילות המפעל בנתיבות.

מבקרת הסוכנות מצאה ליקויים למכביר בדרך טיפולה של הסוכנות ב"רהיטי מבט": "לפי מדיניות הסו־כנות, היתה החברה מיועדת זה מכבר למכירה, אבל ניסיון רציני יחידי שנעשה בשנת 1982 למכור אותה, לא הגיע למימוש (...) במשך מספר שנים לא היה ניהול אפקטיבי לחברה, מחוסר מעורבות מספקת של גורמי הסוכנות. ייתכן שזו גם אחת הסיבות שבגללן נכשל ניסיון המכירה". דומה שההישג העיקרי במכירת החברה היה, כלשונה של המבקרת, ש"המכירה הפסיקה את זרם ההפסדים שהסוכנות נשאה בהם זה כמה שנים".

אין צורך בפיחות

הדבר המרכזי בו מעוניינת המערכת הבנקאית הוא קיום היציבות במשק. לכן כרגע הנושא החשוב ביותר הוא מדיניות השכר ולא פיחות

מאת עמנואל סיון

בשבועות האחרונים מרבים אמ־צעי התקשורת להתייחס לנושא של שינוי שער החליפין כאילו הנושא אקטואלי היום (לסיכן רוצה פיחות בתמורה "הארץ" 13.7.87). הנתונים הכלכליים של החודשים האחרונים מצביעים על כך שאין צורך לבצע פיחות לא היום וגם לא בחודשים הקרובים. אנו עדים להצלחה גדולה בריסון האינפלציה, שאף עולה על התחזיות של מעצבי המדיניות הכלכלית ושל גורמים משקיים מרכזיים. בעקבות ההאטה בשיעורי האינפלציה, שער החליפין הריאלי השווה כיום עדיין גבוה בכ־6% בהשוואה לרמה שהיתה ערב הפי־חות שבוצע בחודש ינואר השנה. בחודשי הקיץ צפויה אינפלציה מתונה בשיעור של עד 1% לחודש, וכתוצאה מכך השחיקה בשער החליפין הריאלי תהיה קטנה, ולא תידרש התאמה בשער החליפין בחו־דשים הקרובים.

יתרה מזאת, הפיחות מראשית השנה, לווה באינפלציה, נמוכה מהצפוי. כתוצאה מכך נרשם תשלום תוספת היוקר וגדלה רווחיות היצוא. ה־עובדה ששער החליפין נמצא ברמה ריאלית סבירה מוצאת את ביטויה גם בשיפור שחל במאזן המסחרי ברבע השני של השנה, שבו הגירעון המסחרי היה נמוך ב־15.5% לעומת הרבע הראשון של השנה. גם מההיצע של יתרות מטבע החוץ של המדינה נראה שאין צורך בפי־חות בחודשים הקרובים. יתרות המט"ח המשיכו לגדול בחודש יוני, הסתכמו ב־4.6 מיליארד דולר, ויש להביא בחשבון גם את הסיוע האמריקאי שצפוי להתקבל בחודש אוקטובר הקרוב.

***

השאלה האקטואלית העומדת כיום על הפרק היא מדיניות השכר. אין לי שום ספק שדרושים תיקונים במערכת השכר, בעיקר בסקטור ה־ציבורי ולעובדים בעלי שכר נמוך ובינוני. אולם, הגורמים העוסקים בקביעת מדיניות השכר צריכים לדעת, שפריצה בתחום הוצאות השכר, ובמיוחד בסקטור העיסקי — המושפע באופן כמעט בלתי נמנע מהתפתחויות בתחום השכר בסק־טור הציבורי — תביא בעקבותיה לגידול בעלויות הייצור, ומכאן, להשפעה על רמת האינפלציה במשק.

התוצאה ההכרחית מהתפתחות כזו תהיה כניסה מחדש למעגל של תחרות בין עליית השכר, עליית המחירים ושינוי שער המטבע — בניסיון לשמור על קיום "האיזון הקדוש" ביניהם, אך בתהליך איטי לציבור מהיר. זאת, במקום לשמור על איזון בין מרכיבים אלה במצב של רמת מחירים יציבה.

ברור מכאן, שכל תהליך שיש בו מתן פיצוי לעובדים באמצעות הורדת מיסים או תשלום — במיוחד לבעלי שכר נמוך ובינוני — כפי שנעשה גם במהלך ביצוע המדיניות הכלכלית בשנתיים האחרונות — יש בו יתרון מבחינת היעד של סיום התהליך האינפלציוני והשגת יציבות לאורך זמן של רמת המחירים במשק. אם ניתן יהיה גם היום לשפר את מצבם של העובדים ברמות השכר הבינוני והנמוך תוך שימוש באמצעים מסוג זה, תהיה בכך תרומה ליציבות המחירים. מצד שני, עליות שכר תלולות, יביאו בעקבו־תיהן קשיים במאזן התשלומים, ואלה עלולים לגרום ללחצים בכיוון של פיחות ועליית מחירים.

***

נראה לי שכל דיון רציני בכלכלת ישראל לא יכול להתעלם מהתייח־סות לנושא שער החליפין, כמו גם לנושאים כלכליים חשובים אחרים. אולם, שינוי שער החליפין ועליות מחירים מושפעים גם מגורמים פסי־כולוגיים, ולא רק מנתונים ה־כלכליים האובייקטיביים. מכאן, שה־טיפול בנושאים אלה וההתבטאויות הפומביות בקשר אליהם דורשים זהירות רבה מצד כל הגורמים — כולל מצד אמצעי התקשורת. שכן, העיסוק בהם מתוך גישה ספקולטיבית ומבלי להישען על ניתוח כלכלי מסודר, עלול ליצור בקרב הציבור אפקט של ציפיות ושל עצבנות, ש־כולים לשמש כקטליזטור העלול להשפיע, בסופו של דבר, על התהליכים עצמם.

לנושאים המשקיים העקרוניים יש, כמובן, השפעה גם על המערכת הבנקאית. הבנקים מהווים בדרך־כלל ראי של המשק שבו הם פוע־לים, והתוצאות העיסקיות שלהם מושפעות מהתהליכים שעוברים על ענפי המשק השונים. מכאן שי־ציבותו ואיתנותו של המשק, ובתוך כך גם יציבות מערכת המחירים ושער החליפין, היא אחד היסודות המרכזיים להצלחתה, לטווח ארוך, של המערכת הבנקאית. יתכן, אמנם, שבטווח הקצר, פיחות בשער החלי־פין יכול להשפיע על גידול יחסי במאזנו של בנק או על שיפור בחשבון ההון שלו — דבר שנכון בעיקר לגבי בנקים שרוב הנכסים וההתחייבויות שלהם הם במטבע חוץ (ובנק הפועלים אינו נמנה עליהם). אולם, עניין זה הוא מישני בחשיבותו לעומת השיקול המרכזי המנחה את המערכת הבנקאית — הצורך בשמירת היציבות במשק. על המערכת הבנקאית לפעול כמיטב יכולתה כדי לסייע בתהליך הייצוב. מי שאינו מבין מציאות זו, ומייחס לבנקים שיקולים וכוונות אחרים, אינו אלא טועה ומטעה.

השורה התחתונה / יוסי שריד

כל הכיפות שחורות משחור

צריך סופר שדמיונו יפרה אותו, שאם לא כן, איך יכתוב את סיפוריו? אבל, אם הדמיון מתפרע, מנתק את עצמו לחלוטין מהמציאות ומטפס מעליה כציפור דרור — לא יהיה הסיפור אלא עורבא פרח. עורב כזה נשלח לא מכבר מקנו של עמוס עוז, שדמיונו הפרוע השיאו להציג את ש"ס כציונים־כלליים של החר־דים, אנשים מתונים באופן יחסי, החיים באמונתם ונותנים לזולת. לא זו בלבד שאין ש"ס מתמתנת לעומת אותה השנואה, אגודת־ישראל, אך לא שהיא מתבלטת עכשיו לעומתה בקנאותה ובתוקפנותה. נחת־הרוח שביקש עמוס עוז לשאוב מש"ס ומ־פוסקיה היא נחת־דרודה.

מאז קראתי את מאמרו התמוה של עוז, אני תוהה מהיכן מצץ את הגבלות על שכברורכי־נועם. תנועה זו עומדת היום בראש המסע הארוך אל תוך הלילה של החזרה־בתשובה. כל מי שנזדמן לו להקשיב לקלטות הפופולריות של רבני ש"ס ועסקניה — התחלחל: אין חולשה אנושית ואין חרדה נסתרת ואמונה תפלה ודעה קדומה שרבני־אליל אלה אינם מנצלים עד־תום, כאילו הן מי־סיודים אל המוחות הנחשכים, המזוכאים, הבעיים והפרימיטיביים ביותר של העולם.

אנשי ש"ס, על־פי כל המבצאים, הם כיום הפעילים היעילים מכולם, המובילים את השיירה העוברת של המחזירים־בתשובה, שאפילו הכלבים הנובחים בעקבותיה מתמעטים והול־כים מפני עינא בישא. במקום לראות את השיירה העצובה והמז־נאה הזאת, רואה הסופר את חבורות־המגבל המתכוננות.

החוזרים־בתשובה אינם חוזרים לצבא. השיירה המתארכת היא שיירה של משתמטים לבלי־שוב.

הציונים־הכלליים של עמוס עוז הם בקושי רב ציונים פרטיים, ולמעשה אינם ציונים כלל, כי הם מתנערים מהחובה הציונית הראשונה במעלה — להגן על הבית־הלאומי.

ראש ש"ס, הרב יצחק פרץ, נתן בשעתו צידוק מפתיע למשתמטים בע"מ, כאשר לא היה יום במלחמת לבנון שלא היה בו קורבן: החיילים נהרגים במלחמה — כך אמר — בשעה שבחורי־הישיבה ממיתים את עצמם באהלה של תורה. אלא: שבאוהל הזה אין מתים, ברוך השם, אם רק נוהרים במעמדה הרשנה של שבת, לבל תיתקע אורחות בגרון.

חברו לתנועה ולסיעה, שמעון בן שלמה, הטיל לעשות הרב את חיי־לנו בלבנון בתגליפה: הם נהרגים שם — אמר — בגלל פריצותן של החיילות. לימים, אף לאותה בושה, נתפס צ'יק ללא כיסוי, שהפקיד אחד של בן־שלמה בידי זונה ירושלמית. למותר באוהל הוא הקרים, מרהוסתם, שכיבה של מטה, עד שייקרא לישיבה של מעלה. באוהל לו ולמשפחתו בריאות והאריכות־ימים. אמן.

עוד עסקן ש"ס, אורי זוהר, שמ־דברים בו נבנות והמבואים לו בתנועה עתיד מזהיר, אמר לפני חודש "הציונות הולידה את כל עמק־הבכא הזה שבו אנחנו מדש־דשים עכשיו". אמר, והעמיד את כל תורת־ש"ס כולה על רגל אחת. ציונים־כלליים עליך, ישראל.

יו"ר ועדת־הפנים של הכנסת, דב שילנסקי, הוא, כידוע, איש עשוי ללא־חת. על אומץ לבו יעידו המסעות התכופים של הוועדה אל כל מקום של מתיחות וסכנה. תעוזתו המופלאה לא עמדה לו עד־כה לערוך סיור ביום הזיכרון וביום־העצמאות להפגנותיהם של רבני ש"ס ולישיבותיהם. לוא העז וסייר וראה — וחשכו עיניו: אין זכר לתקומת־הארץ ולעצמאותה, אין דגל, אין סמל, אין "יזכור אלוהים את נשמות", אין עמידת־דום לצ־פירה — עולמם כמנהגו נוהג, עולם אחר, זר ועוין.

הרב יצחק פרץ, כולו מתמרים, שפתיו נוטפות נופת, ממש נופת צו־פים שאין בה אפילו שמינית של טינופת. בתמונתיו, הוא נחלץ לפצות ולהציל את ויליאם נקש, רוצח מקצועי, מיד הגרפתים הרשעים. במבעמיו, רחום וחנון, הוא תובע חנינה לחברי ארגון־הטרור היהודי, רוצחים חובבים, למען יצאו סוף־סוף לחופשי. על שלושה דברים עומד יחסו הטוב המיטיב של הרב פרץ לרוצחים: שיהיו יהודים; שיהיו יהודים שרצחו ערבים; שיהיו יהודים שרצחו ערבים בנבישת־כיפה.

אם כרוצחים כך, כפתם עבריינים על אחת כמה וכמה: לא הרב פרץ, ברוב הודו, יגרש מהארץ את אברהם מרדוביץ', החושד במעשי־מרמה בילדים, די בכיפה של מרדכי זה כדי לכסות על ערוותו הגלויה.

אך מה לנו כי נלין על הרב פרץ, שהוא בסך־הכל תלמיד נאמן ומסור לגדול ממנו בתורה, הרב שך בכבודו ובעצמו, שאף־הוא התפרסם בפסק הלכה שלו, המתיר להרוג גויים שעברו על שבע מצוות בני נח. הרב שך, הוא ולא אחר, נחשב לסמכות ההלכתית הרוחנית העל־יונה, לאידיאולוג הראשי של הציו־נים־הכלליים החדשים. פרץ ברנש־טיין שומע את עמוס עוז בהשתאותו ומתהפך מיוסר בקברו. באותו מאמר אף מבצר עמוס עוז בשמאל הישראלי להשכיל ולהבחין בין אלה לאלה. בלי הכללות — הוא תובע, ובצדק. אשריו וטוב לו שהוא מצליח, עדיין, להבחין בין הכיפות, בגוונים שבכיפה השחורה שלכת בכיפה, כאשר כל כיפה אחרת הולכת גם היא ומשחירה משחור.

מי כבר יכול להבחין בין כל הגב־לים ברשות התורה, המבדילים בין דם לדם, בין רוצח לרוצח, בין נרצח לנרצח, הרוצים לפסוק לנו את יהדו־תנו, להכתיב לנו את אורח חיינו, להפלות לרעה את נשותינו, להדביק תוויות לילדינו, לקעקע את בתי־המשפט שלנו, לבזות את מוסדותינו הנבחרים, לעצור את שעונינו בזו־רח, להשוות את תבואותנו בשמיטה, להטיל צנזורה על ספרינו, להשבית לנו את שבתנו.

הקול המתון במחנה התורני נדם, ובדומה נשמע עכשיו אך ורק הקול המטורף, ודיבוגות של אנשים דתיים בארץ, המאוכזבים והנעימים עלינו, נשארו בלי קול, והם מבכים על המתינות והסובלנות שנעלמו.

כל המפלגות הדתיות הן אותה מפלגה, יחד הן מצביעות בכנסת לכפות עלינו את הגיגית המשותפת שלהן, שמימיה נתעפשו מרוב כפיה מלוכלכת. ש"ס דומה לאגו־דת־ישראל הדומה למפד"ל הדומה יותר ויותר לש"ס הדומה מאד לאגודה. ממש כמו שמועצת־גדולי היא כמועצת־חכמי. נאחשו מלמצוא את ההבדלים. הדיבוריות שבינינו מעניינות רק אותנו, השוני שבי־ניהן, אם יש כזה, מעניין רק את מצביע־יהן. מבחינתנו, הן היינו הך. האיום שלהן עלינו הוא אותו איום.

ומלחמת־העולם הנטושה בינינו לבינם היא לחיי היהדות או למותה הבזוי. קבורת חמור הם יקברו אותה.

כשתרצה להגדיל את צי הרכב שלך. תשכור אותנו.

לשכור או לקנות מכונית, זו כבר לא שאלה.
כי אתה יודע את היתרונות הגלומים בשכירת רכב.
ממי לשכור – זו כבר כן שאלה.
קופל מציעה לך הצעה מסחרית שקשה לסרב לה.
תבחר מכוניות – מסחריות או פרטיות, במודל יוקרתי או עממי –
ואנחנו נקנה לך אותה.
לקופל מערך ניהולי המבטיח ביצוע מהיר, טיפול אישי ושירות אמין כמו שרק חברה ציבורית מבוססת ואמינה יכולה להעניק.

קופל (נהיגה עצמית) בע"מ

"יועץ הרכב" של קופל לשרותך –
הזמן אותו לשיחה בלתי מחייבת.
משרד ראשי הירקון 122 ת"א, 229189, 03-229180

קופל - המשכירה הצמודה שלך.

קול הפרסום

مطابق للأصل

هكذا من الأصل

מוצרי פרסום

ה ד י ם
מוצרי פרסום
03-611840, 611469

יומנים ולוחות שנה מדן
365 ימי פרסום בשנה
מדן–מפעלי דפוס מגרת בע"מ
התקשר כבר עתה לקביעת פגישה — אל תמתין לשיא העונה.
טלפונים: 333625, 337565 — ת"א

לפרטים טל: 5121222־1

בקרת כניסה/בטיחות

קודלת – הקוד הסודי לפתיחת דלת
רק 273 ש"ח כולל מע"מ והתקנה
אם יש לך – חדר עבודה אישי.
– חדר מחשב.
– מעבדה מסווגת.
– מחסן וכו' דברי ערך.
אזי: לחדר המחשב – הקוד בראשך – הכניסה רק לך.
נג אלקטרוניקה בע"מ טל: 708678, 707124.

תוכנה ומחשבים

פי.סי. סופט בע"מ
חֶשְׁבְּשֶׁבֶת
ה־IBM של התוכנות העיסקיות
דרך פ"ת 65, ת"א טל: 261146 (03)

מימון והחכרות

החברה למימון רכישות רכב
לך על בטוח!
מור מכר ורכש בע"מ
דרך פ"ת 78 תל־אביב
טלפון: 336752/3/4
נמנה על קבוצת כלל

מחקרי שוק וסקרים

DO YOU SELL WELL למכור יותר למכור מהר
מידע שיווקי ואימון מעשי של אנשי המכירות שלך
יגאל אילן — חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ
דרך חיפה 13 תל־אביב 62949 טל. 03-252967 ת.ד. 33439

DO YOU SELL WELL כדי להקל על המוכרים שלך
מרכזי מידע — פיתוח שווקים — סדנאות יישומיות
אינפורמרקטינג — דמוגרפיה עסקית ומידע שיווקי בע"מ
דרך חיפה 13 תל־אביב 62949 טל: 03-252967, ת.ד. 33439

DO YOU SELL WELL כל מה שרצית לעשות בשיווק שלך
מערכת מזומה לשליטה ובקרה בשיווק — עכשיו בישראל!
יגאל אילן — חברה לפיתוח תוכניות שיווק בע"מ
דרך חיפה 13 תל־אביב 62949 טל: 03-252967 ת.ד. 33439

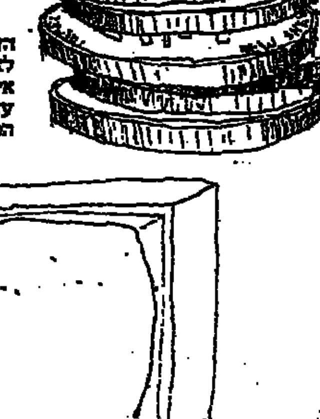

עוזרים לשירות המנהל

המנהל המודרני אינו זקוק רק למשרד; הדרושים לו שירותים במגוון רחב ואיכות גבוהה — ומי שיספק אותם.
קשים חייו של המנהל. כבר העסקים, עליו להקדיש הרבה מזמנו לאותם תנאים בסיסיים שבלעדיהם אין עסקים משרד. עוזרי משרד ניהול שהם כבחינת כלי עבודה המחויים.

אם פעם היו הנייר, העט והקלסר העזרים בהחלט כלים יחידים, הנה הביאה המהפכה הטכנולוגית לגיוון הדרישות — ולהרחבת הביצועים האפקטיביים. תחילה, מכונת הכתיבה, ומכונת החישוב, אחר כך — המחשב, ועוד ההוזלה — הטלקס, אחר כך הפקסימיליה.
כל אלה, כשונה, דורשים גם כוח אדם. ושוב, רמתם של עוזרי המשרד הולכת ועולה ככל שעולה רמת הציוד ומתרחבת הדרישות בהם. כאן, כך פעולתם של שירותי כוח אדם לשיניהם.
ולעניין אחר. התכנון הכלכלי והכספי. הלשון ניהול העסקים על פי תוק. "עבודה אחת אחרים של ריבית, מיכון בצינורות המנויים, עוזרים לעשות את ההבדל שבין הצלחה לכישלון רגל.
אל כל אלה. נוספת החוית שאלה בצרג כלפי חוץ. לא די במשרד במראה — יש גם לארח אותו כראוי. לא די באווירה טובה — יש גם להביא את הכל אל הכל. הקפה וזה ה"ב בלידיעת קניינים ומשיקה בבית. כאן, נכנסים לתמונה אנשי התדמית. יחסי הציבור, מארגני ההעדפות והמעצבים המקצועיים. ושוב, הכבוד גדול — ולא פעם המטלה הקשה.

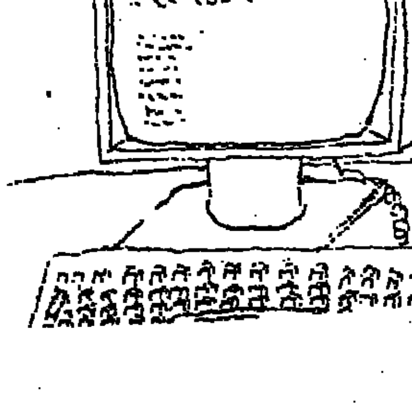

מופע

דלאראם: חוויה חי מעמית

כשהאהבה עיוורת

דלאראם - מופע יחיד בהיכל התרבות, יום שני 7. 13. זמרים אורחים: אלני דימואו, דיוניסיס תאודוסיס ויהודה פוליקר. נגנים: כריסטוס ניקולופולוס ומריוס אקטוטידיס (בוזוקי), ליפטריס זירוזאבס (כינור), דימיטריס בודסאס (גיטארה באס), כריסטוס זירוזאס (גיטארה), ניקולאס זירוזאס (קלידים), איזנים צאצים (תופים), אנטוני קילידיס (כלי הקשה), פלומאריס ראמביציקס (צ'לו ואקורדיאון).

מישהו שכח לספר לקהל — או שהקהל העדיף להתעלם מכך — שהזמר היווני דלאראס הביא איתו אורחים: הזמרת אלני דימואו והזמר דיוניסיס תאודוסיס. די היה בכך כדי להעיף פניהם של אוהביו של דלאראס, שלא הותירו מושב אחד ריק בהיכל התרבות. אבל, אבוי, הזמר הפופולארי העלה אותם על הבימה אחרי שש שניים או שלושה שירים ועזב אותם לבד עם הקהל הכמה לו בלבד. האוהבים הקנאיים גילו מידה מסויימת של התאפקות שעה שדימואו שרה כחמישה שירים. כלומר, הם הסתפקו בהבעת מחאה ורחישות בינם לבין עצמם.
אבל כאשר עלה על הבימה הזמר תיאודוסיס והחל לפצוח גם הוא בכמה שירים, פקעה סבלנותם והם הולו לפלח את האוויר בשריקות מחרישות אוזניים ובצעקות מחאה. יש שאף קמו ממקומותיהם ועזבו את האולם: "את זה יש לנו גם ביפו", הם צעקו. לזכותו של תיאודוסיס יאמר שלאחר ההלם הראשוני הוא לא איבד את עשתונותיו והמשיך לשיר כיווני באה האמיץ — ואף סחף חלק מהקהל איתו.
מאחורי הקלעים עשה לו דלאראס סימנים להמשיך — הוא לא ייכנע לאספסוף. אחר כך עלה הזמר הנערץ על הבימה ואמר לקהל: אני לא מאמין למה שקרה פה. אני לא מאמין. יש הרבה פנים למוסיקה היוונית. המוסיקה היוונית זה לא אני".
אבל זעמו שכך חיש מהר לאור אהבתו של הקהל.
מישהו היה צריך להעמיד את דלאראס על הציפיות מבניית תכניתו בצורה כזאת. אכנם, כך הוא הופיע בפאריס ובלונדון — אבל כאן זה תל־אביב. הוולך הבתים האחר. כאן רוצים דלאראס נטו בתמורה ל־60 השקלים ששילמו תמורת הכרטיס, ומביעים את זה בגבות המקובלת. אילו היו שני הזמרים האורחים (שניהם, אגב, יוצאים מהכלל, אם כי רחוקים מאיכותו של הכוכב) עולים לבימה בחלקה השני של התכנית, או בסוף החלק הראשון ושרים שני שירים כל אחד — הכל היה עובר בשלום.
קרוב לשלוש שעות נמשך מופעו של דלאראס, ולהוציא את התקרית הביכה שתוארה לעיל, היו אלה שלוש שעות של הנאה עילאית כאמן גדול וסימפאטי, והקהל הם שעשה את האווירה בהיכל התרבות לחוויה חד־פעמית. יש לו כמור נקי, בלי להיות חלקלק, והוא שר ישר מהבטן, בלי תנועות בינים עם הרבה עוצמה ורגש ופשטות נפלאה — הכל נכנס ישר ללב. הוא שר שירים מרגשים, אמיתיים, היונקים הישר מהפולקלור היווני הנפלא, שירים חזקים שיופיים בפשטותם, שהמיתרי הסאוזרי מתחלפים בהם לסירוגין, עם קווים מלודיים ארוכים, שחלק מהם מוכר לנו בביצועו של יהודה פוליקר ואחרים.
חלק נכבד מהיופי של השירים צומח מהליווי והמעיבודים היוצאים מהכלל. הצליל האוקוסטי של הגיטארות, הבוזוקי, הכינור, הצ'לו והאקורדיאון נתן לשירים את הצבע הפולקלוריסטי היווני, העניק להם שורשים עמוקים שמהם יכלו לצמוח ולפרוח. העיבודים נתנו לזכור את הצבע האקוסטי הזה, שנתוסף אליו האלמנט הקיצבי של כלי ההקשה והתופים, שאף פעם לא עלו בעוצמתם על הכלים האחרים. בעוד הכינור, הצ'לו או האקורדיאון, הסינתיסייזרים ששימשו בעיקר כמוליך לכלי נשיפה, מנגנים בעימות קונטרפונקט או מוסיפות צבע במירקם ההרמוני. כל הנגנים היו יוצאים מהכלל, ובמיוחד שבה את האוזן נגן הכינור, ליפטרים זירוזאס, בטכניקה נהדרת ובהרבה נשמה. למרבה הצער נדרשו הרבה שירים עד שאנשי ההגברה מצאו את האיזון שאפשר לשמוע את כל שנאמר לעיל.
לא זכור לי מתי בפעם האחרונה זכיתי להנאה רגשית כזאת במופע זמר.

לורי אנדרסון: "בית האמיצים"

לורי אנדרסון תחנוך את קולנוע הקיץ במוזיאון ת"א

מאז בתי הקולנוע "עדן" ו"רינג" ריטה" לא היה כיבר הזה בתל־אביב בית קולנוע תחת כיפת השמים. בשבוע הבא מחדש מוזיאון תל־אביב את המסורת: בית קולנוע פתוח יפתח בגינת הפסלים, ליד המוזיאון. הסרט הראשון: "בית האמיצים" של לורי אנדרסון.
בשטח יוצבו 400 מושבים מרופדים בשורות מדורגות, כמו אמפיתיאטרון. תתקיים הקרנה אחת כל יום (מלבד יום שישי) בשעה 21:00, והיעד הוא סרטי איכות. המקום יהיה פתוח עד אוקטובר ויתקבו בו גם מופעים שאינם ממין הקולנוע דווקא.
"בית האמיצים" הוא "סרט קונצרט" יוצא דופן, כמו כל מה שאנדרסון עושה, המבוסס על מופע הבימה של האמנית "מר שומר הלבבות", כפי שהוצג בתיאטרון הפארק של יוניון סיטי בניו־ג'רסי. אנדרסון כתבה את התסריט והבימתה, ומלווים אותה הנגנים ג'וי אסקיו (קלידים ושירה), אדריאן בילו נגן הגיטרה המעולה שהופיע אשתקד בארץ, דייוויד ואן טיגהאם נגן כלי ההקשה ואחד היוצרים הנגנים הבולטים בתחום האוואנגארד, ריצ'ארד לאנדרי נגן סקסופון, קלרינית וחליל, שהיה אחד ממייסדי האנסמבל של פיליפ גלאס.

"מיגוון" הפיקה וידאו־קליפים לנורית גלרון ולדני סנדרסון

חברת הפקות הווידאו "מיגוון" סיימה הפקת וידאו־קליפים לנורית גלרון ולדני סנדרסון. גלרון שרה את השיר "אתה הרי יודע" וכיים אותו עמוס גוטמן. את דני סנדרסון ביים מוטי קירשנבאום והוא שר את השיר "הרוזה הרזור". השתתפו בקליפ 40 איש. את שני הקליפים צילם בני כרמלי, מבעלי החברה. עתה עומדת "מיגוון" לצלם את מופעו של יהונתן גפן, "על הפנים", בבית הדייל.

קיץ של ג'אז בגלי צה"ל

מראתון של חמש שעות עם ג'ון קולטריין מזר בקרב (ראה מדור במוסף "הארץ", במדור "בשבוע הבא") יהיה את הפתיחה לקיץ עשיר בג'אז בגלי צה"ל.
דני קרפל, איש הג'אז של התחנה, ישדר שתי תוכניות מיוחדות. האחת, על ביקורו אשתקד בארץ של נגן הגיטרה אל דימיולה, תכנית הכוללת ראיונות והקלטות של ההופעות, והאחרת, על נגן הסקסופון וויין שורטר, שאותו ליווה קרפל במשך כל ביקורו בארץ בשנה שעברה. במהלך חודש אוגוסט תוקדש במשך שבוע שלם תוכניתו היומית של קרפל, "כל הג'אז הזה", לג'אז ישראלי וישמעו בה הקלטות חדשות של הלהקות "זוזיות" ו"צליל שכך" ושל נגן הסקסופון עמיקם קימלמן, וכן הקלטות מהופעות חיות ששידרה התחנה בשנים האחרונות בשידור חי. קטעים ממופעיו של מיילס דייוויס ומופעם של פאקו דה לוסיה וג'ון מקלאפלין במסגרת פסטיוואל ישראל ישודרו בתוכניות מיוחדות.
ב"כל הג'אז הזה" יושדרו ראיונות עם הגיטריסט פט מתיני, הפסנתרן מישל פטרוצ'יאני והמנצח האמריקני ליטלמן (שאותם ראיין ארי פרנקל בפסטיוואל בטבריה), וכן עם הסקסופוניסטים מייקל ברייקר (והרנדי) וקורטני פיין, צעיר אנגלי שצבר תנופה בעת האחרונה.
שני החידושים על שנת הג'אז הזאת יהיו פינות שבועיות. המתקלסן במיוחד לתחנה. האחת של הרבים האחור מלהקת "מתחכן סראצ'ספר". שיגיש קטעים שהוא אוהב מתוך הרחבת היקע על כמה מהאמנים, עם הרבה חומר ובעטה של אלדוראדו קיילאק, היבק ג'וקי השמיני שאת דבותו הוא בנה על הבימה; הפינה האחרת היא של המלחין הבן הסקסופון הקלרנית ג'ון דנקוורת', שיהיה כאן לפני כחודש עם רעייתו הזמרת קליאו ליין. פינתו תישא אופי דידאקטי יותר והוא יתייחס בה לנושאים שהעסיקו אותו במהלך הקריירה, כמו טיבת כלי מוסיקאלי, אלתור וכו'.

הכל על הקל / רפי קינן

צרכני הווידיאו עוברים לסרטי איכות, גם הפירטים

משרדו של דרור לירן נמצא בשטח האגיב ברחוב ירמיהו בתל־אביב. לב איזור הבילויים של עיר התענוגות שבשפלת החוף. אם הוא נאמן לתפקידו, צריך לירן לעשות את כל שביכולתו כדי שהמבלים לא יבואו לשם, אלא ישארו על כורסתם בבית לצפות בווידיאו. דרור לירן הוא המנהל של "ערוץ־1", החברה המפיצה לספריות הווידיאו בארץ את כל סרטי החברות "פאראמונט" ו"יוניוורסאל".
את ייצוג החברות האלה קיבלה ערוץ־1 לפני כשלושה חודשים. קודם הפיצה את סרטי "קולומביה אר־סי־איי". החברה, מספר לירן, הוקמה לפני כשבע שנים, כדי להתחרות על נתח בעוגת הטלוויזיה בכבלים "החוקית" (כלומר, לא של הפיראטים). משכשלה זו לבוא לעולם, פנתה החברה לתחומים אחרים: הפצת סרטי וידיאו לספריות (מלבד החברות הגדולות לעיל — גם של מפיקים קטנים וחברות הפצה עצמאיות); הקרנת סרטים ותכניות טלוויזיה בבתי־מלון; הפצת סרטים לקיבוצים.
לירן, כבן שלושים, התחיל את הקריירה בהפקת סרטי הדרכה בצבא, עסק אחר כך בעריכת סרטים והגיע ל"ערוץ־1" בגלל עניין בטלוויזיה בכבלים. הוא מספר כי ענף סרטי הווידיאו החל לפרוח ב־1982 יחד עם תפוצת השיא של מכשירי ה"כלכלה הנבונה" של ארידור, אך בגלל שרות לקוי ואיכות לא טובה של הסרטים חלה נסיגה. רק בשלוש השנים האחרונות יש התאוששות בענף, עם רכישת מכשירים על־ידי שכבות אוכלוסיה מבוססות יותר.

ביקוש לסרטים ישראליים

יש כיום בארץ למעלה ממאתיים ספריות וידיאו, מהן כ־110 טובות, המחזיקות סרטים של כמה חברות גדולות בעת ובעונה אחת, וכן 80 סניפי "אימפריה של קולנוע". הספריות רוכשות את הסרטים תמורת 60־95 דולר הסרט, ועליהן לרכוש חבילה של סרטים כל חודש. שני עותקים למחות של כל סרט. קשה ללירן לאמוד את "מצעד סרטי הווידיאו". אבל המגמה היא לעבר סרטי איכות. לפני שלוש־ארבע שנים הייתה דרישה רק לסרטי פעולה ואלימות והוכרת סרטים איכותיים לא הייתה מעודדת אלא בית־צחוק. אז, כדי למכור דראמה היה צריך לכתוב על העטיפה "דראמת פעולה". היום דורשים המנויים דראמות בלי תוספת ("דראמה טובה זה להיט"), כנראה מפני שאוכלוסיה יותר משכילה רכשה מכשירי וידיאו.
קיימת עתה מגמה בעולם, שניצניה נראים גם בישראל, למכור סרטים ולא רק להשאילם, אומר לירן, בעיקר סרטי איכות ואולי גם של תיאטרון הבדרנים, אופרות, קונצרטים וכו'. מחירה של קלטת אינו גבוה: 39 ש"ח, קצת יותר מספר ממוצע.
גם לסרטים ישראליים יש ביקוש רב, הוא אומר, אפילו אלה שלא הצליחו בבתי הקולנוע. "בשעתו", הוא מספר, "הפצנו את כל סרטי גולן וזו הייתה הצלחה כבירה, כי רמת אוכלוסיית בעלי הווידיאו לא הייתה תמיד גבוהה". סרטי ילדים, גם הם סחורה שהביקוש לה רב. לעתים קרובות הילד הוא הקובע איזה סרטים יובאו הביתה.
בדרך־כלל, הוא אומר, מה שמצליח בקולנוע מצליח גם בווידיאו (אם כי יש הפתעות) ואחת הסיבות לכך היא מסע הפרסום המתלווה לסרטים המוקרנים בבתי הקולנוע. במובן שבגלל מספרם המוגבל של הסרטים המוקרנים בארץ, מפיצות חברות הווידיאו גם סרטים רבים שלא הוקרנו בבתי הקולנוע.

הפירטים ו"טובת הציבור"

רשמית, יש בארץ 300 אלף מכשירי וידיאו. לירן מעריך כי יש 350 אלף. רק שליש מהם מנויים בספריות וידיאו, למרות המחיר הזול: 4־5 ש"ח לסרט. בקרוב, הוא אומר, נפתח במערכה על שני השלישים הנותרים, אבל לא לפני שנפתור את בעיית הפיראטים. יהודי קונה מכשיר וידיאו ב־1200 דולאר, כועס לירן, רוכש כבלים זולים ופשוטים ועוד כמה מגברים קטנים בהשקעה נמוכה, ומחבר בתים משתתפים תמורת 15־20 ש"ח בחודש. הוא שולח את ילדו לספריה כדי לשאול סרטים (כמובן, תמורת כ־4 ש"ח לסרט) ומקרין לכל השכונה. אם הוא חרוץ, הוא יכול להגיע ל־2,000 — 3,000 מנויים, שכמובן, לא יהיו מנויים בספריית הווידיאו השכונתית.
המכה היא מרובעת, מפרט המנהל הצעיר: הפיראטים עוברים על חוק הבזק, הכנסותיהם אינן מדווחות לשלטונות המס, הרווחים הקלים מושכים את העולם התחתון, נפגעות זכויות היוצרים, חברות ההפצה והספריות, ששילמו כסף רב בעבור הסרטים. בחדשה, למשל, שם המכה חזקה במיוחד, פחת מספר ספריות הווידיאו מ־22 לשמונה, ואף אלה מחזיקות בקושי מעמד, שלא לדבר על הספריות בישובי הצפון. לפני שנה הוקם איגוד, הכולל את מפיצי הווידיאו, מפיצי הקולנוע ואיגוד בעלי בתי הקולנוע והוא התחיל בפעולות יזומות נגד הפיראטים".
האיגוד השקיע ממון רב בפעולות — יחד עם המשטרה ונציגי משרד התקשורת — על אזורים שלמים. כ־60% מהפיראטים נתפסו, אבל השופטים פטרו אותם בעונש של 600 ש"ח קנס ואזהרה, והציוד הוחזר להם בעבור הקרנה. לשופטים יש כאן בעייה פסיכולוגית, סבור לירן: "טובת הציבור". משנכשלה השיטה הזאת הלכו לנקוט שיטה חדשה, שני צוותים, עם נציגים של בתי המשפט, פשטו על גגות בתים וניתקו את הכבלים מבתי המנויים.
זה הצליח: 80% מהתחנות הפיראטיות בעיר הפסיקו לפעול — למנויים נמאס לשלם ולא לקבל תמורה. "רואים את התוצאה בספריות בבת־ים", הוא אומר.
אולי, חולם לירן בהקיץ, כשיקום הערוץ השני, תילחם המדינה בפיראטים האלה עד חורמה — או הם יתחרו בה. בינתיים, ולמרות הפיראטים, עושים המפיצים עסקים לא רעים וצופים אל ארצות הברית בהמתנה לשיפורים: אם בארץ שבה יש ערוצי טלוויזיה כה רבים צובר הווידיאו הביתי תנופה ותאוצה גוברות והולכות — קל וחומר שכך יהיה במדינה שבה קיים רק ערוץ אחד מסכן.

בריה"מ מחדשת הופעותיה בארץ

מאז עלה גורבאצ'וב נושאים פרי מאמצי האמרגן ויקטור פריילך: הוא הביא את להקת "רומן" במארס, בספטמבר תגיע להקת הפולקלור הממלכתית "אומסק" ולדבריו, יש לו כבר תכנית עד 1990

הפולנים היו הסנונית הראשונה, אחר כך הצטרפו אליהם ההונגרים, ונראה שברית המועצות של גורבאצ'וב מצטרפת היא למצעד התרבות המזרח אירופאי הפוקד אותנו בבחינת הקדמה לקשרים רשמיים יותר. במארס בירך שמעון פרס מאחורי הקלעים את חברי להקת התיאטרון הצועני ממוסקווה, להקת "רומן", והביע בהתרגשות תקווה שזאת תחילת הדרך ליצירת קשרים עם ברית־המועצות. בחוץ הפגינה באולם כמה נגד צעדו זה. בעוד חודשיים יוכלו השניים לחזור על מחוותיהם: להקת הייצוג הפולקלוריסטית־ממלכתית "אומסק", שהופיעה בארץ לפני 22 שנה, שבה אלינו לחמש הופעות.
האיש העומד מאחורי ה"חימום" הזה הוא ויקטור פריילך, עולה מברית המועצות, בעל חברת "רונ־פילם" להפצת סרטים — בעיקר מבריה"מ ("מוסקווה אינה יודעת דמעות"). זה שנים הוא מנסה ליצור קשר, באמצעות נציגי תעשיית הסרטים הסובייטית שאותם הוא פוגש בפסטיוואלים שונים, עם משרד האמרגנות הממשלתי של ברית המועצות. אחרי עלות גורבאצ'וב לשלטון נשאו מאמציו פרי, ומכתב ששלח בעזרת האגודה לידידות ישראל־בריה"מ נענה. כך הגיעה להקת "רומן" ועתה גם להקת אומסק.
להקת אומסק, מסביר, נחשבת לאחת מלהקות הייצוג החשובות והטובות של ברית המועצות ואמנים כמו דימיטרי שוסטקוביץ' תרמו לה מיצירותיהם. חבריה שרים שירים עממיים ורוקדים מחולות ביכולת שמבקר הניו־יורק טיימס גמר עליה את ההלל. השנה הופיעה הלהקה בניו יורק, לונדון וניו־דילבר, ולדברי האמרגנים, סגור לזה המופעים שלה שלוש שנים מראש. כנראה שיש לנו פרוטקציה. על כל פנים, פריילך אומר כי יש לו תכניות להופעות של להקות רוסיות עד 1990. ובימים אלה הוא נוסע למוסקווה כדי לסגור שם עניינים.

בכורות בפסטיוואל ערד

אלפיים אנשים ישתתפו בפסטיוואל ערד שייפתח בשבוע הבא ★ החידוש: פסטיוואל "רוק רטוב" עם להקות וזמרים מהשורה הראשונה בארץ

אהוד בנאי

דפנה ארמוני

אם המופיעים בפסטיוואל ערד יבואו איש למופע של רעהו, יהיה שם פיצוץ: אלפיים אנשים זה הרבה. אבל האמנים מתעניינים, בדרך כלל, רק בעצמם, ומידת ההצלחה תלויה במספר האנשים שירדו לעיר הדרומית ליום, יומיים או לשלושת ימי הפסטיוואל, לצפות ב־120 הופעות שיתקיימו ב־18 מוקדים שונים במשך 60 שעות רצופות.
החידוש הגדול השנה הוא קיום פסטיוואל "רוק רטוב", במסגרת הפסטיוואל — "רטוב" מפני שהוא יתקיים בבריכה. זה יהיה מראתון מופעי רוק שיימשך 48 שעות, מיום שלישי 21.7. מפיק אותו שוקי וייס מ"רידינג הפקות". האמנים והלהקות יגישו תכניות מלאות, בהן הופעות בכורה לתכניות חדשות של להקת משינה, אדם, קורין אלאל, טובה גרסנר, אהוד בנאי ולהקת הפליטים ודפנה ארמוני, כמעט בכורה ליהודית רביץ וכן תכנית של אריאל זילבר. יופיעו גם להקות רוק צעירות עם חומר חדש ומקורי: להקת פונץ', להקת מוסקוה, להקה ערדית בשם ניצוץ, להקת מאסו ולהקת אפר גשום. בתום המופעים, מאוחר בלילה, ניתן יהיה לצפות בווידיאו קליפים של רוק ישראלי, מוקרנים על מסך ענק עד הזריחה.
מופעים מרכזיים אחרים בפסטיוואל יהיו פסטיוואל הזמר המזמן (כמה פסטיוואלים בפסטיוואל אחד!), שיועבר בשידור ישיר בטלוויזיה, מופע ראווה ענק בשם "שירים הם זיכרונות" שיערך באיצטדיון המקומי בהשתתפות 150 איש, בכיכובם של יפה ירקוני, חיים משה, חני נחמיאס, מאיר סוויסה. מופעי יחיד יגישו חנן יובל, אסנת ורשינסקי (שירים חסידיים), חני לבנה, נירה רבינוביץ' ולהקת ניגון עתיק (אידיש ופולקלור יהודי), הברירה הטבעית, שולה חן ואבי קורן (שירים וסיפורים מימי להקת הנח"ל, יורם טהר־לב ואהוד כץ, דבורה חבקין (שירי רחוב) ולהקת פיקוד צפון.
מופעים במתכונת של קפה־זמר, כשהקהל יושב סביב שולחנות על כוס יין או בירה, יגישו איציק בבלי, ארנה ומשה דץ, יהודה זה, סוזי מילר, גבי מילין, רפנה צור ואחרים. כן יהיו מפגשים מוסיקאליים עם 50 חבורות זמר, יערך מראתון ריקודים, ויתקיימו אירועי חוצות והצגות ילדים.
השנה, כדי למנוע מתיחות אולמות על ידי כאלה שיבואו כזם נגד סטופ מהבוקר עד הערב, הותנתה הכניסה ברכישת כרטיסים, שמחירם יהיה 3 ש"ח. הכניסה ל"רוק רטוב" תעלה 15 ש"ח ליום, 25 לשני הימים. כתנוצה שיבואו אלפים, יצטרכו רוב הבאים לישון מתחת לכיפת השמים — גשם לא ירד.

חדשות של שבת

■ **משה קרת**, מנכ"ל התעשיה האווירית: **"נשארתי לבד"**. מאת אתי חסיד ■ **בת־שבע אהרוני** מספרת ■ **דוד אבידן** מטפל בדן מירון ■ **רוטבליט:** הפוטש של יורם שפטל ■ **יהורם גאון** שנה בלי אורנה ■ **אפריים ריינר:** שובתים והולכים לקניות ■ אלי לנדאו: "הייתי צריך לשכב" ■ **יולי אדלשטיין** והחיים בארץ הקודש ■ **נתן זך** על משה איש־כסית ■ **אביגדור פלדמן** מסכם: שנה בבית־המשפט העליון ■ **דורון רוזנבלום:** איפה וושינגטון איפה שילנסקי ■ ב. **מיכאל** עם פיאט בכבישי איטליה ■ **אמנון לוי:** כך ממנים דיינים בישראל ■ **דן בן אמוץ** מחכה לתשובות מיואל **מרקוס** ■ קרב **תל־מוטילה**, עובדות חדשות ■ ממצאים: **גוארנה וכוח גברא**. מאת גילה רזין ■ **קורס הבשר** של ישראל אהרוני; **דליה פז־לרנר**: מדריך למסעדות לונדון

ספרים ומחברות / נילי מנדלר

במרדף אחר המציאות

"נשיא מדינת ישראל הוא יצחק בן־צבי", נאמר בספר לימוד לכיתה ג' במגזר הערבי ★ ד"ר מאג'ד אלחאג' מאוניברסיטת חיפה: ספרי הלימוד בבתי־הספר הערביים מיושנים

נשיא מדינת ישראל הוא יצחק בן צבי. עובדה אקטואלית זו התבררה לא מכבר לתלמידי כיתה ג' בבית־הספר היסודי בשפרעם תוך קריאה בספר הלימוד "במולדת שלי". אביו של אחד התלמידים, ד"ר מאג'ד אלחאג', סוציולוג מאוניברסיטת חיפה ויו"ר ועדת המעקב לענייני החינוך הערבי, בדק את הספר ומצא בו עובדות מרתקות נוספות.

כתוב שם למשל: "שר העבודה חנך את פתיחת הכביש של כפר עיבלין וחיבורו לכביש צפת". ד"ר אלחאג' מטעים, כי הטקסט שבו מדובר נערך לפני למעלה מ־20 שנה. הוא קרא באוזני ציטטות אחרות מהספר, במהלך כינוס מתכנים בנושא תוכניות הלימוד במגזר הערבי, שנערך בימים אלה באוניברסיטה העברית מטעם המועצה היהודית־ערבית לחינוך לשלום. ציטטות אלה הן, לדבריו, רק חלק קטן מהחומר המיושן והלא מעודכן המצוי בהרבה תוכניות לימוד וספרי לימוד בבתי־הספר הערביים.

להלן שני קטעים נוספים שמצא בספר לכיתה ג': "תושבי כפר עוספייה התקשרו עם משרד התקשורת, לאחר התוספת המשמעותית בפועלים שרוצים לנסוע לחיפה לעבודה. המשרד עדיין דן בבקשה והוא יבצע אותה בקרוב". ד"ר אלחאג': "הפועלים הערבים החלו לפנות לשוק העבודה הישראלי כבר בסוף שנות ה־50". דוגמה שנייה: אף שרוב הכפרים הערביים, בתחומי הקו הירוק, חוברו לרשת המים בסוף שנות ה־60, כלול בספר תלמוד ב־1987 הקטע הבא שממנו יכולים התלמידים להסיק אחת משתיים: או שהם חיים עדיין בעולם פרימיטיבי, או שבית־הספר מנותק מאורח החיים. במקרה זה, הכוונה השנייה היא שתתחזק בתודעתם. "רוב התושבים הערבים", מוסבר בקטע, "שותים מהמים שאוספים בבארות ליד או מאמודי הבתים, או מהמעיין הקרוב, כאשר הנשים יוצאות עם הכד כדי למלא מים מהמעיין".

בכיתות הגבוהות גדלים ביותר שאת הפערים בין תכני הלימוד ובין החיים, בעיקר כשמדובר בבעיות פוליטיות. למעשה, אומר ד"ר אלחאג', התלמידים אינם מקבלים בבית־הספר, לא באמצעות הספרים ולא באמצעות המורים, מענה לשאלות אקטואליות המטרידות אותם. למשל, יום האדמה או הסכסוך הישראלי־ערבי. עובדה זו גורמת להם לשנוא מקצועות לימוד כמו היסטוריה ואזרחות ולראות במורה אדם חלש ופחדן. הם פונים לרחוב, לגורמים "לא חינוכיים", כהגדרתו, המוכנים להעניק להם תשובות לשאלותיהם. וכך, במקום שבית־הספר הערבי, הנמצא בפיקוח משרד החינוך, יעשה לישראליזציה של התלמיד הערבי, הוא רק תורם לניכור ולהתרחקותו מהחברה היהודית.

ואליד צאדק, לשעבר איש חינוך וכיום ממנהלי המרכז הבין־לאומי לשלום, חיזק אף הוא את הטענות שהשמיע בכינוס ד"ר אלחאג'. "לפי ספרי הלימוד, ההיסטוריה במזרח התיכון נפסקת ב־1939. אחרי זה לא קרה שום דבר. הסכסוך הישראלי־ערבי לא מוזכר בהם כלל. אפילו את תולדות יחסי היהודים והערבים בתקופת המנדט יתחילו ללמד בשנה הבאה, באופן ניסיוני, רק בחלק קטן של בתי־ספר יסודיים".

"אני ישראל השנייה"

שיר־מחאה יוצא הופן שכתב תלמיד בן 12 משכונת התקווה הגיע לידיו של ד"ר שלמה הראל, מהמרכז לחקר ספרות ילדים וההוראה במכללת בית־ברל. הראל טוען שמשוררים לילדים מעטים, אם בכלל, מקדישים זמן, כשרון ואנרגיה לכתיבת שירי־מחאה. לעומת זאת, הילדים עצמם, כשניתנת להם ההזדמנות להתבטא, במסגרת סדנאות יצירתיות או באמצעות עיתון בית ספר, נוטים להרבות בכתיבת סוג זה של שירים. להלן השיר שכתב הנער, הכלול בכתבה של הראל המתפרסמת בגיליון האחרון של "מעגלי קריאה", כתב־עת לעיון ולמחקר בספרות ילדים של אוניברסיטת חיפה:

"אם אני לא בראשם — אז מה אני?!
אם אני ברחובה — אז אמא שלי מה?!
אם אין לי כבוד — אז מה יש לי?!
אני כלום, ואמא שלי כלום ואין לי כלום.
אתם נותנים לי הכל — אבל הכל תת...
תת־תזונה, תת־חינוך ותת־בטיח.
לאבא שלי היתה תרבות,
אמרו: פרימיטיבי!
אמא שלי עושה שטויות,
אמרו לה ספונג'ה!
תת־תזונה, תת־חינוך ותת־בטיח
יצרו אדם חדש.
זה אני. אני אדם חדש.
אני התוצר־נפץ שעליו אתם יושבים
אני הכבשה השחורה בעדר מנושמע
אני המכור במשפחה הטובה.
אני — תביטו עלי טוב —
אני ישראל השנייה.
אני האדם החדש,
אבק אדם חדש,
אבק שריפה חדש".

העסקים של המלמדים

לא כל המלמדים במגזר החרדי עושים מלאכתם לשם שמים, ואפילו לא לשם המשכורת בלבד. עובדה זו עולה ממכתב של נציג ועד הורים באחד מתלמודי התורה בירושלים, שפורסם לא מכבר בעיתון "יתד נאמן". הכותב מציין שהוא מעלה בעיה נפוצה לא רק בתלמוד התורה שבו לומד ילדו, אלא בת"תים נוספים.

"באמורתנו עדים אנו לתופעה שמלמדים שונים מוציאים לאור קלטות, חומשים, הגדות של פסח וכו'", נאמר במכתב. "זו זכותם המלאה, אלא שלא ייתכן שמלמדים נוספים מכיתות אחרות מכריזים פשוטו כמשמעו את הילדים, הלוחצים על ציבור ההורים, 'קידום מכירות' במשמעה של המלה, שלא לדבר על חלק מהדברים שאין דעת חכמים נוחה מהם, עד אשר כמעט ועל אחד המנושים יצא איסור. פשוטו כמשמעו".

הכותב מפרט מקרים אחדים במהלך שנת הלימודים. למשל, לפני פורים או לפני פסח הילדים חוזרים מהלימודים ומספרים לאמותיהם על קלטות מיוחדות שהוציאו מלמדים, ועל כך שהמלמדים בכיתותיהם הדריכו להם שבלעדי קלטות אלה אין לבוא לשעה. "כמחמנו, שיש לשים לדבר סוף ומן הראוי להתריע על כך ברבים, כי בנפש ילדינו והחינוך שלהם מדובר", מסיים נציג הוועד.

דין פרוטה / לאה פורת

התייקרויות בתקופת ההקפאה

אם אתם נדרשים לשלם בעד מוצרים או שירותים מסוימים מחירים גבוהים בהרבה מאשר בשנה שעברה, ייתכן מאוד שהיצרן או נותן השירותים. זכה ב"היתר ספציפי" מטעם משרד התעשייה והמסחר

אם אנו עדיין בתקופת ההקפאה, האינפלציה אינה עולה על אחוז אחד בחודש, מדוע ישנם מוצרים ושירותים, שהתייקרו בשנה האחרונה בעשרות אחוזים? תשובה אפשרית: מפני שתמיד יש חכמים שמצליחים לסדר גם את הממשלה וגם את הלקוחות. תשובה אפשרית אחרת: מפני שהממשלה בכבודה מאפשרת לאותם יצרנים ונותני שירותים להעלות את המחירים בשיעורים הגבוהים האלה. זה נשמע אולי לא סביר, אבל זאת עובדה. ואם גלמור, הממונה על המחירים במשרד התעשייה והמסחר ביקש להדגיש שמדובר במקרים מעטים בלבד בהם אושרה העלאת מחירים חריגה. הסיבה לאישורים הללו, לדבריה, היא שהתברר, לאחר בדיקה, כי אותם יצרנים ונותני שירותים "נתפסו" בהקפאה עם מחירים נמוכים והגיע להם שהמחירים יתוקנו. כך נולד אצלנו מושג חדש יחסית — "היתרים ספציפיים", החלים על מפעל או יצרן בודד, להבדיל מהיתרים כלליים החלים על ענפים שלמים.

הבעיה היא רק שההיתרים הספציפיים הללו אינם מתפרסמים ברבים — עובדה העומדת בניגוד גמור לזכותו הבסיסית של הצרכן לקבל מידע רלוונטי בקשר למוצרים והשירותים שהוא קונה. אי פרסום ההעלאות האלה גם מונע מהציבור לבדוק אם ההעלאות היו מוצדקות. שכן אם הוא אינו יודע עליהן, איך יבדוק אותן? יש להניח שבמשרד התעשייה והמסחר חוששים שפרסום היתרים ספציפיים יעודד לחצים מצד חברות אחרות. אבל נראה לי שזאת אינה סיבה מספקת להעלים מידע כה חשוב מהציבור.

רק לאחר פניות חוזרות ונשנות, ניאותו במשרד התעשייה והמסחר לגלות לי שמותיהם של חלק מהמיוחסים שזכו להיתרים ספציפיים בעקבות מה שמכונה במשרד "תחשיבים מיוחדים". מדובר ברגע זה בשני ענפים שמשקלם בסל המצרכים אולי אינו רב, אבל כמעט כל אחד נזקק להם: בריכות שחייה ומגרשי חניה.

בריכות שחייה. הן שוחררו מפיקוח ביולי 1986, אולם עקב השתוללות מחירים הוחלט להחזירן לפיקוח כעבור זמן קצר. דמי כניסה חד־פעמיים לבריכות הוחזרו לפיקוח ב־15.8.86 ובעלי הבריכות הורשו להעלותם רק ב־25% מעל רמת המחירים שהיתה ב־1.7.86. ב־12.5.87, כלומר לפני כחודשיים, קיבלו היתר נוסף להעלאת מחירים בשיעור של 15%. סך הכל מאז יולי 1986 עד היום הותרה העלאה של כ־44%. מנויים לבריכות שחייה הוחזרו לפיקוח רק בדצמבר 1986. בחצי השנה שהיו מחוץ לפיקוח, הספיקו בריכות השחייה להעלות את המחירים בעשרות אחוזים, אך לא ננקטו שום אמצעים נגדם. יתירה מזאת, גם לאחר שהוחזרו לפיקוח לא היססו לקבוע דמי מנוי חודשיים (לשנת 1987/8) בשיעורים הגבוהים בעשרות אחוזים מאלה שהיו בשנה הקודמת. ההצדקה שמצאו לכך — ההקפאה עמדה לפוג במהלך השנה (רק יותר מאוחר היא הוארכה), ואי אפשר לחייב אותם לגבות מראש מחירים מוקפאים עבור תקופה שכבר תהיה מחוץ להקפאה. משרד התעשייה והמסחר הודה בהזדמנויות שונות, כי אכן יש להם בעיה משפטית בנושא הזה ועזב את בעלי הבריכות לנפשם. אלה מביניהם שהיו מספיק הגונים לפנות למשרד התעשייה והמסחר קיבלו הנחיה לא להעלות את המחירים ביותר מ־44%. זאת, על אף העובדה שגם בשנה הקודמת גבו מחירים גבוהים בהרבה מאלה שגבו בשנה שלפני כן.

נחזור לדמי הכניסה החד פעמיים. על פי ההיתר הכללי, מותר היה לגבות השנה 15% יותר מאשר בשנה שעברה. אבל בריכות לא מעטות העלו את המחירים בשיעורים הרבה יותר גבוהים. מה מתברר? אכן, הן קיבלו היתרים ספציפיים נוסף להיתרים הכלליים. הנה כמה דוגמאות:

— בריכת האוניברסיטה בתל־אביב — העלאה נוספת של 30%.
— בריכת הקאנטרי קלאב תל אביב — העלאה נוספת של 33%.
— מפעלי ים בע"מ, בת גלים חיפה — העלאה נוספת 40%.
— חוף ים הצלה, חבל סרום — העלאה נוספת של 40%.

חניונים. דמי חניה חודשיים שוחררו מפיקוח ב־15.8.86. באוקטובר אותה שנה הוחזרו לפיקוח. כאשר אושר להעלות ב־50% דמי מנוי שהיו מתחת ל־100 ש"ח לחודש וב־25% — דמי מנוי שהיו מעל 100 ש"ח לחודש. ההעלאות האלה אושרו לאחר שהמחירים הוחזרו לרמת המחירים שהיתה באוגוסט.

שירותי חניה חד־פעמיים (מד־חניה) נשארו בפיקוח כל הזמן. ב־19.6.86 אושרה העלאה של 10% למי שגבה דמי חניה נמוכים משקל לשעה הותר להעלות את המחירים עד לשקל. על דמי חניה יומיים הותר לגבות שקל נוסף ליום. אלה כל ההעלאות שאושרו.

אבל גם בין החניונים היו כאלה שזכו להיתרים ספציפיים. מדובר בחניונים הגובים דמי חניה חודשיים ויומיים. (ראה בטבלה שבתחתית המדור כמה דוגמאות לתעריפים שאושרו במסגרת ההיתרים הספציפיים).

תחום אחר להלוטין בו ניתן היתר כללי שלא הובא לידיעת הציבור הוא טיפול שיניים. ב־17.6.87 אושרה העלאת מחירים של המחירון המנחה ב־30% לעומת המחירון שהיה בתוקף ב־1.8.86. אם תזדקקו לסתימה רגילה תשלמו בין 27 ל־33 ש"ח פלוס מע"מ. אם תזדקקו לטיפול שורש, יהיה התשלום בין 51 ל־87 ש"ח פלוס מע"מ.

הלקוח התלונן — הקופאי פוטר

הנה סיפור שגרם לנו, לשם שינוי, נחת רוח. הקורא י. בן ארי מלוד התלונן בהנהלת השופרסל על התנהגות גסה של קופאי בחנות הרשת ברחוב בן יהודה בתל אביב. ימים אחדים לאחר שהתלונן קיבל את ה' מכתב הבא מהנהלת השופרסל ועליו חתום עמיר טאטא, משנה לסמנכ"ל לתפעול:

"הרשה לנו להודות לך על טרחתך בכתיבת מכתב שבו אתה מתריע על התנהגותו של קופאי בסניף ברח' בן־יהודה בתל אביב. בעקבות התנהגות בלתי נאותה של קופאי זה גם באר ועים אחרים — הופסקה עבודתו בחברה.

"אנו מתנצלים לפניך ובטוחים שנסיונך כקונה בחנויותנו במשך 20 שנה מצביע על חוויות נעימות יותר מזו שנתקלת בה במקרה שציינת. הננו מודים לך שוב על הפניית תשומת הלב".

מה אפשר ללמוד מהמכתב הזה? שאסור להתייאש. אם כותבים וכותבים וכותבים, משהו בכל זאת זז.

חניון אילילות, תל־אביב	1.20 שקל ליום שלם
חניון אתרים, תל־אביב	2 ש"ח ליום חול, 3 ש"ח לשבת
חניון דיזנגוף סנטר	100 ש"ח לחודש
חניון גאות אביב	105 ש"ח לחודש
כהן את בקר תל־אביב	60 ש"ח לחודש
חניון בילינסון, פתח תקווה	30 ש"ח לחודש.

כלכלה במשפט / משה קשת

תעתועי הריבית בנושכיה

היציבות המאפיינת את מרבית הביצועים החשובים של המשק הלאומי זה כשנתיים ימים, מאז אוגוסט 1985, עדיין מתקיימת לצד התעוררות הדרגתית בתחומים רגישים של המגזר העסקי. זו כמו זו קשורות בתוכנית הכלכלית: היציבות שנרשמה בערכים יציבים — דוגמת מדד המחירים לצרכן, שער החליפין, ואחרים — הסתמנה כתוצאה ישירה של התוכנית, ומהווה את הישגה המרשים; ואילו התעוררויות מתפרשת כסימפטום מלווה ובלתי נמנע של התוכנית. בשרשרת הנקשרת בין המגמות הסותרות הללו בולטת ביותר חוליה אחת: הריבית הנהוגה במשק.

ככלות הכל, השער הגבוה של הריבית נחשב בשער לריבית במצטבר של התוכנית הכלכלית. לשער הגבוה נועד תפקיד לפחות בשני הקשרים נוספים: הוא מיטיב לשרת את כוונת הממשלה למשוך את חסכונות הציבור כדי לסייע בכך למימון החוב הפנימי, והוא מתיישב עם כוונת הפיקוח על הבנקים לסייע בידי מערכת הבנקאות להגיע לרווחיות נאותה. אך הריבית הגבוהה היא גם ההסבר הרווח לכל התנבנות כספית שנודעה באחרונה. אף על פי שדו"ח בנק ישראל שפורסם באחרונה טורח להדגיש כי בשנה האחרונה, להבדיל מקודמתה, ריפה הבנק המרכזי את הרסן המוניטרי ההדוק ובכך תרם להורדה ניכרת בשיעורי הריבית. גם באסיפה השנתית של איגוד הבנקים שנתקיימה בשבוע שחלף הבהיר נגיד בנק ישראל את דעתו, כי אין הריבית בכללותה גבוהה במיוחד וכי השיעור הגבוה מתקיים רק לגבי האשראי החופשי השקלי. אך העובדה בעינה עומדת: גם במועד הנוח ביותר עדיין שילם הלווה העסקי בישראל במשך רבעון אחד אותה ריבית שעמיתו האמריקאי שילם במשך ארבעה־עשר חודשים. בזמן שיחס השקל לדולר נשאר יציב וקפוא.

תרומה מזערית

חרף התנודות הבדרים התברר כתום יותר משנתיים, כי תרומת השער הגבוה של הריבית להצלחת התוכנית־הכלכלית היתה לכל־היותר מזערית, וכי השנתיים שחלפו לא היו קריטיות מבחינת מיחוד החוב הפנימי של הממשלה; ואילו העלאת הריבית לרמות התנודות תקשה על גיוס כספים בעתיד הנראה לעין.

גובה הריבית גם לא צימצם את הצריכה. אדרבה, בימים אלה מגיע האשראי לציבור לשיא שלא היה כמותו, בעבור את כך 8 מיליארדי השקלים. פגיעתו הרעה של שיעור הריבית הגבוה במה שיכול היה להיות צמיחה, אינה נתונה בחידות. אף נזקו של יוקר הכסף למגזר היצרני אינו יכול להיות שנוי במחלוקת. אך האם הבנקים הם היחידים שזוכים בנות מהריבית שגבו מהלקוחות חסרי־האונים?

האמנם ציפייה מובנת מאליה היא, שהריבית הגבוהה תפגע בבוקקים להון זר ותיטיב עם בעלי ממון המבקשים להלוותו. אך במציאות הכלכלית של ישראל כמעט שאין מפגש ישיר בין לווים לבין מלווים. השוק ה"אפור" מתקיים בממדים מצומצמים למדי ועשק הכספים נשלט רובו ככולו על־ידי הבנקים, אשר עשו, עושים ויעשו כל שוק אפשר כדי לקבוע מרווח פיננסי גבוה בין ריבית מלווים לריבית לווים. המרווח בין הריבית האפקטיבית על חח"ד לבין הריבית על תפ"ס נע בין מקסימום של 9.1% בשנת 1985 עד 2.4% בשנת 1986. מה פלא איפוא שהמלווים לא נהנו ממנונם, למעט — אם תיעשה השוואה לאפיקי השקעה חלופיים, כמו השקעות צמודות־מט"ח שקפאו במהלך השנתיים של יישום התוכנית הכלכלית.

לכן יש מי שיופתע לדעת כי במהלך שנת 1986 הפסידה המערכת הבנקאית כולה 2% מהונה. נתון פרדוקסלי הוא שברבעון הראשון של השנה חל שיפור בתוצאות העסקיות של הבנקים וחמש הקבוצות הבנקאיות הגדולות רשמו לעצמן ברבעון זה לבדו רווח העולה פי שלושה על הרווח בכל השנה שלפני. הסיבה לשיפור הרווחיות היא כמצופה עליית הריבית ברבעון הראשון של השנה, הגדלת המרווח בין ריבית הלווים לריבית המלווים, והגדלת שיעורי העמלות, שיש לראותן מכל בחינה כחלק מהריבית.

לאן זרם כל הממון הרב אשר נגבה מלקוחות הבנקים בתורת ריבית? לאן זרם כל הממון הרב שגבו הבנקים לפני שנים כנגד מניותיהם באמצעות הויסות? אכן, סוד גלוי הוא שהמערכת הבנקאית במתכונתה אינה תואמת זה כבר לצורכי המשק ולמבנהו. ואף הדו"ח השנתי של הפיקוח על הבנקים שנתפרסם החודש מיטיב להבחין בכישלונה. ואף על פי כן ההגזמות של מנסחי הדו"ח ממשיכות להבחין בסיכויי הבראה שמשתתתם כולם על מרשמים ידועים, כמו התייעלות, שינוי תמהיל של שירותים ועלות הריבית.

תפקיד מצומצם

הפיקוח על הבנקים אינו רואה עצמו אחראי לחפש את הסיבות לגידול המרווח הפיננסי, אך מודע לחלקה של הממשלה בעניין זה, אשר הפכה את המערכת הבנקאית לזרועה הארוכה לגבית מכל הסוגים של כל המסים והאגרות, כמו גם למכשיר העיקרי השואב את החיסכון מהציבור. ואם לא די בכך, הרי גם הנהלות הבנקים מוסיפות משגה על טעות בכך שאינן מתחשבות ברגישותה של מערכת הקשורה בשינויים בלתי פוסקים, שחלים הן בעולם הרחב והן בישראל, בטיבו של המוצר שהוא עשיית הבנקאות עוסקת בו: הכסף.

הכסף ששימש בעבר לצרכים שונים, משמש כיום רק אמצעי לסילוק התחייבויות, ואף זאת רק לגבי אותן התחייבויות הנקובות במטבע הנוגע בדבר. קבילותו של מטבע עובר לסוחר אינה מותנית בהכרח מטעם החוק בלבד. דוגמה לכך הוא הדולר המשמש אמצעי חליפין בעסקות רבות במדינת ישראל, אף שהוא נאסר לכך על־ידי חוקי המדינה. ההסכמה הכללית הביקוש מצד הציבור חשובים יותר לערכו של הכסף מכל נימוק לגאליסטי אחר. אף על פי כן בישראל, כמו בארצות אחרות, מתקרב טיבו וערכו של הכסף לתפקיד המצומצם שנועד לו על־פי החוק, ובישראל אין המטבע אלא התחייבות של בנק ישראל כי "כל מטבע הוא התחייבות הבנק שלפעמתו הבנק יחזיק בזכות לי סוכנות" (סעי' 29 לחוק בנק ישראל).

פחות ופחות משמש הכסף אמצעי ומכשיר המשקף את נכסיו של היחיד או של הפירמה. אלה המעוניינים להוסיף או לדחות את צריכתם המיידית, נפלטים מהכסף לנכסים ריאליים או לנכסים פיננסיים. לכן הבטחת היציבות של המערכת הבנקאית בישראל לא תושג על־ידי ייקור השירותים השגרתיים או ייקור מחירו של השימוש בכסף, אלא על־ידי התאמתה המתמדת של המערכת לצרכים המשתנים של הפירמות ושל היחידים.

תשובה לארנסט נולטה

מאת פרופ' שולמית וולקוב

הכותבת היא ראש המכון להיסטוריה גרמנית, אוניברסיטת תל־אביב.

מאז החל שוב הויכוח בין ההיסטוריונים במערב־גרמניה בשאלות הקשורות לתולדות הנאציזם, למקורותיו ולהשלכות הפוליטיות והמוסריות שלו, נמנעו מביניהם של ההיסטוריונים הישראלים מלקחת בו חלק פעיל. נראה היה שזה בראש ובראשונה ויכוח בין גרמנים, הנובע מן הצרכים המיוחדים שלהם ומבעיות השעה בגרמניה. יתרה מזו — לטעון מצדנו כנגד כמה מן האינטרפרטציות ההיסטוריות שהציע, למשל, פרופ' ארנסט נולטה במאמריו באחרונה, נראה היה לא רק מיותר אלא גרוטסקי ממש.

האמנם יש צורך שאנחנו נתייצב כיום כמתגוננים מול האשמת חיים ויצמן בכך שהכריז, כביכול, "מלחמה על גרמניה"? האמנם נחוצה תגובה מצדנו על הערותיו של פרופ' נולטה המטילות ספק ב"חוכמה הטקטית" שהיתה ב"הכרזה" האנטי־נאצית? המאבק נגד מי שמנסים למצוא ביהודים, או גם ביהודים — בארץ ובאירופה, את האשמה (או אולי את "האחריות" — לפי דקדוקי הלשון של פרופ' נולטה) לכליאת היהודים במחנות, וכן המאבק החשוב הרבה יותר נגד מכחישי השואה למיניהם, הוא בראש ובראשונה מאבק של היסטוריונים ואנשי־רוח בגרמניה בפרט, ובעולם המערבי בכלל. כמו האנטישמיות מאז ומתמיד, גם הגל העכור הזה הוא תוצר מובהק של מבוכות, תסכולים וקשיים בחברות המערביות עצמן, והן אלה שחייבות לטפל בו. אך מכיוון שעיתון "הארץ" מצא לנכון לראיין את פרופ' נולטה בהרחבה, ולבסוף אף איפשר לו להציג את עמדתו מעל דפי העיתון, אינני רואה עוד אפשרות להשאיר את זכות התגובה לאחרים.

פרופ' נולטה מפנה את תשומת לבנו למפעל חייו כהיסטוריון. כמה מעבודותיו הראשונות על הפאשיזם נחשבות אמנם לעבודות חשובות מאוד, פורצות־דרך אפילו. אם כי מעולם לא היו הסבריו — והמתרכזים כמעט לחלוטין באידיאות של הפאשיזם, תנועתם ומנהיגיהם הכריזמטיים — מקובלים על הכל. מה שמתרחש עתה סביב כמה ממאמריו האחרונים אינו תוצאה של אי הבנה, של עיוות, או של השמצה מכוונת — כפי שהוא מנסה לטעון. זוהי תוצאה ישירה של קריאת המאמרים האלה בכובד־ראש דווקא, כפי שמתבקש מן העיסוק בכתביו של היסטוריון בעל מוניטין כמותו. מסתבר שהמאמרים אכן אינם כה "משניים בחשיבותם", כפי שנולטה טוען עתה. כך או כך, גם מאמרים "משניים" חייבים להיות כתובים מתוך אחריות יתרה; הרי הקונטקסט הרגיש שבו נדונות השאלות ההיסטוריות וההיסטוריוגרפיות הקשורות בנאציזם ידוע לפרופ' נולטה היטב. אין, לכן, שום מקום לתימהון שהוא מביע באשר לתגובות שעוררו מאמריו בגרמניה או בארץ.

פרופ' נולטה פותח בכך שברצונו להסביר את הקשר, אשר לא הובן כראוי, בין הזדקקותו לדבריו של ויצמן (המצוטטים מתוך מכתב לעיתונות הבריטית באוגוסט 1939) לבין עיסוקו בשאלת ה"חידוש" בהיסטוריה. למרות מאמצי לא מצאתי את הקשר הזה גם במאמר שלפנינו. דברי ויצמן מתקשרים אולי — אם נקבל את טיעוניו של נולטה — לשאלת האשמה או האחריות, אך לא לשאלת ה"חידוש" בהיסטוריה. לדבריו של ויצמן לא היה כל קשר למדיניות האנטי־יהודית של המשטר הנאצי לפני או אחרי אוגוסט 1939. הם שימשו לכל היותר, וגם זאת רק באופן חלקי וחסר חשיבות, כלי במערכת התעמולה הנאצית. לא היה ממילא טיעונים השונים והכבדי משקל, הדנים יותר במהותה להבנת את הנוהג במאבק ב"בניין היהודי". הנסיון לקשור בין הצריכות האטומית־יהודית של היטלר לבין התנגדות של או אחרת של מישהו מן המנהיגים היהודיים, אינה אלא זריית חול בעיניים; ופרופ' נולטה, שעסק כה רבות בהתפתחות האידאולוגיה הנאצית, יודע זאת היטב. זהו טיעון מופרך, וכפי שאמרתי לעיל זהו, בעצם, טיעון שאינו ראוי לתגובה.

השאלה הרבה יותר היא שאלת ה"חידוש" בנאציזם, לדעתי, היא חשובה אף יותר משאלת ייחודו. זו האחרונה נתפסה זה מכבר לשאלה מטעה ומתלפלת. העיסוק ב"חידוש" עיקרו המאמץ להבחין בשינוי ובתמורה שהביא עמו הנאציזם בחברה הגרמנית, ובתוך המסגרת הנתונה של ההיסטוריה הגרמנית. כך יש לעסוק, למשל, בשאלת האנטישמיות הנאצית, ולברר באיזו מידה יש בה ביטוי להמשכיות היסטורית ארוכת ימים ובמה היא מייצגת תפיסות חדשות. העיסוק ב"ייחוד", לעומת זאת, מאפשר פריצת כל גבול ויצירת אנלוגיות שאין להן שום עדה: מכאן ההשוואות בין שואת יהודי־אירופה לבין מעשי האכזריות שהשמרה בקמבודיה, למשל. מכאן גם ההשוואה שעושה נולטה בין ליל־הבדולח בגרמניה לבין הפוגרומים שנעשו ביהודים ברוסיה הצארית.

השוואות כאלה הן במקרה הטוב אהיסטוריות. כאשר הן נעשות כראוי, ברצינות תוך התחשבות מלאה בקונטקסט החברתי, הפוליטי והתרבותי אין הן יכולות אלא לחדד את ייחודו של מה שהתרחש בגרמניה הנאצית, אלא שהדגשתו של ייחוד, כמו גם טשטושו, הם ממילא כרזיואלים הן מן הבחינה ההיסטורית והן מן הבחינה המוסרית.

אשר לשאלת ה"חידוש" בנאציזם כמו פרופ' נולטה, גם אני סבורה שהיה אמנם אלמנט חדש ("יהודי" או לא "יהודי") בתיאוריה ובפרקטיקה של הנאצים. הדבר נכון גם לגבי האנטישמיות שלהם. במקום אחר ניסיתי להסביר את עמדתי זו. אך לצמצם את ה"חידוש" הנאצי לעניין "הפתרון הסופי" בלבד, ואולי אפילו רק לשימוש הטכני של המתה בגז — זוהי, שוב, עמדה בלתי רצינית. חוקי נירנברג — מסביר לנו פרופ' נולטה מעל דפי "הארץ" — לא היו "דבר מפתיע כל־כך, שאי אפשר היה להעלותו על הדעת". ואמנם עובדה היא שעלו בראשם של המשפטנים הנאצים. אך מאין עולה ומצה הדה היתמנות להציע שמטרתם יכלה להיות "הפרדה בין שני עמים, ולא השפלת דת אחת או גזע אחד"? האם היה למישהו בגרמניה של שנות ה־30 ספק קל שבקלים באשר למטרת ה"הפרדה" הזו? האם היתה איזו שהיא סימטריה בין "שני העמים" שהחוקים האלה שאפו "להפריד" ביניהם?

במסגרת מולכה של ההיסטוריה הגרמנית המודרנית מאז עידן האמנציפציה, ובקונטקסט של תרבות המערב שהגרמנים ראו עצמם לא פעם כמייצגיה המובהקים ביותר, היו החוקים האלה "חידוש" מוחלט. מטרתם היחידה היתה השפלתם של היהודים, נידויים מן החברה הגרמנית, הפיכתם לנרדפים ולמוקצים מחמת מיאוס, ובסופו של דבר — הכנת הדרך להשמדתם.

קשר סיבתי חסר־בסיס

מלים אחרות בשאלת החשיבות היחסית של האנטי־קומוניזם והאנטישמיות בעמדה הנאצית. גם פרופ' נולטה יודע, כמובן, שהעניין נדון שוב ושוב בין ההיסטוריונים של התקופה. אך השאלה העולה מתוך כתביו האחרונים אינה זו. השאלה שהוא הציג אינה שאלת החשיבות היחסית של שני האלמנטים האלה בתולדות הנאציזם, אלא יחסי הסיבה והמסובב ביניהם.

לטעון שהנאצים השמידו את יהודי אירופה כתגובה על הברוטאליות שנקטו הבולשביקים נגד אלמנטים בורגניים בחברה הרוסית, היא טענה אבסורדית. אפילו במוחם הקודח של נאצים נלהבים לא התקיים קשר חד־משמעי כזה. היהודים הוקעו להשמדה בין השאר משום שזוהו עם הסכנה הבולשביקית; יותר אי אפשר לטעון בהקשר זה בשום. אמנם, באותם המקרים שבהם נזקקו הנאצים לנימוקים באשר למדיניותם נגד היהודים, היתה להם תמיד שורה ארוכה של הסברים, לא פחות "טובים". אפשר להמשיך ולהתווכח על חשיבותם היחסית של האנטי־קומוניזם והאנטישמיות באידאולוגיה הנאצית. מכאן ועד ליצירת קשר סיבתי, חד־כיווני ביניהם הדרך ארוכה מאוד. ועל־פי מצב המחקר כיום — הנחה זו היא חסרת־בסיס.

לנאצים שורשים משלהם, הטמונים בהיסטוריה הגרמנית — לא בהיסטוריה של מישהו אחר, אף לא בזו של הרוסים או של הקומוניסטים. האנטישמיות הנאצית על גילוייה והשלכותיה היתה מבוססת על השקפות ועמדות שרווחו בחברה הגרמנית, גם בחברה הבורגנית כולה ולא רק בין הנאצים. היא לא היתה תלויה כלל בתגובותיהם או בהתבטאויותיהם של היהודים או מנהיגיהם, בגרמניה או מחוצה לה. שום אקרובטיקה אינטלקטואלית לא תוכל לשנות אמת פשוטה זאת.

המשימה הכלכלית של הונגריה

מאת ואלדורד באריל

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

וינה

לנוכח ההידרדרות המתמדת במצב הכלכלי ההונגרי, בחר הוועד המרכזי של המפלגה בהונגריה, שהתכנס ב־2 וב־3 ביולי בבודפשט, אסטרטגיה לטווח ארוך הכוללת ארגון מחדש מקיף של התשתית הכלכליות במדינה, אך גם הגבלות חדשות על האוכלוסיה. "תכנית הפיתוח החברתי והכלכלי", האמורה להתבצע עד אמצע שנות ה־90, הוצגה ב־3 ביולי בבודפשט במסיבת עיתונאים על ידי יאנוש בארבש, סגן ראש מחלקת הכלכלה של הוועד המרכזי.

על פי תבנית זו, בשלב הראשון שימשך שלוש עד ארבע שנים, יש ליצור מחדש איזון בחשבונות הפנים והחוץ ובעיקר הכוונה לצמצום הגרעון התקציבי וירידה בחובות החוץ. במידה והתוצאות המבוקשות אכן יושגו, תבוצע בד בבד מדיניות התרחבות ומודרניזציה בכלכלה. בארבש המגדיר תבנית זו כ"התחלה חדשה לקראת רפורמה", לא הותיר שום ספק באשר לתוצאות השליליות המוניות, לדבריו, במבחינת האוכלוסיה שתצטרך להתנסות בירידה ברמת החיים, אינפלציה גדולה יותר ותופעה שעד כה לא היתה מוכרת רשמית במזרח אירופה — האבטלה.

ההונגריה עברה שנתיים קשות מאד ב־1985 ו־1986. תוצאות השליש הראשון של השנה הנוכחית אינן מעודדות, בעיקר בענף הייצוא במטבע קשה של סקטור המכונות והמיכשור, שנשארו נמוכות מהיעדים שנקבעו. היבוא, לעומת זאת, גדל ב־5.5% בשנה שעברה. מאזן התשלומים וסחר החוץ במטבע בר המרה הצביע על גרעון בסך 444 מיליון דולר כתוצאה מהעלאה משמעותית בייבוא (14%) וגידול חלש בייצוא (1.1%).

ההונגריה הגדילה בעיקר את יבוא המכונות ומוצרי הצריכה ממדינות תעשייתיות. לדברי הודעת הוועד המרכזי, "גידול קיצוני" בייצוא למדינות בעלות מטבע בר המרה הוא חיוני. התפוצצות הגרעון התקציבי האמור בסכום שיא בסביבות 50 מיליארד פורינטים ל־1987 מעמידה את מנהיגי ההונגריה כשגבם אל הקיר.

אחת הסיבות העיקריות היא הסובסידיות המוענקות למפעלים לא רווחיים, שעדיין נוטות לגדול. נראה שממשלת ההונגריה נחושה בדעתה לשים סוף מוחלט לנוהג זה. לדברי ההודעה "אין זה יותר קביל לממן את הפסדיהם של מפעלים לא רווחיים על ידי מפעלים המשיגים רווח נקי".

רמת החיים של האוכלוסיה עלולה לרדת בגלל אינפלציה גדולה, שלאחר שהגיעה לשיעור ה־9% ב־1986, טיפסה ל־11.8% בשליש הראשון של 1987 לפי נתונים רשמיים. הנהגת מס ערך מוסף, כמו גם הנהגת מס הכנסה ב־1988, לא ישנו את המצב. שינוי דרסטי זה עבור מדינות מזרח אירופה — ההונגריה היא הראשונה ביניהן המצטיידת בשיטת מיסוי הניתנת להשוואה לזו הקיימת במערב — עלול להיתרגם לעלייה נוספת במחירים בשיעור 4%־6% לדברי המומחים.

השיטה הנוכחית הקיימת היא מורכבת ביותר וכוללת הקלות רבות שלמעשה הינן בבחינת סובסידיות סמויות. אחת הבעיות המרכזיות עליהן יש להתגבר במהירות המירבית היא חובות החוץ המגיעים לכ־13 מיליארד דולר על פי הערכות מערביות. עלייה בשיעור חובות החוץ עלולה לגרור את ההונגריה למעגל קסמים שהוא נחלת חלקן של מדינות בעלות חוב אחרות הנאלצות להשיג אשראי חוץ כדי לממן את פרעון החוב הישן.

פרטי התכנית ייקבעו על ידי הממשלה בחודשים הקרובים ויוגשו בסתיו לפרלמנט על ידי ראש הממשלה החדש, קארולי גרוס. נראה שמנהיגי ההונגריה נחושים בדעתם לא רק להמשיך ברפורמה הכלכלית, יהיה אשר יהיה, אלא גם להתיר לממשלה כוח תמרון נרחב בהוצאתה לפועל. זו משימה העלולה להתגלות כבעיית טובה לראש הממשלה הנחשב לאחד המועמדים העיקריים לרשת את המזכיר הכללי של המפלגה יאנוש קאדאר.

החברה ה־13 בקהיליה

מאת אליהו והבי

האם תהיה נורווגיה המדינה ה־13 בקהיליה האירופית? ● 15 שנה לאחר שאמרה "לא" — חל מהפך בשאלת הסיפוח ל"שוק"

קופנהאגן

חמש־עשרה שנים לאחר סתיו 1972, בו הכריעה נורווגיה במשאל־עם, ברוב קטן, לדחות את צירופה לשוק האירופי המשותף — לעומת דניה, שהכריעה בחיוב, מדברים היום מדינאים באוסלו בגלוי על הצורך הכלכלי־פוליטי־צבאי להשתלב בקהיליה האירופית, המונה 325 מיליון תושבים, קרוב ל־90% מכל אוכלוסיית מערב־אירופה.

על דלתות ה"שוק" מתדפקות מספר מדינות: טורקיה היתה הראשונה שהגישה בקשה רשמית להתקבל כחברה ל"שוק". ראש ממשלתה החדש של מלטה הבהיר על רצונו כי מלטה תסתפח ל"שוק". וגם קפריסין, המחולקת בין יוונים לטורקים, רואה עצמה כמועמדת.

בקשתה של טורקיה אינה נראית מעשית, לפחות לא לפני שנת 2000. הקהיליה האירופית לא עיכלה עדיין את שתי המדינות האחרונות שזכו, לאחר 10 שנים, להתקבל כחברות ל"שוק" — ספרד ופורטוגל. בעתיד הנראה לעין אין לראות הסכמה יוונית לצירופה של טורקיה, מה עוד שמעט אירופים ירצו להכניס אל ביתם 50 מיליון טורקים, שהם בני דת אחרת מזו של תושבי ה"שוק" — מוסלמים, ולהם רמת־חיים ותרבות אסיאתיות. נשארת השאלה, איזו תהיה המדינה ה־13 שתתקבל כחברה ל"שוק"?

12 המדינות המרכיבות את הקהיליה האירופית מצויות בתהליך לקראת האחדות הפוליטית של מערב־אירופה. סמלים כמו דרכון משותף ורשיון־נהיגה משותף, ותוך עשור — ביטול המטבע הלאומי והמרתו במטבע אירופי משותף (המטבע קיים כבר, אך משמש לפי שעה להתחשבנויות נוספים או לחישובים פנימיים בין מוסדות ה"שוק").

אותן מדינות במערב־אירופה שאינן חברות בשוק, חוששות מפני התוצאות הרבות. למעט שתי מדינות — פינלנד ואוסטריה, הכבולות לחוזים עם בריה"מ — עולה שאלת ההצטרפות ל"שוק" על סדר היום.

תפנית בנורווגיה?

כאשר ביקר באחרונה שר־החוץ הנורווגי, תורבאלד סטולטנברג, בקופנהאגן, היתה שאלת צירופה של נורווגיה ל"שוק" נושא שעמד במוקד שיחות תאומים מופגנים שהשביע. בין היתר, הוכיח כי מאז הוויכוח שגרם לפילוג באומה הנורווגית לפני 15 שנה, חלה תמורה מהותית בעמדות המפלגות מן הימין עד לשמאל. רק השמאל הקיצוני, מיעוט שולי בפרלמנט, מוסיף להתנגד להצטרפות נורווגיה ל"שוק", בעוד שבכל יתר המפלגות חל שינוי ערכין. קרוב ל־70% של סחר נורווגיה קשור עם מדינות ה"שוק", וצירופה של נורווגיה לקהיליה האירופית ישלים את חברותה בנאט"ו.

צירופה של נורווגיה לשוק הוא, בראש ובראשונה, נושא פוליטי פנימי הזקוק ל"הבשלה": אם תתקבל החלטה לאומית להצטרף ל"שוק", יהיה תהליך צירופה של נורווגיה בבחינת "מסע אקספרס". כשבוע בו הגישה טורקיה את בקשתה לדון בצירופה ל"שוק", הוחלט על הקמת "נציגות הקהיליה האירופית" באוסלו. יהיה זה משרד בדרג מקביל לשגרירות המסייע לסלול את הדרך לקבלת נורווגיה לקהיליה האירופית. תהליך מיזוגם של ארבעה מיליון אזרחי נורווגיה בקהיליה האירופית יעבור ללא זעזועים שליוו את מיזוגן של ספרד ופורטוגל. ה"שוק" יהפוך ליחידה גיאוגרפית מחופי הים־התיכון ועד לצפון הארקטי, בגבול נורווגיה־ברה"מ.

"הפראבדה", כצפוי, הגיבה מיד במאמר בו קבל על "בליעת" נורווגיה ע"י הקהיליה. לדעת העיתון, "חוגים ימניים וצבאיים" מושכים את נורווגיה אל לוע הלוויתן. לא נימוקים כלכליים, כי אם פוליטיים וצבאיים, הם העומדים מאחורי הפעילות בבריסל שנועדה לפגוע בעצמאות הלאומית של העם הנורווגי.

סבך פוליטי פנימי

נורווגיה מצויה כיום בסבך פוליטי פנימי עקב שיטת בחירות שאין דומה לה בשום מדינה אחרת באירופה: חוקת נורווגיה אוסרת את פיזור הפרלמנט לפני המועד הקבוע בחוק — אחת לארבע שנים. חוק זה יצר מצב פוליטי לא־נסבל: בבית־הנבחרים 157 צירים. מהם 78 חברי שלוש מפלגות לא־סוציאליסטיות, ו־77 צירים חברי מפלגת העבודה (סוצ) וחברי מפלגת השמאל — סוציאליסטית. את לשון המאזניים מהווים 2 צירי מפלגה אולטרה־ימנית בשם "מפלגת הקידמה". בכוחם של 2 צירים אלו לקבוע מי ישלוט בנורווגיה. בחודש מאי לפני שנה גרמו להפלת הממשלה הימנית והעלו את גב' גרו הארלם ברונדטלאנד, מנהיגת המפלגה הסוציאליסטית לשלטון. קוריוז פוליטי שקשה למצוא דוגמתו במדינה אחרת: הממשלה הסוציאליסטית שולטת בזכות 2 צירי המפלגה הנמצאת בקצה ימין של הקשת הפוליטית. ניסיון להדיח את ממשלת המיעוט הסוציאליסטית, בתחילת חודש יוני, נכשל לאחר ששני צירי מפלגת הקידמה החליטו, בסופו של דבר, לא לתמוך בהצבעת אי־האמון של מפלגות הימין.

שאלת צירופה של נורווגיה ל"שוק" תוכל להגיע לדיון פרלמנטרי רק לאחר הבחירות בעוד שנתיים.

אתה סובל מיתושים?

עזור לנו לאתר אותם

מטה הדברת היתושים בגוש דן מרסס בקביעות מוקדי יתושים מסביב לאזורי המגורים ובתוכם.
היתושים שעוקצים אותך היום מגיעים ממוקדים קטנים, כמו שלוליות, דלי מלא מים על הגג, דליפה מדוד שמש, מים במקלט, ואפילו קופסת שימורים ובה מים עומדים.
עזור לנו לאתר מוקדים אלה — התקשר למוקדי ההדברה באזור מגוריך, והודע לנו על יתושים העוקצים אותך.
יחידת ההדברה תגיע אליך לחיסול המיפגע.
עירית גבעתיים: 325285
עירית רמת־גן: 722627,724008
עירית תל־אביב — יפו: 106
עירית בני־ברק: 701122
עירית חולון: 888444
עירית בת־ים: 5552417
רמת אפעל: 716933/4
עירית פתח־תקוה: 9371234

במקומות יבשים - אין יתושים

مطابق للأصل

כלכלה ועסקים

הדירקטוריון ידון היום ברישום חברות השקעה, חיפושי נפט ומו"פ

דירקטוריון הבורסה ידון היום באישור קריטריונים לרישום למסחר של חברות השקעה, חיפושי נפט ומחקר ופיתוח. קריטריונים אלה גובשו ב"ועדת ברנע", והם נועדו להשלים את ההנחיות שנקבעו לא מכבר בדבר רישומם למסחר של ניירות ערך בחברות המסחר והתעשייה.

נוסף למגבלות שהיו עד כה, נדרשת חברה מסוג זה להיות בעלת ניסיון עסקי של שלוש שנים לפחות, ושהונה העצמי יהיה בתחילת דרכה 2.5 מיליוני דולר. ההון העצמי של החברה בעת רישומה למסחר חייב לעמוד על מינימום של מיליון דולר.

מנהלי התיקים ייהנו מהשינוי במג.ר.ץ.

ועדת המעקב אחר שיטת המסחר בבורסה החליטה השבוע לאפשר למנהלי תיקים שהינם לקוחות של חברי בורסה, למסור במסגרת ה"לידר" במג.ר.ץ. (מסחר רב-צדדי) פקודות העולות על 5000 דולר לאחת (שהוא הגודל המינימלי לביצוע במג.ר.ץ.). משמע יוכלו מנהלי התיקים להגדיל את היקף פעילותם במסגרת המג.ר.ץ. וייתכן שהדבר אף יבוא על חשבון המסחר במשתנים.

הנחיה זו מעלה לרע את מנהלי קרנות הנאמנות, ואת חברי הבורסה המנהלים תיקי השקעה, אשר אינם רשאים להגיש למג.ר.ץ. פקודה שהיקפה גדול מ-5000 דולר. בבורסה חוששים כי אם יותר לגופים אלה לפעול במג.ר.ץ. בסכומים גדולים יותר, לא יהיה מי שיפעל בשיטת המשתנים, שבה פעילים כיום הגופים המוסדיים.

השבוע בבורסה / יהודה שרוני

תוקטן היקף ההנפקה של מתתיהו ליפשיץ

דירקטוריון הבורסה ידון היום באישור בקשת גיוס ההון של חברת מתתיהו ליפשיץ. החברה ביקשה לגייס במקור 8 מיליוני דולר (5 מיליונים בהנפקת זכויות ו-3 מיליונים בהנפקה לציבור). הבורסה המליצה, לנוכח השינויים בשוק המניות, להקטין את היקפה של הנפקת הזכויות ל-3.5 מיליוני דולר, ואת היקף ההנפקה לציבור ל-2 מיליוני דולר.

הדירקטוריון גם יתבקש להחליט אם לאשר את בקשת גיוס ההון של חברת איתם, לאור רמת הסיכון בחברה. ועדת ניירות הערך המליצה לרשום את המניות במסגרת הרשימה המקבילה. נושאים נוספים על סדר היום של הדירקטוריון:

● הנחיות להזמנת מניות בהנפקה בדרך של מכרז.
● תיקון ההנחיות בנושא רישומם למסחר של כתבי אופציה.
● דיווחים של חברי בורסה על פעילותם בחשבונות ה"נוסטרו".
● הפסקת מסחר: המשך הפסקת המסחר באורן מבנים, בניין ובנק צפון אמריקה.

ומה עם נציג הציבור?

יוזמתה האחרונה של הנהלת הבורסה בשורה של ניסיונות לצמצם את מספר חברי הדירקטוריון בשלושה ולהעמידו על 15, הוקפאה לפי שעה.

ההקפאה נובעת מלחצו של בנק כללי (שעלול היה להיפגע מהצמצום), ואולם בעוד מספרם של נציגי חברי הבורסה בדירקטוריון לא צומצם ועומד על תשעה, הרי מספרם של נציגי הציבור עומד כבר כשנה על שמונה בלבד.

הסיבה לכך היא, שלפני כשנה פג תוקף מינויו של יוסי שחק, נציג לשכת רואי החשבון בדירקטוריון. המחליף לשחק לא מונה, בתקווה שיתאפשר באותה הזדמנות לצמצם את מספר חברי הבורסה.

נציגי הציבור במתם ידרשו לתת הסברים

נציגי הציבור בחברת מתם (חברת מבנים) יתבקשו להסביר לחברי דירקטוריון הבורסה את המניעים להחלטתם בנושא הצעת הרכש במניות מאגרי בנייה המוחזקות על ידי הציבור.

מתם הבטיחה לבורסה לרכוש 30 אחוז ממניות מאגרי בנייה שבידי הציבור, אבל חזרה בה (בניגוד לנציגי הציבור) בנימוק שביצוע הצעת הרכש עלול לסכן את החברה.

שליש המניות מיועדות לרשימה המקבילה

שליש מניירות הערך הרשומים למסחר בבורסה יימצאו בעתיד במסגרת הרשימה המקבילה, שהיא רשימת המניות בעלות רמת סיכון גבוהה.

הערכה זו הושמעה ב"ועדת ברנע", בעקבות קבלת הקריטריונים לרישום למסחר ברשימה הראשית. יש לציין כי העברת המניות ממסגרת הרשימה הראשית למסגרת הרשימה המקבילה נעשית בעיצומה, למורת רוחם של מנהלי החברות שבהן מדובר.

דיגיטל זכתה בפרויקט תחנות עבודה ממוחשבות במכון וייצמן

מכון וייצמן רכש שש תחנות עבודה ממוחשבות של חברת דיגיטל בעבור המחלקה לפיסיקה כימית, בראשותו של פרופ' משה שפירא. התחנות יותקנו במעבדה למחקר תיאורטי ויישומי, וישמשו לפיתוח מדעי מסוגים שונים. בין השאר ישמשו לתצוגה גרפית של מולקולות, עיבוד טקסט, עיבודים סטטיסטיים, חישובים מתמטיים ונושאים רבים נוספים.

בשלב האחרון של המכרז לרכישת תחנות העבודה התמודדה דיגיטל עם החברות י.ב.מ. ו"סאן", אשר הציעו את הדור החדש של תחנות העבודה מתוצרתן.

קודים ניהוליים / יגאל בדאהרן

הארגון טיפש

יועץ מתחיל: ביקרתי אתמול במפעל. הציעו לי שם ייעוץ. הסתובבתי יום שלם, ראיתי אנשים נפלאים, מכונות נהדרות. לא נראה לי שתהיה לנו שם הרבה פרנסה.

יועץ ותיק: אל תתייאש. לך למנכ"ל וצייר לו תמונה שחורה.

יועץ מתחיל: מה אומר לו?

יועץ ותיק: תן לו להרגיש שהבעיה היא לא אישית. משהו כמו: "המנהלים חכמים, אבל הארגון טיפש".

בל"ל מנהל מו"מ מתקדם למכירת "מנוף" לחברת מחשבים מארה"ב

ההפסדים המצטברים של "מנוף" מגיעים לכ-15 מיליון דולר

מאת אריה לביא

בנק לאומי מנהל מו"מ מתקדם עם קבוצת משקיעים מארה"ב בדבר מכירת חברת המחשבים מנוף. חברה זו היא בבעלות חברת ההשקעות של בנק לאומי וצברה הפסדים של כ-15 מיליון דולר.

הסכום שבו תימכר החברה אינו ידוע בשלב זה, אך על סמך ניסיון החודשים האחרונים, שבמהלכם מכר בל"ל כמה חברות מפסידות, הוא יהיה נכון למכור את החברה תמורת כיסוי התחייבויותיה. את חברת מנוף עומדת לרכוש ככל הנראה חברה מארה"ב העוסקת בתחום המחשבים.

לבל"ל 75 אחוז ממניות חברת מנוף. המניות האחרות מוחזקות על ידי בני משפחת תבורי בעלי חברת קריסטל. הללו יישארו שותפים בחברה גם לאחר יציאתו של בל"ל מהבעלות. יצוין שבבנק לאומי רבה הרגישות לגבי מכירתה של מנוף, שכן החברה עוסקת בין השאר בתוכנה פיננסית ומספקת שירותי מחשב לקבוצת בל"ל וכן לבנקים אחרים.

בל"ל כבר חיסל כמעט את כל השקעותיו בחברות עתירות ידע, שלרובן נכנס בזמנו יחד עם חברת ההשקעות דנות. עם מכירתה של חברת מנוף יישאר בבעלות החברה להשקעות של בל"ל רק השליטה בחברת סופלקס העוסקת בעדשות מגע. לפני זמן מה התנהלו מגעים גם על מכירתה של חברה זו, אך בשלב זה ללא תוצאות.

בנק לאומי מאשר גיוס הון בלי ביטחונות מתאימים

מאת יהודה שרוני

מחלקת החתמות בבנק לאומי שינתה את מדיניותה והיא מוכנה לשמש כיום חתם גם לחברות המבקשות לגייס הון באיגרות חוב הניתנות להמרה, ללא ביטחונות נאותים. אם מצבן העסקי של חלק מחברות אלה אינו טוב, ואם הן יתמוטטו, אזי ציבור מחזיקי ניירות הערך יישאר בלי השקעתו.

להלן שני מקרים:

חברת קרמני, לקוחה של בנק לאומי, מבקשת לגייס מהציבור 3.9 מיליוני שקל באיגרות חוב להמרה. איגרות החוב מובטחות בבטוחה סמלית, כך שיש להתייחס אל פרעונן כבלתי מובטח. חברת גל תעשיות וייספילד, לקוחה של בנק לאומי, מבקשת לגייס 6 מיליוני שקל באיגרות חוב להמרה שפרעונן אינו מובטח.

יש לציין כי הבורסה הקפידה בעבר לדרוש גם מחברות המבקשות לגייס הון באג"ח להמרה הצגת ביטחונות נאותים, אבל לפני חודשים אחדים שונתה המדיניות ונושא הביטחונות נותר פתוח למשא ומתן בין החברה המנפיקה לבין החתם.

יש לציין כי מתן ביטחון כלשהו, ולו גם שיעבוד צף על נכסי החברה המנפיקה, היה מיטיב עם מצבו של רוכש איגרת החוב.

דב גלבוע, מנהל מחלקת ההשקעות של בנק לאומי, מסר בתגובה כי איגרת החוב להמרה שונה מאיגרת חוב רגילה מכיוון שיש בה את אופציית ההמרה למניה. לדבריו, הציבור שרוכש את איגרות החוב הללו חייב להביא זאת בחשבון.

גלבוע שלל אפשרות כי קיים קשר כלשהו בין היות החברות לקוחות הבנק לבין אישור הנפקתן של איגרות החוב ללא ביטחונות.

כור וטבע הגישו טיוטה לגיוס 36 מיליון דולר בארה"ב

לשם הרחבת בסיס ההון של שתי החברות

מאת סופר "הארץ"

קונצרן כור וקונצרן התרופות טבע הגישו אתמול לרשות האמריקאית לניירות ערך טיוטת תשקיף לגיוס 36 מיליון דולר באמצעות תעודות פיקדון אמריקאיות. טבע מקווה לגייס סכום זה תמורת 7.4 אחוזים מהון המניות שלה, וקונצרן כור, שהוא בעל המניות העיקרי בטבע, מקווה לגייס סכום זה על-ידי הצעת מכר של מניות טבע, שבעקבותיה יירד החזקתו מ-40 אחוז בשליטה בטבע ל-25.1 אחוז בשליטה.

התמורה בגין ההנפקה תשמש להרחבת בסיס ההון, להגדלת ההון החוזר ולרכישת קווי ייצור חברות בארץ ובאירופה. ניהול ההנפקה יהיה בידי החתמים דרקסל ברנהם, ביר שטרן ושירסון ליהמן. בתשקיף ההנפקה שהוגש אתמול גם כלולה הנפקה של 3 מיליוני תעודות פיקדון לחברת בריים האמריקאית, זאת לאחר שהחברה הוליכה למסחר אופציה שניתנה לה בשנת 1985 לרכישת מניות טבע.

כור מנפיקה גם בת"א

קונצרן כור הגיש אתמול לבורסה לניירות ערך בת"א טיוטת תשקיף לגיוס 40 מיליון שקל באיגרות חוב.

תמורת ההנפקה מיועדת למתן הלוואות לחברות בקבוצת כור תעשיות, לצורך הון חוזר וכן שיפור מבנה ההון החוזר בקבוצה. החתמים להנפקה יהיו בנק הפועלים ובנק לאומי.

אושיות תעביר פרמיות חיים למנורה

מאת אריה לביא

חברת אושיות תתחיל להעביר חלק מביטוחי החיים שהיא עושה לחברת הביטוח מנורה. בשלב זה מדובר בחלק מהביטוחים, אך לא מן הנמנע שבעתיד יועבר חלק זה.

החלטתה של אושיות מפתיעה במידה מה, שכן החברה העבירה עד כה את כל עסקיה בביטוח חיים לחברת הביטוח שמשון מקבוצת הסנה — לאחר שהחלה לפעול במבטח גם בתחום זה. עוד קודם לכן החלה לפעול כסוכנות בביטוח אלמנטרי ומבטחי העבירה את עסקיה לחברת רותם.

לסופר "הארץ" נודע שהרקע להחלטת אושיות להעביר חלק מעסקיה בביטוח חיים לחברת מנורה קשור לחילוקי דעות שהתגלעו לאחרונה בין מנכ"לה יעקב דנגברג לבין מנכ"ל חברת שמשון דוד סה. נראה שהרקע לחילוקי הדעות הוא דרישתה של אושיות לקבל מקדמות מבוימות, דרישה שלא נענתה על-ידי חברת שמשון.

חברת אושיות עומדת לפרסם בימים הקרובים את מאזנה לשנת 1986. הכנסותיה של החברה מפרמיות הגיעו לכ-44 מיליון דולר לעומת 19 מיליון דולר בשנה הקודמת. במחצית הראשונה של 1987 הגיעו ההכנסות מפרמיות לכ-32 מיליון דולר.

הגידול החד בפרמיות נבע מכך שהעיסקה בין אושיות לקבוצת הסנה, שלפיה מועברים ביטוחי אושיות לקבוצת הביטוח ההסתדרותית, הסירה את החשש שהיה בענף הביטוח מהמשך קיומה העצמאי של חברת אושיות.

קולומביה כובשת את מקומה של דרא"פ כספקית פחם למערב-אירופה

מאת אליהו הבר
קופנהאגן

מאז ינואר 1987 הכפילה קולומביה את מכירת הפחם לבריטניה ולמערב-אירופה שהפסיקו לבטל רכישת פחם מדרא"פ. בארבעת החודשים ינואר-אפריל הפיקה קולומביה 2.5 מיליוני טונה, ובהתאם לתוכנית תפיק החל משנת 1991 לשנה 15 מיליון טונות פחם.

בין המדינות שמתמבר הן לרכישת פחם מקולומביה נמנית גם ישראל. נוסף לדנמרק ולהולנד. לצורך טעינת הפחם נבנה נמל פחם חדש בעיר הנמל פורטו-בוליבאר, המסוגל לקלוט ספינות עד משקל של 140,000 טון.

דנמרק שביטלה אשתקד את חוזי רכישת הפחם מדרא"פ רוכשת כיום בקולומביה 35% מתצרוכת הפחם של תחנותיה לייצור חשמל. מחיר הפחם בשער נמוך. ידוע כי דרא"פ הוזילה את מחירי הפחם בצורה משמעותית כדי לשמור על חלקה בשוקי אירופה. בין החברות שהתמודדו עם דרא"פ גמנות תחנות כוח באיטליה.

הבנקאים בשווייץ נלחמים על המשך קיום הסודיות הבנקאית המוחלטת

מאת אליהו הבר
קופנהאגן

המאבק שמנהלת מדינת ארצות הברית נגד "אר. אי. סי. די." נגד הפיכת בנקי שווייץ ל"מכבסת כספים" היה בין הגורמים לניסיונה של... הצעת חוק שתובא לדיון להורות המועצה הפדרלית של שווייץ. השווינה מטילה עונש של עד 10 שנים מאסר וקנסות כספים על בנקים שישמשו "מכבסת כספים" — כינוי להלבנת כספי שוחד.

איגוד הבנקים בשווייץ הגיש התנגדות, וטען בין השאר: "אין להטיל על הבנקים משימה משטרתית לבדוק את מקור הכסף המופקד בבנק על-ידי לקוחות". גם להבא יהיו הבנקים מוכנים לסייע למשטרה לחקור מקרים ייחודיים במקרה שיש חשד כי מקור הכסף הוא פלילי, אולם אין הבנקים מסכימים לשמש "זרוע של המשטרה" או לקבל על עצמם אחריות לכשרות הכספים שמופקד בהם.

בנקאי שווייץ מגלים רגישות רבה לכל ניסיון לפגוע בעקרון הסודיות הבנקאית השווייצית. עסקי הבנקאות בשווייץ מפרנסים במישרין ובעקיפין 10% מכוח העבודה וכל פגיעה במוניטין הבנקאות עשויה להכות בתעסוקה הקשורה לענף זה.

עובד ומעביד / חיים ברנזון

מעביד יכול להעביר עובד לתפקיד אחר

"עקרונית אין לעובד זכות מוקנית להיות מועסק דווקא בתפקיד לפי בחירתו או ראות עיניו, מלבד אם נקבע הדבר בין אם בהתנאה חוזית מיוחדת, כך במישור הפרטי וכך במישור הציבורי".

"בנסיבות רגילות, שיבוצו של עובד לתפקיד מסוים נתון לשיקול דעתו של המעביד או המנהלה בהתאם לצרכים, להתאמה ולשיקולים כיוצא באלה".

דברים עקרוניים אלה, המבססים את תוקפו וגבולו של המעביד, קבע בית המשפט הגבוה לצדק, אגב הדיון בפרשת שלושת עובדי שירות בתי הסוהר שהנציב לשעבר מינוה העביד מתפקידם. הבג"צ סייג את זכות המעביד להעביר עובד מתפקידו בחובת המעביד להפעיל כל זכות או כוח בתום לב, בהגינות ומשיקולים עניניים. (בג"צ 651/86).

איך להמיר כספים במדינות השוק ולהפסיד

בעיצומה של עונת התיירות ביצע העיתון הדני "ביליגסקה" ניסוי להמרת כספים ב-12 מדינות השוק. התוצאה: אובדן של 40% מערך הכסף.

המרת הכסף נעשתה בשיחות טלפון עם בנקים מרכזיים ב-11 מדינות: 10,000 כתרים הומרו בלירות שטרלינג, השטרלינג בפרנק צרפתי, וכן הלאה. במדינה ה-11 הוחזר סכום הכסף לדנמרק והכתב קיבל... 6000 כתר. 4000 כתרים אבדו בעת ההמרה בשל עמלה כפולה של הבנק והבדלי שערים בין "קנייה" ל"מכירה".

מטרת הניסוי היתה להבהיר לציבור את הבזבוזים שברכישת המטבעות הנקובות ב"מטבע אירופי מאוחד". אפשרות שנייה היא רכישת המחאות לתיירים יורו שיק, שבהן פורע בעל ההמחאה את הסכום במטבע מקומי והבנק חוסך המרת כספים או תשלום עמלה.

את ההמחאות היורושיק ניתן כיום לרכוש בכל בנק ב-12 מדינות הקהילייה האירופית. המחאות נקובות ב"מא"מ" עדיין אינן מוכרות לציבור הרחב ורק בנקים לאומיים מנהלים ביניהם לבין עצמם חשבונות נקובים במא"מ.

אליהו הבר, קופנהאגן

ועדה תקבע מחדש יעילות הארגון בחברות הממשלתיות

ועדה שלושה, שבה חברים רפי איתן יו"ר דירקטוריון כימיקלים לישראל, מרדכי הוד יו"ר דירקטוריון התעשייה האווירית, ובנימין גיבלי יו"ר דירקטוריון חברת החשמל, תקבע בימים הקרובים אם ההחלטה על חלוקת 200 החברות הממשלתיות לשתי קבוצות: "חברות עסקיות" וחברות "לא עסקיות", היתה במקומה, ואם אין צורך בהכנסת שינויים נוספים. הוועדה כבר קיימה ישיבה אחת והשבוע תקיים ישיבה נוספת.

יהודה שרוני

מרכז ראשון מסוגו למיפוי ממוחשב

מרכז ראשון מסוגו למיפוי ממוחשב הופעל בתל-אביב. המרכז יבצע עיבודי מיפוי ממוחשב בעבור גופי מיפוי ממוחשב לבתים, רשויות מקומיות, גורמים מיישבים, חברות תשתית (חשמל, מים, טלפון), חברות נפט, חברות הנדסיות ועוד.

מרכז המיפוי הממוחשב הוקם על-ידי חברת התוכנה מכבי טכנולוגיה ועל-ידי חברת אינטרוניקס המייצגת בארץ יצרנים רבים בתחום האלקטרוניקה. מערכת המיפוי היא מתוצרת חברת אינטרגרף האמריקאית.

תדיראן וג'נראל דיינמיקס יתחרו עם עוד 8 חברות

תדיראן וג'נראל דיינמיקס יתחרו במשותף על מכרז של הצבא האמריקאי למכשירי קשר, ולא כפי שפורסם אתמול בטעות כאילו החברה האמריקאית כבר זכתה במכרז.

המכרז ייצא לפועל רק בעוד כמה שבועות וישתתפו בו עוד 8 חברות. תוצאותיו ייוודעו רק בתחילת 1988.

מינויים:

★ פרופ' אריה גלוברזון מהחוג ללימודי כלכלה באוניברסיטת תל-אביב התמנה למנהל מכון גולדה למחקרי עבודה וחברה.

★ דוד הנאל (58) מונה ליו"ר מועצת המנהלים של פז במקומו של איתן רף שעבר לנהל עסקים פרטיים.

★ יעקב הופי, המשמש מנכ"ל משותף בחברת דלק, נתמנה על-ידי שר הביטחון ושר האוצר לשמש דירקטור בתעשייה האווירית.

● פרופ' אפרים צדקה העומד בראש המרכז לפיתוח ע"ש פנחס ספיר ומיכאל אלמגור מנכ"ל חברת קרנות לנאמני תאגידים דרכים מונו לדירקטורים חיצוניים במועצת המנהלים של להון, חברה לניהול קרנות נאמנות של בנק אמריקאי ישראלי. פרופ' צדקה ויצחק זיתמן, מבכר עיריית חדלון נבחרו גם לוועדת ההשקעות של הבנק.

מתתיהו ליפשיץ בע"מ

הודעה בדבר פרסום תשקיף

ניתנת בזה הודעה לפי סעיף 23 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 בדבר פרסום תשקיף

הנפקה של

1,107,620 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א רשומות ע"ש בערך נקוב כולל של 1,107,620 ש"ח
ושל
842,620 מניות רגילות בנות 5 ש"ח ע.נ. כ"א רשומות ע"ש בערך נקוב כולל של 4,213,100 ש"ח
ושל
265,000 כתבי אופציה רשומים ע"ש (סדרה 2), הניתנים למימוש בכל יום עסקים החל מיום 1 באוקטובר 1987 ועד ליום 31 בדצמבר 1989, למניות רגילות כך שכל כתב אופציה יומומש למניה רגילה אחת ע"ש בת 5 ש"ח ע.נ. (כפוף להתאמות), תמורת תשלום במזומן של מחיר מימוש בסך 6 ש"ח לכתב אופציה (120%) צמוד לשער היציג של הדולר של ארה"ב (להלן - "השער היציג"), באופן שלמחיר המימוש יתווספו הפרשי הצמדה לתאריך המימוש ביחס לעליית השער היציג ליום 6.7.87 (ראה סעיף 2.4.3 בתשקיף). כתב אופציה אשר לא יומומש עד 31.12.89 (כולל) יפקע, התמורה ששולמה עבורו לא תוחזר ולא תהיה למחזיק בו כל זכות שהיא כלפי החברה.

ניירות הערך הנ"ל מוצעים כדלקמן:
הצעה לציבור של

265,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א רשומות על שם בע.נ. כולל של 265,000 ש"ח
ושל
265,000 כתבי אופציה רשומים ע"ש (סדרה 2) כמפורט לעיל.

ניירות הערך האמורים מוצעים בזה ב-265,000 יחידות במחיר מינימלי של 12 ש"ח ליחידה ובמחיר מקסימלי של 14 ש"ח ליחידה.
כל יחידה כוללת מניה אחת בת 1 ש"ח וכתב אופציה אחד.
היחידות האמורות מוצעות לציבור בשלב ראשון בדרך של מכרז.

המחיר המינימלי ליחידה: 12 ש"ח. מרכיבי המחיר המינימלי ליחידה: מניה רגילה בת 1 ש"ח במחיר של 4.5 ש"ח (450%) וכתב אופציה במחיר של 7.5 ש"ח (150%). המחיר המקסימלי ליחידה (המורכבת כאמור לעיל) הינו 14 ש"ח.
מחיר היחידות שייקבע במכרז יכול שיהיה גבוה מהמחיר המינימלי, אך לא יעלה על המחיר המקסימלי.
יחידות שלא תונפקנה בדרך של מכרז תוצענה לציבור במסגרת שלב ב' בהצעה רגילה (ראה עמ' 14 לתשקיף).

והצעה בדרך של זכויות של

842,620 מניות רגילות ע"ש בנות 1 ש"ח ע.נ. כ"א בערך נקוב כולל של 842,620 ש"ח ו-842,620 מניות רגילות ע"ש בנות 5 ש"ח ע.נ. כ"א בערך נקוב כולל של 4,213,100 ש"ח, המוצעות ב-842,620 יחידות לפי היחס של שתי יחידות לכל 3 ש"ח ע.נ. של מניות שיהיו מוחזקות על ידי בעלי המניות של החברה בתאריך הקובע כאמור בתשקיף. הרכב ומחיר היחידה הינם כדלקמן:

1 מניה רגילה בת 1 ש"ח ע.נ. במחיר של 105% — 1.05 ש"ח
1 מניה רגילה בת 5 ש"ח ע.נ. במחיר של 105% — 5.25 ש"ח
סה"כ מחיר יחידה — 6.30 ש"ח

מתתיהו ליפשיץ התחייב לנצל את זכויותיו על פי התשקיף ולרכוש את המניות להן הוא זכאי על פי הצעה זו (כ-63.64% מכלל הזכויות).

רישום כתבי האופציה והמניות בנות 1 ש"ח מההנפקה לציבור למסחר בבורסה מותנה בפיזור נאות של היחידות מההנפקה לציבור (ראה סעיף 2.1.4 בתשקיף). אם לא יתקיים פיזור מינימלי (ראה סעיף 2.1.4 בתשקיף), תבוטל ההנפקה לציבור והחברה תחזיר למבקשים את הכספים ששילמו עבור בקשותיהם. תוך 48 שעות ממועד הודעת הבורסה על אי רישום כתבי האופציה והמניות מההנפקה לציבור כאמור.

מתוך כספי התמורה מיועדים 5.4 מליון ש"ח להחזרת הלוואות קצרות מועד.
הפסדי החברה לאחר מס (באלפי ש"ח של חודש דצמבר 1986) לתקופה של שנה שהסתיימה ביום: –

	31.12.86 (9 חודשים)	31.3.86	31.3.85	31.3.84
רווח (הפסד) מפעולות רגילות לפני מס	(2,468)	(8,263)	(10,685)	347
הפסד מהפחתת נכסים	(4,761)	–	–	–
הפסד נטו לתקופה	(6,905)	(5,946)	(10,971)	(2,808)

סך כל עמלות ההנפקה והוצאותיה יעלו כ-7% מתמורת ההנפקה וזאת בהנחה של הנפקת היחידות לציבור במחיר המינימלי.

רשימת החתימות בהנפקה לציבור במכרז, תפתח ביום חמישי 23.7.87 בשעה 08:30 לפני הצהריים ותסגר באותו יום בשעה 13:30 אחר הצהריים.

החתמים (בהנפקה לציבור בשיעור 20% בלבד): מוריץ את טוכלר בע"מ
קרדן השקעות בע"מ

הבנק המרכז להנפקה לציבור : בנק כללי לישראל בע"מ

תאריך התשקיף: 16 ביולי 1987

בבית משפט מחוזי נצרת
תיק אזרחי מס' 226/87
התובעים: 1) משה ליברמן
2) מניה הרמן
הנתבעים: 1) עזבון המנוח תומידי עבדאל
קאדר קאסם ז"ל
האחרים
מהות התביעה: ביצוע בעין
ופסק דין הצהרתי

הזמנה לדין

לעזבון ויורשי המנוחה פנינה שלמה ברון ז"ל רח' עמוס 33 — תל-אביב 62495 האיל התובע הגיש לבית המשפט המחוזי בנצר תובענה נגדך כמפורט בכתב התביעה. הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 ימים מיום פרסום לך הזמנה זו המופקד עבורך מזכירות בית המשפט. אם לא תעשה כן, תהא לתובע הזכות לקבל פסק דין שלא בפניך.

סעיד אבו זלאם
מזכיר ראשי
בית משפט מחוזי בנצרת
יום 6.7.1987

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה "מבוא העמקים"
-חוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965, כי הוגשה ל משרדי הוועדה המקומית "מבוא העמקים" נצרת עילית בקשה להקלה בתיק מס' 24/87 שהגיש ע"י מר פאיז סעיד אחמד מישוב יפיע גוש 16880 חלקה 12 מהות ההקלה שימוש חורג לבריה לתקופה של 6 שנים.
את ההתנגדויות אפשר להגיש למשרדי הוועדה המקומית רח' כרמל 2/5 בנצרת עילית, תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
ישראל קניג
יו"ר הוועדה

הוועדה מקומית לתכנון ובניה, גליל מרכזי
שוקים שוק עירוני עכו
חוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי גליל מרכזי, עכו

נמסרת בזה הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965 כי במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ובניה — גליל מרכזי בעבר הוגשה בקשה לקבלת הקלה בבניה בתיק מס' 368/87 על ידי מר ג'ורג' פרח.
במקום: כפר יסיף, בגוש 18764 חלקה 28.
מהות ההקלה בנית קומה שלישית במקום שמותר לבנות שתי קומות בלבד. כל המעוניין רשאי להגיש התנגדות במשרדי הוועדה המקומית ברחוב להמי הגיטאות 10, עכו תוך 14 יום מיום פרסום הודעה זו.
משה פלע
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ובניה
גליל מרכזי, עכו

עברנו בשעה טובה ומוצלחת למשרדינו החדשים מול בית המגן

כתובתנו החדשה:
בית הטקסטיל רח' קויפמן 2 תל-אביב קומה 8.
61500, ת.ד. 50063.
טל. 03-664005, 03-661439.
פקסימיליה: 03-661438.
טלקס: 342253/PELIN-IL.

פל-לנדאו
פלתורס

גני הדר
מפעלי תיירות בע"מ
הודעה בדבר קיום אסיפה כללית

ניתנת בזה הודעה כי ביום 30 ליולי 1987 בשעה 09.30, תתכנס האסיפה הכללית השנתית של בעלי המניות של החברה, במשרדה ברחוב הבנים בטבריה (במלון "נהר הירדן").

על סדר היום:
1. אישור הדו"חות הכספיים ליום 31.12.86.
2. מינוי חברי הדירקטוריון וקביעת שכרם.
3. מינוי רואי החשבון וקביעת שכרם.
4. שונות.

בפקודת הדירקטוריון
מזכיר החברה

אם בנכם או בתכם הגדולים עזבו את הבית ואינם מנויים על "הארץ". יש לנו עבורכם הצעה מפתה: תנו להם מתנה – מנוי לחצי שנה על עיתון "הארץ" – וקבלו אתם מחשב כיס במתנה מ"הארץ".

הארץ – מתנה שתזכיר להם את הבית.
טלפן: מחלקת קידום והפצה 03 5121340

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

"עמית"
קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

ניתנת בזה הודעה כי

אסיפה הכללית השנתית של הקופה

תתקיים ביום ג' 23.7.87 בשעה 10.00
בבית סוקולוב רח' קפלן 4 תל-אביב

על סדר היום:
בחירת יו"ר
דו"ח המועצה
אישור המאזן של הקופה ליום 31.12.86
חלוקת רווחים
בחירת המועצה
בחירת ועדת שיפוט
מנוי רואה חשבון

אחרי האסיפה תערך חלוקת מלגות מקרן ע"ש יהודה רזין ז"ל.
אם בשעה הנקובה לעיל לא יהיו נוכחים באסיפה מספר משתתפים כדרוש בתקנון תדחה האסיפה בשעה אחת ותהיה חוקית בכל מספר המשתתפים.

"עמית"
קופה לפנסיה ותגמולים בע"מ

לא מכרת-לא שילמת
קבלת מודעות
מ-8:00-20:00
03-371261

משרד האוצר
הוועדה לרפורמה במיסוי

ביום 18.6.87 מינה שר האוצר ועדת מומחים אשר תפקידה להמליץ על רפורמה במערכת המס על נושאים יחידים.
הוועדה הונחה על ידי הממנה להגשים, ככל האפשר, את המטרות דלהלן:
1. חלוקה צודקת של ההכנסה והגברת המוטיבציה לעבודה, להגדלת החיסכון וההשקעה.
2. הרחבת בסיס המס תוך בחינת מרכיבי ההכנסות למינהם והמגיות הקמורות שיקבעו למען הגדלת ההכנסה המנויה לבעלי מדרגות מס של 45% ומטה.
3. צמצום עיוותים המפלות כדי לעודד את חידוש הצמיחה הכלכלית.
4. פישוט שיטת המס.

הוועדה פונה לארגונים או יחידים שיש להם ענין להביע עמדתם בפני הוועדה, להגיש תזכיר בכתב ולשלוח אותו אל הוועדה לרפורמה במיסוי ת.ד. 2280 ירושלים, עד 31.7.87

הוועדה תזמן פונים לשמיעת דבריהם.

איתן ששינסקי, יו"ר הוועדה

שערי המניות 15.7.87

בנקים שאינם נכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אגוד ש	21350		6			−4
הספנות 0.1	1900		2748	+10	+0.5	+566
הספנות א 0.5	1188	בו	1622	−12	−1	−682
כללי לא בהסדר	20000		124	−120	−0.6	−242
בנק צנאמר' 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
בנק צנאמר' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
טובה 0.5	9121		2193			−1480
בנק כללאומי 05	7639		1149	+58	+0.8	−412

בנקים הנכללים בהסדר ההצמדה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אידיבי רג 100.0	99500		718	−1500	−1.5	−1397
אידיבי ב 100.0	101770		11	+49	+0.1	+5
אידיבי בב א	615010		1			
אגוד 0.1	74784		171	−866	−1.1	−626
דיסקונט ב	127000		50	−2100	−1.6	−53
דיסקונט א	128404		55	−646	−0.5	−267
דיסקונט שה ב	14894		1			−19
המזרחי ש	41240		333	−500	−1.2	−1782
המזרחי מ	41629		101	−5		−12
הפועלים מבב	98500		24	+1500	+1.6	+24
הפועלים ש	68090		884	−600	−0.9	−5255
הפועלים מ	67978		113	−900	−1.3	−454
כללי א 1.0	174914		35	−876	−0.5	−69
כללי שה 7	8251		246	−132	−1.6	−514
כלל 0.1	43200		1396	−400	−0.9	−7256
כלל שה 11	16200		65	−100	−0.6	−140
מימון וסחר 1.0	57948		87			+69
מימון וסחר 5.0	29000		1	−850	−2.9	−281

בנקים למשכנתאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אדנים 0.1	28150		35			−1
לאומימשכ' ש	10000		224	+200	+2	+177
לאומימשכ' מ	10000		10	+200	+2	+140
כרמל ש	6670		450	+80	+1.2	+237
כרמל שה 1	3970	בו	35	+90	+2.3	+403
בנין ב' 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
פת משכ ש	2810		2064	+50	+1.8	+1529
משכן ב ש	4099		1350	−101	−2.4	−2107
עצמאות 0.1	19500		50	+700	+3.7	+50
טפחות מבכ ש	25500		47	+1000	+4.1	+81
טפחות רג ש	24700		265	−200	−0.8	−215
טפחות שה 1	9950		49	−80	−0.8	−49
טפחות שה 2	5261		1280	−120	−2.2	−4589
יעסור 1.0	3380	בו	336	+85	+2.6	+547
יעסור 5.0	1760		1599	+60	+3.5	+4075
מירב 1.0	9300		281	+230	+2.5	+459

מוסדות מימון

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
שלמון אש	873		7417	+5	+0.5	+1747
הוקלאות מבכ א	211047	לב				−2
הוקלאות מבכ ג	178000	לב				
לאומי תעש' א ש	13537		287	+500	+3.8	+406
פתוח תעש' מבב	163500	לב				
פת תעש' בב ג	404945	לב				
פת תעש' בב גג	242000	לב				
פת תעש' בב גגג	240467	לב				
פת תעש' בב ד	240000	לב				
פת תעש' בב דד	67923	לב				
מרכז קבלנים 5.0	1060		2948	+10	+1	+2342
תיירות בב	187000	לב				
כלל ליסינג 0.1א	21270		126	+200	+1	+221
כלל ליסינג 0.5ב	18750		184	+379	+2.1	+308
כלל ליסינג אגוח	17200		5			

ביטוח

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
איתן	168	בו	6444	+4	+2.4	+5907
אררט 0.1	1200		850	−10	−0.8	−184
אררט א 0.5	861		1000	+1	+0.1	+20
בטוח משנה 0.1	582	שב				
בטוח משנה 0.5	254		4475	−2	−0.8	−985
הדר 1.0	245		8963	+7	+2.9	+17755
הדר 5.0	197		2901			
הדר אופ סר 2	235		5914	+4	+1.7	+11786
הפניקס 0.1	785		3574			
הפניקס 0.5	710		2248	−20	−2.7	−1940
המשמר-הראל 1.0	5920		182	+200	+3.5	+507
המשמר-הראל 5.0	4420		865			
מנורה 1.0	2500		160			
מנורה 5.0	1599		200	−1	−0.1	−200
סהר ג 1.0	410		6700	+3	+0.7	+3910
סקוריטס 0.1	1164		432	−56	−5	−972
צור ש	299		6496	+6	+2.1	+15567
ציון השקעות 1.0	7760	בו	200	−260	−3.2	−235
ציון השקעות 5.0	2353		193			
הסנה ש	318		8096	−6	−1.9	−8106

מסחר

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אינטר באבא 1 ש			—	הפסקת	מסחר	—
אינטר באבא 5 ש			—	הפסקת	מסחר	—
מאיר עזרא 1.0	1000		3301	−30	−2.9	−2888
מאיר עזרא אופ	717		1100	+20	+2.9	+796
אופ 4	332		16541			+1415
אגח 2	154.5		4880			−5120
קריסטל 1.0	824		1421			
רפק 0.1	19869	תב	20	−2208	−10	−13
רפק 0.5	11790		20			−20
כלל סחר	430		7486	+11	+2.6	+6714
שופרסל א 2.0	13787		191	+137	+1	−81
שופרסל ב 10.0	10000		816	+375	+3.9	+834

שירותים

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אסותא	350		3148	−2	−0.6	−1122
הראל 1.0	1795	בב		−95	−5	−1452
ספנות הספקה 0.1	769		46	−1	−0.1	−754
ספנות הספקה 0.5	281		6885	−1	−0.4	−9716
קיור 0.1	1290		2272	+34	+2.7	+1632
קיור 1.0	316		24126			+17671
מוס' ערבה 0.1	2500		300	+65	+2.6	+228
מוס' ערבה 0.5	1130		2128	+50	+4.6	+2812
קונטרסים 0.1	2601		286			+225
קונטרסים 0.5	1946		282	+1	+0.1	+5

מלונות ושירותי תיירות

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
קופל 1.0	7700		330	−200	−2.5	−294
דלק ג ש	2850		2831	−58	−2	−4044
גלי זהר 1.0	4681	לב				−45.7
גלי זהר 5.0	3750	לב				+26
מלונות דן 1.0	1745		40	+70	+4.2	+255
מלונות דן 5.0	1480		358	+20	+1.4	+539
חוף האלמוג 1.0	7300		50	+100	+1.4	+221
כנס מר' 1 ש	3500		220	+50	+1.5	+264.9
מלונות הירדן	2880	בו	75	+40	+1.4	+321

מחשבים ושירותי מחשבים

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
איכות מחשבים	948		5507	−1	−0.1	−1431
דטה מיכון 1.0	10460		185	+40	+0.4	+80
ת.ל.ג. 1.0	4100		3297			+355
יעצא 1.0	4840		164	+200	+4.3	+327
כלל מחשבים 1.0	9900		75	−100	−1	−61
מ.ל.ל. 1.0	14100					
מ.ל.ל. 5.0	6170		104	−325	−5	−279
משוב מחשבים 1.0	460		881	−5	−0.7	−505
משוב אופ'	342		462			−162
ניקוב מחשבים 1	1670		1383	+15	+0.9	+579
ניקוב מחש' 5	965		3510			+771
ניקוב אופ סר 2	4255		260			−200
תים מחשבים 1.0	769		2015			−866
אורן 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורן 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
אורים אופ	878		6057	+28	+3.3	+10581
אורים אגח	150.5		14291			−12387
אילון 1.0	400		6600	−5	−1.2	−10973
אל-רוב 1.0	1790		1385	+5	+0.3	+1765
אבנרים 1.0	7350		810			−247
אפריקה 0.1	51570		158	+270	+0.5	+237
אפריקה 1.0	43300		448	+300	+0.7	+386
אפריקה אופ	31800		28			−25
אזים	4200		304			
אלרון 0.1	3815		1359			−414
אלרון 0.5	2900		1170			
בן-יקר גת 1.0	6950		228	+300	+4.5	+96
ברנוביץ 1.0	3240	תב	277	+180	+5.9	+512
ברנוביץ 5.0	2400		1263	+30	+1.3	+2335
דנקנר 1.0	6950		529			−65
דוזקר 1.0	518	לב				+400
דוזקר 5.0	420	לב				
דיעד 0.1	195		2500	+6	+3.2	+1275
דיעד 0.5	152		3189			+1811
המכלול 1.0	1275		378	+12	+1	+178
המכלול 5.0	862		350	+12	+1.4	+488
חלב. 0.1			—	הפסקת	מסחר	—
חלב. 0.5			—	הפסקת	מסחר	—
חברה לירושלים	310		34716			+30022
ירושלים אופ	167		16963			+7563
גבים 0.1	4840		826	+60	+1.3	+1260
גבים 0.5	4130		410	+50	+1.2	+634
יעפה 0.1	4000		1739	+160	+4.2	+1149
ישראלום 1.0	1429		2689			+77
ישרס 10.0	18900		77	+30	+0.2	+62
כפק פיתוח 1.0	11750		46	−100	−0.8	−95
לומיר 1.0	5100		954	+201	+4.1	+2756

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
לומיר 5.0	2136	בו	1986	+21	+1	+565
מ.ת.ב. 1.0	369	לב				+274
מ.ת.ב. אופ 2	245	לב				+400
מ.ת.ב. אגח	115	לב				
מאפרי בניה 1.0	528	לב				−1508
מישכאל 5.0	348		18780			−18419
מישכאל אופ	175		10363			
מנרב 5.0	2121	בו	376	+21	+1	+50
מרלו 1.0	763	בו	1010	−7	−0.9	−675
לרינשטין 1.0	462	תב	583	+33	+7.7	+445
לרינשטין 5.0	215		19519	+5	+2.4	+80168
ליפשיץ 1.0	1805		940	+25	+1.4	+1447
ליפשיץ 5.0	1480		1860	+65	+4.6	+5474
נאות אביב 0.5	5826		350	+91	+1.6	+377
נכסי אזורים	324		3510	+6	+1.9	+4195
סהר החזקות 1.0	1030		300	+80	+5	+400
סהר החזקות 5.0	1030		630			−461
סוף 1.0	7320		20			+20
סוף 5.0	6400		75			+24
עזר וסלע סר 1 ש	421		3679			
עוד 3.0	1950	תב	415	+150	+8.3	+1130
קיסריה 0.1	3470	בו	222	+170	+5.2	+318
קיסריה 0.5	1563		623	+42	+2.8	+1127
רומבין 1.0	482		7091	−1	−0.3	−2025
רומבין 5.0	225		9773	−1	−0.4	−8557
רומבין אופ'	1245		9800	−12	−1	−1177
רומבין אג"ח	151					−4575
רסקו מבכ'	3630		112			
רסקו רג	3525		115	+5	+0.1	+8
אזורים 1.0	1175		4609	+12	+1	+6164
נכסים ובנין	3555		250	+95	+2.8	+231
הכשרת הישוב ש	68900		175	−3765	−5.2	−252
כלל נדל ן	701		2751	+9	+1.3	−1126

חקלאות

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
מטעי הדר 0.1	3200		1425	+150	+4.9	+1495
מטעי הדר 0.5	2980			+120	+4.2	+101
מהדרין 0.1	6700		836			+154
מהדרין אופ'	4200		283			+320
נכסי הדרים 1.0	1765		1400	+40	+2.3	+2068
פרי אור 0.5	2700		481			+600
שגור 5.0	2239		717			−56
שגור אופ	975		735			+28

מזון וטבק

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אסאס	1590		825			−178
דלתרוסט 1.0	3210	תב	215	+184	+6.1	+1215
דלתרוסט 5.0	2000		598	+25	+1.3	+136
דובק מב ש	6100		1798	+100	+1.7	+1915
דובק מב מ	6100		300	+60	+1	+455
זלכל 1.0	940		500	+35	+3.9	+142
זלכל 5.0	710		129	+20	+2.9	+299
פרי-זה 1.0			—	הפסקת	מסחר	—
פרי-זה 5.0			—	הפסקת	מסחר	—
מבשל בירה 1.0	37500		95	−700	−1.8	−83
מבשל בירה 5.0	30500		115	−500	−1.6	−91
יכור 1.0	1299		705	−2	−0.2	−862
יכור א 5.0	728		652	+14	+2	+2742
יכור אופ 2	579		701	−1	−0.2	−701
בן 1.0	599		1406	+14	+2.4	+1406
בן 5.0	399		16	−20	−4.8	−116
סנפרוסט 1.0	15725		10	−200	−1.3	−114
עסיס ב 0.5	410		4745	−17	−4	−5347
אגגל שקל 1	3612		589			
שמן מבכ א	2610		850	−60	−2.3	−681
עלית	19544		212	+383	+2	−63

טכסטיל והלבשה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אינטר סר 1 ש	615		5748	+8	+1.3	+5068
אינטר אופ	384		10478	+2	+0.5	+7265
אינטר אגח	115		5700	+1	+0.9	+6700
אופיס 1.0	990		524			
אופנת ברוך 1.0	605		1330	−15	−2.4	−1098
אופנת ברוך 5.0	423		2522			+1262
אתא א	444		1950			−50
ארגמן רג ש	16851		136	+300	+1.8	+156
דלתא-גליל 1.0	4900		691	+80	+1.7	+812
דלתא-גליל א 5.0	4000		674			−175
מטוויות מאוחד 1	1730	תב	178	−140	−7.5	−250
מטוויות מאוחד 5	1062		335	+19	+1.8	+265
ויטלס 1.0	368		775			−1505
ויטלס 5.0	262		1192	+7	+2.8	+2492
ורדינון 1.0	6000		112			
זיקית 1.0	2505		1179			+151
זיקית 5.0	1755		1669			−242
זיקית אופ	1246		1439	+50	+4.2	+3889
לודזיה 0.1	8132		305	−125	−8.5	−413
לודזיה 0.4	2730		524	−50	−1.8	−1004
לינת 1.0	320		1883			+1339
מים גליק	341	לב	37			
מקס 0.1	4880	תב	676	+270	+5.9	+1026
מקס 0.5	3090		1043	+140	+4.8	+1834
עים 1.0	587		1134			−671
עים 5.0	269		8893			+573
עים אופ	272		26217			+25560
עים אגח	116		7500	−2	−1.7	−16881
ענק מיכה 1 ש	349	תב	16466	+19	+5.8	+14760
ענק אופ	200		13359	+9.5	+5	+25476
פולגת א 1	1838		2094	+10	+0.6	+1594
פלימן א 0.5	11200		207			
פרגור	850		852	−20	−2.3	−1863
גיבור סבינה	15051		155			−72
תעש וזמנין 1.0	2910		870			−93
פולגת ב 4	1190		2824	+23	+2	+799

מתכת ומוצריה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אימפגון 5.0	2585		210	+123	+5	+214
ארדן 0.1	9200		468	+50	+0.6	+373
ארדן 0.5	7734		184	+220	+2.9	+199
אלומת 1.0	6850		50	+200	+3	+50
אלומת 5.0	5500		101			−51
כבלים ש	345		25477	−14	−3.9	−26727
התבסי 1.0	7822		106			+2
התבסי 5.0	4849	בו	140	+48	+1	+46
התבסי אופ	4693	בו	153	+200	+4.5	+222
דיקה 1.0	3560	תב	189	−360	−9.2	−212
דיקה 5.0	1900		671.3	+50	+2.7	+405.1
קומסאות פה 1.0	4660		3047	+10	+0.2	+1675
קומסאות פה 5.0	4520		1095	+40	+0.9	+1010
מתכת סוס 1.0	181.5		6214	−5.5	−2.9	−7094
כבלי ציון 1.0	5080		785			+15
כבלי ציון 5.0	1565		4851			
כבלי ציון אופ	928		4585	+5	+0.5	+19
מדגן 1.0	826	לב				
קרמני 1.0	378	תב	9995	+26	+7.4	+13185
קרמני 5.0	215		7821	+10	+4.9	+15125
נחושתן 0.1	35600		19	−400	−1.1	−19
נחושתן 0.5	16100		124	−400	−2.4	−50
פקר פלדה 1.0	3210		1009			−205
קינג 1.0	999		78	+38	+4	+343
קינג 5.0	588		750	+5	+0.9	+1145
קליל 1.0	2608		2484	+95	+3.8	+3243
קליל 5.0	2249		1088	+99	+4.6	+1470
קליל אופ'	1198		3695			−8733
קליל אגח	119		7967			−4465
שלדות 5.0	11900	תב	284	+800	+7.2	+414
תעשיות לכיש 1.0	3115		178	−11	−1	−5
תעשיות לכיש 5.0	727		750	+20	+2.8	+434
אלקו 0.1	9600	בו	206	+700	+7.9	+395
אלקו 0.25 ש	5044	תב	601	+300	+6.3	+902
אלקו 0.25 מ	4900		111			−18
אלקטרה 0.1	2091		2288	+30	+1.5	+1297
אלקטרה א 0.5	1680		1242			
אגמ 5	1319		1608			+1092
אגח 3	169		9940	+2	+1.2	+8940
אורית 1.0	26500		160			−167
כלל תעש אלק	2600		1961			
מטקורוניקס 1.0	1579		1818	+40	+2.6	+1881
מטקורוניקס 5.0	1268		1378	+30	+2.4	+1586
פיבטמור 1.0	760		678			−442
פיבטמור 5.0	572		2650	+10	+1.8	+2804
ציקלון 1.0	2247		123	+15	+0.7	+148
ציקלון 5.0	1398		558	+25	+1.8	+450
קונצרן אילר 1.	7825		3	−195	−2.6	−63
קונצרן אילר 5.	4300	שב				
ת.א.ג.ת 1.0	1525		555	+60	+4.1	+972
ת.א.ג.ת 5.0	788		5200			−461
ת.א.ג.ת אופ 1	19900		80			+7
תדאו	875		6818	−30	−3.3	−10977

חשמל, אלקטרוניקה ואופטיקה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אלביט 3.0	487060		3	−9940	−2	+3
אליון 3.0	416138		3	+5138	+1.5	−1

מוצרי בניה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
א.מ. תעשיות 1.	214		28485	+5	+2.4	+25746
א.מ. אופ	734		3685			+6345
א.מ. אגח	137		8765	−8	−2.1	−9085
אקרשטיין 1.0	718	תב	6617	+37	+5.4	+14204
אקרשטיין 5.0	475		16479			−16748
אקרשטיין אופ'	661		8918	+31	+4.9	+12297
אקרשטיין אגח	141.5		75994			−43634
בר-כמן 1.0	1318	קב		+63	+5	+2501
בר-כמן 5.0	786	קב		+34	+5.1	+30702
כרומאגט 1.0	9249					−5.4
כרומאגט 5.0	4980		547			
מ.ל.ב. 1.0	1028	בו	100	+10	+1	+24
מ.ל.ב. 5.0	750	תב	42	−50	−6.3	−42

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
מוחל השק בתעש	645		1240	−80	−4.4	−724
מוסיקה ולמכן 1	21965	לב				
מוסיקה ולמכן 5	16000	שב				
אבן 5.0	1720		1273	+20	+1.2	+317

כימיה, גומי ופלסטיק

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אליאנס ב	2650		489	+50	+1.9	+300
גל תעשיות 1.0	924		1809	+20	+2.2	+1109
גל תעשיות 5.0	712		1772			+378
דקסטר 1.0	2525	בו	115	+25	+1	+118
דשנים 0.1	4337		119			−107
דשנים 0.5	1850		2630	+40	+2.2	+2995
חיפה כימ' 10.0	947		8003			−6783
ליפסקי 1.0	2700		313			−215
מקסימה 1.0	8120	שב				
מקסימה 5.0	6220			+120	+2	+64
נקה כמיקל 1.0	7050		177			−31
סנו 1.0	26200	תב	81	+1400	+5.7	+406
סנו 5.0	21580		91	+1000	+4.9	+177
פריקלאס	570		5810			+1808
פריקלאס אופ'	214		5730	+2	+0.9	+9550
קים כימיקל 1.0	5716		50	+166	+3	+187
תבגל 1.0	2529		307	+120	+5	+349
תבגל 5.0	1990		25	−40	−2	−25
תיא 5.0	4240		275			+135
פרוטארום 10.0	39650		209	+1250	+3.3	+174
תרל א 5.0	10111		10	−387	−3.7	−35
מבע ש	15816		934	+195	+1.3	−780
ים המלח	2886		2987	−12	−0.4	−2851
פטרוכימים 10.0	741		5912	+15	+2.1	−5473

עץ, נייר ודפוס

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
כתר	262		16903			+617
דפרון 1.0	8400		66	−155	−1.8	−46
דפרון 5.0	5325		20	+150	+2.9	+20
חבג. 1.0	9800		194	−150	−1.5	−217
יאה 1.0	1476		185	−59	−3.8	−185
לבידי אשקלון 1	660		3491	−20	−2.9	−4759
מולט ב 0.5	54000		19	+1000	+1.9	+6
סקנדיה 1.0	3252					+50
רים 0.1	485		821	+15	+3.9	+1334
רים 0.4	299		2147	+1	+0.3	+1197
תעל ב 0.2	17890		148	−460	−2.5	−74
מפעלי נייר 10.0	426220		18	+4220	+1	−7

תעשיות שונות

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אבירן 1.0	480		2081			+1038
אבירן 5.0	239		6738			−164
חרושת יהד	3250		335	+100	+5.2	+335
הגבפלק 1.0	1927		475			
הגבפלק 5.0	1350		1250			−230

שף נאמנות
בטחון
כלל
ניהול תיקי השקעות וניהול קרנות נאמנות בע"מ

השקעות בתעשיה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
כור בכ' ש	13400		721.8	+50	+0.4	+621.8
מרכזית ב 0.1	12200		78	+121	+1	−54
כלל תעש' 1.0	262		41105	+1	+0.4	−23470

חברות השקעה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
אמפיקר ש	8100		133	+90	+1.1	+77
אינקובה 0.1	75		45373	−4	−5.1	−55272
אלגר ש	16200		5	+700	+4.5	+126
אלגר מ	16000		10	+500	+3.2	+55
אלון מ	6001		288	+169	+2.9	+361
אמשר כב'	1030	תב	467	+80	+8.4	+1387
אפיק 1.0	425	לב				+117
אפיק 5.0	283	לב				+4767
גהלת 1.0	1288		630	−1	−0.1	−630
דנבאר 1.0	760		962	−30	−3.8	−1262
דנבאר 5.0	540		150	−12	−2.2	−450
החברה לישראל 1.0	5000		7808	+200	+4.2	+8075
החברה לישראל 5.0	5000		3380	+200	+4.2	+2876
הלפמן 0.1	122000		3.1	−1500	−1.2	−3.1
הלפמן 1.0 ש	25108		62			+115
הלפמן א 0.5	26342		84	+300	+1.2	+66
פעלים השק ש	986		8478			−9696
מזרחי השק ש	35600		28	+1100	+3.2	+68
מר השקעות	12223	שב				
חירון 1.0	2490		275			−73
חירון 5.0	1455		1284	+20	+1.4	+1265
ישום החזקות	245		14551			+1697
יצוא ש	13750		102	+100	+0.7	+44
ירדן א 0.1	1940	תב	133	+170	+9.6	+848
כלל 50.0	1330		2852	−10	−0.8	−1596
לנדקו 0.1	1243	בו	316	+100	+8.8	+735
לנדקו 0.1	641	קב		+30	+4.9	+3510
מגור 0.1	550		277			−77
מגור א 0.5	417		1764			−1764
מגור אופ	275		1691			+3118
אגח 1	124		4000	−1	−0.8	−5080
עוז השק ב 0.1	3650	בו	65	+36	+1	+16
עוז השק ג 0.5	2100		170	−110	−5	−441
פכה א 0.1	7910		41			−41
פנקו 0.5	6342		828	+302	+5	+356
פריון ב 2.5	15698	תב	721	+748	+5	+670
קרדן 1.0	100	תב	32179	−7	−6.5	−56209
קרדן 5.0	78	תב	32735	−8.5	−9.8	−34915
קרדן אופ	54	תב	90104	−6.5	−10.7	−143401
קרדן אגח	101.5		6500	−1	−1	−36530
אידיבי פתוח 2.0	10338		706	+178	+1.8	−442
אלרן ש	5790		259	+11	+0.2	−527
דיסקונט השק ש	2784		1280	+34	+1.2	+660
כלל 10.0	1317		6213	+23	+1.8	+2309
פז השק ש	3448		630	+172	+5.3	+485

נסחרות במט"ח

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בית מ			—	הפסקת	מסחר	—

חיפושי נפט

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
דלק נפט 1	5082		294	−98	−1.9	−296
דלק נפט 5	3270		636	−50	−1.5	−857
דלק חיפ' אופ 2	2454		500	−50	−2	−192
פז חיפושי נפט	33743		57	−500	−1.5	−103
יואל 5.0	774		23718	−15	−1.9	−24412
מגבג 1.0	6500		352	−340	−5	−217
מגבג 5.0	3210		356	−15	−0.5	−522
סיסאיל ב 0.3	7150		174	−140	−1.9	−164
נפטא ש	3111000		3	+60000	+2	+9

רשימה מקבילה

שם המניה	השער אתמול		המחזור שח ע"נ	השינוי בנקודות	השינוי ב-%	הצע/ביקוש שח ע"נ
בני הדר	146	קב		+7	+5	+787100
בני הדר אופ 1	98.5	קב		+7	+7.9	+704110
רשף	1078		3500	+11	+1	+1875
תבל	427		4753			
אלקל 5.0	145		7612	−7	−4.6	−2487
אלקל אופ	68		19118			−613
מלך	712		4000	−10	−1.4	−1800
מגמי טכנולוגיה	173		4824	−6.5	−3.6	−5143
מי זן	525		3534	−25	−4.6	−3994

שערי מטבע בינבנקאיים

אתמול, צהריים, 15.7.1987 באירופה

מסירה מיידית (ספוט)

1.6122/1.6152	$ ארצות הברית	לי"ש שטרלינג
1.8480/1.8490	מרקים גרמניים	ל־$1 ארה"ב
2.0802/2.0812	פלורינים הולנדיים	"
1.5408/1.5418	פרנקים שוויצריים	"
38.35/38.38	פרנקים בלגיים	"
6.1530/6.1560	פרנקים צרפתיים	"
1335.30/1336.30	לירטות איטלקיות	"
151.10/151.20	ינים יפאניים	"
1.2485/1.2490	$ ארצות הברית	לס.ד.ר.

שער הזהב 448.25 $ ארה"ב אונקיה לפרוין בלונדון? מסחר — שער הזהב 448.25 $ ארה"ב אונקיה לפרוין מקסינג

מסירה מאוחרת (פורוארד)

	לי"ש/$	מר"ש/$	מרג/$
1 ח'	1.6091/1.6103	1.5366/1.5379	1.8433/1.8445
3 ח'	1.6031/1.6044	1.5284/1.5297	1.8336/1.8348
6 ח'	1.5958/1.5968	1.5166/1.5181	1.8207/1.8221

הנתונים נמסרו על־ידי בנק דיסקונט לישראל בע"מ

גלגל הבורסה / יהודה שרוני

מותנו עליות השערים

מגמת עליות השערים בבורסה נמשכה אתמול, אם כי עצמתן היתה מתונה ביום לשלשום. שעריהם של 183 ניירות ערך עלו, מול ירידות שערים שנרשמו ב–104 ניירות ערך. מחזור המסחר במניות חד פעמיות הצטמצם והסתכם ב–14.3 מיליון שקל. בבורסה הורגשה אתמול נטייה מסויימת למכירות מצד מקורבים שהצטיידו בסחורה לפני שבוע, ועתה ביקשו לממש רווחים. תופעה זו ניכרה במחזור במהלך המסחר במר"ק ובמהלך המסחר הרב-צדדי. אם בסיבובי המסחר הראשונים במשתנים נטו השערים לעלות, הרי שבהמשך התהפכה המגמה. למרות זאת, היציבים נקלטו בדרך כלל ללא שינוי שער, למעט מספר ניירות ערך דליטרגוליות, או מניות ששערן עלה בעת האחרונה בצורה ניכרת. סוחרי הבורסה קיבלו אתמול בהבנה את המיתון בתנודות השערים. לדעתם, מגמת עליות השערים הסלקטיביות עשויה להימשך גם בימים הקרובים.

מדד	יומי	שינוי ב-%
מדד מניות כללי	128.67	−0.22
כללי ללא בנקים	142.01	+0.74
מדד אג"ח כללי	112.92	−0.24
אג"ח צמוד מדד	112.03	−0.28
אג"ח צמוד מט"ח	117.71	−0.11

התחרשו התנודות בבנקאיות

מגמת ירידות השערים במניות הבנקאיות התרפה אתמול, ורמת התשואה לפדיון חזרות את אם לגבה הסביר. ירידה חריפה במיוחד נרשמה במניית אי.די.בי. חלק מהיציבים אתמול נקלטו על ידי מנהלי קרנות הנאמנות, שנתנו אתמול מצבירה נוספת של כספים בהיקף של 5 מיליון דולר. מנהלי קרנות אלו מכרו את הבנקאיות כשרמת התשואה לפדיון היתה מתחת ל–11 אחוזים. המחזור בבנקאיות הצטמצם לעומת הימים האחרונים, והסתכם ב–2.6 מיליון שקל.

	תשואה שנתית דולרית ב-%
בל"ל 0.1	12.67
הפועלים ש	12.54
אי.די.בי. רג	13.16
דיסקונט א	12.21
המזרחי ש	12.54

ירידות במניות הנפט

אכזבת חלק מהמשקיעים בבורסה על שאתמול לא כונסה מסיבת עיתונאים כמוכנות, שבה אמורים להימסר פרטים על ממצאים חיוביים בקידוח עגור 1, ניכרה אתמול היטב למניות הנפט, והמחזור ההיצעים, שנקלטו בירידות שערים. מדד המניות של חברות וחיפושי הנפט ירד ב–1.94 אחוזים. ביקוש ביניתי בהיקפו למניית נפטא סופק בעלייה של 2 אחוזים.

התנהגות סלקטיבית בחברות

המניות הכברות התנהגו אתמול בצורה סלקטיבית. מאידך, במניות שבהן נרשמו בעת האחרונה עליות שערים, הופיעו אתמול היצעים. כך למשל, מניית דלק שעלתה במסחר במשתנים ב–1 אחוזים, ירדה במר"ק בשלושה אחוזים, ובסיכום הכולל ירדה ב–2 אחוזים. ירידת שער חדה יחסית של 5.2 אחוזים נרשמה גם במניית הכשרת הישוב. מאידך, עליות השערים בולק אחר של ניירות ערך נמשכו גם אתמול. מניית פז השקעות עלתה ב–5.3 אחוזים. מגמת הביקושים למניות החברה לישראל נמשכו אתמול ושתי המניות עלו ב–4.2 אחוזים.

המתנה למובה בגני הדר

הרווחת הכספים החיוביים שפרסמו שלשום חברת גני הדר היו עילה טובה להזרמת ביקושים גדולים מהרגיל למניות החברה. ביקושים אלה, שהוזרמו בעיקר באמצעות החברה לניירות ערך, לא סופקו. במניית החברה ובכתב האופציה נרשם קונים בלבד. פעילויות חריגות נוספות הראויות לציון הם רישום שער מוכרים בלבד בפעם השנייה במניית הראל מוסכי עדבה. רישום שער של קונים בלבד בפעם השנייה במניית לבוקר 5, ועליית שער של 7.2 אחוזים במניית שלדות ויתכן שהעלייה קשורה לגיוס ההון הקרוב של החברה.

מדד גבוה מהחזוי

מדד המחירים לצרכן הגבוה במקצת מהחזוי שפורסם אתמול עשוי לגרור היצעים מסויימים באגרות החוב צמודות המדד. יש לציין כי כבר אתמול הורגשה מגמה של מכירות באגרות החוב צמודות המדד, ושעריהן ירדו עד 1 אחוז. ירידות שערים חריפות במחזור נרשמו באגרות הדולריות מסוג ארמון, שירדו ב–5.90 אחוזים בממוצע. יש לציין כי רמת המחירות באגרות חוב אלה אינה גבוהה במיוחד, בגלל שמרביתן מוחזקת על ידי גופים מוסדיים. הטווח הקצר יחסית לפדיון באגרות אלה מביא להורשה בתנודות המחירים.

המק"מ חזר למימדיו

היקפי הפעילות במלוות קצרי המועד חזרו אתמול למימדיהם מתחילת השבוע. רמת התשואה לפדיון נותרה ללא שינוי, במחזור פעילות כולל של 3.1 מיליון שקל.

הסדרה	ימים לפדיון	שער	תשואה חודשית
747	6	99.74	1.33
757	13	99.45	1.30
817	20	99.15	1.31
827	27	98.95	1.20
837	34	98.65	1.22
847	41	98.40	1.20
917	48	98.10	1.17
927	55	97.87	1.20

הודעות בורסה

● אלרון מסרה כי קרנות הון סיכון מישראל, ארצות הברית, מערב גרמניה ויפאן השקיעו 2.65 מיליון דולר תמורת 57 אחוז בחברת הבת של אלרון "ראש גשליג.כמ".

● היום תוצגר חול לכהן כדירקטור היצגי בחברת תאת. להברה צורפו אריה בן כוכב וישראל אופן כדירקטורים חדשים.

● פרופ' אלכסנדר אבירם מונה אתמול למנהל הכללי של חברת אסותא, במקום ד"ר בנימין פריימן שפרש לגימלאות.

שערי קרנות הנאמנות

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
אב	5791.30	5712.28	13.74	0.24
אבוקה	571.14	564.28	6.57	1.18
אגוז	253.20	248.39	−0.31	−0.12
אייר	1651.39	1619.35	−1.58	−0.10
אודם	2926.92	2870.58	11.90	0.42
אופיר	1915.98	1878.73	−7.16	−0.38
אור	443.36	434.25	−2.43	−0.56
אוריון	152.44	149.42	−0.37	−0.25
אור-לי	273.90	272.04	0.14	0.05
אורן	802.01	786.65	−1.67	−0.21
אייל	3866.43	3792.19	−8.93	−0.23
אירוס	5552.42	5431.46	−24.09	−0.44
איתן	745.12	730.23	−2.28	−0.31
אלון	610.25	597.76	−1.47	−0.25
אלמוג	666.74	653.74	−2.05	−0.31
אליעם	103.69	101.43	−0.06	−0.06
ארז	392.63	385.13	3.16	0.83
אש	193.23	189.00	1.29	0.69
אשל	184.38	180.80	−0.51	−0.28
אתרוג	250.01	247.67	−1.26	−0.51
ברולה	2824.91	2771.00	6.80	0.25
ברוש	570.11	559.20	0.75	0.13
ברק	578.96	567.71	2.35	0.42
ברקת	303.90	302.50	−1.98	−0.65
גביש	1577.53	1547.25	−2.84	−0.18
גבע	1090.72	1075.20	−3.81	−0.35
גורן	435.27	427.13	−0.95	−0.22
גיא	10071.79	9923.19	−52.70	−0.53
גיל	3401.63	3338.85	−1.67	−0.05
גלית	617.48	610.02	−2.25	−0.37
דוברמן	428.59	424.53	0.81	0.19
דוכיפת	514.68	504.68	−0.38	−0.08
דולב	245.79	240.73	−1.27	−0.52
דורון	1497.97	1469.82	−4.72	−0.32
דותן	266.45	261.28	−0.77	−0.29
דליה	589.13	578.61	−0.79	−0.14
דרור	389.28	383.01	0.79	0.21

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
דקל	481.96	472.90	3.65	0.78
הדס	437.99	434.20	−0.64	−0.15
ורד	535.51	526.32	−1.17	−0.22
זהבית	2805.74	2745.32	19.42	0.71
זוהר	20689.22	20388.48	−81.45	−0.40
זיו	19160.41	18883.33	−80.21	−0.42
זמיר	574.79	563.62	2.92	0.52
חוחית	161.42	157.92	−0.68	−0.43
חליפין	133.19	132.62	−0.51	−0.38
חלמיש	207.89	206.93	−0.52	−0.25
חן	142.43	141.86	−0.46	−0.32
טופז	1461.34	1429.97	−3.66	−0.26
טל	6129.52	6053.41	1.41	0.02
יבול	432.03	423.83	−0.78	−0.18
יהלום	2677.42	2625.96	5.32	0.20
ימרות	428.65	424.50	2.06	0.49
יערה	427.36	418.26	−0.19	−0.05
כוכב	388.32	380.87	3.05	0.81
כחל	138.55	135.87	−0.82	−0.60
כלנית	647.95	636.17	−0.54	−0.08
כספית	260.38	259.15	−1.26	−0.48
כרמל	152.16	149.07	−0.44	−0.29
כתר	1202.59	1179.40	−2.21	−0.19
להב	4840.66	4750.87	−5.05	−0.11
למשקיע	122253.78	120231.59	22.00	0.02
לפיד	468.16	462.47	5.24	1.15
לקט	1808.66	1772.55	−1.89	−0.11
לשם	334.65	333.06	−1.02	−0.31
מבחר	1272.23	1247.86	−1.45	−0.12
מבטח	3718.75	3685.10	−14.34	−0.39
מגן	257.78	254.12	−0.69	−0.27
מגוון	3709.67	3675.68	−11.49	−0.31
מגל	399.70	396.24	−0.27	−0.07
מור	2131.60	2101.65	12.52	0.60
מורן	960.71	951.76	0.78	0.08
מנוף	27216.60	26778.47	41.90	0.16
מיתר	987.60	968.70	−5.16	−0.53
מעוף	4872.46	4780.28	8.46	0.18
מעיין	762.13	747.77	−2.42	−0.32
מקסם	343.40	341.77	−0.41	−0.12
מרגלית	1593.15	1561.99	−0.71	−0.05
מרווח	119.02	118.64	0.03	0.03
מרום	1272.60	1248.22	−5.19	−0.41

הקרן	מחיר יחידה	מחיר פדיון	השינוי נקודות	השינוי היומי אחוזים
נורה	28887.23	28477.18	−88.86	−0.31
נטיף	352.55	351.14	2.07	0.59
נטע	523.43	512.88	−0.24	−0.05
נילי	7122.29	7020.80	14.93	0.21
סביון	682.17	669.68	0.16	0.02
סגולה	136.29	133.59	−0.35	−0.26
סלע	339.46	337.86	−0.93	−0.27
סנונית	500.65	490.89	−2.26	−0.46
סער	414.27	406.71	0.52	0.13
ספיר	185.28	185.26	−1.25	−0.67
עדיה	404.01	396.52	1.28	0.32
עידית	885.59	881.63	4.92	0.56
עירן	488.24	481.76	−0.37	−0.08
ענבר	1277.22	1250.80	−5.52	−0.44
ענת	2733.72	2711.90	10.47	0.39
עפרוני	465.03	454.84	−1.34	−0.29
ערמון	139.01	136.45	−0.41	−0.30
פיא	1756.58	1722.86	1.49	0.09
צבר	587.30	575.80	−3.21	−0.55
צופית	510.68	500.72	0.67	0.13
צוק	118.68	118.21	−0.08	−0.07
צמיד	1066.53	1044.75	−3.51	−0.33
צמרה	562.32	554.59	0.78	0.14
צמרת	1877.93	1841.93	−8.10	−0.44
קלע	2429.17	2417.06	−0.61	−0.03
רותם	19960.51	19861.21	207.15	1.05
רימון	125.83	125.58	−0.37	−0.29
רקפת	818.27	804.89	0.89	0.11
רשף	415.25	406.48	−1.06	−0.26
שביט	423.48	415.36	−0.86	−0.21
שחם	334.57	331.82	−0.57	−0.17
שירה	468.16	464.96	1.30	0.28
שמיר	382.54	375.07	−0.79	−0.21
שנהב	950.37	937.04	3.92	0.42
שסק	1020.68	996.37	6.11	0.62
שקד	182.47	178.96	−0.33	−0.18
תאנה	269.02	266.67	1.97	0.74
תדהר	621.87	618.76	3.22	0.52
תירוש	515.79	509.58	−1.84	−0.36
תמר	226.44	222.22	−0.32	−0.14
תפוז	187.73	186.51	−0.77	−0.41
תרשיש	1438.62	1410.69	−3.62	−0.26
תשרי	508.89	501.91	−0.74	−0.15

שערי אגרות החוב

3% מלווה מדינה (100% הצמדה)

סדרה	שער	שינוי בנק
3601	38904	+19
3602	35855	+17
3603	34006	+19
3604	30043	−251
3605	27389	−237
3606	25772	−229
3607	24107	+14
3608	22788	+13
3609	21682	+13
3610	19902	−3
3611	19090	+45
3612	18805	+25
3613	18465	+9
3614	17469	+8
3615	16311	+9
3616	14797	+2
3617	14144	+176
3618	13061	−121
3619	12149	−172
3620	11731	+6
3621	11146	+6
3622	10053	+6
3623	9310	−88
3624	8766	−80
3625	8062	+5
3626	7458	+4
3627	7056	+4
3628	6465	+4
3629	6057	+3
3630	5727	+3
3631	5246	−18
3632	4940	−18
3633	4667	−17
3634	4111	+2
3635	3887	+2
3636	3744	+2
3637	3516	+2
3638	3274	+2
3639	3058	+2
3640	2506	+1
3641	2172	+1
3642	1952	+1
3643	1694	+1
3644	1493	−3
3645	1346	−3
3701	1124	+30
3702	843.2	+5.5
3703	746.4	−3.9
3704	658.1	−3.3
3751	545.7	−1.1
3752	155.1	— —
3753	133.6	+0.1
3901	128.9	−0.4
3902	122.7	−0.4
3903	121.8	−0.4
3904	119.8	−0.4
3754	120.9	−0.7
3755	116.4	−0.7
3756	112.5	−0.7
3757	110.2	−0.6
3758	107.9	−0.2
3759	107.4	−0.3
3760	109.1	−0.3
3761	106.7	−0.3
3762	103.9	−0.3
3763	100.7	−0.2
3764	98.1	−1
3765	95.7	−1
3766	94.5	−1
3791	102.2	— —
3792	100.4	+0.1
3826	121.3	+0.1
3827	118.9	— —
3828	114.8	+0.1
3829	112.5	— —
3830	110.6	+0.1
3831	110.1	— —
3832	111.8	+0.1
3833	109.3	— —
3834	106.4	— —

4.25% שגיא

סדרה	שער	שינוי
4101	361.9	−5.4
4102	142.3	−1
4103	140.5	−0.9
4104	136	−0.9
4301	136	−0.9
4302	129	−1
4303	128	−1
4304	125.9	−1
4105	113.2	+0.1
4106	110.2	+0.1
4107	106.8	+0.1
4108	104.9	+0.1
4109	101.8	−0.4
4110	100.6	−0.4
4201	127.2	+1
4204	118.2	+1
4205	116	+1
4206	112.3	−0.9
4207	111.9	−0.9
4208	113.5	−0.9
4209	111	−0.9
4210	108.1	−0.8
4211	104.7	−0.9
4212	103.5	— —
4213	101	— —
3213	196400	— —
3214	192300	— —
3501	184700	−1000
3502	183250	— —
3503	164200	— —
3504	165800	+2000
3505	156000	— —
3521	156501	+100
3522	150800	+100
3523	142101	— —
3524	141450	— —
3525	138600	— —
3526	139100	— —
3527	135600	— —
3528	131000	−1000
3529	131600	— —
3530	128500	— —
3531	135750	— —
3532	131700	+100
3533	130800	+199
3534	122350	−1651
3535	123401	— —
3536	123001	— —
3537	122100	−1251
3538	116001	— —
3539	116100	— —
3540	114900	+300
3541	111500	— —
3542	111380	— —
3543	105980	— —
3544	106635	— —
3545	103859	+58
3549	98091	+55
3552	90015	+50
3554	89825	+51
3555	89825	+51
3546	104100	+59
3547	103869	+58
3548	103754	+58
3550	98319	+55
3551	97958	+54
3553	88354	−1261
3556	84305	−1320
3558	84117	−1377
3559	81137	−1334
3560	76728	−1317
3557	85241	−693
3572	77395	−703
3561	77222	−681
3571	77003	−685
3573	77252	+36
3574	71233	+34
3577	74527	+42
3578	68662	+39
3575	71199	−456
3576	71000	−457
3579	68438	−435
3580	63942	+165
3581	58141	+155
3582	53608	+147
3583	49698	+84
3584	47254	+82
3585	44791	+79
3586	39997	−530
3588	39914	−545
3589	36443	−498
3587	40641	+23
3591	37824	+21
3592	36982	+20
3593	36921	+21
3590	36157	−688
3595	34422	−677
3594	34718	−491

5% מלווה פיתוח (ברירה כפולה)

סדרה	שער	שינוי
2001	155400	— —
2002	153500	−1500
2003	149200	−200
2004	148300	−800
2005	140900	— —
2006	140000	— —
2007	136100	−400
2008	137800	— —
2009	137900	+700
2010	136770	— —
2011	133100	−900
2012	133100	— —
2013	134000	— —
2014	131300	— —
2015	130300	— —
2016	131100	— —
2017	128500	— —
2018	131700	−800
2019	130500	−1000
2020	128900	— —
2021	127700	— —
2022	120100	— —
2023	118000	−2400
2024	112600	— —
2025	113400	— —
2026	113900	— —
2027	109200	— —
2028	111300	— —
2029	103300	— —
2030	105000	— —
2031	101300	— —
2032	109900	+47
2034	104182	+45
2033	99867	+2809
2035	91852	+2717
2036	89902	+47
2038	85659	+46
2040	82529	+44
2037	85942	+44
2039	82887	+43
2041	76557	+42
2052	70461	+35
2051	78480	+37
2053	74163	+858
2055	68540	+825
2054	67983	+57
2056	62930	+34
2057	63410	+699
2059	57673	+659
2058	59421	+29
2060	54911	+27
2061	41605	−541
2062	38013	−509
2863	34285	−502

רמון

סדרה	שער	שינוי
7001	263.6	+1.2
7002	255.5	+1.1
7003	240.7	−2.1
7004	222.2	−2
7005	218.3	−5.4
7006	203.9	−1.9
7007	191.6	+0.5
7008	182.1	+0.4
7009	176.9	+2.5
7010	166	−1.1
7011	156.6	+0.5
7012	151.1	+0.4
7013	145.4	— —
7014	124	−0.1
7015	107.1	+0.2
7016	106.5	+0.2
7017	105.8	+0.2
7018	105.6	+0.2
7019	106.1	+0.3
7020	105.9	+0.2
7021	104.9	+0.2
7201	103.5	−0.2

גלבוע

סדרה	שער	שינוי
6101	14038	+53
6102	8384	+23
6103	7414	−48
6104	6902	−56
6105	6542	−55
6106	6343	−4
6107	6108	−4
6108	4269	−78
6109	4059	−77
6110	3989	−76
6111	3356	−84
6112	3255	−83
6113	2214	−47
6151	858	+2.4
6152	821.7	+2.5
6153	703.4	+2
6154	692.5	+2
6155	447.7	+1.1
6156	372	+1
6157	276.6	+0.8
6158	262.4	+0.7
6159	221.2	+4.7
6160	206.1	−0.2
6161	198.9	−0.3
6162	179	+0.5
6163	166.4	+0.5
6164	160	+0.5
6165	148.8	−2.8
6166	142.2	+0.5
6167	139.1	+0.4
6168	137.2	+0.5
6169	129.1	+0.8
6170	121.3	+0.8
6171	88.3	+0.1
6172	87.1	+0.3
6801	93.7	+0.2

ארמון

סדרה	שער	שינוי
2508	114.9	−7.2

צמודות זהב

סדרה	שער	שינוי
5 יוד	122	+0.5

100% מט"ח

סדרה	שער	שינוי
אל אום	1357	— —
אלבים	220.5	— —
אלתא	1250	— —
אלטינם	2265	— —
טאיטקס	864	−14
תורד 84	100.5	— —
תורד 85	423	−2
חב היש	234	−2
דיס השי	201.5	— —
כור	177.5	−1.1
כלל	449	— —
מבצם ד	197.8	— —
מבצם מ	275.8	— —
מבצם י	319.1	— —
רד	120.2	— —
סול בנ	137.2	— —
תיעש	225	+0.8

מדד/מט"ח

סדרה	שער	שינוי
בל.ת.	142.4	+0.5
דיס השי	150.1	— —
כור	141.2	+0.6
כלל	183.7	+1
מב דיס	146.2	−2
משא מן	139.7	+0.1
משא מן	133	+0.5
משא מן	122	+0.5
לאומי	125.1	— —

שערי מטבע חוץ 15.7.87

המטבע	בנק לאומי מזומנים קניה	בנק לאומי מזומנים מכירה	בנק לאומי העברות והמחאות קניה	בנק לאומי העברות והמחאות מכירה	בנק הפועלים מזומנים קניה	בנק הפועלים מזומנים מכירה	בנק הפועלים העברות והמחאות קניה	בנק הפועלים העברות והמחאות מכירה	בנק דיסקונט מזומנים קניה	בנק דיסקונט מזומנים מכירה	בנק דיסקונט העברות והמחאות קניה	בנק דיסקונט העברות והמחאות מכירה	שער יציג	השינוי היומי
1 דולר	1.57	1.64	1.6030	1.6230	1.57	1.64	1.6050	1.6250	1.57	1.64	1.6020	1.6222	1.6130	0.0036
1 לישט"ש	2.52	2.64	2.5844	2.6166	2.54	2.66	2.5864	2.6187	2.54	2.66	2.5827	2.6152	2.6028	0.0044
1 מארק גרמני	0.85	0.89	0.8676	0.8784	0.85	0.89	0.8690	0.8798	0.85	0.89	0.8668	0.8777	0.8724	−0.0006
1 פרנק צרפתי	0.25	0.27	0.2602	0.2634	0.25	0.27	0.2611	0.2613	0.25	0.27	0.2603	0.2636	0.2621	−0.0002
1 גולדן הולנדי	0.75	0.79	0.7707	0.7803	0.75	0.79	0.7722	0.7818	0.75	0.79	0.7701	0.7798	0.7752	−0.0003
1 פרנק שוויצרי	1.02	1.07	1.0414	1.0544	1.02	1.07	1.0433	1.0568	1.02	1.07	1.0390	1.0521	1.0473	0.0004
1 כתר שוודי	0.24	0.25	0.2491	0.2522	0.24	0.26	0.2490	0.2524	0.24	0.26	0.2489	0.2521	0.2505	0.0001
1 כתר נורבגי	0.23	0.24	0.2372	0.2401	0.23	0.24	0.2376	0.2406	0.23	0.25	0.2371	0.2401	0.2388	0.0002
1 כתר דני	0.22	0.23	0.2286	0.2315	0.22	0.24	0.2288	0.2316	0.22	0.24	0.2284	0.2313	0.2298	−0.0003
1 מרק פיני	0.35	0.37	0.3581	0.3625	0.35	0.37	0.3582	0.3627	0.35	0.37	0.3574	0.3619	0.3600	0.0001
1 דולר קנדי	1.19	1.24	1.2126	1.2277	1.19	1.25	1.2148	1.2299	1.19	1.25	1.2119	1.2272	1.2212	−0.0003
1 דולר אוסטרלי	1.05	1.16	1.1328	1.1470	1.09	1.18	1.1332	1.1473	1.10	1.17	1.1303	1.1445	1.1418	0.0068
1 ראנד דרא"פ	0.51	0.61	0.7807	0.7904	0.47	0.79	0.7804	0.7902	0.49	0.69	0.7793	0.7891	0.7842	0.0007
10 פרנק בלגיים	−	−	0.4183	0.4235	−	−	0.4189	0.4242	−	−	0.4174	0.4226	0.4207	−0.0001
10 שילינג אוסטריים	1.21	1.26	1.2331	1.2485	1.21	1.27	1.2345	1.2500	1.21	1.27	1.2334	1.2490	1.2408	−0.0012
1000 לירות איטלקיות	1.17	1.23	1.1987	1.2136	1.17	1.25	1.1983	1.2133	1.18	1.26	1.1997	1.2148	1.2064	0.0009
100 ינים יפאניים	1.04	1.08	1.0602	1.0734	1.04	1.09	1.0611	1.0744	1.04	1.09	1.0595	1.0728	1.0677	0.0001

הכתב מן המקור (חותמת בכתב יד בערבית: مطابقة للأصل)

هكذا صدر الأصل

מכתבים למערכת הארץ

אורוול, בית ג'אן ודניאלה וייס

בשמורת הר מירון התרחשה אחת מהפרות הסדר החמורות — הגובלת במרידה במדינת ישראל. איש מחברי הכנסת לא גינה אותה. מערכת "הארץ" התייחסה בסלחנות, תוך גינוי למשטרה.

זאת בעוד שניפוץ בקבוקים ברמאללה בידי דניאלה וייס (נזק של 30 ש"ח לפי כתב האישום) זכה לגינויים חריפים, כונה פוגרום והושווה לליל הבדולח.

אכן, חזון אורוול מתגשם לנגד עינינו ועיתון "הארץ" תורם את חלקו בהשחתת האמת.

חיפה — יוסף משה

גם מלת הערכה לשב"כ

לדעתי אין עוד מוסדות רבים שמגיעה להם הערכה וכל הכבוד במידה כזאת כמו לשב"כ. מספר התקלות הקטן יחסית אינו מוריד מכבודם.

מאז ומתמיד לא ראו בנו הערבים בעלי זכות על ארצנו, אלא כובשים או משהו כמו הצלבנים. לצערנו, לא שינו רובם את דעתם זו עד היום והם ממשיכים לתמוך בטרור נגדנו. הודות לשב"כ שמצליח לגלות את רוב ההתארגנויות עוד לפני הביצוע, אנו יכולים לנהל את חיינו בשלווה יחסית. אין לי צל של ספק שרבים מבינינו לא היו עוד בחיים ללא פעילותו הברוכה והאמיצה של השב"כ. מותר להזכיר ליפי הנפש אשר מוצאים לנכון להשמיץ ולהתקיף את אנשי השב"כ השכם והערב, שגם מביניהם היו יכולים ליפול קורבנות.

יש להביא בחשבון שמכל שירותי הביטחון בארצות תבל, אין אחד שעוסק ללא הרף כמו השב"כ הישראלי. שום שירות גם לא יכול להצביע על הישגים מרשימים כל־כך כמו השב"כ. ואין לתאר בארצנו אפשרות שנהיה אפילו יום אחד ללא השב"כ.

הצעתי המגובבת לאותם משמיצים למיניהם ללמוד זאת, וקצת להתבייש על שהם מנצלים את חוסר יכולתו של השב"כ להגיב.

חיפה — ארנולד מרגלית

לסמן את רות המואביה

בקראי את המתרחש סביב הילדים המאומצים מברזיל והוספת הקידומת המיוחדת למספרי תעודות הזהות שלהם, אינני יכול להשתחרר מהרהורים מסוימים.

אני מצטער על שלא היו בזמנו, בעבר הרחוק, תעודות זהות ולא חשבו חכמינו על אפשרות אחרת לסמן את הבכורים, הגרים השונים כגון רות המואביה, האבוסים שאחרי דורות חזרו והצטרפו לעמנו, את צאצאי הכנענים, החתים, החווים, הפריזים, הגרגשים, האמורים והיבוסים...

הצער שלי הוא על כך, שקשה היום לדעת מי הוא באמת יהודי אמיתי, נקי וטהור ושלא דבקה בו כל טומאה רחמנא ליצלן.

זאת מתר. אולם מאידך, ייתכן דווקא שטוב שלא היה בזמנו כל סידור נאות לתת בהם סימנים, כי אלמלא כך, מי יודע, אולי היינו מוצאים היום שאחדים מחברינו הטובים ואולי אפילו מבין רבני ש"ס ור"ת, לא היו יוצאים בלתי ניזוקים.

אינני סטטיסטיקאי ואפשר שאני טועה בהרבה אחוזים (גם מעלה וגם מטה), אבל הרושם שלי הוא כי קיים ספק של לפחות 50% שאפילו אלה התובעים היום את סימונם בקידומת של ילדי ברזיל (אף שגוירו כהלכה) לא היו יוצאים נקיים וללא כל רבב. מבלי שאינו קידומת של הגברים, הקוקים, הסטורים או אחרים תרוח על ראשם.

רמת השרון — צבי ברלב

למנוע התבזות נוספת

במסגרה למנוע [illegible] לאומית נוספת הדגמה הצעת החוק לחון רוצחים יהודים והתמיכה בה של ראש ממשלת ישראל, כדאי להיענות מיד לדרישות התחייה, גוש אמונים וחלק מהליכוד בעניין ענישת טרוריסטים — ולהוציא לאלתר את שבעת השפוטים להורג.

כי אם לא, יבוא יום וחבריהם של הרוצחים הללו עוד יחטפו בני ערובה (ערבים, יהודים שמאלנים או סתם הילכיים?) כדי לשחרר את שותפים [illegible] הטרוריסטים חברי "המחתרת היהודית". ראו הוזהרתם.

ירושלים — פ. ארפם

היהודי לאנטישמים

פרופ' ארנסט נולטה מודה ל"הארץ" (27.5) על שאיפשר לו להשיב על מאמר של ד"ר גרוס. הוא פורש בפנינו את דעותיו, כך שלא נותר מקום לספק: האיש הוא אנטישמי והטענות כנגדו מוצדקות.

בשם מדע ההיסטוריה נכנס פרופ' נולטה לויכוח עקר עם ד"ר גרוס: האם היטלר היה יותר אנטי־קומוניסט מאנטישמי או להיפך, וכיצד פעלו אצל היטלר שלושת הכוחות המהלכים קסמים על נולטה — האנטישמיות, האנטיקומוניזם והחיפוש מרחב המחיה לעם הגרמני.

באיצטלה של איפול מנתחים מדעי קר הוא מנסה להסביר כי הכוח האנטי־קומוניסטי היה חזק יותר והכוח האנטישמי היה משני, וכל זה הופעל על־ידי היטלר לטובת "מרחב המחיה". פרופ' נולטה מנסה לעשות רושם שהוא משקיע מאמץ מחקרי רציני כדי לבדוק איזה כוח פעל על היטלר בעוצמה רבה יותר.

איש מאתנו אינו זקוק להסברים בפרשה שכזאת. היטלר חיפש את מלכות אלף השנים של הרייך הגרמני ורצה לעמוד בראשו. במצב הכלכלי הרעוע שהיה בגרמניה אחרי האינפלציה הדוהרת, בעקבות מלחמת העולם הראשונה, להיות אנטי־קומוניסט ולהבטיח עושר וכבוד לעם הגרמני היתה סיסמה מבוקשת למי שרצה לעלות לשלטון. היטלר היטיב להבין את הפסיכולוגיה של העם הגרמני וניצל את הרגשות האנטישמיים שהיו קיימים בליבו, השנאה כלפי היהודים ובכך לליכוד השורות סביבו ולקידום מטרתו.

פרופ' נולטה אינו מתבייש לספר לנו במאמרו היום, שגם הרוסים היו אנטישמיים וגם הם ועוד רבים אחרים עשו פוגרומים ביהודים — כלומר, לדעתו פעולה זו נגד יהודים היא מקובלת, ולגטימית ומה שמותר לרוסים מותר גם לגרמנים.

פרופ' נולטה אף מרחיק לכת: לדבריו, היטלר הוא "אידאולוג אותנטי" והפתרון הסופי הוא ה"חורש" של היטלר כיום לפוגרומים שערכו הרוסים. אלה הן סיסמאות חדשות, המזכירות את סיסמאותיו הידועות לשימצה של גבלס, כמו "העבודה משחררת" בשער אושוויץ.

מקריאת מאמרו של נולטה עולה שהיטלר הוא אידאולוג הראוי להערצה. כי הרי כמה אידאולוגים אותנטיים אנו פוגשים בימי חיינו? למושג כזה יש קונוטציה חיובית המעוררת פליאה והשתאות, שכן אידאולוגיה אותנטית היא תכונה ייחודית ביותר.

מאמרו של נולטה מסביר תפיסה שאינה רואה כל פסול באנטישמיות. זו לדבריו קיימת מקדמת דנא. אצלו קיימים רק מושגים טהורים כמו "פאשיזם" או "פאשיזם רדיקאלי", מושג מדעי כביכול שהומצא על־ידו כדי להגדיר את הצירוף של פאשיזם ואנטישמיות. האם הוא חושש שהמושג "פאשיזם אנטישמי" יעורר התנגדות כלפי "התיאוריות" ההיסטוריות שלו?

לכל המנסים לשכוח ולהשכיח את העבר, למגלי "גרמניה האחרת", אולי טוב שנדפס מאמר מעורר הסלידה של האנטישמי נולטה, כדי להזכירנו שוב ושוב כי גם בגרמניה של היום עדיין פועלים אנשים בעמדות חשובות למרי המנסים במלוא המרץ ללכד כוחות סביב אידיאולוגיה אנטייהודית, שהיא בעיניהם מובנת מאליה. וכדאי אולי להזכיר לקוראים כי האיש הזה עמד בראש המכון להוצאה לאור של כתבי תיאודור הרצל.

סביון — רחלי ארלמן

מחפשים את ותיקי "השומר הצעיר" ברומניה

[illegible] של יוצאי תנועת "השומר הצעיר" ברומניה התארגנה לצורך תיעוד תולדות התנועה, ריכוז כרטסת של חניכיה, עריכת מפגש ארצי בשנת ה־40 למדינת ישראל והוצאת ספר שישקף את פעולות "השומר הצעיר", "בני עבודה" ו"משמר" ברומניה.

אנו פונים לכל מי שפעל באחת מחטיבות התנועה ברומניה להודיע בכתב את כתובתו ומספר הטלפון שלו לאברהם (בומי) בראל, המרכז לתיעוד וחקר "השומר הצעיר", גבעת חביבה, ד.נ. מנשה 37850.

בומי בראל
הועד לחקר תולדות "השומר הצעיר"

מלון עמק נהריה

להשכרה
בחודשי אוגוסט — ספטמבר
דירת 2 חדרים במרכז לונדון
במחיר מציאה 400 דולר לשבוע.
03—344140, 03—254562

דרום אפריקה במחירי אירופה בתנאים מיוחדים.
מומחי "אופיר טורס" הכינו תכניות ביקור לדרום אפריקה, לבין שבועיים (עם אפשרות הארכה). יציאה שבועית עם SAA.
- המחיר כולל: טיסה הלוך ושוב, טיסות פנים, בתי מלון, העברות וסיורים (באנגלית).
- החל מ־\$1777 (הטיסות ב־6 תשלומים שקליים לא צמודים, בתוספת \$550).
- פרטים והרשמה: "אופיר טורס" ת"א בן יהודה 32 טל. 203777 - או אצל סוכן הנסיעות שלך.
SAA · אופיר טורס

קולנוע / רחל גורדין

רישאר אנקונינה (ימין) ומישל בוז'נה: המעבר בין חיי החסידים לבין מאורות הפשע

האל מתגלה בקומקום

"לוי וגולית", קולנוע לב, ת"א

"פולקלור" חסידי דרך עיניו של בימאי צרפתי. אלוהים מתגלה לחסיד באדי קומקום רותח או בשלט ניאון מהבהב, והורה־בלשית עשויה לאלאות עולה על עקבותיהם של פושעי סמים. כשעשה ז'ראר אורי את סרטו "רבי יעקב", עם לואי דה פינס, השתמש בהרבה סיטואציות קומיות קלאסיות, הצליח להפוך את אווילותו של הסרט למעבר. בסרטו "לוי וגולית" הוא נושא את עיניו גבוה יותר. קומדיה של מצבים כבר אינה מספקת אותו. היא "מכנית מדי", הוא טוען. בכתיבת התסריט, יחד עם דניאל תומפסון, העדיפו להעניק את הבכורה לדמויות על חשבון סיפור העלילה. התוצאה אינה מחמיאה לא לאלה ולא לזה. הדמויות נראות ומתנהגות כסטריאוטיפים קבועים, פרי דמיון מוגבל, ואילו הסיפור מפרך ואווילי, עם הומור קלוש. לאן נעלמו בריחות ה"סלפסטיק", המרדפים והעלילות המשעשעים, ה"מבניים", שעשו את "רבי יעקב" להצלחה קופתית? "לוי וגולית" מציע כתחליף תחנה חסידית "אותנטית" המסגלת להתערות בפולקלור היהודי בברט קיטש אמריקאי.

מאיר (רישאר אנקונינה מ"צ'או פנטן") הוא עילוי צעיר, שלבד מהיותו רב חכם בקהילה החסידית של אנטוורפן, עובר גם בליטוש יהלומים. אלבר (מישל בוז'נה מ"3 רווקים ותינוק") הוא אחיו של מאיר, המנודה מחיק המשפחה מאחר שסטה מדרך הדת ונשא גויה לאשה. זמן קצר לאחר נישואיו של מאיר נשלח החתן ה"טרי" לפאריס, כשבתיקו שלוש שקיות של אבקה לבנה — פסולת יהלומים המשמשת לשיוף [illegible] של "דנר". בלדרית סמים נוסעת באותה רכבת מתוקסת מן המבכורה על־ידי הסתרת 3 קילו קוקאין בכליו של הרבי הצעיר. בכך היא הופכת אותו לנושא לרדיפות מצד אנשי העולם התחתון והמשטרה, באלצת אותו להחליף את הפיאות והחליפה השחורה במכנסי ג'ינס, להתמודד עם פיתויי עיר החטאים, ולחפש מסתור אצל אחיו המודח.

רישאר אנקונינה, שעשה תפקיד יפה ב"צ'או פנטן", משכנע כאן הרבה פחות. הוא מצליח יותר כקורבן הסרסורים ועלוב נפש מאשר כרב חכם, שהכל משחרים לפיתחו. מישל בוז'נה וז'אן קלוד בריאלי בסדר ככל שמרשות להם הדמויות הדלות שהם מגלמים. כל הסרט קם ונופל על הפער בין אורח החיים הארוך של החסידים ובין מאורות הפשע והסמים בפאריס שאליהן מטלטל הגורל את הרב הצעיר. מאחר שעולם החסידות מוצג בסרט באור שטחי וקיטשי — גם כל היתר, במילא, חסר אמינות. התגלות האלוהים למאיר משה בקומקום הסנה אינה מצחיקה, אף לא משעשעת. וגם החוויה הבולטת בשירות המשטרה מבציעה על מגע מגוחך חסר כל חן. הפעם, לא כמו ב"רבי יעקב", אי אפשר להטיל בוזאור אחרי השר של אנטישמיות. או מזה

הארץ ממליץ

סרטי בידור

חנות קטנה ומבוהלת — (ת"א, חיפה) — בחור עני יוזם, בלוב, רינית סובה לב, וצמח אוכל אדם. מבכבים במרכז המסובך של פרנק עוז (אחד מיוצרי "החבובות"), שהוסר סרט אימים־כמו־קברט.

קרוקודיל דנדי (ת"א, ירושלים, חיפה) — קומדיה קופתית לכל המשפחה, על ציד תנינים קשוח תאורה עתונאית אמריקאית בערבה האוסטרלית, ומתבוננת זוכה בביקור ב"ג'ונגל" הניו־יורקי, והאהבתה.

בלוז לחופש הגדול (ת"א, ר־קוליה, חיפה) — "החופש הגדול" האחרון לפני גיוסם של בוגרי שמינית בישראל של 1970. סרט צבוע ויפה של רנן שור.

ימי רדיו (ת"א, חיפה) — קומדיה נוסטלגית של וודי אלן, על משפחה יהודיה בברוקלין של 1940.

חנות מעבר לפינה (ת"א) — קומדיה רומנטית, מ־1940, על זבן וזבנית בוחנות סידקית בבודפסט בבימויו של ארנסט לוביטש ("להיות או לא להיות")

גרופי החשק (ת"א, ירושלים) — סרטו המפסקים של ג'ים ג'ראמוש על שלישייה תמהונית בשולי החיים באה"ב, הבורחת מבית הסוהר ומנסה לחיות את חייה בדרך הפשוטה ביותר, הנוחה ביותר האפשרית. קומדיה דרומית.

שם הורד — (ת"א, ירושלים, חיפה) — סיפור מתח המתרחש במנזר במאה ה־14, לפי ספרו של ההסטוריון אומברטו אקו.

בקצב השעון (ת"א) — קומדיה בריטית על מנהל תיכון נפוח חשיבות, התועה בדרכו לוועידה חשובה. בביכוי של ג'ון קליז מחבורת "מונטי פייתון".

סרטים מיוחדים

מלון (ת"א, ירושלים) — משולש רומנטי, בקולנוע קרוב לשלמות של אלאן רנא, לפי מחזה תיאטרון מסוף שנות העשרים.

שיחות מלוכלכות (ת"א) — טאטירה קרירת שנונה, קבולה סירות, על אינטלקטואלים, מין, התפוררות התרבות המערבית, והפער בין הגוף ובין הדיבורים עליו.

תיאטרוני ישראל

העיר: יום ה' 16.7
תיאטרון הבימה
ברוך לברודני: 20.30
ושלום — 20.30
התיאטרון הקאמרי:
המלך ואני — אמפי חאמל: 20.00
רכוש נטוש — ת' ירושלים
תיאטרון העירוני חיפה:
מבט מהגשר — ת' חיפה
הבלשת הוקית — ו. טאלנב (08)
הקיץ של אביה — ת"א בתולסין ב' 21.00
הילד מאחורי העיטים — ת"א נוה צדק ב־21.00

אנשים ומחשבים — מרכז ההדרכה
קורס מעבד תמלילים
WORDMILL 4.18
קורס למתקדמים, ימים א — ב 19־20.7.87
קורס מחולל יישומים + DBASE III
ימים ה' 23.7.87
א־ב' 26־28.7.87
לפרטים, נא לפנות עוד היום
למרכז ההדרכה של אנשים ומחשבים
טל. 287560, 03—295148

הודעה המקומית לתכנון ובניה "אפיקי הירקון" רח' עבאדי — ראש העין כל 03/9361087
לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה 1965 ניתנת בזה הודעה כי לוועדה המקומית הוגשה בקשה לאישור תשריט חלוקת קרקע בסטייה מתכנית בנ' א פ 702/6 הבנויים בגוש 8883 חלקות 7 — 8 אשר בכפר קאסם
ח — ב 276 בגוש 8883 חלקות 7 — 8 הקלה בבניה המבוקשת. הרואה עצמו נפגע ע"י אישור התשריט רשאי להגיש התנגדות לוועדה המקומית בימים א', ג', ה' תוך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו.
בכבוד רב
עזרייה לאלו
יו"ר הועדה

בבית משפט מחוזי נצרת
תיק אזרחי מס' 226/87
התובעים 1) משה ליבוביץ 2) מניה הרמן
הנתבעים: עזבון המנוח [illegible] עבדאללה קאסם ד"ל ואח'
מהות התביעה ביצוע בעין ופסקין הצהרתי
הזמנה לדין
לעזבון יורשי המנוח זאב בן משה בורן ז"ל רח' עמוס 33 — תל־אביב 62495
הואיל והתובע הגיש לבית המשפט המחוזי בנצרת תובענה נגדך, כמפורט בכתב התביעה, הנך מוזמן להגיש כתב הגנה תוך 30 יום מיום פרסום לך הזמנה זו. והמשך עמוד במזכירות בית המשפט.
סעיד אבו זלאם
מזכיר ראשי
בית משפט מחוזי בנצרת
יום 6.7.1987

קבלת מודעות ללוח העיר
מ־08.00 — 21.00
פרסום בון
אשראי מיוחד!!!
03—738707, 03—735588/9
03—727630, 03—735590

מדריך הארץ

תורנויות

תורנות רופאים

המצאת רופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבקר בתורנות מד"א טל' 101.
מגן דוד אדום:
ירושלים 523133
תל־אביב 5460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052־541333
נהריה 823333
רחובות 08־451333
בת־ים 5511111
חולון 803133
לוד־רמלה 08־221022
באר שבע 057־74767
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית:
בימים א'־ה' — 8.00—20.00
ביום ו' — 8.00—15.00
טלפונים: 05־435300
שירות — שירות רפואי בייתי
(24 שעות ביממה, כולל רפואת שיניים)
ירושלים, מוקד יום — 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג — 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
תל־אביב, מוקד יום — 218820, 218898
מוקד לילה — 681011 מנוי 3752 ולהשאיר הודעה לרופא תורן מכון ב"ד
"שקט" — שירות רפואי לבתי שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 24—19:
טל' 03־7549111 "שקט" קוד מנוי 222 מרפאות שיניים לעזרה ראשונה תל־אביב:
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד הכספומט) טלפון: 294869, 03—285822

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00—24.00. אחרי יגנות בתאום מלפני בלבד: בר כוכבא 49 טלי 03־284649 פתוחה בימים אדה בין 21.00 עד 25.00 ימי ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים מ־15.00 עד 21.00
קשב לבית — שרות סיעודי לרפואה, טיפול וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052—548575
7549111 אינתורית 1500
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית:
(24 שעות ביממה):
ירושלים 227171
תל־אביב 5461111
ילדים ונוער 261113
חיפה 672222/3
נתניה 053־35516
באר־שבע 057־418111
מרכז רפואי באר־שבע 08־223958
מרכז סיוע לנפגעות אונס
(24 שעות ביממה):
תל־אביב טל' 234819
ירושלים טל' 02־245554
חיפה טל' 04־382611
מרכז סיוע למכורי להורין
משלם "מקבלים"
א ה' 11.00־13.00
ב ו' 16.00־18.00
טל: 220031
רח' באזל 13 תל־אביב
יד ביד — אוזן קשבת לילד ולנוער
תל אביב — לילד 226027 24 ש' ביממה
להורים, בימים ב', ה' מ־17.00־20.00
222752
ירושלים — 243358
חיפה הנדיה — 229488
הגליל המערבי 04־922222
קו אל"י — האגודה להגנת הילד
עזרה במצבי אלימות כלפי ילדים
16.00־20.00 א'־ה' 261070
ארם לשירות אדם — חברה סוקרית

לשירות הציבור כמים רק 24 שעות ביממה
טל' 03־5461727/8

תורנות בתי־חולים

תל אביב רוקח — וולפסון
איכילוב — ומגינית, כירורגית
ירושלים
שערי צדק — נשים, כירורגית, אורטופדיה
הדסה ע"כ — (ילדים, עיניים)
בקור חולים — וכגינית, א.א.ג

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב בבלי קודאל 1 פינת טולדנו
10 שד' בבלי 440332
קופ"ח כללית אבטכרים 7 325142
ירושלים כלה הכלל גזהר 6 224856
חיפה הנביא נחר' ונביא 35 558312
חולון אהרון הפיץ 52 889153
בת ים בני בת ים הנביאים 3 5515671
רמת גן הרצה בגבלסון 151 722271
נתניה נתניה הרצל 11 22842
פתח תקוה קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
הקריות מגיניה הגנן 24 ק. ביאליק 712674
רחובות כלליה בני משה 452581
חדרה קופ"ח כללית הסטדרלר 333884

דלת פתוחה

מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי — ייעוץ ומידע בנושא חברות, משפחה, מיניות — אבטבי מניעה. ימים ב' ב' ד' — 16.00־19.00.
רמב"ם 9, 5101511/2
חיפה ימים א' ו־ד' 16.00־19.00 וה' המשרד 14 טל' 381520

מרכזי מידע — אגר

02—304304 03—432277 04—549121

הסנה — מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

טלוויזיה

לימודית

09.00 טלטקסט
09.05 שעת כושר
09.15 קסים קסם
09.35 הלב
10.00 הרפתקאות באי הגנים
10.25 מיצוחים — שידור חוזר
10.55 בית הספר רדוף הרוחות
11.20 מבעם של דברים
14.00 טלטקסט
14.05 קשר משפחתי
14.45 צבע בגול
15.10 רחוב סומסום
15.40 מאניים שביה
15.45 שער כושר
16.00 והרה — שידור חי
17.00 ערב חדש

כללית

17.30 רייר ריך
18.00 התלתדרגלים — סדרה
18.25 פסוקי של מקום, הכרמל
18.30 (ע) קיצור החדשות
18.32 (ע) במגאזין לאצבות
19.00 (ע) מבט
19.30 (ע) חדשות
20.00 כותרות מבט
20.02 מבט, ספורט
20.50 נקודת חן
21.00 מבט לחדשות
21.30 תשדירי שירות
21.35 אף פעם לא מאוחר
22.00 זוגות מתחתנים — סרט
22.55 פרקליטי אל"איי — סדרה
23.40 הגיע זמן לשון החדשות הלילה

ערוץ 2

19.00 דוגמני יבפת לי
19.30 תצפית — זקנה
20.00 באולם בת־שבע
20.40 סוף 2

ירדן ערוץ 6

18.00 רחוב קילו (סדרה צרפתית)
18.30 תבנית בידור
19.00 חדשות בצרפתית
19.15 לקט שירים
19.30 חדשות בעברית
19.45 מגאזין ספורט
20.00 חדשות בערבית
20.30 בעלי ואני (קומי)
21.10 תהילת האיפור
22.00 חדשות באנגלית
22.20 סרט עלילתי באורך מלא

לבנון ערוץ 12

13.30 חיים אחרים (סדרה)
14.00 בערוץ 700
14.30 התעגלות
15.00 סרט: "בעקבות הצי"
17.00 הבית הבעוקף (מצויר)
17.30 היצורים הגלגים (לילדים)
18.00 משפחת ג'פרסון (קומי)
18.30 דוק (קומי)
19.00 חדשות
20.00 סקירות והכנרת קינג (בלש)
21.00 מסיפורי אגאתה כריסטי "קסמן הסמוי והרבגלואד"
23.00 בערוץ 700
23.30 חיים אחרים (סדרה)

רדיו

קול המוסיקה

06.01 צלילי בוקר
07.09 בהאגנה ניגונות
09.00 קונצרט בוקר
11.57 פינת השיר
12.00 מן הגרסים
13.05 בהאזנה ניגונות
16.00 אתנותא
17.30 קשת של צלילים
18.00 קונצרט קצר
19.00 מוסיקה קלאסית קלה
20.05 איתנהל'ר — רצף מוסיקלי
20.30 קונצרט מהקלטות באקוסטיקה הסימפונית ל־ים ריתמים
22.00 אנתולוגיה קטנה לשירה
22.30 מבאו והלאה
23.00 דור הזהב

רשת א'

16.05 ארץ לא נודעת
17.10 שירי עמים
18.06 בנות שרב
19.05 סיכום המשנה הזמנית
19.10 תבנית חג
19.20 פרקי היום בתנ"ך
19.30 שידורים לעולים
22.05 יש לי חלום

רשת ב'

18.06 צרקוד
18.45 היום בספורט
19.00 היום הזה
19.35 המבזק מסמעת
20.05 שרויות — פולקלור ועדות
22.05 מוסיקה לילית
00.05 זמן תבות
00.15 להיותנו בולום — שירים לסיומו של יום

רשת ג'

18.06 קול בו — שבועון פופ
20.05 לי ולך שיר הבינה
21.05 מופע רוק
23.05 מסביב לשנה

גלי צה"ל

18.05 שעה קלה על כלכלה
19.05 לקראת גיוס — עם הרמטכ"ל רב אלוף דן שומרון, הבנות אחרונות
20.05 יער משמורי
20.40 שירי לוהקות צבאיות
21.00 מבט לחדשות
21.30 אקורדיונים מסודרת
22.05 על הרבש ועל הביסקוט
23.05 עשרים הערב, היום שהיה
23.45 שירות הבות
00.05 צימשרי לילה מנלוות
02.05 לא רוצים לישון — מוסיקה
05.05 צלילי בוקר

שידור קבוע

רשת א'

07.30 דרך קל — עברית קלה
08.05 תנה
13.05 שירים עבריים
14.06 בראש צעיר
15.00 צבעי הקשת–שירים לאחר הצהריים
15.27 האנציקלופדיה המתנה

רשת ב'

07.00 הבוקר הזה
08.00 עיסים עיין
09.05 ביקור בית
10.10 כל צבעי הרשת — [illegible]
12.10 אלראלף ביל

רשת א'

14.05 בתוך ההיסטוריה, המנוסים
14.06 לראות לאו לא־תרבות המנגנת
14.30 בת צחוק–חמי החומר
15.05 רגעי קסם
16.05 תנוחה הארץ–שירים עבריים
16.35 קראתי שמר–קוראים מאלינים
17.05 זמן בלילה
17.30 על ממסרים ואנשים

רשת ג'

06.05 בזמרה לאורה–להתים
07.05 שיר בבוקר–בבוקר–שיר
09.05 בוא לי — עם [illegible]
10.05 שיחה — שקה של לביטלס
11.05 שלושים בגל — עם יוקר אביב
13.05 כל טוב — מבטים והערשות
14.06 כמו בג — עם [illegible]
16.05 מוסיקה לענין
17.05 בשקמים — עם מיכל שמואלי

גלי צה"ל

06.05 אנציקלופדיה משודרת
06.30 בוקרים עין־מידע ומוסיקה
07.47 עשה אתה שבע
08.05 בוקר־טוב ישראל — אקסקאלית
09.05 אילה בוקר
10.05 המסקת ערבי
11.05 נכון לעכשיו
13.05 מקום טוב באמצע
14.05 יום יום רע
15.05 בקצב הקטנים והמבוגרים
16.05 ארבע אחר הצהריים–שירים
17.00 ערב טוב ישראל

שידורי צה"ל 2

19.05 דדיו, דיוו
20.05 כאטאבה בבטיה
22.05 על הרבש ועל הביסקוט
23.05 לילה לילה

קולנוע

תל־אביב

[illegible]

ירושלים

[illegible]

חיפה והסביבה

[illegible]

הרצליה

[illegible]

רמת גן

[illegible]

חולון

[illegible]

רחובות

[illegible]

כפר סבא

[illegible]

טבריה

יד לבנות — 007 באזור הסכנה 7.15, 9.30

נתניה

[illegible]

עכו

אורנים — 007 באזור הסכנה 7.30, 9.30

רמלה

הייכל התרבות — אל תיגע לי לבן 7.30, 9.30

חדרה

[illegible]

בת־ים

[illegible]

רמת השרון

[illegible]

פתח־תקוה

[illegible]

עפולה

[illegible]

בית־שאן

[illegible]

מכרזי השלטון המקומי
פרסום מס' 269/87
להלן תקציר מכרזי הרשויות המקומיות

תנאי התשלום: במשרד בנק המכרזים. נוסח מלא של כל מכרז נמצא לעיון ברשות המקומית המפרסמת. מסמכי ומפרטי המכרזים ניתן לרכוש ברשות המקומית במשרדים הנקובים בטבלה. נוסח המכרזים — באחריות הרשות המקומית המפרסמת.

שם הרשות המקומית	מספר מכרז	מחיר מכרזים	שם המכרז	מועד אחרון להגשה	מלמון ומען לפרטים	ראש הרשות המקומית
ע. חיפה	34/87	177	ביצוע עבודות פירוק השלמת קטעים בכבישים במקומות שונים בעיר	4.7.87	אגף דרכים ותנועה, היכל העיריה	א. גוריאל
ע. חיפה	35/87	177	ביצוע והתקנת מתקן תאורה ברשת אשכול — שלב ב'	4.8.87	היכל העיריה חדר 501	א. גוריאל
ע. כפר סבא	261/87	150	הסעת תלמידים למוסדות חינוך בשנה"ל תשמ"ח	27.7.87	המח' לפיתוח ותחזוקה	י. ולד
ע. קרית אתא	5/87	100	החלפת קוי מים פנימיים	29.7.87	מזכירות העיר טל' 04־444555	י. ברדיאל
מ.מ. אור יהודה	5/87	50	הובלת שלטים משולבים בפרסומות	24.7.87	מח' מכבית טל' 354111	י. מוטרובה
מ.מ. בית דגן	3/87	100	הסעת תלמידים למוסדות חינוך	31.7.87	מזכירות טל' 984104, 984215	א. דורון
מ.מ. מגשת מעמן	3/87	200	בניית מרכז פיס קהילתי (סיור ב־21/7 שעה 10)	24.7.87	מזכירות המועצה טל' 04־932403	מ. זמיראות
מ.מ. יקנעם עלית	13/87	200	פיתוח שצ"פ ל־60 יחידות	31.7.87	מחס מכבית טל' 04־893127	א. גבריאלי
מ.מ. יקנעם עלית	14/87		הסעות תלמידים	24.7.87	מח' חינוך טל' 04־893127	א. גבריאלי
מ.מ. מכבית בניה	7/87		מכירת רכב טנדר 1600 שנת 1983	31/7/87	מזכירות המועצה טל' 08־411001	ר. אחיל
מ.מ. רמת השרון	85/87	50	ניקוי קווי ביוב ניקוז ויקון בורות מבונים	2.8.87	גב' לאה 491121	מ. זורבין
מ.א. גזר		10	ביטוחים לרכב המועצה	15.8.87	מזכיר המועצה טל' 410185, 410197	ע. שרשון
מ.א. גזר	7/87		מכירת אוטובוס סייפר שנת ייצור 1974	31.7.87	מזכיר המועצה טל' 410185, 410197	ע. שרשון
מ.א. הגלבוע	1/87	150	שיפוץ כבישים פנימיים במושב ברק	31.7.87	מח' מכבית טל' 06־551777	א. ייטב
מ.א. לכיש	2/87		מכירת מיניבוס פולקסווגן דיזל 35 שנת 80	24.7.87	רכז רכב טל' 051־48171	מ. אהובנבה
מ.א. משגב	2/87		מכירת רכבי: 1) רנו 4 74 2) רנו 4 81 3) רנו 4 83 4) 2 מגרי קרייזס ליילנד 83 5) בי.אם.בי.מטרי 84	28.7.87	את הרכב ניתן לראות בתאריכים 19—24 ביולי בתאום עם מח' רכב בטל' 04־902316, 982346	א. רז
מ.מ. מעלה אפרים	4/87		מכירת 6 מושבים 64פיי 2 מושבים 4032 כנן מרפסה רב צבים	31.7.87	טל' 941949	ת. אביב

משרות פנויות בשלטון המקומי

שם הרשות המקומית	מספר מכרז	מחיר מכרזים	שם המכרז	מועד אחרון להגשה	מלמון ומען לפרטים	ראש הרשות המקומית
מ.מ. יהוד	16/87		ניהול הקונסרבטוריון למוסיקה ומגמה התזמורת הייצוגית	29.7.87	מזכיר המועצה טל' 03־5363682/5	מ. ליניק
מ.מ. יהוד	17/87		מנהל האגף לחינוך ולתרבות	29.7.87	מזכיר המועצה טל' 03־5363682/5	מ. ליניק
מ.א. עומר			1) מדריך לירוקה 2) מדריך לצעירים		טל' 057־945057, 942595	ש. גולמה

החברה למשק ולכלכלה של השלטון המקומי

הארץ

1.50 ש"ח יום ו' כ' בתמוז תשמ"ז, 17 ביולי 1987 VOL. 68/20737 JULY 17 1987

(כולל מע"מ (באילת 1.30 ש"ח))

לא הממשלה תמנע תאונות!

העדר השקעות בתשתית התחבורתית, הוא אולי הגורם העיקרי לצמיחה המהירה בי מספרן של תאונות הדרכים. קצב סלילתם של כבישים חדשים, חידושם של מבנים תחבורתיים "ותיקים" מפגר בהרבה אחר הגידול המסחרר במספר בלי הרכב.

ומכיון שמשאבי המדינה מצומצמים (גם המעט שנותר מושקע בפרוייקט "ראוותני" או לתמיכה באינטרסנטים שונים) הגיע הזמן לנטוש את האמונה שעל הממשלה לעשות את הכל, ולאפשר ליוזמה הפרטית (מקומית או זרה) לסלול כבישי אגרה ולפתח רשת רכבות מהירות.

עיני מפלגת המרכז

אל קוראי הארץ

"הארץ" מופיע היום ללא החלק החדשותי בשל שביתה שהוכרזה על ידי העתונאים.

עם קוראינו הסליחה.

הנהלת הארץ

הלוח הארצי — כל העיר — ירושלים

דירות למכירה

דירות לשכירה

1—1.5 חדרים

2.5—2 חדרים

3.5—3 חדרים

4 חדרים ויותר

דירות בשכ"ח

דירות בדמ"פ

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

וילות ובתים

קבלנים מציעים

אל על

עיר	מינ'	מקס'		מינ'	מקס'
אמסטרדם	14	18	גשם	15	20
אתונה	24	34	בהיר	–	–
בוקרשט	21	32	בהיר	–	–
בריסל	14	18	גשם	13	22
וינה	19	25	מ"ח	15	29
ז'נבה	17	20	גשם	18	26
לונדון	14	17	גשם	12	19
ליסבון	18	13	מ"ח	17	26
מדריד	17	22	ס"ד	16	31
ניו־יורק	18	26	מ"ח	17	27
פאריס	13	18	גשם	17	27
פרנקפורט	17	24	ס"ד	18	29
ציריך	18	24	מ"ח	–	–
קהיר	22	34	בהיר	21	35
קופנהאגן	17	24	ס"ד	14	21
רומא	20	30	מ"ח	18	33
שטוקהולם	10	20	מ"ח	19	21

EL AL אל על

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של מייסד מפעלנו

בונים גוטרייך

ההלויה תתקיים היום יום שישי כ' תמוז תשמ"ז 17/7/87
בשעה 12.15 בצהריים בבית העלמין בקרית שאול.

נפגשים ליד השער.

מצבעת טקסטיל בת־ים בע"מ
חוטי טיב בע"מ

נפלה עטרת ראשנו
אנו מודיעים בצער על פטירתו של אבינו וסבנו היקר באדם

מרדכי קאופמן

בן ר' חיים

ההלויה תצא היום יום שישי כ' בתמוז תשמ"ז 17/7/87
בשעה 12.00 בצהריים ממושב עדנים אל בית הקברות החדש בנוה־הדר הוד־השרון.

אוטובוסים יעמדו לרשות המלוים
השבעה במושב עדנים

המתאבלים:
בניו יוסף, יעקב, שרגא וחיים וב"ב

בצער רב אנו מודיעים על פטירתה של אשתי, אמנו וסבתינו היקרה

מלכה גרוסמן ע"ה

ההלויה תתקיים היום יום שישי כ' בתמוז 17.7.87
בשעה 1.00 בצהריים בבית העלמין בחולון.
נפגשים על יד השער החדש

המתאבלים: בעלה זאב
בניה וכלותיה: אברהם וניצה גיל
אלי ויהודית גרוסמן
אילן ומרים שגב
נכדיה ניניה
וכל בני המשפחה

בצער רב אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו סבנו ואחי האהוב והיקר

בונים גוטרייך

ב"ר יוסף ז"ל

ההלויה תתקיים היום יום שישי כ' תמוז תשמ"ז 17/7/87
בשעה 12.15 בצהריים בבית העלמין בקרית שאול
נפגשים ליד השער
יושבים שבעה בבית הבן רח' עוזיאל 8, בבלי, תל־אביב.

אבלים:
בנו וכלתו: יוסף ואתי גוטרייך
בנו וכלתו: שרגא וברוריה גוטרייך
נכדיו: אהוד, אסף, מיכל, יעל ותמר
אחיו וגיסתו: פנחס ושרה גוטרייך וב"ב

مطابقة للأصل

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

הסקר הרוסי והשקר המוסכם

המשלחת הקונסולרית הסובייטית אינה אמנם "ביג דיל", אבל באין שריה, גם מנהל אגף קונסולרי — כביקור גלוי ראשון אחרי עשרים שנה — אינו ראוי לתנועת ביטול. אילו הציבה הממשלה את קבלת אשרות בעבור פקידים ישראלים כתנאי למתן אשרות לסובייטים, כפי שדרשו מספר שרים, היו אנשי פוב וחבריו נשארים במוסקווה. אולם הקבינט השתכנע כי הצהרות עקרוניות לחוד והצבת תנאים בפני מעצמת-על לחוד, והמשלחת קיבלה את האשרות בלי שהבטיחה לשמור על הדדיות.

סקר הרכוש הוא שקר מוסכם בין בריה"מ לישראל. מגרשיה של בריה"מ ואורחיה המתגוררים כאן, מעניינים את הקרמלין כשלג דאשתקד. לשני הצדדים ברור שאין זו אלא סיבה נוחה לביקור גישוש ראשון של פקידים סובייטיים בירושלים, מעין בלון ניסוי. הואיל ודי במשווה הוד כדי שיאשר עיסקת ישלח את יועצו, פארוק קדומי, להכשיר את הקרקע לקראת ביקורו במוסקווה. באש"ף לא יצטערו אם ישראל תפגין שרירים ותעשה עניין מסירובם של הסובייטים לאפשר לפקידיה לטייל במוסקווה.

הרוסים עוקבים בדריכות אחרי תגובותיהם של ידידיהם הערבים. אם יעבור הביקור בשקט יחסי, הם ימשיכו בהתקרבות הדרגתית והזהירה לישראל. המזכיר הכללי מיכאיל גורבצ'וב טרוד בעיקר בבעיות כלכליות ובמאבק נגד הביורוקרטיה הרקובה והשמרנית. אין לו עניין לפתוח חזית גם עם בני-בריתו המסורתיים כמו סוריה, לוב ואש"ף.

אין מקום להפריז בחשיבות הביקור, אולם במפלגת העבודה אמרו השבוע ששמעון פרס הפריז דווקא במאמציו לגמדו. יצחק שמיר ידע להתחמק עד עתה מתשובה ישירה על השאלות הזהירות של התקשורת בעניין ההדדיות. השר משה ארנס, שדרש בשעתו להתנות את מפגש הלסינקי בשחרור אסירי ציון, אמר לי כי כיוון שהם כבר כאן, אין טעם רב בהכרזות דרמטיות. יש איפוא סיכוי לאירוע שיולי 1987 יירשם כמועד הפסיעה הראשונה לקראת ההפשרה בין מוסקווה לירושלים.

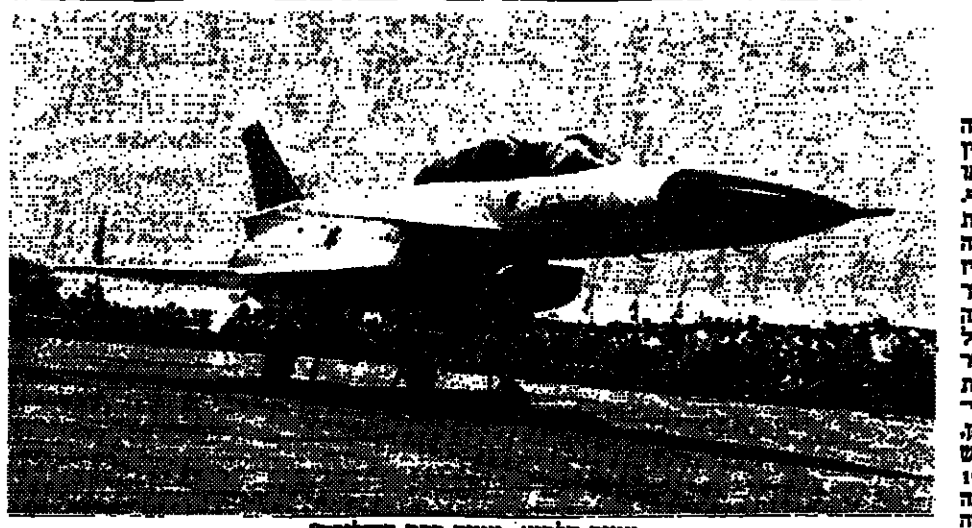

מטוס הלביא: מטוס קרב דהלוקס?

החזית השלישית של פרס

כאשר שמעון פרס היה טרוד במשא ומתן המדיני עם ירדן, הוא לא נתן די את דעתו על הזירה הפנימית. בממשלה ומצא עצמו תקוע עם ניירי-עמדה שאין בידו לממשו. אפשר היה לצפות מראש לצרות מהאגף הדתי בכנסת, שהסיכוי לשלום אינו שקול לדידו כנגד עוד כמה שקלים לישיבות או חוק גיור כהלכה. ניתן היה אפילו להבין, שהרשימה המתקדמת לשלום תוסיף לייצג באמנה את חזית הסירוב. קשה, כמעט בלתי-ניתן להיווי היה המכשול המפ"מי.

בשבועות האחרונים נגוזו התקוות במערך לברית חדשה עם ש"ס. העיניים היו נשואות איפוא לגאולה כהן ורפאל איתן הציבים. כפר לו מוכן פרס ללכת לבחירות דרך הצעת-חוק של סיעת "התחיה" ו/או "צומת" לפיזור הכנסת והקדמת הבחירות, במחאה על הקפאת ההתנחלות בשטחים. במערך הניחו כמובן מאליו, כי כל חברי האופוזיציה ירימו את ידם בעד הפלת הממשלה, סיעה סיעה וטעמה עמה.

כאן נכונה לפרס הפתעה מכיוון לא-צפוי. סיעת מפ"ם, שותפתו עד לפני שנתיים וחצי, הודיעה כי לא תצרף את ידיה למצביעים בעד חידוש ההתנחלות. ראש הסיעה, ח"כ אלעזר גרנות, לא חשך אמנם את שבטו מממשלת האחדות, אך הסביר כי בעניין מהותי כזה אין מפ"ם יכולה להצביע עם חסידי ארץ ישראל השלמה. כראוי להכיר, כי בניגוד לאיראמן, אין הצעה לפיזור הכנסת צריכה להיקבע בעילה כלשהי. כל חבר כנסת יכול למצוא בה כל אשר עולה ברוחו.

אין זו הפעם הראשונה שמפ"ם מעלה את המטרה על מזבח העקרונות. היא נהגה כך כאשר פרשה מהמערך ואילצה אותו לבסס את ההסכם עם הליכוד על רוטציה בין יצחק שמיר לשמעון פרס. אלמלא פרשה, היתה סיעת המערך מחזיקה בבכורה וזוכה בראשות ממשלה שלמה. בליכוד טענו לאחר פרישת מפ"ם, כי הם עושים טובה לפרס בהסכימם למינויו לראש ממשלה במחצית הראשונה של כהונת הממשלה.

ראשי מפ"ם טענו בשעתם, כי מוטב למצות את המאמצים להרכבת ממשלה צרה בשיתוף המפלגות הדתיות, אולם גם לכך לא נתן יעקב חזן את הסכמתו, בטענה כי המחיר בתחום הדתי יהיה כבר מגשוא. ראשי העבודה התנחמו כמעט באותה ראשי מפ"ם לכל יפרשו, והסבירו לאיש הכלכלה של הקיבוץ הארצי, רב פלג, את המחיר הכלכלי-חברתי — נושא מהותי כל-כך למפלגה זו — של הולשת מעמדו של המערך בממשלה.

במחצית כהונתה של ממשלת האחדות התבוננה מפ"ם מן הצד כיצד פרס מוציא את צה"ל מלבנון ומפשיר את היחסים עם מצרים, על אפם וחמתם של כמה מראשי הליכוד. אפשר בהחלט שתמיכתם של שישה חברי-כנסת נוספים היתה מסייעת לקצר את נתיב היסורים בממשלה ובקבינט.

האופוזיציה לא היטיבה עם מפ"ם. יוסי שריד ושולמית אלוני מר"ץ, מרדכי וירשובסקי משינוי ואף חיים רמון מהעבודה נושאים בעול המאבק נגד הממשלה בכשרון רב יותר מגרנות, ויקטור שם טוב וחייקה גרוסמן (יוצא מכלל הוא יאיר צבן).

הבחירות לכנסת הי"ב: הסקרים האחרונים מלמדים כי מפ"ם איבדה מכוחה לטובת ר"ץ אפילו בקיבוצי השומר הצעיר. מפלגת העבודה אינה ששה להקצות להם שוב את נתח המנדטים שהורגלו אליו עד הפילוג האחרון, ומותר לחשוד כי הצירוף של שני גורמים אלה מנחה את מפ"ם בהחלטתה להחמיץ — מתוך עיקרון — את ההזדמנות הבירה לפתוח בשיחות שלום עם ירדן. מי יאמין לגרנות, שסלידתו מהעילה של התחיה להפלת הממשלה גברה על התיעוב מממשלה, שראשה מצביע בעד חוק הגנה להוצאי ערבים, ושתחזור אחרי כל בדל-כיתה הביל את ממלא-מקומו למסור שמורת-טבע לפורעי חוק דרוזים. מכל מקום, החיבור הבלתי טבעי של "התחיה" (אם לא יעלה בידו של ראש הממשלה להניעם מהקדמת הבחירות) ומפ"ם הוא בשלב זה גם בלתי-נמנע בנוסחה שתוצאתה בחירות.

את החשבון הפשוט הזה יודעים גם במפ"ם.

החשבון והפחד

ביום ראשון תדון הממשלה, אולי אפילו תחליט, על גורלו של הלביא. בין השרים יימצאו רובים נאמנים של שדולת התעשייה האווירית. מנגד יציגו שרי הביטחון והאוצר את המחיר הביטחוני והכלכלי החמור, ובתווך ראש הממשלה וממלא-מקומו עם הלביא המצומק שלהם. דמות אחת, חיונית מאד לדיון, לא תהיה נוכחת בישיבה — שר ההגנה האמריקאי כספר וויינברגר.

ברם, יודעי דבר בירושלים מבטיחים כי אם יוחלט להמשיך בפרויקט, יישמע קולו. ועוד איך. וויינברגר ממתין לממשלה הזו בפינה זה זמן רב. עמיתו-יריבו ג'ורג' שולץ השביעו מרורים בשנים האחרונות בכל הקשור לישראל, וכפה עליו "להוריד פרופיל". הלביא נותן בידו הזדמנות נדירה לשחרר את השסתום. התעלמות ישראלית מהסתייגות אמריקאית חד-משמעית מפרויקט שרובו נשען על תמיכתנו, תזכה לתגובה הולמת. וויינברגר, כך למדנו ממקור בטוח לשופטו של ג'ונתן פולארד, יודע להשיב בעיטה שורה.

מי שצריך לדעת — לרבות שמיר — יודע שמחירו של הלביא יהיה גבוה בהרבה מהמיליונים שעוד יזרמו לשלבי התכנון והביצוע. למחיר הזה צריך להוסיף את איומיו הרציניים של וויינברגר להפסיק לאלתר את כל הפרויקטים המשותפים בתחום הצבאי (יבשתי, ימי ואווירי) המתוכננים לשנים הקרובות. גם לחשבון הזה יש מימד צבאי, כלכלי ומדיני לא מבוטל.

נראה שאי-אפשר להתעלם כל הזמן מכל ידידיה של ישראל מעבר לאוקיאנוס. יצחק שמיר למד זאת בשיחה קשה עם אישים יהודיים חשובים שביקרו באחרונה בארץ. האורחים (שאינם "מפאי-ניקים") וביקשו להישאר עלומי-שם, אמרו לראש הממשלה כי הוא מצטייר בעיני הציבור האמריקאי כמי שעומד בדרכו של שמעון פרס ומכשיל כל ניסיון להידברות עם הערבים. שמיר ביקש להסביר כי גם הוא רוצה בשלום, חזר והזהיר מפני ועידה בין-לאומית שתהיה מלכודת לישראל ותזיק למעמדה של ארה"ב באיזור. האורחים לא השתכנעו. הם הרגישו כי שמיר מסתפק בהכרזות לאומים ואינו מציע חלופות רציניות לוועידה הבינ"ל. כמו בעניין הלביא, נדמה שהאמריקאים מקדימים להבין כי באותה מידה שאין מטוס קרב דהלוקס, כך אין גם שלום דהלוקס.

החשבון אחרון: מיתוס יהודי. בצד כל הנימוקים היהודיים הלאומיים, מעורב בעניין הזה גם חשבון בנק לאיקטן. כידוע, נשען פרויקט שיקום השכונות — בן טיפוחיו של הליכוד — על כספי יהודי-אמריקאי. ידוע גם שרוב יהודי ארה"ב אינם שייכים לזרם של פרי-ראת-פרוש ואף לא לתנועת "המחיה". לדידם של אותם תורמים, חוק בתי-הדין הרבניים ששמיר מבטיח לש"ס לעשות למענו ימים כלילות, מוציא אותם מכלל ישראל. אין זו עוד ספקולציה עיתונאית — הפעם נחושים רבים מהם ברעתם להדיר את כספם ממדינה שאינה מכירה באלפים מבאצאיהם כיהודים. שמיר לא יוכל לומר לאנשי השכונות "לא ידעתי".

מתח גבוה בחב' החשמל הירושלמית

שר המדע גדעון פת הגדיר כ"מטופשת" את החלטת הקבינט להאריך את תוקף הזיכיון המצומצם של חברת החשמל המזרח ירושלמית.

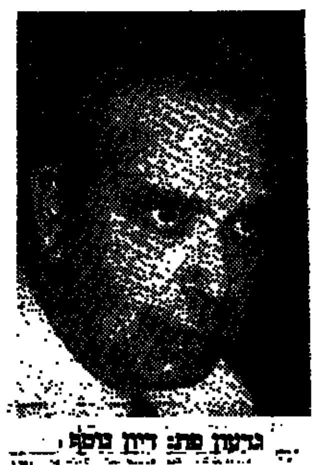

גדעון פת: דיון נוסף

הוא דרש, ויקבל, דיון נוסף בממשלה, ויש להניח כי שרים נוספים בליכוד יצטרפו למחנה המתנגדים להצעת-החוק של שר האנרגיה משה שחל. אריאל שרון ומשה ארנס רמזו בישיבת הקבינט, כי החלטה לסגור כליל את החברה היתה מתקבלת אצלם בשמחה. הם טוענים כי אין זכות קיום לחברת-חשמל של אש"ף בשטחים. אספקת חשמל לערביי ירושלים על-ידי חברה ערבית ו"חשמל יהודי" לשכונות היהודיות אינה מתיישבת, לדעתם, עם העמדה הישראלית הגורסת כי ירושלים הינה עיר אחת ומאוחדת. שחל הביא לקבינט שורה ארוכה של נימוקים תפעוליים המצדיקים את ההסדר הנובע מהצעת החוק שהכין משרדו: נחיצות גבייה בקרב האוכלוסיה הערבית, העדר השקעות ישראליות בחברה וקבלת מחיר מלא מהחברה הערבית, כמו מכל צרכן פרטי. צמצום שטח הזיכיון יעמיד לדעתו את החברה הוותיקה (60 שנה) על בסיס כלכלי ויאפשר דה קיום חשמלי סביר.

מתברר, כי גם בעסקי חשמל יש לאמריקאים מה לומר. השגריר תומס פיקרינג העביר לפני חודשים מספר לראש עיריית ירושלים, טדי קולק, הצעה מפורטת שתאפשר את המשך קיומה של החברה, ואינה משאירה מקום לספק בדבר אופיה של התגובה הצפויה מהממשל להחלטה ליטול מהחברה את מלוא הזיכיון. משפטני משרד החוץ ועוד יותר בר סלע, מי שהיה עד לא מכבר היועץ המשפטי לממשלה, הזהירו מפני ההשלכות הבין-לאומיות של צעד כזה.

בדיון שהתקיים בנושא זה אמרה נציגת משרד החוץ: "עלול לקרות מה שקרה כשקיבלנו את חוק ירושלים ומועצת הביטחון עלולה להפעיל עלינו סנקציות". היא הזהירה שירושלים תעלה מחדש על "הכוונת" של האו"ם, ויווצר ספק לגבי מעמדה של ישראל בבירתה. סילוקה של חברת החשמל המזרח ירושלמית (בניגוד להמלצת כל גורמי הביטחון), יתקבל בעולם כבישולו של הגוף הכלכלי המשמש כסמל הבולט ביותר של חברה ערבית גדולה. אחד ממשתתפי הדיון שאל: "ואצלנו, אם יש ליקוי בביצוע, מסלקים?"

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

חששות קלפי בעבודה

סקרים סודיים, המוכיחים שמפלגת העבודה עלולה למצוא עצמה באופוזיציה, אם יוקדמו הבחירות, וקריאותיהם של המושבים והקיבוצים לעזרה של הצמרת המפלגתית, מניעים לפי שעה ממפלגת העבודה להכריע בדבר פרישה מהממשלה או מנקיטת צעד של ממש שיביא להקדמת הבחירות.

הנתונים על מצבה העגום של מפלגת העבודה מבחינה אלקטוראלית הובאו בפני שרי העבודה באחת הישיבות האחרונות של פורום "שרינו", שבה היה גם מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם כי גם בקרב הנהגת המפלגה. שוררת עתה, יותר מאי-פעם, התחושה של אי-ודאות באשר לתוצאות אפשריות של בחירות עכשיו.

למעשה, ממתינים עתה במפלגת העבודה לתוצאותיה של ישיבת המרכז של תנועת התחיה, העתידה להתכנס ביום ראשון בירושלים כדי להחליט אם לתמוך ביוזמה להקדמת הבחירות. ביום רביעי השבוע מסר שמיר לראשי התחיה תשובה שלילית לרוב הבקשות שהופנו אליו במסגרת התביעות האולטימטיביות שהוגשו לו לפני כשבועיים. יו"ר תנועת התחיה יובל נאמן אמר בצאתו מהפגישה כי מחותיים "יאלץ להמליץ בפני מרכז תנועתו לתמוך בהקדמת הבחירות. ראשי התחיה סבורים כי רק מערכת בחירות תביא להפסקתו של התהליך המדיני של פרס ברחבי העולם.

שרון נגד הקשישים

באיחור של ארבעה חודשים הבינו בצמרת תנועת החרות את העוצמה שהוענקה לשר אריאל שרון בתפקידו כיו"ר מרכז התנועה. בישיבת מרכז חרות בראשות השבוע מנע ראש הממשלה יצחק שמיר, ממש ברגע האחרון, את מימוש כוונתו של שרון להקים לעצמו ועדה מדינית של מרכז התנועה שבראשה יעמוד. התנגדותו של שמיר, שהבין את משמעות תוכניתו של שרון, חידשה את המאבק הגדול בצמרת חרות והביאה לקרע מחודש בינו לשרון, לאחר תקופה ארוכה של הידוק הקשרים ביניהם. היו שטענו כי לתפקיד יו"ר מרכז התנועה, שניתן לשרון בוועידה לפני כשנה, אין כל משמעות, מכיוון שהתפקיד העיקרי נפל בחלקו של השר משה ארנס, שנבחר ליו"ר מזכירות התנועה, הגוף הביצועי של חרות.

אריאל שרון: איך להבטיח רוב בהצבעות של מרכז התנועה

אולם לא כך חשב שרון, שמאז הוועידה שקד על תוכנית פעולה שבאמצעותה קיווה להפוך את תפקיד יו"ר המרכז למנהיג האמיתי של תנועת החרות. הדרך היתה פשוטה ביותר: הקמתן של 19 ועדות משנה ליד מרכז חרות, להפעלה שוטפת של 2,000 חברי המרכז, ובכך לרוקן מתוכן את יתר המוסדות, שהרי ועדות המרכז יעסקו בנושאים הרציניים של התנועה. באמצעות הוועדה המדינית ביקש שרון לבצע את תפקיד הנהגת התנועה, שבראשה עומד, כידוע, יצחק שמיר.

לפני שנה היכל שמיר בתוכניתו של שרון, במחיר של עימות גדול וקרע ביניהם. אך בימים שחלפו מאז אותה סערת רוחות במרכז התנועה, התברר כי שרון לא יוותר. בהתייעצות שקיים השבוע עם מקורביו, הודיע השר לידקום תוכנית שבה יאלץ את שמיר להיכנע לדרישותיו ולהסכים כיום למינוי ועדות המרכז, ובראשן המינוי שלו כראש הוועדה המדינית. שרון החל השבוע גם להכין את המושב השני של מרכז התנועה, שבו יבקש להביא את תוכנית הוועדות להצבעה חשאית. את ישיבת המרכז הבאה רוצה שרון לקיים בשטח ברקע, באיזור התעשייה של אריאל. במקום עומד גוש מבנים שהקים משרד הביטחון כששרון עמד בראשו, עבור אחד ממפעלי התעשייה הצבאית, תוכנית שיצחק רבין ביטל מאוחר יותר. שרון מקווה לקיים כל פעם את ישיבות המרכז באזור מרוחק אחר, בעיר פיתוח או ישוב ביו"ש, גם בתקווה שחברי המרכז הקשישים, הנמנים ברובם עם אנשי שמיר, לא יגיעו לישיבה או יפרשו ממנה בשלב מוקדם, ובכך להבטיח לעצמו רוב בהצבעות.

קנה לך שם

השינוי בשיטת הבחירות הפנימיות לכנסת במפלגת העבודה הוליד שיטות שונות ומשונות בקרב המועמדים להיכלל ברשימה לכנסת, כדי לקנות לעצמם שם אצל 1,400 חברי מרכז העבודה, העתידים לבחור ולדרג את מועמדי המפלגה.

אברהם כץ-עוז

אם בעבר הספיקה שיחת שכנוע אצל יו"ר המפלגה שמעון פרס, ששלט בוועדה המסדרת, הרי שכיום הפך מרכז המפלגה כולו לוועדה מסדרת, ובתוך המפלגה השתרשה ההבנה כי מי שלא יהיה מוכר למרכז ערב ההצבעה מקטין בכך את סיכוייו להיכלל ברשימת העבודה לאפס. כך החלו רבים מח"כי העבודה ופעילים בולטים אחרים לשכור לעצמם יועצים פוליטיים ומשרדים של יחסי ציבור. אלה ממלאים את תיבות הדואר של חברי המרכז בעשרות מכתבים ותזכירים מדי חודש. אחרים מנצלים את הגופים הציבוריים או הפוליטיים שבהם הם חברים לקידום שמם. בעניין זה בולטים באחרונה בעיקר סגן השר אברהם כץ-עוז, יו"ר דור ההמשך במפלגה משה כהן, ושמואל בהם, מראשי החוג ל-שילוב.

לא במקרה החל כץ-עוז להגביר את פעילותו בגוף ההתנדבותי "האגודה הישראלית לעזרת הידידה". משרד פרסום מנצלה הדחיף את האגודה לתודעת הציבור, בכל אמצעי הפרסום, תוך הבלטת שמו של העומד בראשה. העתקים מכתבות וראיונות נשלחו כמובן לחברי מרכז "המפלגה". עסקן אחר, שמואל בהם, הקים סביבו את "האגודה הישראלית לעצירת יבוא מתחרה". בהם קיבץ סביבו מספר אישי תעשייה והחל לעשות גם הוא רעש באמצעי התקשורת. בדרכו הלך גם משה כהן, בעל מפעל תעשייתי, שהצליח בזכות קשריו המפלגתיים להתברג כיו"ר ארגון תעשיות עתירות-ידע בישראל. באמצעות גוף זה הוא זוכה לחשיפה תקשורתית. אלה ופעילי מפלגה נוספים הולכים בדרך זאת קושרים בכך קשרים עם משרדי פרסום ויחסי ציבור, העשויים לסייע להם בעתיד.

רק"ח יוצאת מהנידוי

ביקורה של המשלחת הקונסולרית הסובייטית, יציאתם הקרובה של מזכ"לי העבודה, מפ"ם ור"צ לברית המועצות וביקורו המוצלח של ח"כ מאיר וילנר בסין הביאו בימים האחרונים עדנה לרק"ח. מפלגה זו יוצאת אט אט מתחום הנידוי הממסדי. והופכת לכלי שרת גלוי לקידום של קשרים גלויים וסמויים בין ישראל לברית המועצות.

אין זה כבר סוד שראשי רק"ח משמשים כסוכני הנסיעות של חברי הכנסת לביקורים בברית המועצות.

רק באחרונה שב ממוסקווה ח"כ תופיק טובי שסייע בארגון הביקור של משלחת המזכ"לים. במפלגת העבודה יש המרבים כבר בגלוי כי אם לאחר הבחירות הבאות לכנסת תזדקק מפלגת העבודה ל-3 ל-4 קולות להרכבת הקואליציה, לא יהיה זה מן הנמנע שבפעם הראשונה תוזמן רק"ח להצטרף אליה. נטייה זו גם נובעת מהגישה שבכך תהיה התקרבות ביחסים עם בריה"מ, גישה שבה תומך כיום חלק ניכר מהנהגת העבודה.

שיחת השבוע / אורית גלילי

בעולם הבא נהיה ביחד

עם: מרים ומאיר ויינריב מחדרה
על: מות בתם היחידה איטה אוחיון ושלוש נכדותיהם בתאונה בכביש הערבה אשתקד

ב-7.8.86 הסיעה בעמודים הראשונים של העיתונים הידיעה: אם, 3 ילדותיה ונהג-הדודתן נהרגו בהתהפך מכוניתן בערבה. סיקור טקס הקבורה, שנערך בחדרה כעבור ימים, עבר לעמוד האחורי. בזה נעלם האירוע מהכרוניקה העיתונאית ומהתודעה הציבורית. בשבוע שבו נהרגו 3 בקססל, 3 בצומת אחיהוד ו-6 בכביש אשקלון, הוא עולה וחוזר מבעמקי הארכיון. בינתיים נערמו עליו מאות תאונות אחרות. מהירות האירועים הופכת את הזיכרון התקשורתי לקצר במיוחד וגם להיסטוריונים אל מול התאונות המסוירות החוזרות על עצמן.

מרים ומאיר ויינריב עלו מגרמניה לפני 37 שנה. ב-1945 הם נפגשו בלודז' והתחתנו בעיירה זרב שבגבול פולין-גרמניה. ב-1949 עלו לארץ ושכנו במעון עולים בחדרה. שמונה חודשים קודם לכן, במחנה הפליטים ביירדנבאלט בגרמניה, נולדה בתם איטה.

לא רציתם יותר ילדים?

היתה לנו ילדה לפני איטה, היא מתה בגיל ארבעה חודשים מדלקת קרום המוח. אחרי איטה כבר לא יכולתי ללדת. היו סיבות כי במשך 4 שנים סבלתי מרעב נורא במחנות הריכוז. אחותי היחידה שרה מתה במחנה הריכוז שטוטהוף, שאותו אני זוכרת במיוחד כסיוט.

מתי עזבה איטה את הבית?

בתקופת השירות הצבאי היא היתה מורה לעברית לעולים חדשים ולחיילים בטנקי-סיפה בבאר שבע. שם היא הכירה את אלברט אוחיון, מדריך חבורת רועה. בגיל 22 הם התחתנו ונשארו לגור בבאר-שבע.

הריחוק הזה, אתם בחדרה והיא בבאר-שבע, הכביד עליכם?

הם מאד אהבו לבוא הנה. במיוחד הנכדות שנקשרו לבית שלנו ולגינה. הן היו כשבילנו הילדים הנוספים שלא היו לנו. אנחנו נסענו לבאר שבע כמעט כל שבוע. מאז התאונה לא היינו שם. אלברט, בעלה של איטה, הגיע הנה בפעם הראשונה בשלושים — רק אז שיחררו אותו מבית החולים — מלא צלקות ושברים בצלעות. הוא לא הביא מאז ולא מפסיק לבכות. הלכה לו המשפחה. איטה היתה טובה וחכמה. הם הסתדרו כל-כך יפה.

כשהוא בא, אתם מדברים על התאונה?

אף פעם לא דיברנו על זה. לא רצינו לפתוח את הפצעים. הוא לא זוכר כלום. מספרים שהוא הספיק להוציא את הגופות של הילדות מהמכונית הבוערת לפני שנשרפו לגמרי. זה קרה 8 ק"מ לפני אילת, יש שם אנדרטה, לא יכולנו לנסוע לראות, אין לנו כוח בשביל זה. הם היו פה שבוע לפני התאונה. אחר-כך הם נסעו וסיפרו לי על טיול שהם מתכננים עם האחיינית שהגיעה מקנדה לחגוג את בת המצווה שלה. ביום רביעי, כשהם היו צריכים לחזור התחלנו לדאוג, משעה שלוש התקשרנו אליהם הביתה.

מתי שמעתם על התאונה?

בחדשות בטלוויזיה. אף אחד לא הודיע לנו. אמרו שהיתה תאונה ושנהרגו 4 ילדות — אחת מקנדה. ידעתי מיד שזו המכונית של הבת שלי. רצתי כמו משוגע לשכנים. הם אמרו לי זה לא נכון, לא שמעת טוב. הם רצו להרגיע אותי. אבל אני ידעתי שזה הם במאה אחוז.

הכרתם אנשים שהתייסרו עם אובדן כזה?

היה לי חבר, הוא מת לפני כמה שנים, שגר פה לידי, אב שכול, שבנו נפל במלחמת ששת הימים. הוא לא דיבר על המוות, הוא היה נבוה הרבה. הייתי אז יותר צעיר. אני חושב שצעירים יכולים לסבול יותר בקלות. האשה שלו ירדה מהפסים לפני שנתיים והיא מאושפזת במוסד. כלפי חוץ הוא ממשיך לעבוד כרגיל. למרות שלא דיברנו על זה, הרגשתי חזק את הכאב שלו.

ועם הכאב שלכם איך מתמודדים?

קניתי חלקת קבר לידן. אני לא יכול ללכת לבית הקברות. רק את הגופה של שניה, הבכורה, נתנו לי לראות כי היא היחידה שנשארה שלמה. את הגופות האחרות לא ראיתי כי הן היו שרופות לגמרי.

איך עובר עליכם היום?

קוראים קצת את העיתון מקשיבים לרדיו ורואים חדשות בטלוויזיה. אין הרבה סבלנות וקשה להתרכז. לפעמים הולכים לטייל ברגל. ככה עוברים ימים, שבועות, חודשים. מאז שלקיתי בשיתוק לפני שלושה חודשים אני יושב בבית חושב על זה הרבה. זה לא יוצא לי מהראש. המחשבות כל הזמן באות, לא מרפות.

מה קרה מאז הלוויה והשבעה?

להלוויה הגיעו אלפי אנשים שאנחנו לא מכירים, מכל הארץ. יש לנו שכנים נפלאים וקיבוץ עין-דורש הוא הבית השני שלנו. הם מאד דאגו לנו. אלברט מתקשר כל יום ובא פעם בחודש לכמה ימים לעזור לנו לטפל בגינה ובבית. אנחנו גם יודעים שלאנשים יש את החיים והבעיות שלהם.

מהי המשמעות של אובדן כזה?

המשפחה הזאת היתה כל עולמנו ובלכתה לא נשאר לנו כלום. את כל מה שהיה לי נתתי להם. אלברט התייתם מאביו ויש לו 11 אחים. אני קניתי להם את הדירה ואת מה שיש בתוכה. שלושה חודשים לפני שאיטה מתה סידרנו ארונות חדשים. לילדות קניתי פסנתר. אף פעם לא נסעתי לשום מקום. לא הייתי מעולם בחו"ל, איטה והילדות היו החיים שלי, כל-כך אהבנו אותן. נסעתי רק אליהם.

ידעתם על התוכניות של איטה?

היא רצתה ללמוד חינוך מיוחד לילדים מפגרים.

מה התחושות הכי חזקות שלכם?

שזה הסוף של הכל. שגם אם רק חלק אחד במשפחה מת, כל המשפחה מתה בעקבותיו. הייתי רוצה שנהגים יזכרו את זה.

אתם מאשימים מישהו?

אין לנו טענות לאף אחד. אנחנו מבולבלים, לא יודעים מי אשם, הכבישים, הנהגים או המכוניות. העולם הוא אכזר וקשה להיות חכמים לאחר מעשה. אולי צריך לייבא פחות מכוניות עד שיהיה יותר מקום על הכבישים. אולי להגביל עוד את המהירות.

מי החזק משניכם?

אני הייתי יותר חזק. היא בכתה כל היום. אני הייתי כמו בול עץ. בהלוויה צילמו לעיתונים ולטלוויזיה. לא הבנתי מה קורה סביבי. לה היה יותר קל כי היא בכתה. עכשיו גם אני התחלתי לבכות, קשה גם לי להירדם בלילות. פעם אחת אפילו ביקשנו למות. אם בעולם הזה לא רצו אותנו יותר, אז לפחות בעולם הבא נהיה ביחד.

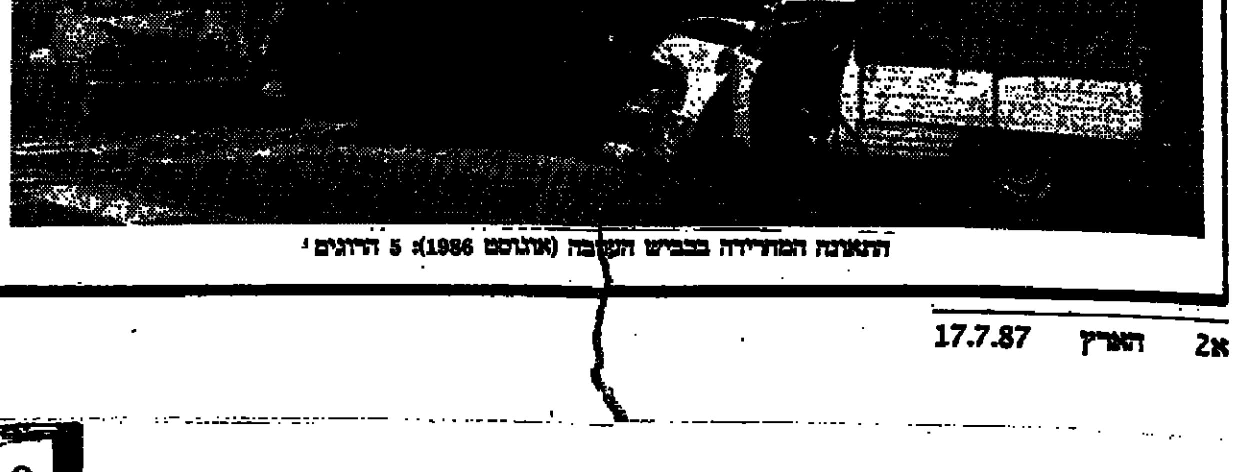

התאונה המחרידה בכביש הערבה (אוגוסט 1986): 5 הרוגים

מקוס בצמרת
שכונת היוקרה של ירושלים

*קוטג'ים 6 חדרים עם גינה
ברחוב ש"י עגנון היוקרתי

מקוס בצמרת
ההשקעה הטובה ביותר בירושלים.
ערך הדירות והקוטג'ים עלה בשנתיים האחרונות ב-47%!!!

עובדה — כל קוטגי כולל גינה עד 120 מ"ר.
עובדה — המפלס העליון מכוסה בשטיחים מקיר לקיר.
עובדה — חניה מקורה מוארת 24 שעות ביממה עם שער חשמלי המופעל בשלט רחוק.
עובדה — פיתוח סביבתי כולל פיאצות ודשאים.
עובדה — שלב א' מאוכלס.
עובדה — שלב ב' מסתיים.
עובדה — בקרוב ההרשמה לשלב ג'.
עובדה — מקום בצמרת — 96 דירות יוקרה ו-24 קוטגים יחודיים.

נותר מספר מצומצם של דירות 4 ו-5 חדרים בשלב ב'

*לכניסה מיידית!

מקוס בצמרת
רחוב ש"י עגנון 14 ירושלים,
טל. 02-699531;667464

העיר צומת השרון
תל אביב גוש דן והשרון

דירות למכירה

קונים זהב
ויהלומים גדולים
יהודה הלוי 143 ת"א
טל' 03-235924
ZAMLER

3—3.5 חדרים

ויצמן 85 כפר-סבא 052-32343

להשכרה קוטג' בכפר סבא כניסה מיידית 650$ לחודש

בכפר-סבא שיכון ותיקים בית+מגרש 400 מ"ר 14,000

בכפר-סבא, 3 לזוגות צעירים באזור טוב מסודרת ומושקעת

כפר-סבא – פנטהאוז 5 כניסה מאי 88, צמוד לפארק, בבניין 9 דיירים

כפר-סבא – דירת 5 חדרים מתאימה לרופא כניסה מיידית

בכפר-סבא דירת 3 חדרים באזור טוב

תווך לעם
בוגרשוב 15 ת"א
200450/5

בלב ת"א!!! ברחוב מעולה!! 3 יפהפיה ושקטה + אינטרקום

למהירי החלטה!! 3 בפר-ישמן ק"ב (4 כוונים) 83,000

בהזדמנות בדירתית! ביהודה הלוי 2 מחודשת ק"ב לחזית 47,000

ברחוב הקליר!! 2 מרווחות (44 מ"ר) עורפית 72,000

2 בבוגרשוב (70 מ"ר) עורפית – מוארת ומאווררת 62,000

בבוגרשוב דירת חדר יפהפיה, עורפית + תוספות 37,000

1—1.5 חדרים

בוטה העיר
"לא מכרת
לא שלמת"
קבלת מודעות
לבעלי
כרטיסי אשראי
290697
293648

לא מכרת
לא שלמת!
קבלת מודעות
ללוח הארצי
באמצעות
כרטיסי אשראי
או באבן גבירול
66 ת"א
(ליד קולנוע גת)
טל' 03-219149
03-218713
נשמח
להישמע

2—2.5 חדרים

בהרצליה – בשכונת מגורים חדשה, מרכזית ושקטה – דירות גדולות ומרווחות 4, 5 חדרים, בסטנדרט גבוה.

ברעננה – דירת 5 חדרים 531 מ"ר ברחוב שברץ לרוחים

בכפר-סבא – קוטג'ים 6 חדרים ברחובות עציון ו[illegible]

בהרצליה קוטג'ים מפוארים 5 + מרתף $122,000

משהב
חברה לשכון
בנין ופתוח בע"מ
03-664631

חולון ובת־ים

איזור השרון

4 חדרים ויותר

3—3.5 חדרים

גוש דן

4 חדרים ויותר

ג'וליאן שגרן
מעביר
סדנאות קיץ
של פנטומימה
וקומדיה מגומות
נפרדות
למתחילים
ושחקנים
טל: 03-447053

2—2.5 חדרים

רח' בוגרשוב 37 ת"א טל' 296215
תווך

3, ברח' שלמה המלך, ק"ב, משופצת, כחדשה 210,000

1/2 2, רח' דניאל בורא, ע"ע 40,000

3 ברחוב בקראל, דרום צהלה, ק"ב 40,000 דולר

להשכרה 4 חדרים במנסקר מרוהטת חלקי, גם למשרדים

להשכרה 2 בבוגרשוב, ק"א, יפה, מרוהטת, 350 דולר

3—3.5 חדרים

4 חדרים ויותר

בתי כפר ומשקים

פנטהאוז דירות גג

וילות ובתים

טובה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון להשכרת וילה מרוהטת, גן מטופח, 800,- מיידי

בקריית-אונו למכירה קוטג' משופץ, אפשרות הגדלה. 138,000 דולר

בגני-תקווה למכירה קוטג' דו-משפחתי, מגרש 500, 175,000.- דולר

ברעננה למכירה וילה מיוחדת, בנוי 290, מגרש 850, 350,000.-

בתל-אביב במגדלי דיזינגוף למכירה / השכרת דירות 3-4 חדרים, מיידי

טובה לשם
רח' קהילת סלוניקי 7 ת"א
03-481387

בסביון – למכירה וילות מפוארות 5 דונם – 8 חדרים

בסביון – למכירה וילות 5 חדרים, מגרשים 1250-1500 מ"ר, 275,000 דולר.

בני יהודה – למכירה נחלת 20 דונם מטעים ובית.

בגבעת סביון למכירה, קוטג' קרקע פרטית, 5,400 חדרים.

בשיכון עממים – למכירה, בית בודד, 6 חדרים, מגרש 400.

בשיכון דן – תל-ברוך – אפקה – וילות 6 חדרים, קרקע פרטית.

בקריית אונו – מעוניינים לקנות בית בודד עם מגרש. 350-500 מ"ר.

בתל-אביב – למכירה, בגוש המלך, דירה מיוחדת, ק"א 240,000 דולר.

בתל-אביב – הדר יוסף – רמת החייל – להשכרה משרדים, מ-100 עד 1200 מ"ר

בסביון – למכירה, באזור מלון כינרת, מגרשים לבניה של 8-32-136 דירות ומרכז מסחרי.

מרצפות שנהב
מרצפות שיש
צפוי קירות
מדרגות
מרצפים בשיש טבעי!
טל: 03-9221653

صورة عن الأصل

נס הופעת הבתולה, לא בפעם האחרונה

מאת קנת וודווד ואנדרו נגורסקי

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

מג'וגוריה, יוגוסלוויה

לפני שש שנים על גבעה סלעית המשקפת מעל כפר מג'וגוריה בדרום מערב יוגוסלוויה ראו שישה צעירים דמות של אישה יפה בעלת פנים קורנות, תלתלים שחורים, עיניים כחולות ומעיל אפור. כאשר — סיפרו — שאלו אותה לשמה, חייכה וענתה "אני הבתולה המבורכת מריה". מאז הופיעה הבתולה מדי יום בפני ארבע הנערות ושני הנערים בחדרי הדירים, בכנסייה, ובמשך חמש השנים האחרונות — בשעה 6.40 כל ערב בבית הכומר הקהילתי. רק צעירים אלה, שכולם מלבד אחד הם כיום בשנות ה־20 שלהם, רואים ושומעים את מריה. כל אחד מהם מספר כי הוא רואה אותה דמות תלת־ממדית ושומע אותו מסר על שלום העולם. כולם אומרים כי מריה הבטיחה להם "אות" מוחשי ספקטקולארי על הר מג'וגוריה שישכנע אפילו אתאיסטים כי המסרים באים מהאל. וכולם מפוזרים משיבות תפקידים האישי. "אני לא כוכב", אומר אחד מהם. "אין לי שום שאיפה להיות כוכב".

חרף המבצעות זו וחרף ריחוקו של הכפר, הלהיבה השמועה מאמינים ברחבי העולם הקאתולי. מיליונים עלו לרגל לכפר הבידת. אלפים טוענים כי ראו אורות ומראות מופלאים. מאות מספרים כי נרפאו מכל חולי, החל מסרטן וכלה בשבץ. בקצרה, נראה כי מג'וגוריה עתידה להצטרף ללורד ופאטימה כמרכזי עלייה לרגל, ריפוי ופולחן מריה.

למרות מסר השלום והפיוס שלה, עוררה מריה ממג'וגוריה מתח ניכר בתוך הכנסייה הקאתולית. אף כי יוחנן פאולוס השני מבין דבקות רבה בפולחן מריה — המוטו האישי שלו הוא "טוטוס טואוס מריה" (כולי למענך מריה) — הוא עדיין לא העניק את אישורו לפולחן החדש. הבישוף המקומי כופר בתקפות החזיונות ואחרים בכנסייה הקאתולית חלוקים בדעתם בנושא. רומא גם חשדנית מאז ומתמיד כאשר לחזיונות והתגלויות מיוחדים, בעיקר כאשר להם [illegible] מאיים לעורר ציפיות אפוקליפטיות בקרב ברוכי הכנסייה.

אזהרה אחרונה

וזה אכן מתרחש. מבוסטון ועד לברצלונה מוכרים קאתולים [illegible], המאמינים ביכולתו של אדם שרוח האל שורה עליו לראות חזיונות ולהשמיע נבואות, קלטות וידאו של ילדים יוגוסלוויים השרויים באקסטזה וספרים המפיצים את נבואותיהם. בארצות־הברית הפכו הנבואות המיוחסות למריה ממג'וגוריה לגירסה הקאתולית של אמונת הפרוטסטנטים הפנטקוסטלים בהדרים האומרים בהשראה אלוהית. הפעם האחרונה שדובר מעין זה קרה היתה ב־1917 בפאטימה שבפורטוגל. אז כמו עכשיו, הופעתה של מריה פתחה מסע התעוררות שגם האפיפיור מתקשה להשתלט עליו.

לא מכבר ביום ראשון הצטרף כתב "ניוזוויק" אנדרו נאגורסקי לשלושה מבעלי החזיונות כאשר ציפו להופעת מריה. הם הגיעו לכמורייה בשש בערב. פילסו את דרכם בין עולים לרגל שניסו לגעת בהם. בתוך חדר העבודה הקטן ניצח כל אחד מהם בתורו על תפילות שערכו קבוצות קטנות של כמרים תגוריים. ב־6:40 הם התיישבו יחד על ספסל מול צלב, בעוד אחד מעוזרי הכומר, סלאווקו ברבאריץ', הסביר את ההליך הרגיל: רגע השתיקה פירושו שהם ראו את הדמות מופיעה.

השלושה המשיכו להתפלל ואז הפסיקו לפתע, עיניהם קבועות בנקודה יחידה מעליהם, שפתותיהם נעות ללא הרף אך ללא קול. לאחר דקות ספורות הם השפילו יחדיו את מבטם, החלו שוב להתפלל בקול רם וסיימו בשירת "אווה מריה". מאוחר יותר אמרה מריה פאבלוביץ' בת 22, השוקלת להצטרף למנזר: "ראינו את המדונה... היא נראית כמו דמות רגילה".

בעבור מיליוני קאתולים ואחרים, רובם נוצרים כריזמטיים, חזיונות כאלה משמעם שהאל שלח את מריה בלוויית אזהרה אחרונה לברואיו התועים: התחרטו וחזרו בתשובה, נראה שהיא אומרת, או שפשעיכם יהרסו את העולם. לדעת הכמרים הפראנציסקנים המקומיים שתמכו בצעירים מלכתחילה, חזיונות אלה מעניקים משנה תוקף לאמונתיהם. הבישוף פאבאו זאניץ', שאינו מאמין בחזיונות, מאשים את הפראנציסקנים הקרואטים בניצול ההתלהבות הציבורית לשמירת שלטונם בן מאות השנים על הכנסייה המקומית.

"התופעה במג'וגוריה תהיה ההונאה הגדולה ביותר של הכנסייה במאה ה־20", הוא אומר. "אפשר לומר שאלה הם הזיות, אשליות, היפנוזה או שקרים". בשנה שעברה הגיעה ועדה שאותה מינה למסקנות דומות. אך פקידים בוותיקאן מעדיפים לגלות זהירות. הם הורו לכנסייה היוגוסלווית למנות ועדה נוספת, ואפשר כי יידרשו לה שנים רבות לקבוע אם החזיונות ראויים לאמון.

צלב עץ מואר

המאמינים במג'וגוריה אינם מודאגים, והמסורת תומכת בהם. הם יודעים מסיפוריהם השנים של ז'אן ד'ארק, ברנדט הקדושה מלורד והילדים בעלי החזיונות בפאטימה, כי פקידי כנסייה מקומיים תמיד התנגדו לבעלי חזיונות, אך אמונתם של אנשי העם גברה. האנשים באים — ברכב תיירים, במכוניות, באופנועים וברגל. לפעמים יותר מ־50 אלף בימי חג. רופאים קאתוליים כבר בודקים 290 מקרי ריפוי וכו'. [illegible] ודליקות מסתוריות. עמודי אור ואת האותיות "מיר" — שפירושן שלום — חקוקות בשמים.

רק בחודש שעבר סיפרה ז'אן תומאס, סוכנת נסיעות צעירה מניו אורלינס, על הגבעה שממנה נראה החיזיון המקורי. שם, היא טוענת, ראתה צלב עץ פשוט מאיר לפתע. "אני ראיתי את זיו פניו של ישו על הצלב", היא אומרת.

לדידם של תיאולוגים ספקנים, הנס האמיתי הוא הזימה האמונה שהביעה מריה, בעיקר במדינה בגוש המזרחי. השאר — החזיונות והנבואות — אומר הכומר איבו מרקוביץ', פרופסור בסמינר התיאולוגי הפראנציסקני בסאראייבו, "הוא קיטש דתי". אך לדעת התיאולוג הצרפתי רנה לורנטן שביקר במקום 15 פעמים, החזיונות הם מבחן לאמונתם האמיתית של חוקרים קאתוליים בני זמננו, באיזו מידה הם יכולים להודות בקיומם של נסים. "לנוכח האווירה הדטרמיניסטית הקיימת, נראה שנאסר על האל לבצע נס כלשהו", הוא אומר.

לאחר השנות ראשונים כי הכנסייה המקומית מתנסה מרי קרואטי לאומני, מקבלים כעת השלטונות ביוגוסלוויה בברכה את התופעה הדתית כמקור למטבע קשה, שלו הם זקוקים ברחיפות. הם אפילו מרשים לרוכלים למכור פסלוני פלסטיק, מחרוזות־תפילות ושאר פריטים הנמכרים בדרך כלל באתרי קודש.

מתכוננת לעזוב

אולם נראה שהשוק לא יתקיים עוד זמן רב. מריה מתכוננת לעזוב ככל הנראה ואפשר שלא יהיו אלה חדשות מאכזבות לששת בעלי החזיונות הצעירים. שלושה מהם נטשו בדרך זו או אחרת את שגרת החזיונות היום־יומיים. במשך שש שנים נחקרו על־ידי שוטרים, עמדו בפני שאלותיהם וסקרנותם של כמרים ועיתונאים מבקרים, נבדקו — ונמצאו נורמאלים — על־ידי פסיכיאטרים שייצגו הן את המדינה והן את הוותיקאן. במהלך הניסויים שלהם נתקעו בגופם מחטים ונבדקו התגובות החשמליות במוחותיהם, כדי לברר אם הם סובלים ממחלת הנפילה (התשובה שלילית). במשך כל אותו זמן הם שמרו על מצב רוח טוב ולא הושפעו מהמהומה סביבם. אולם כעת רואה מריה ואנאיצאביץ', בת 22, סטודנטית באוניברסיטת סאראייבו את מריה רק פעם בשנה, ביום הולדתה. איוואנקה איוואנקוביץ', בת 21, נישאה בשנה שעברה ואין לה עוד חזיונות מדי יום. מירקה איוואנקוביץ', בת 23, אמנם רואה את מריה מדי יום, אך בבית, שם על־פי השמועה היא סובלת מ"מחלה רוחנית".

כאשר למריה עצמה, היא אומרת, על־פי השמועה, לצעירים כי מג'וגוריה תהיה הופעתה האחרונה עלי אדמות. יש הרואים בכך אות כי סוף העולם קרוב. אולם תיאולוגים קאתוליים ספרו 21,000 מקרים שבהם אמרו אנשים כי ראו את מריה במהלך ההיסטוריה, ואם להסתמך [illegible] כלשהו יראה אותה שוב.

מיכאיל גורבצ'וב בעת ביקור בצ'כוסלובקיה: עמדה נוחה להפקת רווחים

מסע החיזורים של גורבצ'וב

שרות Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

יעדו האמיתי של גורבצ'וב במפרץ הפרסי אינו יתרון צבאי אלא דיפלומטי • כפי שניסח זאת דיפלומט אמריקאי אחד באזור, "הסובייטים מאוד זהירים, הם אינם עושים שגיאות. אנחנו שוגים רק פעם אחת בשבוע"

במעין תגובת רפלקס הגן ממשל רייגן על מדיניותו המבולבלת במפרץ בהעלאתו של האיום הצבאי הסובייטי. מה יקרה אם יחסום הקונגרס את תוכניתו להציע דגלים אמריקאיים והגנה ימית אמריקאית ל־11 מכליות נפט כוויתיות? המפרץ ייהפך ל"אגם סובייטי", מזהיר ויינברגר. מוסקווה תיכנס ל"נקודת חנק זו של זרימת הנפט לעולם החופשי", אומר רייגן.

אך בעוד ויכוח הדגלים נמשך לאטו בוואשינגטון בשבוע שעבר, הוא המפרץ משחק סובייטי מתוחכם יותר. יעדו האמיתי של גורבצ'וב במפרץ הפרסי אינו יתרון צבאי אלא דיפלומטי. לאט אבל בטוח פועל מנהיג ברית־המועצות כדי להדק את קשרי מוסקווה עם מדינות המפרץ הפרסי. ועל־ידי חימושה של בגדאד, חיזורים אחרי טהראן והצעה לתווך בין שתי המדינות, הוא מיקם את הסובייטים בעמדה שממנה הם יכולים להפיק רווח מכל מפנה חדש במלחמת אירן־עיראק הכוהנת.

לגורבצ'וב יש סיבות טובות יותר לערוך גישושי שלום מאשר לצוותה תרבות במפרץ. ברית־המועצות היתה מתקשה להמשך בנוכחות צבאית מוגברת שם, שכן בסיסיה הקרובים ביותר נמצאים בדרום תימן. הסובייטים באזור אינן מתכוונות לשלוח למוסקווה על פלישתה לאפגניסטאן וגם אין ברצונו להתחיל לגלות אהדה לאנשים הרשמי שלה. אך בשמירת יחסים לבביים עם איראן ומדינות ערביות, יכול גורבצ'וב לפעול כדי למנוע מהן לייצא את הפונדמנטליזם האיסלאמי שלהן לברית־המועצות. הוא גם יכול להקשות על וואשינגטון לחזק את עמדתה או להתאושש ממבוכות כגון מכירת הנשק האמריקאי לאיראן. התנכשות בנושא המדיניות במפרץ הפרסי. כפי שניסח זאת דיפלומט אמריקאי אחד באזור, הסובייטים "מאוד זהירים, מאוד מאופקים. הם אינם עושים שגיאות. אנחנו שוגים רק פעם אחת בשבוע".

שם המשחק: ערב הסעודית

לפני עשור לא היתה לברית־המועצות למעשה כל דריסת־רגל במפרץ. הנרי קיסינג'ר שיכנע את הערבים לתמוך בוואשינגטון [illegible] לחץ אמריקאי על ישראל — עיסקה שלבסוף נשאה פרי ברמות הסכמי קמפ דייוויד בימי קארטר. בינתיים עודדה ברית־המועצות ניכור בקרב מדינות ערב הרדיקליות, והרחיקה אותן מעליה בתמיכתה המתמדת בצד הקומוניסטי במאבקים פנימיים בדרום תימן ובעומאן. מוסקווה החלה לבנות מחדש גישה זו באמצע שנות ה־70. אך הפלישה לאפגניסטאן עירערה את אמינותה לפני שהשיגה התקדמות רבה. אז נבחר רייגן לנשיא ואיכזב את הערבים כאשר התייצב ביתר שאת לצד ישראל, לא המשיך עיסקות בנשק מוקדמות יותר עם ערב הסעודית, והוציא את החיילים האמריקאיים מלבנון.

הסובייטים החלו פועלים כדי להפיק הון פוליטי מאכזבה זו. מאז עלה גורבצ'וב לשלטון הגבירה מוסקווה את חיזוריה אחר מדינות המפרץ. היא כוננה יחסים דיפלומטיים עם עומאן ואיחוד האמירויות. היא שיגרה יועצים צבאיים סובייטיים לכווית והגדילה את החילופים התרבותיים, הרפואיים והמסחריים עם כמה מדינות ערביות. הצעד הדרמטי ביותר של הקרמלין היה החכרת שלוש מכליות לכווית, דבר שהניע את רייגן להתחייב לספק למכליות הכוויתיות דגלים אמריקאיים.

פרופיל נמוך

נראה שיעדו של גורבצ'וב בטווח הקרוב הוא חידוש היחסים עם הסעודים. ערב הסעודית היא [illegible] הכוח הכלכלי של האזור. מדיניות הנפט שלה גם משפיעה על המחיר שמקבלים הסובייטים תמורת הנפט הגולמי שלהם. "שם המשחק הוא ערב הסעודית", אומר דיפלומט אמריקאי בכיר במפרץ.

לגורבצ'וב אין סיכוי רב להפוך את האיתולה חומייני לבעל־ברית. בשנות ה־80 המוקדמות הפגינה אירן את בוזה לברית־המועצות "חסרת האל" כאשר הפסיקה את משלוחי הגז הטבעי אליה, וכאשר לאחר דיכוי כוחות ההתנגדות הוציאה אל מחוץ לחוק את מפלגת טודה הפרו־סובייטית, עצרה רבים מחבריה והוציאה להורג כמה מהם. אולם גורבצ'וב הצליח לשמור על ערוצים פתוחים לטהראן הודות לריבוי קשרי הסחר והמגעים הדיפלומטיים בדרג נמוך. הוא גם עודד שיחות שלום בין איראן ועיראק, בתקווה למנוע ניצחון איראני בוטה שהיה משפיל את בגדאד ועלול היה ליצור תסיסה מוסלמית בברית־המועצות.

בחודש שעבר ביקר הסגן הראשון של שר החוץ הסובייטי, יולי וורונצוב, בטהראן כדי להציע ועידת שלום בחסות הסובייטים. טהראן לא שיתפה פעולה אך ברית־המועצות לא ויתרה. וורונצוב גם הפריח את הרעיון של ועידת שלום בין־לאומית בחסות האו"ם. אף כי הסובייטים לא גילו שום עניין בהחלטה של מועצת הביטחון, ביוזמת ארצות־הברית, שהיתה מקוממת את איראן.

בעוד מוסקווה דיברה על דיפלומטיה, היא הקפידה על פרופיל נמוך בכל האמור בכוונותיה הצבאיות. דובר משרד החוץ הסובייטי הודיע בשבוע שעבר, כי רק חמש אניות־מלחמה רוסיות נמצאות במפרץ: שלוש שולות־מוקשים, פריגטה וספינת קשר. "זו טיפה בים בהשוואה לארמאדה ששלח הפנטגון", אמר. מוסקווה גם נמנעה מלהגיב כאשר אחת המכליות שהחכירה לכווית נפגעה ממוקש איראני.

[illegible] בר קרא רדיו טהראן לוואשינגטון להמיר דגלים נוספים "לעטוף את האדונות של גופות חיילים אמריקאיים מתים" והזהיר את וואשינגטון לבל תיכנס ל"ביצה צבאית".

להגן על האינטרסים

בעוד גורבצ'וב המשיך במשחקו הפיקחי, הוויכוח האמריקאי הידרדר לפעולות של שתי המפלגות. בית הנבחרים הצביע בשבוע שעבר ברוב של 184:222 בעד החלטה הקוראת לדחות ב־90 יום את הנפת הדגלים האמריקאיים על כלי שיט כוויתיים, ורק תכסיסי השהיה ואיומים מפורשים מצד הרפובליקאים מנעו מהצעה דומה לעבור בסנאט. אך שתי ההצעות הן סמליות וספק אם יהיו לחוקים. בעבור הדמוקרטים הרוצים לזכות בכמה נקודות פוליטיות, אמר פקיד בפנטגון, "זו היתה הזדמנות חינם".

נראה שכמה ממבקרי ההצעה הקולניים ביותר אפילו לא ידעו מה יעשו כלי השיט המצויידים בדגלים אמריקאיים. יו"ר ועדת השירותים המזוינים של בית הנבחרים אמר כי הכוויתים ישתמשו בכל 11 האניות ל"מסעות הלוך וחזור" במצרי הורמוז, וכך יגרמו סיכון מתמיד לאניות האמריקאיות המגינות עליהם. אך שליח אמריקאי באזור הדגיש שרק מכלית אחת תשמש [illegible] כאלה.

שתי ההחלטות בקונגרס מרוכזות על מאמצים דיפלומטיים לריכוך האיבה במפרץ. ההצעה בסנאט מדברת על מאמצים להעברת החלטה במועצת הביטחון שתטיל אמברגו נשק על צדדים לוחמים אשר אינם מוכנים למשא ומתן — כלומר איראן — ועל ניסיון לגייס "את המעצמות הימיות בקרב היבואניות העיקריות של הנפט במפרץ". אולם פקידים בבית הלבן טוענים כי על וואשינגטון להראות בראש ובראשונה את נכונותה להגן על האינטרסים שלה במפרץ.

המבקרים "רוצים שלום ויציבות..." אמר דובר הנשיא מרלין פיצווטר, "אך הם לא רוצים לקחת אחריות".

יהיו אשר יהיו כוונותיה, הממשל עורר באנשים רבים במפרץ הפרסי את הרושם שהוא מעדיף ספינות תותחים על דיפלומטיה. דבר זה הקל על גורבצ'וב להציג עצמו כעושה שלום. המאבק הפוליטי בוואשינגטון יפתה בוודאי את האיראנים [illegible]. "ככל שוויכוח זה יימשך זמן רב יותר", אמר ג'יימס פלאק, לשעבר סגן עוזר שר החוץ, "כך מכביר שתעלה קריאת־תיגר איראנית ישירה (על הנוכחות האמריקאית הימית באזור)". דבר זה יאלץ את הממשל להשתקע עוד עמוק יותר בתוך המפרץ, או "לנתק מגע ולברוח", כדברי פלאק. בכל מקרה, מיכאיל גורבצ'וב העמיד את ארצו בעמדה נוחה להפקת רווחים מההתפתחויות הבאות.

נרון הקטן של אמריקה הלטינית

מאת ברטראן דה לה גראנז'

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הגנרל נוריאגה, האיש החזק של פנמה, נחשד כמעורב ברצח, בעסקי סמים ובהונאת בחירות. עתה גם סר חינו מלפני האמריקאים

לגנרל מנואל אנטוניו נוריאגה, האיש החזק בפנמה, יש דמות מופת נערצת משלה: עומר טוריחוס, גם הוא בזמנו המפקד העליון של המשמר הלאומי שלא מכבר נהפך לצבא פנמה, כוח ההגנה כפי שהוא מכונה. אולם לרדע מולה של מדינה קטנה זו במרכז אמריקה, המונה ברחוק שני מיליוני תושבים והתלויה בתעלה, שלה ובמדיניותה הפיסקאלית הגריבה מאוד כלפי הפקדות בנקאיות בדולרים — התלמיד מפגר אחרי רבו.

לאחר שתפס את השלטון בהפיכה צבאית ב־1968, הקים הגנרל טוריחוס דיקטטורה מתובלת בקמצוץ של פופוליזם. דיקטטורה "רכה" שלא דמתה לדיקטטורות אבוריות אחרות באמריקה הלטינית. אך בכל זאת לא התירה מרווח מחיה לאופוזיציה. עומר טוריחוס נהרג ביולי 1981 בתאונת מטוס. מעטים היו אז שהעזו להעלות אפשרות של התנקשות באיש החזק של פנמה, מי שהצליח לאחר משא ומתן מייגע לקבל מחדש — זה אמנם יקרה רק בשנת 2000 — את התעלה שהקימה ארצות־הברית בתחילת המאה.

להשערה זו יש משקל רב יותר כיום, בעקבות שורה של גילויים מרהיבים שפירסם ב־8 ביולי הקולונל רוברטו דיאז הררה. לדברי הקולונל דיאז, ראש המטה הכללי של כוח ההגנה עד שהוצא לגימלאות בתחילת יוני "מסיבות בריאות" — הגנרל נוריאגה מילא תפקיד במותו של טוריחוס, שהרצח מכוונת. יתר על כן, נוריאגה גם מעורב ברצח אחר מפתנגדיו, סגן שר הבריאות לשעבר הוגו ספאדאפורה. איש זה שנלחם בזמנו עם הגרילה הסנדיניסטית, פנה נגד ידידיו לשעבר והצטרף לקונטראס הממומנים על־ידי וואשינגטון. בגדו פתו כרותת הראש נמצאו סימני עינויים, ביניהם הסמל המסתורי אף־8 שקועקע בבשרו. הגוויה התגלתה ב־1985 בקוסטה ריקה, ליד הגבול עם פנמה. כמה עדים סיפרו אז, ששעות ספורות לפני מותו ראו כיצד נעצר ספאדאפורה על־ידי אנשי צבא פנמיים.

מסירה כוזבת

הגנרל נוריאגה לא הגיב ברוח טובה על הרמזים הרבים שהצביעו עליו כמי שהזמין רצח זה. וכאשר נשיא פנמה, ניקולאס ארדיטו בארלטה, העז להציע עריכת חקירה, מיהר נוריאגה לאלץ אותו להתפטר. האם גורל זה מצפה גם לנשיא דלאבאייה, המרשה לעצמו גם הוא לדרוש חקירה, הפעם על הגנרל עצמו איזו כפיות טובה מצד נשיא המחויק בשלטונו הודות לאנשי הצבא שכן כפי שאמר הקולונל דיאז, שבעצמו השתתף בהונאת הבחירות של מאי 1984, ניצחונו של בארלטה הושג הודות להתערבות אנשיו של הגנרל נוריאגה בספירה כוזבת של הקולות.

האשמה זו אינה מפתיעה איש, לא את האופוזיציה מהימין, למשל, שמועמדה ארנולפו אריאס היה המועמד המועדף, למרות 82 שנותיו, ולא את ארצות־הברית שבהולט העדיפה את בארלטה שנבחר גם על־ידי הגנרל נוריאגה.

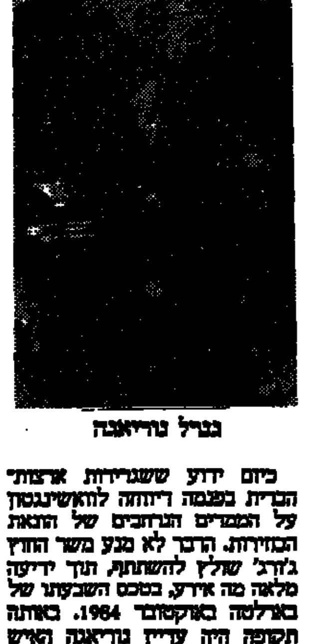

גנרל נוריאגה

כיום ידוע ששגרירות ארצות־הברית בפנמה דיווחה לוואשינגטון על הממדים הנרחבים של הונאת הבחירות. הדבר לא מנע משר החוץ ג'ורג' שולץ להשתתף, תוך ידיעה מלאה מה אירע, בטכס השבעתו של בארלטה באוקטובר 1984. באותה תקופה היה עדיין נוריאגה האיש של וואשינגטון, ולא היה זה אפשרי לעשות דבר בפנמה בלעדיו ובוודאי לא נגד רצונו. מה גרם איפוא לכך ששנתיים אחר כך יהיה נוריאגה לאיש מותקף כליכך?

ביוני 1986, דהיינו שנה בדיוק לפני גילוייו של הקולונל דיאז, פירסם "ניו־יורק טיימס" סידרת מאמרים שנכתבה בבירור בהשראת הדרגים הבכירים ביותר בוואשינגטון, בעיקר בתוך הסי־איי־אי. מאמרים אלה תיארו בפרטי פרטים את מעשי הזוועה של הגנרל נוריאגה, שנהפך לפתע למעין נרון קטן של אמריקה הלטינית: אכזר, ללא נקיפת מצפון ובעיקר לא מתאים ולא מהימן לעמוד בראש מדינה כה חשובה לביטחונה של ארצות־הברית, שכבר היתה צריכה להתמודד עם בעיית ניקראגואה.

תפריט הזיגה

ידיעות שלפיהן מסר הגנרל נוריאגה מידע לקובה ולברית־המועצות על פעילויותיה של ארצות־הברית בפנמה, גם הן לא יישרו את ההדורים, אף כי האיש החזק של פנמה עבד במשך שנים רבות בשירות הסי־איי־אי, בעיקר כאשר פיקד על שירותי הביון הצבאי של ארצו בין 1970 ו־1982. למרבה הפתיעה, להאשמות אלה היתה השפעה מועטה מאוד בפנמה. הגנרל נוריאגה התחיק היטב כיסן ל"ניו יורק טיימס" ציטט רק מקורות שמן ההכרח היה לשמור על אלמוניותם, להוציא את הסנאטור הרפובליקאי ג'סי הלמס. זה האשים אז את נוריאגה ב"ניהול הארגון החשוב ביותר של סחר סמים בחצי הכדור המערבי". האשמה שאולי היא נכונה, אך לא די בה להביא את ריחו של שליט באמריקה הלטינית, שם נחשב הסם מעל לכל כבעיה שיצרה ארצות־הברית בעצמה.

זו עובדה הידועה לשימצה, שצבא פנמה נעשה במרוצת השנים, במידת־מה כמו צבא בוליוויה, למאפיה החולשת על סוגים שונים של הברחות ומסחר והמקבלת דמי עמלה תמורת הלבנת כספי סמים, מכירת אשרות ודרכונים וכו'. הקולונל דיאז שלפתע נתקף ייסורי מצפון, הסביר את מקור הונו האישי בסוג פעילויות זה, וללא ספק, 1,200 הדולרים של משכורתו לא הספיקו לגנרל נוריאגה לרכוש חלק משמעותי בבנק ולקנות לעצמו שלושה בתים, אחד מהם בדרום צרפת.

על־פי מסמכים שפורסמו בשנה שעברה, העלתה ארצות־הברית ב־1972 את האפשרות לחסל את מי שהיה אז רק סגן אלוף, המצטיין על המאבק בסמים הגישו אז לנשיא ניקסון תפריט שירכוז בעיקר על "שיתוק המוחלט והמלא" (מלה נקייה לרצח) של מי שכבר אז ראו אותו כבוס הגדול של הסמים באמריקה הלטינית. אולם לבסוף, "שיקולי מדינה" גברו וארצות־הברית העדיפה לשמור על יחסים טובים עם האיש שלימים יספק לה שירותים כה חשובים. עד אשר היה לדמות יותר מדי מביכה ומכבידה.

palma
מזרן מס' 1 בעולם - רב שימושי!
במבחר גוונים ודגמים חדישים
להשיג בחנויות הספורט המובחרות, המשביר לצרכן, "קמפינג טבריה", ועוד.
היבואן: זיגזוק ושותי בע"מ — טל. 04-514656-7

תוצאות
מה מתבשל?
מזון ומטבח
קראו החודש ב- מזון ומטבח
כתב העת לענייני מזון, ארוח ותזונה.
עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.
המחיר: 2.80 ש"ח בלבד
מסעדנים-קראו החודש ב"מזון ומטבח" על סעודות ומסעדות:
★ על טעם ועל ריח - קצה הגינה ★ לאכול בעיניים - סרין בשר ★ סוכריות מתגלגלות
★ מגמות ואופנות במטבח הצרפתי העילי של ימינו
★ שיח יינונים מקליפורניה ★ ועוד ועוד...
הפצה ע"י: "נד" — חברה להפצה.
מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

אופנה נשית מאז
טגן
האופנה מקיבוץ צרעה
מכירות סוף העונה
עד 50% הנחה
בחנות המפעל
חנות המפעל בקיבוץ צרעה (ליד בית שמש ומערת הנטיפים)
פתוחה 7 ימים בשבוע 10.00־16.00
יום ו' 10.00־12.00
טל. 02-918237
אנו מכבדים כרטיסי ישראכרט וויזה

נגב קרמיקה מחפשת בית חדש
★ שטח בנוי דרוש 1200 מ"ר מתוכם 400 מ"ר מחסן (רצוי בגובה כפול)
★ אפשרי מבנה גמור או הנמצא בבניה
★ מקום המבנה: רצוי ע"י עורק ותחבורה ראשי בגוש דן
★ אפשרי מבנה קונבנציונאלי או מתועש
★ חניה ל־25 מכוניות
★ רחבת פריקה וטעינה למחסן
★ השכרה לטווח ארוך
נגב קרמיקה דור הסלון. טל: 201616 לדן אריה

גזור, שמור וצרף ליומן
ראשון כב תמוז תשמ"ז
Sunday 19 July 1987
AUGUST 1987
Day 200
ויסקו
יצרנית קלין ופינוק
04-469111
הכתובת החדשה - ויסקו בע"מ ת.ד. 10245 מפרץ חיפה 261112

אל תגידו "מה ?!"
קחו תפוח אדמה.
תפוח אדמה מזין ומשביע לארוחה קלה או מלאה.
עכשיו במבצע הוזלה!*
להשיג ברשתות השיווק הבאות: היפרשוק תנובה, היפרכל סופרסל, קו־אופ צרכן חיפה, קו־אופ זבולון חיפה.
95 אג' בלבד! לק"ג
מחיר לצרכן
*מ־19.7
המבצע לזמן מוגבל
משווק ע"י תנובה

לידיעת המפרסמים בלוח העיר

מודעה באחריות

כל מודעה מתפרסמת ללא תוספת מחיר אפילו חודש. אם אחרי חודש עדיין לא מכרת יוחזר לך כספך בחזרה. המבצע חל לגבי פרסום בלוח העיר בלבד ולגבי נכס אזור ת"א, גוש דן והשרון. במקום החזר כספי ניתן לפרסם את המודעה חודש נוסף. בקשות לביטול מודעה, החזר כספי או הארכה לחודש נוסף במקום החזר כספי, יתקבלו במשרדי הלוח בימים א'-ד' בין השעות 08.00-15.00 עד שבועיים מתום 4 שבועות פרסום.

לוח העיר רח' הנגב 4 ת"א טל: 03-371261

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סימקה-קרייזלר

פולקסוואגן

סיטרואן

פורד

פיז'ו

רנו

פיאט

מחירון המכוניות בעריכת מגזין אוטו

דגם	86 מחיר שוק	86 מחיר מומלץ	85 מחיר שוק	85 מחיר מומלץ	84 מחיר שוק	84 מחיר מומלץ	83 מחיר שוק	83 מחיר מומלץ	82 מחיר שוק	82 מחיר מומלץ	81 מחיר שוק	81 מחיר מומלץ	80 מחיר שוק	80 מחיר מומלץ	79 מחיר שוק	79 מחיר מומלץ
קטנות																
אוטוביאנקי	15	18.4	13.5	13.7	11.5	12.5	10.5	11	9.4	10	8.1	9	6.6	8	5.9	7
פולקסווגן פולו	22.1	23.7	20.3	20.5	17.3	18.6	15.7	17	13.6	14.7	12	11.8	10.2	10.3	8.2	9
פורד פיאסטה	18.8	20.5	17	18.1	16.5	16	13.5	14	12	12.2	10.5	11.1	9.5	9.6	8	8.2
פיאט 127	–	–	13.5	15.1	12.5	13.6	11.5	12	10.5	10.8	9	9.7	8	8.7	6.5	7.3
פיאט פנדה	–	–	–	–	9.8	14	8.9	12.4	8.2	11	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 55	19.7	21.5	16.6	19.5	14.3	17.5	13.2	15.7	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט אונו 70	20.1	22.7	18.2	20.1	15.6	18.6	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיז'ו 104	–	–	–	–	12.6	15	11.5	13.6	9.5	12.3	8	10.5	6.8	9.4	5.8	8
פיז'ו 205 1.1	20.4	23.8	17.7	20.4	16.1	19	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 4	–	–	13.1	15.1	10.9	13.5	9.8	11.5	8.8	9.8	7.8	8.3	6.7	7.1	6.1	6.4
רנו 5 1.1	19.1	22.7	16.1	18.1	13.1	16.3	12.1	14.5	10.9	12.3	9.5	11	8.2	10	7.4	8.3
קומפקטיות																
אופל קדט 1.3	28.5	30	24.5	27.5	20.5	21.6	18	19.5	16.5	16.7	13	14.6	11.5	13	8.5	7.6
אלפא־סוד 1.2	–	–	–	–	–	–	15.1	17.8	13	16.2	10.1	14.6	8.5	13	7.1	10.3
סיאט רונדה 1.2	16	18.9	17	15.7	15	11.9	13.4	9.7	–	–	–	–	–	–	–	–
סיטרואן דיאן	16.2	18.3	14.1	16	12.4	14	11.3	12.4	9.8	11.3	7.3	9.7	6.3	8.1	3.8	6.5
סיטרואן GSA	–	–	20.3	21.6	18.3	19.4	16.3	17.3	13.3	15.1	10.8	13.5	7.6	11.3	6.4	9.7
סימקה 1100	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.1	7.6	6.3	6	4.6	4.9
פולקסווגן חיפושית	–	–	22.1	19.5	20.1	17.3	17.6	14.6	15.7	12.4	13.6	10.8	11.7	9.7	10.1	8.6
פולקסווגן גולף 1.3	30.5	32.4	24	28	21	25	19	20	18.1	17.3	16.1	16.2	13.9	14.6	11.3	13
פולקסווגן גולף 1.6	35	39	32	34	28	29.5	25	23.8	21.1	20.5	17.3	18.4	16.2	16.2	14.1	14.8
פורד אסקורט 1.3	23.3	20.5	21.3	18.4	18.6	21.6	17.6	18.4	18.6	15.7	14.6	13.5	9.2	8.7	8.2	7.6
פיאט 128	–	–	–	–	–	–	–	–	9	12	7.8	10.3	6.8	9.2	5.9	8.1
פיאט 124	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	8.9	10	7.9	9	6.7	8
פיאט ריטמו 60	21.5	21.6	18	19	16	15.1	14	13.4	13	12.4	11.6	11.2	9	10	7.3	9
רנו 12 1.3	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	9.8	10.8	8.8	9.7
רנו 14	–	–	–	–	–	–	13.8	17.3	11.3	14.6	9.3	12.4	7.3	10.8	6.3	9.7
רנו 11 1.1	23	21.6	18.7	18.4	16.1	15.6	13.3	13	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 11 1.4	32.9	24.8	27.6	20.5	22.4	17.8	18.6	15.1	–	–	–	–	–	–	–	–
משפחתיות																
אודי 80 1.3	33.5	31	30.5	27.5	26.4	24.3	24	21.6	20	19.5	17.5	17.3	13.5	15.5	11	14
אודי 80 1.6	41.2	36.7	37	32	34	28	27.5	24.8	23.3	22.1	20.5	20	16.5	17.8	13	16.2
אופל אסקונה 1.3S	29.8	31.3	27.8	27	25	23.8	22.1	20.5	19.8	17.8	–	–	–	–	–	–
אופל אסקונה 1.6	41.7	35.6	39.1	30.2	31.1	26.5	27.7	23.2	21.1	20	18.2	12	15.7	10.8	12.2	9.2
ב.מ.וו 316	45	45	41	38	37	35.6	34	33	24.8	27	21.2	23.2	17.4	20.5	15.3	17.2
ב.מ.וו 318i	50.8	56	46.2	48.6	43.1	43.2	38.9	36.7	26.9	29	24.4	24	21.2	21	17.3	17.8
דייהטסו שארמאנט 1.3	26	21.6	21.5	18.7	19	16.1	16.5	13.5	15.5	12	–	–	–	–	–	–
סובארו 1.3 (1.4)	25	24	22.4	21.5	17.5	17	15.7	15	14.7	13	13.5	10.8	12	9.7	8.3	8.1
סובארו 1.6	26.7	27	25	24	22.5	19	19.6	16.7	16.6	14.6	14.1	11.8	12.1	10.8	10.1	8.6
סיטרואן BX16	32	34.5	30	31	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פולקסווגן ג'טה 1.3	32	32.5	26	28	23	24.8	19.5	20	17	17.3	15	16.2	12.5	14.6	–	–
פולקסווגן פאסאט 1.6	35.7	35.5	31.6	30.8	26.9	26.5	23.4	23.2	20.4	19.8	17.1	18.4	14.8	16.7	11.3	15
פורד קורטינה	–	–	–	–	–	–	–	–	16.3	12.3	14.1	11.3	12.1	10.2	9.3	9.4
פורד סיירה 1.6	33.5	29.7	31.5	26	27.5	22.7	24.2	19.5	–	–	–	–	–	–	–	–
פורד סיירה 1.8	43.5	42	40	37	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
פיאט 131 1.3	–	–	–	–	17.1	20.5	15.4	16.7	13.1	14	11.4	12.3	10.3	11.3	7.8	9.7
פיז'ו 306 1.3	24.7	28	21.7	24.3	18	21	15	17.8	13	15	11	13.5	9.8	11.8	8.5	10.8
פיז'ו 305 1.6	34.5	36.5	30.1	31.3	28	27	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.1	21.5	19.5	18.5	16.2	15.8	13.5	13.5	10.8	12	9.2	–	–	–	–	–	–
רנו 9 1.4	27.3	22.7	25.3	19	21.2	15.7	17.4	14	14.4	12.5	–	–	–	–	–	–
רנו TX 16	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	5.3	11.5
רנו 18 1.4	–	–	–	–	23	17.5	18	15	14	13.5	11	11.5	9	9.7	7.9	8.6
רנו 18 1.6	–	–	29	25	26.5	20.5	24	17.3	20	15.2	15.5	12.5	12.5	11.5	11	9.7
סאלון																
אודי 100 1.6	–	–	–	–	–	–	–	–	20.1	16.4	18.5	14.6	16.5	13	11.2	11.5
אודי 100 1.8	65	65	53	58	47	52	40	44	–	–	–	–	–	–	–	–
אודי 100 2.2	100	100	85	88	70	73	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
אופל רקורד 1.8	38.9	36	33.2	29	26.6	22.5	21.7	18	20.1	15.5	15.2	13.6	12.6	12.1	10.8	10.6
אלפטא 1.6	–	–	–	–	26.5	28	21.5	24.5	16	20.5	12.3	17.8	10.9	15.7	8.2	13.5
ב.מ.וו 518	54	57	48	49	41	42.5	36	33.5	31	28	26	22	21	19	18	16.2
ב.מ.וו 728i	110	130	93.4	110	84.4	93	63.3	77	51.1	66	45.6	53	39.5	42	29.7	33
וולבו 240 1.8	46	44	43.1	38.5	37	32.5	31	28.5	27.9	25	23.7	21	21	17.6	18.9	15.4
וולבו 240 2.0	71.5	66	62.5	58	54	51	44	44	37	37.5	31.4	33	26.3	27.5	23	24.2
וולבו 760	126	126	105	102	84	86	70	70	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 190E	109	107	96	90	84	76	67	85	–	–	–	–	–	–	–	–
מרצדס 200	114	112	96	95	84	72	66	62	53	50	41	40	36.7	35	32.2	31
מרצדס 280S	153	166	140	138	130	115	117	100	107	84	85	63	70	55	58	45
פיאט 132	–	–	–	–	26	21.5	23	18.4	18.7	15	14.4	13	9.4	10.8	8.4	8.7
פיז'ו 504 1.8	40.5	36.5	37	30	32	25	25.5	21	22.8	18.5	19.2	15.5	15.7	13.2	12.2	11.6
פיז'ו 505 1.6	46.5	47.5	41.5	40.5	35.5	32.5	28.5	27.5	23.5	23.5	20.5	20	17.1	17	–	–
פיז'ו 505 2.0	62.5	64	55.5	56	51	48.5	40.5	42.5	33	36.5	28.5	31	22.5	26.5	–	–

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-38 38 38
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

כסף צריך לרוץ בעסק - לא על הכביש
בוא למשרדינו, בחר בתכנית המתאימה לעסקך וסע בשלום.
שרד
החברה שלך למימון רכב
אנו יכולים לסייע לך להגשים חלום - החלפת המכונית הישנה בחדשה יותר או הוספת מכונית שניה למשפחה. נסיעה טובה.

هكذا منه الأصل

هكذا في الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

פורדים

משאיות

טרקטורים

מסחריות

קרוואנים

אופנועים

ביקוש רכב

חלפי רכב

לקליטה בקיבוץ
(לא בשכירות)
דרושים/ות
גננות
מורים
לכיתות יסודי ותיכון
03-262521
03-435450
מיום ראשון

הצעות עבודה

הנהלת חשבונות

אחיות

בית הורים
ויצ"ו שד' דוד
המלך 40 ת"א
דרושות אחיות
לכל המשמרות
לפנות בשעות
הצהרים
לאחות
האחראית
03-219131

לבית אבות
דרושה
מטפלת מוסמכת
- למשמרת בוקר
03-741462

חרטים/מסגרים

חשמל / אלקטרוניקה

נגרות ותפירה

מכונאים / הנדסאים

דפוס

חוק הזדמנות
שווה בתעסוקה
תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור
לסרב לקבל אדם לעבודה
...
לעתש על-פי החוק.

יהלומים

מוכרים/ות

מוכרות

עובדי מתכת

מחסנאים

נגרים

שרטטים וגרפיקאים

רשמות שיניים

מורות וגננות

עובדי משק

נהגים

ספרים/ות

עוזרות ומטפלות

מעון מ.א.ט.א.ל
רח' פיארברג 16 ת"א
טל. 614067
מודיע על
פתיחת קייטנה
לגילאי 6-3
21.7-12.8 מ-
שעות 7.30-16.00

פועלים/ות

פקידים/ות

דחפון
שרות מודעות טלפוני של דחף
לבעלי כרטיס אשראי
03-611001

חינוך

נפש

משאבי אנוש

שליחים/ות

שמירה ואבטחה

מקדמי מכירות

עסקים

ביקוש עבודה

מבחר מכשירים
מתוחכמים
★ הגנה אלקטרונית
★ מידע עסקי
★ סודיות בטלפון
★ האזנה מרחוק
03-448699 ,03-443914
"אונים"
פתרונות אלקטרוניים

חדש! מיידי!!!
לבעלי כרטיסי אשראי
הלוואות
ללא צורך בערבויות
צללית השקעות
טל: 03-372623
03-362955

חקלאות

מבני תעשיה

מגרשים

קבלת מודעות
לא מכרת-
03-380644

משרדים

בתי מלאכה

מחסנים

אולמות

חנויות

הלוואות

מכירות ושירותים

בתי אבות

מציעים למכירה

ריפוי והדיה

ניגון

בריאות

מילוי שיעור
בטכניקה שוויצרית
מתקדמת מתאימה
כהשלמה לפני או
אחרי השתלה
03-848738 אלברט

ניקוי ושליש

חיטוי והדברה

נופש וקיט

שיפוצים

אותיות דביקות

קופות רושמות

מוצרי חשמל

צילום

מערכת סטריאו

קבלת מודעות
ללוח העיר
מ־8.00 - 20.00
פרסום פון
אשראי מיוחד !!!
03-738707 ,03-735588/9

הלבשה והנעלה

תכשיטים וכלי כסף

מלגזות ושינוע

ציוד אלקטרוניקה

מקרר

מעבדות שרות

Sansui
FISHER
National
מעבדת שרות מרכזית
גורדון 17
פינת בן יהודה ת"א
טל: 03-227034
שעות 9:30-17:30

שיעור

ספרים

רהיטים

מועדון אשראי ארצי
הלוואות לשכירים
עד 6,000 ש"ח
ב־36 תשלומים
ת"א: נחמני 9 טל. 03-291940
ירושלים: מרכז כלל, חדר 903 טל. 02-249048

صورة طبق الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הארצי

הארץ חדשות

המשך ת"א גוש דן והשרון

"לא מכרת
לא שילמת"
"לוח העיר"
"פרסום
און"
885־885

כלי נגינה

מחשב

רוצים לקנות

וידאו

חיות בית

מכונות תפירה

מכונות כביסה

תנורי אפיה

אסטרולוגיה

אמנות

שיעור

זיפות גגות

ציפוי אמבטיות

חוגים

אלקטרוניקה
מתקדמת
* מאזין סמוי לטלפון
* מטרידים אותך
בטלפון?
* מה קורה בבית
בהעדרך?
* בעיה משפחתית
כאובה וקוקה
להוכחות?

הלוח הארצי
הלוח הבטוח
חיפה והצפון

דירות למכירה

ביקוש דירות

קבלנים

דמ"פ

וילות ובתים

4–4.5 חדרים

5 חדרים ויותר

3–3.5 חדרים

2–2.5 חדרים

1–1.5 חדרים

דירות בשכ"ה

קריות

וילות ובתים

גליל

דירות בשכ"ה

דירות למכירה

שידוכים

ליין-קשר
עלון הפנויים
והפנויות בישראל

קבל/י לביתך
שמש הצעות
מפורסמות ביותר
עם כתובות או
טלפונים לקשר
ישיר ותוכל/י
להצטרף
למפרסמים/ות
03-733994
04-446023
העלונים נשלחים
במעטפות ללא תו
זיהוי השולח
עלון דוגמא
למזמינים בפעם
הראשונה

אבדה

טלוויזיות

מדיחי כלים

סירות

I.S.D
ישראל סקיוריטי
דוגס

למכירה כלבי רוטוויל,
רועה גרמני ושנאוצר ענק
שאולפו להגנה, תקיפה ואבטחה
בקורס מתקדם ממושך

טל: 04-721141
שלוחות 279 או 275
ולציין כלבי תקיפה

נצרת

וילות ובתים

מכוניות

אאודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא רומאו

8א

משרד לפיקוח על בניה
באזור חיפה והצפון מחפש
מפקח בכיר
בעל ותק של 7 שנים לפחות בפיקוח על מבנים תעשייתיים,
כולל פיקוח על מערכות ועבודות פיתוח
בעלי הכישורים המתאימים יפנו בכתב יד לת.ד. 3244 חיפה תוך ציון תולדות חיים, נסיון קודם והמלצות.

קיום
למפעלינו במפרץ חיפה
דרושים:
1. תכנת וכוון C.N.C.
בעל נסיון בעיבוד שבבי ממוחשב
2. מפעילי מכונות C.N.C.
בעלי רקע בעיבוד שבבי רצוי ממוחשב
עבודה במשמרות עדיפות לתושבי הקריות והסביבה
04-740117/8/9

יותר טוב מנפאואר
לסניף חיפה למחלקה המשרדית
קלדניות מנוסות
נסיון באלפא — נמרי או בתוכנת השבשבת, קיפקס I.B.M + ידע בהנה"ח לעבודה סידית מאזור חיפה, הקריות והעמקים
לפנות ליהודית
תנאי שכר טובים, תנאים סוציאליים כחוק למתאימות
העצמאות 104, א-ה 8:00-14:00
טל: 04-530051
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה
באר-שבע • רחובות

לבי"ס ישראלי לאנגלית
דרושים/ות מורים/ות לאנגלית
באזור חיפה והצפון
הכישורים הדרושים:
• נסיון בהוראה בבי"ס יסודי (א'-ח')
• נכונות לתוכניות לימוד בלתי שגרתיות
★ צוות מורי ביה"ס הינו מהשורה הראשונה
★ העבודה הינה בשעות אחה"צ
★ תנאים טובים למורים/ות המתאימים/ות
נא להתקשר 04-717340 04-737159

לסניפנו בחיפה דרוש
רכז תפעול
דרישות התפקיד:
● כושר מנהיגות ● כושר ארגון
● יכולת הפעלת ציוותי קידום
● עד גיל 28 לאחר שרות צבאי
● בעל רשיון נהיגה
תנאים טובים למועמד המתאים
טל' 04-525636, 660575
מיליות — מועדון ישראלי לתרבות

למפעל באיזור מפרץ חיפה
דרוש
מנופאי + רשיון
לעגורן צריח
להתקשר למירון טלפון 04-740656
או 04-671778

קליל
kli
קליל תעשיות בע"מ
למחלקת אחזקה במפעלנו
דרוש
חשמלאי תעשייה
(מוסמך)
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בעבודות אחזקה במפעל תעשייתי
★ בוגר בי"ס מקצועי
★ גיל 30 — 40
★ יוצא צבא
★ תושב הקריות או עכו.
המעוניינים העונים על הדרישות הנ"ל יתקשרו לגבר יעקב לוי טל' 04-711161
סודיות מובטחת.

להברה בחיפה
דרושה
עוזר/ת לחשב/ת שכר
ידיעה בהנהלת חשבונות — רצויה
בקשות עם קורות חיים להפנות לת.ד. 724 חיפה
מיקוד 51007

לחברת אמפא חיפה והצפון
דרוש
פנסיונר
בעל רקע במקצוע חשמל לבית מלאכה
לתיקוני מכשירי חשמל קטנים
המעוניינים יפנו לגבי לילי רמון
שבתאי לוי 25 חיפה כל יום עד השעה 1300

א. מזר
דרושים
נגרית רהיטים ובניין
1. בעלי מקצוע
להרכבת מעקות ומדרגות מעץ
2. פקידה במשרה מלאה
במשרד 04-706523 בבית 04-733960

למפעל מעגלי מלתא בע"מ
דרוש
טכנולוג
מהנדס כימיה
בעלי ידע וניסיון בייצור מעגלים מודפסים
המעוניינים יפנו לת.ד. 609 נצרת עלית

ניוון
פקידת יבוא
תאור התפקיד
★ קשרי עבודה עם עמילי מכס וחברות ספנות
★ קשר עם יזמים בחברה
★ הפעלת מערכות טלקס ופקסימיליה.
כישורים:
★ שליטה מלאה בשפה האנגלית
★ הדפסה שוטפת עברית/אנגלית (כולל טלקס)
★ יכולת לעבודה מסודרת תחת לחץ
★ יכולת השתלבות בעבודת צוות ויחסי אנוש טובים
6 ימי עבודה בשבוע
שעות העבודה 07.30 — 16.00 בימי ו' עד 13.00.
המודעה מתייחסת למועמדים ולמועמדות כאחד
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים למחלקת כח אדם ת.ד. 276 מגדל העמק 10500
סודיות מובטחת

לחברה קבלנית לבניין
דרוש
מהנדס ביצוע
עם נסיון בשטח
ידע בהכנת מכרזים, תחשיבים ומחשב
לפרטים טל' 04-334155, 04-334638

לסטקול מחשבים דרוש
איש שיווק
למכירת מחשבים אישיים ותואמים
בעל רקע והבנה מוכחים במחשבים ומכירות
לפרטים טל' 04-674941/3

תלם
שרותי כוח אדם
לעבודה בחב' חשמל
דרושים:
א. מסגרים
ב. עוזרי מסגרים
ג. רתכים ח-5
טל: 04-711130 04-702934

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון
דרוש
מנהל יחידת אבטחה
★ בעל כושר ארגוני וניהולי
★ רקע פיקודי צה"ל — משטרה
★ נסיון בהפעלת צוות עובדים גדול
★ נכונות לעבודה מאומצת ובעלת אתגר
★ תושב חיפה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
לת.ד. 33742 חיפה 33265 סודיות מובטחת

תלם
שרותי כוח אדם
דרוש
עובד בלתי מקצועי
בסביבות גיל 50
למשרה מלאה
אפשרות קידום תוך 3 חודשים
שכר הולם למתאים
עבודה קבועה
טל' 04-662270/2

לחברת יבוא ושיווק
דרושים:
סוכני מכירות
בעלי ניסיון ורכב לעבודה בחיפה וסביבתה
משכורת + עמלות לפנות לטל' 04-640768

לחברה מסחרית בחיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3, 2 עם נסיון בעבודה
בכבר פרסים מספים
נא לפנות לטל' 04-531162

למפעל תעשייתי · איזור תעשיה קרית-ביאליק
אחראי למחלקת שיווק ומכירות
בעל רקע טכני רצוי בענף הפלסטיקה
נסיון של 5 שנים לפחות לעבודה קשה בעלת אתגר
לפנות לת.ד. 742 ויושה פדרית מובטחת

למפעל מתכת במפרץ חיפה
דרוש:
הנדסאי/מהנדס תעשיה וניהול
לתפקיד של אחראי
על תיכנון ופיקוח ייצור
ועל נושאי שכר עידוד
יתרון מועמד בעל ניסיון מעשי
בנושאים אלו.
נא לפנות לת.ד. 3218 נוה שאנן
מיקוד 31032 אל מנהל אגף ההנדסה

דרוש
רופא שיניים
בעל נסיון לעבודה בכרמיאל
04-708673 ובערב 981266

להבי ישקר
■ מפעל להבים למנועי סילון. ■ יצרן להבים לחיל האויר ולתעשיות המנועים בעולם. ■ קידום והכשרה על בסיס הישגים אישיים. ■ שבוע עבודה בן 5 ימים. ■
עובדי מכבשים לחישול מדויק
תנאי העסקה מיוחדים למתאימים.
עובדים לאגפי הייצור
להפעלת מכונות C.N.C.
לליטוש להבים
מנהל/ת חשבונות
הכישורים הדרושים:
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ נסיון בעבודה בתעשיה
★ סוג ג' או מדופלם
פקיד/ה למחלקת הנדסת-המפעל
הכישורים הדרושים:
★ נסיון של שנתיים לפחות בעבודה עצמאית במשרד
★ השכלה תיכונית
★ לאחר שרות בצבא
★ הדפסה בעברית ובאנגלית
★ ידיעת השפה האנגלית ברמה סבירה.
יועדפו תושבי נהריה והסביבה
המעוניינים מוזמנים לראיון במחלקת כח אדם בימים שני ורביעי.
נא להצטייד בתעודת שחרור מצה"ל ומסמך הפניה מלשכת התעסוקה.
לנקלטים תנתן הכשרה תוך כדי העבודה.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב יד או בטלפון למנהל כח אדם, להבי ישקר בע"מ
ת.ד 330 נהריה 22102 טל 04-927831

תפן
תעשיות תכשיטים בע"מ
(ליד כפר הוורדים)
למחלקת השיווק דרוש
סוכן להפצת תכשיטים לחנויות באיזור חיפה והצפון
1. ניסיון במכירות.
2. בעל רכב
3. חידוש ערבות
שכר גבוה למתאים
נא לפנות לטל' 04-976948
או ת.ד. 25 מגדל תפן מיקוד 24959
TJ

[illegible]

רכב (small car classified ads, columns: המשך חיפה, דלתה, וולוו, פורד, טויוטה, סובארו, סיאט, פיאט, פולקסווגן, סוזוקי, סוסיתא, סימקה, מיני מינור, מרצדס, אמריקאיות, ב.מ.וו, ג'יפים, דייהטסו) [illegible]

פיאט
פולקסווגן
סוזוקי
סוסיתא
סיאט
פורד
סימקה
רנו / דלתה
וולוו
מזדה
לנציה
מיני מינור
מרצדס
סובארו
אמריקאיות
ב.מ.וו.
ג'יפים
דייהטסו

למפעל באזור מלחות
דרושים:
* כרסמים
* חרטים
פרטים בטל: 97630/1/2 אזי

דרושה
מחליף/ה לרוקח/ת
אחראי/ת לשלושה שבועות בחודש אוגוסט
04-663586

לעסק בנהריה
דרוש:
לפף מנועים
עם ניסיון
לפנות טלפונית
בעבודה 04-928285
בערב בבית 04-916549 ראובן

דרושה/דרוש
מהנדס/ת קונסטרוקציה
2 — 4 שנות נסיון
לצורך עבודה עצמאית
עבור משרד אדריכלים
טל' 04-380985, 04-384612
א' — ה' בשעות העבודה

דרושים
ברמנים — ברמניות
קופאיות פקידות קבלה
בעלי הופעה נאה ונסיון קודם
נא לפנות במקום ביום א'
החל מהשעה 17.00

דיסקוטק בארמון
הנביאים 18, חיפה, 33501 טל: 04-664848

דרוש
מהנדס בניין
לניהול הביצוע והפיקוח
טלפונים בערב
383228, 380449

ADACOM
דרושה
קלדנית
עם נסיון בחשבשבת
לחצי משרה
להתקשר מיום א' לטלפון
טל' 04-524212

לבית דפוס דרוש
דפס
טלפון 662628 חיפה

למלון פאלס נהריה
דרוש:
* טבח עצמאי
למשרה מלאה
פרטים טל: 04-922381

לשלום התנורה
דרוש טבח ראשי
פלמנות לטל' 640372

לחברה באזור חיפה
דרושים:
איש אחזקה
עם תעודת מפעיל בריכה
מזכירה
לנהול משרד (עצמאית)
בבר פרטים נא לפנות בכתב יד
בצרוף קורות חיים אל ת.ד. 3269 חיפה

למחלבת תנור הגליל
דרוש
עובד אחזקה בעל ניסיון
חשמלאי מוסמך
עם ידע באינסטלציה והמכטרוניקה
תנאים טובים למועמד המתאים
המעוניינים יפנו לטלפון
06-794631 06-797941
אל מר גוטן

סוכן מכירות + רכב
למוצרים בלעדיים בארץ
לכתוב לאירוטורס ת.ד. 18229 תל-אביב מיקוד 61182

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א-1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על-פי החוק.

למאקרון דרושים
★ כתבנית אנגלית
שפת אם אנגלית
(הדפסה בעברית יתרון)
★ גרפיקאית
שנות נסיון
טל' 251932

מרכז נופש מצפה הושעיה
דרושים
1. אחראי/ת מטבח
חדר אוכל, אקונום
2. עובדי מטבח
3. עובדי ניקיון
טלפון 06-579284 מסביר

למשרד ציבורי
דרושה
מרכזנית
מ"ס 08:00 — 15:30
טל: 03-288224 לשרית

למשרד רואה חשבון
דרושה למשרה מלאה
מזכירה בכירה
עם ניסיון
אנגלית ועברית
02-233885

לבידרמן חברה לביטוח
דרושים:
● מקבל עסקים
ענף אלמנטרי
● חשב פוליסות
נסיון וידע בביטוח חיים
לראיון: 04-672256

להתשלובת התעשייתית גדולה בצפון הארץ
דרוש:
מנהל ייצור
צעיר (עד גיל 35)
מוכשר, עצמאי, אמביציוזי, בעל כושר ניהול
מעבר למקובל, הרוצה והמסוגל להשתלב
במערכת גדולה דינאמית ולהתפתח בתוכה.
נסיון קודם בניהול עובדים
ופיקוד על אנשים — הכרחי
השכלה בתחום הנדסת תעשיה וניהול — יתרון
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 137 כרמיאל
עבור מנהל ייצור

דרוש/ה
הנדסאי/ת (שרטט/ת) בניין
קונסטרוקציות
לפנות טלפונית 977498

למשרד אדריכלים
דרושים
אדריכל והנדסאי
טל: 03-249004

למשרד ציבורי
דרושה
מרכזנית
מ"ס 08:00 — 15:30
טל: 03-288224 לשרית

דרוש
1. מלגזן
2. מסגרים / רתכים
[illegible]

דרוש טכנאי מזוג
אויר וקירור
למפעל גדול בנצרת-עילית
טלפון 06-571020 לפנות
למנהל כח אדם רצוי
תושב המקום או הסביבה.

עיריית חיפה
מינהל החינוך התרבות והרווחה
האגף לחינוך
המחלקה לנוער וקהילה
לקראת שנה"ל תשמ"ח
דרושים מורים ומדריכים
במקצועות הבאים:

מנחים לקבוצות דיון חברתי.	מלאכה ואמנויות
מנחים לביה"ס להורים	כלכלת בית
ג'אז	מורים לשפות
מחול קלאסי ומודרני	כדור-רגל
דרמה ותיאטרון	כדור-סל
מנחי חבורות זמר	ג'ודו
אקורדיוניסטים/יות לארועים	קראטה
מורים לנגינה (בכלים שונים)	חדר כושר
תפירה	סיפוגאות
רקודי עם:	

ולתפקידי ריכוז לבתי תלמיד, מועדוני נוער ומרכזים קהילתיים בבתי הספר
העבודה בשעות הצהרים ואחה"צ
(מתאים גם לסטודנטים).
מועמדים בעלי רקע מתאים והכשרה באחד התחומים הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב אל מדור הדרכה, מחלקה לנוער וקהילה, האגף לחינוך, עירית חיפה, רח' הרב ברוך מרקוס 9.
פרטים נוספים ניתן לקבל בטלפון 04-641181 קו פנימי 52.
אריה גוראל, ראש העיר.

Ansa International
השכרת רכב
לחברתנו
דרושה
דיילת מכירות
לסניף נתב"ג
דרישות התפקיד:
* בוגרת תיכון
* שליטה מלאה באנגלית (צרפתית יתרון)
* רשיון נהיגה
* נכונות לעבודה במשמרות
* * *
לפנות במקום למנהל הסניף ביום א' בשעות 14.00-18.00
לפרטים נוספים 03-971045

דרושים
1. עורך-דין
2. מתמחה
3. פקידה
052-917355
משרד עו"ד ברעננה

דרושות
סוכנות
בענף מוצרי פרסום
תנאים טובים
למתאימות
טל: 03-780650

דרוש:
חשמלאי רכב
בעל ניסיון
טל: 03-347382
למר הרדון

משרד נסיעות
למכירה
מ- 1/3 עד 2/3
במרכז ת"א עם מוניטין רב ורווחי.
ת.ד. 3524 ת"א מיקוד 61034
עבור משרד נסיעות

למשרד תיכנון בנהריה
דרוש/ה
שרטט/ת בניין
פרטים טל: 04-927272, 923858

למשרד רו"ח דרושה
מזכירה
לניהול משרד והדפסות למשרה מלאה
5 ימים בשבוע
לפנות ת.ד. 33859 חיפה בכתב יד

לסוכנות בטוח בחיפה
דרושים/ות
1. מתמחת
2. פקידה
עם נסיון בבטוח
טל' 04-522394

משרד הקליטה · הסוכנות היהודית
מנהל הסטודנטים
דרושים
רכזי תרבות במשרה מלאה
מדריכים חברתיים בחצי משרה
לעבודה במעונות הסטודנטים העולים בחיפה
לפרטים נא לפנות לטלפון 04-644313

مطابق للأصل

هكذا اصنه الأصل

דרוש

תכנת צעיר

בוגר טכניון נסיון ב־PC—IBM (תוכנה+חומרה)
טל. 04־726369

לעבוד בחֶבֶר - להרגיש בבית

המחלקה המשרדית

מזכירה עברית/אנגלית
מנוסה למשרה מלאה תושבת עכו/כרמיאל.

פקידת כח־אדם רצוי נסיון קודם
לעבודה במשרה מלאה בכרמיאל, תנאים טובים.

קלדנית/נקבנית הנה״ח
מנוסה לעבודה מיידית.

מנהלי חשבונות
מנוסים סוג 2/3 לעבודה מיידית.

כתבנית עברית/אנגלית
מנוסה נסיון במעבד תמלילים לעבודה מיידית.

מזכירה/כתבנית
שפת־אם אנגלית מנוסה לעבודה מיידית במפרץ.

חבר חבי לשרותי כח אדם
חיפה 04־663966 04־667267
רח׳ שמריהו לוין 5 חיפה ירושלים • תל אביב

חֶבֶר

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל

דרוש/ה:

נציג/ת הטכניון באירופה

למדינות דוברות צרפתית

תאור התפקיד:
הרחבת מעגל הידידים של אגודות דורשי הטכניון בצרפת, בלגיה, שוויץ (דוברת צרפתית).
בניית תשתית להקמת קשרים אקדמיים ומחקריים בין הטכניון לבין מוסדות להשכלה גבוהה במדינות אלו.
טיפול בתרומות עבור הטכניון מבודדים, חברות, ומוסדות מחקר.

הכישורים הדרושים:
רצוי בעל השכלה אקדמאית — טכנולוגית;
יתרון לבוגר הטכניון. דובר צרפתית רהוטה.
הכרת הקהילה או הקף כתוך כאוד נסיון קודם בעבודה קהילתית או במכירות.

מספר המשרה: מנ/202

כתב/ת עתונות אנגלית

בלשכת דוברת הטכניון.

תאור התפקיד:
איסוף חומר בנקודלות ובירורות השונות של הטכניון. כתיבה ועריכה לצורך הודעות העיתונים המיועדים לעתונות בשפה האנגלית, כתיבת מאמרים בשפה האנגלית.

הכישורים הדרושים:
השכלה אקדמית.
שליטה מלאה בשפה האנגלית ויכולת כתיבה טובה.
שפת אם אנגלית.
ידיעה טובה של השפה העברית.
נסיון בכתיבה עתונאית ובעריכת חומר כתוב.
מעולה באנגלית.

מספר המשרה: מנ/206

קריירה
שירותי כח־אדם
דרושים

מלגזנים מנוסים
בעלי רישיון נהיגה לעבודה במשמרות
ת״א: דיזנגוף 155 טל 03־240291/2
נתניה: שמואל הנציב 17 טל 053־338901

למחסני חברה לשיווק תוצרת חקלאית בחיפה
דרושים

1. אחראי משמרת
★ השכלה תיכונית
★ כושר אירגון ונסיון בנהול צוות עובדים
★ בריאות טובה ונכונות לעבודה פיזית

2. מוכר — מחסנאי
★ השכלה תיכונית
★ בריאות טובה ונכונות לעבודה פיזית
★ העבודה כוללת הפעלת מסוף מחשב.

3. פועל מחסן
לעבודה פיזית
★ בריאות טובה ונכונות לעבודה פיזית
העבודה לכל המשמרות — במשמרות
החל בשעות הבוקר המוקדמות
מועמדים יפנו לשלומית בטל׳ 04־641111

אם

אתה

סוכן ביטוח

מנוסה (עד שנתיים) ורציני
אנו ההזדמנות שלך
להתקדם בענף

פנה לטל. 535330, 535329 ובקש את לאה
או כתוב לת.ד. 33119 חיפה

ד ר ו ש י ם :

1. מורים למקצועות הבגרות
(ריאלי + הומאני וליומדים מתקדמים)

2. מקדמי מכירות
בעלי רמה גבוהה, בתנאי שכר + עמלות + הטבות

3. שליחים
נערים ונערות בגילאי 15־18 לעבודה זמנית ורווחית

פרוייקט 100

● "פרוייקט 100", שד׳ הנשיא 77 חיפה (ליד מלון דן כרמל), טל׳ 381490,
אוטובוסים: הדר — 23, אגד ועיר: 22. ● לתושבי הקריות אנו: רח׳ הרב קוק 23, ק. מוצקין, טל׳ 04־702087 (א׳, ב׳, ד׳, ה׳, 15.30 — 19.30)

הפרויקט להכנסה גבוהה יותר
אלפי שקלים בחודש!!!

● מעוניינים בהסבה מקצועית למקצוע רווחי ויוקרתי יותר? ● מעוניינים להגביר סיכוייכם להצליח בחיים ולטפס גבוה יותר בסולם ההצלחה!

פרוייקט 100
בי״ס ברמה פרטית

1. גימולוגיה ושמאות יקרות (הקורס מקביל לזה המתקיים בבורסה בר״ג, נוהרו רק מקומות בודדים)
2. שווק, ארגון מכירות ומשמעות המכירה, פרסום, דוברות ויחסי ציבור (למנהלי המפעלים, אנשי שווק, סוכנים וכל המעוניין — חצי שנתי)
3. יועצי המס (שנתי) ומנהלי חשבונות 2+1 מזכירות בכירות ויח״צ (חצי שנתי)
4. שמאות מקרקעין וניהול נכסים (שנתי וחצי שנתי)
5. כל מקצועות הבגרות המוריבטות והמוכנבים (ריאלי והומאני).

לצימפיון מוטורוס (ישראל) בע״מ
דרושים:

1. פקיד/ה קופאי/ת
למשרה מלאה

2. פקידה קלדנית
למשרה חלקית

לפרטים: התקשר ביום א׳ 04־645481 (ליונל נויטן)

לקריית חינוך אורט ק. ביאליק
רחוב ניר עם 3 ק. ביאליק
דרושים:

1. ספרניות

2. כתבנית עברית/אנגלית
לפנות במקום למר שושני או טלפונית
04־729435 04־720141/2

גדלנו ואנו מתפשים

מנהלת חשבונות
סוג 2 עצמאית
לחצי משרה.
נסיון וקורות חיים לשלוח למורדאו 8 חיפה.

דקל
נופש ישראלי בע״מ

לרשת עמל
דרושים:

למכללת ק. חיים:
* מדריך לנגרות והיטים למשרה מלאה.
* מדריך למכונאות רכב
משרה מלאה / שני שליש
פרטים: מכללת ק. חיים טל׳: 740066, 721003 לגב׳ חגה.

לבי״ס "עמל" בית שאן:
* מדריך קרור ומיזוג אויר
* מדריך למכונאות רכב
פרטים: בי״ס עמל בית־שאן טל׳ 067588057
למר יצחק רחמים

דלתא
DELTA

גליל תעשיות בע״מ

דרוש

איש אחזקה
יוצא צבא

לאחזקת מתקני קיטור מים ומערכות אויר
נסיון 4 שנים בתעשיה
מגורים בכרמיאל חובה.
נא לפנות טלפונית 04־986911 לאריה מורדר

SOS
כח אדם

רח׳ קדיש לוז 3 ק. מוצקין טל. 04-762721

• המעוניינים להעתיק מגוריהם לאיזור הצפון בתנאים מעולים, בשלב־ראשון השתתפות בשכר דירה, אחזקת רכב ועוד.

דרושים:

מהנדס / הנדסאי
מכונות עדיפות לנסיון במפעל מתכת

מכונאי אחזקה
ידע בהידראוליקה ופנאומטיקה

חשמלאי מוסמך

תעסוקה מוצלחת ב SOS

דרושים

1. מנהלת חשבונות מתחילה (סוג 2)
עם ידע בעבודה במחשב

2. מחסנאי לנהול מחסנים
עדיף בעל רשיון נהיגה ג׳.

לפרטים להתקשר טל׳ 04־663142, 04־671781

לחברת בנייה גדולה בצפון הארץ
דרושה

הנדסאית בניין
למחלקת תמחיר ובקרה תקציבית רצוי נסיון קודם
לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 2246 חיפה 31021

עירית כפר־סבא

דרוש

פקיד/ה למחלקה להנדסה־רשוי

א. תאור התפקיד: בדיקת תכניות בקשה להיתר, מעקב אחר רישוי הבניה, טיפול בהוצאת היתרי בנייה.
ב. הכשורים הדרושים: הנדסאי/ת או טכנאי/ת בנין בעל נסיון של 2 שנים לפחות, רצוי בעל/ת נסיון בתחום המוניציפלי, יכולת של קריאת תכניות בנייה, הבנה בביצוע עבודות בניה, הכנת חשבונות, כושר ניהול משא ומתן עם מבקשי היתרים וקבלנים.
ג. דרגה ומשכורת: בהתאם לכישורי המועמד/ת
ד. עדיפות לתושבי כפר־סבא
על המועמדים בעלי הכישורים הדרושים להגיש מועמדותם בכתב למזכיר העיר תוך ציון קורות חיים, נסיון במקומות קודמים והמצאת העתקי תעודות והמלצות לא יאוחר מיום 24.7.87.

עמירם מילר
מ״מ ראש העיר

שרז
התחבורה שלך למימון רכב

מכרז מס׳ 1/87

שרז השקעות בע״מ

מציעה בזה למכירה את המכונית הבאה:

מס׳ רשוי	סוג הרכב	מנוע	רשיון בתוקף עד	שנת ייצור	הערות
69-602-83	מרצדס MB130	דיזל 2399	15.5.88	1983	קומבי

את המכונית אפשר לראות במוסך נעמה רח׳ יפו 128 חיפה. מתאריך 16.7.87 ועד תאריך 20.7.87 משעה 08.00 עד 16.00.
המכרז יסגר ביום 21.7.87 בשעה 11.00
הצעות במעטפות סגורות יש למסור במשרד עו״ד גדעון שהאר, עצמאות 65 חיפה בצרוף המחאה בנקאית בשעור 10% מערך הרכישה.
במקרה והזוכה יחזור בו מהצעתו לא יהיה רשאי לתבוע החזרת סכום ההפקדה. המכונית המוצעת עומדת למכירה במצבה הנוכחי ללא כל אחריות מצד חברת שרז השקעות למצבה או תקינותה.
מס ערך מוסף כפי שיהיה בתוקף ביום המכירה יחול על הקונה.
אין המציעה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

אבשלום בורשטיין
מנהל

R.Z. ר.ז.

למשרדי חברה גדולה בחיפה
דרוש

מנהל חשבונות בכיר
★ סוג 3 ומעלה
★ ידע ונסיון בהנהלת ממוחשבת
★ נסיון בנהול צוות עובדים
★ גיל עד 45
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף אישורים על השכלה ונסיון לת.ד. 4496 חיפה 31044
(לציין ע״ג המעטפה מס׳ 120)

למפעל ברבור בעכו
דרושה

גרפיקאי/ת מתחיל/ה
מאזור עכו הקריות
לקביעת ראיון לפנות לאהרוני או דסו
בטלפון 915741/2

לחברה קבלנית לבנין
באזור חיפה
דרוש:

מהנדס/הנדסאי
בעל 5־8 שנות נסיון
נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 4839 חיפה

דלתא
DELTA

גליל תעשיות בע״מ

למפעלינו בכרמיאל דרוש

הנדסאי מחשבים תעשיה וניהול
נסיון בעבודה עם מחשב רצוי I.B.M 36/S
מגורים בכרמיאל או סביבתה הקרובה חובה
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים לת.ד. 137 כרמיאל 20100, עבור מחלקת פרסונל

ממפעלים אזוריים בית שאן
דרושים

בני משק בחופשה לעבודה במשמרות
בקעת בית שאן
לחודשים אוגוסט — נובמבר
נא לפנות לטוב טל׳ 06־580772

בפיברוניקס
אתה בחברה טובה

לאגף תחזוקה
דרוש/ה

אחראי תחום קשר ותזונה

משרה 700
תאור התפקיד:
ניהול צוות מרכזיות ועבודת טלקס ודואר.
ריכוז הטיפול עם "יבזקי"
אחריות על שרותי קשר (טלפונים, טלקס, דואר ושליחים).
אחריות על שרותי תזונה לעובדים.

דרישות התפקיד:
★ ידע ונסיון מוכחים בתפקיד דומה ובעבודה עם "יבזקי".
★ נכונות ליום עבודה ארוך.
★ מגורים באזור חיפה.

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, נסיון מקצועי ובציון מס׳ המשרה ל"גיוס עובדים", פיברוניקס שוכנות דואר מתים, חיפה 31905. או לפנות טלפונית למספר טל׳ 04-562621.
סודיות מובטחת.

פיברוניקס — תקשורת סינאופטית

SOS
כח אדם

דרושים לנו:

● מזכירת מפעל נסיון ביבוא יצוא לאזור עכו.
● עורכת מפיק / תסריטאות למח׳ וידאו הפקות
● מזכירה עב/אנ, טלקס ופקסימיליה לאזור חיפה
● סטודנטים מתחום הפרסום שיווק / אומנויות לחבי SOS.
● מזכירה שפת אם אנגלית לאזור יקנעם.
● נהגי סמיטריילר לעבודה מסודרת.
● פקידה למח׳ כח אדם, משרה מלאה.
● עוזר חשמאלר תושב כרמיאל.
● פקידה להדפסות עב/אנג באזור נהריה
● כרסם תבנת למפעל מסודר.
● לבורנטית למפעל מסודר רציני מאזור כרמיאל
● מסגרים / מסגרי אחזקה / חשמלאי מוסמך לאזור נהריה
● מבקר איכות אלקטרו־מכני + אלקטרוניקה.
● מרכיב אלקטרו — מכני
● מחסנאי אלקט־רוניקה
● מנהל מחסן ידע טכני בהפעלת מחשב מאזור חיפה
● עובדי יצור לעבודה במפעל מסודר הסעות, פרמיות וארוחות אחרי שרות צבאי

רח׳ קדיש לוז 3 קרית מוצקין טל: 754513, 762721, 04-752848

תעסוקה מוצלחת ב SOS
משרדי החברה פתוחים ברציפות מ־08.00 עד 7.00 בערב

גלרם
תעשיות טכנולוגיות בע״מ

לחברה העוסקת בפיתוח, ייצור ושיווק טכנולוגיה בכרמיאל
דרושים:

מהנדס/ת שיווק
מהנדס/ת אלקטרוניקה בעל/ת רקע באלקטרואופטיקה, עם נסיון שיווקי מוכח של 5 שנים לפחות. נדרשת שליטה מלאה באנגלית ובעברית. ידיעת השפה הספרדית תהווה יתרון.

קניין/ית אלקטרוניקה
קניין/ית אלקטרוניקה עם 4־6 שנות נסיון מוכחות, השכלה טכנית או מנהל עסקים. כושר ניהול מו״מ הכרחי. דובר/ת אנגלית כולל יכולת התבטאות בכתב. נסיון בקבלנות משנה יהווה יתרון.
תיאור התפקיד: ביצוע רכש אלקטרוניקה בארץ ובחו״ל, ביצוע רכש מקומי (מהמדף). טיפול בקבלנות משנה רכש וייצור, הכרת יצרנים וערנות לשינויים בשוק האלקטרוניקה, סיוע למח׳ הנדסה בחיפוש אחר יצרנים תחליפיים.

מהנדס/ת הנדסאי/ת אמינות
רקע מקצועי: אלקטרואופטיקה, אלקטרוניקה או מכניקה עדינה. נסיון מוכח של שנתיים לפחות.

מהנדס רכיבים
רקע מקצועי: אלקטרוניקה. נדרש נסיון מקצועי של שנתיים לפחות הכולל הכרת תכונות רכיבים אלקטרוניים ומכניים, מפרטי רכש ובחינה לרכיבים ונתוחי כשל.

הנדסאי/ת בד״ס
לביצוע בדיקות סופיות על מוצרי החברה, רקע מקצועי באלקטרוניקה או באלקטרואופטיקה, נדרש נסיון מקצועי של שנתיים לפחות.

תנאי העסקה לפי כשורים אישיים, 5 ימי עבודה בשבוע, הסעות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים לת.ד. 479 כרמיאל 20101.

— סודיות מלאה מובטחת —

מוסד הטכניון
למחקר ופתוח בע״מ

מהנדס/ת תכנה

הכישורים הדרושים:
בוגר/ת מדעי המחשב
מעל 5 שנות ותק בעבודה
נסיון בעבודה בזמן אמיתי על מחשבים מיני ומיקרו
נסיון בשפות מרעיות אסמבלר, סי פורטרן ואסיסס חובה.
נסיון בעבודה עם תומרה
לאחר שירות צבאי
נכונות לעבודה בשעות חריגות

מכרז מס׳ 60/87

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב אל מחלקת משאבי אנוש, מוסד הטכניון למו״פ בע״מ, קרית הטכניון חיפה — 32000, עד יום 26.7.87 בציון מס׳ המכרז.

חברה מובילה בתחום הביטוח
פותחת מסלול הכשרה לקריירה של

סוכן/ת ביטוח
למספר מצומצם של מועמדים

מועמדים העונים על הדרישות:
* גיל 27־40
* השכלה תיכונית ומעלה, רצוי אקדמאית
* כושר שכנוע והבעה בע״פ
* בעל/ת יכולת מעולה ליצור קשר עם הזולת.
* רצון חזק להצליח בעסקים ומוטיבציה להישגים פיננסיים.
מקום מגורים נהריה, עכו, קריות, חיפה והסביבה.
נא לפנות בכתב יד לת.ד 426 מיקוד 31003 חיפה
ולציין טלפון
המועמדים המתאימים יוזמנו לראיון אישי

למוסך ג. פלדמן ובנו בע״מ
במפרץ חיפה
דרושים

1. מכונאים לטרקטורים חקלאיים.
2. מכונאים למלגזות
3. מכונאים לציוד כבד

ת.ד. 10139 מפרץ חיפה
טל׳ 04־727480, 04־724673

לחברה ישראלית למובילים בע״מ
דרוש בחיפה

מחסנאי
בעל השכלה במכונאות
נא לפנות טלי 04־510246־9
לבקש את מוסקוביץ או מרי

א.די.סי. חברה לפיתוח תעשיות (פרויקטים) בע״מ
INDUSTRIES DEVELOPMENT CORPORATION PROJECTS LTD

דרושים

מהנדס תעשייה וניהול
★ בעל נסיון של כ־5 שנים
★ נכונות לעבודה מאומצת ומרוכזת כולל נסיעות בכל הארץ.
★ יחסי אנוש מעולים
★ תקשורת טובה עם אנשי מקצועות טכניים בעמדות בכירות.
★ כושר ניתוח נתונים.
★ אחריות לתחזיות והקצאת משאבי כח אדם בחברה המעסיקה כ־450 עובדים

מזכירה למחלקת כח אדם
★ בעלת נסיון של 3 שנים לפחות
★ ידיעה בהדפסה עברית־אנגלית
★ אישיות נעימה ויחסי אנוש טובים
שעות עבודה 07.30 — 14.30
5 ימים בשבוע
נא לפנות טלפונית 04־704877 למחלקת כח אדם

מכון התקנים הישראלי
דרושים

למכון התקנים ברמת אביב

1. מהנדס כימיה
רצוי ידע בחומרים

2. קלדנית / כתבנית
הדפסה בעברית ובאנגלית
רצוי על מעבד תמלילים
— ידע בסיסי בקלדנות – רצוי עם ניסיון
בדבר פרטים נא לפנות לכוח־אדם במכון התקנים הישראלי
רח׳ האוניברסיטה 42, רמת־אביב
טל׳ 03־422811

בדבר פרטים נא לפנות לכח־אדם
במכון התקנים הישראלי
רח׳ האוניברסיטה 42 רמת־אביב טל: 03־422811

סמל המחוגה סמל האיכות

לכל מזכירה* יש מחליפה זמנית...

המזכירה יוצאת לחופשת קיץ?
כבר היום אנו נשבץ לך מחליפה לעונת החופשות
התקשר בהקדם לחבר,
המרכז הגדול לכח אדם מקצועי — והבטח לך ידיים מקצועיות ומיומנות:
כתבניות,
מרכזניות,
קלדניות,
מנהלות חשבונות,
נקבניות
ומפעילות טלקס
ירושלים רח׳ יפו 6
טלפון: 02־234265־6־7־8

חֶבֶר
* המרכז הגדול לכח אדם מקצועי

אלסינט
חטיבת ההנדסה בחיפה

תחום האולטרה־ סאונד בחטיבת ההנדסה באלסינט עוסק בפיתוח מוצרי הדמייה רפואיים המבוססים על גלים על־ קוליים.
במסגרת הפרוייקטים המפותחים בתחום, משולבות פעילויות מגוונות הכוללות:—
1. ניתוח ואיפיון התכונות הפיזיקליות של מתמרי אולטרה־ סאונד.
2. תכנון ומימוש מעגלים אלקטרוניים המיועדים לעיבוד אות אנלוגי, המצטיינים ביחס אות לרעש גבוה.
3. מערכות לעיבוד אותות סיפרתיים המשלבות מעבדי אותות מהירים לביצוע עיבודים כגון:— ON THE FLY FFT.
4. מערכות תצוגה
5. פיתוח תוכנה שכוללת אילוצי "זמן אמת" מצד המערכת ועוד.

לתחום האולטרה סאונד
דרוש:—

מנהל תחום
מנהל התחום מופקד על ביצוע משימות הפיתוח המוטלות על התחום.
במסגרת זו מוטלת עליו האחריות לתכנן, לנהל ולנווט את כל פעילויות התחום.
הכישורים:—
מהנדס אלקטרוניקה או פיזיקאי בעל נסיון מוכח בניהול פרוייקטים מולטידיציפלינרים בהיקף נרחב.

לעבודה במערכות MRI
"הנמרי" דרושים:

אנשי שרות ואינטגרציה
מס׳ משרה 660179
כישורים נדרשים:
* מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה
* נסיון בעבודה עם מערכות ממוחשבות
* נסיון בתחום R.F
* נכונות לעבודה מאומצת
* אפשרות יציאה בעתיד לשרות בחו״ל

סודיות מוחלטת מובטחת.
אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס׳ משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

משרד החינוך והתרבות אגף הנוער — המדרשה למורשת היהדות ע"ש פנחס ספיר ירושלים

ד ר ו ש

מנהל חינוכי

למדרשה למורשת היהדות ע"ש פנחס ספיר בירושלים

תיאור התפקיד: תכנון, ניהול וארגון הפעילות החינוכית וצוות המנחים במדרשה.

הדרכה והנחיה בסמינרים: המדרשה מקיימת סמינרים בנושאי מורשת והזהות יהודית־ציונית לתלמידי כיתות י"־י"א ולמבוגרים

דרישות התפקיד: תואר ראשון במדעי היהדות, רצוי תואר שני. נסיון בהדרכה והנחיה ובניהול מפעלי־חינוך: נסיון בכתיבת תכניות ובחינוך בלתי פורמלי

מועמדים מתאימים הרואים אתגר וענין בעבודה חינוכית בלתי־פורמלית ובחינוך יהודי־ציוני יפנו לת.ד. 797 ירושלים, טל 02־289694 עד ליום 30.7.87, ד' מנחם־אב תשמ"ז

גולדפרוסט בע"מ

ד ר ו ש / ה

★ טכנאי/ מהנדס מכונות

נסיון בתעשיות מזון

ידיעת השפה האנגלית — חובה

★ פקיד/ה למחלקת יצוא־יבוא

בעל/ת ידע טוב ביותר באנגלית

בדבר פרטים נוספים להתקשר עם מימי לקביעת ראיון

בטל: 055־87377

עיריית קרית־גת

ד ר ו ש / ה

קלינאי/ת תקשורת

לעבודה מעניינת במרכז הטיפול:

(העבודה עם צוות רב מקצועי תומך)

★ בהיקף 1 משרה

★ תנאים מועדפים למתאימים

המעוניינים יפנו אל המחלקה לחינוך בעיריית קרית־גת טל: 051־874550 882892 ,874559

המועצה המקומית שדרות

מתנ"ס שדרות

ד ר ו ש י ם

1. מנהל בית נוער מרכזי

תאור התפקיד:
ניהול בית נוער מרכזי, בניית מערכת חוגים וקבוצות חברתיות, ארגון פעילות חברתית ערכית.

כישורים נדרשים:
★ יכולת להתמודד עם נוער בגיל ההתבגרות.
★ בעל תפיסה קהילתית חברתית.
★ כושר ארגון וניהול מערכת בלתי פורמלית.

דרישות:
★ בוגר מדעי החברה והרוח, או מדריך בכיר/מוסמך.
★ בעל נסיון בהדרכה בחינוך המשלים.
★ עבודה בשעות בלתי שגרתיות.
★ מגורים במקום הכרחיים.
היקף משרה: 100%.
תנאים מועדפים למועמד המתאים.

2. מדריך לקידום נוער

תאור התפקיד: יצירת קשר עם נוער מנותק מסגרת, בגילאי 18־14, שילובו במסגרות נורמטיביות, עבודה פרטנית וקבוצתית.

כישורים נדרשים:
יכולת ליצור תקשורת בין אישית, יכולת עבודה בצוות, יכולת הבעה בכתב ובע"פ.

דרישות:
★ בוגר מדעי החברה והרוח או מדריך בכיר/מוסמך.
★ מגורים במקום הכרחיים.
היקף משרה: 100%.

התאריך אחרון להגשת מועמדות 31.7.87. בדברים פרטים נא לפנות לאבי סולימני טל. 051־897491 ,899223

RS שרותי כח אדם — השרות המושלם 1987

למחלקה הטכנית

★ **הנדסאי תעשיה וניהול** לתפקיד מנהל מוצר — נסיון בנושאי שיווק, מכירות ופרסום — חובה. עד גיל 35 מאזור עכו נהריה קריות — קבועה.

★ **טכנאי/ת כימיה** לעבודה במעבדה אנליטית. נסיון בבדיקות מים ושפכים חובה.

★ **טכנאי קרור** בעל נסיון למעבדת תיקונים — קבועה.

★ **מחסנאי טכני** 5 שנות נסיון מתוכן שנתים בתעשיה באביזרי צנרת חלקי חילוף ומערכות ממוחשבות עד גיל 35 יוצא צבא.

★ **מחסנאי טכני** בעל רשיון מלגזה.

★ **רתך אלקטרודה** בעל טסט לריתוך מיכלים.

★ **מפעילי מכונות** בעלי רקע טכני רצוי מכונאים או חשמלאים בתחום האחזקה.

★ **מסגרים** מנוסים. קוראי שרטוט בתחום מסגרות כלים מתכת עדינה.

★ **מסגר/מכונאי אחזקה** בתחום מכונות אריזה.

★ **מסגר מכני** בעל נסיון במערכות פנאומטיות. קבועה.

★ **צבעי תעשיה** בעל נסיון מאזור מעלות לעבודה קבועה.

★ **צבעי ריסוס** בעל נסיון לעבודה קבועה.

★ **מרכיבות/מלחימות/ מחווטות** מנוסות לעבודה לתקופה ארוכה.

★ **בחורים בלתי מקצועיים** בוגרי תיכון לעבודה עדינה מאזור כרמיאל והסביבה.

★ **פועלי יצור** יוצאי צבא בלבד בעלי רקע טכני להפעלת מכונה ופיקוח מאזור עפולה.

למחלקה המשרדית

★ **מזכירה לסמנכ"ל** אקדמאית שליטה מלאה בשפה האנגלית הדפסה עברית/אנגלית + עיבוד תמלילים — קבועה.

★ **מזכירות** הדפסה עברית/אנגלית + עיבוד תמלילים.

★ **אשת מכירות** לאולם תצוגה כבת 40 לעבודה במוצאי שבת.

★ **מזכירה טכנית** הנדסאית/טכנאית או בוגרת מגמה ריאלית שליטה מורלטת בשפה האנגלית + הדפסה — קבועה.

★ **נקבניות דיסקטים** לעבודה קבועה במשמרות נוחות.

מועמדים מתאימים יפנו לא.אר.אס. רח' הרב הרצוג 2 חיפה ת.ד 5346 חיפה טל 04־664002 04־663703

תלם ת"א

שרותי כוח אדם

דרושים/ות לנו:

● מסגר רתך מעולה. קורא שרטוט. תנאים טובים למתאים במפעל מסודר עם ארוחות.

● מחסנאי טכני בעל נסיון במפעל מתכת. לעבודה קבועה תנאים טובים למתאים.

● חשמלאי מוסמך לתפקיד איש אחזקה במפעל תנאים טובים למתאים.

● עוזר/ת למנה"ח סוג 3 + נסיון 6־5 שנים למשרה מלאה לחברה מסחרית בחיפה, תנאים טובים למתאים.

● חרט מעולה בעל נסיון בעבודה על מחרטות גדולות למשרה מלאה וקבועה במפעל מסודר, תנאים טובים.

● פקידה מתחילה ידע בהדפסה למשרה מלאה, תושבת הקריות בלבד.

● ללשכת הסמנכ"ל מזכירה ע/א רצוי שפת אם אנגלית. למשרה מלאה וקבועה במפעל מסודר, הסעות + ארוחות, תנאים טובים למתאימה.

● מהנדס מכונות תושב כרמיאל, ידע בעיבוד שבבי, בקורת איכות ידע טוב באנגלית טכנית ל־5 ימי עבודה.

● הנדסאי מכונות ידע במוצרי אלומיניום לעבודה קבועה

● במפעל מסודר הסעות + ארוחות 5 ימי עבודה.

● חרט ברסם נסיון 3 שנים לפחות למפעל במפרץ חיפה, לעבודה קבועה, שכר הולם.

● נגרים לכל סוגי העבודות, בעלי נסיון, תנאים טובים למתאים, כולל אפשרות לשעות נוספות ופרמיות.

● איש אחזקה למכונות העמלה מכניות ומכבשים לעבודה במפעל מסודר, רצוי תושב כרמיאל, תנאים טובים.

● עובדת מטבח להגשה בחדר אוכל + שטיפת כלים, למשרה מלאה, רצוי תושבת הקריות תנאים טובים למתאימה.

● דפס אופסט בעל נסיון 3 שנים, לעבודה קבועה בחיפה, שכר גבוהה למתאים.

● דרוש דחוף מכבשן לכיבוש כיפות בעובי פח 4 מ"מ לעבודה במפרץ, משרה מלאה וקבועה, שכר גבוה.

● עובדי יצור לאלר־מיניום לעבודה במפעל מסודר, 5 ימים תנאים טובים הסעות + ארוחות.

● מוכירה רקע בכח אדם למשרה מלאה 5 ימי עבודה למפעל מסודר, תנאים טובים רצוי תושבת הקריות

תלם מקצועיות לכל מקצוע

דרך עכו 14, קרית ביאליק

טל 04־711130 ,04־702934

לבית אבות "כרמל" בחיפה

דרושים

* **רוקח מבסיונר — במשרה מלאה**
* **עובדת סוציאלית — במשרה חלקית**

נא לפנות בשעות העבודה 07.30־15.00 לבלה. טל: 04־241441

מזכירה

למנ' דוברות ויחסי צבור

נסיון בעבודות מזכירות, יכולת נהול משרד באופן עצמאי הדפסה עברית (רצוי גם אנגלית). ידיעת השפה האנגלית. משרה מלאה. התחלה מיידית.

מועמדות מתאימות יפנו בכתב יד למנ' כח אדם רח' השפלה 4 ת"א 66183 עבור מזכירה

החברה להגנת הטבע

EXCITINGLY HYATT.

דרושות לנו

חדרניות

במחלקת משק בית

שעות עבודה נוחות

נא לפנות למחלקת כ"א בנח' לח"י 32, הר הצופים ירושלים 97665

הייאט רנג'נסי ירושלים

HYATT REGENCY JERUSALEM

טלפון: (02)821333

ספר 1 לסנטר 1

דרוש

מנהל תפעולי

הכישורים:

ידע בארגון אירועים

ידע בסיסי בהנהלת חשבונות

נכונות לעבודה

בשעות לא מקובלות

המעוניינים ישלחו קורות חיים בכתב יד לסנטר 1, רח' ירמיהו 34 ירושלים למר דוד כץ.

להפצת אביזרי אופנה באזור הדרום

דרוש/ה

איש/אשת מכירות מנוסה

עם רכב

* הכנסה גבוהה

לפנות 02־424765

בשעות 20.00־22.00 בחול

דרוש

עוזר טבח

★ ימי עבודה א'—ו'

לפרטים נא לפנות למר יעקב בלום

טל' 3־02־552252

חברת גני הדר

מפעלי תיירות בע"מ

מלון נהר הירדן

דרוש/ה

מציל/ה מוסמכת

נסיון הכרחי

06־792950

מוקד נבעון בע"מ ירושלים

שמירה אבטחה ושירותים כלליים

רח' שמאי 8, 02־242496/7

ד ר ו ש

מנהל פרויקט

באזור ירושלים, עדיפות לקצין צה"ל משוחרר. נסיון בתפעול כ"א. בוגר 12 שנות לימוד רשיון נהיגה.

קרייה

שרותי כח־אדם

ד ר ו ש י ם / ו ת

* **שרטט/ת טכני/ת** לעיצוב מוצר. יוצאות חיל־אוויר. למשרה קבועה. מאיזור רמלה, לוד, רחובות
* **בנאי** מנוסה. פרופיל גבוה. עד גיל 40. לעבודה ממושכת, 5 ימים

תל־אביב, דיזנגוף 155 טל 03־240291/2

לחברת בניה

דרושים

★ **הנדסאי בנין/טכנאי**

★ **מנהל/ת חשבונות**

תנאים טובים למתאימים

02־639977

02־699005

למפעל מוצרי נייר ירושלים בע"מ

ד ר ו ש

מחסנאי

בוגר 12 שנות לימוד

לאחר שרות צבאי מלא

בעלי ידע מקצועי ונסיון בניהול מחסן

בפרטים נא לפנות למר מלול

טלפון: 02־713104 ,02־718451

02־718452

למסעדה אקסקלוסיבית

דרוש/ה טבח/ית

עם ידע בבישול מטבח ארופאי

נסיון הכרחי!

פרטים בטלפונים 224841,221518

(לא בשבת)

להפצת אביזרי אופנה באזור הדרום

דרוש/ה

איש/אשת מכירות מנוסה

עם רכב

* הכנסה גבוהה

לפנות 02־424765

בשעות 20.00־22.00 בחול

כפר הנוער "ניר העמקי"

הסתדרות שלמות לנשים ציוניות ויצ"ו

ת"ד 2165 עפולה 18 445 טל' 06־594385/6

דרושים

לשנה"ל תשמ"ח לפנימיה

★ טבחית/מבשלת

★ מדריך חינוכי

לגיל על יסודי

★ אם בית

שליטה מלאה באנגלית לקבוצה אמריקאית

★ מדריך חינוכי

ושליטה מלאה באנגלית

רכז תכניות הדרכה

חצי משרה

★ מדריך למשתלה ונוי

מועמדים בעלי כישורים מתאימים יפנו בכתב יד למזכירות בציון תשובה למודעה

לרשות המועמד (★) ומשפחתו תעמוד דירת שרות הולמת.

הערה: אפשרות שילוב שני בני זוג במשמרות המוצעות למגורים

לעיתון

צומת השרון

דרושים:

1. קלדנית
2. גרפיקאי/ת
3. צלם אופסט
4. מגיה
5. רוכשי מודעות

בעלי נסיון באחד התחומים הנ"ל יפנו

לרותי טל. 052־911110

למפעל התעשייתי גדול באשדוד

ד ר ו ש

★ מנהל חשבונות ראשי

סוג מדופלם

עם נסיון במערכת רב מטבעית ממוחשבת

נא לפנות בכתב לת.ד. 36 אשדוד

— סודיות מובטחת —

לחברת בניה בעטרות

ד ר ו ש

מנהל חשבונות

סוג 3

נסיון של 3 שנים בהתאמת בנקים

☎ 02־471345, 02־855474 מיום א'

ק.מ.ע.ש. קבוצת בוני ערים בע"מ
חב' אשדוד בע"מ

דרוש/ה

פקיד/ה למחלקת המכירות

* השכלה תיכונית
* לאחר שרות צבאי
* נסיון קודם עם קהל

נא לפנות בכתב יד ובצרוף קורות חיים ת.ד. 21 אשדוד (עבור משרה)

סודיות מובטחת

לפרסום לב

דרוש

פרסומאי

נמרץ, מוכשר ואחראי בעל ידע מקיף בענף

מתאימים בעלי נסיון יפנו לאלי לוי טלפון 230964 ת"א

להוצאת ספרים

"מודן"

דרוש/ה

מונטג'ר/ית

מנוסה

תנאים טובים למתאימים

03־330067/8

לשלמה או יעקב

אסם

תעשיות מזון בע"מ

דרושים

נהגי משאיות

לחלוקת תוצרת

★ בעלי רשיון לנהיגת משאית

★ אחרי שירות צבאי

★ מגורים בגוש־דן

★ מקום העבודה — פתח־תקוה

נא לפנות טלפונית למחלקת מכירות

טלפון: 03-9265233

Maquette מקט

Leather Fashions

למפעלנו בכרמיאל

דרושה

פקידה טכנית

כח אדם — כרטיסי עבודה

טופסי מחשב — רשומי מחסן

נסיון דומה של 3 שנים בתעשייה. משרה מלאה

תנאים טובים למתאים. סודיות מובטחת

טל' 04־981257

למפעל תעשייתי בנצרת עלית

דרושים

1. מתורגמנית לאנגלית

(רצוי גם גרמנית)

2. עובדי הלחמות/ ריתוך

תנאים טובים למתאימים

סודיות מובטחת

המעוניינים יפנו בכתב יד לת.ד. 1237 נצרת עלית

EXCITINGLY HYATT.

We are looking for an organised, dynamic

ADMINISTRATIVE SECRETARY

to run our busy personnel office.

Fluent spoken and written Hebrew and English a must, word processor/computer skills desirable. Qualified persons should call the Personnel Department.

32 Lehi Street, Jerusalem 97665, Israel

Telephone. (02) 821 333

הייאט רנג'נסי ירושלים

HYATT REGENCY JERUSALEM

אורטק בע"מ חברת בת של אל־אופ

המתמחה במערכות אלקטרו־אופטיות

ד ר ו ש ה

אורטק

חוטת/מלחימה (משרה 2100)

בעלת שנתיים ניסיון לפחות

בתחומי עבודה צבאיים

מועמדים מתאימים המעוניינים להשתלב בחברה מתבקשים לשלוח בכתב קורות חיים ל: אורטק מחלקת משאבי אנוש ת.ד. 1165 רחובות מיקוד 76110 (בציון מס המשרה)

עדיפות בקליטה תנתן לתושבי שדרות

- סודיות מובטחת -

לחברת ברוקרים

דרוש:

יועץ

בעל ידע, נסיון וקשרים רחבים

נא לפנות בכתב בציון קורות חיים ומספר טלפון לת.ד. 45600 עבור מספר 300.

לחברת שקם בע"מ

לחנות שקם — אבן־גבירול תל־אביב

ד ר ו ש י ם / ו ת

קופאים/יות

לעבודה במשרה חלקית ובמשמרות:

– ידיעה טובה בחשבון ועברית

– גיל 23 ־40

– עשר שנות לימוד לפחות

– תושבי תל־אביב־יפו, חולון בת־ים

– אין צורך בנסיון קודם

המעונינים/ות יפנו/תפנינה למר שאול כתאב.

טל. 03־262161/2

פי.סי.בי. בע"מ ייצור מעגלים מודפסים

מפעלנו המעסיק 200 עובדים, הפך בתוך כ־5 שנים למפעל המוביל בארץ בייצור מעגלים מודפסים, תוך הפעלת טכנולוגיות מתקדמות ביותר, ומתגאה באיכות מוצר מעולה ובעמידה לא מתפשרת בלוח זמנים.

דרוש

מנהל ייצור

שהינו איש שטח מובהק שעבורו ניהול ייצור הוא ייעוד ומוכן לכל השקעה ומאמץ על מנת להצליח.

המועמד יהיה אחראי על מחלקות הייצור במפעל.

המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד

ת.ד. 631 מגדל העמק מיקוד 10556

טלפון 06־541051 מח' כח־אדם.

אנו פותחים אופקים חדשים

אפשרויות מקצועיות ללא גבולות...

הזדמנויות קידום ללא מגבלות...

תנאי עבודה מתקדמים...

למהנדסי אלקטרוניקה

המעוניינים להצטרף לצוותי פרוייקטים העוסקים בפריצת דרך בנושאים חדשניים בתחומי תקשורת ספרתית, עיבוד אותות ומיקרו מחשבים.

תאור התפקיד:

★ הגדרת מוצרים חדשים בתחום המיקרו־מחשבים

★ פיתוח ותכנון מעגלי VLSI/CMOS בתהליכים מתקדמים

★ פיתוח מיקרו־תוכנה בשילוב חומרה.

כישורים דרושים:

★ בוגרי הנדסת חשמל מצטיינים

★ בעלי יכולת ורצון להתמודד עם אתגרים מקצועיים

★ ידע ונסיון בתכנון מעגלי VLSI — יתרון

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחת

בואו הצטרפו לצוות מעולה בחברה עתירת־ידע, המובילה בעולם בתחום המוליכים למחצה.

אנא פנו בכתב יד בצירוף קורות חיים וציונים למוטורולה סמיקונדקטור, ת.ד. 32288 ת"א 61322

מוטורולה סמיקונדקטור

— סודיות מובטחת —

למלון דן - כרמל

דרושים/ות

פקיד/ת קבלה

עם נסיון בהפעלת N.C.R-250

אחראי/ת משמרת

סגן/ת מנהל קבלה

מפקחים/ות משק בית

תעודות מקצועיות חובה נסיון של שנתיים במלונות 5-4 כוכבים.

לפנות טלפונית 04-386211

למחלקת כח- אדם

דן כרמל

עצור

מודעה זו מופנית לאנשים שאין להם מתחרים בתחום המכירות ועדיין שואפים להגיע לפיסגה.

נתונים דרושים:

בן 25 ומעלה + רכב

מספר המקומות מוגבל

טל' 04־723326

מדיקארד Medicard

רשת צרכנים ארצית

דרושים מיידית

אנשי מכירות

בגוש דן, ירושלים וחיפה

★ משכורת בסיסית + עמלות + בונוסים

★ אין צורך בניסיון קודם

· לקביעת ראיון אישי

נא להתקשר מיום א' 03־229164 ,03־230245

هكذا منه الأصل

הלוח הארצי | הארץ חדשות

רשות שדות התעופה בישראל

נמל התעופה בן־גוריון

דרושים
בחורים / בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן־גוריון

העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות
מנותנת לחוזה מינימלי של שנה
אפשרות העסקה גם במשרה חלקית (לסטודנטים)

תנאי קבלה

- ★ לאחר שירות צבאי
- ★ 12 שנות לימוד לפחות
- ★ דוברי אנגלית ברמה טובה (הראיון יערך בשפה האנגלית)
- ★ מצב בריאותי תקין
- ★ מגורים באיזור גוש דן - חובה לתקופת החוזה
- ★ במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו"ל · מעת לעת על פי הצורך
- ★ למועמדים המתאימים יציעו שכר נאותים והטבות נוספות

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים ועדת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם המכס), בתאריך 20.7.87 יום ב'
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 06:00 עד השעה 08:00
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה"ל ושתי תמונות

מכון מ.ש.פ.
שירותים פסיכולוגיים

עבור אחד מלקוחותים
משרד לייעוץ שיווקי, גדול, דינאמי ומבוסס
דרושה

מזכירה כתבנית

(משרה 0100)

העבודה מתבצעת באווירה תוססת ונעימה בקרב קבוצת אקדמאים צעירים ומצליחים
היקף המשרה: 30 שעות שבועיות
ימים א' — ה' מ־12.00 עד 17.00
יום ו' מ־8.00 עד 12.00
כישורים: הדפסה ברמה גבוהה, יחסי אנוש טובים הופעה ייצוגית
תיאור התפקיד: הדפסה, קשר וקבלת לקוחות, טיפול בחשבונות. מקום העבודה תל־אביב
מועמדות שגילן עד 30 ומקום מגוריהן בת"א או סביבותיה יפנו בכתב־יד תוך פירוט קורות חיים
לת"ד 13012 ירושלים 91130
עבור משרה 0100

לחברה מסחרית ותעשייתית
ד ר ו ש י ם

1. עובד מחסן

תינתן עדיפות לבעל נסיון ובוגר קורס מפמ"ם העבודה בתל־אביב

2. מפיצים / נהגים

למרכז בת"א. לחלוקת סחורות בכל רחבי הארץ נדרש נסיון סוג ב' לפחות. תינתן עדיפות לבעלי רשיון על וספה CC 200 / או רשיון ג'

3. שליח

למשרד בת"א נדרש רשיון לוספה 200CC עדיפות לבעל רשיון ב' או ג'

4. מנהלי חשבונות

סוג ג' ומרופלמים. בעלי נסיון 4 שנים לפחות בתחומים שונים

5. מזכירות אנגלית / עבריה

בעלות ידע טוב בהדפסה ב־2 השפות ויכולת לנסח ולערוך חומר כתוב.
נסיון בעבודה עם טלקס וידע בקצרנות יהוו יתרון

נא לפנות בכתב לת.ד. 30853, תל־אביב 61308
תוך ציון המשרה המבוקשת ולצרף קורות חיים ונסיון
ניתן לפנות גם לטלפון 03-612678
בין השעות 16:30-13:30 בלבד

* סודיות מובטחת *

לרוקר אינטרנשיונל בע"מ
מפעל לאלקטרוניקה עתיר ידע בירושלים
למחלקת הרכש דרוש

קניין

- ★ ידע והבנה ברכיבים אלקטרוניים
- ★ ידיעת אנגלית
- ★ נסיון קודם כקניין — יתרון
- ★ נדרש רשיון נהיגה

נא להתקשר טלפונית:
02-822222 ,03-820905

לאו אר. אס

מהנדס/ההנדסאי
מזון או כימיה
בעל נסיון רב בניהול צוות עובדים – קבועה.

מנהל תחבורה
בעל נסיון בניהול כלי רכב, רצוי קצין רכב לשעבר בצה"ל יחסי אנוש טובים, יכולת ניהול ארגון – קבועה.

מכונאי קיטור
בעל נסיון – קבועה.

צבעי בנין
בעל נסיון

טלפונים: 04-664002, 04-663703

לאו. אר. אס

מקדם/ת מכירות

- ★ בעל/ת נסיון - רצוי בענף כ"א
- ★ יחסי אנוש טובים
- ★ השכלה על תיכונית
- ★ רכב חובה

מועמדים יפנו לת.ד. 5346
רח' הרב הרצוג 2 חיפה

לסניפנו באשדוד ורחובות
דרושים/ות

למחלקה הטכנית

- ★ הנדסאי מכונות — לאיזור אלקטרוני
- ★ טכנאי חשמל — מוסמך
- ★ כרסם C.N.C
- ★ שרטט אלקטרוניקה + מחשב + אנגלית
- ★ חשמלאי מוסמך
- ★ בנאי
- ★ עוזר צבעי
- ★ צלם תעשייתי או אופסט — רצוי נסיון קודם.
- ★ עובדות לריתוש מעגלים מודפסים
- ★ עובדות למיון מעגלים

למחלקה המשרדית

- ★ מזכירת יבוא־יצוא
- ★ מנהל חשבונות — סוג 2 + מחשב
- ★ קלדנית עבריה/אנגלית
- ★ מזכירה עבריה/אנגלית — + הדספת, רצוי ידע בטרסום.

למתאימים שכר הולם ותנאים סוציאליים כחוק הכוללים: ביגוד, הופשות, ימי מחלה, ימי חג, שי חגים ועוד.

בדבר פרטים נוספים, נא לפנות לסניפנו:
ברחובות, רח' הרצל 187 בטל' 08-455904
באשדוד, רח' הנמל 8 טל 055-33644

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל־אביב • ירושלים • באר־שבע • רחובות • אשדוד

למרכז קהילתי גילה
דרושים

1. **רכזת גיל הרך** — ½ משרה השכלה ונסיון בגיל הרך רצוי בוגרת תוכנית שורך.
2. **רכזת הנוער** — ½ משרה, השכלה אקדמאית בתחומי החינוך ע"ס או מדעי החברה.
3. **רכזת אתגר** — 100% משרה, השכלה אקדמאית בתחומי החינוך, ע"ס או מדעי החברה.
4. **מנהל/ת משרד כוח אדם** — 100% משרה, אקדמאי/ת, נסיון בניהול משרד רצוי ידע בהפעלת מחשב המעבד המליליס.
5. **רכז/ת גיוס משאבים** — ½ משרה השכלה אקדמאית, רצוי נסיון בתחום. תאור התפקיד: גיוס כספים למפעלים שכונתיים.
6. **מורים לחינוך גופני** — בענפים: התעמלות נשים, ספורטיבית קרסת, טניס, מחול אירובי, כדור נברים.
7. **מורים למוסיקה ואומנויות** — תרום כלל, תופים, כלי נשיפה, תנועה תרועה, מגמה תנועת זמר, דרמה, ונגרות.
8. **מזכירה** — 50% משרה (בשעות אחה"צ)

לפרטים נוספים: נא לפנות 02-761484, 02-763176

שכונת מינהלת בקעה
רח' קיבוץ גלויות 4 ת.ד. 10816 ירושלים
טל 02-723474

דרוש/ה

מנהל/ת מינהלת שכונת בקעה־גאולים

(1 משרה)

דרישות התפקיד:
- ★ השכלה אקדמאית בתחומי המנהל וא/או עבודה קהילתית, פיתוח אורבאני או בתחום קרוב.
- ★ נסיון רב בניהול בעבודה עם פעילי שכונה, פיקוח והדרכת צוות מקצועי.
- ★ כושר ניהול מו"מ עם גורמים שונים.
- ★ אתגר למועמד המתאים!

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים למשרד המנהלת בכתובת הנ"ל או במשרדי האגודה לקידום מנהלות רח' שלומציון המלכה 10 ירושלים

מילא
מרכז ייעוץ למשאבי אנוש

עבור אחד מלקוחותינו
סוכנות ביטוח גדולה

דרושים מועמדים לקורס ביטוח חיים

דרישות התפקיד:
- גיל: 35-28.
- נכונות לעבודה מאומצת בשעות לא מקובלות.
- יחסי אנוש מעולים.
- נשוי עם ילדים, יתרון.

מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בלבד לת.ד. 2511 תל־אביב. בפירוט קורות חיים מפורטים: עבור משרה 820.
שכר בסיסי מובטח!

סודיות מובטחת!

רק פונים מתאימים ייענו

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

גיוס עובדים • מבדקים • ייעוץ והכוון תעסוקתי • ייעוץ ופתוח ארגוני

לחברת עסיס
דרושים/ות

סדרנים/ות

לרשתות השיווק

לאזורים: חולון, רמת־גן, פתח־תקוה, תל־אביב, חדרה.
שעות עבודה גמישות + תנאים סוציאליים.
יתקבלו נשים/גברים מגיל 21.
בדבר פרטים נא לפנות לטלפון 03-7511229
לשוני מיום א'.

פקח מערכות זמן ותדר בע"מ
חברת בת של תדיראן ו־F.E.I. ארה"ב
דרושים

עובדים בעלי רקע במכשירנות, מכניקה עדינה
לעבודה בחדרים נקיים

כרסם/מפעיל C.N.C
בעל תיכנות
מיועד לגברים ונשים כאחד

לפרטים נא לפנות לטל. 02-822621, 02-822611
פניות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי נא לשלוח לת.ד. 1792 חולון 58117

ליחידת מחשב גדולה
המצאת בתהליך פיתוח מואץ

דרושים/ות

מנהלי פרויקטים ומנתחי מערכות

מנוסים
לפיתוח מערכות מידע מתקדמות

דרישות התפקיד:

- ★ השכלה אקדמאית במקצועות מדעי המחשב
- ★ מחשבי I.B.M. גדולים (MVS/XA)
- ★ עיבוד נתונים, בתקשורת
- ★ מסד נתונים, IOMS
- ★ שפות תכנות ADS, COBOL
- ★ JCL, TSO

העבודה היא באזור תל־אביב.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 857 ירושלים.
לציין על המעטפה "עבור תעסוקה".

— סודיות מובטחת —

פניות לא מתאימות לא תיענה.

לאודיכל

שרל דוראל

דרוש/ה

★ שרטט/ת בעל נסיון + הנדסאי בעל נסיון
טל: 03-5463566 תל־אביב

לאבילר
דרושים

טכנאים
למחלקת השירות

רצוי רכב
וידיעת אנגלית
טל 03-813080

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א־1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה.
העבריינים צפויים לעונש על־פי החוק.

דרושים במכתשים!
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב

הנדסאים/ טכנאי חשמל
חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון
של שנה אחת לפחות
בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד
(רצוי PLC)

המעונינים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד 60 באר־שבע 84100 סודיות מובטחת

---

* מומחה למצברים לרכב *
לתב ליבוא ושיווק בכל הארץ

דרוש חשמלאי
בעל ידע ונסיון במצברים לרכב
לעבודה כמחסנאי. טל' 03-612230

התברה לכבלים ולחוטי חשמל בישראל בע"מ

דרוש/ה

מהנדס/ת מכירות

למפעל תרמופיל המייצר כבלי אלקטרוניקה ונמצא באיזור התעשיה במעלות.

הכישורים הדרושים:
- ★ מהנדס/הנדסאי אלקטרוניקה או חשמל.
- ★ נסיון קודם של 3 שנים.
- ★ שליטה בשפה האנגלית הכרחית.
- ★ עדיפות ליוצאי חיל קשר, חימוש, ים או אויר.
- ★ בעל רשיון נהיגה.

מגורים באזור חובה

בדבר פניות נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם של ת.ד 84 חיפה 15000
סודיות מובטחת

כבלנה

גבור סברינה
למשרדי החברה בנתניה
דרוש/ה

מנהל/ת מכירות

בעל/ת נסיון במכירת מוצרי צריכה (רצוי טקסטיל/אופנה) לרשתות שיווק לארצות דוברות צרפתית.

נא לפנות בפרוט קורות חיים
לת.ד. 84 נתניה, 42100 למנד כח אדם.

דרוש

SEMICONDUCTORS SALES ENGINEER

אם אתה בעל רקע ונסיון מתאים אנו מציעים:

- ★ תפקיד בעל אתגר אישי ומקצועי
- ★ מעורבות עם קבוצות פיתוח מתקדמות
- ★ השתלמויות בארץ ובחו"ל
- ★ אוירה נעימה
- ★ רכב חברה
- ★ תנאים בהתאם לכישורים

* סודיות מובטחת *
נא לפנות בכתב יד בפירוט קורות חיים

איסטרוניקס בע"מ
ת.ד. 39300 תל אביב 61392

למשרד גדול של רואי חשבון בת"א
דרושים

עובדי בקורת מכל הדרגות

לשואפים לפתח רמתם המקצועית
ניתנת הזדמנות:

- ★ לרכישת נסיון בעבודות בקרת מגוונות
- ★ להדרכה ואימון עיוני ומעשי בפיקוח אנשי מקצוע מעולים
- ★ למעקב שוטף אחר חידושי המקצוע בארץ ובעולם ולקידום מקצועי מהיר

תנאים טובים של שכר והטבות בהתאם לכישורים
המעוניינים יפנו בכתב
לת.ד. 29323 תל־אביב

דרושים במכתשים!
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב

מהנדסי מכונות

להשתלבות במערך האחזקה של 2 האתרים (באר־שבע ורמת־חובב) לתפקידי אחזקה ושיפורים במיתקנים כימיים.

דרוש נסיון בתעשיה כימית.

תיתכן עבודה גם בשעות לא מקובלות.

נסיון קודם (עד שנתיים) - יתרון

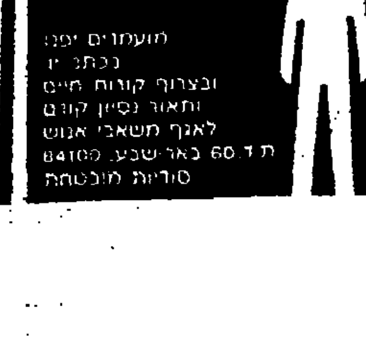

מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד 60 באר־שבע 84100 סודיות מובטחת

מודיעין אזרחי בע"מ
סניף חיפה והצפון

דרוש

מנהל יחידת אבטחה

- * בעל כושר ארגוני וניהולי
- * רקע פיקודי צה"ל — משטרה
- * נסיון בהפעלת צוות עובדים גדול
- * נכונות לעבודה מאומצת ובעלת אתגר
- * תושב חיפה

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים
לת.ד. 33554 חיפה 31333 סודיות מובטחת

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק
הועדה לאנרגיה אטומית
דרוש

מהנדס כימיה

- ★ בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (TRACERS) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
- ★ דרוש נסיון בתכנות מדעי במקרר מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
- ★ רצוי נסיון בתעשיה הכימית. העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.

אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז.

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה. רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם. המרכז למחקר גרעיני נחל שורק דואר יבנה. מיקוד 70600.

— סודיות מובטחת —

רשות הנמלים ישראל

משרד ראשי
דרושות

מזכירות / כתבניות

עדיפות לבעלות ידע בהדפסה דו־לשונית (עברית אנגלית)
קיימת אפשרות העסקה במשרה חלקית
בדבר פרטים נא לפנות לכח־אדם ברשות הנמלים דרך פ"ת 74 תל־אביב
טל: 03-338911
פניות בכתב יש לשגר לת.ד. 20121.
מיקוד 61201 בצירוף קורות חיים
בכתב יד, לא יאוחר מיום 24.7.87

למשרד רואי חשבון בת"א
דרושות

מעבדת תמלילים

עברית — אנגלית
לשעות אחה"צ מ־13.00 עד 18.00
עדיפות לבעלת נסיון בהדפסת מאאים על "לניר"

כתבנית

מעולה
בעברית ובאנגלית
עדיפות לבעלת נסיון בהדפסת מאאים
— תנאים טובים של שכר והטבות בהתאם לכישורים —

המעוניינות תפנינה בכתב לת.ד. 29452 ת"א

מחלקי עתונים (עם קטנועים)
דרושים

באזור הקריות

(ק. חיים, ק. ביאליק, ק. מוצקין ועוד)
לחלוקת עתונים בתיבות המנויים
בשעות הבוקר המוקדמות

מועמדים רציניים בלבד
יתקשרו בשעות העבודה

לטלפונים: 04-670696, 04-660696

למפעל מתכת בחולון
דרוש

עוזר למתכנן

מהנדס/הנדסאי מכונות
בעל נסיון בתכנון ובניית מערכות מכניות
לפנות בכתב יד בציון נסיון קודם וטלפון
לת.ד. 25014 תל־אביב 61250

ל ס ב נ ה
נתיבי אוויר בלגיים
דרוש

קצין תנועה

גיל: מקסימום 35
כישורים: שליטה באנגלית, צרפתית ועברית
נסיון: בקורת הטענה, טיפול במטען נוסעים
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב־יד באנגלית או צרפתית לכתובת:
סבנה, רח' שלום עליכם 5 תל־אביב 63806

הכוח הארצי הארץ חדשות

עיריית הרצליה
דרושים
* לבי"ס התיכון העירוני המקיף
* **מורה לגרפיקה**
משרה מלאה
כולל הכנה לבגרות
לפנות 052-546026, 052-576238

נ"תנובה" מחוז תל־אביב
דרושים
מחלקי מוצרי בשר ודגים
הכישורים הדרושים:
- השכלה תיכונית
- ידיעה טובה בחשבון
- רשיון נהיגה למשאית
- ידע בשיווק מוצרי מזון

תינתן עדיפות בקבלה למועמדים בעלי נסיון מעשי בשיווק מוצרי מזון.

מועמדים מתאימים, תושבי תל-אביב, חולון והסביבה הקרובה, מתבקשים לפנות ישירות למר אבי מטלון, מנהל מרכז הפצה "קר-פרי", רח' המשביר 25, איזור התעשייה חולון, טלפון 5563952 - 03, 03-5565221, בין השעות 9.00 - 11.00 לצורך ראיון וקבלת פרטים בקשר לעבודה.
- סודיות מובטחת -

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ

הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת.

★ מלחימות/מחווטות
★ מבקרי איכות ויזואלי
★ נקבניות דיסקטים
★ קופאים/קופאיות

לעבודה בשעות הערב בקניון

★ מעבדות תמלילים

טל. 03-280078, 03-203052/3

השתחררת? הצטרף לצבא הטבע

אם השתחררת זה עתה מהצבא, אהבת הטבע והארץ מדריכה אותך, היכן רואה בחינוך ענין ואתגר, יש לך גישה לילדים ונוער, כושר ביטוי טוב בעל פה, יכולת מנהיגות ויכולת הסתגלות לעבודת צוות, החברה להגנת הטבע מחפשת אותך. בבתי ספר שדה: גולן, קשת יהונתן, אכזיב, אלון תבור, מעלה אפרים, מעגן מיכאל, הר גילה, עין גדי וחצבה מחכה לך עבודת הדרכה. המתקבלים יעברו קורס הכשרה ויתחייבו לעבודה של שנתיים. כל שעליך לעשות הוא לפנות טלפונית למח' כ"א טל. 03-375063 שלוחה 240 לריבי בימים א'-ד' 08:00-10:00

החברה להגנת הטבע

מדריך הארץ

יום שישי

תורנות רופאים

הסתדרות הרופאים במקרים דחופים מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512233
גוש דן 781111
הרצליה 052-81333
רחובות 08-451333
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00-20.00
ביום ו' 8.00-15.00
טלפונים: 03-433300
"שקמ" - שירות רפואי לקו
שרות ביקורי בית של רופאים מומחים לילדים ותינוקות בשעות 19-24
טל' 03-7549111 "שקמ" קוד מנוי 222
שר"ן - שירות רפואי נייד
ירושלים 24 שעות ביממה כולל רופאה שיניים
מוקד יום 660585, 02-669531
מוקד לילה שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
תל אביב, מוקד יום 218820, 218898
מוקד לילה 631011 מנוי 3752 ולי השאיר הודעה לרופא תורן מכבי בר מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב: בר כוכבא 49 טל: 03-284649 פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00. ימי ו' וערבי חג 18.00 עד 24.00. שבתות וחגים 15.00 עד 21.00
ריזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
הברמנה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז מידע לקורבנות אונס 24 שעות ביממה:
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים טל' 02-245554
חיפה טל' 04-660111
קפב לבית - שרות מנויים לרפואה, שיקום וסיעוד בבית.
מרכז רפואי הרצליה פיתוח 052-548575
1500 איחודית 7549111
ער"ן - עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
חיפה 04-672222/3
תל־אביב 03-5461111
ילדים ונוער 261115
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111
מרכז רפואי באר יעקב 03-225958
מרכז מידע למטבי להתן
מכסם "מטבליס"
א' רה 11.00-15.00
ב' רד 16.00-18.00
רח' נאמן 13 תל־אביב
תורנות רופאים ושיניים - ד"ר מאיר יחיאל יהושע בן נון 85 ת"א 451923

תורנות בתי חולים

תל אביב
רוקח - (ילדים, פנימית)
איכילוב - (כירורגית)
ירושלים
הדסה ע"כ - (נשים, כירורגית, אורתופדית, עיניים, א.א.ג)
שערי צדק - (פנימית)
בקור חולים - (ילדים)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בן פריסמן 66 237326
מעיין חיים סניף צהלון שד' ירושלים 98 יפו 822986
ירושלים
מרקחת רחמה הכ"ג 28 523191
חיפה
נוה שאנן התיכון 37 235550
חולון
אמונה גרוסמלדר 4 5058197
בת ים
מוז הכינה רייך 20 583560
ראשל"צ
פיכבי חיבת ציון 43 782821
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
נתניה
קופ"ח כללית ברודצקי 31 611125
הקריות
מגל העצמאות 53 ק. אתא 441280
רחובות
כללית בני משה 452381
חדרה
קופ"ח כללית השטילד 335884
מרכז מידע וייעוץ לצעירים ע"י צוות מקצועי - ייעוץ ומידע בנושא חברה, מיניות, סקסולוגיה - אמצעי מניעה. תל־אביב: ימים ב' ג' ד' 16.00-19.00.
יום ו' שעות 8.30-11.00
רמב"ם 9, טל' 5101511/2
חיפה: ימים א', ד' - 16.00-19.00
רח' הסטודים 14 טל. 81520

יום שבת

תורנות רופאים

הסתדרות הרופאים במקרים דחופים: מ־6 בערב עד למחרת ב־7 בבוקר בתחנות מד"א טל' 101.
ירושלים 523133
תל־אביב 460111
חיפה 512255
גוש דן 781111
הרצליה 052-81335
נהריה 925335
רחובות 08-451333
בת ים 585555
חולון 803133
לוד־רמלה 08-221822
מוקד מידע רפואי בקופ"ח הכללית: בימים א'-ה' 8.00-20.00
בימי ו' 8.00-15.00
טלפונים: 05-433300
ארוחות לשירות אונס - הכרה ביעודית לשירות הציבור בנוער רק 24 שעות ביממה
טל' 03-5461727/8
שר"ן - שירות רפואי נייד (24 שעות ביממה) כולל רופאי שיניים
מוקד יום 660585, 669531
מוקד לילה, שבת וחג 226191 מנוי מס' 1788 ולהשאיר הודעה לרופא תורן
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
תל־אביב, בר כוכבא 49 טל: 03-284649
פתוחה בימים א'-ה' בין 21.00 עד 23.00
ימי ו' וערבי חג 18.00 עד 24.00
שבתות וחגים 15.00 עד 21.00
דיזנגוף סנטר שער 3 (ליד המשביר) טל: 294869, 03-285822
הברמנה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 9.00-24.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד
מרכז סיוע לקורבנות אונס — 24 שעות ביממה
תל־אביב טל' 234819.
ירושלים — 245554
חיפה — טל' 04-660111
ער"ן — עזרה ראשונה נפשית: 24 שעות ביממה:
ירושלים 669911
תל־אביב 261111
ילדים ונוער 261115
חיפה 04-672222/3
נתניה 35316
באר־שבע 057-48111

תורנות בתי־חולים

תל אביב
רוקח — (ילדים)
איכילוב — (פנימית, כירורגית)
ירושלים
שערי צדק — (ילדים)
בקור חולים — (נשים)
הדסה ע"כ — (כירורגית, אורתופדית, עיניים, א.א.ג)
הדסה הר"צ — (פנימית)

תורנות בתי־מרקחת

תל־אביב
בן פריסמן 66 237326
צפון יהודה המכבי 33 449995
מרכ"ע, בב, צפון
ירושלים
הר הזיתים הר הזיתים 287480
מרכ"ע, העמודים יפו 50 233081
חיפה
הנשיא שד' הנשיא 33 333512
חולון
ד"ר הורי סוקולוב 70 842433
בת ים
בלפור בלפור 90 583448
פתח תקוה
קופ"ח כללית חיים עוזר 905271
רמת גן
אמונה ז'בוטינסקי 41 7511874
נתניה
הנשיא שד' ויצמן 36 25639
הקריות
ב"כ הקריות שד' בן גוריון 73 ק. מוצקין 757477
רחובות
סגל הרצל 134 451228
חדרה
כללית השטילד 335884

מרכזי מידע — אגד
02-304304 03-432277 04-549121

הסנה
מוגש כשירות לציבור על ידי
חברה ישראלית לביטוח בע"מ

לחברה מסחרית ותעשייתית
דרושים

1. אנשי מכירות דינמיים
לאיזור הצפון — סניף עפולה. העבודה בכל חלקי הארץ, היכרות עם המגזר החקלאי רצויה ומהווה יתרון.

2. טכנאי/איש תחזוקה
לטיפול ותחזוקת ציוד ומכונות במפעל בעפולה ובכל הארץ.
ידע באנגלית טכנית, בעל רשיון נהיגה, מגורים בעפולה או באיזור.

3. הנדסאי תעשיה וניהול
רצוי רקע בתחום המזון, רקע ואוריאנטציה שיווקית בולטים ויכולת לנהל יחידה העוסקת בייצור ומכירת מזון לבעלי חיים וציוד וטרינרי. מגורים בעפולה או באיזור.

נא לפנות בכתב לת.ד. 30853, תל־אביב 61308 תוך ציון המשרה המבוקשת ולצרף קורות חיים ונסיון
ניתן לפנות גם בטלפון 03-612678
בין השעות 13:30-16:30 בלבד
— סודיות מלאה מובטחת —

לחברה עתירת ידע בהרצליה פיתוח
דרושים
טכנאים/הנדסאים מתחילים
בתחומים
אלקטרוניקה/מיכשור ובקרה.
אשר ישתלבו במערך הייצור המתפתח של החברה.
נא לפנות בכתב־יד
לת.ד. 2008 הרצליה 46120

דרוש
נציג מכירות לאזור ירושלים
בעל ניסיון במכירות
לתפקיד עצמאי ומעניין
* כושר ניהול משא ומתן
* חוש מסחרי מפותח
* גיל מעל 25
* רכב חובה
* משכורת בסיס + עמלות + החזקת רכב

לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה לת.ד. 9094 קרית־יובל ירושלים

התנועה ליהדות מתקדמת בישראל
רחוב המלך דוד 13, ירושלים. 234748, 02-232444
דרושים/ות
עובדים/ות קהילתיים/ות
לאזור ירושלים, לתפקיד פיתוח קהילתי על בסיס ערכי
הכישורים:
★ תואר B.A לפחות בעבודה סוציאלית קהילתית.
★ יכולת עבודה באופן עצמאי.
★ עדיפות לבעלי נסיון של שנתיים לפחות ובעלי ידע והבנה ביהדות.
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב יד אל רכזת תוכניות קהילתיות, התנועה ליהדות מתקדמת, רחוב המלך דוד 13, ירושלים 94101

חבר
המרכז הגדול לכח אדם מקצועי
רחוב ינאי 6, טלפון: 02-234265-6-7-8
מועמד/ת לעבודת כח־אדם בעל/ת יוזמה ומרץ במכירות
למשרה מלאה

רכבת ישראל
דרושים מועמדים למשרות עוזרי נהג קטר באזורי לוד והמרכז
● המעוניינים בעלי רקע במקצועות המתכת מתבקשים לפנות בכתב עם פרוט תולדות חיים לכתובת:
ת.ד. 44 חיפה עבור "עוזר נהג קטר"

דרוש רק איש מכירות אחד!
לירהון **מהנדסים**
נסיון של שנתיים לפחות
* עמלות גבוהות.
* שכר בסיסי.
* הוצאות שוטפות.
* אירוח.
לפנות לניצן טל: 03-244175

לחברת קונגרסים
דרושות
מלוות לאורחים מחו"ל
הדרישות: 12 שנות לימוד, שליטה באנגלית, ידע כללי • מתאים לסטודנטיות • 636397

זמן הדלקת הנרות

	כניסה	יציאה
ירושלים	7.08	8.27
תל אביב	7.26	8.29
חיפה	7.20	8.30
באר־שבע	7.23	8.20

לחברה גדולה באזור צפון ת"א
דרוש/ה
פקידי חשבונות
סוג 2-3 בהנהלת חשבונות
עם ניסיון
בהתאמת חשבונות לקוחות
לפנות בכתב יד עם קורות חיים
לת.ד. 24177 תל־אביב
מיקוד 61241

לחברת ביטוח בת"א
דרושה:
כתבנית עברית
מעולה, גיל 30 +, שעות העבודה 14.00-18.00
5 ימים בשבוע, נא להתקשר למר זאב ברכפלד טל. 03-640638 החל מיום א' שעה 14.00

למלונות ארבעה וחמישה כוכבים בתל־אביב
דרושים
1. מנהל קבלה
2. מנהל חדרי אוכל (מטרדי)
3. מנהלות הזמנות
4. חשמלאי מוסמך
5. אינסטלטור
6. איש מערכות קירור

בדבר פרטים נא לפנות לטל' 295005 ת"א

לאגודת "לב אל לב ישראל"
שמרכזה בכפר־סבא
דרושים
1. קלדנית על מעבד תמלילים
משרה חלקית
2. נהג/חובש – משרה חלקית
בדבר פרטים נא להתקשר טלפונים:
052-24758, 052-31580

לחברה מסחרית
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2 ובעל/ת נסיון בהתאמות
להתקשר: 03-371261 לדוד

למשרד אור תקשורת
מח' שיווק ר"ג
דרושים/ות
דייל/ות מכירה
איכותיים/יות לשיווק ישיר והפצת מוצר איכות על בסיס עמלה + תמריצים מיוחדים.
מתאים גם לסטודנטים/ות ושמיניסטים/יות בחופשה.
לקביעת ראיון 03-9221588
לציפי או הודיה.

למרכז גריאטרי
ארבל פתח־תקוה
דרוש
רופא כללי/פנימי
לפנות לד"ר צבי שפרלינג
03-9323277, 03-9321477

למודן תעשיות 1983 בע"מ
לרגל הרחבת היצור ליצוא
דרוש
בעל מקצוע בתיקי נשים מעור ודמוי עור
לעבודה קבועה
לפנות לדנה טלפון 03-341827

עיריית תל־אביב־יפו

לאגף הרווחה – מדור לסידור ילדים
דרושים בדחיפות באזור תל־אביב
1. משפחת קלט
תמורת תשלום חודשי קבוע. על המשפחה להיות בכוננות לקליטת חרום של ילדים במצוקה. תשלום נוסף בימי שהיית הילד במשפחת הקלט.
2. משפחות אומנה
משפחות המוכנות להעמיד בית חם לשרותם של ילדים נזקקים.
3. בני זוג ערביים
אב ואם המעוניינים לקיים מעון משפחתי לנערים. סיוע בדיור אפשרי.
נא להתקשר לטל' 438800

שקם
לסניפנו באשקלון
דרושים
★ **הנדסאי בנין** לתפקיד בקר טיב בטון בעל נסיון מוכח של 3 שנים. ביצור בטונים, רצוי תושב אשקלון והסביבה.
★ **מכונאי דיזל** בעל נסיון עבודה בתחום מנועי רכב כבד וטרקטורים. רצוי תושב אשדוד.
★ **מרכשנות** ידע בבדיקת תתקני צילום בתנאי מעבדה. לעבודה במשמרות.
★ **מכונאי אחזקה** בעל נסיון מוכח באחזקת מכונות תעשיה. לעבודה קבועה.
★ **מבקרות איכות** בענף המזון. לעבודה קבועה.
★ **יוצאי צבא** בעל פרופיל רפואי מעל 65, בוגרי ביה"ס מקצועי במגמות מכניקה/חשמל/אלקטרוניקה למפעל עתיר ידע בתחום האלקטרוניקה. הכשרה תנתן במפעל. נכונות לעבודת משמרות ושעות נוספות.
★ **יוצאות צבא** השכלה תיכונית מלאה. לתפקידי ביקורת ויזואלית ועבודות ריטוש בתחום מעגלים מודפסים. הכשרה תנתן במפעל. נכונות לעבודת משמרות ושעות נוספות.
★ **בוחן תהליכים כימיים** בעל רקע בכימיה.
המתאימים יפנו למשרדינו: רח' הרצל 34 (בית גור 91-90) אשקלון 051-22233, 051-28989
עובדינו נהנים משכר גבוה בהתאם לכישורים ותנאים סוציאליים מלאים

למוזיאון ישראל, ירושלים
דרוש
טכנאי צילום
בעל ידע בפיתוח צבע
רצוי בוגר בי"ס לצילום
לפנות בכתב למוזיאון ישראל
מח' כ"א, ת.ד. 1299, ירושלים 91012

לחברת תרופות גדולה דרושות
נציגות
של המרכז למידע תרופתי
העבודה באיזור הצפון עדיפות לבעלות רקע פארא־רפואי
רוקחות/ אחיות ו/או השכלה פארא־רפואית אחרת
נדרש רשיון נהיגה
נא לפנות בכתב לת.ד. 30853, תל־אביב 61308
תוך ציון המשרה המבוקשת ולצרף קורות חיים ונסיון
ניתן גם לפנות לטלפון 03-612678, בין השעות 13.30 - 16.30 בלבד.
— סודיות מלאה מובטחת —

לחברת ציבורית בירושלים
דרושים
רואה חשבון
לתפקיד בכיר + שנתיים נסיון לפחות
מזכירה
+ עברית אנגלית כולל עיבוד תמלילים + נסיון
לפנות לטל: 02-690910, 02-690657

ל"שטיחי כרמל"
למפעל השטיחים מקיר לקיר
דרושים/ות
מקדמי מכירות
לחיפה והצפון
הכישורים הדרושים: כושר שכנוע, חריצות, הופעה נאה, כושר ניהול מו"מ עם גורמי חוץ ויחסי ציבור תקינים, בעלי רכב
נא לפנות בכתב יד בצרוף תולדות חיים לת.ד. 50280 ת"א לידי גב' הופמן – מח' שיווק

למלון רייך דרושים
פקידי קבלה
בעלי נסיון מוכח
בדבר פרטים נא לפנות בטלפון 02-523121 ולבקש את יצחק או משה

לאגודת השומרים
דרושים
מאבטחים
יוצאי יחידה קרבית. עדיפות לבעלי נשק אישי, המתאים מעולים לפי שיבוץ אישי 234812
הנביאים 74 ירושלים

למעון הורים בירושלים
דרוש
מרפא בעיסוק
תנאים טובים למתאים
טל: 02-827805/8

לתנועת ,,אבנר הכשרת ..."
דרוש
מפקח אזורי
* בעל רכב וטלפון
* בוגר קורס פיקודי צה"לי / משטרתי
* בעל רשיון נהיגה ג'
* עדיפות לבעל נסיון קודם
תנאים טובים למתאימים
לפנות לת"ד 3061 ירושלים
סודיות מובטחת

בצלאל האקדמיה לאמנות ולעיצוב י-ם
דרוש
חשב
התפקיד: ניהול מערכת הנהלת החשבונות, תקציב ומשכורות
הדרישות: מנהל חשבונות מדופלם, נסיון במוסד ציבורי לפחות 7 שנים, יכולת ניהול צוות
דרגה: כ"כא בדרוג האחיד ותנאים נלווים
מועמדים מתבקשים לפנות בכתב בצירוף אישורים על נסיון והשכלה לת.ד. 7314 י-ם עד 24.7.87
לבירורים ניתן לפנות לטל. 02-223081, 02-223121

לגן ילדים "בית אמל" בגן יבנה
דרושים/ות
* **מטפלות לגיל הרך**
מגורים במקום
* **מדריכים חינוכיים**
מגורים במקום
* **עובדות סוציאליות**
לפנות בין השעות 08.00-16.00
טל' 055-74152; 055-74922

לחברה גדולה באזור צפון ת"א
דרוש/ה
פקידי חשבונות
סוג 2-3 בהנהלת חשבונות
עם ניסיון
בהתאמת חשבונות לקוחות
לפנות בכתב יד עם קורות חיים
לת.ד. 24177 תל־אביב
מיקוד 61241

ב"ה
להרחבת המסגרת החינוכית במוסד המסורתי "קרן אור" הנותן שרותים לילדים עוורים עם מגבלות נוספות
דרושים:
★ מורות לחינוך מיוחד
★ מורה לחינוך גופני משרה חלקית
★ מורה לכלכלת בית משרה חלקית
★ מרפאות בעיסוק
★ מרפאות במוסיקה
★ פיזיותרפיסטית
★ מורות מסייעות ומטפלות
לקביעת ראיון נא להתקשר לטלפונים 02-531922, 524821

עיריית ירושלים
דרוש/ה
ממונה על מערכת החינוך העל יסודי
במחלקה לחינוך/מערכת החינוך העל יסודי (מכרז מס' 70/87)
הדרגה: בסולם דרוג עובדי הוראה בתוספת גמול פקוח (מפקח).
פרטים נוספים אודות המשרה והכשורים הדרושים וכן טפסים להגשת מועמדות אפשר לקבל אצל רכזת המכרזים בלשכת המשנה למנהל הכללי לאדמינסטרציה, רח' יפו 22, קומה א', חדר 213.
מועד אחרון להגשת מועמדות: יום שישי ה' באב התשמ"ז (31.7.87)
המנהל הכללי
ירושלים, כ' בתמוז התשמ"ז
17 ביולי 1987

פי.סי.בי. בע"מ ייצור מעגלים מודפסים

מפעלנו המעסיק 200 עובדים, הפך בתוך כ־5 שנים למפעל המוביל בארץ בייצור מעגלים מודפסים, תוך הפעלת טכנולוגיות מתקדמות ביותר, ומתגאה באיכות מוצר מעולה ובעמידה לא מתפשרת בלוח זמנים.

להרחבת הצוות הניהולי:
דרושים
טכנאי - הנדסאי מכונות תעשיה וניהול
שמשלבים נטיות טכניות מובהקות עם קשר ונטיה ארגונית, שישתלבו במשך הזמן בתפקידי נהול מקצועיים.

עדיפות לתושבי האיזור ולמועמדים שמוכנים להתגורר באזור.

המודעה מתייחסת לגברים ונשים כאחד
ת.ד. 631 מגדל העמק מיקוד 10556
טלפון 06-541051 מח' כח־אדם.

مطابق للأصل

هكذا في الأصل

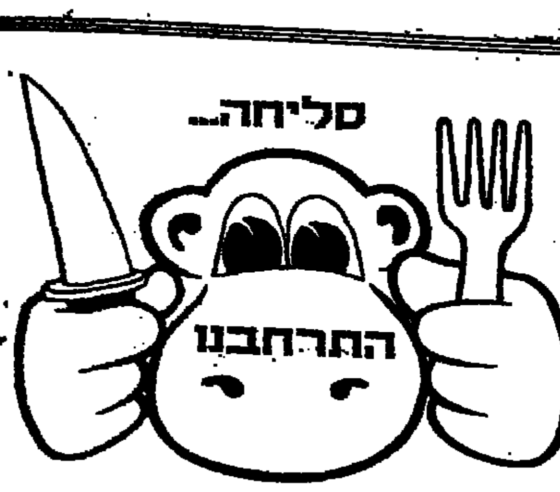

סוף-סוף, גם לך יש מקום לאכול.

hippopotame

★ אנחנו ממשיכים עם הארוחות העיסקיות
★ מסעדה צרפתית – מקורית, סטייקים ודגים במבחר רחב

רח' ירמיהו 12 ת"א טל' להזמנות 03-448729

קבלת מודעות 24 שעות בדרוף

מודעות משפחתיות דחופות וכל יתר סוגי המודעות ל הארץ / הלוח הארצי / חדשות הארץ מתקבלות 24 שעות ביממה ב דרוף דיזנגוף רח' דיזנגוף 118 (מול כסית)

טל. 246363 239952

רק ב"לוח העיר" תקבל
מודעה באחריות
לא מכרת-לא שילמת
קבלת מודעות מ-8:00-20:00
03-371261

לפני או אחרי קונצרט או הצגה

טייסט אוף סצ'ואן

עכשיו גם בסקאלה

מרמורק 10 מול היכל התרבות
טל: 225007, 246000

מודפון
שרות מודעות טלפוני
24 שעות ביממה
לבעלי כרטיסי אשראי
03-38 38 38

תושב תל-אביב וגוש דן, מוכר מכונית או דירה? רק ב"לוח העיר" אתה מקבל:

מודעה באחריות

בכל לוח אחר אתה חייב לשלם עבור המודעה שפרסמת אפילו אם לא מכרת!
רק "לוח העיר" מאפשר לך לפרסם מודעה באחריות שמבטיחה לך:

לא מכרת לא שילמת

כן, ב"לוח העיר" המודעה שלך מתפרסמת שוב ושוב - ללא תשלום נוסף אפילו חודש ימים.
המודעה מתפרסמת ב-4 עיתונים:
"העיר" - "הארץ" - "חדשות" - ו"צומת השרון"
ומגיעה לכ-1,000,000 קוראים בגוש דן והשרון

אבל -
אם בתוך חודש לא תמצא קונה מתאים -
טלפן ל"לוח העיר" והכסף יוחזר לך במלואו!
זאת "מודעה באחריות" וזהו חידוש מהפכני
שרק לוח שבאמת בטוח שתמכור יכול להציע.

מעכשיו - אל תסכים לשלם בכל תנאי!
מעכשיו - כדאי לך לפרסם רק מודעה באחריות.

מודעות מתקבלות בכל משרדי הפרסום ובמשרדי הלוח בטלפון 03-371261

המשך ירושלים

מכוניות

אודי

אוטוביאנקי

אוסטין

אופל

אלפא

אמריקאיות

ב.מ.וו.

דייהטסו

וולבו

טלבוט

מרצדס

לנציה

מכונית גרר

מסחריות

סובארו

סוסיתא

סוזוקי

סיאט

סיטרואן

סימקה

פולקסוואגן

פורד

פיז'ו

הארץ

יום ו' כ' בתמוז תשמ"ז
17 ביולי 1987

המערכת, ההנהלה, מחלקת המודעות, ההפצה והמנויים: תל־אביב, רחוב זלמן שוקן 21, טל' 5121212 ת"ד 233 מיקוד 61001 פקס' 810012 — טלקס 33748
ירושלים: רחוב ההסתדרות 2 טל' 224245/6 ת"ד 273 מיקוד 91002
חיפה: רחוב נורדאו 20 טל' 661166/8 ת"ד 5259 מיקוד 31052
המו"ל: הוצאת עתון הארץ בע"מ, רח' זלמן שוקן 21, תל־אביב
העורך: גרשום שוקן   עורך המשנה: מתי גולן
סגני עורך: משה ורדי, גדעון לוי
אין המערכת אחראית לתוכן המודעות ואינה מתחייבת בתוכנן
HA'ARETZ Daily Newspaper, Tel-Aviv, Israel – P.O.B 233, Tel. 5121212

אות אזהרה

המדד של חודש יוני בא כאות אזהרה שהמשק הישראלי עדיין רחוק מן היציבות שאליה שואפים קברניטיו — לפחות בהצהרותיהם.

עוד לפני כמה שבועות הציפייה היתה אפילו לירידת המדד, ושבוע לפני פירסומו חשבו באוצר שאמנם תהיה עלייה, אבל בלא יותר מחצי אחוז. עכשיו נראה, לאור המספרים של החצי הראשון של 1987, שהמדד יעלה השנה לפחות בחמישה עשר אחוז, ולא מן הנמנע שהעלייה תגיע עד לעשרים אחוז. שיעורים אלה נמוכים אמנם מאלה שהיינו רגילים אליהם לפני 1985, אולם עליית מחירים ב־15 עד 20 אחוז בשנה מסמנת אינפלציה גבוהה לפי המושגים של העולם המערבי.

כל עוד תימשך אינפלציה זאת, גם שער הדולר לא יכול להיות יציב. השנה כבר נוצר פער משמעותי בין רמת המחירים המקומית לבין הדולר. אמנם עד כה ענפי היצוא הישראליים יכולים להסתדר עם שער הדולר הנוכחי על אף התלונות הנשמעות בחוגיהם, אולם אם המדד יוסיף לעלות גם במחצית השנייה של השנה, יגברו הלחצים לערוך פיחות נוסף בשער הרשמי של השקל.

הסיכוי לעצירת המדד אינו ורוד. שר האוצר שמר עד כה על עמדה איתנה למדי במשא־ומתן על השכר של עובדי הציבור. אבל נראה שבעקבות הלחצים המופעלים עליו מצד ראשי ההסתדרות והאיגודים המקצועיים הוא ייאלץ להסכים לתוספות גדולות יותר משהתכוון מלכתחילה. נוסף לזה מוכן מר נסים לדון עכשיו על קיצור שבוע העבודה לחמישה ימים. לוויתור זה ולהעלאה גלובלית של שכר עובדי המדינה יהיו השלכות על הסכמי השכר במפעלי המשק הפרטי ובמפעלי חברת העובדים.

אילו אפשר היה לקזז את העלייה בעלותו של כוח־האדם על־ידי התייעלות של המשק, היא לא היתה צריכה לגרום לעלייה ברמת המחירים. אך לאור הרגלים המושרשים שהשתרשו בחברה הישראלית לא נראה שאפשר להגיע השנה למטרה זאת. במשרדי הממשלה ובשירותים הציבוריים יתבטאו תוספות שכר בגידול התקציב, וזאת כאשר הקטנת התקציב הממשלתי — או לפחות אי־גידולו — היא אחד התנאים ההכרחיים כדי להגיע ליציבות. מלבד חזית השכר נאבק האוצר בעת ובעונה אחת בחזיתות קשות אחרות, שכל אחת מהן פירושה גידול בהוצאות המדינה והזרמת כספים למשק, שידחפו את המחירים כלפי מעלה.

ממשלת ישראל אינה יכולה להתייחס בשוויון־נפש למצב דברים זה. ככל שחוסר היציבות של הכלכלה יעלה, תגדל תלותה של ישראל בסיוע אמריקאי. ואין כל ביטחון שנוכל לסמוך לאורך ימים על המשך הסיוע הזה גם בשנים הבאות. הכלכלה הישראלית, על אף שלוותה הנראית לעין, נמצאת בסכנה חמורה. הכרחי איפוא להימנע מהעלאות אינפלציוניות של שכר ומשכורות. הכרחי להפסיק פרויקטים המצריכים הוצאה של עשרות ומאות מיליוני שקלים, כגון מטוס הלביא, מנועי בית־שמש ועוד.

אסור להתעלם מאות האזהרה שקיבלנו מן המדד של חודש יוני.

התקועים בע"מ

מי אומר שהממשלה משותקת? ההיפך הנכון: שמיר מכתיב לה קו מדיני ברור ואם לא יקרה נס פירוקה בקרוב, הוא גם שיבחר את העיתוי הנוח לו (ב־1988) להקדמת הבחירות

מאת יואל מרקוס

פסיכולוג קליני אחד הציע ה־שבוע (ב"הארץ") לשמעון פרס "להוריד את הפתח התחתון", ואילו פסיכולוג אחר הציע לו (ב"מעריב") לעשות "תרגילי הרפיה ונשימה". קל להם, כמובן, לתת עצות. הבעיה של פרס איננה רק גמילה מעישון, אלא גמילה מראשות הממשלה.

ביום ב' הקרוב ימלאו תשעה חודשים לכהונתו של יצחק שמיר כראש ממשלה. ברוטציה הוא גמר את מחצית הקדנציה. הוא לא נקט אמנם שום יוזמה, אך גם לא עשה שום פאשלה. איך שהוא, הדברים מוליכים מעליו. ידידיו זוקפים לזכותו את המשך הצלחתה של התוכנית הכלכלית, המדדים הנמוכים והחזרת תחושת היציבות לציבור. מי שיאמר שכל זה הישג דווקא לכישוריו של שר האוצר, לא יטעה כמובן. אך את שר האוצר הזה מינה שמיר, יאמרו ידידיו. וגם זה לזכותו.

במפלגה הוא ביסס את מעמדו. על דוד לוי לא שומעים כל־כך. הבי־מבחן כזה הוא שהיה לו בשבוע שעבר במרכז חירות, גבר על שרון. הוא אמנם אינו בגין, אך אין להשוות את מעמדו בליכוד כיום למה שהיה לפני שנה או שנתיים. אם ירצה לרוץ שוב בראש הליכוד — ואומרים שהוא ירצה — מובטח לו הרוב במפלגתו.

מרכבת החלומות

בתחום קבלת החלומות, כאמור, אינו יום רבר. אך באידיאולוגיה שלה, במרכבת של החלומות מתבקשות הבי־סירוב העיקש להיגרר ליוזמות — הוא קבע למעשה קו מאוד ברור בתחומים מרכזיים בחיינו. ב"לא" שלו הוא טירפד למשל את יוזמת חברו למפלגה, משה ארנס, להחזיר את עקורי איקרית וברעם לכפריהם. בסחבת בסוגיית הלביא, הוא מטרפד למעשה את יוזמת חברו למפלגה, משה נסים, לקרקע את הלביא עד שתיסלל הדרך למה שהוא רוצה באמת: שהפרויקט יימשך בדרך זו או אחרת. הוא אינו נותן יד להרחבת קשרים חלקיים או למו"מ־עין עם ברית־המועצות. בניגוד לכמה פקידים במימשל, אומרים יודעי סוד, גם דעת הקהל באמריקה אינה מרוצה מהעובדה שישראל כל־כך פעילה במתן תפקיד חשוב לבריה"מ באיזור.

אך כל אלה דברים שוליים בהשוואה לקו המדיני הברור שקבע שמיר בסירובו המוחלט לוועידה בינלאומית. כראש מפלגה המתנגדת לוויתורים טריטוריאליים, קבע את העובדה המדינית שכל זמן שהוא ראש ממשלה ושהליכוד בשלטון לא תוחזר הגדה, ותימשך מדיניות האף־שעל. שמיר מאמין שניתן להשיג שלום בלי לוותר על טריטוריה, ואיך כשהליכוד יהיה לבדו בשלטון והערבים יבינו שנושא הוועידה ירד לגמרי מהפרק, תישאר להם רק האפשרות של הידברות עם הליכוד, לפי תנאיו שלו. "שעון דמוגרפי מתקתק?" השאלה אינה מעסיקה את שמיר. אין זה משנה אם זו בכייה לדורות, אך זו — נכון להבוקר, לטוב או לרע — תמונת המצב.

ממשלת ליכוד

שמיר הצליח להפוך את ממשלת האחדות לממשלת הליכוד. בין שתי עמדות קוטביות — זו של פרס השואפת לפריצת־דרך בתהליך השלום (וההיסטוריה תזכור אותו לטוב על כך), וזו הדוגלת בהחזקת השטחים — העמדה השנייה היא השלטת.

הזמן פועל לטובתו של שמיר ולרעתם של פרס ומפלגתו. הציבור מתרגל יותר ויותר לשמיר כראש ממשלה הממלא תפקידו בביטחה ובלי תקלות נראות לעין, בעוד פרס, לא מעט בעזרת חברי הליכוד, וגם בגלל העובדה שלא השיג עד כה רוב בממשלה למדיניותו, מצטייר כ"אסטרונאוט" הנוסע מבירה לבירה ומנסה לגייס תמיכה ליוזמה שממשלתו אינה מכירה בה ואינה מוכנה לאמצה. כל המשרדים הכלכליים "החמים" הם בידי שרי הליכוד, ואלה נערכים במרץ ליום ההתמודדות בקלפי. בעוד הישגי פרס בהצלת המדינה מהכישלונות הקולוסאליים של הליכוד הולכים ונמוגים, ואישיותו נקרעת לגזרים על־ידי ראשי הליכוד. וכשזה מגיע לתעמולה — קשה להתמודד אתם. בכל שיחלוף הזמן ירע מצב המערך. מפלגת העבודה תקועה במילכוד שטרם עלה בידה לצאת ממנו.

אם עד ה־6 באוגוסט, יום היציאה לפגרה של הכנסת, לא תשיג העבודה רוב להקדמת הבחירות — יימשך מצב לא־נורמלי זה של ממשלה שבה איש משמיץ את רעהו, ממשלה של שתי ממשלות, אך בעלת קו אחד: של הליכוד. יש לי יסוד להאמין — אם לא יתרחש נס — הקדמת הבחירות ביוזמת המערך בשלושת השבועות שנותרו — ששמיר יבחר את העיתוי הנוח לו בראשית 1988, כשארה"ב תיכנס לעונת הבחירות, כדי להודיע שממשלה במצב זה אינה יכולה לתפקד כראוי, ויזום או ייאנס להסכים להקדמת הבחירות בחצי שנה.

ובכן, לכל השואלים "מה יהיה", אין כרגע בשורות גדולות ולא תשובות חד־משמעיות. יבוא יום והאומה אולי תבכה — אך זה מה שהיא בחרה, וזה מה שהיא קיבלה.

שמיר: בביטחה

הממשלה כבר ניצלה

מאת דן מרגלית

הממשלה כבר לא תיפול במושב הכנסת המסתיים באוגוסט. ישראל תגיע בקיץ באמבט האחדות הלאומית. במערך הולכו להשלים עם המציאות המתמשכת. שמעון פרס מבין שצריך להחליף דף בלוח השנה. לא עוד בחירות ב־1987. תאריך־היעד הועתק לפברואר 1988.

המערך רשם הישגים בשבועיים האחרונים. הוא סיכל את גל החקיקה הדתית של הליכוד וש"ס ובלם את תנופת אנשי המסורת היהודית. סיעתו אפילו הרשתה לעצמה לצאת מהמליאה בהצבעת אי־האמון, ולצאת בלא עונש.

אולם אין מה שיגרום להפלת הממשלה ולפיזור הכנסת. גם לא המריבה הפנימית בצמרת תנועת החרות, שפרצה דווקא מפני שיצחק שמיר, אריאל שרון ודוד לוי חשו בביטחונם העצמי כי הם יכולים להרשות לעצמם לשסות את אוהדיהם אלה באלה. הרי אין בחירות בשער. המערך איבד מתנופתו. סקר פנימי מודיק מעניק לו עדיין יתרון על הליכוד, אבל זה מצטמצם. אמנם היה לשמעון פרס הישג מדיני רב־משמעות אשר לתנאי הפתיחה של הוועידה הבינלאומית. אך הוא נחל גם כישלון גמור בשמורת־הטבע על הר־מירון סמוך לבית ג'אן. המגעים עם הנהגת הדרוזים לאחר ההתפרעות בבית ג'אן היו טעות מהותית ופגם בשיקול־דעתו של פרס. קודע 'הוא' ברוק. לנושא שמעון להתמודד ומודע עם שרי המערך בלבד, כאילו הבעיה בבית ג'אן היא בעלת אופי מפלגתי ומה על החוקה בסיעתו קמו עליו בנושא מסעיר זה. המערך עוד יפסיד נקודות וקולות בגלל עצי הזית שעל ההר.

★ ★ ★

לא יהיו בחירות כבר עכשיו, מפני שהתחיה אינה מתכוונת ברצינות. היא יכולה לאיים, אבל לא להפיל את ממשלת שמיר. רפאל איתן יבלוש מן העץ הגבוה. יובל נאמן ירד לאיטו.

גם לא מפ"ם. אמנם אלעזר גרנות מצא הסבר נאות להודעתה כי לא תעלה על שום טרמפ דתי־לאומי כדי להפיל את הממשלה ולפזר את הכנסת. אך ציניקאים קרצו. מפ"ם אינה רוצה ברצינות בהקדמת הבחירות מיד. מצבה בסקרי דעת־הקהל מבשר רע. על מנת לשרוד עליה לנהל עתה משא ומתן עם ר"צ ושינוי על הקמת רשימה משותפת לכנסת הבאה. אין זה מקח וממכר בין שווים. מפ"ם זקוקה לפסק־זמן כדי להתאושש בטרם תידבר עם שולמית אלוני ויוסי שריד.

לא יהיו גם בחירות, מפני שהליכוד נהנה משותפי־רכשו. אהרן אבו־חצירה ויגאל הורביץ התמודדו לפני שנתיים וחצי ברשימות עצמאיות. יש להם קולות משל עצמם. שילובם ברשימה הבאה של הליכוד אינו דוגמה לאסתטיקה בחיים הציבוריים, אך מעשה סביר במציאות הקיימת.

אין זה דומה למגעים של הליכוד עם ידידן עטשי משינוי, שלא רץ ברשימה עצמאית. בתנועת החרות ביקשו לפני שבועיים את תמיכתו בחקיקה הדתית. לא הספיקו להתקשר על הסכם עימו. הוא נותר בהתנגדותו לכל שינוי בחוק מיהו יהודי והפרת הדת המנוגדת לרוח ההלכה היהודית. בסיכומו הבא לא יחזר, כנראה, הליכוד אחרי קולו. שכן ממילא אין מספיק קולות לאישור חוק בתי־הדין הרבניים. המפד"ל מסרבת לתמוך ביוזמות הליכוד וש"ס. יובן ש"ס תוותר כליל על הבאתה להכרעה פרלמנטרית במושב הנוכחי של הכנסת. אך אפילו תתקיים הצבעה ושוב ינחלו הדתיים תבוסה — לא תפרק ש"ס את הממשלה.

קיום הממשלה מובטח. גם כישלון החקיקה הדתית הורשה במעט מובטח. בתנאים אלה אין מי שמעוניין להשיג ביוקר את קולו של ידידן עטשי. בחרות מתרבים המתנגדים להבטיח לו מקום בכנסת הבאה.

★ ★ ★

המשמעות המדינית של מצב זה נתונה לפירושים שונים. עכשיו טוענים במערך כי יש גם תועלת בכישלון, שכן פרס טרם סיים את הכנת הוועידה הבינלאומית. אמנם העמדה הסובייטית אינה כפי שעולה מתעמולת הליכוד, אך יש עדיין קשיים. פגרה פרלמנטרית בת שלושה חודשים תאפשר לפרס להמשיך בבירורים.

נכון לעכשיו, מבינים הרוסים כי ההכרעות בנושאים המרכזיים ייקבעו בוועדות הדו־צדדיות ולא בכנס. סינים לא יכריעו בין ישראל לירדן, צרפתים לא יקבעו בין יהודים לפלשתינים.

בכל זאת יש רמז המעיד כי לא נוצר מבוי סתום: כשהסובייטים מבקשים תפקיד גם לכל הגורמים שיוזמנו לוועידה, אין תביעתם רחוקה מזו שמציעים האמריקאים. בשיחות עם ח"כ שמחה דיניץ דיבר שר החוץ האמריקאי ג'ורג' שולץ על עריכת ועידה כלכלית מקבילה שתעסוק בבעיות המזרח התיכון. במקורו הוא רעיון שפרס הכתיר בעבר כ"תוכנית מרשל" למזרח התיכון. סביר להניח, כי המערך לא יתנגד שנושאים כלכליים כלל־מזרח־תיכוניים יידונו בהרכב רב־משתתפים כזה.

אך מוסקווה מתעקשת עדיין על מתן ייצוג ישיר לאש"ף. היא גם נמנעת מלשוחח עם האמריקאים על הגירת היהודים. בנושא זה — הסבירה ברית־המועצות — היא מבקשת להתדיין ישירות עם ישראל. גם זה לטובה.

"העוקץ המתמודד" — כפי שמכנה מרטין ווקר בספרו החדש את ברית־המועצות של מיכאל גורבאצ'וב — חזר לזירה האירופית לאחר תנומה ממושכת. המגע האמריקאי והישראלי עימו מצריך זמן. בפגרת הכנסת יוכל פרס לבצע כמה מהלכים שלא יהיו לרוחם של שרי הליכוד, ששלטונם זכה לעת עתה לאורכת־חיים משמעותית.

התחזיות התבדו. הממשלה כאן על מנת להישאר.

פיחות? בשום אופן, אבל...

כל הסיבות המשכנעות מדוע לא יעלה על דעתו של שום אדם רציני לפחות את השקל בעתיד הקרוב — ואפילוג

מאת אברהם טל

לא מכבר התלקחה תבהלת פיחות תקופתית: נחשול הדולרים הלוהטים שזרם ארצה מאז ינואר 1987 — שכך. המגזר העסקי רכש דולרים מבנק ישראל נטו (עד אז מכר דולרים נטו), תשואת המניות הבנקאיות הצמודות לדולר ירדה לשפל, ושער הדולר השחור נסק לגבהים. חיזוקים לציפיות הפיחות הגיעו מכיוונים שונים — ובין השאר מפי מומחי כלכלה ואישי משק בכירים, אשר התנבאו כי הפיחות הוא שאלה של זמן בלבד. (משפט מחוכם, המאפשר להעמיד פני תמים אחרי מעשה בטענה "מה יש? מה אמרתי? האם מישהו מעלה על הדעת שפעם, אי פעם בעתיד, לא יהיה פיחות? אני נגד פיחות עכשיו"...)

מובן שכל ההתפתחויות הללו לא היו אלא ביטוי לגל ספקולטיבי שאין בו כל ממש. כל בר־דעת מבין שפיחות איננו רצוי ואיננו צפוי בעתיד הקרוב. בבדיקה שטחית רשמתי על פתק לא פחות משמונה סיבות מדוע פיחות איננו צפוי בעתיד הקרוב.

★ לא יהיה פיחות כי שר האוצר ונגיד בנק ישראל מתנגדים לפיחות בכל תוקף. שער החליפין המוקפא הוא אחת משתי הרגליים שעליהן עומדת היציבות, שהיא הבסיס למדיניות הכלכלית המוצהרת לצמיחה. יהיה זה מעשה נואל מאין כמוהו להזיז רגל זו כל עוד אין הכרח גמור לעשות כן — או בטרם הובטחה תמיכה חלופית ליציבות (למשל באמצעות נטרול תוספת שכר צפויה, כפי שנעשה בינואר השנה).

★ לא יהיה פיחות כי טובים (לפי שעה) הסיכויים לייצב את הרגל השנייה שעליה עומדת היציבות — השכר. שר האוצר נאבק בימים אלה לכאורה על ריסון תוספת שכר במגזר השירותים הציבוריים, אך לאמיתו של דבר הוא נאבק בחזית קדמית על מניעת תוספות במגזר העסקי. בעניין זה יש לו בעל ברית חשוב — גם ההסתדרות תעשה הכל כדי למנוע תוספת שכר בכור, בתיעוש, בסולל בונה וכו'. שימו לב: לראשונה זה שנים הקדימה ההסתדרות את המו"מ במגזר השירותים למו"מ במגזר העסקי — גם היא חוששת מתוספות שכר ודרגות במגזר העסקי, העלולות להכביד מבחינתה על קונצרנים ההסתדרותיים. אם הממשלה וההסתדרות (והמעסיקים הפרטיים) יצליחו למנוע תוספת שכר במגזר העסקי — והסיכויים הם שיצליחו — לא יהיה פיחות.

★ לא יהיה פיחות מכיוון שרווחיות היצוא לא נשחקה מאז הפיחות האחרון. יש אמנם תעשיינים המיילים שהיצוא בשערי החליפין הנוכחיים גורם להם הפסדים — אבל על־פי עדותם הנוספת של כלכלני בנק ישראל והנגיד בראשם, אין שחיקה ברווחיות. אלא להיפך. שר התעשייה והמסחר אריאל שרון טוען שהרווחיות כן נשחקה, אבל גם הוא מתנגד לפיחות, ותובע לעזור ליצואנים בדרכים אחרות.

★ לא יהיה פיחות משום שמדדי המחירים החודשיים נמוכים — נמוכים. כאשר אומרים "המחירים עולים ב־20 אחוזים בשנה ושער החליפין מוקפא" זה נשמע נורא ואיום; אבל עובדה היא שקצב עליית המחירים בחודשים אלה נע בין אחוז לחצי האחוז בחודש. יהיה זה שיגעון לפחות את השקל (על כל מה שכרוך בזה) ולהזמין את איזון המחירים העדין לכיוון הבלתי רצוי.

★ לא יהיה פיחות משום שבאחרונה מסתמנת התחזקות מחודשת של הדולר האמריקאי ביחס למטבעות האירופיים. אם תימשך מגמה זו, ישופר מצבם של המייצאים לגוש הדולר, שניזוקו יחסית יותר מיצואנים אחרים. אמנם שיפור זה ייעשה על חשבון היצואנים לאירופה, אבל השומן האינטרמטיבי שצברו האחרונים בשנה־שנתיים האחרונות יאפשר להם לספוג את הנזק.

★ לא יהיה פיחות משום שבנק ישראל טובע בים מטבע חוץ, ובאוקטובר השנה צפוי להיתוסף למלאי הסיוע הכלכלי של ארה"ב, שאם ישולם שוב במלואו בבת אחת, יעשיר את היתרות ב־1.2 מיליארד דולר. כלכלנים חישבו ומצאו שהחזקת יתרות בסכומים כה גדולים גורמת הפסדים (בגלל הפרשי הריבית), ולא אתפלא אם בנק ישראל מעודד בדרך סמויה החזרת חלק מהיתרות — אותו חלק המורכב מכספי חוב — בחזרה לחו"ל. מכל מקום, עם כ־4.5 מיליארדי דולר במלאי מטבע חוץ, האוצר יכול להרשות לעצמו לעמוד בשלווה יחסית מול ספקולנטים.

★ לא יהיה פיחות משום שהאוצר לא ישתגע לייקר את הדולר לפני פירוק הבנקאיות — דבר שלא רק יוסיף ויעשיר משקיעים שלא כולם ראויים אפילו לפיצוי על בסיס השער הקיים, אלא יגדיל ויעצים את הפצצה המוניטרית, שמומחי האוצר מייגעים את מוחם כיצד לנטרלה.

★ לא יהיה פיחות משום שראשי האוצר לא ירצו לשחק לידיהם של ספקולנטים תאבי־בצע המהמרים נגד השקל. שר האוצר כבר הבטיח שהספקולנטים יצטערו על מעשיהם, וכאדם בעל אופי ועקרונות, לא יניח להם ליהנות מפרי מעלליהם.

לכן דווקא, דווקא לא יהיה פיחות.

אפילוג

אלה הן שמונה הסיבות שבגללן לא צפוי פיחות בעתיד הקרוב. האם יש עדיין מישהו המעלה על הדעת שהפיחות עומד מאחורי הדלת? כן. אני. יותר מזה: אני כמעט בטוח שיהיה פיחות לפני סוף אוקטובר. מדוע? מפני שעשיית פיחותים אינה בשליטתם הבלעדית של שר האוצר ונגיד בנק ישראל. יש כוחות אחרים. חלקם מה שמכונה "כוחות שוק", הפועלים לפי היגיון משלהם והמסוגלים לעתים לאלץ את ראשי המשק לפעול בניגוד לרצונם. אני חושש, שכוחות אלה לא יסכימו להמתין עד אחרי אוקטובר.

עמיתי יואל מרקוס התחמם עם התחייבות לאכול גיליון יום שישי של "הארץ" אם חוסיין יבוא לוועידה הבינלאומית. בדקתי מה זה אומר לאכול גיליון יום שישי והחלטתי להסתפק במשהו צנוע יותר: אם לא יהיה פיחות לפני אוקטובר, אני מתחייב לאכול את גיליון הנייר שעליו רשמתי לקראת כתיבת רשימה זו את שמונה הסיבות המוכיחות שלא יהיה פיחות לפני אוקטובר. עכשיו יש לי גם סיבה אישית להתנגד לפיחות.

רוסיה עכשיו

מאת דניאל דגן

מוסקווה

"אני מאוד מופתע לראות אותך כאן. זאת הפעם הראשונה שניתן לי לשוחח עם עיתונאי ישראלי. זה בוודאי סימן טוב מאוד".

הדובר הוא אלכסנדר אוגורודניקוב, פעיל של הכנסייה הרוסית האורתודוקסית. שמונה וחצי שנים ישב אלכסנדר בכלא בשל ניסיונו להקים סמינר לחינוך דתי. עכשיו, בעקבות הרפורמות של מנהיג בריה"מ מיכאל גורבאצ'וב, הוא שוחרר ממחנה המעצר בסיביר וחזר למוסקווה.

"אבל המאבק לא תם", אומר אלכסנדר, "גלאסנוסט (פתיחות) ופרסטרויקה (התחדשות) אינן יכולות להיעצר בשיחרור עצירים פוליטיים אחרים מן הכלא. אנחנו לא נרפה ונמשיך להילחם. התעמולה הרשמית אינה מציגה דימוי נכון של המציאות. חובתנו לצאת להמונים, לדבר עם האנשים, לסייע להם להתגבר על הפחדים שהוחדרו בהם על־ידי משטר של דיכוי ועריצות".

אלכסנדר אומר, שהוא מכיר פעילים יהודים לא מעטים. ביניהם כאלה שזכו לקבל אשרות יציאה ולהגר לישראל. אחד מהם הוא מליק אגורסקי, שהיה עורך של עתון מחתרתי על ישראל. עכשיו, אומר אלכסנדר, עובד אגורסקי באוניברסיטת תל־אביב, ומלמד שם היסטוריה של יהודי רוסיה.

כשאלכסנדר אומר שיש להמשיך את המאבק הוא מתכוון לכך ברצינות. פגישתנו מתקיימת בדירתו של סרגיי גריגוריאנטס בפרוור של צפון מוסקווה. גריגוריאנטס עצמו גם הוא מבקר מוכר של המשטר. עוד נמצאים במקום סרגיי ארם ואלכסיי סמירנוב, העורכים יחד עם המארח עתון מחתרתי, רישארד די־אמילוב, פעיל גרוזי למען זכויות האדם, ואנדריי שקוב, יהודי מתבדל מכלל האחרים.

האחרון מספר לי, שבעקבותיו עם המשטר הוחל בשל השתתפותו בסמינר על נושא השלום. "אנחנו מנסים קבוצה לקידום הבנה הדדית ביחסים הבינלאומיים", אומר יהודי, "אבל עוסקים אנחנו למעשה בכל הנושאים העשויים לעניין אזרחים סובייטיים. אפשר לראות בנו גירסה סובייטית של תנועת השלום בישראל".

יהודי ישב רק 15 יום במעצר. עכשיו הוא מתמסר לעבודתו הפוליטית ותקווה שמורית. הגלאסנוסט תאפשר ויכוח חופשי ללא מגבלות על כל נושא שבעולם. באותה הפגישה האורגנת שחוזר המשתתפים על שימוש בתושבים לצורך מחקר של התרה.

יש ליהודי "נקודה יהודית" מעניינת: אשתו, אלנה גרישובסקיה, העוסקת בהוראה, מורה לעברית ומנהלת לדבריה, היא מוכרת בישראל בחוגים של מי שמעוניינים בתנועת ההתנגדות בבריה"מ.

אלכסיי סמירנוב, שאותו אני פוגש בפינה אחרת של חדר האורחים, ישב בכלא חמש שנים בשל חלקו בפירסום עתון מחתרתי. גם הוא מופתע מאוד מנוכחותי כאן: "אף פעם לא פגשתי עתונאי מישראל. זה ממש לא ייאמן". אלכסיי ישב בכלא עם יוסף ביגון, והדובר הכיר גם פעילים יהודים אחרים. הוא מלא הערכה והערצה לפעילות הנעשית במערב למען יהודי בריה"מ.

אחד ממתנגדי המשטר הנוכחים כאן, לב טימופייב, מקריא הצהרה ארוכה על מטרות ההתארגנות החדשה. האנשים המכונסים כאן רוצים להיות שופר למגמת השינויים הפוקדת את החברה הסובייטית. הם יעקבו אחרי הגשמת הגלאסנוסט והפרסטרויקה, ויודיעו לציבור על כל חריגה מן המטרה המוצהרת של פתיחות והתחדשות. עתה הם עוסקים באופן מיוחד בפרקטיקה של ניצול סעיפים בחוק הפלילי כדי לדכא ולהעניש פעילים פוליטיים. לדבריהם, הדבר הזה מנוגד לחוקה הסובייטית.

המועדון שנוסד כאן היום כולל נציגים מקבוצות אופוזיציה רבות ושונות. את כולם מאחדת הכמיהה לדמוקרטיזציה ולהפסקת הדיכוי של מתנגדים פוליטיים. המועדון רואה את עצמו, במידה מסויימת, כמכשיר עזר למדיניות הרשמית של גורבאצ'וב, אך באותה מידה לפעול להנהיג אותה, שנוצר למשטר, ששינויים קוסמטיים בלבד לא יתקבלו על־ידי החברה הסובייטית. דרוש "חריש לעומק" שישנה את המציאות באופן יסודי.

בדירה הדחוסה של גריגוריאנטס במרכז מוסקווה נוכחים גם הסרבנים היהודים יוסף ביגון וויקטור ברילובסקי. גם הם מבטיחים לעצמם יותר הצלחה במאבק העלייה שלהם על־ידי התארגנות משותפת של כל קבוצות האופוזיציה. הסתייגות כאן חזקה, אבל יש גם תקווה מסויימת. "הגלאסנוסט קיים כמגמה, וזה טוב", אומר אחד הפעילים. "אך לנו אין סבלנות רבה. הגיע הזמן שהמדיניות החדשה תגיע לידי ביטוי גם בשטח, בחיי היום־יום".

דברים כאלה, בצורה מעודנת יותר, אומר אפילו גורבאצ'וב עצמו בוועידות של המפלגה הקומוניסטית. הוא משליך חלק ממתנגדיו לכלא, אך חרש מן המתנקשים להרחיק מן השיגרה הבטוחות, ולקרוא דרוך להתעוררות ההמונים של החברה הסובייטית. המתנגדים הנמצאים כאן רואים את עצמם כתומכי גורבאצ'וב בעירבון מוגבל מאוד. קודם כל עליו להפסיק לחלוטין את הדיכוי. על כל השאר אפשר לדבר אחר־כך.

הדירה שבה מתנהלת הפגישה נמצאת במבנה בטון מכוער. דירה סובייטית רגילה, קטנטנה, צפופה. האנשים כאן חיים בתנאים לא קלים. אבל אלה הנמצאים פה היום אוצרים בקירבם כוחות נפשיים אדירים. אחרי שנים ארוכות בכלא ובמחנות מעצר, הם למדו ללעוג לפחד, לדיכוי, לרדיפות.

הם מצפצפים בגלוי על המשטרה החשאית ומזמינים את נציגי המשטר לפגישה שהם מקיימים.

הנציגים האלה, אגב, לא הגיעו. האם המשטרה החשאית היתה בפיקוח? ייתכן מאוד. אבל איש לא הרגיש בכך בבירור, וממילא העניין לא חשוב. האנשים האלה יוסיפו להילחם — ואם יש צורך גם לסבול — עם או בלי מעקב של המשטרה החשאית הסובייטית. האנשים האלה הם תקוותה של בריה"מ המודרנית, הרוצה לפתוח את עצמה ולהשתנות.

הקשר האמריקאי / צבי בראל

מהגרים בלתי חוקיים — מי מרוויח, מי מפסיד?

מן היום שבו החליט הקונגרס, באוקטובר שעבר, להעניק מעמד חוקי למהגרים בלתי חוקיים, היה מי שספק כפיו בזעם ומי שחכך כפותיו בהנאה. החוק קבע כי מי שנכנס לארה"ב לפני ינואר 82' ונשאר בה כבר יותר מחמש שנים, רשאי לבקש ולזכות במעמד מהגר חוקי. אבל מעסיקים שיעסיקו מעתה והלאה מהגרים בלתי חוקיים יהיו צפויים לקנס עד 10 אלפים דולר. תקנה זאת גרמה עד כה שעשרות אלפי עובדים בלתי חוקיים וכאלה שאינם זכאים למעמד החוקי, ינטשו את חוות החקלאים במערב המערב התיכון, יפוטרו מעבודתם ויניחו לתוצרת החקלאית להרקיב על העצים. הנה, בשעה שעשרה מיליוני ק"ג תות שדה — כשליש התנובה — מרקיבים במדינת אורגון בשל מחסור בידיים עובדות שיאסוף אותם מן היבול, ובעת ששמונה עשר מהגרים מקסיקאים נתקעו בתוך קרון רכבת סגור בשעה שניסו לעשות דרכם אל תוך ארה"ב, עושים עורכי־דין לילות כימים כדי לסחוט עד תום את הבננה שהניב החוק החדש.

ה"וול־סטריט ג'ורנאל" ציטט השבוע עורך־דין משיקאגו שאמר: "זהו שוק חדש, שוק המהגרים, וזוהי תעשייה חדשה שעלינו לפתוח עם החוק הזה, תעשיית המהגרים". תעשייה זו הולכה כבר לספק ספרות הדרכה הכוללת למשל עלון למעסיקים, שהחתימה השנתית עליו עולה 377 דולר, ספרי הדרכה במחיר 30 דולר היחידה, סרטי וידאו באנגלית ובספרדית המדריכים כיצד למלא את הטפסים שהחוק מחייב והמוצעים תמורת 35 דולר. עורכי־דין מפרסמים כמובן את עצמם בעיתונות ובטלוויזיה ותורמים בכך מיליוני דולר לתעשיית הפרסום המקומית.

כה ערב החוק הזה לאוזניהם של מלומדי החוק, עד כי מספר עורכי־הדין העוסקים באגודת עורכי־דין המטפלים בהגירה, צמח מ־1400 ל־2500 ומדי חודש נוספים בין 50 ל־75 עורכי־דין חדשים. אלה אולי לא יעוררו למגבלי התעתים של ארגון אבל בוודאי יוסיפו עוד דולרים רבים להכנסותיה המידלדלות של קופת ארה"ב.

לא שירות, לא כסף

ליוצאי צבא בארה"ב אין בדרך כלל יתרונות גדולים. מי ששירת אומרים לו תודה רבה וקדימה להצרי. שירותי בריאות, רווחה וחינוך גם הם אינם מבחינים בין מי ששירת את המולדת למי שסתם נהנה מן האוויר החופשי בדמוקרטיה הגדולה. בעיני חבר הקונגרס דייב מקקארדי יש משום צורם בסידור הזה. בהצעת חוק פרטית הוא מבקש להתנות מילגות ומענקי חינוך בשירות לאומי. הוא מציע שכל גילאי 17־26 ישרתו תחילה בצבא במשך שנתיים ותמורת השירות יקבלו מחצית השכר הרגיל שמקבל החייל. או שישרתו בהתנדבות במשך שנה אחת באחד ממוסדות הציבור, לרבות משרדי ממשלה, ורק אז יהיו זכאים למילגת לימודים.

גם זה מקצוע

באיזו דרך יכולים בעלי חנויות, מנהלי רשתות או יצרנים למיניהם לדעת כיצד מתנהגים מוכריהם, מנהלי המחלקות שלהם ויתר נותני השירות?

שוכרים מרגלים. אלה תפקידם לפקוד בתדירות קבועה את החנויות, לשאול שאלות שהוכנו מראש, להבחין את הזבן או את המנהל, לבחון כיצד הוא נוהג במצבי לחץ, וכמובן למלא בסוף הביקור דו"ח שישמש בסיס להערכתו המקצועית של עובד החברה וכדי לבדוק מהן נקודות התורפה שמהן סובל העסק.

מרגלת אחת כזאת, ואולי כבר רב־מרגלים, היא קרול צ'רי בת ה־39 העוסקת זה 14 שנים בריגול מכוון. כדי למלא את מבוקשם של 350 מעסיקיה ובהם חברות ענק כמו סירס, הונדה, יונייטד איירליינס וג'נרל מוטורס, היא מקבלת לכל ביקור מזומנים בסכום הנע בין 20 ל־1000 דולר — כדי לערוך קניות בחברות המעסיקות אותה. מכיוון שאינה יכולה לעמוד לבדה על מכלול דרישותיהן של הרשתות, היא מעסיקה כ־16 אלף עובדים ועובדות המרגלים בשירותה ויחד מבצעים כשלושה אלפים ביקורי עסק בחודש.

עתה היא מרחיבה את עסקיה לכיוון קנדה, איי הבתולה ופורטו ריקו. היא אמנם מרחיבה את עסקיה. אבל יש לזכור כי היו אלה החברות שהסכימו מלכתחילה לשלם לה כדי שתוכל לסייע להן להיטיב את השירות. ככה זה כשמתגלות תודרות.

תראו מי שמדבר

מורטימר צוקרמן הוא לא רק העורך האחראי של שבועון החדשות "יו אס ניוז אנד וורלד רפורט", הוא גם בעליו. את עושרו ואת יכולתו לרכוש את העיתון הוא עשה כמובן בנכסי דלא ניידי, ענף שגילה בו חיל רב עד כי רשמו אותו ברשימת הכבוד של 400 עשירים של ארה"ב. השבוע, בעמוד האחרון של שבועונו, עמוד המוקדש בדרך כלל למאמר אדיטוריאלי, התייחס מר צוקרמן לבעיית חובותיה של ארה"ב ולגירעון התקציבי שלה. את שבטו אין הוא חוסך מן הקונגרס, "שהתיר לתקציב לחרוג מדי שנה", ומן הנשיא "שהוא הבזבזן הגדול בהיסטוריה (...) שכלכלת הוודו שלו הגדילה את החוב החיצוני של ארה"ב והעמידה אותו בשש השנים האחרונות על 2.3 טריליוני דולר". יתר על כן, לצוקרמן יש עצה חשובה: "על הנשיא והקונגרס לשמש דוגמה במנהיגות, להציב את האינטרס הציבורי לפני יחסי־הציבור ולעזור למדינה לספוג את הכאב של הצנע הבלתי נמנע".

אכן, דברים כדרבנות הבאים מפיו של עורך ראשי של שבועון חשוב. אך ביום שבו הופיע גיליון זה של השבועון פירסם "וושינגטון פוסט" את הידיעה הבאה: "בעליו של ה"יו אס ניוז" לא שילם מס הכנסה במשך חמש השנים שחלפו". הבעלים צוקרמן הצליח לדברי ה"פוסט", באמצעות עסקת ניירות נכונה ורישום הפסדים, להימנע מתשלום מס הכנסה. על־פי הפרטים המתבררים עתה בבית־משפט, בונה חברתו של צוקרמן תשלובת בסדר־גודל של מיליארד דולר בבוסטון, ניו־יורק וואשינגטון. קשה לאולי מבין בהקצת להסביר כיצד חרף כל ההפסדים הללו ממשיכה החברה לבנות פרוייקטים אדירים כאלה.

דבר אחד בכל זאת אפשר לומר בשבחו של הפובליציסט: הוא הכין עצמו לקראת כאב הצנע כראוי.

שאריות נורת'

בחגיגת משאלי דעת הקהל שהציפה את העיתונות והטלוויזיה במהלך עדותו של אוליבר נורת' לא נעדר מקומו של "וול־סטריט ג'ורנאל". כיאה לאופיו של עיתון העסקים הרציני הזה, נשאלו הנסקרים: "אם היית בעל עסק, האם היית שוכר את שירותיו של אוליבר נורת' כמנכ"ל?" התשובות לא הפתיעו את קוראי השבועונים של העיתון. 56 אחוזים השיבו בחיוב, 35 אחוזים — בשלילה.

התשובות שנתנו מנהלי העסקים הללו מרתקות לא פחות מעדותו של הסגן־אלוף: "אם הוא משקר, אז הוא עושה זאת היטב. דבר המכשיר אותו להיות איש יחסי־ציבור מעולה", כדברי מאט אוכבסקי, נשיא חברת "ניקסון" ליחסי־ציבור בניו־יורק. ואילו נלסון סקאלביה, יו"ר חברה להחזקות, הסביר את תשובתו החיובית כך: "אם היה לי איזה ג'וב אפל לעשות, היה נורת' יודע כיצד לבצע אותו בעבורי". כל אחד ואוליבר נורת' שלו.

"ויזה עדיף"-תשלומים גם בארץ וגם בחו"ל

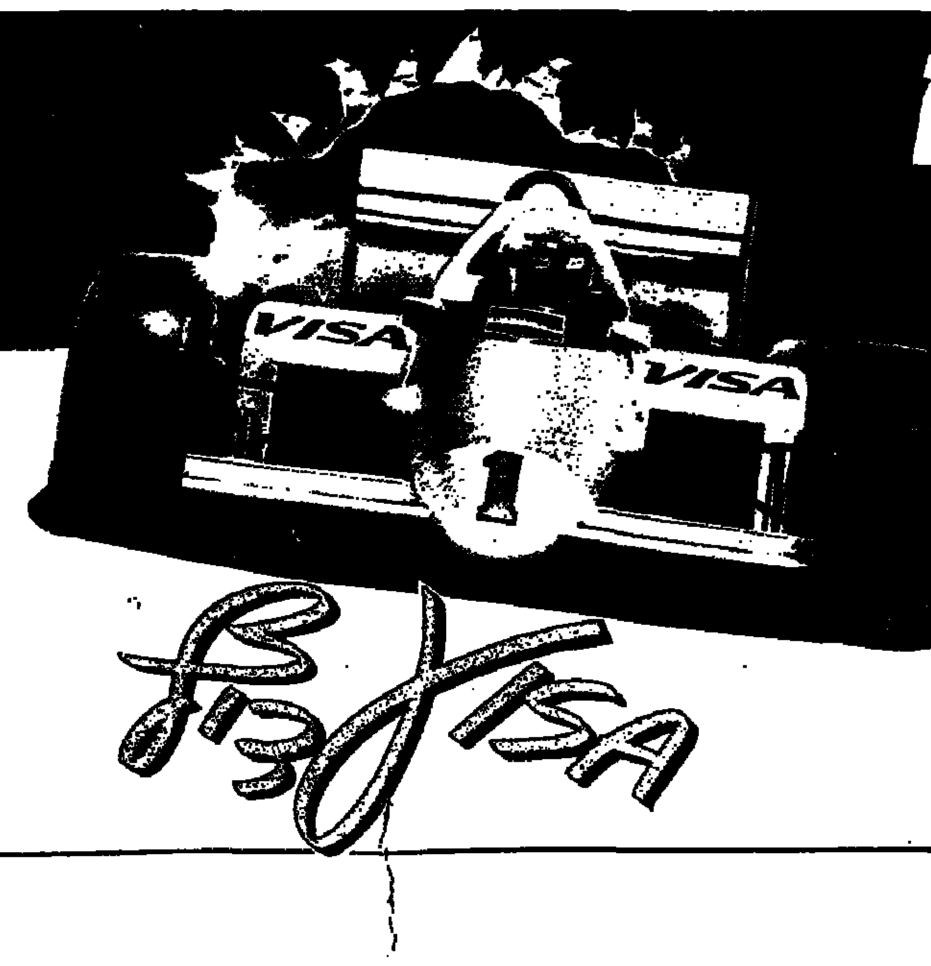

תוכנית האשראי של ויזה שמאפשרת לך:

★ קניות בתשלומים נוחים בארץ ובחו"ל.
★ משיכת מזומנים ב"כספומטים" ובבנקים בחו"ל עם החזר בתשלומים.
★ מסלול פרעון גמיש – לפי בחירתך.
★ **ריבית מועדפת!**

פנה לסניף הבנק שלך, הצטרף גם אתה למחזיקי כרטיס **"ויזה"** וחתום על תוכנית **"ויזה עדיף"**.

VISA
ויזה יותר טוב מכסף.

مطابق للأصل

[illegible]

מסדרונות מפלגתיים / אילן שחורי

חששות קלפי בעבודה

סקרים סודיים, המוכיחים ש־מפלגת העבודה עלולה למצוא עצמה באופוזיציה, אם יוקדמו הב־חירות, וקריאותיהם של המושבים והקיבוצים לעזרה של הצבעת המפלגתית, מונעים לפי שעה ממפלגת העבודה להכריע בדבר פרישה מהממשלה או מבקיעת צעד של ממש שיביא להקדמת הבחירות.

הנתונים על מצבה העגום של מפלגת העבודה מבחינה אלקטור־אלית הובאו בפני שרי העבודה באחת הישיבות האחרונות של פורום "שרינו", שבה הודה גם מזכ"ל המפלגה ח"כ עוזי ברעם כי גם בקרב הנהגת המפלגה שוררת עתה, יותר מאי־פעם, תחושה של אי־ודאות באשר לתוצאות אפשריות של בחירות עכשיו.

למעשה, ממתינים עתה במפלגת העבודה להחלטותיה של ישיבת המרכז של תנועת התחיה, העתידה להתכנס ביום ראשון בירושלים כדי להחליט אם לתמוך ביוזמה להקדמת הבחירות. ביום רביעי השבוע מסר שמיר לראשי התחיה תשובה שלי־לית לרוב הבקשות שהעלו אליו במסגרת התביעות האולטימטיביות שהוגשו לו לפני כשבועיים. יו"ר תנועת התחיה יובל נאמן אמר באותה מהמגישה כי מתחייב יאלץ להוליך בפני מרכז תנועתו לתמוך בהקדמת הבחירות. ראשי התחיה סבורים כי רק הקדמת בחירות תביא להפסקתו של ה־תהליך המדיני של פרס בחוצות העולם.

שרון נגד הקשישים

באיחור של ארבעה חודשים הבינו בצמרת תנועת החרות את העוצמה שהוענקה לשר אריאל שרון בתפ־קידו כיו"ר מרכז התנועה. בישיבת מרכז חרות בראשית השבוע מנע ראש הממשלה יצחק שמיר, ממש ברגע האחרון, את מימוש כוונתו של שרון להקים לעצמו ועדה מרכזית של מרכז התנועה שבראשה יעמוד. התנגדותו של שמיר, שהבין את משמעות תוכניתו של שרון, והירשה את המאבק הגדול בצמרת חרות והביאה לקרע מחודש בינו לשרון, לאחר תקופה ארוכה של הידוק הקשרים ביניהם. היו שטענו כי לתפקיד יו"ר מרכז התנועה, שניתן לשרון בוועידה לפני כחצי שנה, אין כל משמעות, מכיוון שהתפקיד העיקרי נפל בחלקו של השר משה ארנס, שנבחר ליו"ר מזכירות ה־תנועה, הגוף הביצועי של חרות.

אריאל שרון: אין להבטיח רוב בהצבעות של מרכז התנועה

אולם לא כך חשב שרון, שמאז הוועידה שקד על תוכנית פעולה שבאמצעותה קיווה להפוך את תפקיד יו"ר המרכז למנהיג האמיתי של תנועת החרות. הדרך היתה פשוטה ביותר: הקמתן של 19 ועדות מטעם ליד מרכז חרות, להעלות שותפות של 2,000 חברי המרכז, ובכך לרוקן מתוכן את יתר המוס־דות. שתי ועדות המרכז יעסקו בנושאים הרציניים של התנועה. באמצעות הוועדה המרכזית ביקש שרון לבצע את תפקיד הנהלת התנועה, שבראשה עומד, כידוע, יצחק שמיר.

לפי שעה חיבל שמיר בתוכניתו של שרון, במחיר של עימות גדול וקרע ביניהם. אך בימים שחלפו מאז אותה סערת רוחות במרכז התנועה, התברר כי שרון לא יוותר. בהתייע־צות שקיים השבוע עם מקורביו, החל השר לרקום תוכנית שבה יאלץ את שמיר להיכנע לדרישתו ולהס־כים למינוי ועדות המרכז, ובראשן המינוי שלו כראש הוועדה המרכזית. שרון החל השבוע גם להכין את המושב השני של מרכז התנועה, שבו יבקש להביא את תוכנית הוע־דות להצבעה חשאית. את ישיבת המרכז הבאה רוצה שרון לקיים בשטח בריקו, באיזור התעשייה של אריאל. במקום עומד גוש מבנים שהקים משרד הביטחון כששרון עמד בראשו, עבור אחד ממפעלי התעשייה הצבאית, תוכנית שיצחק רבין ביטל מאוחר יותר. שרון מקווה לקיים כל פעם את ישיבות המרכז באזור מרוחק אחר, בעיר פיתוח או ישוב ביו"ש, גם בתקווה שחברי המרכז הקשישים, הנמנים ברובם עם אנשי שמיר, לא יגיעו לישיבה או ייעדרו ממנה בשלב מוקדם, ובכך להבטיח לעצמו רוב בהצבעות.

קנה לך שם

השינוי בשיטת הבחירות ה־פנימיות לכנסת במפלגת ה־עבודה הוליד שיטות שונות ומשונות בקרב המעוניינים ל־היכלל ברשימה לכנסת, כדי לקנות לעצמם שם אצל 1,400 חברי מרכז העבודה, העתידים לבחור ולדרג את מועמדי ה־מפלגה.

אם בפני הסמיקה שיזמו השבוע אצל יו"ר המפלגה שמ־עון פרס, ששלט בוועדה ה־מסדרת, הרי שביום שהוף מרכז המפלגה כלל להוועדה מסדרת, ובתוך המפלגה השתרשה ההבנה כי מי שלא יהיה מוכר לחברי מרכז ההצבעה מקטין בכך את סיכוייו להיכלל ברשימת ה־עבודה לאפס. כך החלו רבים מעסקני העבודה ופעילים בולטים אחרים לשכור לעצמם יועצים פוליטיים ומשרדים של יחסי ציבור. אלה ממלאים את תיבות הדואר של חברי המרכז בעשרות מכתבים ותזכירים מדי חודש. אחרים מנצלים את הגופים הציבוריים או הפוליטיים שבהם הם חברים לקידום שמם. בעניין זה בולטים באחרונה בעיקר סגן השר אברהם כ"ץ־עוז, יו"ר דוד המסקת במפלגה משה כהן, ושמואל כהן, מראשי התנו לי־שילוב.

אברהם כ"ץ עוז

לא במקרה החל כ"ץ עוז להגביר את פעילותו בגוף ההתנדבותי "האגודה הישראלית לעצמאות הידידה". משרד פרסום מעלה הזכיר את האגודה לתודעת הציבור. בכל אמצעי הפרסום, תוך הבלטת שמו של העומד בראשה. השקפים מכתבות וראיונות נשלחו בשמנן לחברי מרכז המפלגה. עסקן אחר, שמואל כהן, הקים סביבו את האגודה הישראלית לעצירות. יבוא מתורת. בכם קיבץ סביב מספר אישי תעשייה החל לעשות גם הוא רעש באמצעי התקשורת. בדרכו הלך גם משה כהן, בעל מפעל תעשייתי, שהצליח בזכות קשריו המפלגתיים להתמנות כיו"ר ארגון תעשיות פלסטיק בישראל. באמצעות גוף זה גם הוא זכה לחשיפה תקשורתית. אלה הפעילי המפלגה נוספים ההולכים בדרך זאת קשורים בכך קשרים עם משרדי פרסום ויחסי ציבור, העשויים לסייע להם בעתיד.

רק"ח יוצאת מהנידוי

ביקורה של המשלחת הקונ־סולרית הסובייטית, יציאתם הקרובה של מזכ"לי העבודה, מפ"ם ורצ לברית המועצות, והיסוד המקבלה של ח"כ מאיר וילנר במין הנאום בי־מים האחרונים ערבה לרק"ח. מפלגה זו יוצאת אט אט מתחום הבידוד והנידוי. קשרים לכל שיח גלוי לקומנס של קשרים גלויים ומשרים בין ישראל לברית המועצות.

אין זה סוד שראשי רק"ח משמשים כמוכני הבושת של חברי הכנסת לביקורים בברית המועצות. רק באחרונה של מוסקווה ח"כ תר פיק טובי שכיהן בהרצון הביקור של משלחת ומזכ"לים. במפלגת ה־עבודה יש המרבים בפני בגלוי כי אם לאחר הבחירות הבאות לכנסת תגיע מפלגת העבודה ל־4-5 קו־לות להרכבת הקואליציה, לא יהיה זה מן הנמנע שכמעט הראשונה תמניע את תוצלו להצטרף אליה. נכונות זו גם נמצאת מהגישה שיכבך תהיה התקרבות ביחסים עם בריה"מ, גישה שכבר תופך ביום חלק גדול מהנהגת העבודה.

מקורות מדיניים / עקיבא אלדר

הסקר הרוסי והשקר המוסכם

המשלחת הקונסולרית הסובייטית אינה אמנם "ביג דיל", אבל באין שגריר, גם מנהל אגף קונסולרי — בביקור גלוי ראשון אחרי עשרים שנה — אינו ראוי לתגובת ביטול. אילו הציגה הממשלה את קבלת אשרות בעבור פקידים ישראלים כתנאי למתן אשרות לסובייטים, כפי שדרשו מספר שרים, היו אנשי־פב וחבריו נשארים במוסקווה. אולם הקבינט התעלם כי הבהרה עקרונית לגבי הצבת תנאים בפני מעצמת־על להזר, המשלחת קיבלה את האשרות בלי שהבטיחה לשמור על הדדיות.

סקר הרכוש הוא שקר מוסכם בין בריה"מ לישראל. מגרשיה של בר־יה"מ ואורחיה המתגוררים כאן, מעניינים את הקרמלין כשלג דאשתקד. לשני הצדדים ברור שאין זו אלא סיבה נוחה לביקור גישוש ראשון של פקידים סובייטים ביר־ושלים, מעין בלון ניסוי. ואולם די במחווה הזו כדי שיאסף שיטאת ישלח את יועצו, פאדוק קרומי, להכשיר את הקרקע לקראת ביקורו במוסקווה. באשר לא יצטרף אם ישראל תפגין שרירים ותעשה עניין מסירובם של הסובייטים לאפשר לפקידיה לטייל במוסקווה.

הרוסים עוקבים בדריכות אחרי תגובותיהם של ידידיהם הערבים. אם יעבור הביקור בשקט יחסי, הם ימשיכו בהתקרבות הדרגתית והזהירה לישראל. המזכיר הכללי מיכאיל גורבצ'וב טרוד בעיקר בבעיות כלכליות ובמאבק נגד הביורוקרטיה הקרובה והשמרנית. אין לו עניין לפתוח חזית גם עם בני־בריתו המסורתיים כמו סוריה, לוב ואש"ף.

אין מקום להפריז בחשיבות הביקור, אולם במפלגת העבודה אמרו השבוע ששמעון פרס הפריז דווקא במאמציו לגמד. יצחק שמיר ידע להתמקם עד עתה מתשובה ישירה על השאלות החוזרות של התקשורת. בעניין ההדדיות, השר משה ארנס, שדרש בשעתו להתנות את מפגש הלסינקי בשחרור אסירי־ציון, אמר לי כי כיוון שהם כבר כאן, אין טעם רב בהצהרות רדשטיות. יש איפוא סיכוי לארגן שיולי 1987 ייזכר כמועד הפסיעה הראשונה לקראת ההפשרה בין מוסקווה לירושלים.

מטוס הלביא: מטוס קרב דהלוקס?

החזית השלישית של פרס

כאשר שמעון פרס היה טרוד במשא ומתן המדיני עם ירדן, הוא לא נתן די את דעתו על הזירה הפנימית בממשלה ומצא עצמו תקוע עם נייר־עוף שאין בידו למשש. אפשר היה לצפות מראש לצרות מהאגף הדתי בכנסת, שהסי־כוי לשלום אינו שקול לדידו כנגד עוד כמה שקלים לישיבות או חוק גיור כהלכה. ניתן היה אפילו להבין, שהרשימה המתקדמת לשלום תוסיף לייצג נאמנה את חזית הסירוב. קשה, כמעט בלתי־ניתן לחיזוי היה המכשול המפ"מי.

בשבועות האחרונים נגוזו התקוות במערך לברית חדשה עם ש"ס. העיניים היו נשואות איפוא לגאולה כהן ורפאל איתן הציצים. בצר לו מוכן פרס ללכת לבחירות דרך הצעת־חוק של סיעת "התחיה" ו/או "צומת" לפיזור הכנסת והקדמת הב־חירות. במחאה על הקפאת ההתנח־לות בשטחים. במערך הניחו כמובן מאליו, כי כל חברי האופוזיציה יר־ימו את ידם בעד הפלת הממשלה, סיעה סיעה וטעמה עמה.

כאן נכנסה לפרס הפתעה מכיוון לא־צפוי. סיעת מפ"ם, שהפתיעו עד לפני שנתיים חצי, הודיעה כי לא תצרף את ידיה למצביעים בעד הר־דוש ההתנחלות. ראש הסיעה, ח"כ אליעזר גרנות, לא חשך אמנם את שבטו מממשלת האחדות, אך הסביר כי בעניין מהותי כזה אין מפ"ם יכולה להצביע עם חסידי ארץ ישראל השלמה. כדאי להזכיר, כי בניגוד לאי־אמון, אין הצעה לפיזור הכנסת צריכה לנקוב בעילה כלשהי. כל חבר כנסת יכול למצוא בה כל אשר עולה ברוחו.

אין זו הפעם הראשונה שמפ"ם מעלה את המנורה על מזבח העקרונות. היא נהגה כך כאשר פרשה מהמערך ואילצה אותו לבסס את ההסכם עם הליכוד על רוטציה בין יצחק שמיר לשמעון פרס. אלמלא פרשה, היתה סיעת המערך מחזיקה בבכורה וזוכה בראשות ממשלה שלמה. בליכוד טענו לאחר פרישת מפ"ם, כי הם עושים טובה לפרס בהסכימם למינויו לראש ממשלה במחצית הראשונה של כהונת הממשלה.

ראשי מפ"ם טענו בשעתם, כי מוטב לסבול את המאמצים להרכבת ממשלה צרה בשיתוף המפלגות הדתיות, אולם גם לכך לא נתן יעקב חזן את הסכמתו, בטענה כי המחיר בתחום הדתי יהיה כבד מנשוא. ראשי העבודה התחננו כמעט באוזני ראשי מפ"ם לבל יפרשו, והסבירו לאיש הכלכלה של הקיבוץ הארצי, דב פלג, את המחיר הכלכלי־חברתי — נושא מהותי כל־כך למפלגה זו — של החלשת מעמדו של המערך בממשלה.

במרוצת כהונתה של ממשלת האחדות התבוננה מפ"ם מן הצד כיצד פרס מוציא את צה"ל מלבנון ומפשיר את היחסים עם מצרים, על אפם וחמתם של כמה מראשי הלי־כוד. אפשר בהחלט שתמיכתם של שישה חברי־כנסת נוספים היתה מסייעת לקצר את נתיב היסורים בממשלה ובקבינט.

האופוזיציה לא היטיבה עם מפ"ם. יוסי שריד ושולמית אלוני מר"ץ, מרדכי וירשובסקי משינוי ואף חיים רמון מהעבודה נושאים בעול ה־מחאה נגד הממשלה בכשרון רב יותר מגרנות, ויקטור שם טוב וחייקה גרוסמן (יוצא מהכלל הוא יאיר צבן).

הבחירות לכנסת ה־11 והסקרים האחרונים מלמדים כי מפ"ם איבדה מכוחה לטובת ר"ץ אפילו בקיבוצי השומר הצעיר. מפלגת העבודה אינה ששה להקצות להם שוב את נתח המנדטים שהורגלו אליו עד הפילוג האחרון, ומותר לחשוד כי הצירוף של שני גורמים אלה מנחה את מפ"ם בהחלטתה להמשיך — מתוך עיקרון — את ההזדמנות הב־ידה לפתוח בשיחות שלום עם ירדן. מי יאמין לגרנות, שסליחתו מהעילה של התחיה להפלת ה־ממשלה גברה על התיעוב מממשלה, שראשה מצביע בעד חוק חנינה לרוצחי ערבים, ושהזיהוי אחרי כל בדל־כיתה הוביל את ממלא־מקומו למסור שמתחשבע לפורעי חוק ורווים. מכל מקום, הדיבור הבלתי־סביר של "התחיה" (אם לא יעלה בידו של ראש הממשלה להניעם מהקדמת הבחירות) ומפ"ם הוא בשלב זה גם בלתי־נמנע בנוסחה שתוצאתה בחירות.

את החשבון הפשוט הזה יודעים גם במפ"ם.

החשבון והפחד

ביום ראשון תדון הממשלה, אולי אפילו תחליט, על גורלו של הלביא. בין השרים "ימצאו הזורקים באבנים" של שדולת התעשייה האווירית. מנגד יציגו שרי הביטחון והאוצר את המחיר הביטחוני והכלכלי החמור, ובתווך ראש הממשלה וממלא־מקומו עם הלביא המצומק שלהם. דמות אחת, ולהתנהגות מאד לדיון, לא תהיה נוכחת בישיבה — שר ההגנה האמריקאי כספר ויינברגר.

ברם, יודעי דבר בירושלים מבטי־חים כי אם יוחלט להמשיך בפרוייקט, יישמע קולו. ועוד איך. ויינברגר מצוין לממשלה הזו בפיגה זה זמן רב. עמיתו־יריבו ג'ורג' שולץ השקיעו מרורים בשנים האחרונות בכל הקשור לישראל, וכפה עליו "להוריד פרופיל". הלביא נותן בידו הזדמנות נדירה לשחרר את הסת־תום. התעלמות ישראלית מהסתיי־גות אמריקאיות חד־משמעית מפרו־יקט שרובו נשען על תמיכתנו, תזכה לתגובה הולמת. ויינברגר, כך למדנו ממכתבו הבוטה לשופטו של ג'ונתן פולארד, יודע להשיב בעיסה שערה.

מי שצריך לדעת — לרבות שמיר — יודע שמחירו של הלביא יהיה גבוה בהרבה מהמיליונים שעוד יוזרמו לשלבי התכנון והביצוע. למחיר הזה צריך להוסיף את איומיו הרציניים של ויינברגר להפסיק לאלתר את כל הפרויקטים המשות־פים בתחום הצבאי (יבשתי, ימי ואווירי) המתוכננים לשנים ה־קרובות. גם לחשבון הזה יש מימד צבאי, כלכלי ומדיני לא מבוטל.

נראה שאי־אפשר להתעלם כל הזמן מכל ידידיה של ישראל מעבר לאוקיאנוס. יצחק שמיר למד זאת בשיחה קשה עם אישים יהודיים, חשובים שביקרו באחרונה בארץ. האורחים (שאינם "מפא"יניקים") וביקשו להישאר עלומי־שם, אמרו לראש הממשלה כי הוא מצטייר בעיני הציבור האמריקאי כמי ש־עומד בדרכו של שמעון פרס ומ־כשיל כל ניסיון להידברות עם הערבים. שמיר ניסה להסביר כי גם הוא רוצה בשלום, וחזר והזהיר מפני ועידה בינלאומית שתהיה מלכודת לישראל ותזיק למעמדה של ארה"ב באיזור. האורחים לא השתכנעו. הם הבהירו כי שמיר מסתפק בזכרות לאומים ואינו מציע חלופות רציניות לוועידה הבינ"ל. כמו בעניין הלביא, נדמה שהאמריקאים מקדימים להבין כי באותה מידה שאין מטוס קרב דה־לוקס, כך אין גם שלום דה־לוקס.

והחשבון אחרון: מיזם יהודי, כבד כל הנימוקים היהודיים והלאומיים, מעורב בעניין הזה גם חשבון בנק לאיקטון. כידוע, נשען פרויקט שיקום השכונות — בן טיפוחיו של הליכוד — על כתפי יהודי־אמריקאי. ידוע גם שרוב יהודי ארה"ב אינם שייכים למחנה של ארץ־ישראל־השלמה ואף לא לתנועת "המזרחי". לדידם של אותם תורמים, חוק בתי־הדין הרבניים ששמיר מבטיח לש"ס לעשות למענו ימים כלילות, מוציא אותם מכלל ישראל. אין זו עוד ספקולציה עיתונאית — הפעם נחושים רבים מהם ברעיונם להדיר את כספם ממדינה שאינה מכירה באלפים מצאצאיהם כיהודים. שמיר לא יוכל לומר לאנשי השכונות "לא ידעתי".

מתח גבוה בחב' החשמל הירושלמית

שר המדע גדעון פת הגדיר כ"מסופשת" את החלטת הקבינט להאריך את תוקף הזיכיון המצומק של חברת החשמל המזרח ירושל־מית.

גדעון פת: דיון נוסף

הוא ודרש, ויקבל, דיון נוסף בממשלה. ויש להניח כי שרים נוס־פים בליכוד יצטרפו למחנה המתנג־דים להצעת־החוק של שר האנרגיה משה שחל. אריאל שרון ומשה ארנס רמזו בישיבת הקבינט, כי החלטה הכוללת כליל את החברה היתה מתקבלת אצלם בשמחה. הם טוענים כי אין זכות קיום לחברת־החשמל של אש"ף בשטחים. אספקת החשמל לערביי ירושלים על־ידי חברה ערבית ו"הכבל יהודי" לשכונות הי־הודיות אינה מתיישבת, לדעתם, עם העמדה הישראלית, הגורסת כי יר־ושלים היא עיר אחת ומאוחדת. שחל הביא לקבינט שורה ארוכה של נימוקים תפעוליים המצדיקים את ההסדר הנוכחי מהצעת החוק שהכין משרדו: נחדות גבייה בקרב האוכלוסיה הערבית, העדר השקעות ישראליות בחברה וקבלת מחיר מלא מהחברה הערבית, כמו מכל צרכן פרטי. ציטטה שמה היכון יעמיד לרשותו את החברה הוותיקה (60 שנה) על בסיס כלכלי ויאפשר דד־קיום השמלי סביר.

מתברר, כי גם בעסקי החשמל יש לאמריקאים מה לומר. השגריר תומס פיקרינג העביר לפני חודשים ספורים לראש עיריית ירושלים, טדי קולק, הצעה מפורטת שתאפשר את המשך קיומה של החברה. ואינה משאירה מקום לספק בדבר אופיה של התגובה הצפויה מהממשל להחלטה ליטול מהחברה את מלוא הזיכיון. משפטני משרד המשפטים ועו"ד יוסף בר סלע, מי שהיה עד לא מכבר המשנה ליועץ המשפטי לממשלה, הזהירו מפני ההשלכות הבין־לאומיות של צעד כזה.

בדיון שהתקיים בנושא זה אמרה נציגת משרד האוצר: "עלול לקרות כה שקרה כשקיבלנו את חוק י־רושלים וממשלת הביטוחן עלולה להפעיל עלינו סנקציות". היא הוסיפה שירושלים תעלה מחדש על "המטבח" של האו"ם, ויתעורר ספק לגבי מעמדה של ישראל בבירתה, סילוקה של חברת החשמל המזרח ירושלמית (בניגוד להמלצת כל גורמי הביטחון), יתקבל בעולם ככישלו של הגוף הכלכלי המשמש כסמל הבולט ביותר של חברה ערבית גדולה. אחד ממשתתפי הדיון שאל: "ואצלנו, אם יש ליקוי בביצוע, כסלקיסר"

שיחת השבוע / אורית גלילי

בעולם הבא נהיה ביחד

עם: מרים ומאיר ויינריב מחדרה
על: מות בתם היחידה איטה אחזון ושלוש נכדותיהם בתאונה בכביש הערבה אשתקד

ב־7.8.86 הופיעה בעמודים הראשונים של העיתונים הידיעה אם, 3 ילדותיה והנהגת מקברה נהרגו בהתהפך מכוניתן בערבה. סיקור טקס הקבורה, שנערך בחדרה בעבור ירמים, עבר לעמוד האחורי. בזה נעלם האירוע מ־הכרוניקה העיתונאית ומה־תודעה הציבורית. בשבוע שבו נהרגו 3 בקסטל, 3 בצומת אחיהוד ו־6 בכביש אשקלון, הוא עולה חזרה ממעמקי הארכיון. בינתיים נערמו עליו מאות תאונות אחרות. מהירות האירועים הופכת את הזיכרון ה־תקשורתי לקצר במיוחד וגם להיסטוריונים אל מול ה־תאונות המחרידות החוזרות על עצמן.

מרים ומאיר ויינריב עלו מגרמניה לפני 37 שנה. ב־1945 הם נפגשו בלודז' והתחתנו בעיירה זורב שבגבול פולין־גרמניה. ב־1949 עלו לארץ ושוכנו במעון עולים בחדרה. שמונה חודשים קודם לכן, במחנה הפליטים ביידנבוהלס בגרמניה, נולדה בתם איטה.

לא רציתם יותר ילדים?

היתה לנו ילדה לפני איטה. היא מתה בגיל ארבעה חודשים מדלקת קרום המוח. אחרי איטה כבר לא יכולתי ללדת. היו מיבוכים כי במשך 4 שנים סבלתי מיעב נורא בנהנות הריכה. אחותי היחידה שרה מתה במחנה הריכוז שטוטהוף, שאותו אני זוכרת במיוחד כסיוט.

מתי עזבה איטה את הבית?

בתקופת השירות הצבאי היא היתה מורה לעברית לעולים חדשים ולחיילים טעוני־טיפוח בבאר שבע. שם היא הכירה את אלברט אחזון, מדריך תחבורת רותב. בגיל 22 הם התחתנו ונשארו לגור בבאר־שבע.

הניתוק הזה, אתם בחדרה והיא בבאר־שבע, הכביד עליכם?

הם מאוד אהבו לבוא הנה. במיוחד הבנות שנקשרו לבית שלנו ולגינה. הן היו בשבילנו הילדים הנוספים שלא היו לנו. אנחנו נסענו לבאר שבע כמעט כל שבוע. מאז התאונה לא היינו שם. אלברט, בעלה של איטה, הגיע הנה בפעם הראשונה בשלושים — רק אז שיחררו אותו מבית החולים — מלא צלקות ושברים בצלעות. הוא לא הבריא מאז ולא מפסיק לבכות. הלכה לו המשפחה. איטה היתה טובה וחכמה והם התמרדו כל־כך יפה.

כשהוא בא, אתם מדברים על התאונה?

אף פעם לא דיברנו על זה. לא רצינו לפתוח את הפצעים. הוא לא זוכר כלום. מספרים שהוא הספיק להוציא את הגופות של הילדות מהמכונית הבוערת לפני שנשרפו לגמרי. זה קרה 8 ק"מ לפני אילת. יש שם אנדרטה. לא יכולנו לנסוע לראות, אין לנו כוח בשביל זה. הם היו פה שבוע לפני התאונה. אחר־כך הם נסעו וסיפרו לי על טיול שהם מתכננים עם האורחת שהגיעה מקנדה לחגוג את בת המצוה שלה. ביום רביעי, כשהם היו צריכים לחזור התחלנו לדאוג, מטעה שלוש התקשרו אליהם הביתה.

מתי שמעתם על התאונה?

בחדשות בטלוויזיה. אף אחד לא הודיע לנו. אמרו שהיתה תאונה ושנהרגו 4 ילדות — אחת מקנדה. ידעתי מיד שזו המכונית של הבת שלי. רצתי כמו משוגע לשכנים. הם אמרו לי זה לא נכון, לא שמעת טוב. הם רצו להרגיע אותי. אבל אני ידעתי שזה הם במאה אחוז.

היכרתם אנשים שהתמודדו עם אובדן כזה?

היה לי חבר. הוא מת לפני כמה שנים. שבר פה לידי, אב שכול, שבנו נפל במלחמת ששת הימים. הוא לא דיבר על המוות, הוא היה בוכה הרבה. הייתי אז יותר צעיר. אני חושב שצעירים יכולים לסבול יותר בקלות. האשה שלו ירדה מהפסים לפני שנתיים והיא מאושפזת במוסד. כלפי חוץ הוא המשיך לעבוד כרגיל. למרות שלא דיברנו על זה, הרגשתי חזק את הכאב שלו.

ועם הכאב שלכם איך מתמודדים?

קניתי חלקת קבר לידן. אני לא יכול ללכת לבית הקברות. רק את הגופה של שגית, הבכורה, נתנו לי לראות כי היא היחידה שנשארה שלמה. את הגופות האחרות לא ראיתי כי הן היו שרופות לגמרי.

איך עובר עליכם היום?

קוראים קצת את העיתון מקשיבים לרדיו רואים חדשות בטלוויזיה. אין הרבה סבלנות וקשה להתרכז. לפעמים הולכים לטייל ברגל. ככה עוברים ימים. שבועות, חודשים. מאז שלקיתי בשיתוק לפני שלושה חודשים אני יושב בבית וחושב על זה הרבה. זה לא יוצא לי מהראש. המחשבות כל הזמן באות. לא מרפות.

מה קרה מאז ההלויה והשבעה?

להלויה הגיעו אלפי אנשים שאנחנו לא מכירים, מכל הארץ. יש לנו שכנים נפלאים וקיבוץ עין־חורש הוא הבית השני שלנו. הם מאוד דאגו לנו. אלברט מתקשר כל יום ובא פעם בחודש לכמה ימים לעזור לנו לטפל בגינה ובבית. אנחנו גם יודעים שלאנשים יש את החיים והבעיות שלהם.

מהי המשמעות של אובדן כזה?

המשפחה הזאת היתה כל עולמנו ובלכתם לא נשאר לנו כלום. את כל מה שהיה לי נתתי להם. אלברט התייתם מאביו ויש לו 11 אחים. אני קניתי להם את הדירה ואת מה שיש בתוכה. שלושה חודשים לפני שאיטה מתה סידרנו ארונות חדשים. לילדות קנינו פסנתר. אף פעם לא נסעתי לשום מקום. לא הייתי מעולם בחו"ל. איטה והילדות היו החיים שלי. כל־כך אהבנו אותן. נסעתי רק אליהם.

ידעתם על תוכניות של איטה?

היא רצתה ללמוד חינוך מיוחד לילדים מפגרים.

מה התחושות הכי חזקות שלכם?

שזה הסוף של הכל. שגם אם רק חלק אחד במשפחה מת, כל המשפחה מתה בעקבותיו. הייתי רוצה שנהגים יזכרו את זה.

אתם מאשימים מישהו?

אין לנו טענות לאף אחד. אנחנו מבולבלים. לא יודעים כי אתם, הכבישים, הנהגים או המכוניות. העולם הוא אכזר וקשה להיות חכמים לאחר מעשה. אולי צריך לייבא פחות מכוניות עד שיהיה יותר מקום על הכבישים. אולי להגביל עוד את המהירות.

מי החזק משניכם?

אני הייתי יותר חזק. היא בכתה כל היום. אני הייתי כמו בול עץ. בהלויה צילמו לעיתונים ולטלוויזיה. לא הבנתי מה קרה סביבי. לה היה יותר קל כי היא בכתה. עכשיו גם אני התחלתי לבכות. קשה גם להירדם בלילות. פעם אחת אפילו ביקשנו למות. אם בעולם הזה לא רצו אותנו יחד, אז לפחות בעולם הבא נהיה ביחד.

התאונה המחרידה בכביש הערבה (אוגוסט 1986): 5 הרוגים

מקום בצמרת
שכונת היוקרה של ירושלים

*קוטג'ים 6 חדרים עם גינה
ברחוב ש"י עגנון היוקרתי

מקום בצמרת
ההשקעה הטובה ביותר בירושלים. ערך הדירות והקוטג'ים עלה בשנתיים האחרונות ב־47%!!!

עובדה — כל קוטג' כולל גינה עד 120 מ"ר.
עובדה — המפלס העליון מכוסה בשטיחים מקיר לקיר.
עובדה — חניה מקורה מוארת 24 שעות ביממה עם שער חשמלי המופעל בשלט רחוק.
עובדה — פיתוח סביבתי כולל פיאצות ודשאים.
עובדה — שלב א' מאוכלס.
עובדה — שלב ב' מסתיים.
עובדה — בקרוב ההרשמה לשלב ג'.
עובדה — מקום בצמרת — 96 דירות יוקרה ו־24 קוטג'ים יחודיים.

נותר מספר מצומצם של דירות 4 ו־5 חדרים בשלב ב'

*לכניסה מיידית!

מקום בצמרת
רחוב ש"י עגנון 14 ירושלים. טל: 02-899531;667464

תעשיות בלי ביטחון (ה')

הליכה על חבל דק

מלאי של תותחים ופגזים ששוויו כ־70 מיליון דולר מחכה לקונה כאבן שאין לה הופכין. השפל פוגע קשות במחקר והפיתוח ומחריף את מלחמת הקיום של המפעלים המתחרים. במלחמה זו כללי המשחק ההוגן אינם מחייבים

מאת רומן פריסטר

במגרשי האיחסון ביקנעם ובמקו־מות אחרים נערמים מאות אלפי פגזים 155 מ"מ, תותחים ומרגמות. הכל באיכות גבוהה ובכמות שדי בה לספק צרכיו של צבא לא־קטן במלחמה בינונית. יש אומרים את ערך הסחורה המונחת כאבן שאין לה הופכין ב־75 מיליון דולר ויש מוסי־פים כי ביד קלה עוד עשרה מיליונים. מאז גורש השאה, חדלה איראן להיות הלקוחה הטובה של התעשיות הביטחוניות שלנו ובמשך הזמן, עם הצמצום הדרמטי בביקו־שים בארצות העולם השלישי, ייצרה חברת סולתם ביקנעם את כליה הקטלניים למלאי בלבד.

ייתכן שהיתה ממשיכה בכך עד היום, אלא שלבסוף אזל הכסף, וגם התקווה שצה"ל ירכוש את התוצרת שלה נתבדתה סופית. לצה"ל יש דולרים לקניות בארה"ב אך אין לו שקלים לעודד בהם יצרנים מקו־מיים. באין ברירה, השביתה סולתם רבים מקווי־הייצור שלה, צימצמה במאות את צוות עובדיה ועתה היא נושאת עיניה בייאוש אל עבר האמריקנים: היא נאבקת על הזמנת צבא ארה"ב למרגמות בשווי כמאה מיליון דולר, ומולה ניצבת חברה אמריקאית גדולה, תומפסון שמה. תוצאות המאבק הזה יקבעו במידה רבה את גורלם האישי של מאות תושבי העיירה המוצאים את פרנס־תם בסולתם.

סיפורה הדראמטי של סולתם, שאך לפני חמש שנים נחשבה ליהלום הכתר של מפעלי הקונצרן ההסתדרותי כור, ממחיש בצורה קיצונית למדי את הקשיים שנקלעה אליהם התעשייה הביטחונית כולה. ובכל שגוברת המצוקה כן מחריפה מלחמת הקיום בין המפעלים הישר־אליים לבין עצמם וגם אלה שבעבר נגסו נתחים מתוקים מעוגת המשאבים, נאלצים להסתפק עתה בפירו־רים. תופעה זו חלה במידה שווה על ענקים כתע"ש או תדיראן ועל גמדים תעשייתיים דוגמת חברת "מיגן" בחולון. הנה דוגמה מתחתית הסולם הרוקע:

הוראת משרד הביטחון מס' 5009 קובעת כי הזמנות לציוד ששוויו עד 100 אלף שקל יופנו בלבדית למפעלים שבעיירות פיתוח. מב־חינת האינטרסים הלאומיים יש לנוהל זה משמעות חיובית, אף שהוא פוגע קשות במאות מפעלים קטנים ובינוניים השוכנים במרכז הארץ ובמפרץ חיפה ומתקיימים בעיקר מהזמנות בהיקף כזה. לפני זמן־מה פירסם משרד הביטחון מכרז לאספ־קת 11,550 מטפי כיבוי. בתנאי המכרז נאמר במפורש כי 20 אחוז מן ההזמנה יופנו למפעל באזור פיתוח. חברת "מיגן" החולונית זכתה במכ־רז, כי הצעת המחיר שלה — 16.30 ש"ח ליחידה — היתה הזולה מכולן. אך כאשר באה השעה לסכם את העסקה, הודיע מפעל קיבוצי בגליל העליון שלא כדאי לו לייצר כמות כה קטנה של המטפים ומשרד הביטחון החליט לחלק את ההזמנה חצי־חצי.

"קיימנו את ההוראה אף שבתנאים החדשים השתנו כל חישובי התמחיר והעסקה חדלה להיות כדאית גם בשבילנו", אומר מנהל "מיגן", אמיר שמושקוביץ'. "מיגן" חשה שהוליכו אותה שולל וכי שיקולים לא־עסקיים הנחו את מינהל הרכש של מערכת הביטחון, אבל לא העזה לצאת למערכה משפטית או ציבו־רית נגד משרד הביטחון, מטה לחמה העיקרי. בשוק התחרותי והאכזר אסור היה לה לסכן את עתיד יחסיה עם המזמין הכל־יכול. יצרן אחר שנקלע לדילמה דומה, אמר לנו: "המצב משול להליכה על חבל דק: אבל החבל ארוך וככל שאנו מתקדמים בו כך גוברת הסכנה שנאבד את שיווי המשקל וניפול".

מה שקורה בשוק משפיע במובן גם על מקבלי החלטות בחברות ענק. משה אורטס, מנהל חטיבת האלקטרוניקה בתעשייה האווירית, מציג לפנינו רשימה ארוכה של קב־לני המשנה ומדגיש כי המדיניות המנחה אותו היא "להוציא לייצור בחוץ כל מוצר שיצרן אחר מסוגל לספקו באיכות גבוהה ובמחיר נמוך". בשנת 86/87 שילמה התעשייה האווירית 200 מיליון דולר לקבלני המשנה הקשורים אתה, כ־60 מיליון יותר מאשר בשנתיים הקודמות. אבל התחזית לשנה הבאה מצביעה על ירידה מתוכננת של 21 מיליון דולר — תוצאה ישירה של מלחמת הקיום. תהיה המדיניות הרשמית אשר תהיה, מנהלי הפרויקטים הקובעים מה יישאר בפנים ומה יימסר לאחרים, דואגים בראש וב־ראשונה לתעסוקה בתוך מחלקותיהם, גם אם אין בכך יתרון עסקי כלשהו. "ומעבר לכמות הקטנה והולכת של ההזמנות, משתנה גם הפרופיל שלהן", סיפרו לנו הספקים והדגישו ש"התעשייה האווירית, ובדומה לה גם קבלנים ראשיים אחרים בתחום הייצור הביטחוני, שומרים לעצמם את השמנת ומעבירים לנו בדרך־כלל עבודות פשוטות, שהערך המוסף שלהן נמוך, ועקב כך גם הרווח זעום".

עם תחילת פיתוחו של הלביא, נעשה ניסיון להתמודד עם התופעות השליליות הללו, לפחות למראית עין. כדי ליצור דעת־קהל אוהדת ולהדגיש את החשיבות הלאומית של הנושא, הוקמה ועדה ציבורית שהיתה אמורה להשתתף, יחד עם מינהלת הפרויקט, בקביעת המפתחים ולאחר־מכן גם בקביעת היצרנים שישתתפו במלאכה. אך לדברי יחיאל אסיה, חבר הוועדה מטעם התאחדות התעשיינים, היתה השפעתה מזערית בלבד. "הוועדה התכנסה פעמים ספורות ומעולם לא היה לה קול בבחירת המפעלים או בעיצוב עקרונות כלשהם. פניתי פניות חוזרות, למינהלת פרויקט הלביא כדי לברר מה קורה, אך מעולם לא זכיתי בתשובה", אומר האיש.

מבחינה התיאורטית על המנה"ר (מנהל הרכש במשרד הביטחון) לווסת את זרימת ההזמנות באופן שיבטיח את האינטרסים הבסיסיים של המשק הממלכתי, הציבורי והפרטי גם יחד. אך למעשה, משרד הביטחון והקבלנים הראשיים נכנ־עים לעתים ללחץ אדיר של הוולות השונים ולהגנם של גורמים אינטר־סנטים, פעמים פוליטיים, והשיקול האמור להנחות את המנה"ר נעלם כלא־היה. אמר לנו מנכ"ל של חברת־ענק: "קורה לעתים תכופות שחייל מסוים מבהיר לי במפורש שלא יסמוך לי את הזמנתו אם לא אשתף בייצור מפעל זה או אחר, לפי בחירתו. ברור לי שכל העניין בשל זמן רב לפני שפירותיו הגיעה לשולחן ראש המנה"ר. אני יכול להתעקש ולהפסיד את ההזמנה — או לעצום עין ולהשלים עם התהליך הפסול מבחינה פורמלית. בתנאים שנוצרו אצלנו אחרי קיצוץ תקציבי הביטחון, רק מתאבד בפועל יילך ויילחם על זכויותיו".

התעשיינים הקטנים והבינוניים קובלים כי מערכת הביטחון מנצלת לרעה את מצוקתם ומורידה את המחירים לרמה של חוסר־כדאיות. הם אומרים שבגלל ההקפאה המלא־כותית של שער הדולר, חדל היצוא להיות רווחי (במקרים שהוא קיים בכלל) ואילו העסקות המקומיות נסגרות בתנאי תכתיב אכזריים. ואולם בצמרת משרד הביטחון מבקשים להצביע על הצד השני של המטבע: לדעתם, במאבק על ההי־שרדות, שוחקים מנהלי המפעלים איש את רעהו. "ידוע לי שבניסיון לכבוש שווקים בסינגפור, השמיצה חברה אחת את רעותה, עד שלבסוף זכו הגויים בהזמנות הנכספות", טען באוזנינו איש מרכזי במשרד הביט־חון.

אין עתיד בלי פיתוח

גם אם תישמע טענה זו תמוהה, יש בהידרדרות המצב גם יסודות מפרים. לראשונה מאז שנות הגיאות הנפלאות, ניצבת התעשייה הביט־חונית בפני הכרח לעשות חשבון־נפש ובדיקה עצמית. ההתייעלות היא תנאי ראשוני להישרדות. "אין להתעלם מן החיוב שבקיצוץ תקצי־בי הביטחון ומהחשיפה לתחרות אמיתית. מפעלים כושלים ולא־יעי־לים נסגרו ואולי ייסגרו גם בעתיד, אבל האחרים מתחשלים בקרב ולב־סוף גם המדינה תצא נשכרת מהורדת השומנים המיותרים", אומר עמי שמיר, מנהל "פיקר", חברה קטנה המייצרת בעיקר בשביל התעשייה האווירית. לפני שלוש שנים מכרה פיקר ישירות למערכת הביטחון כ־85 אחוז מתוצרתה. היום — לא יותר מעשרה אחוזים. לשוק המקומי החברה מייצרת עכשיו 40 אחוז, ואילו את 60 האחוז הנותרים — ליצוא (בחלקו הגדול, באמצעות התעשייה האווירית).

עמי שמיר אינו מבודד בדעתו. אך ל"הורדת השומנים" השפעה מבריאה על התעשייה כל עוד אין הדיאטה נוגעת בתקציבים שנועדו למחקר ופיתוח. בעקבות המשבר הקטינה "אורדן", יצרנית יציקות פלדה לטנק המרכבה, כמעט שני שלישים מהסכומים שהפרישה בעבר למחקר ופיתוח. אפשר להניח שבסולתם, ששמה הלך לפניה כיצר־נית נשק מהמעולות ביותר, המצב חמור שבעתיים. אין כל אפשרות לרכז נתונים מדויקים על השפעת הקיצוצים בתחום חשוב זה. אולם המשימות הקשות שלקח עליו הצוות הבודק את יחסי הגומלין בין כלכלה וביטחון (גוף שהוזכר בכתבות הקודמות) היא לבחון לעומק את הסוגיה הרגישה. לא נותר אלא לקוות שמסקנות הצוות יימצאו אוזן קשבת בדרג המדיני של מקבלי ההחלטות, קודם שיתברר כי איחרנו את הרכבת. עד עכשיו שימשו רכישות צה"ל כרטיס־המלצה ליצואני ציוד ביטחוני, והמוח היהודי הממציא פטנטים הוסיף לא מעט למוניטין של התעשייה הישראלית. את היתרון הראשון כבר איבדנו. עתה לא נותר אלא לשמור כשבע עיניים לבל ייפגע גם השני.

בימים אלה נוצרה בתל־אביב שותפות יוצאת־דופן בין מוסד ממלכתי ועסק פרטי. המרכז הלאומי למידע טכנולוגי ומדעי של משרד האנרגיה וחברתו של אבי שקד המחזיק בזיכיון בלעדי לסרטי מחשב מגנטיים, שעליהם מוקלטים כל המכרזים של צבא ארה"ב, חברו יחדיו לקדם את השיווק הישראלי בחו"ל. בעזרת תוכנה מיוחדת מפיצה השותפות (שחברת [illegible] מספקת לה את שירותי התקשורת), בשיטת הווידיאו־טקסט, את כל הפרסומים הרלוונטיים ל־70 מנויים, ביניהם חברות גדולות כמו תדיראן.

בכך היא מצטרפת לחברת איימס ולעמותה אר"ש שגם הן עוסקות בתיווך ובסיוע ליצואני תוצרת ביט־חונית. היריבות וההשתוללות ביניהן אינן נופלות מאלו שבכלל הענף, אך סביר להניח שיש בהתחרות זו גורם מדרבן הטומן בחובו את כל היתרונות של שוק חופשי.

אלא שכל מאמצי השיווק האלה אינם יכולים לבוא במקום סיוע מאסיבי של המערכת הביטחונית, אשר לה, ורק לה, קשרים מבוססים עם לקוחות גלויים ולקוחות סמויים ברחבי תבל ולה שליטה כמעט מלאה על העסקות הנעשות במסג־רת רכישות הממשלה. לדוגמה, כאשר רכשה מדינת ישראל את מטוסי האף־16 היא חייבה את היצרנית האמריקאית להזמין בארץ פריטים מסוימים למטוסים אלה. מתנגדי העסקה גרסו כי אילו נר־כשו הפריטים האלה בארצות הב־רית, היה נחסך סכום נכבד של כ־150 מיליון דולר. הייצור בישר־אל יקר יותר, בין היתר בגלל הצורך לבנות תשתית מיוחדת. אך במבט לעתיד, נוצר סיכוי סביר לנצל את התשתית להרחבת הקשרים העס־קיים בעתיד.

אחדים מאנשי משרד הביטחון אומדים את ערכו של הסיכוי הזה בחצי מיליארד דולר. אין כדוגמה הזאת ללמדנו כי משבר התעשיות הביטחוניות לא ייפתר לעולם בדרך של יוזמה פרטית, יהיו היוזמים זרי־זים ומוכשרים ככל שיהיו. התעשיות הביטחוניות, שהן גם הגאווה וגם כאב־הראש שלנו, נוצרו והתפתחו ביוזמת מערכת הביטחון. ורק אם המדינה, באמצעות צוותי חשיבה שירכזו את כל הנתונים, תתגבר על כל המכשולים העומדים בפניה [illegible] ותיזום מדיניות כוללת בכל כובד הראש — יוכלו התעשיות הביטחוניות להינצל מכליה.

(כתבה אחרונה בסדרה)

מחלק ההזדמנויות

מאת אורי ניר

עיסא עטאללה, היתום שזכה לחינוך והשכלה בחסדי אחרים, תרם את רכושו לבניית מוסד פילנתרופי למען קהילת עירו, בית־סאחור. הוא מתכנן מרכז חינוכי־סיעודי שיועד לנוצרים ולמוסלמים, מפעל שיידרשו לו כספים נוספים

בשמו של עיסא עטאללה נת־קלתי לראשונה לפני כשנה. קניתי במזרח־ירושלים ספר פרי עטו, המקבץ יותר מ־3,700 פתגמים וניבים עממיים פלשתיניים ועוד כמה מאות בתי שירה ערביים השאולים מלשון הערבית הספרותית. לא פחות מרשים מהספר היה תיאור מהלך חייו של המחבר, שנדפס על כריכתו האחורית.

כעבור כמה שבועות קראתי באחד מעיתוני מזרח העיר על אדם ששמו עיסא עטאללה, בן העיירה בית־סאחור ליד בית־לחם, שהחליט לתרום את כל רכושו לבניית מוסד פילנתרופי למען קהילת העיירה. בשלישית שמעתי על עטאללה לפני כחודש. מישהו סיפר לי על אדם בעיירה בית־סאחור, המחזיק בביתו כעין מוזיאון זאולוגי ובו עשרות פוחלצים, שלדים של בעלי־חיים ומאובנים רבים. רק בשבוע שעבר התברר לי שמדובר באדם אחד. הוא שכתב את הספר, הוא שתרם את רכושו לקהילה ובביתו שוכן המוזיאון הקטן.

בהעדר מכשיר טלפון בביתו (הוא הבטחות התקנה שקיבל מן המינהל האזרחי), לא היתה ברירה אלא להתייצב בבית במרכז בית־סאחור. אדם בעל גוף צנום וצלולה, שאינם מסגירים את 79 שנותיו, הוביל אותי לבית רב־קומות, אף שאינו מפואר. ישבנו באחד משלושת חדרי המגורים המרווחים ושוחחנו.

שלוש שעות שוחחנו. למעשה, לא היתה זו שיחה כי אם מונולוג מתמשך, בלתי פוסק כמעט, שכולל סיפור חיים נדיר וחוכמה אישית מרתקת. מה מביא אדם לוותר על רכוש שערכו יותר מ־27 אלף דינר (כ־125 אלף ש"ח) ולתרום אותו לטובת בני עירו לשם בניית מוסד פילנתרופי? "התשובה על כך ארוכה מאוד", הזהיר עטאללה, וסיפר את סיפור חייו:

"כשהייתי בן שש פרצה מלחמת העולם הראשונה. אבי גויס לצבא הטורקי, ואמי לקחה אותי ואת יתר אחי לחפש מקלט בעבר הירדן המזרחי. גרנו במערה ליד רבת־עמון בתנאי רעב ועוני. כעבור חודשים אחדים מתו אחי ואחותי. נותרנו אמי ואני ועוד אח קטן. אמי היתה חולה, ואני התחלתי לקבץ נדבות. כעבור כמה חודשים ומצבה הבריאותי של אמי הורע מאוד. היא התגעגעה לבית־סאחור והחליטה לצאת חזרה, כדי שתוכל לפחות למות בעיירת הולדתה.

לבדו בעולם

"חיפשנו דרך לשוב לבית המש־פחה. שמענו על בדווי אחד משבט תעאמרה שמתכוון לחצות את הירדן. אחרי ניסיונות שכנוע רבים הוא הסכים להוביל אותנו בחזרה הביתה. אמי היתה כבר משותקת במחצית גופה והיה צורך לקשור אותה לגב הגמל של הבדווי. במשך ימים ארוכים עשינו כך את דרכנו הביתה: אמא ואחי הקטן על הגמל, הבדווי ואני ברגל. [illegible] הספיקה רק לראות אותו לרגע קט, לחייך לעומתו, ומתה בזרועותיו. אבי החליט להמשיך במנוסתו, חצה את הירדן, והתיישב בעיר סאלט. עתה נותרנו אחי ואני בבית־סאחור, שני ילדים חסרי־כל.

"כולם חיו אז בתנאי מצוקה נוראים. היה רעב ללחם. אני זוכר שנהגנו לאכול קליפות של תפוזים מהאשפה ובשר נבלות של בעלי־חיים שמתו מרעב. איש לא רצה, ואף אחד גם לא יכול היה, לחוש לעזרתנו. אנשים שידעו על מקום הימצאו של אבי שלחו אותנו אל עבר הירדן המזרחי. מצאנו אותו במ־קום המסתור שלו ושהינו אתו עד סוף המלחמה, ב־1917. כשחזרנו לבית־סאחור מצאנו מערכת אורחות מפורדת לחלוטין. לא היתה תחושה של שלטון וסדר, לא היו שום שירותי רפואה. אנשים מתו מן המחלות הקלות ביותר. שישה חודשים אחרי שחזרנו נפל אבי למשכב ומת מסיבו־כים של מחלת מעיים קלה בגיל 39. אחריו נפטר גם אחי הקטן".

עטאללה נותר לגמרי לבד, בלא כל קרובי משפחה ומכרים, ובלי פרוטה. ילד בן עשר, שצריך לדאוג לעצמו. "הייתי אובד עצות, אבל ידעתי שאני רוצה ומוכרח ללמוד. שוב יצאתי לרבת־עמון, ורגליי הובילו אותי יום אחד לבית־הספר המפורסם של הרמן שנלר. ניגשתי לשומר בשער ואמרתי לו שאני מבקש להתקבל ללימודים. האיש ראה את בלויי הסחבות על גופי והתכוון לשלוח אותי משם. למרבה המזל עברה שם במקרה בתו של שנלר. היא פשוט אימצה אותי, מצאה לי מקום ללון ורשמה אותי ללימודים. למחרת התחלתי ללמוד בבית־הספר. המשכתי במכללה למו־רים בירושלים ועבדתי כשוליית סנדלר. אחר־כך אפילו פתחתי סנדלרייה משלי".

את הסנדלרות המיר עטאללה במקצוע ההוראה, והמשיך בו עד פרישתו לגימלאות לפני עשר שנים. בגיל צעיר מאוד ניהל בית־ספר יסודי תיכון בבית־לחם. אחר־כך שימש מפקח מטעם משרד החינוך הירדני על כל בתי־הספר של דרום הגדה המערבית. המשיך בתפקיד דומה במערכת החינוך של משרד הסעד והתעסוקה של האו"ם, ופיקח על כל בתי־הספר של אונר"א בכל שטח ממלכת ירדן.

"החלטתי להקדיש את חיי ל־חינוך — להעניק לאחרים הזדמנות מכובדת להשיג את מה שאני זכיתי בו בחסד ובמזל. אנשים היטיבו אתי ואני מיחל עתה להיטיב עם אחרים. הצלחתי לממן לימודים אקדמיים ומקצועיים לכל ילדיי. כולם רכשו מקצוע ועתה הם חיים את חייהם בכבוד. אני מאמין שאם אתן להם כסף עכשיו, רק אקלקל אותם. זה בעצם הבסיס לרעיון המוסד הפי־לנתרופי". בגאווה הוכיח עטאללה אחד מאלפי הפתגמים שקיבץ בספרו האחרון: "בחוי למורתי ש־אגורה צחורה מועילה מאוד ביום אפלי".

מוזיאון וספרייה

במרוצת הקריירה הפדגוגית שלו כתב עטאללה חמישה ספרי לימוד שנמכרו היטב, והצליח לחסוך לא מעט "אגורות צחורות". באחרונה, בהתקרבו לגבורות, נפנה לכתוב את צוואתו. לכל אחד משבעת ילדיו ומ־50 הנכדים והנינים שלו הקציב עטאללה סכומים לא גדולים. את היתרה, כמעט 30 אלף דינר, הקדיש למוסד הפילנתרופי. הסכום לא גדול, והוא לא יספיק למימון הפרויקט הגרנדיוזי שעטאללה מ־תכנן.

הוא מצביע על תבנית בנייה שהו־כין אדריכל, ומסביר: "הרעיון הוא להקים מוסד חינוכי־סיעודי שישרת את כל תושבי בית־סאחור, נוצרים כמוסלמים. בקומה הראשונה נקים מוזיאון. בתחילה זה יהיה מוזיאון זאולוגי, ובהדרגה נרחיב אותו, נציג בו מוצגי אמנות, ארכיאולוגיה וט־כנולוגיה. אני רוצה מוזיאון פלש־תיני מושלם, משהו כמו מוזיאון ישראל שבמערב ירושלים. בקומה השנייה תהיה ספרייה גדולה. אני רוצה 20 אלף ספרים לפחות. בקומה השלישית מעון הבריאותי לקשישים, וברביעית מעון קשישים מצויד בכל הציוד הרפואי והסיעודי המודרני".

עטאללה יודע שהסכום הראשוני שתרם, כרבע מיליון דינר, לא יוכל להספיק למימון כל הפרויקט, או אפילו חלק האריה שלו. לשם השלמת המימון הוא מתכוון לפתוח מסע התרמות בקרב בני העיירה השוהים בחו"ל, שמרביתם אמידים מאוד, לדבריו.

בינתיים הספיק לרכוש פיסת אדמה של חמישה דונמים בעיירה, ורק לפני ימים אחדים שב מביקור ברבת־עמון, שם ביקש לרשום את המוסד הפילנתרופי שלו כאגודת צדקה. אלא שעטאללה נתקל בבעיה בלתי צפויה מצד השלטונות ההאשמיים. מסתבר שלפי התקנות הירדניות לרישום אגודות ומוסדות, חל איסור לקרוא לאגודה על שמו של אדם פרטי, אלא אם כן הוא בן למשפחה המלכותית ההאשמית. "לא כל־כך נורא אם האגודה לא תיקרא על שמי", הוא אומר. "רק חבל שאינני יכול להנציח בה את שמו של בני סאבה".

חדר הנצחה לבן

השיחה על הבן שאיננו נוגעת בנקודה רגישה. ד"ר סאבה עטאללה, זאולוג שהתמחה בחקר יונקים מדבריים, נהרג לפני 17 שנים בתאונת־דרכים ליד טהרן בעת שעסק בחקר בעלי־החיים באיראן ואפגניסטאן. אנו יורדים לקומת הקרקע בבית משפחת עטאללה, שהיתה ממלכתו של הבן בטרם יצא ללימודים בארצות־הברית. השלט על הדלת אומר: "המוזיאון הזאו־לוגי הירדני על שם סאבה עטא־ללה". עיסא מעלה אור היוד בחדר, המדיף ריח עז של פורמלין. בחדר האחד שורה ארוכה של צנצנות ובהן מיני שרצים וחרקים משומרים, ובחדר האחר תצוגה מרשימה של עשרות עופות ויונקים מפוחלצים, עשרות מאובנים ושלדים ומאות פרפרים. לכל מוצג מוצמדת תווית המציינת את שם בעל־החיים ואת המקום שבו נתפס. האב קרא את כל המאמרים והמחקרים של בנו והוא מכיר עתה כל זן וסוג, כל אפיון של המוצגים.

חדר העבודה והמעבדה שוכנים בחדר הסמוך. לאחר מותו הוסב המקום לכעין חדר הנצחה. על אחד הקירות מונחים עדיין התפסים שד"ר סאבה עטאללה נשא על גופו בעת שנפגע בתאונת־הדרכים, וחו־לצה מוכתמת בדם, שעדיין נשמרה. הקירות מכוסים בגזירי עיתונים הנוגעים בו ובהנצחתו.

שולחן העבודה, בחלוף 17 שנה, נראה עדיין כאילו התפנה רק לרגע קט. עטאללה שולף בינתיים עוד ועוד תמונות וספרים, פורש דיוקנ־אות ותעודות הוקרה, מצביע סביב על כל פרט ופרט. ורעייתו מליא מגחכת באי־נוחות. אחר־כך היא נוגעת בזרועו, אך הוא להוט להראות עוד ועוד, לשוב ולחוש בזיכרונות, בכאב, בשכול.

כבוד פרידה העניק לי עטאללה את ספר הפתגמים שלו בכריכה הקשה. יצאתי אל צלצולי הפע־מונים בכנסיות בית־סאחור, פתחתי את הספר באקראי בחלק המקבץ פתגמים על אירוח אורחים, ומצאתי פתגם מורה: "האורח מתקבל כאסיר, ויצא אומר־שיר".

נראית קצת אחרת

בעקבות מותו של השוער הלאומי בכנרת עולה המודעות לכמה מבעיותיו של מקווה המים הגדול ביותר במדינה

מאת אלי אלעד

כנרת של אמצע יולי. בחוץ חם מאוד, 35 מעלות. בעמק הירדן אומרים כי השבוע חם להם מהרגיל מכיוון שהרוחות המערביות של הכנרת טרם פיזרו את ענני החום והמצב שלאחר האסון שבו קיפח חייו השוער הלאומי אבי רן. האירוע הטראגי שב מיקד את תשומת הלב הלאומית אל הכנרת. בשל היותה אגם המים המתוקים הגדול והיחיד של המדינה, מתרחשות במימיה פעילויות כה רבות וסותרות, אף [illegible] לאוכלוסיית ישראל כולה.

באמצע יולי, כשהנופש הגדול כבר בעיצומו, לאחר החורף הישועה הגשום שהחזיר לאגם את עטרת מי־מיו, הקדימו המוני הנופשים לבוא לכנרת, שחופיה החלו להתמלא בקהל כבר מראשית החודש. בשנים רגילות, רק מאמצע יולי היתה הכנרת מלאה קהל כה רב, כמו בשבת של האסון. על־פי ההערכות, עשו בשבת האחרונה לאורך חופי הכנרת כ־50—60 אלף נופשים.

את התמונה הקשה של חופים נסוגים למאות מטרים, בנוסח "הים היה להרבה", מחליפה תחושה של גאווה, שרק האסון מעיב עליה. למרות שכבר אמצע יולי, הכנרת מלאה על גדותיה. ביום שלישי השבוע עמד מפלס הכנרת על מינוס 209.93 מ' מתחת לפני הים. מפלס זה נמוך ב־30 ס"מ בלבד מהשיא — מינוס 209.63 — שאליו הגיעה הכנרת בעקבות החורף הגשום האחרון. מאז סוף האביב וראשית הקיץ נרשמה בכנרת ירידה מתונה מאד של המפלס שלא היתה כמותה בעשור האחרון, כאשר את השאיבות המוגברות של מקורות אל המוביל הארצי, בקצב של 1.2 מיליון מ"ק מים ביום, ממתנות זרימות המים שעדיין מגיעות אל הכנרת מהצפון. המפלס יורד בקצב של חצי ס"מ עד ס"מ אחד ביום בלבד. במשך הקיץ, כאשר הזרימות תצטמצמנה הרבה יותר וההתאיידות תגבר, צפוי שיואץ קצב ירידת המפלס. בינתיים לא מרגישים בכנרת את התחלת נסיגת קו החופים, גם לא בחופים המתונים ביותר שלה, בצפון־מערב ובדרום־מזרח האגם, שאשתקד בר־חה בהם הכנרת ל־200 ו־300 מ'.

תשומת הלב הלאומית התמקדה השבוע אל האסון ואל השיט הפרוע במימי הכנרת. הפעילות המתרחשת מאז של שיט הוא חלק מהפעילות התיירותית־נופשית המתקיימת ס־ביב ובמימי האגם. למעשה, מבחינה תיירותית, נמצאת הכנרת כל הזמן בהתפתחות. הפרויקט הבולט ביותר הנמצא כיום בביצוע הוא של מפרץ אמנון בצפון האגם, שם מתוכננים שלושה כפרי נופש שהראשון בהם יופעל כבר בשנה הבאה. במקום כבר הוכשר חוף רחצה ששלוש "כניסו־תיו" אל תוך הים יצרו מפרצים [illegible] להיות תוך שנה־שנתיים האתר העמוס ביותר בכנרת. [illegible] עשויה לעלות עליו בעתיד, אם וכאשר תמומש התוכנית הגדולה ליצירת 15 אלף מקומות לינה, של יבוש והקמת מערכת כפרי נופש ובתי מלון לאורך רצועת החוף של ק"מ אחרים שאמורים לעלות על הקיים בסביבה המסוכה.

שני הפרויקטים הגדולים אוזכרו כאן כדי להדגים משהו מהפעילות המתרחשת סביב חופי האגם. מזה זמן שבמינהלת הכנרת עוסקים בת־כניות תיירותיות הנקראות "סובב כנרת", לחופי האגם. מנהל ה־מינהלה, צבי (אורטי) אורטנברג, חבר תל־קציר, מדגיש כי ייעוד הכנרת הוא קודם כל מים באיכות טובה, אך אין מתעלמים מכך שה־כנרת היא אתר תיירותי ואין כוונה לבלום זאת. ואכן, ההתפתחות המבוקרת מאז ראשית שנות השמו־נים על שפת האגם, בעקבות פינוי חופי סיני ועליית המודעות התיירותית־עסקית של ישובי האזור, היא בהחלט מעודדת. בעקבות הכוונה מבוקרת של פיתוח החופים, במשך השנים רכשה לעצמה מינהלת הכנרת מעמד של "בעל־בית" על כמעט כל המתרחש סביב לאגם, תוך שהתפתחה לגוף שראוי בהחלט להיות דגם למינהל סביבתי־אזורי לדוגמא.

אך לא כך המצב לגבי מימי האגם. כאן לא הושגה התקדמות מקבילה. סירות הן גורם מזהם, בעיקר סירות המונעות בדלק, ויותר מזה סירות גדולות המסיעות נוס־עים, התורמים גם מזהמים אורגניים. למרות שכל הגורמים מכירים בעצם קיום הבעיה ובהשפעות השליליות שלה לאיכות מי האגם, כל נושא השיט בכנרת טרם זכה לטיפול ממוסד. יש לנו מינהלת כנרת האחראית על הטיפול בכל המתרחש על החופים מסביב לאגם ובאגן ההיקוות, אך טרם קמה רשות מרכזית־סביבתית דומה שתרכז את הטיפול במי האגם. משרד התחבורה רואה בכנרת מעין נמל הנתון לפיקוחו, ואמנם במשרד התחבורה היא נקראת "נמל הכנרת", ויש לה, ל"נמל" מקורי זה, אפילו מנהל היושב במשרדי אגף הספנות והנמ־לים של משרד התחבורה בחיפה. מה שמתרחש בפועל בסופי שבוע במימי הכנרת, כאשר חלק מהסירות הישר בעיני נהגיהן יעשה, מעיד אולי יותר מכל על הצורך בהקמת מינהלת ים כנרת מרכזית בהקדם האפשרי.

"להערכתנו", אומר מנהל מינהלת הכנרת, "זה בהחלט גובל במחדל. אסון יכול לקרות. הבעיה היא שכל המערכת של השיט בכנרת אינה מתפעלת בראש אחד. המצב הקיים איננו בריא. כמה ספינות יכולות לשוט על הכנרת? היום יש 14 ספינות טיולים גדולות על הכנרת ואין מניעה חוקית שמחר לא תהיינה 140. למרות שזה בלתי סביר ואומלל. היום יש כמה מאות סירות מנוע ואין שום מניעה חוקית שמחר יהיו אלפים", אומר אורטנברג. "פניתי לפני ארבעה חודשים ל־ארבעת השרים הנוגעים בדבר — תיירות, חקלאות, פנים ותחבורה. ביקשתי בתזכיר מפורט שיתייחסו לכלל נושא השייט בכנרת, ולהקמת גוף מרכזי שיהיה אחראי לכל הנושא, שלא ישאירו את הנושא למשרד התחבורה בלבד. כיום כל המערכת אינה מתואמת. הצעתי להקים מינהלת ימית משותפת לכנרת, בדומה ובמקביל למינהלת המטפלת בכל המתרחש לאורך החו־פים ובאגן ההיקוות. כל השרים, למעט שר התחבורה, הגיבו. גילו עניין. הטילו על כפופיהם במשרדיהם לבדוק את הנושא. שר התחבורה לא הגיב עד היום ולמינהלת נאמר באופן לא רשמי כי [illegible] שאין בכך צורך. כאילו 'אנחנו, משרד התחבורה, בעלי הבית'".

אורטנברג מדגיש כי אכן, כפי שאירע בשבת, "יכול לקרות גם כשכל הדברים מטופלים. כיום קובע החוק שבכל החופים המוכרזים בארץ אסור לשוט ולקיים פעילות בקרבה של פחות מ־300 מ' מהחוף. המצב הקיים בכנרת הוא שקטעים רבים — רוב החופים הציבוריים, למשל — אינם מוכרזים, ולמעשה הנושא בכנרת אינו מכוסה.

פעילות שיט אינה מהווה עבירה, ומשטרת חופי הכנרת, שבכוחה בד־בניה, אינה יכולה להפסיקה אלא לכל היותר לבדוק אם לבעל סירת מרוץ יש רשיון, תעודת הצלה וכיו"ב. "כל המערכת היא עקומה מהשורש", אומר אורטנברג, המציין כי המינהלת פנתה ליועץ המשפטי שלה, עו"ד יהודה רוזה, להכין הצעת חוק שתגדיר את כל נושא השיט בכנרת כמקשה אחת.

בכנרת פועלות עוד כ־100 ספינות וסירות דיג, שלא לדבר על ספינות מפרש, קאיאקים, סירות פדלים, אופנועי מים ועוד כלים ימיים. ניתן לקבוע שבכנרת מת־קיימת כיום פעילות ימית בהיקף אדיר שלא היה מוכר לפני חמש שנים, בעוד שכל המערכת ה־ממסדית האמורה להתמודד עם הבעיה נשארה תקועה הרבה שנים אחורה.

אך הכנרת מעניינת קודם כל מב־חינת איכות מימיה, מאחר שזהו המאגר הלאומי הראשי למי השתייה של אוכלוסיית ישראל. כבר כיום 60 אחוז מהמים הנשאבים מהכנרת אל המוביל משמשים לאספקת מי שתייה. לקראת סוף המאה אמורה הכנרת לספק 85 אחוז מהמים שיישאבו ממנה לשתייה. כללית, ניתן לומר שעל־פי המדדים הנב־קטים כיום בישראל, איכות מי הכנרת עומדת בתקן, לאחר הטיפול הקל שעוברים מי המוביל על־ידי חברת מקורות. למרות זאת, יש בין המדענים המגלים חשש מסימנים שונים המצביעים לדעתם על ניצניה של התפתחות שלילית באיכות מי הכנרת.

דו"ח של "הוועדה לקביעת מדיניות כוללת באגן היקוות הכנרת והמוביל הארצי", שפורסם על־ידי מינהלת הכנרת באוגוסט 1983, מציין כי בהתבסס על הערכה שמספר ימי השהייה של נופשים על חופי הכנרת מסתכם בכשני מיליון ימי נופש בשנה, יתרמו הנופשים לאגם כ־1.5 טון של זרחן מומס, תוספת של כ־10 אחוז, מעבר למה שמביא הירדן בשנה לאגם. הזרחן הוא הגורם הבעייתי של האגם, מכיוון שהוא תורם להתרבות האצות. האצות מהוות גורם שלילי באיכות המים.

באחרונה פורסם דו"ח של יחידת אגן ההיקוות של הכנרת בחברת מקורות. מהדו"ח עולה שבשנים האחרונות יש עלייה מדאיגה בש־פיעת זרחן מומס מאגן ההיקוות אל הכנרת, שמקורותיה עדיין לא אותרו. נתון זה מחייב לנקוט מדיניות של סגירת ברז הזרחן, קרי לעשות כל שאפשר כדי למנוע מכל כמות של זרחן להגיע לכנרת. אולם מכיוון שאין כוונה למנוע מנופשים להגיע לחופי הכנרת, חייבים לעשות כל מה שאפשר כדי לבלום את הגעת הזרחן המומס מאגן ההיקוות.

נתון זהיר נוסף: המדענים מעריכים כי כנראה יש גם תרומה זרחנית ממקורות פנימיים של קרקעית האגם, שבה לא ניתן בכלל לטפל באמצעים קונבנציונליים, דבר ש־מחייב עוד יותר את הצורך בטיפול הזהיר בזרחן. אותם מקורות פני־מיים קשורים כנראה בצורה זו או אחרת במפלסים הנמוכים של ה־כנרת. אותו דו"ח של הוועדה לקביעת מדיניות כוללת מצביע גם על כך שמשק דיג לא נכון, הנהוג גם כיום בכנרת חרף התרעות בלתי פוסקות של מדעני האגם ומדיניות סותרת של אגף הדיג במשרד החקלאות, תורם גם הוא לריבוי האצות.

ביום עיון שנערך אשתקד על מדיניות המפלסים הנמוכים בכנרת הצביעו מדענים על שינויים שלי־ליים מסוימים באיכות המים מבחינת הרכב האצות, והתריעו על הצורך בנקיטת פעולה. יש לקוות שעתה, בעקבות האסון, תיווצר אולי מו־דעות של ממש לטיפול והתמודדות מרכזית־סביבתית הולמת עם נושא הפעילות הימית באגם.

זיהום במימי הכינרת: "כל המערכת עקומה מהשורש"

רשות השידור
קול ישראל

החל מיום שני 20.7.87 ישונה מספר הטלפון של קול ישראל בת"א רח' לאונרדו דה וינצ'י 2 למספר
03—5420777

לראשונה בישראל: פרוייקט מגורים ונופש עם בעלות בלעדית של הרוכש בטאבו

מומחים משוק הנדל"ן: אחד מאפיקי ההשקעה הטובים ביותר כיום.

אזור התיירות החדשני המתוכנן ביותר בארץ, המרינה בבת ים, נכנס בימים אלה להילוך גבוה של ביצוע.

תוכנית המיתאר האזורית כוללת מרינה חדישה, בתי מלון, מסעדות, בתי קפה, מוקדי בילוי, מרכזים מסחריים ושיפור טיילת החוף.

תכנית זו תנצל את הפוטנציאל הטבעי של חוף בת־ים (צוק גבוה מול הים) כאזור נופש וקיט אטרקטיבי.

בימים אלה החלה כבר מכירה בארץ ובחו"ל של דירות מגורים ונופש בפרויקט הראשון שיוקם באזור - "אורי ים".

"אוריים". פרויקט חדש מסוגו בישראל, מבוסס על מגורים ונופש בבעלות פרטית ובלעדית מלאה בסבי־בות של מלון בן 4 כוכבים על כל שרותיו: חוף ים פרטי, בריכת שחייה, מועדון בריאות משוכלל, מגרשי טניס, קפיטריה ומגרשי שעשועים לילדים.

"אוריים" יבנה ויתופעל ע"י חברת הבנייה אורים מחטיבת הבנייה של קבוצת כלל.

היחידה הסטנדרטית לרכישה היא דירה הכוללת חדר שינה, חדר מגורים, פינת אוכל ומטבח וחדר אמבטיה. כמו כן תינתן האפשרות לקונה לרכוש את הדירה עם ריהוט סלון ומטבח משוכלל.

בנוסף מוצעות לרכישה דירות בנות חדר אחד וקוטג'ים דו־מפלסיים הכוללים גינה צמודה.

הרוכש גמיש ויתן לאחד מספר דירות ליחידה אחת גדולה. הבעלות על הדירה הינה בלעדית של הקונה ורשומה על שמו בטאבו. כל דירה הינה רכוש פרטי שינוצל על ידי הקונה לנופש או למגורים.

בתקופה שהבעלים לא ישהו בדירה, יוכלו להשכירה, באמצעות חברת אורחים שתטפל בהשכרה ובאחזקת הפרויקט.

מומחים בשוק הנדל"ן רואים בפרויקט "אוריים" אפיק השקעה כדאי ביותר הן להשכרה, והן להבטחת עליית ערך ההשקעה הראשונית.

הבנייה המיוחדת של אזור הנופש החדש, מבטיחה עליית ערך הקרקע והפיכת האזור לאטרקטיבי ביותר מבחינה מסחרית.

סטנדרט הבנייה הגבוה והעובדה שאורים עצמה תטפל באחזקת הפרו־יקט יבטיחו את שמירת ערכו.

מנהל השיווק של חברת אורים, מרדכי סגל, מסר כי בשלב הראשון של המכירה יתנו לקונים מחירים ותנאי תשלום מיוחדים, כולל משכנתאות. מחירים אלה מובטחים רק לשלב הראשון.

מר סגל הדגיש כי כספי הרוכשים יובטחו בערבויות בנקאיות צמודות. לדבריו, חברת אורים הידועה כחברת בניה סולידית, הבוחנת היטב כל אחת מהשקעותיה, מאמינה כי בעתיד הלא רחוק יהפוך האזור החדש למוקד נופש מבוקש ביותר, הודות לתכנון החדשני ולסיפוק הפעילות המגוונת בו וכן בגלל קרבתו למוקדי הבילוי של גוש דן והעובדה שאין עוד אזור מתוכנן כמוהו בכל הארץ.

לקבלת אינפורמציה נוספת, מוסיף מר סגל, אפשר יהיה לפנות למשרד המכירות הראשי של חברת אורים ברחוב דרויאנוב 5 (מבני בית כלל) טל: 03-295222 או למשרד המכירות הנמצא באתר הבנייה בבת־ים ופתוח במשך השבוע ובשבת בין השעות 10:00-20:00, טל: סלא-פון 050 - 22214 ר"ד 03-425370/1.

בבית המשפט המחוזי בתל־אביב–יפו
תיק אזרחי 728/86
תיק הפרצה 6676/87

ת.י.ג. חברה פיננסית לתעשיה ומסחר בע"מ (בפירוק)
ם.י.ג. ניהול ונאמנות בע"מ (בפירוק)
חביב אחזקות בע"מ (בפירוק)
י.ם. אחזקות בע"מ (בפירוק)
CORONET ENTERPRISES INC. (בכינוס נכסים)
יורי סלגוב (בפשיטת רגל)
חגי בליך (בפשיטת רגל)

הודעה לציבור על הזמנה לקבלת הצעות לרכישת מניות "אפיק" חברה להשקעות בע"מ

המפרקים וכונסי הנכסים של חמש החברות הנ"ל והנאמנים בפשיטת הרגל של היחידים הנ"ל עו"ד מיכאל שפיגלמן וד"ר יוסף שגב מודיעים בזה על הזמנה לקבלת הצעות מאת הציבור לרכישת 723,200.32 ש"ח ע"נ מניות בנות שקל 1 ו־218,601.19 ש"ח ע"נ מניות בנות 5 שקלים של אפיק חברה להשקעות בע"מ, כחבילה אחת.

"מחיר המינימום" של חבילת המניות נקבע כשערן בבורסה לני"ע ביום 21.6.87, היינו שער של 494 עבור מניות אפיק בנות 1 ש"ח ושער של 371 עבור מניות אפיק בנות 5 ש"ח.

עותק מהדו"ח התקופתי האחרון שפורסם של אפיק חברה להשקעות בע"מ ניתן לקבל במשרדו של עו"ד מ. שפיגלמן, ברחוב אבן גבירול 2, תל־אביב, תמורת סך של 20.- ש"ח.

הצעות לרכישת כל כמות המניות בלבד, יש למסור במשרדו של עו"ד מ. שפיגלמן עד ליום 29.7.1987 שעה 12.00. כל הצעה תלווה בערבות בנקאית בגובה 10% משווי ההצעה, שאם לא כן, תהיה ההצעה חסרת כל תוקף. המפרקים יהיו רשאים לדרוש הוכחות נוס־פות ליכולת פיננסית של המציעים.

אין המפרקים מתחייבים לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא, והכל על־פי שיקול דעתם הבלעדי.

המפרקים יהיו רשאים לנהל מו"מ נפרד עם כל אחד ואחד מן המציעים ולא יהיו כבולים לדיני המכרז הכלליים.

המכירה כפופה לאישור בית־המשפט המחוזי בתל־אביב־יפו.

מיכאל שפיגלמן, עו"ד   ד"ר יוסף שגב, עו"ד
המפרקים של החברות הנ"ל
והנאמנים בפשיטת הרגל של היחידים הנ"ל

אוניברסיטת תל־אביב

הפאקולטה למדעי החברה
החוג למדע המדינה

תואר שני (M.A) בחוג למדע המדינה

החוג למדע המדינה מציע תכנית לימודים הכוללת מספר תחומי התמחות:

מחשבה מדינית
משטר, התנהגות וכלכלה פוליטית
מנהל ציבורי ומדיניות ציבורית
יחסים בינלאומיים ולימודים אסטרטגיים
שיטות מחקר

החוג מקיים שני מסלולי לימוד:

מסלול ללא עבודת גמר — שמטרתו להכשיר תלמידים למחקר ולהוראה בבתי ספר על יסודיים ומכללות, לציידם בכלים לחשיבה ולקרבם לנושאים שבתחומי מדע המדינה ואת כבסיס לפעילות ציבורית. מסלול לימוד זה מקנה תואר מ.א. ללא עבודת גמר ומסיימיו אינם רשאים להמשיך בלימודי התואר השלישי.

מסלול עם עבודת גמר — שמטרתו להכשיר תלמידים למחקר עצמאי ולהוראה ברמה אוניברסיטאית בתחומי מדע המדינה, לציידם בכלים לחשיבה ולקרבם לנושאים שבתחומי מדע המדינה ואת כבסיס לפעילות מחקרית ועיונית. ולמסיימי מסלול זה בציון סופי של 85 לפחות תינתן האפשרות להמשיך לימודיהם בחוג לקראת תואר שלישי.

פרטים נוספים ניתן לקבל במזכירות החוג למדע המדינה, חדר 512, בנין נפתלי, טל. 420743, אוניברסיטת תל־אביב.

5 ימי עבודה בשבוע

קידמה וייעול למשק

ההסתדרות הכללית של העובדים בא"י • מטה המאבק

صورة عن الأصل

هكذا ورد الأصل

נס הופעת הבתולה, לא בפעם האחרונה

מאת קנת וודווד ואנדרו נגורסקי

Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

מדיוגוריה, יוגוסלוויה

לפני שש שנים על גבעה סלעית המשקפת מעל כפר מדיוגוריה בדרום מערב יוגוסלוויה ראו שישה צעירים דמות של אישה יפה בעלת פנים קורנות, תלתלים שחורים, עיניים כחולות ומעיל אפור. כאשר — סיפרו — שאלו אותה לשמה, חייכה וענתה "אני הבתולה המבורכת מריה". מאז הופיעה הבתולה מדי יום בפני ארבע הנערות ושני הנערים בהרי הגדים, בכנסייה, וב־משך חמש השנים האחרונות — בשעה 6.40 כל ערב בבית הכומר הקהילתי. רק צעירים אלה, שכולם מלבד אחד הם כיום בשנות ה־20 שלהם, רואים ושומעים את מריה. כל אחד מהם מספר כי הוא רואה אותה דמות תלת־ממדית, ושומע אותו מסר על שלום העולם. כולם אומרים כי מריה הבטיחה להם "אות" מוחשי ספקטקולארי על הר מדיוגוריה שישכנע אפילו אתאיסטים כי המסרים באים מהאל. וכולם מפחיתים מחשיבות תפקידם האישי. "אני לא כוכב", אומר אחד מהם. "אין לי שום שאיפה להיות כוכב".

חרף הצטנעות זו וחרף ריחוקו של הכפר, הלהיבה השמועה מאמינים ברחבי העולם הקאתולי. מיליונים עלו לרגל לכפר הגיית. אלפים טוענים כי ראו אורות ומראות מופלאים. מאות מספרים כי נרפאו מכל חולי, החל מסרטן וכלה בשבץ. בקצרה, נראה כי מדיוגוריה עתידה להצטרף ללורד ופאטימה כמרכזי עלייה לרגל, ריפוי ופולחן מריה.

למרות מסר השלום והפיוס שלה, עוררה מריה ממדיוגוריה מתח ניכר בתוך הכנסייה הקאתולית. אף כי יוחנן פאולוס השני מפגין דבקות רבה בפולחן מריה — המוטו האישי שלו הוא "טוטוס טואוס מריה" (הכל למענך מריה) — הוא עדיין לא העניק את אישורו לפולחן הגדש. הבישוף המקומי כופר בתקפות החזיונות ואוסר בכנסייה הקאתולית הלוקים בדעתם בנושא. רומא גם הצהירה מאז ומתמיד באשר לחזיונות והתגלויות פרטיים, בעיקר כאשר להם דתי מקומי מאיים לעודד ציפיות אפוקליפטיות ברחבי הכנסייה.

בהשראה אלוהית: הפעם האחרונה שדבר מעין זה קרה היתה ב־1917 בפאטימה שבפורטוגל. אז כמו עכשיו, הופעתה של מריה פתחה מסע התעוררות שגם האפיפיור מתקשה להשתלט עליו.

לא מכבר ביום ראשון הצטרף כתב "ניוזוויק" אנדרו נאגורסקי לשלושה מבעלי החזיונות כאשר ציפו להופעת מריה. הם הגיעו למנזר בשש בערב, שילבו את ידיהם בין עולים לרגל שניסו לגעת בהם. בתוך חדר העבודה הקטן ניצח כל אחד מהם בתורו על תפילות שערכו קבוצות קטנות של כמרים ונזירים. ב־6:40 הם התיישבו יחד על ספסל מול צלב, בעוד אחד מעוזרי הכומר, סלאווקו ברבאריץ', הסביר את ההליך הרגיל: רגע השתיקה פירושו שהם ראו את הדמות מופיעה.

השלושה המשיכו להתפלל ואז הפסיקו לפתע, עיניהם קבועות בנקודה יחידה מעליהם, שפתותיהם נעות ללא הרף אך ללא קול. לאחר דקות ספורות הם השפילו יחדיו את מבטם, והחלו שוב להתפלל בקול רם וסיימו בשירת "אווה מריה". מאוחר יותר אמרה מריה פאבלוביץ' בת 22, השוקלת להצטרף למנזר: "ראינו את המדונה... היא נראית כמו דמות רגילה".

בעבור מיליוני קאתולים ואחרים, רובם נוצרים כריזמטיים, חזיונות כאלה משמעם שהאל שלח את מריה בלוויית אזהרה אחרונה לברואיו התועים: התוודו וחזרו בתשובה, נראה שהיא אומרת, או שמעשיכם יהרסו את העולם. לדעת הכמרים הפראנציסקנים המקומיים שתמכו בצעירים מלכתחילה, חזיונות אלה מעניקים משנה תוקף לאמונותיהם. הבישוף פאבאו זאניץ', שאינו מאמין בחזיונות, מאשים את הפראנציסקנים הקרואטים בניצול ההתלהבות הציבורית לשמירת שלטונם בן מאות השנים על הכנסייה המקומית.

"התופעה במדיוגוריה תהיה התרמית הגדולה ביותר של הכנסייה במאה ה־20", הוא אומר. "אפשר לומר שאלה הם הזיות, אשליות, היפנוזה או שקרים". בשנה שעברה הגיעה ועדה שאותה מינה למסקנות דומות. אך פקידים בוותיקאן מעדיפים לגלות זהירות. הם הורו לכנסייה היוגוסלבית למנות ועדה נוספת, ואפשר כי יידרשו לה שנים רבות לקבוע אם החזיונות ראויים לאמון.

צלב עץ מאיר

המאמינים במדיוגוריה אינם מודאגים. המסורת תומכת בהם. הם יודעים מסיפוריהם השונים של ז'אן ד'ארק, ברנדט הקדושה מלורד והילדים בעלי החזיונות בפאטימה, כי מקרי כנסייה מקומיים תמיד התנכרו לבעלי חזיונות, אך אמונתם של אנשי העם גברה. האנשים באים — ברכב תיירים, במכוניות, באוטובוסים וברגל. לפעמים יותר מ־50 אלף בימי חג. רופאים קאתוליים כבר בודקים 290 מקרי ריפוי [illegible]

האותיות "מיר" — שפירושו שלום — חקוקות בשמים.

רק בחודש שעבר סיפרה ז'אן תומאס, סוכנת נסיעות צעירה מניו אורלינס, על הגבעה שממנה נראה החיזיון המקורי, שם, היא טוענת, ראתה צלב עץ פשוט מאיר לפתע. "אני ראיתי את חזיון פניו של ישו על הצלב", היא אומרת.

לדעת של תיאולוגים ספקנים, הנס האמיתי הוא זירמת האמונה שהתביעה מריה, בעיקר במדינה בגוש המזרחי. השאר — החזיונות והנבואות — אומר הכומר איבן מרקוביץ', פרופסור בסמינר התיאולוגי הפראנציסקני בסאראייבו, "הוא קיטש דתי". אך לדעת התיאולוג הצרפתי רנה לורנטן שביקר במקום 15 פעמים, החזיונות הם מבחן לאמונתם האמיתית של חוקרים קאתוליים בני זמננו, באיזו מידה הם יכולים להודות בקיומם של נסים. "לנוכח האווירה הרציונליסטית הקיימת, נראה שנאסר על האל לבצע נס כלשהו", הוא אומר.

לאחר חשדות ראשוניים כי הכנסייה הקומוניסטית מתנסה מרי קרואטי לאומני, מקבלים כעת השלטונות ביוגוסלוויה בברכה את התופעה הדתית כמקור למטבע קשה, שלו הם זקוקים בדחיפות. הם אפילו מרשים לרוכלים למכור פסלוני פלסטיק, מחרוזות־תפילות, ושאר פריטים הנמכרים בדרך כלל באתרי קודש.

מתכוננת לעזוב

אולם נראה שהשוק לא יתקיים עוד זמן רב. מריה מתכוננת לעזוב ככל הנראה ואפשר שלא יהיו אלה חדשות מאכזבות לששת בעלי החזיונות הצעירים. שלושה מהם נטשו בדרך זו או אחרת את שגרת החזיונות היום־יומיים. במשך שש שנים נחקרו על־ידי שוטרים, עמדו בפני שאלותיהם וסקרנותם של כמרים ועיתונאים מבקרים, נבדקו — ונמצאו נורמאליים — על־ידי פסיכיאטרים שייצגו הן את המדינה והן את הוותיקאן. במהלך הטראנסים שלהם נתקעו בגופם מוטים ונבדקו תגובות חשמליות במוחותיהם, כדי לבדוק אם הם סובלים מחולת הנפילה (התשובה שלילית). במשך כל אותו זמן הם שמרו על מצב רוח טוב ולא הושפעו מההמולה סביבם. אולם כעת רואה מירייאנה דראגיצ'ביץ', בת 22, סטודנטית באוניברסיטת סאראייבו את מריה רק פעם בשנה, ביום הולדתה. איוואנקה איוואנקוביץ', בת 21, נישאה בשנה שעברה ואין לה עוד חזיונות בני יום. מיקה איוואנקוביץ', בת 23, אמנם רואה את מריה מדי יום, אך בבית, שם על־פי השמועה היא סובלת מ"מחלה רוחנית".

באשר למריה עצמה, היא אמרה, על־פי השמועה, לצעירים כי מדיוגוריה תהיה הופעתה האחרונה עלי אדמות. יש הרואים בכך אות כי סוף העולם קרוב. אולם תיאולוגים קאתוליים ספרו 21,000 מקרים שבהם אמרו אנשים כי ראו את מריה במהלך ההיסטוריה, ואם להסתמך [illegible]

מיכאיל גורבצ'וב בעת ביקור בצ'כוסלובקיה: עמדה נוחה להפקת רווחים

מסע החיזורים של גורבצ'וב

שרות Newsweek

מיוחד ל"הארץ"

יעדו האמיתי של גורבצ'וב במפרץ הפרסי אינו יתרון צבאי אלא דיפלומטי ● כפי שניסח זאת דיפלומט אמריקאי אחד באזור, "הסובייטים מאוד זהירים, הם אינם עושים שגיאות. אנחנו שוגים רק פעם אחת בשבוע"

במעין תגובת רפלקס הגן ממשל רייגן על מדיניותו המבולבלת במפרץ בהעלאתו של האיום הצבאי הסובייטי. מה יקרה אם יתמוך הקונגרס את תוכניתו להציב דגלים אמריקאיים והגנה ימית אמריקאית ל־11 מכליות נפט כוויתיות? המפרץ "ייהפך ל'אגם סובייטי'", מזהיר ויינברגר. מוסקווה תיכנס ל"נקודת חנק זו של זרימת הנפט לעולם החופשי", אומר רייגן.

אך בעוד ויכוח הדגלים נמשך לאטו בוואשינגטון בשבוע שעבר, הוא החמיץ משחק סובייטי מתוחכם יותר. יעדו האמיתי של גורבצ'וב במפרץ הפרסי אינו יתרון צבאי אלא דיפלומטי. לאט אבל בטוח פועל מנהיג ברית־המועצות כדי להדק את קשרי מוסקווה עם מדינות המפרץ הפרסי. ועל־ידי חימושה של בגדאד, חיזורים אחרי טהראן והצעה לתווך בין שתי המדינות, הוא מיקם את הסובייטים בעמדה שממנה הם יכולים להפיק רווח מכל מפנה חדש במלחמת איראן־עיראק הכוזבת.

לגורבצ'וב יש סיבות טובות יותר לערוך גישושי שלום מאשר לצבור הרבות במפרץ. ברית־המועצות היתה מתקשה לתמוך בנוכחות צבאית מוגברת שם, שכן בסיסיה הקרובים ביותר נמצאים בדרום תימן. המדינות באזור אינן מתכוונות לסלוח למוסקווה על פלישתה לאפגניסטאן וגם אין ברצונן להתחיל לגלות אהדה לאתאיזם הרשמי שלה. אך בשמירת יחסים לבביים עם איראן ומדינות ערביות, יכול גורבצ'וב לפעול כדי למנוע מהן לייבא את הפונדמנטליזם האיסלאמי שלהן לברית־המועצות. הוא גם יכול להקשות על וואשינגטון להדק את מעמדה או להתאושש ממבוכות כגון מכירת הנשק האמריקאי לאיראן [illegible] בנושא המדיניות במפרץ הפרסי. כפי שניסח זאת דיפלומט אמריקאי אחד באזור, הסובייטים "מאוד זהירים, מאוד מתאפקים. הם אינם עושים שגיאות. אנחנו שוגים רק פעם אחת בשבוע".

שם המשחק: ערב הסעודית

לפני עשור לא היתה לברית־המועצות למעשה כל דריסת־רגל במפרץ. הנרי קיסינג'ר שיכנע את הערבים לתמוך בוואשינגטון כגב־סיום לחץ אמריקאי על ישראל — עיסקה שלבסוף נשאה פרי כרמות הסכמי קמפ דייוויד תחת בימי קארטר. בינתיים עודדה ברית־המועצות ניכור בקרב מדינות ערב הדחיקה אותן מעליה בתמיכתה המתמדת בצד הקומוניסטי במאבקים פנימיים בדרום תימן ובעומאן. מוסקווה החלה לבחון מחדש גישה זו באמצע שנות ה־70. אך הפלישה לאפגניסטאן עירערה את אמינותה לפני שהשיגה התקדמות רבה. אז נבחר רייגן לנשיא ואיכזב את הערבים כאשר התייצב ביותר שאת לצד ישראל, לא המשיך עיסקת נשק מוקדמות יותר עם ערב הסעודית, והוציא את החיילים האמריקאיים מלבנון.

הסובייטים החלו פועלים כדי להפיק הון פוליטי מאכזבה זו. מאז עלה גורבצ'וב לשלטון הגבירה מוסקווה את חיזוריה אחר מדינות המפרץ. היא כוננה יחסים דיפלומטיים עם עומאן ואיחוד נסיכויות המפרץ. היא שיגרה יועצים צבאיים סובייטיים לכווית והגדילה את החילופים התרבותיים, הרפואיים והמסחריים עם כמה מדינות ערביות. הצעד הדרמטי ביותר של הקרמלין היה החכרת שלוש מכליות לכווית, דבר שהניע את רייגן להתחייב לספק למכליות הכוויתיות דגלים אמריקאיים.

פרופיל נמוך

נראה שיעדו של גורבצ'וב בטווח הקרוב הוא חידוש היחסים עם הסעודים. ערב הסעודית היא המעצמה הכלכלית של האזור. מדיניות הנפט שלה גם משפיעה על המחיר שמקבלים הסובייטים תמורת הנפט הגולמי שלהם. "שם המשחק הוא ערב הסעודית", אומר דיפלומט אמריקאי בכיר במפרץ.

לגורבצ'וב אין סיכוי רב להפוך את האיסלאם חומיני לבעל־ברית. בשנות ה־80 המוקדמות הגינה איראן את ברית־המועצות "השטן הגדול" כאשר הפסיקה את משלוחי הנשק הסובייטי אליה, וכאשר דיכוי כוחות ההתנגדות הוציאה אל מחוץ לחוק את מפלגת טודה הפרו־סובייטית, עצרה רבים מחבריה והוציאה להורג כמה מהם. אולם גורבצ'וב הצליח לשמור על ערוצים פתוחים לטהראן הודות לדיבורי קשרי הסחר והמגעים הדיפלומטיים בדרג נמוך. הוא גם עודד שיחות שלום בין איראן ועיראק, בתקווה למנוע ניצחון איראני בוטה שהיה משפיע את בגדאד ועלול היה ליצור תסיסה מוסלמית בברית־המועצות.

בחודש שעבר ביקר הסגן הראשון של שר החוץ הסובייטי, יולי וורונצוב, בטהראן כדי להציע ועידת שלום בחסות הסובייטים. טהראן לא שיתפה פעולה אך ברית־המועצות לא ויתרה. וורונצוב גם הפריח את הרעיון של ועידת שלום בין־לאומית בחסות האו"ם, אף כי הסובייטים לא גילו שום עניין בהחלטה של מועצת הביטחון, ביוזמת ארצות־הברית, שהיתה מקוממת את איראן.

בעוד מוסקווה דיברה על דיפלומטיה, היא הקפידה על פרופיל נמוך בכל האמור בכוונותיה הצבאיות. דובר משרד החוץ הסובייטי הודיע בשבוע שעבר, כי רק חמש אניות־מלחמה רוסיות נמצאות במפרץ: שלוש שולות־מוקשים, פריגטה וספינת קשר. "זו טיפה בים בהשוואה לארמאדה ששלחה הפנטגון", אמר. מוסקווה גם נמנעה מלהגיב כאשר אחת המכליות שהחכירה לכווית נפגעה ממוקש איראני.

הפרופיל הנמוך גרם לכך שתשומת הלב באזור התמקדה באניות־המלחמה האמריקאיות. בשבוע שעבר קרא רדיו טהראן לוואשינגטון להמיר דגלים נוספים "לעטוף את הארונות של גופות חיילים אמריקאיים מתים" והזהיר את וואשינגטון לבל תיכנס ל"ביצה צבאית".

להגן על האינטרסים

בעוד גורבצ'וב המשיך במשחק הפיקחי, הוויכוח האמריקאי הידרדר לפעות של שתי המפלגות. בית הנבחרים הצביע בשבוע שעבר ברוב של 184:222 בעד החלטה הקוראת לדחות ב־90 יום את הנפת הדגלים האמריקאיים על כלי שיט כוויתיים. ורק תכסיסי השהייה ומאמצים ממושכים מצד הרפובליקאים מנעו מהצעה דומה לעבור בסנאט. אך שתי ההצעות הן סמליות וספק אם יהיו לחוקים. בעבור הדמוקרטים הרוצים לזכות בכמה נקודות פוליטיות, אמר פקיד בסנאט, "זו היתה הזדמנות חינם".

נראה שכמה ממבקרי ההצעה הקולניים ביותר אפילו לא ידעו מה יעשו כלי השיט המצוידים בדגלים אמריקאיים. יו"ר ועדת השירותים המזוינים של בית הנבחרים אמר כי הכוויתים ישתמשו בכל 11 האניות ל"מסעות הלוך וחזור" במצרי הורמוז, וכך יגרמו סיכון מתמיד לאניות האמריקאיות המגינות עליהן. אך שליח אמריקאי באזור הדגיש שרק מכלית אחת תשמש למסעות־דילוגים כאלה.

שתי ההחלטות בקונגרס מרגיזות על מאמצים דיפלומטיים לריכוך האיבה במפרץ. ההצעה בסנאט מרכזת על מאמצים להעברת החלטה במועצת הביטחון שתטיל אמברגו נשק על צדדים לוחמים אשר אינם מוכנים למשא ומתן — כרגע איראן — ועל ניסיון לגייס "את המעצמות הימיות בקרב היבואניות העיקריות של הנפט במפרץ". אולם פקידים בבית הלבן טוענים כי על וואשינגטון להראות בראש ובראשונה את נכונתה להגן על האינטרסים שלה במפרץ.

המבקרים "רוצים שלום ויציבות..." אמר דובר הנשיא מרלין פיצווטר, "אך הם לא רוצים לקחת אחריות".

יהיו אשר יהיו כוונותיו, הממשל עודד באנשים רבים במפרץ הפרסי את הרושם שהוא מעדיף ספינות תותחים על דיפלומטיה, והדבר זה הקל על גורבצ'וב להציג עצמו כעושה שלום. המאבק הפוליטי בוואשינגטון ישכנע בוודאי את הסובייטים [illegible] שהקונגרס והעם האמריקאי "לא יבינו, למשל לשמור על מחויבות של קבע במפרץ". "ככל שוויכוח זה יימשך זמן רב יותר", אומר ג'יימס פלאק, לשעבר סגן עוזר שר החוץ, "כך סביר שתעלה קריאת־תיגר איראנית ישירה (על הנוכחות האמריקאית הימית באזור)". הדבר זה יאלץ את הממשל להשתכשך עוד עמוק יותר בתוך המפרץ, או "לנתק מגע ולברוח", כדברי פלאק. בכל מקרה, מיכאיל גורבצ'וב העמיד את ארצו בעמדה נוחה להפקת רווחים מההתפתחויות הבאות.

נרון הקטן של אמריקה הלטינית

מאת ברטראן דה לה גראנז'

Le Monde

מיוחד ל"הארץ"

הגנרל נוריאגה, האיש החזק של פנמה, נחשד כמעורב ברצח, בעסקי סמים ובהונאת בחירות. עתה גם סר חינו מלפני האמריקאים

לגנרל מנואל אנטוניו נוריאגה, האיש החזק בפנמה, יש דמות מופת נערצת משלה: עומר טוריחוס. גם הוא בזמנו המפקד העליון של המשמר הלאומי שלא מכבר נהפך לצבא פנמה, כוח ההגנה כפי שהוא מכונה. אולם לרדת מולה של מדינה קטנה זו במרכז אמריקה, המונה ברוחק שני מיליוני תושבים התלויה בתעלה שלה ובמדיניותה הפיסקאלית הגריבה באשר כלפי הפקדות בנקאיות בדולרים — התלמיד מפגר אחרי רבו.

לאחר שתפס את השלטון בהפיכה צבאית ב־1968, הקים הגנרל טוריחוס דיקטטורה מתגלגלת [illegible] של פופוליזם. דיקטטורה "רכה" שלא דמתה לדיקטטורות אכזריות אחרות באמריקה הלטינית. אך בכל זאת לא התירה מרחב מחיה לאופוזיציה. עומר טוריחוס נהרג ביולי 1981 בתאונת מטוס. מעטים היו אז שהעזו להעלות אפשרות של התנקשות באיש החזק של פנמה, מי שהצליח לאחר משא ומתן מייגע לקבל מחדש — זה אמנם יקרה רק בשנת 2000 — את התעלה שהקימה ארצות־הברית בתחילת המאה.

להשערה זו יש משקל רב יותר כיום, בעקבות שורה של גילויים מדהימים שפירסם ב־8 ביולי הקולונל רוברטו דיאז הררה. לדברי קולונל דיאז, ראש המטה הכללי של כוח ההגנה עד שהוצא לגימלאות בתחילת יוני "מסיבות בריאות" — הגנרל נוריאגה מילא תפקיד במותו של טוריחוס, שהוסווה כתאונה. יתר על כן, נוריאגה גם מעורב ברצח אחד ממתנגדיו, סגן שר הבריאות לשעבר הוגו ספאדאפורה. איש זה שנלחם כמתנדב עם הגרילה הסנדיניסטית, פנה נגד ידידיו לשעבר והצטרף לקונטראס הנתמכים על־ידי וואשינגטון. בגופתו כרותת הראש נמצאו סימני עינויים, ביניהם [illegible] 8 שקועקע בבשרו. הגוויה התגלתה ב־1985 בקוסטה ריקה, ליד הגבול עם פנמה. כמה עדים סיפרו אז, ששעות ספורות לפני מותו ראו כיצד נעצר ספאדאפורה על־ידי אנשי צבא פנמיים.

[illegible]

הגנרל נוריאגה לא הגיב ברוח טובה על הדברים הרבים שהצביעו עליו כמי שהזמין רצח זה. וכאשר נשיא פנמה, ניקולאס ארדיטו בארלטה, העז להציע עריכת חקירה, מיהר נוריאגה לאלץ אותו להתפטר. האם גורל זה מצפה גם ליורשו דלבאלה, המרשה לעצמו גם הוא לדרוש חקירה, הפעם על הגנרל עצמו? איזו כפיות טובה מצד נשיא המחזיק בשלטונו הודות לאנשי הצבא. שכן כפי שאמר הקולונל דיאז, שבעצמו השתתף בהונאת הבחירות של מאי 1984, ניצחונו של בארלטה הושג הודות להתערבות אביר של הגנרל נוריאגה בספירה כוזבת של הקולות.

האשמה זו אינה מפתיעה איש, לא את האופוזיציה מהימין, למשל, שמועמדה ארנולפו אריאס היה המועמד הנועזה, לפחות 82 שנותיו, ולא את ארצות־הברית שבהולם העדיפה את בארלטה שנבחר גם על־ידי הגנרל נוריאגה.

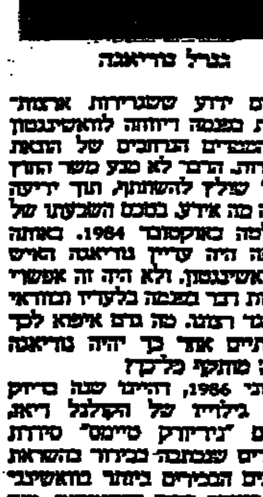

גנרל נוריאגה

כיום ידוע שמעורבות ארצות־הברית בפנמה ריווחה לוואשינגטון על המגעים הנרחבים של הונאת הבחירות. הדבר לא מנע משר החוץ ג'ורג' שולץ להשתתף, תוך ידיעה מלאה מה אירע, בטקס השבעתו של בארלטה באוקטובר 1984. באותה תקופה היה עדיין נוריאגה האיש של וואשינגטון, ולא היה זה אפשרי לעשות דבר בפנמה בלעדיו ובוודאי לא נגד רצונו. מה גרם איפוא לכך שבעתיים אחד כך יהיה נוריאגה לאיש מוקע כל־כך?

ביוני 1986, היינו שנה בדיוק לפני גילוייו של הקולונל דיאז, פירסם "ניו־יורק טיימס" סידרת מאמרים שנכתבה בניגוד להוראות הדרגים הבכירים ביותר בוואשינגטון, בעיקר בתוך הסי־איי־איי. מאמרים אלה תיארו בפרטי פרטים את מעשי הזוועה של הגנרל נוריאגה, שהפך לפתע למעין נרון קטן של אמריקה הלטינית: אכזר, ללא נקיפות מצפון והעיקר לא מתאים ולא מוכן לעמוד בראש מדינה כזו, חשובה לביטחונה של ארצות־הברית, שכבר היתה צריכה להתמודד עם בעיית ניקאראגואה.

[illegible]

ידיעות שלפיהן מסר הגנרל נוריאגה מידע לקובה ולברית־המועצות על פעילויותיה של ארצות־הברית בפנמה, גם הן לא יישרו את ההדורים. אף כי האיש החזק של פנמה עבד במשך שנים רבות בשירות הסי־איי־איי, בעיקר כאשר פיקד על שירותי הביון הצבאי של ארצו בין 1970 ו־1982. למרבה הפתיעה, להאשמות אלה היתה השפעה מועטה מאוד בפנמה. הגנרל נוריאגה החזיק היטב ברסן ("ניו־יורק טיימס" ציטט רק מקורות שמן ההכרח היה לשמור על אלמוניותם), להוציא את הסנאטור הרפובליקאי ג'סי הלמס. זה האשים אז את נוריאגה ב"ניהול הארגון הגדול ביותר של סחר סמים בחצי הכדור המערבי". האשמה שאולי היא נכונה, אך לא די בה להבאיש את ריחו של שליט באמריקה הלטינית, שם נחשב הסם מעל לכל כבעיה שיצרה ארצות־הברית בעצמה.

זו עובדה הידועה לשימצה, שצבא פנמה נעשה במרוצת השנים, במידה לא פחותה מצבא בוליביה, לחוליה השלישית על סמים שונים [illegible] ומסוף המקבלת דמי עמלה תמורת הלבנת כספי סמים, מכירת אשרות, הדרכונים וכו'. הקולונל דיאז שלפתע נתקף ייסורי מצפון, הסביר את מקור ההון האישי [illegible], וללא ספק, 1,200 הדולרים של משכורתו לא הספיקו לגנרל נוריאגה לרכוש חלק [illegible] בבנק ולקנות לעצמו שלושה בתים, אחד מהם בצרפת.

על־פי מסמכים שפורסמו בשנה שעברה, העלתה ארצות־הברית ב־1972 את האפשרות לחסל את מי שהיה אז רק סגן אלוף. הממונים על המאבק בסמים הגישו אז לנשיא ניקסון תפריט שדיבר בעיקר על "שיתוק המודלים המלא" (מלה נקייה לרצח) של מי שכבר אז ראו אותו כבוס הגדול של הסמים באמריקה הלטינית. אולם לבסוף, "שיקולי מדיניות" גברו וארצות־הברית העדיפה לשמור על יחסים טובים עם האיש שלימים יספק לה שירותים בה חשובים, עד אשר היה לדמות יותר מדי מביכה ומסבירה.

מה מתבשל?

קראו החודש ב- מזון ומטבח

כתב העת לענייני מזון, ארוח והזנה.

מזון ומטבח

עכשיו! ניתן להשיג את "מזון ומטבח" גם בקיוסקים ובחנויות העיתונים.

המחיר: 2.80 ש"ח בלבד

מסעדנים-קראו החודש ב"מזון ומטבח" על סעודות ומסעדות:

* על טעם ועל ריח - קצה הגינה * לאכול בעיניים - סרין בשר * סוכריות מתגלגלות
* מגמות ואופנות במטבח הצרפתי העילי של ימינו
* שיח יינות מקליפורניה * ועוד ועוד...

הפצה ע"י: "גד" — חברה להפצה.

מזון ומטבח מקבוצת דפי זהב, טל. למנויים: 03-7532345

אופנה נשית מאד

גאון

מכירות סוף העונה

עד 50% הנחה

בחנות המפעל

נגב קרמיקה מחפשת בית חדש

* שטח בנוי דרוש 1200 מ"ר
  מתוכם 400 מ"ר מחסן (רצוי בגובה כפול)
* אפשרי מבנה גמור או הנמצא בבניה
* מקום המבנה: רצוי ע"י עורק תחבורה ראשי בגוש דן
* אפשרי מבנה קונבנציונאלי או מתועש
* חניה ל־25 מכוניות
* רחבת פריקה וטעינה למחסן
* השכרה לטווח ארוך

נגב קרמיקה דוד הסלון.
טל. 201616 לדן אריה

גזור, שמור וצרף ליומן

19 July 1987

כב

ויסקו

יצרנית קלין ופינוק

04-469111

הכתובת החדשה:
ויסקו בע"מ ת.ד. 10245
מפרץ חיפה 241112

אל תגידו "מה?!"

קחו תפוח אדמה.

תפוח אדמה מזין ומשביע לארוחה קלה או מלאה.

עכשיו במבצע הוזלה!*

להשיג ברשתות השיווק הבאות: היפרשוק תנובה, היפרכל סופרסל, קו־אופ צרכן חיפה, קו־אופ זבולון חיפה.

95 אג' בלבד! לק"ג

מחיר לצרכן

*מ־19.7

המבצע לזמן מוגבל

משווק ע"י תנובה

שריקה באפילה / גדעון סאמט

האמנות של אמירת לא

פרס (קרא את הספר) ושמיר (כתב אותו).

רכימבר אמריקאי, אחד מס־פרי "העזרה העצמית" כמי שהם נקראים שם, הסביר פעם למי־ליוני הקוראים איך ללמוד לומר לא. אמירת לאו מבצרת את האגו, מעידה על ביטחון עצמי, תירגול הלאו פורק לחצים מוצב־רים והוא מתקבל, בסופו של דבר, יפה אצל רוב הבוסים, אם יודעים איך לבצעו היטב.

שמעון פרס ודאי היה אומר, אילו נשאל, שקרא גם את הספר הזה. יצחק שמיר כאילו כתב אותו. למשמע משפטי השלילה שמנגן ראש הממשלה, ההולכים ומשתכללים אגב וירטואוזיות פגאנינית מהממת, עלה בדעתי שהוא יודע משהו שנעלם מעיני רובנו.

יתכן מאוד שהפוזה המתמרדת של אמירת לא אין לה אצלו רק משמעות פוליטית. אולי — נסו לבדוק עם עצמכם — היא מקרינה כוח וסמכות, המחלחלים בתודעה הציבורית שלנו.

זה גבר: יודע לומר לא. הרכרוכי מסכים כל הזמן, מחפש פשרות, מתחבב בעולם בהיגררו אחרי אחרים. במקרה הנוכחי הוא מדבר על הסדר שלום. אבל עכשיו זה שלום ואח־כך יאמר כן על כל עניין אחר. הנה, תראו מה קרה עם הדרוזים האלה. אי־אפשר לסמוך על פרס. שילמד משמיר. אצלו לא הוא לא, בלי חוכמות.

נסו לתרגם את הפיסקה הקודמת למגדרים. אני חושש מהתוצאה.

מה לא עושים למען חבר?

קמטו את המצח היזכרו: היתה פעם פרשת פולארד, הדבר הגרוע ביותר שקרה בינינו לבין יהדות אמריקה ואינציעמת ב־ דולה ביחסים עם וושינגטון. אנחנו כמעט שכחנו, אבל לא כך יהודי ארה"ב. לפי סקרים מהזמן האחרון, ירדה בשיעור ניכר — אולי לא רק בגלל הפרשה — מידת ההזדהות שלהם אתנו. זה נזק חמור שקשה לאמוד אותו.

אמריקה הרשמית, המרוגזת, לא שכחה בכלל. [illegible] את דויד קמחי, מנכ"ל משרד החוץ לשעבר, שהכניסה לארה"ב אסורה עליו ושריק בגט יצא מי־ דיהם. המסתכל רוצה לנקות

רפי איתן

את הראש באיזה שהו־שמתים של השתלמות, והוא לא יכול: יובילו אותו מנמל קצרי הישר לחקירה. וכך גם אביאם סלע (עם כתב־אישום ועם דוקטורס תלויים ועומדים בארה"ב) ומ־ עורבים אחרים.

הנה — זה לא פורסם עדיין — הממשל מנה לישראל בהצעה לחסל את הפרשה. עסקה סבירה מאוד למראית־עין: פולארד יוק בתנאי שרפי איתן יורחק מ־ תפקידו כיו"ר מועצת המנהלים של כימיקלים לישראל, ש־ ישראל תבטיח לא לרגל שוב ושסלע יתושאל.

ההצעה נמסרה באמצעות ה־ שגריר האמריקאי פיקרינג ו־ בצינורות נוספים. היא מונחת זה זמן מה על שולחנם של ראש הממשלה, שר החוץ ושר הביט־ חון. מתנות ומוקפאות. מדוע? שני התנאים האחרונים אינם מהווים בעיה, כמובן. אבל איתן, הרחקתו מהמשרה שקיבל תוך התגרות באמריקאים — זה כבר עניין אחר.

הוא חבר של אריק שרון, ועם שרון לא מתחילים בלי לקחת סיכונים. איתן הרי גם היה ג'נטלמן בוועדת החקירה ולא סיבך את הפוליטיקאים. מי יתקע כף שלא יתחיל לומר אם יידרש לכלבים?

מי שנקראים "מקורות מב־ שלתיים רמי־דרג" אומרים לי, שחלק מהפקפוק באשר לעסקה נובע מהספק אם הממשל יכול לכפות את רצונו על משרד המשפטים האמריקאי. אבל לא נעשה מאמץ רציני לבדוק. לא

בוער: מה היסול הפרשה ה־ מעיקה לעומת עזרה קטנה לחבר, מה גם שהדיר אותו יכול להפך לפתע מאוד לאי־ידידותי. שאלה של סדרי־עדיפויות.

הפתרון שלא יהיה

ישבתי על המרפסת של משפחת דבאח, חמולה גדולה ביר אל־אסאד, ובעוד אני מסתכל ממרומי הכפר היפה הזה, במורד ההר, אל כרמיאל, השי תוממתי שלא חשבתי על כך קודם. שם, סטאטיסטיקה ד־ מוגראפית על גידול האוכלוסיה הערבית. על הפיצוץ הגדול שי־ היה, לא פוקחת עיניים כמו מבט מתוך כפר ערבי מחוצה.

כן, אמרו בני דבאח (אגב, בעברית מצויינת) זה מועיל כנראה לטיב השפה אם אתה מקום, בבריה"מ או כאן, כך. [illegible] לפני שנים לישובים ערבים מה שלא נעשה בשני עשורים. אם כי יש כמובן עדיין אפליה רבה במשרות וקיפוח בתחומים נוספים. אבל כל זה לא העיקר.

מה שמטריד אותם הוא ה־ מחסור בקרקע. בתחילת שנות השישים היו שם 550 בתים. עכשיו יש למעלה מ־800. אין תוכנית־מתאר, כמו ברוב ה־ כפרים הערביים, וגם אילו אושרה היא לא היתה פותרת את הבעיה, כי בכפר המוסלמי הזה, טבלת־נוף נהדרת, האוכלוסיה מוכפלת מדי כ־15 שנה.

להקמת כרמיאל הפקיעו מהם 5,500 דונם שעל כל אחד מהם הציעו 180 ל"י, שכר שבוע של פקיד אז. הרוב סירב לקחת ונאחז בקשאן. אבל מה הם יעשו בסוף המאה — עוד מעט — כשיהיו שם 1,500 בתי־אב? הרי יהיו כאן מהומות אלוהים, בתי־אבים בשפע.

מה עושים? הפתרון לא ייראה לתושבים הערבים. אבל אין אדמות בשבילם ואין תשובה אחרת, אמרתי לעצמי על ה־ מרפסת של דבאח, מול בתי כרמיאל.

לבנות לגובה. בתים משותפים הם מכה בשביל המשפחה ה־ ערבית המצויה. בתי־קומות לא מסתדרים עם אורח חיי הכפר הערבי. אבל לא תהיה להם בר־ ירה אלא להתרגל. הגזרה היא ששינוי כזה בהרגלי המגורים — בתרבות המחיה — מחייב הכנה רצינית. עכשיו כבר מתחיל להיות מאוחר מדי: צריך ל־ הכשיר את הלבבות ברחבי המגזר הערבי. לערב בתכנון לא רק פקידים אלא אדריכלים, פסיכולוגים, סוציולוגים ולהביא לשיתוף מלא, אמיתי, של הנהגת ערביי ישראל במהפך המגורים.

אם לא יבנו לגובה בכפרים הערביים, האדמה תבער בתוך זמן קצר. זאת מסוג הידיעות שמחייבות טיפול זהיר ונבון, מבעוד מועד, עם תכנון משוכלל ורצון טוב.

בקיצור, משהו שלא יקרה אצלנו. ודאי לא ביחס למיעוט הערבי. להתראות ביום האדמה.

סוד העברית של יולי אדלשטיין

הדבר שמשך אותי יותר מכל בסיפור של העולה החדש ה־ מקסים הזה, הוא העברית שלו. מורה לעברית בן 29, שלוש שנים במחנה עבודה בסיביר המזרחית, כלומר צעיר שיכול היה להשקיע בלימודיו בעוד בשנותיו של בוגר אוניברסיטה כאן. ואיזו שפה בפיו של יולי־ יואל אדלשטיין: פשוטה, מ־ דוייקת, עשירה, יעילה. יופי. שפתיים יישק.

ואיזו עברית אנחנו שומעים גם מהמיטב שבוגרי האוניבר־ סיטאות שלנו, אוזניים תצילנה.

אופן התבטאותו שלו מזכיר את זה של בוגרי גימנסיות "תרבות" בליטא בין שתי מל־ חמות העולם. אפשר לזהות אותו עד־היום, כמעט להצביע כעדותו על יוצאי וילנה. משכילים. השפה המצוינת שלהם ושל אדלשטיין מפליאה, מעין סוד. מזה: היא נרכשה בסביבה זרה ועוינת ומנותקת, עם מעט אפשרויות תירגול וללא צלילי העברית המתנגנים אצלנו כל הזמן ברקע.

יולי אדלשטיין: העולה החדש המקסים הזה.

[illegible] אדלשטיין לא היה מרחוק רק משיבושיה. הוא לא ראה כבר לחזות את העברית נרצחת מדי ערב, את שירת העלגים ה־ עוברת בסך ובראשה הפו־ ליטיקאים, שמשפט אצלם אינו משפט, ושאר מראיינים — ביניהם רבנים גדולים בתורה, מנהלים מנופחים, קצינים ב־ כירים והרבה צעירים של באר־ באמר האנרי־גידליך — הגורסים הנץ במקום מלים, הוא לא למד בבית־ספר ישראלי, אני מרכני אתר להצצה־להרג של השפה.

בשביל דן בראמנץ, שיגתוף כי כרכו על שבחי השפה הבקיה, אדלשטיין לומר גם סלנג ואין לו שום קושי, מתברר, עם "זהיק" וכיוצא באלה. אלא שבעיני אדלשטיין העברית היתה כנראה לא רק איזה אמצעי למיוחד מלים, היא נחשבה חלק מתרבות רחבה, והיחס אליה היה בהתאם. היא לא באה לו בקלות והוא לא נהג בה קלות ראש.

ואולי סיביר היתה עוזרת אצלנו לחלק ממשחיתי השפה.

למתנגדי האפליה יש דעה קדומה

אסור להרפות מעניין השינוי במערכת החינוך התיכון בביזון של יעודר המגמות: אחת המשימות החשובות בחברה שה־ חינוך שלה שוקע בבינוניות, אם לא למטה מזה.

בשבוע שעבר פירסם הפרופ־ סור לחינוך באוניברסיטה ה־ עברית, חיים אדלר, כתב־סני־ גוריה ב"דבר" על שיטת ה־ אינטגרציה הקיימת. הוא טען נגד מיתוסים. מפרכים לדעתו כמו זה, למשל, שרמת החינוך יורדת. הפרופסור לא הרגיע אותי. הוא לא הביא נתונים, ובאמת קשה לגייס עובדות סטאטיסטיות לכאן או לכאן. הכל שהדבר לא נחקר בצורה רצינית.

אני לא יודע, לדוגמה, מה משקלה המדעי של הידיעה — אחת מרבות, רבות — ש־ התפרסמה השבוע: בדיקה של בחינות בגרות העלתה שרק שלושה אחוזים מהנבחנים ב־ מרעם השיבו על שאלה הקשורה למלחמת העצמאות ושלושתם קיבלו ציון שלילי.

הבדיקות חוגגת בתיכון, כפי שהתברר משפע של בדיקות אחרות. אבל קשה לעמוד על היקפה דרך תוצאות בחינות הבגרות. מרצו ביזון שמערכת החינוך מבונה על עצמה ומ־ טיחה את נפילת הרמה על־ידי הורדה הדרגתית של הדרישות והעלאה מלאכותית של רמת הציונים.

מיתוס נגדך אחר השתרבב גם לתגובתו של פרופ' אדלר. [illegible] האינטגרציה [illegible] תפגע בעדות המזרח. ההתנגדות הזאת לאפליה של עדות המזרח נושאת בקרבה את הדעה ה־ קדומה הגרועה מכולן: כאילו צעירים מבני העדות לא יהיו מסוגלים לעבור את המחסום המוגבה־מקצת בגימנסיות.

שטות. דווקא הביזון שייוצר בחינוך התיכון, הדרות לתיקון האינטגרציה, הוא הסיכוי ה־ עיקרי בשביל המוכשרים שבהם לצאת מציבוק האינטגרציה ו־ לסלק את תווית־הכשל, ה־ מוצמדת ליוצאי עדות המזרח על־ידי שוחרי טובתם.

כספת / נחמיה שטרסלר, יהודה שרוני, אריה לביא

עסקים של השכרת נדל"ן

אנשי עסקים רבים עוברים היום לעסקי נדל"ן. הם באים למפעל המצוי בקשיים עקב ריבית החוז"ד הגבוהה ואומרים: מכור לנו את הבניין תמורת מי־ ליון שקל ותשלם לנו דמי שכירות בסך של 140,000 שקל לשנה, כלומר 14 אחוז צמוד מדד.

כדי לממן את העסקה, הם משיגים מהבנק הלוואה צמודת מדד בגובה של מיליון שקל בר־ יבית של 11 אחוז, כלומר התש־ לום השנתי לבנק הוא 110,000 שקל. הרווח שלו הוא ההפרש המשמש להחזרת קרן ההלוואה לבנק.

מדוע המפעל לא מגייס בעצמו את הכסף, כאן שורש העניין. לפי כללי ההדירות הבנקאית, אם המפעל שווה מי־ ליון שקל, הבנק מעריך אותו לצורך בטוחות רק בשליש מערכו, כלומר, המפעל יכול לקבל 350,000 שקל במחיר של 11 אחוז, ואז יאלץ לגייס את יתרת 650,000 שקל בריבית החוז"ד הגבוהה, כך שהמפעל מעדיף לשלם 14 אחוז צמוד ול־ קבל מיליון שקל.

העסקה כדאית למפעל משום שבעזרת הכסף שקיבל הוא יכול להחזיר הלוואות חוז"ד יקרות וכך להיחלץ מבעיות המימון שלו. איש העסקים מקזז מהכנ־ סותיו את הפחת השנתי, כך שהוא לא משלם מס במשך תקופת ההשכרה.

לפי חשבון שערכנו, כעבור עשרים שנה מצליח איש ה־ עסקים להחזיר את ההלוואה לבנק ונשאר עם נכס בשווי של מיליון שקל.

פטנט של מנהל התיקים

אחד ממנהלי התיקים הגדו־ לים בבורסה גילה באחרונה "פטנט" — כיצד ליצור רושם שיש התעניינות "אמיתית" ב־ נייר ערך מסוים.

אם מחליט מנהל התיקים להתלבש, למשל, על מניות החברה להשקעות של בנק לאומי, הוא רוכש בשקט בשקט את מניות החברה דרך בנק או חברת ברוקרים. כשהוא מגיע לכמות המניות שרצה לקנות, הוא מבצע קנייה רצינית דרך בנק לאומי, למשל.

בבורסה רואים כולם שבנק לאומי קנה את המניה, ואם בנק לאומי קונה, סימן שהוא יודע מה הוא עושה, וזו ודאי מציאה. אז רצוי גם להדליף את המידע לכתב בורסה, ומובטח שהמניה תתחיל לטפס מעלה מעלה.

לא לחתום על ערבות

לפני חמש שנים ביקש יוסי ממשה, חברו לעבודה, לחתום עבורו על ערבות למשכנתא. משה חתם בלי לחשוב הרבה. הכל התנהל על מי מנוחות עד שלפני שנתיים הגיע למשה צו של בית משפט, לפיו עליו לשלם לבנק מדי חודש 500 שקל.

משה הוכה בהלם. יוסי פשוט עזב את הארץ, הבנק מכר את דירתו, אך החוב נשאר עדיין גדול, והיחידי מבין הערבים שהיה ניתן לאיתור היה מיודענו משה.

למחרת קבלת הצו רץ משה לשופט ובקול בוכים הוכיח שמשכורתו מגיעה רק ל־800 שקל, ואיך ישלם 500?

השופט התחשב והוריד את התשלום החודשי ל־300 שקל. כך קרה שאשתו של משה החולה בערוב ימיה לצאת לעבודה כעוזרת בית, כדי שהמשפחה תוכל לעמוד בתשלומים.

הסיפור אמיתי. המסקנה ברורה.

שערוריה בסינרמה

הופעתו של הזמר ריי צ'ארלס בתחילת השבוע בסינרמה, הפכה לסיוט לכל מי שנכח באולם. 35 שקל דמי כניסה שאמורים היו להבטיח מופע מהנה, בזבוז על חוויה קשה. ראשית, לסינרמה נדחסו כ־5000 צופים (אלף צו־ פים מעל למקובל). מקומות הישיבה אינם מסומנים, כך שחלק מהצופים נאלץ לצפות במופע בעמידה. אחרים ישבו על המעקה, בצורה מסוכנת.

הצופים, בעלי כושר הישר־ דות גבוה, נאלצו לחזות במופע לא לפני שהתשו במספר ל־ הקות חימום שהתקבלו כמובן בשריקות בוז רמות.

"שרות חדש" של משרד הבריאות

החוק קובע כי כל תשלום הנ־ גבה על־ידי משרד ממשלתי כאגרה, מחייב חקיקת משנה ואישור של הכנסת. כך יש לציבור, באמצעות נציגיו, אפ־ שרות לפקח על האגרות ה־ שונות.

במשרד הבריאות לא אוהבים כנראה את הפרוצדורה הזאת, המחייבת את אישור הכנסת, וכך הטיל המשרד לפני חודשיים שורה של תשלומים. אולם במ־ קום שהתשלומים ייקראו אגרות ויחייבו את אישור הכנסת הם נקראים "דמי שרות".

המדובר בתשלומים עבור ב־ דיקת בקשות לאישור יבוא מזון, אישורים לשחרור מזון מיובא ואישורים להעברת מזון למחסן ערובה. כל השרותים הללו ניתנו עד היום על־ידי משרד הבריאות ללא תשלום. מעתה גובה ה־ משרד תשלום במסגרת "דמי שרות".

אנשי משרד הבריאות היו ערים לעובדה שתשלומים אלה מחייבים אישור של המפקח על המחירים, לכן הם מציינים בהודעה כי "אלה שרותים חד־ שים שאינם זקוקים לאישור המפקח".

דמי שכירות מסוכנים

במקביל לעלייה המטאורית [illegible] דמי שכירות של 45–30 דולר למ"ר כבר אינם חריג ולא משולמים רק באזורי יוקרה כמו בעבר. יש מי ששכר בסביון [illegible] רב לבעלי הנכסים, אך ספק אם הם יוכלו להיות עוד זמן ממושך. ספק אם כל השוכרים במ־ חירים האלה יוכלו לשאת זמן רב [illegible] חוזה לתקופה ארוכה לא יעזור, פשוט לא יהיה ממי לדרוש את דמי השכירות.

אובר בוקינג בחניון

עד שנה ידענו שיש אובר בוקינג בחברות תעופה ולעתים גם בבתי מלון. בתל־אביב יש אובר בוקינג גם בחניונים.

הסיפור מתייחס לחניון מ־ גדלור בקרן הרחובות אלנבי ובן יהודה בתל־אביב. בעלי המנו־ יים בבניין זה, שהם מנויים קבועים, גילו בתקופה האחרונה שהחניון מלא ואין להם מקום למרות ששילמו מראש. אחרים מרכשי מקומות החנייה, במחיר של 4000 דולר, העמידו עמוד מתקפל מול מקום החנייה שלהם, כדי שזרים לא יתפסוהו.

כעת נוטים מפעילי החניון לסגור אותו בפני זרים.

ניתן לקחת הלוואות גם מקופות גמל

הבנקים מפציצים את הציבור בהודעות על מתן הלוואות בר־ יבית נוחה, עד שבערפל הקרב נשכחים מקורות מימון נוספים, שעלותם זולה יותר. אחד מהם הוא ההלוואה מקופת הגמל. תקנות הקופות מאפשרות מתן עד אחוז אחד מנכסיהן, כ־ הלוואות צמודות לחברים, ואחוז נוסף כהלוואות בלתי צמודות.

ההלוואות הצמודות ניתנות לתקופה ארוכה משנתיים, בר־ יבית שנתית צמודה של 5 אחו־ זים. ההלוואות הלא צמודות ני־ תנות בריבית שנתית של כ־20 אחוז.

תיקון למסעדה האלמונית

בימים האחרונים מורגשת בבורסה פעילות ערה באגרות החוב בעלות ברירת הצמדה כפולה. המדובר באגרות חוב של גופים עסקיים, כמו החברה להנפקות של בנק לאומי, אפ־ דיקה ישראל ומלונות דן, ה־ מקנות הצמדה למדד, בריבית של כ־4 אחוזים, או הצמדה לדולר, לסל המטבעות, או למארק (על פי סוג האגרות), עם ריבית מסוימת.

האגרות נרכשות בימים אלה על־ידי "לאומי פיא" וגם על־ידי חברת "אופק", הסבורות כי ברמה הנוכחית של התשואות, רכישתן כדאית.

התעניינות באגרות בעלות הצמדה כפולה

בשבוע שעבר כתבנו במדור זה על מסעדה אלמונית המגישה ארוחות צהרים עסקיות במחיר נמוך יותר ללקוחותיה. הטעות שלנו היתה שכתבנו שהמחיר הוא לזוג כאשר היה זה מחיר לבודד. בקיצור, המחיר הנכון לזוג הוא 66 שקלים — לא כולל שרות.

רגע של אמת

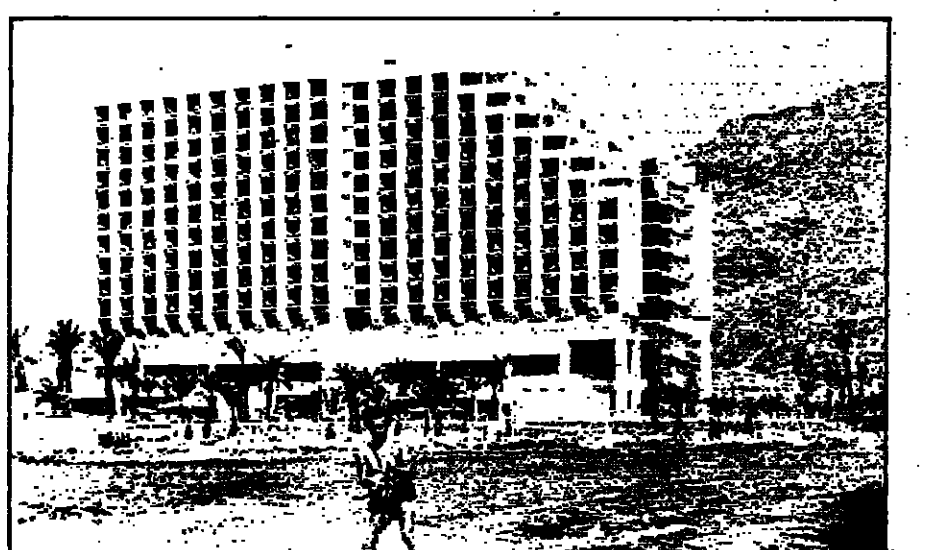

היוקרה הרבה שצבר מלון "אביה־סונסטה" באילת גררה בעקבותיה לאחרונה שובל של רכילות לגבי המחירים שגובה המלון מאורחיו הקיץ. מיספרים שונים הופרחו בכתבות עיתונאיות:

לידיעתך - זהו מחיר הארוח שלנו:

לינה + ארוחת בוקר לזוג ב"אביה־סונסטה" עולה הקיץ 126.50 דולר.

מחיר זה אחיד ותקף לכל עונת הקיץ - עד 31 באוגוסט 1987.

יתכן שאנו יקרים קצת יותר מהאחרים אבל אנו דואגים כל העת שתקבל את התמורה הגבוהה ביותר לכספך, במלון הנופש היוקרתי והטוב ביותר בישראל!

הבטח עכשיו את חופשתך הקיץ ב"אביה־סונסטה" אילת. התקשר עוד היום למחלקת ההזמנות בת"א 03-224176 או במלון באילת 059-79222.

הבחירה האחת: "אביה סונסטה" אילת!

אריאל עתונות

למר אמריה סבירסקי

עם קבלך את אות יקיר
לשכת המסחר
אחולים לעוד הרבה שנות
עשיה ברוכות ופוריות

מהמוקירים את פעלך
האגוד הארצי של מחסני ערובה מסחריים

תודה מקרב לב
למנהל המח' האורטופדית
בי"ח רוטשילד ולצוות המסור
עבור ההשתלה המיוחדת והמוצלחת
של מפרק הירך
ועבור המסירות האנושית הבלתי רגילה

ברגשי כבוד,
א. עברי ומשפחתו

תמי - מכון למחקר ופתוח | כי"ל פרויקטים

החל מהיום - 17.7.87
יוחלפו מספרי הטלפון
שלנו
מספרינו החדשים:
תמי מרכזיה
04-457777
כי"ל פרויקטים
04-457429-33
פקסמיליה (משותפת)
04-457788

בית אבי
בית הורים מפואר
בנהריה

במקום היפה ביותר בנהריה, יפתח בקרוב בית הורים.
200 מטר מחוף הים של עיר הקיט הנודעת, מוקף בגינה פורחת ומוצלת.
- השגחה רפואית כולל רופא ואחיות.
- 5 ארוחות ליום, מטבח כשר.
- חדרים זוגיים עם מיזוג, מקלחת ואינטרקום ליד כל מיטה.
- פעילות תרבותית ואירועים חברתיים.
- לובי מפואר עם טלוויזיה.

בפרטים נא להתקשר:
"בית אבי" טל. 04-716085 (בערב).

הסוכנות היהודית לארץ־ישראל
קרן היסוד לישראל

מכרז בניה 81/653/87

1. הסוכנות היהודית לא"י (להלן הסוכנות) מזמינה בזאת הצעות מקבלני בנין לבנית מרכז יום לקשיש בטבריה עלית מתרומות ארגון "שלמרס פור ישראל".
2. הבנין המתוכנן הוא: 600 מ"ר.
3. את תנאי המכרז והחומר הקשור בו אפשר לקבל החל מיום ה' 16.7.87 בבנין הסוכנות, תל־אביב, רח' קפלן 17, בחדר 717 בין השעות 12.00–9.00 תמורת תשלום של 300 שקל חדש אשר לא יוחזר.
4. סיור קבלנים יתקיים ביום ב' 27.7.87. הפגישה במשרדו של מהנדס העיר טבריה עלית בשעה 10.30.
5. את ההצעות יש להכניס לתיבת המכרזים במשרדי הסוכנות בכתובת הקבועה בסעיף 3 לעיל עד ליום ד' 19.8.87 שעה 13.00.
6. על המשתתפים במכרז זה להיות רשומים לפי חוק רישום קבלנים לעבודות הנדסה בנאיות תשכ"ט – 1969 לפי סיווג מקצועי וכספי מתאים.
7. אין הסוכנות היהודית מתחייבת לקבל את ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

מכרז
סוברו שנת 85 טמיישן 1600 + מזגן ממשוב.
טלפון בשבת משעה 10.00–18.00 03-311466

האוניברסיטה העברית בירושלים

הפקולטה למתמטיקה ומדעי הטבע
הפקולטה למדעי הטבע
ביה"ס למדע שימושי ולטכנולוגיה
ביה"ס למינהל עסקים

הרשמה ללימודי מוסמך (M.sc) במסלול
ניהול טכנולוגיה כימית

מטרת הלימודים: להכשיר אנשים ברמה מקצועית מתאימה בתחום מחקר טכנו־כלכלי וניהול בתעשיה הכימית, במכוני מחקר ומוסדות כלכליים.
שטחי לימודים: כימיה שימושית, תהליך החידוש הטכנולוגי, ניהול וכלכלה.
תנאי קבלה: בעלי תואר ראשון בכימיה או בתחום אחר מתאים במדעי הטבע או בהנדסה כימית.
הרשמה: מעטפת הרשמה ניתן לרכוש בחנויות אקדמון בכל הקמפוסים. יש למלא את טופסי ההרשמה כנדרש ולשלוח אל המשרד לקבלת תלמידים, האוניברסיטה העברית, הר הצו־פים, ירושלים.
פרטים נוספים ניתן לקבל: במכון קזאלי לכימיה שימושית טל. 02-584421, או בביה"ס למדע שימושי טל. 02-584445.

למוסד ממלכתי
דרושות דירות 4 – 3 חדרים + סלון
בקומה א' בלבד או בתים בודדים
1. בקרית שמונה
2. בעפולה
3. באזור השרון (מנתניה ועד הוד השרון)
4. בירושלים

הצעות נא להפנות לטלפונים: 03-205504 03-205344
ללא דמי תווך

مطابق للأصل

طبق الأصل

הצעת רכש

לבעלי המניות של רפק אלקטרוניקה בע"מ

(להלן – "רפק")

אינטר־גאמא חברה להשקעות בע"מ (להלן – "החברה") מזמינה בזאת את בעלי המניות של רפק (למעט סממפיר ס.א.) להציע למכור לה מניות בהון רפק שבבעלותם לפי התנאים המפורשים בהזמנה זו כדלהלן:

1. המניות אליהם מתייחסת ההצעה הן עד 25,930,000 מניות רגילות של רפק בנות 0.0001 ש"ח ע.נ. כל אחת ועד 15,568,000 מניות רגילות של רפק בנות 0.0005 ש"ח ע.נ. כל אחת, המהוות כולן יחד 27.83% מהון המניות של רפק (27.14% מזכויות ההצבעה ברפק) (להלן – "המניות"), הרשומות למסחר בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ (להלן – "הבורסה").
2. המחיר שתשלם החברה עבור כל 1.- ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח הוא סכום בשקלים השווה ל־$131.46 לפי השער היציג ועבור כל 1.- ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.0005 ש"ח סכום בשקלים השווה ל־$81.37 לפי השער היציג. "השער היציג" למטרת המחיר האמור הינו השער היציג של הדולר של ארה"ב, שנקבע על ידי בנק ישראל במועד הפקיעה כהגדרתו בסעיף 3 להלן.
המחירים הנקובים בהצעה זו זהים למחירים לפיהם אמורה החברה לרכוש מניות ברפק מסממפיר ס.א. (כ־48.17% בהון וכ־48.9% בהצבעה) במסגרת מטרות ההנפקה לפי תשקיף המתפרסם היום והכולל אף את הצעת רכש זו (להלן – "התשקיף"), ואולם מחיר הרכישה מסממפיר ס.א. ישולם לפי השער היציג במועד התשלום.
3. הזמנה זו תעמוד בתוקפה עד ליום 14 באוגוסט 1987 שעה 12.00 (להלן – "מועד הפקיעה"). החברה רשאית לדחות את מועד הפקיעה, אולם לא תהיה רשאית להקדימו.
4. על המניות שתוצענה להיות עם הצעתן חופשיות מכל שעבוד, עקול, חוב או זכויות צד שלישי כלשהן.
5. על כל בעל מניות המציע למכור לחברה את מניותיו בהתאם לתנאי הזמנה זו, לקיים את התנאים המפורטים כמפורט להלן:
   - 5.1 ליתן לחברה בכל יום עסקים, החל מיום 9 באוגוסט 1987 עד לשעה 12.00 במועד הפקיעה, הצעה בכתב למכירת מניותיו (להלן – "ההצעה"), וזאת באמצעות נשואה סחר והשקעות בניירות ערך בע"מ (להלן – "נשואה") במשרדיה הרשום ברחוב אחד העם 14 תל־אביב, או באמצעות חברים אחרים בבורסה. כל הצעה שתתקבל על ידי נשואה או חבר בורסה, כל הצעה שתתקבל על ידי נשואה או חבר בורסה אחר לאחר שעה 12.00 ביום מסויים, תחשב כאילו התקבלה ביום העסקים שלאחר מכן.
   - 5.2 ההצעה תחתם על ידי בעל המניות באופן אישי, או תחתם בשמו על ידי חבר בורסה אשר הינו בעל יפוי כח לבצע פעולות בניירות ערך בשמו של אותו בעל מניות. הגשת הצעה ע"י חבר בורסה בשם לקוח תחשב כהתחייבות מצדו להעביר לחברה את המניות נשוא ההצעה כנגד קבלת התמורה כאמור בסעיף 8 להלן.
   - 5.3 הצעה שתגיע לחברה לאחר מועד הפקיעה לא תענה.
6. בעל מניות, אשר נתן הצעה בכתב לחברה כאמור בסעיף 5 לעיל, לא יוכל לחזור בו מהצעתו.
7. החברה מתחייבת לרכוש כל כמות מניות שתוצע לרכישה בהצעות להצעה זו, העומדות בתנאים המפורטים לעיל, עד לכמות המפורטת בסעיף 1 לעיל לגבי כל סוג של מניות, גם אם אין בכמות המוצעת כדי להוות את מלוא כמות המניות שרכישתן התבקשה כאמור. אם יוצעו לרכישה מניות מעל לכמות שהתבקשה לגבי כל סוג של מניות, תבוצע הרכישה לגבי אותו סוג באופן יחסי (פרו ראטה) להצעות הרכישה למניות מאותו סוג, שנתקבלו מכל מציע ומציע.
8. התשלום עבור המניות הנרכשות בהתאם לתנאי הזמנה זו, יעשה לאחר העברת המניות הנרכשות לחברה כשהן נקיות מכל שעבוד, עקול, חוב או זכויות צד שלישי כלשהן, וזאת ביום 17 באוגוסט 1987.
9. התשלום יבוצע על ידי העברת תמורתן של המניות הנרכשות, לחבר הבורסה באמצעותו נמסרה ההצעה. החברה תצא ידי חובת התשלום עבור המניות, עם העברת התמורה לאותו חבר בורסה. אפשר שחבר הבורסה באמצעותו נעשתה ההצעה והעברה התמורה ינכה מהתמורה עמלה כמקובל אצלו.
10. למען הסר ספק מודגש, כי העברת המניות לחברה היא תנאי מוקדם לתשלום התמורה על ידי החברה.
11. החברה תהא זכאית לכל זכות או טובת הנאה בגין המניות החל ממועד מתן הצעת בעל המניות כאמור בסעיף 5 לעיל, לרבות דיבידנד, חלוקת מניות הטבה או הנפקת זכויות, אף אם התאריך הקובע את הזכאות לכך הוא לפני אותו מועד.
12. החברה רשאית לשנות את מועד הפקיעה ובכך להאריך את תקופת הצעת הרכש ובלבד שניתן אישור הבורסה. שינתה החברה את מועד הפקיעה, יינתן לכך פרסום בשני עתונים יומיים היוצאים בישראל, והשינוי יחול גם על מי שהגיש הצעתו לפני מועד השינוי. ואולם הוא יהיה רשאי, תוך 10 ימים ממועד פרסום השינוי, לבטל את הצעתו.
13. עד למועד הפקיעה לא תרכוש החברה מניות בהון רפק, אלא רק בהתאם להצעת רכש זו, בכפיפה לרכישת המניות ברפק מסממפיר ס.א. כמתואר בתשקיף.
14. הדין החל על הצעת רכש זו הינו הדין בישראל.
15. הבורסה אישרה הצעה זו. אין באישורה של הבורסה משום אימות הפרטים המובאים בהצעת הרכש, או אישור מהימנותם או שלמותם, ואין באישור האמור משום הבעת דעת על טיבם של ניירות הערך שרכישתם מוצעת.
16. מובא בזאת לתשומת־לב ציבור בעלי המניות של רפק, שאם הענות הציבור להצעה זו תהיה רחבה ובעלי העניין ברפק לא יממשו זכותם עפ"י הצעת הרכש, עשוי הדבר להביא לצמצום סחירות מניות החברה בבורסה, ואף למחיקת המניות מהמסחר.

אינטר־גאמא חברה להשקעות בע"מ

17 ביולי 1987

אינטר־גאמא חברה להשקעות בע"מ

הודעה

בהתאם לסעיף 25 לחוק ניירות ערך, תשכ"ח 1968
ניתנת בזאת הודעה כי ביום 17 ביולי, 1987 יפורסם תשקיף בדבר

הנפקה של

עד 378,000,000 מניות רגילות על שם בנות 0.005 ש"ח
בערך נקוב כולל של 1,890,000 ש"ח

המניות מוצעות בדרך של זכויות לכל בעלי המניות של החברה, לפי היחס של 0.006 ש"ח ע.נ. מניות מוצעות לכל 0.001 ש"ח ע.נ. הון מניות נפרע קיים, במחיר של 1.5 ש"ח לכל 1 ש"ח ע.נ. מהגב (150%).
ההנפקה אינה מובטחת בחיתום. אולם בעלי העניין בחברה התחייבו לנצל את מלוא הזכויות המגיעות להם עפ"י התשקיף, ובהנחה שלא יחול שינוי באחזקותיהם עד לתאריך הקובע אזי ירכשו על ידם 72.50% מכמות המניות נשוא הצעת הזכויות.
מועד אחרון למסירת הודעות ניצול או מכירה–

– לגבי הזכאים הרשומים	– 12.8.87 עד שעה 12.00
– לגבי הזכאים הלא רשומים	– 13.8.87 עד שעה 10.00
– יום התשלום עבור הזכויות	– 14.8.87 עד שעה 12.00

הודעה על ניצול הזכויות או מכירתן ניתן ליתן–
הזכאים הרשומים – לחברה במשרדה הרשום ברחוב גלגל הפלדה אזור התעשיה הרצליה ב' במישרין או באמצעות מרכז ההנפקה או באמצעות חברים אחרים בבורסה.
הזכאים הבלתי רשומים – לחברי הבורסה באמצעותם הם מחזיקים בזכויות המוכות.

ההון העצמי המתואם, בשקלים של חודש דצמבר 1986, ל־1 ש"ח ע.נ. הון מניות, הינו 26.48 ש"ח, ולאחר ההנפקה, בהנחה שכל הזכויות תמומשנה, יהיה – 3.18 ש"ח.

החברה מייצגת חברות שונות מחו"ל, אשר הקשרים העיקריים עמהן מעוגנים בדרך כלל בהסכמים המתחדשים מדי שנה. בין פירמות כאלה נמנית גם איסטמן קודק עמה מקיימת החברה קשרים עסקיים רצופים מזה כשלושים שנה.

בשנת 1986 עברה החברה מדוחות מתואמים לדוחות מתואמים, הסיבות למעבר מפורטות בסעיף 7.4 לתשקיף. להלן נתוני הרווח (הפסד) ל־4 השנים

	לשנה שנסתיימה ב־ 31.12.86	31.12.85	31.12.84	31.12.83	31.12.82
	ש"ח מתואמים				
רווח (הפסד) מפעולות לפני מסים	4,356,389	26,290	(1,714,564)		
רווח (הפסד) נקי	2,106,632	(608,228)	(1,857,040)	222,689	(71,546)

הנתונים לשנים 1982 ו־1983 מוצגים לפי גילוי דעת 23 של לשכת רואי החשבון בישראל.

כל תמורת ההנפקה נועדה למימון רכישת מניות בחברה של רפק אלקטרוניקה בע"מ, חברה רשומה בבורסה, מסממפיר ס.א. בעלת עניין בחברה. הכמות הנרכשת מסממפיר ס.א. מהווה 48.17% בהון ו־48.9% בהצבעה, התמורה הכוללת שתשולם בגינה תסתכם בכ־1,705,000 דולר (בש"ח).

והצעת רכש
לבעלי המניות של רפק (להוציא סממפיר ס.א.)

במחיר בש"ח השווה ל־$131.46 לפי השער היציג לכל 1 ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.0001 ש"ח, ובמחיר בש"ח השווה ל־$81.37 לכל 1 ש"ח ע.נ. מניות רגילות בנות 0.0005 ש"ח בהון רפק. הצעת הרכש מוגבלת לכמות מניות מכל סוג, אשר ביחד עם המניות הנרכשות מסממפיר ס.א. כאמור, לא תעלה על 76% בכל סוג מניות ברפק, באופן שהיא מתייחסת ל־27.83% בהון רפק. הסכום המקסימלי להשקעה במימון הצעת הרכש מסתכם בכ־974,000 דולר והוא ימומן מאשראי העומד לרשות החברה. המועד האחרון להגשת הצעות – 14.8.87 שעה 12.00.

ב־9 החודשים שנסתיימו ב־31 בדצמבר 1986 הפסידה רפק כ־2,394,000 ש"ח לאחר מס. בשנת 1985/86 הפסידה רפק כ־56,000 ש"ח לאחר מס. בשנת 1984/85 הרוויחה רפק כ־20,000 ש"ח לאחר מס. ההפסד הנצבר ליום 31.12.86 מסתכם בכ־2,717,000 ש"ח. ההון העצמי של רפק מסתכם בכ־4,407,000 ש"ח. כל הנתונים במונחי דצמבר 1986. הסיבות למעבר מרווחים להפסדים מפורטים בסעיף 6.4.5 לתשקיף. הלקוח העיקרי של רפק הוא מערכת הבטחון, 50% ממחזור המכירות. לתקציב מערכת הבטחון השלכות על המחזור כאמור (ראה סעיף 6.4.4.1 לתשקיף).

המחיר שישולם לסממפיר ס.א. (המחיר בהצעת הרכש למניות רפק הינו שווה ואינו מתחשב בפרמיית שליטה), והמחיר מבוסס על שווי רפק בסך של 3,525,000 דולר. זאת על יסוד הערכה כלכלית בלתי תלויה שהחברה קבלה. לפיה המחיר שתשלם החברה עבור המניות אינו גבוה ממחיר כלכלי, המחיר זה אינו חורג מתחום המחירים שהיה צפוי להתקבל בעסקה בין קונה מרצון למוכר מרצון (ראה סעיף 6.2 לתשקיף). ההערכה הכלכלית מציינת כי:
"התחזיות העסקיות בעבר והערכות העלות נוק. אין בהן כדי לנבא בהכרח את יכולת הפירמה לייצר רווחים בעתיד ולפיכך יש להתחשב בנתונים אלה ובמסקנות הלכאוריות העולות מהן במידת הזהירות המתבקשת ממערך האילוצים בה פועלת הפירמה ומהיכולת לתת את שווייה במסגרת של מערכת אילוצים זו".

פרטים בדבר דמי ניהול המשתלמים ע"י החברה מובאים בסעיף 10.2 לתשקיף.
הוצאות ההנפקה מוערכות בכ־3.5% מסכומה הכולל.
ההנפקה אינה מובטחת בחיתום.
מרכז ההנפקה והצעת הרכש: נשואה סחר והשקעות בניירות ערך בע"מ (בשליטת בעל עניין בחברה)
עותק מהתשקיף והעתק מההיתר לפרסומו הוגשו לרשם החברות.
עותקים מהתשקיף ניתן לקבל בסניפי הבנקים ואצל חברים בבורסה לניירות ערך בתל־אביב בע"מ.

* * *

אין לראות בהודעה זו הזמנה לרכוש את ניירות הערך המוצעים או למכור את ניירות הערך נשוא הצעת הרכש.

17 ביולי 1987

דשנים
קווי טלפון חדשים

ביום ו' 17.7.87 יוחלפו מספרי הטלפון שלנו.
המספרים החדשים:
מירכזת: **04-468111**
קו ישיר נוסף
להזמנת מוצרים: **04-457158**
פקסימיליה: **04-457511**

שלוש הספרות האחרונות של מספרי השלוחות נשארות ללא שינוי. לקבלת השלוחה המבוקשת, חייג את שלוש הספרות הראשונות 468, ואחריהן את שלוש ספרות השלוחה.

לשרותכם כתמיד – ומעתה, עם קשר טלפוני משופר.

דשנים וחמרים כימיים בע"מ
ת.ד. 1428, חיפה 31013

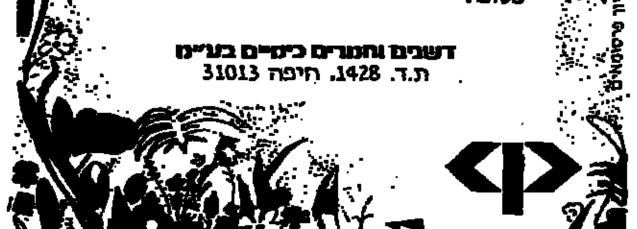

הודעה

נמצא בארץ מציג של 70 חברות מארה"ב ומהמזרח הרחוק של ביגוד, צעצועים ומוצרים לתינוקות ולילדים.
המעונינים בהפצת המוצרים ומכירתם ברחבי הארץ יפנו מיד בכתב לת.ד. 11100 ירושלים, מיקוד 91163

בענין עזבון וילהלם כץ ז"ל

כל התובע דבר מאת המנוח וילהלם כץ ז"ל מרחוב חיסין 26 תל־אביב, מוזמן בזה להגיש את תביעתו בכתב למשרד החותם מטה, בשדרות רוטשילד 15, תל־אביב, בתוך שלושה חודשים מפרסום הודעה זו.

יהודה כ. מוריץ, עו"ד
מנהל עזבון וילהלם כץ ז"ל

תן לבת שלך מתנה שתזכיר לה את הבית.

אם בנכם או בתכם הגדולים עזבו את הבית ואינם מנויים על "הארץ". יש לנו עבורכם הצעה מפתה תנו להם מתנה – מנוי לחצי שנה על עתון "הארץ" – וקבלו אתם מחשב כיס במתנה מ"הארץ". טלפון: 03-5121340.
הארץ – מתנה שתזכיר להם את הבית

מבצע בלעדי למנויים ותיקים

הארץ
עיתון לאנשים חושבים

הלוח הארצי

לא הממשלה תמנע תאונות!

הערך השקעות בתשתית התחבורתית, הוא אולי הגורם העיקרי לצמיחה המחרידה ב־מספרן של תאונות הדרכים. קצב סלילתם של כבישים חדשים, ותיקונם של מפגעים תחבורתיים "ותיקים" מפגר בהרבה אחר הגידול המטורף במספר כלי הרכב. ומכיון שמשאבי המדינה מצומצמים (וגם המעט שנותר מושקע בפרוייקט... ראוותני – או לתמיכה באינטרסנטים שונים) הגיע הזמן לנטוש את האמונה שעל הממשלה לעשות את הכל, ולאפשר ליוזמה הפרטית (מקומית או זרה) לסלול כבישי אגרה ולפתוח רשת רכבות מהירות.

שינוי מפלגת המרכז

מה זה אויי מַאי (OYI MAI)?

לא נחוץ מילון סיני.
אויי מַאי בסינית פרושו Take away. לקחת הביתה.
נעם אָוועק!
עכשיו אתה מבין? מחכה לך חגיגה של אויי מַאי
בכפר שמריהו. תעבור ותיקח.
או תטלפן 052-70448 ויביאו לביתך.

20% הנחה

בשדרות אוי מַאי

יש חדש בטייסט אוף סצ'ואן

מרכז מסחרי כפר שמריהו טל': 052-70448

יש המון סינים אבל רק טייסט אוף סצ'ואן אחת!

בקשה להצעות לרכישת מקרקעין

1. מתבקשות הצעות לרכישת 34 חלקות קרקע, בשטח כולל של 45,148 מ"ר בפוריה עלית, בגושים 15323 ו־15324, שבבעלות בנק אנגלו פלשתינה בע"מ.
תאור של חלקות הקרקע ניתן לקבל בענף נכסים ובינוי של בנק לאומי לישראל בע"מ, רחוב אחד־העם 13 בתל־אביב (להלן – בנק לאומי).
2. יש להגיש את ההצעות לבנק לאומי לישראל בכתובת הנ"ל, במעטפה סגורה, אשר תוכנס לתיבת המכרזים עד ליום 20.8.87.
3. ההצעה תהייה לרכישת כל 34 חלקות הקרקע הנ"ל כחטיבה אחת.
4. ההצעה תהייה בשקלים חדשים ותכיל את הסדר התשלומים במוצע, לתקופה שלא תעלה על 3 חודשים, כאשר התשלומים צמודים למדד המחירים לצרכן.
5. להצעה יש לצרף ערבות בנקאית בלתי מותנית צמודה למדד המחירים לצרכן, בשיעור של 10% מערך ההצעה, לתקופה של 4 חודשים, לטובת בנק לאומי.
6. בנק לאומי אינו מתחייב לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

בנק לאומי לישראל בערבון מוגבל
ענף נכסים ובינוי
רחוב אחד־העם 13, תל־אביב
טל' 03-648705
03-648759

NON-RESIDENT AMERICAN UNIVERSITY DEGREES

It is possible – *it is honestly possible* – to earn good, usable Bachelor's, Master's, Doctorates, even Law Degrees from recognized American universities, without ever going to America. The time involved can be quite short, and the cost surprisingly low. *May I air mail you free information, without obligation?* Dr. John Bear, 41011 Little Lake Rd., Suite 262, Mendocino, CA 95460, U.S.A. Telephone: (707) 937-4226

במלאת שנה לפטירתו של יקירנו

ישראל מייזלש ז"ל

תתקיים אזכרה וגילוי מצבה ביום רביעי כ"ה בתמוז התשמ"ז 22.7.87 בשעה 3.00 אחה"צ בבית העלמין כפר סמיר
נפגשים ליד השער הראשי

המשפחה

לשמחה פלד

משתתפים בצערך על מות

האם ז"ל

בית פניציה, ירוחם

לא מכרת
לא שילמת
רק בלוח העיר
קבלת מודעות
מ־20.00-8.00

03-371261

במלאת שלושים לפטירת יקירנו

ירון דנה ז"ל

נעלה לקברו לאזכרה וגילוי מצבה

ביום ראשון 19.7.87 כב' תמוז תשמ"ז בשעה 16.00
בבית העלמין בכפר סמיר
ליד הכניסה הראשית.
תודתנו נתונה לכל מנחמינו

המשפחה המתאבלת

רשות השידור
הנהלתה, מוסדותיה ועובדיה
מרכינים ראש לפני ארונה של

חמדה זינדר ז"ל

(לבית פיינברג)
ראשונה לקול עברי בשידור
ומביעים תנחומיהם לצבי זינדר,
שהיה מנהל השידור וחבר הוועד המנהל של הרשות
ולכל המשפחה

בתי קולנוע

תל-אביב

אורלי – ילדים הורגים לאלהים שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
אסתר – נשק קטלני שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30 9.45
בית לסין – הפסיקו להיות הגיוניים שישי 2.30, 11.30 מוצ"ש 11.15
בן־יהודה – אהבה במלון ראוה שישי 10.00 – 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.40
גורדון – ג'ינגר ופרד 7.45 9.45
גיל – משחו פראי שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.40, גיים מוצ"ש 5.00, המטוס הורוד מבה שישי־מוצ"ש 12.00
גת – בלוז לחופש הגדול שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.15
דקל – קרוקודיל דנדי שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
דיזנגוף 1 – פושע מובטל וילדה קטנה שישי 11.00 בבוקר, 13.00, 10.00 בלילה מוצ"ש 7.30 9.50
דיזנגוף 2 – שירותים אישיים שישי 11.00, בבוקר 13.00, 10.00 בלילה מוצ"ש 7.30, 9.50
דיזינגוף 3 – פייבל והחלום האמריקאי שישי 11.00, 13.00, שיחות מלוכלכות שישי 10.00 בלילה מוצ"ש 7.30, 9.50
דרייב אין – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה שישי 10.00 מוצ"ש 10.00, סקס שישי 12.15, פייבל והחלום האמריקאי מוצ"ש 8.00
הוד – המובטל בטיטו שישי 10.00–12.00, מוצ"ש 7.30, 9.40
הקולנוע – בית ציוני אמריקה – האחים מרכס באוניברסיטה שישי 14.30, בן דודי האמריקאי שישי 12.00, מוצ"ש 7.30, 9.30, 1941 – מוצ"ש 11.45
שינמה 1 – אסקימו. לימון 7 –אהבה צעירה שישי 10.00– 12.00 מוצ"ש 7.30, 9.40
שינמה 2 – מעבר לשיא שישי 10 – 12 מוצ"ש 7.30, 9.40
פאר – לא שם זין שישי 10.00, מוצ"ש 8.00, 10.00
פריז – בטי בלו שישי 10.00–12.00, מוצ"ש 7.00, 9.30, בגידה שישי 2.30, סרט משונן שישי 4.30, ראסטי ג'יימס שבת 11.00, סאטיריקון שבת 13.00, בגידה שבת 15.00, עובדת אורח שבת 17.00, משהו שונה לגמרי מוצ"ש 23.30
תכלת – חגות מעבר לפינה 7.45, 9.50
לב 1 – נרדמי והזוג שישי 10.00, מוצ"ש 7.50, 9.55
לב 2 – לוי וגולית שישי 11.30, 13.30, 10.00
לב 3 – לוחמי הרוח שישי 11.30, מלו שישי 13.30, מוצ"ש 7.50, חליפת ערב שישי 10.00, מוצ"ש 9.55
לב 4 – בקצב השעון שישי 11.30 1.30, 10.00, מוצ"ש 7.50 9.55
מוזיאון – מותו של סוכן 7.30, 9.30
גן המוזיאון – קולנוע קיץ לורי אנדרסון – בית האמיצים 9.00

לימור – מלון לצעירים שישי 10.00–12.00, מוצ"ש 7.30, 9.30, הסיפור שאינו נגמר. שבת 11.00 בבוקר, אור הדינוזאורים מוצ"ש 12 חצות
חן:
חן 1 – הנוכל האוהבת והמאהבת שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.55, 9.55, הרפתקאותיו של סיפור בלקי שישי ושבת 11.00 בבוקר
חן 2 – חנות קטנה ומטריפה שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.45, 9.50, שלגיה ושבעת הגמדים שישי ושבת 11.00 בבוקר
חן 3 – אני והחברה שישי 10.00, 12.20, מוצ"ש 7.50, 9.50, זהבוני איכפת לי שישי ושבת 11.00 בבוקר
חן 4 – אל תקרא לי לבן שישי 10.00, 12.30, מוצ"ש 7.45, 9.55, מוזו מכוכב אחר שישי ושבת 11.00 בבוקר
חן 5 – ביה"ס למשטר אזרחי שישי 10.00, 12.20, מוצ"ש 7.30, 9.55, בנבי שישי ושבת 11.00 בבוקר המזויה הישראלית – המגויה לעולם נשארת שישי 9.45, מוצ"ש 9.45
סינמטק ישראלי – האחות קיין 8.00, בית התיות 10.00
צפון (הצפון־חדש) – שם הורד שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.45
שחף – ימי הרדיו שישי 10.00, 12.00, מוצ"ש 7.15, 9.40, מפגש האחוזים שבת 11.00 בבוקר
תל אביב – 007 באזור המסוכן שישי 9.40, 12.15, מוצ"ש 7.15, 9.45
תמוז ר"א – שלום לך אהובתי שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.40, לוליטה מוצ"ש 5.00, שיער מוצ"ש 12.00

ירושלים

אדיסון – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה 9.30
אורגיל – הנוכל האוהבת והמאהבת 9.15
אור 1 – נרדמי והזוג 9.15
אור 2 – מלון לצעירים 9.15
אור 3 – משהו פראי 9.15, נקמת היורמים מוצ"ש 11.15
אור 4 – בטי בלו מוצ"ש 9.15, להב משונן מוצ"ש 11.15
אור 5 – לוי וגולית 9.15, מנמשים מהסוג השלישי מוצ"ש 11.15
אורנע – נשק קטלני 9.30
בית אגרון – מתמטרה שישי 2.30, הפרוטוקול הרביעי שישי 4.15, אוכפים לוהטים שישי 10.00, מוצ"ש 6.45, מנוסי פייסון ברזיל שישי 11.45, ציפורי ציפורי בגג בגג מוצ"ש 5.00, נגרי הברק מוצ"ש 8.30, מנוסי פייסון – משהו שונה לגמרי מוצ"ש 10.15, אוכפים לוהטים מוצ"ש 12.00
עדן – המובטל בטיטו 9.30
רון – בלוז לחופש הגדול 9.30
סמדר – בנים הורגים לאלהים 9.15
כפיר – שם הורד 9.30
הבימה (אימפריה של קולנוע) – סמר לרגל שיפוצים
מיטשל – לא שם זין 9.30

רמת־גן גבעתיים

אואזיס – נשק קטלני שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.45

אורדע – המובטל בטיטו שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
ארמון – הנוכל האוהבת והמאהבת שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.45
הוד – 007 באזור המסוכן שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.45
לילי – לא שם זין שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.30
שביט – ילדים הורגים לאלהים 7.15, 9.30
רב־גן
רב גן 1 – בלוז לחופש הגדול שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.40, הרפתקאותיו של סופר בלש שישי ושבת 11.00 בבוקר
רב גן 2 – ימי הרדיו שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.45, זהבוני יכפת לי שישי ושבת 11.00 בבוקר
רב גן 3 – אני והחברה שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.45, פייבל והחלום האמריקאי שישי ושבת 11.00 בבוקר
רב גן 4 – קרוקודיל דנדי שישי 10.00, 12.15, מוצ"ש 7.30, 9.45, שלגיה ושבעת הגמדים שישי ושבת 11.00 בבוקר

חולון

ארמון – לא שם זין שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.30, מנוסי פייסון – בריגון כוכב עליון מוצ"ש 11.45
סבוי – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.40
רינה – המובטל בטיטו 7.30, 9.30
מגדל – הנוכל האוהבת והמאהבת שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.30
15.00, 12.00 חצות, משהו פראי שישי 10.00, מוצ"ש 8.00, 10

כפר סבא

חן – ילדים הורגים לאלהים 7.30, 9.45
עמל – 007 באזור מסוכן 7.45, 10.00
בית בזל – יין ודבש מבושף ששי

בת־ים

אורלי – המובטל בטיטו 5.00, 7.30, 9.30
עצמאות – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירהשישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.40

חיפה והסביבה

אורה – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה 7.00, 9.15
אורלי – שלגיה ושבעת הגמדים שישי 11.00 בבוקר, שם הורד 7.00, 9.15
אמפיתיאטרון – שמחי בו למורה 7.00, 9.15
חן – נשק קטלנישישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
רון – 007 באזור המסוכן שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.30
קין אור המחודש – לא שם זין מוצ"ש 7.15, 9.15, טיסה נעימה מוצ"ש 11.30 בלילה
רב גת 1 – הרפתקאות סופר בלש שישי 11.00 בבוקר, בלוז לחופש הגדול שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
רב גת 2 – מתרונים באהבה שישי 11.00 בבוקר, סיפור מתחיים שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
שביט – לא שם זין שישי 7.00, 9.00
פאר – הנוכל האוהבת והמאהבת שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
עצמון 1 – המובטל בטיטו 7.15, 9.30
עצמון 2 – ימי הרדיו שישי 10.00, מוצ"ש 7.15, 9.30
עצמון 3 – ילדים הורגים לאלהים 7.15, 9.30

הקריות (חיפה)

אורות – 007 באזור המסוכן 7.00, 9.30
בית העם – בגדי שרף במועדון התעמלות שישי 10.00 ילדים הורגים לאלהים 7.00, 9.30
היכל – לא שם זין שישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 9.15
שביון – המעונעי שחור הזקן שישי 11.00 בבוקר, חנות קטנה ומטריפה מוצ"ש 7.00, 9.15
ספיר – קרוקודיל דנדי 7.15, 9.30
ניצן – אהבה צעירה 7.00, 9.15

טבריה

יד שמרית – 007 באזור המסוכן מוצ"ש 9.30

בית שאן

מתנס – המובטל בטיטו 7.15, 9.15, מפתח,1

הרצליה

דוד – המובטל בטיטו 7.15, 9.30
היכל – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה 7.15, 9.30
מלון דניאל – דקה לחצות 6.45, 9.30
תפארת – קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30
מועדון קולנוע – זין אבדיה – במבי שישי 3.30, מוצש 5.00, פלאטון מוצ"ש 7.00, 9.30

חדרה

חדרה – מעבר לשיא 7.15, 9.15
חוף – המובטל בטיטו 7.00, 9.15

רמת השרון

כוכב – פלאטון שישי 9.30, מוצ"ש 9.30, מנוסי פייסון – עיגם התיים שישי 11.45, מוצ"ש 11.45, הטוב היפה והיהתן שבת 11.00, שמחי בה למורה מוצ"ש 7.00

נתניה

סטודיו – בלוז לחופש הגדול 8.00, 10.00
שרון – לא שם זין 8.00, 10.00

נס ציונה

מתנס – ללא רחמים שבת 11.00 בבוקר, מוצ"ש 7.00, 9.15

רחובות

בית העם – כולם נולדו על הראש 8.30
הוד – בלוז לחופש הגדול 8.00, 10.00
חן – 007 באזור מסוכן 8.00, 10.15

פתח תקוה

היכל 1 – 007 באזור המסוכן שישי 9.45, מוצ"ש 7.15, 9.45
היכל 2 – אסקימו לימון 7 – אהבה צעירה שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.40
היכל 3 – המובטל בטיטו שישי 10.00, מוצ"ש 7.30, 9.40

עפולה

היכל התרבות – לא שם זין 9.15
חן (עפולה) – בחדים בחשכה 9.15

עכו

אדיטוריום – קרוקודיל דנדי 7.30, 9.30

קרית אונו

מרכז קהילתי – זכרונות אהבה מפירנצהשישי 10.00, מוצ"ש 7.00, 309, באגס באני שבת 11.00

רמלה

היכל התרבות – קשיים שבלב 9.00

בט מידלר · שלי לונג
הנוכל האוהבת והמאהבת
בכורה ארצית
ת"א לול שישי 10–12.15 מוצ"ש 7.50–9.55
"דיזינגוף" ימי חול 3.30–5.40–7.50–9.55
ר"ג "ארמון" גם ליל שישי 10
חיפה "פאר" גם ליל שישי 10
ירושלים "אורגיל" חולון "מגדל" גם ליל שישי 10
מכירת כרטיסים לסבוע מראש בקופות הקולנוע

מוזיאון חיפה

רח' שבתאי לוי 26; חיפה, טל. 523255

אמנות חדשה · אנסל אדמס - תצלומים.

אירועי השבוע 23.7.87-18.7.87

תערוכה חדשה

אמנות חדשה
האמן דן לוין — "יקו–מסגרת–סביבה" פתיחה, מוצאי שבת 18.7.87 בשעה 19.30

תערוכות

תערוכת אנסל אדמס.
למעלה ממאה תצלומי נוף מרהיבים, של האמן הנודע כאחד מחשובי אמני הצילום במאה העשרים.

מוסיקה ואתנולוגיה
מגזרות נייר בעולם. כשלוש מאות מגזרות מעשר מדינות בתערוכה הגדולה ביותר מסוגה שנערכה בישראל.

אמנות עתיקה
כלי חרס איסלאמיים מעוטרים.

שעות ביקור: א'-ה' ושבת 10.00-13.00,
ג', ה' ושבת גם 18.00-21.00

המוזיאון הימי הלאומי (דרך אלנבי 198)
"אשיב ממצולות ים". שעות ביקור: א'-ה' 10.00-16.00, שבת 10.00-13.00.

המוזיאון לפרהיסטוריה (גן האם)
"כפרים פרהיסטוריים מתחת למים"
שעות ביקור: א'-ה' 08.00-14.00,
שבת 10.00-14.00.

מוזיאון טיקוטין לאמנות יפנית
(שדרות הנשיא 89)
תרבות יפן - ערב סרטים.
יום שני 20.7.87 בשעה 20.30.

אירועי קיץ לילדים

- שעשועים מוסיקליים עם דורית ארזל. יום א' 19.7.87 בשעה 11.00.
- סדנא — שלטי שם מעוטרים, יום ב' 20.7.87 בשעה 10.00.
- סדנת עיטורי צמחים ממגזרות נייר, בימים ג' 21.7.87 ו־ה' 23.7.87 בשעה 17.00

לילות רוק־וידאו
עם יואב קוטנר, תחת כיפת השמים
בתכנית: "יו-2", "קיור", "אקו והבאניטן" ואח'.
יום שלישי 21.7.87 בשעה 21.00.

נמשכת ההרשמה לקייטנת הקיץ במוזיאון בחודש אוגוסט.

מופע: תיאטרון · בידור · קופסיקה

חיים בנאי בהצגת הבידור **אישתי המשוחררת**
הצגות בכורה בגבעתיים "שבוט" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
כרטיסי קרן, הכרטיס, במשרדים בנ"א ובקופה 314797 לחיילים 50% הנחה בקופה
תל־אביב "צוותא" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.15
כרטיסי הדרך, קסטל במשרדים ובקופה 294888 לחיילים 50% הנחה בקופה
אשדוד "אשדוד" 22.7 ב־9.15
דני מכלי 297193

קומטש קומדיה
רמלה "היכל התרבות" מוצ"ש 18.7 ב־9.00 טל' הקופה 232940
מגדל־העמק "מתנ"ס" יום ד' 22.7 ב־9.00
בית־ברל יום ה' 23.7 ב־9.00
קרית־גת "היכל התרבות" מוצ"ש 25.7 ב־9.00
חיפה "בית־אבא חושי" יום ו' 7.8 ב־10.00
קו הפקות 288833

עבריה רבקה זהר בהופעה
תל־אביב "צוותא" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00 כרטיסי "לאך" 247373 ובמשרדים טל' הקופה 250156/7
ראשון־לציון "צוותא" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00 טל' הקופה 941081
כפר־סבא "היכל ספיר" מוצ"ש 25.7 ב־9.00 כרטיסים במשרדים ובקופה סדרי הפקות: 222995

מנחם צלבמן ערב בלי אשת
יפו "התמטאם" הערב יום ו' 17.7 בחצות טל' הקופה 813261
הרצליה "אודיטוריום" מלון דניאל יום ד' 24.7 ב־10.00 ובחצות
ירושלים "ת' הנרי קראון" מוצ"ש 25.7 ב־9.15 כרטיסי "לאך" 247373 ובמשרדים סדרי הפקות: 222995

דני סנדרסון הבם על קטנים
איילת־השחר "קדי־לממניניס" הערב יום ו' 17.7 ב־9.30 טל' הקופה 937592
ירושלים "לראור בכר" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.30 טל' הקופה 223746
חולון "דיפוד" 24.7 ב־10
חיפה "אודיל" 25.7 ב־9
כרטיסים במשרדים ובקופות. המופע בהפקת רבלון, עקוב אחר מבצע פלקס בסדועות סליה הפקות 287253

להקה שנות ה־60
שירים ומנגנים משירי התקופה שנות ה־60
תל־אביב "בית־ציוני אמריקה" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
טל' הקופה 03-259341 קוסל־אשר 200177

דודו טופז בהצגת הבידור החדשה **בלי חשבון**
מצפה מודיעין "אמפי" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00 טל' הקופה 08-231600
יגור "קדי־לממניניס" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00
מ.א. אשכול "אשכול" יום ב' 21.7 ב־9.15
תל־אביב "בית־התייל" יום ד' 22.7 ב־9.00
חיפה "שביט" יום ו' 24.7 ב־10.00
כרטיסי הדרך, קסטל ובמשרדים תיאטרון ליכר 293905

דפנה ארמוני ★ רמי קלינשטיין
עין־הוד "אמפי" הערב יום ו' 17.7 ב־10.00
כרטיסי "ערבה" 04-384777, בנ"א הדרך 248787, קסטל 444725 לקבוצות:
הדרך – קסטל 223167 ובקופה טל 842016 קוסל־אשר 200177

סדי הפקות מציגות:

יהודית רביץ

● הפקה מוסיקלית וקלידים: יהון בכר ● גיטרות: אורן גץ ● גיטרה בס: אלון נדל ● תופים: ז'אן פול זימבריס ● כלי הקשה: בני קוניבסקי ● תכנון תאורה: בבבי ●

באה מופע חדש מאהבה

קיסריה "אמפי" מחר מוצ"ש 18.7 ב־9.00	חגיגות הזמר בערד הערב יום ד' 22.7 ב־9.00 כרטיסי בכל משרדי הכרטיס ברחבי הארץ ובערב בקופה	תיאטרון ירושלים יום ה' 23.7 ב־9.00

כרטיסי למופעים הכל: בת"א: הדרך 248787, 248844, קסטל 444725, לאך 247373, השריך 496786, וביתר המשרדים. למוסדות הארמנים: הדרך־קסטל 223167, בחיפה ערבה 384777, 384222, ק. חיפה 662244 וביתר המשרדים. למוסדות הארמנים הנחות בכרטיס 388011, בקופות אמפי קיסריה טל 06-361358, מיוחד לסטת מ.א. עמק הירדן טל 06-751421, 06-751365 בעפולה של 06-722597, במוסטות והאזורות וביתר המשרדים ברחבי הארץ.

משתונה

הערב יום ו' 17.7 בטלמהיים ב"סיבה למסיבה" חגיגות ערד יום ג' 21.7 ב־9.00 כרטיסים במשרדים ובקופות.

תל־אביב "צוותא" יום ה־24.7 ב־10.00 ובחצות מוצ"ש 25.7 ב־9.00 כרטיסי הדרך 248787, קסטל 444725 ובמשרדים
עין־הוד "אמפי" יום ו' 31.7 ב־10.00 כרטיסי "ערבה" 384777 ובקופות.

לתאוגנות מופעים: סי־רו הפקות, מכקס 49 ת"א טל 455654, 446188-9

בית ברל

קולנוע ותיאטרון

מופעי תיאטרון בחודש יולי
יום א' 19.7 ב־9.30
מוזי כספי – "ארץ טרופית משוגעת"

יום ה' 23.7 ב־9.00
קומטש – ישראל גוריון, אשר צרפתי, ריקה ישראלי, רחל אטאס, עזרא כפרי

מוצ"ש 25.7 ב־9.00
תיאטרון חיפה מציג – סוחר בלדי בתמונת האופטימיסט (סטריבוס)

יום ו' 31.7 ב־10.30
מרית גלרון "נשחו בלבבך"

קולנוע בבית־ברל:
החל מהערב יום ו' 17.7 במשך כל השבוע הסרט "נשמה פראי"
כמו כן, סרטי תנות הסרטי אורחים אוכותים
כרטיסים בקופה של 052-454106

בית ליסין

הרפתקאות המוסלמת לילדים מאת הנוף אמנון. מוסיקה: דפנה אילת. עם קליטסטרו הקסום המנמנם, חגית בריימר, טיפוח לוי.
היום 17.7 ב־11.30 – הצגות ראשונות
"קומחים הערב 17.7 ב־21.00, ד' 22.7 ב־20.30
פפס אהבה גדולה – אלי גורנשטיין הערב 17.7 ב־21.30
קורין אלאל בשירים מנקליסיה. "מתוך רפיות אמריקה" הערב 17.7 ב־23.45, יום ה' 23.7 ב־22.00
בעל שימושי מאת א' 19.7 בזיבלסק ב־20.30
זוג פתוח הערב 17.7 מכל דלות החוליה ב־22.30 מחר מוצ"ש 18.7 בזיבלסק ב־21.00, ג' 21.7 ב־20.30
סליזה שפטר'א מוצקת עם סיפורים ושירים מחר שבת 18.7 ב־11.30
נמשכת מכירת המנויים לעונת 87/88
הזמן מרוח צמוד לתיאטרון

מועמד ידזגר מחשמטים... מחר שבת 18.7 ב־11.30
ג'ורג' וג'ימי – ג'ינג דמנן שרה ברשוון מחר מוצ"ש 18.7 ב־21.30
הקרוב של אבנית – גולה אלמגור מחר מוצ"ש 18.7 בשעות ובכה ב־21.30, ב' 20.7, ה' 23.7 בזיבלסק ב־21.00
פרופסי הג'אנ – עמנר ישראלי הערבים א' 19.7 ב־22.30
תוספת להחזון השלום – תיאטרון שיוחד במקומם עמנן 77 – שירי סלומה השלום עם: אורי אברמוביץ, עמי מדואב, דלית סוקו ג' 21.7 ב־22.30
"המסיקו להיות הגיוניים" עם להקת "ראוסיס מדבריגם" היום 17.7 ב־14.30 וב־23.30, מחר מוצ"ש 18.7 ב־23.30, א'-ה' ב־23.15

רח' ויצמן 34, ת"א טל. 257966, 216653 ◆ ישראכרט

קורין בית־ליסין
הערב 17.7 ב־23.45
חמישי 23.7 ב־22.00
שישי 7.8 ב־23.45
טל' 257966, 216653
אלאל

תיאטרוני ישראל

מחר מוצ"ש: 18.7
התיאטרון הבימה:
ברנץ לברוזוח: 21.00
תחנה: 21.00
התיאטרון הקאמרי:
המלך ואני – אמפי האולי: 21.00
אהבה מאוחרת – ב. אודית אשכול
התיאטרון העירוני חיפה:
מרחמצל דולי – ת' חיפה: 20.45 (19)
הבלשת הוקרת – ו. סאליב (04)
האמנוטתמטי – נורוון: 21.00 (16)
הקיץ של אבוה – יבנה טוסת: 21.00
מכס ומוריס – קרית־אונו "מושה": 21.00

ימי המוסיקה הקאמרית

בגליל העליון 1987

כפר בלום

26 ביולי - 1 באוגוסט

הכינוס השנתי של ענפי הדפוס בישראל
25–22 ביולי 1987
בנייני האומה ומלונות הילטון ורמדה - ירושלים
בשיתוף: הוד המלאכה והתעשייה בישראל. הוד התעשיינים בישראל

האם אתה בפנים?

ההרשמה נסגרת בימים הקרובים!

■ התערוכה המקצועית
נותר מספר מצומצם של שטחי תצוגה. פרטים אצל זהר.
■ ימי עיון ופנלים מקצועיים
■ תערוכת עבודות נבחרות
■ ארוחה בכינוס
נותר מספר חדרים. נא להזמין במלון אצל דפנה או מלכה.

מינהלת הכינוס: "מוניטין", חיפה

כתובת להזמנות: ת.ד. 44888, חיפה 31-448
טלפונים 641266 • 04־668888 ובערב: 04־224482

תיאטרון מחול
אלווין איילי ALVIN AILEY
AMERICAN DANCE THEATER

בסידרת המנויים למחול 87

שלוש הופעות מחול:
שתי הופעות: להקת בת־דור
הופעה אחת: אלווין איילי
מנוי זוגי 100 ש"ח
מנוי יחיד 55 ש"ח

עוצמה, יופי מרהיב וחושניות... אסור להחמיץ! "ניו יורק טיימס"

2 הופעות ערב
תיאטרון מחול אלווין איילי
40 רקדנים
בהיכל התרבות בת"א 15/9, 16/9
רק במסגרת מנוי בת־דור

מחירי מבצע לתקופה מוגבלת

תיאטרון מחול אלווין איילי נתמך ע"י PHILIP MORRIS EUROPE

כרטיסי מנוי להשיג: תל־אביב: "בת־דור", אבן־גבירול 30, טל. 03-263175. "הדרן" אבן־גבירול 90, טל. 03-248787. הרצליה: עירית הרצליה המחלקה לתרבות, טל. 052-541641. רעננה: "מופעים" (לאו הערבה), טל. 052-915566. כפר־סבא: "ניסר" טל. 052-23424

קול ישראל — קול המוסיקה

חידון

שחקים בשבת 18.7 בשעה 9.00

מוזיאון תל אביב

ממארם עד פיקאסו

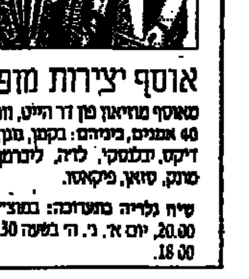

אוסף יצירות מופת
מאוסף מוזיאון פון דר הייט, ווּפרטל. 40 אמנים, ביניהם: בקמן, מונק, דגא, דיקס, יבלנסקי, לז'ה, ליברמן, מונה, מונק, סזאן, פיקאסו.
שיח גלריה בתערוכה: במוצ"ש, בשעה 20.00, יום א', ג', ה' בשעה 11.30, ג', ד' 18.00

ג'ורג' גרוס

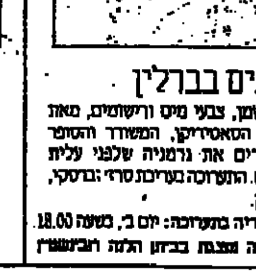

השנים בברלין
ציורי שמן, צבעי מים ורישומים, מאת הצייר, הסאטיריקן, המשורר והסופר. המתארים את גרמניה שלפני עלית הנאצים. התערוכה בעריכת סרדי ובדסקי, ניו יורק.
שיח גלריה בתערוכה: יום ב', בשעה 18.00
התערוכה מוצגת בביתן הלנה רובינשטיין

וו. יוג'ין סמית

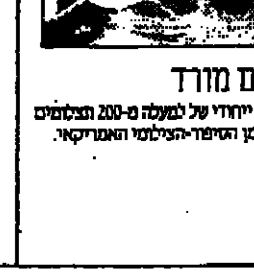

צלם מורד
אוסף ייחודי של למעלה מ־200 תצלומים של אמן הסיפור־הצילומי האמריקאי.

תחרות אדריכלית

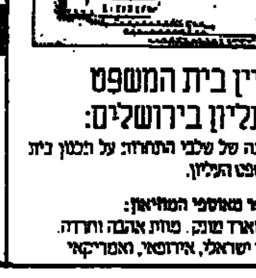

בניין בית המשפט העליון בירושלים:
תצוגה של שלבי התחרות: על תכנון בית המשפט העליון.
מבחר מאוספי המוזיאון:
אדוארד מונק, מוות אהבה וחרדה. ציור ישראלי, אירופאי, ואמריקאי

קולנוע קיץ בגינה

בית האמיצים (ארה"ב 1986, 92 דקות, בצבע, אנגלית בתרגום לעברית). "סרט־קונצרטים" ייחודי בבימויה ובביצועה של לורי אנדרסון. מוצ"ש, א'־ה', בשעה 21.00

קולנוע

מותו של סוכן (ארה"ב, 1985, 160 דק', בצבע, אנגלית בתרגום לעברית). א'־ה' 16.30, 19.00, 21.30. מוצ"ש 19.00, 21.30.

החופש הגדול

מן־סן־סירו־לירו־קה
הצגה בידורית דימיונית לילדים מגיל 5 חובה עד כיתה ג'. בימים ד', ה' בשעה 11 בבוקר
שניים שלושה מהדים:
מרכז הפעלה לילדים. פתוח בשעות הביקור במוזיאון
קייטנות אמנות לילדים באוגוסט
פרטים והרשמה בביתן הלנה רובינשטיין

שעות הביקור במוזיאון ובביתן הלנה רובינשטיין:
בימים א', ב', ד', ה' מ־10.00 עד 20.00 (ללא הפסקה),
יום ג' מ־17.00–20.00 (סגור בבוקר),
יום ו' מ־10.00–14.00, שבת מ־10.00–14.00, 19.00–22.00
מוזיאון תל אביב, שדרות שאול המלך 27, טל. 257361
ביתן הלנה רובינשטיין, רח' תרסט 6, טל. 287196

טעם חדש לחופשה משפחתית

בואו להנות במלון **מצפה הימים**
באוירה של טבע ונוף מרהיב

שפע פעילויות מגוונות
• התעמלות • יוגה • פלדנקרייז
אוכל טבעי מתוצרת המקום

אפשרות להזמנת טיפולים
• מסג' • קוסמטיקה • רפלקסולוגיה • פדיקור • מניקור •

● טיולים מודרכים במקום
● חדרים מרווחים וממוזגים עם היזר, טלויזיה, וידאו וטלפון בכל חדר

לרשותכם משך כל השהות סאונה ג'קוזי ובריכת שחיה

מלון מצפה הימים
כביש ראש פינה צפת, טל. 06־937013/4

ורשבסקי פריילין דובר

مطابقة للأصل

هكذا في الأصل

הלוח הארצי
הארץ חדשות

קבלת מודעות:
רח' הנגב 4, ת"א
טל: 03-371261
המחיר למלה
ביום שישי וערבי חג
8.75 ש"ח כולל מע"מ

הארץ

חדשות | העיר | כלהעיר | צומת השרון | כאן דרום | הלוח הבטוח

משטרת ישראל
דרושים

1. טכנאי קירור כישורים נדרשים: בוגר בי"ס מקצועי בעל תעודת טכנאי קירור מקום השירות: בית דגון

2. צבע רכב מקום השירות: תל־אביב

3. טבחים מקום השירות: תל־אביב ורמלה

4. למחלקת עיבוד נתונים
פקח תקשורת כישורים נדרשים: בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה, ניסיון קודם בהפעלת מחשב. בעל רשיון נהיגה. מקום השירות: ירושלים

על המועמדים להיות לאחר שירות צבאי בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35
המעוניינים יפנו בצירוף תעודות השכלה לאחת מלשכות הגיוס המפורטים לוקה:

ירושלים	– רח' המלך ג'ורג' 8	טל	02-244433
רחובות	– רח' הרצל 206	טל	08-487488
ת"א	– רח' הרכבת 14	טל	03-628290-3

סודיות מובטחת

המשטרה אתגר

ההסתדרות הציונית העולמית
המחלקה לנוער וחלוץ
דרושים
חובשים:
ללוות טיולים של בני נוער וסטודנטים מחו"ל
בקיץ תשמ"ז 1987 בחודשים יולי — אוגוסט.

הכישורים הדרושים:
בוגרי קורס חובשים קרביים בצה"ל
ידיעת שפה זרה (אנגלית, צרפתית)

נא לפנות אישית למחלקת הנוער והחלוץ, רח' קרן היסוד 19 א' ירושלים, בצירוף צילום, תעודת חובש,
או טלפונית 208548-9, 02-208511

בראשל"צ
לעיתון עכשיו
דרוש
צלם אופסט מנוסה
לפרטים 993424/31 ליעל

מלון שרתון תל אביב
דרוש/ה
עוזר/ת לחשב שכר
במשרה חלקית
★ נסיון בהכנת שכר בעזרת מחשב.
★ ידע בתורת העבודה הקיבוצי בענף המלונאות - יתרון.
המתאימים יתקשרו לכח־אדם
03-286222 בשעות 09.30—12.00

סונול ישראל בע"מ
לסניפנו בירושלים
דרוש/ה
משווק/ת כנציג מכירות
התפקיד
מתאים לבוגר כלכלה/מינהל עסקים עם נסיון מסחרי, יכולת לנהל מו"מ, שליטה מוחלטת בעברית ובערבית לרבות קריאה, כתיבה ודיבור.
עדיפות לבעלי נסיון קודם במגע עם האוכלוסיה הערבית.
רצוי עד גיל 35.

נא לפנות בכתב למנהל סניף ירושלים
דרך בית לחם 2, ירושלים
סונול ישראל בע"מ.

דפי זהב
מדריכי טלפון מסוגים
דרושים/ות **נציגי/ות מכירות**
לעבודה: ת"א־ ירושלים־ חיפה
● יכולת התבטאות שוטפת
● רצון להשקיע בתמורה נאותה
● גילאי 24־37
● הופעה נאה.
● בעלי רכב פרטי.

למתאימים:
קורס באומנות המכירה כהכשרה ע"י החברה
משכורת · עמלות · בונוסים · הוצ' רכב

נא לפנות טלפונית החל מיום א' לסיגל
03-7522215/6/7/8

פולגת
תעשיות בע"מ
לאגף כח אדם
דרושים
ראש מדור גיוס וקליטה
★ רצוי נסיון בגיוס, ראיון עובדים והעברת מבחני מיון.
★ בעל/ת השכלה מתאימה
★ רשיון רכב – חובה
★ ידיעת השפה הערבית – יתרון.
ראש מדור מנגנון
★ השכלה של 12 שנות לימוד ומעלה
★ נסיון בניהול אדמיניסטרטיבי של 3 שנים לפחות
★ כושר ניהול משא ומתן.
★ כושר הבעה בכתב ובע"פ.
★ ידיעת השפה הערבית – יתרון.
לקבלת פרטים נא לפנות אל מחלקת הקליטה בפולגת
טל 051-873028/9

יש עבודה בחברת החשמל
למחלקת ארגון מערכות ותפעול בת"א
דרוש/ה:
מהנדס/ת תעשיה וניהול
הכשורים הדרושים:
★ רצוי נסיון של שנתיים בנושאי ארגון, ניתוחי כדאיות, חקר תהליכים ומיחשוב מערכות.
המעוניינים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים אל מחלקת כח־אדם אגפית דרום ת.ד. 25 ת"א.

לאזור עפולה דרוש/ה:
מהנדס/ת מתכנן/ת ברשת
הכשורים הדרושים:
★ הנדסת חשמל זרם חזק
★ ידע ונסיון בתכנון ובצוע מתקני חשמל
★ מקום מגורים עפולה והסביבה
המעוניינים/ות יפנו בכתב בצירוף קורות חיים אל מחלקת כח־אדם מחוז הצפון ת.ד. 179 חיפה.

חברת החשמל לישראל בע"מ

המשטרה אתגר
אם הינך מעוניין/ת בתפקיד לא שגרתי?
אם הינך מעוניין/ת בתפקיד עם אתגר?
אם הינך מעוניין/ת במקום עבודה קבוע עם שכר ותנאי שרות טובים?
עליך להיות בעל/ת 11 שנות לימוד לפחות, לאחר שרות צבאי, בריאות תקינה וגיל עד 35
אנו מעוניינים בך
★ מועמדים מתאימים יוכשרו לתפקידי סיור, חקירות ובילוש
★ לקציני צה"ל ואקדמאים מסלול מואץ לקצונה
★ לחסרי דיור אפשרות להשתתפות בשכר דירה
★ שכר התחלתי כ־1000 ש"ח
לקבלת פרטים נוספים, הינך מוזמן לפנות בצירוף תעודות השכלה ופנקס מילואים.
לאחת מלשכות הגיוס המפורטות להלן:

תל־אביב	רח' הרכבת 14	טל' 03-628290-3
ירושלים	רח' המלך ג'ורג' 8	טל' 02-244433
חיפה	רח' העצמאות 82	טל' 04-661067
באר־שבע	רח' העצמאות 55	טל' 057-32521
רחובות	רח' הרצל 206	טל' 08-487488

סודיות מובטחת

יותר טוב מנפאואר
לסניף באר־שבע
המחלקה המכנית
רמב"ם 31, א'־ה' 08:00-14:00
טל: 057-79523
דרושים
★ טכנאי/הנדסאי כימיה־מכונות
בעלי נסיון בהרצה של מתקנים כימיים
★ מהנדס מכונות
★ מהנדס כימיה
שכר גבוה וכל התנאים הסוציאליים — בתוך
פנו אל מנפאואר בהקדם — זה משתלם
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

אסם
תעשיות מזון בע"מ
למפעלנו המתרחב בשדרות
דרושים/ות
איש אחזקה
● בעל נסיון בתחזוקת דודי קיטור
● בעל נסיון בעבודת צנרת תעשייתית (מים, קיטור, אויר דחוס וכו').
חשמלאי תעשייה
● בעל תעודת חשמלאי מוסמך ונסיון בתעשייה של 3 שנים לפחות.
העבודה במשמרות
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 1578 תל־אביב 61015 בציון המשרה המבוקשת.

לחברה למרכזי תרבות הספורט (לנוער ולמבוגרים) בע"מ
דרושים יזמים חברתיים
לתפקיד
מנהלים
למתנ"סים
בפתח תקוה
שכ' עמישב
ועכו העתיקה

דרישות התפקיד:
● השכלה אקדמאית (ב.א. לפחות) ● תנתן עדיפות לבוגרי תכנית שוורץ ונסיון מוכח בארגון מינהלי וכלכלי בהיקף רחב.
● יועדף נסיון במינהל חינוכי ובחינוך המשלים ● נכונות לעבודה בשעות לא שיגרתיות ● מגורים במקום תנאי הכרחי.
יש לפנות בכתב בצירוף קורות חיים, שמות ממליצים ופרוט הנסיון אל עמי שגב, החברה למתנ"סים, גבעת גדינס ירושלים 91034
על המעטפה, בציון המקום המבוקש, להגיע עד 21.7.87
ייענו מועמדים מתאימים בלבד

למפעלי נייר חדרה
דרוש
משלח נייר
לריכוז, ייזום ותאום משלוחים ללקוחות
הכישורים: השכלה תיכונית, חוש מסחרי, יכולת עבודה בתנאי לחץ, דייקנות וסדר בעבודה
מגורים באזור חדרה
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב למנהל המנגנון ת.ד. 142 חדרה

לחברה תעשייתית גדולה
דרוש/ה
מנהל/ת עבודה
★ בעל/ת נסיון של 3 שנים לפחות בתעשייה
★ בעל/ת כושר ניהול צוות עובדים בתעשייה
★ מגורים באיזור אשקלון, קריית־גת (יינתן סיוע למעתיקים מקום מגוריהם).
★ העבודה במשמרות ★
נא לפנות בכתב, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 2651 תל־אביב 61026.

דרוש
פטיזור לעבודה כמתסנאי מכבי למנפטת העולם מסמיע
יענו רק בעלי נסיון
טל: 055-83185

לחברה ציבורית — דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות בכיר/ה סוג 3
לפחות 5 שנות נסיון כמנהל/ת חשבונות בכיר/ה
לפנות לת.ד. 2439 ר"ג 61024 (עבור החשב)
סודיות מובטחת — המשרה פתוחה לשני המינים

אשקלון דרושים
1. **הנדסאי מכונות** — ידע בתכנון נסיון באלקטרו־אופטיקה נסיון 3 שנים למשרה קבועה
2. **שרטט מכונות** — בעל נסיון בתעשיה למשרה קבועה
3. **מסיק דודים** — בעל נסיון בתעשיה רצוי תושבי איזור
4. **חשמלאי תעשיה** — בעל תעודת חשמלאי מוסמך
5. **מזכירה בכירה** — בעלת נסיון בניהול משרד
6. **עובדי יצור** — בוגרי 12 שנות לימוד לאחר שרות צבאי הכרחי הבנה בשפה הלועזית רצוי תושבי איזור
7. **כרסמים/חרטים** — בעלי נסיון בתעשיה קריאת שרטוטים לעבודה קבועה
המעוניינים יפנו ל־O.R.S אשקלון רח' הרצל 24 קומה ב' טל' 051-22134 קבלת קהל מיום א'־ה' בשעות 8.00-18.00 ימי ו' וערבי חג בשעות 8.00-12.30

נציבות שירות המדינה
מודיעה על
פרסום מכרז פומבי מס' 177
(בהיתר מיוחד)
קצין מטה פנים ביהודה ושומרון
משרד הפנים
הדרגה יט 2 - כא של הדירוג האחיד (8 - 10) של דירוג מח"ר
תיאור עיקרי התפקיד
טיפול בנושאים בסמכויות רשויות השלטון לפי החקיקה והנוהים בעניינים מוניציפליים באיזור יהודה ושומרון.
קצין מטה מטעם משרד הפנים ליד המינהל האזרחי ביהודה ושומרון ואחריות לטיפול מטעם ראש המינהל בתחום הרשויות והמקומיות הערביות.
דרישות המשרה
השכלה אקדמית (תואר ראשון) ושמונה שנות ניסיון.
שליטה מלאה בשפה הערבית.
הערה: בעל רשיון נהיגה לסמכות פרטית. נכונות לנסיעות למרחקים ארוכים ולעתים קרובות באזורי המינהל האזרחי ביהודה ושומרון.
פרטים נוספים הדרישות על השכלת הניסיון, ניתן לקבל בלשכה המרחבית של נציבות שירות המדינה הקריה רח' קפלן 3 ירושלים.
המועד האחרון להגשת הבקשות – כ"ז בתמוז התשמ"ז 24.7.1987

לחברה קבלנית ארצית
לבנין
דרושים
1. מהנדס ביצוע מנוסה
2. מנהל פרויקט מנוסה
העבודה באזור המרכז
לפנות בכתב יד
לת"ד 1267 ת"א 61012
עבור מנהל כח אדם

לחברת כח אדם גדולה בת"א
דרושים
למחלקה הטכנית:
* הנדסאי מיזוג אוויר
נסיון בתחזוק ותפעול מערכות מיזוג אויר מרכזיות
* חשמלאי מוסמך/ראשי
לתחזוק קו ייצור
* מהנדס חומרים / כימיה
בעלי נסיון למערכות סקר שוק בכימיה
* מלגזנים
בעלי נסיון ובעלי רשיון על טרקטורים
למחלקה המשרדית:
* מזכירות עברית אנגלית
בעלות נסיון
* מעבדות תמלילים מנוסות
תנאי שכר גבוהים וכל התנאים הסוציאליים כחוק
לפנות לטל 370640

לשטיחי כרמל
דרושים
מוכרים נמרצים
לרשתות השיווק הגדולות
במשרות חלקיות בשעות אחר־הצהריים
בעלי נסיון במכירה ליהודים בגיל 28-40
נא לפנות לטלפון: 03-707111-4 לרינה

קרית יעקב הרצוג – כפר־סבא
הטיבת הביניים הארצית
של מדרשיית נעם
לשנת הלימודים ושמ"ח דרושה:
אחות במשרה מלאה / חלקית
הכישורים:
בעלת הכשרה מקצועית ותעודות בהתאם, מסורתית, רצוי נסיון בעבודה עם נוער
המעוניינות תפנינה למשרד הראשי בת"א רח' אחוזת בית 3 טל' 03-652637-8 לקביעת ראיון

כיצד להגדיל סיכוייך להצלחה בעבודה!
מכון דור
1. מיון ואבחנה להתאמה מקצועית ע"י
* בחינה פסיכוטכנית מלאה
* ראיון עם פסיכולוג
* שיחת ייעוץ והכוון מקצועי
עלות כוללת 100 ש"ח
* מכון נורה
2. סדנא לפיתוח מיומנות לקידום בעולם העבודה.
* 24 שעות (6 פגישות)
עלות כוללת 200 ש"ח
לפנות: מכון דור טלפון 298445 02-690510

לסטודיו לעיצוב גרפי והפקות דפוס
נציגי/ות מכירות
נמרצים ובעלי יוזמה, נסיון הכרחי
נא לפנות בכתב לת.ד. 23505 ים או בטל. 02-667366

לקבוצת חברות גדולה
דרושים
סגן חשב ומנהלי חשבונות
דרישות התפקיד:
1. משרה מלאה בירושלים.
2. נסיון בענף המלונאות או בניה.
3. נסיון בעבודה עם מחשבים.
4. הנהלת חשבונות סוג 3 לפחות.
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 178 נתניה

למרכז שיקומי ברעננה דרושה
עובדת סוציאלית
או בוגרת מדעי החברה
למשרה מלאה מעבודה השמה למוגבלים
ניסיון רלוונטי – הכרחי
טל 052-910134, 052-910871

לחברה מבוססת באזור חיפה
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג ב'־ג'
★ נסיון קודם מוכח – הכרחי
★ ידע בעבודה עם מחשב
★ יכולת עבודה בצוות
★ יכולת עמידה בתנאי לחץ
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון קודם ת.ד. 4490 חיפה 31044 עבור מס' 30
רק מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת

הלוח הארצי הארץ חדשות

לחברה גדולה בתל־אביב
דרושים
1. מנהל חשבונות מקצועי בעל נסיון קודם בכל תחומי הנהלת החשבונות, שכר, עבודה עם מחשב (רצוי חשבשבת) התאמות וכו'
2. עוזר למנהל חשבונות בעל נסיון קודם. העבודה המוצעת היא למשרה מלאה, 6 ימים בשבוע. תחיל העבודה — מיידית.
נא לפנות טלפונית לאביבה: 03-331720

"קדר" — ישוב קהילתי כפרי לכל בית ישראל (בקרבת מעלה אדומים)
דרושות:
1. גננת להקמת גן
2. מטפלות למעון יום
להתקשר בשעות אחה"צ 02-353463

למתנ"ס קרית מלאכי
דרושים
1. רכז/ת שלוחות מתנ"ס ק. גלויות
2. רכז/ת תוכניות גיל רך במתנ"ס
דרישות התפקידים:
א. השכלה על תיכונית
ב. עדיפות לבוגרי אוניברסיטה במדעי החברה או סמינר או נסיון בניהול פיקודי בצה"ל
3. מדריכי חוגים:
ציור, באלט, ג'ז, קרמיקה, מלאכת יד, דראמה, סיירות, טיסנאות, התעמלות, קשישים, מתמטיקה, אנגלית
בדבר פרטים נא לפנות לשלומית קרסוק מנהלת המתנ"ס 055-81335

למכירה:
1) ציוד לאולם שמחות
2) חנות במרכז קרית־מלאכי
טל: 055-82714

דרושה
עובדת לבית האמנים
לעבודה משרדית:
• ידע בלשון העברית והאנגלית על בוריה
רצוי שפה נוספת
• כושר בניסוח מכתבים
• ידע ביחסי אנוש
להגיש משרה
הצעות לפנות בכתב יד, עד 28.8.87 לבית האמנים בירושלים, שמואל הנגיד 12, עבור הוועד שמש

מדריכים לחוגי סיור
רקע בנושא טבע וידיעת הארץ, בעלי נסיון בניווט, נסיון בהדרכת נוער (רצוי). העבודה בחוג חלקי ומתאימה גם לסטודנטים.
המתקבלים יעברו הכשרה לפני תחילת העבודה וכן השתלמויות במשך השנה.
דני 02-231918
החברה להגנת הטבע

עיריית אשקלון
מכרז פומבי מס' 14/87
שיפוץ מבנה "הקאזינו" — מרכז קהילתי, בברנע
עיריית אשקלון מכריזה בזה על קבלת הצעות לביצוע עבודות שיפוץ מרכז קהילתי ברנע (קאזינו) באשקלון.
פרטים ומסמכי המכרז תמורת 500.- ש"ח שלא יוחזרו, לקבל במחלקת המכרזים חדר מס' 322, בבנין העיריה.
המועד האחרון להגשת ההצעות הוא 5 באוגוסט 1987. ביום 26 ביולי 1987 בשעה 09.00 יתקיים סיור קבלנים, הסיור יצא מבנין העיריה.
במכרז רשאים להשתתף קבלנים רשומים ברשם הקבלנים בסימול 100 בלבד.
אלי דיין
ראש העיר

רכז חוגי סיור
לאזורים: מערב הגליל (כרמיאל), עמקים (עפולה והסביבה).
ידע בנושאי טבע וידיעת הארץ (רצוי אקדמאי), הכרת הארץ סיור תקוף. נסיון קודם בהדרכה ועבודה עם נוער. כושר ארגון וניהול. ניידות בגוחה בשטח. המשרה כרוכה בשעות עבודה בלתי שגרתיות.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בפירוט קורות חיים ושמות ממליצים למנהל כח אדם רחוב השפלה 4 ת"א 66183 עבור רכז חוג סיור.
החברה להגנת הטבע

לבנק ישראל בירושלים
דרושים
שומרים ומאבטחים
ליחידת הבטחון
העבודה המוצעת היא במשמרות על בסיס שעות ומתאימה לסטודנטים
הכישורים הדרושים:
1. משוחררי צה"ל (עדיפות לבוגרי יחידות שדה, בוגרי קורס מ"כים) למתפקדי שומרים.
2. קציני צה"ל משוחררים יוצאי יחידות שדה - לתפקידי מאבטחים.
3. השכלה תיכונית.
4. כושר בריאות תקין.
המעוניינים בעלי כישורים מתאימים יפנו ליחידת הבטחון בבנק ישראל ירושלים, קרית בן־גוריון בין השעות 09.00-14.00
על המועמדים להביא עימם תעודת זהות, תעודת שחרור מצה"ל, פנקס מילואים, קורות חיים ושתי תמונות

דרוש
רופא שיניים
למשרה חלקית לעבודה קהילתית מעניינת
אפשרי שילוב באקדמיה
פרטים: לשכת הבריאות המחוזית יפו 86 — ירושלים
02-381211

דרושים
מכונאים
עם רקע ימי ומשאבות באשדוד
להתקשר בערב
03-451455 08-474310

דרושה
מזכירת הנהלה
תיאור התפקיד:
- ניהול משרד ואדמיניסטרציה באופן עצמאי.
- קיום קשרי חוץ ופנים.
- הדפסות בעברית ובאנגלית (ניסיון בעיבוד תמלילים - יתרון).
דרישות התפקיד:
- השכלה אקדמאית במדעי החברה/חברה.
- שליטה מלאה בשפת עברית ואנגלית.
- ניסיון מוכח של מספר שנים בתפקיד דומה.
5 ימי עבודה בשבוע
המועמדת המתאימה תפנה בצירוף קורות חיים ע"פ הכתובת, אשדוד ת.ד. 640 עבור מס' 57

לש. שבח שירותים
דרושים
1. מאבטחים
לעבודת לילה במועדון ארמון.
כישורים:
★ יוצאי צה"ל / מג"ב / משטרה
★ עד גיל 35 ★ הופעה נאה.
2. קצינות ביטחון
לעבודת לילה במועדון ארמון.
כישורים:
★ הופעה נאה ★ לאחר שירות צבאי.
יום ראיונות יתקיים במשרדנו ברח' העצמאות 25 ק"ג' חיפה ביום א' 19/7 בין השעות 9.00-12.00
נא להצטייד בפנקס מילואים + תמונה
תנאים טובים למתאימים

המרכז לטכנולוגיה חינוכית
בקרית גת ובאשדוד
דרוש/ה
מנחה להדרכת מורים בבתי"ס
בנושא שימושי מחשב בחינוך
תיאור תפקיד:
★ ביקורים במערכות תוא"ם באזור קרית גת ואשדוד.
★ הדרכה בהפעלת מערכות תוא"ם ושילוב האמצעי והרגעל בתהליך ההוראה בכיתות.
★ מעקב אחר התקדמות הכיתות.
★ טיפול בבעיות טכניות פשוטות.
הכישורים הדרושים:
★ השכלה אקדמאית מלאה.
★ נסיון בהדרכת מורים.
★ רצוי וותק בהוראה.
★ רצוי ידע במחשבים.
היקף המשרה המוצעת: עד שלושה ימים בשבוע.
העבודה כרוכה בנסיעות ברכב פרטי.
תחילת העבודה: מייד.
נא לפנות בכתב לד"ר יהושע רוזין, מרכז מנהי ותוא"ם היחידה למחשבים בהוראה
ת.ד. 39513 רמת אביב, תל אביב 61394

להברה ארצית בתחום ההובלה דרוש
סדרן עבודה
לסניף ירושלים
*נסיון בתחום ההובלה
*יכולת ארגונית ורישומים
*תושב ירושלים
המעוניינים יפנו עם פירוט נסיונם לת"ד 23403 ירושלים

משטרה — ישראל
דרושים
1. טכנאי קירור
כישורים נדרשים: בוגר בי"ס מקצועי בעל תעודת טכנאי קירור.
מקום השירות: בית דגן.
2. צבע רכב
מקום השירות: תל אביב.
3. למחלקת עיבוד נתונים -
פקח תקשורת
כישורים נדרשים: בוגר בי"ס מקצועי במגמת אלקטרוניקה, ניסיון קודם בהפעלת מחשב, בעל רשיון נהיגה.
מקום השירות: ירושלים.
על המועמדים להיות לאחר שירות צבאי, בעלי בריאות תקינה וגיל עד 35.
המעוניינים יפנו בצירוף תעודות השכלה לאחת מלשכות הגיוס המפורטים להלן:
ירושלים - רח' המלך ג'ורג' 8 טל: 02-244433
רחובות - רח' הרצל 206 טל: 08-487488
ת"א - רח' הרכבת 14 טל: 03-628290-3
סודיות — מובטחת

עבור חברה תעשייתית גדולה
דרוש
מנהל מחלקה, מהנדס מכונות/ייצור
התפקיד: ניהול מחלקת ייצור (כ־60 עובדים), ארגון ותפ"י
דרישות: נסיון מעשי בייצור
מקום העבודה: ירושלים
נא לפנות בכתב לת.ד. 28025 ת"א 66186 עבור משרה מס' 25 סודיות מובטחת

למשטרת ק. מלאכי ולמשמר הגבול וכן לכל הכוחות שהיו בשטח במוצאי שבת 11.7.87
תודה על המבצע המוצלח של
לכידת השודדים
מושב כפר וורבורג

עבודה חינוכית עם אתגר ויחוד
דרוש/ה
גנן/ת לגן־ילדים חדש
שהולך ומוקם בהיברו יוניון קולג' — בית שמואל
ברוח היהדות המתקדמת
משכורת טובה למתאימים
לפנות לגרי טל' 02-710083 מהצהריים

למשתלת כל שתיל בע"מ
משתלת ירקות
דרוש
מנהל כללי
לניהול המשתלה
עדיפות לאגרונום + נסיון קודם
סודיות מובטחת
נא לפנות 057-945059 לשלמה או מיקי

דרושה
מ.ז.כ.י.ר.ה
עם ניסיון + מעבד תמלילים
לניהול משרד עורכי־דין
02-631326

לשטיחי כרמל
דרושים
מוכרים נמרצים
לרשתות השיווק הגדולות
במשמרות חלקיות בשעות אחר־הצהריים
בעלי נסיון במכירה ליחידים בגיל 28-40
נא לפנות לטלפון: 03-707111-4 לרינה

למושך עמוס במושב אמונים
דרוש
מכונאי רכב
המעוניינים יפנו לטל: 41860, 055-52146 לאלי

למשק וגן
אזור התעשיה באר־טוביה
דרוש
מכונאי למכסחות דשא
המעוניינים יפנו לטל: 41860, 055-52146 לאלי

למפעל בבני־ברק
דרוש
בוגר ביה"ס מקצועי
* אחרי צבא
בעל רקע טכני
לעבודה קבועה
בתנאים טובים
03-735813 בערב
לא בשבת

לביה"ס התיכון האזורי "ירדן" במעלה אפרים לשנה"ל תשמ"ח
דרושים
מורים
למקצועות:

ספרות	תנ"ך
לשון	מתמטיקה
הסטוריה	פיזיקה
גאוגרפיה	מיחשוב ובקרה

הטבות למורים שיעתיקו מגוריהם למעלה אפרים
לפרטים: לפנות למנהלת ביה"ס, הגר גל 02-941949, בבית 02-941443

למפעל בטון באשדוד
דרוש
מפעיל
בוגר תיכון
רצוי עם רקע טכני
נא לפנות בכתב לת.ד. 2177 אשדוד

דרוש/ה
סדרית COMPSET
תנאים טובים למתאימים
טל: 02-522145

מפעל יפר־מור אשדוד
דרושים
● **מסגרים/מכונאים**
● **לבורנטים**
● **חשמלאי מוסמך**
● **עובדי/ות יצור**
לעבודה במשמרות.
המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 108 אשדוד מיקוד 77100
בדבר פרטים לטל: 055-21611 למחלקת כח אדם

למפעל תעשיתי מן המובילים בענף הדפוס
דרושים:
1. דפסים
2. עוזרי דפסים
3. עובדים המעוניינים ללמוד את מקצוע הדפוס.
4. איש אחזקה
בוגר בית־ספר מקצועי.
5. מחסנאי טכני + אפסנאי
5 ימי עבודה בשבוע
ותנאים טובים למתאימים
טל: 051-898282 בין השעות 8.00-16.00

האגודה לקידום החינוך — ירושלים
הגימנסיה ע"ש מיי בויאר
דרושים
* **אם בית קבוצתית**
(אין מגורים במקום)
עם ניסיון בעבודה עם בני נוער
* **מדריכים/ות**
(מגורים במקום)
בעלי השכלה מתאימה
וניסיון בחינוך פנימייתי
* **מדריכי חוגים:**
סיירות, מועדון הסרט הטוב, ריקודי־עם, צילום, כלי נגינה שונים, פסנתר, אורגן ועוד
מועמדים מתאימים לתפקידים הנ"ל יפנו מיד לטלפון 02-420297 או 02-420026

למלון בלו ביי נתניה
דרושים
★ טבח בכיר/אחראי משמרת
★ טבחים מקצועיים
★ קפטנים
★ ברמנים
תנאים מצויינים למתאימים
פרטים במחלקת כח־אדם
טל: 053-337131
בין השעות 09:00-15:30

מכון דור
מיון אבחון והשמת כ"א
עבור לקוחנו
חברת מחשבים גדולה בת"א
דרוש
מחסנאי טכני
דרישות התפקיד: ★ נסיון בעבודה במחסן ממוחשב ★ התמצאות בשוק P.C עדיפות ל־I.B.M ★ שליטה בסיסית בשפה האנגלית
למתאימים מיועד תפקיד ניהולי בעתיד הקרוב
לפנות מכון דור 295445, 290510
יהודה הלוי 108 ת"א

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
כימאי/ת
להפעלת מיכשור ממוחשב מתקדם
DSC, TGA
GC/LC/MS
נסיון קודם רצוי אך אינו הכרחי.
בעל/ת כושר עבודה עצמאי
ונכונות לעבודה בשעות
לא מקובלות לפעמים.
הנדסאים/ טכנאים
להפעלת מיכשור ממוחשב מתקדם
DSC, TGA
GC/LC/MS
נסיון קודם רצוי אך אינו הכרחי.
בעלי כושר עבודה עצמאי
ונכונות לעבודה בשעות
לא מקובלות לפעמים.

מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר־שבע, 84100
סודיות מובטחת

הסוכנות היהודית לארץ ישראל
מחלקת המנגנון ת"ד 92 ים 91920
במחלקה לעלית ילדים ונוער
דרושים/ות

בתל־אביב והדרום
מפקח/ת חינוכי/ת
מס' משרה — ח/219/87
תיאור התפקיד
1. פקוח חנוכי על מוסדות הקולטים חניכי עליית הנוער באיזור הדרום והמרכז.
2. נסיון ניהולי ארגוני.
3. בצוע וארגון הדרכות והשתלמויות לעובדים החינוכיים והדרכת מנהלי מוסדות.
4. טפול ומעקב אחר החניכים.
5. קיום קשרים עם משרד החינוך וגורמים ממשלתיים וצבוריים אחרים.
6. הכוונה והנחיה של הפעילות החינוכית בפנימיות.
הכישורים הדרושים
1. תואר שני (או למודים לתואר) בחינוך או מדעי החברה הרוח.
2. 10 שנות נסיון בחינוך ובהוראת נוער במיוחד טעון טיפות.
3. כושר הבעה גבוה בכתב ובע"פ בעברית, ידיעת אנגלית ואחת משתי השפות צרפתית או ספרדית — רצויה.
4. עדיפות למועמדת הגרה בדרום הארץ.
הדרגה המוצעת:
בדרוג עובדי הוראה בתוספת גמול פקות.

ביחידה ליעוץ לנוער עולה בבאר שבע
פסיכולוג/ית קליני/ת
(בחצי משרה)
משרה מס ח/217/87
העבודה ביחידה היא קלינית — חינוכית קהילתית.
עדיפות לדוברת שפות זרות (ביחוד ספרדית)
נא לפנות טלפונית
057-31610, 057-31571
או בכתב, רחוב ההגנה 38, באר שבע

בכפר הנוער רמת הדסה בטבעון
מדריכים/ות חינוכיים/יות אמהות בית — מדריכות
שכרן לפי דרוג עובדי הוראה
נא לפנות טלפונית ל 04-934343
או בכתב לרמת הדסה — קרית טבעון
מועד אחרון להגשת מועמדות לכל המשרות 19.7.87

המרכז למחקר גרעיני נחל־שורק
הועדה לאנרגיה אטומית
דרוש
מהנדס כימיה
★ בעל תואר שני עם התמחות בבקרת תהליכים ליישום עוקבים (TRACERS) בתעשיה ובמחקרי סביבה.
★ דרוש נסיון בתכנות מדעי במקרר מחשב ובמערכות מדידה מפוקדות מחשב.
★ רצוי נסיון בתעשיה הכימית.
העבודה כרוכה בנסיעות ובשהות בשדה.
אנו עובדים חמישה ימים בשבוע ומקיימים מערך הסעות בכל אזור המרכז.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון בעבודה, רשימת ממליצים ומספר טלפון למחלקת כח אדם. המרכז למחקר גרעיני, נחל שורק דואר יבנה. מיקוד 70600.
— סודיות מובטחת —

דרושים במכתשים:
למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב
הנדסאים/ טכנאי חשמל
חשמלאים
בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון
של שנה אחת לפחות
בעבודה במפעל תעשייתי
שליטה במערכות פיקוד
(רצוי PLC)

מועמדים יפנו בכתב יד ובצרוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר־שבע, 84100
סודיות מובטחת

להברה בתל־אביב, המייבאת ומשווקת חומרי גלם לתעשיה הפלסטית המייצגת מפעלים וחברות בחו"ל
דרוש
מנהל
רק בעלי נסיון מוכח וקשרים בענף
מתבקשים לפנות דרוך בכתב יד ולפרט נסיונם, קורות חייהם ודרישותיהם
לת.ד. 4333 תל־אביב 61042 למס' 286

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
להכנת כיתות לבחינות לבגרות בשעה הגיב:
בתל־אביב (03-5460618): מתמטיקה, אנגלית, ספרות עברית וידיעת העם והמדינה
בירושלים (02-222375): מתמטיקה, תנך, אנגלית
בחיפה (04-641040): מתמטיקה ואנגלית
באר־שבע (057-71690): מתמטיקה, לשון, תנך, גיאוגרפיה ואנגלית
רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות.
תנאים טובים להתאימים

למוסד ילדים "בית אפל" גן יבנה
דרושים/ות
* **מטפלות לגיל הרך**
מגורים במקום
* **מדריכים חינוכיים**
מגורים במקום
* **עובדות סוציאליות**
לפנות בין השעות 08.00-16.00
טל' 055-74152; 055-74922

לעיתון יומי דרושים
אנשי שיווק ונציגי מכירות
המועמדים יוכשרו לתפקידי שיווק ורכש בעיתון. יועדפו מועמדים בעלי השכלה תיכונית לפחות עם חוש מסחרי מרץ ודינאמיות. יתרון לבעלי ניסיון קודם בפרסום.
המשרה כוללת העסקה בתנאי שכירות, עם שכר בסיסי + עמלות ותנאים סוציאליים.
המעוניינים יפנו לטלפון: 336702 שלוחה 272

هكذا في الأصل

תרבות וספרות

מבעד לשלוש מטפחות

אקסיון אסטי/ פואמה
מאת אודיסאוס אליטיס
תרגם מאנגלית אלון מרגלית
ספריית פועלים, 79 עמ'

מאת יורם ברונובסקי

מצירוף נוגד לכאורה של עממיות איכרית והתיחכום של השירה האוואנגרדית — נולדה שירתו ההדו־עממית ביופיה ובמקוריותה של אודיסאוס אליטיס. מבין גדולי השירה היוונית בת־ימינו, קולו הוא הצרוף והמוסיקאלי ביותר.

אודיסאוס אליטיס נולד בכרתים, האי שממנו יצאה הספרות (בעצם, גם העצמאות) היוונית המודרנית. שור־די "השיר הגייסי" של הספרות הזאת היא הפואמה "ארוטוקריטוס" המספרת על אהבת הגיבור שעל שמו היא קרויה לנערה בשם ארטוסה. בשלאות המצנות זה מעיקות ביותר בשירה הזאת רומז אחד הבתים בחלק השלישי של ה"אקסיון אסטי" — בעמ' 71 של התרגום העברי — שמו אמנם נבלע הרמז כליל והטעויות בכ־תיב ובניקוד שמה של ארטוסה גם הן אינן עוזרות. הה־ערה המרבית על "ארוטוקריטוס", מבלי לנקוב בשם היצירה, כעל "באלאדה כרתית פופולארית מן המאה ה־שבע־עשרה", גם בה אין כדי להשכיל את הקורא. "ה־באלאדה" הזאת היא מעין אפוס רומאנטי בן מאות רבות של טורים) לתוך היצירה המרהדמופלאה הזאת, שאליטיס ממש התחנך עליה (על כך כתב לא פעם, ב־שיריו ובמסותיו), והנקנו שירי־העם הכרתיים בני מאות השנים, והוחם היא זו שהפכה את הרומאנסה המ־יושנת הזאת למשהו חי כל־כך, מלא יופי מקורי ביותר, הגורם לשיר הספרותי מאוד הזה להיות מושר עד ה־יום במערקים של הדימונן האיראקליון (פיטר לוי כותב בספרו על טוליר ביוון "גבעת קרונוס": "שם שמענו את טורי הארוטוקריטוס מושרים בפי רועה זקן, בטב־דק שעל שפת הכפר שבו לא היה דבר לאכול..."). עוד ראוי להעיר, כשנותנים את הדעת על מקור ההשראה המרכזי הזה של אליטיס, ששירת "ארוטוקריטוס" היא עיבוד של פואמה צרפתית נשכחת כיום משלהי ימי־ה־ביניים, שאותה קרא המחבר, ויצנצוס קורנארוס, בתר־גום איטלקי.

שירת ה"אקסיון אסטי" בפרט, ושירת אליטיס בכ־לל, ספוגה במקצבים של שירי־העם הכרתיים, הרמוזים לתבנים ולמצבים מתוך קטעי האפוס העממי הכרתי, עד כדי כך שמישהו עשוי לתאר את אליטיס כמין בארד עממי, רומאנטיקן שתעה לתקופה לא־לו, כמעט פולקלוריסט. אבל אצל אליטיס הנטייה לנטייה הזאת אל העממי הפופולארי זיקה חזקה לא פחות אל השי־רה המודרנית האוונגארדית ביותר. אליטיס הוא תלמיד אבטנטי של הסוריאליסטים הצרפתיים, כי שראה להחליף את שמו הכרתי־איכרי המקומי אלאפודליס לשם "אליטיס" (מעתיק אפשרי אחרי אלוטיס), כך שה־הברה הראשונה שלו היא הברת שמו של המשורר הצר־פתי הנערץ עליו, פול אלואר, ועם משור־רים צרפתיים אחרים, התוודע אליטיס בשנות שהותו הארוכות בפאריס: יחד עם הסוריאליסטים ראה בארתור רמבו את אביה של השירה המודרנית, מוטו משיריו הציב בראש אסופת שיריו הראשונה "לעבר הדיוות" (1939) וגדול החוב שלו למשורר "האניה השיכורה", וכן למשוררים הצרפתיים בני הדורות הבאים, אינו נופל כלל מגודל חובו לשירה עממית שעליה גדל באי שלו, שהוא מרכז ופרובינציה גם יחד, ולא בכדי יחסו לו מקום כה ייחודי בתולדות יוון החדשה.

מצירוף זה של השפעות נוגדות לכאורה — עממיות איכרית פרובינציאלית למול התחכום ההרמטי כמעט של השירה הסימבוליסטית והסוראליסטית — נולדה שירתו ההדו־עממית ביופיה ובמקוריותה של אודיסאוס אליטיס. בקרב גדוליה של השירה היוונית בת המאה הזאת — כמה מהם ידועים יפה לקורא העברי, כמה אחרים, דוגמת אנגלוס סיקליאנוס, מחכים עוד לגילוי — קולו הוא הקול המוסיקאלי ביותר, זה המגיע בקירוב הרב ביותר למודרנת המוסיקה הצרופה. אגב, המוסיקה שחיבר מיקיס תאודוראקיס ל"אקסיון אסטי" נראית לי כאחת היצירות המשמעותיות של המלחין היווני, הא־פילו המודרניות ביותר לאוזן השמעות יוונית. הסיבה היא פשוטה: שירת אליטיס הגיעה כאן לגילוי המלא ביותר של המוסיקאליות הצפונית שלה, המוסיקה הנר־פת, ה"אמיתית", היא בבחינת טאוטולוגיה, לכל המוד־בה (יש משהו גם במוסיקה הזאת, המפרשת כביכול לקורא השירה את העליות והמורדות שלה, שכאילו נוטלת ממנו את היכולת לפרשן לעצמו).

בין המפורסמות הוא שהשירה היוונית המודרנית הגיעה לקהל קוראים עולמי רחב בעיקר בזכות התרגומים האנגליים של השירה הזאת. אדמונד קילי ופיליפ שארוד הם שני המתרגמים שעשו יותר מכל להפצתה, רבים אחרים תרגמו גם הם ברכים רבים של מיטב משוררי יוון לאנגלית. ואולם לא כל המשוררים היוונים מיתרגמים היטב אנגלית. זו בעיית בשלמות הרבה ביותר לגבי קוואפיס, עד שנדמה כי הדיבור השירי של המשורר האלכסנדרוני הגדול מותאם כבי־כול מראש לגימותיה של האנגלית. אף שהמתרגמים יותר על הדיוק ועל המשקלים של קוואפיס, כה הר־בה ממנו נותר באנגלית — ותרגמו את שיריו לפחות שבעה מתרגמים, מתוכם שלושה בתרגומים שלמים — שקוואפיס הוא גם מעין משורר אנגלי מודרני. העידו על כך ו.ה. אודן בהקדמתו לאחד מאוספי התרגומים (מאת ראי דלוון), ולאחרונה כתב על כך יוסיף ברודס־קי במסתו היפה על קוואפיס, משורר האהוב ביותר ולמרות אי־ידיעתו את השפה של קוואפיס.

משורר אחר שהאנגלית מיטיבה עמו הוא יורגוס ספריס, שקילי ושארוד היטיבו כל־כך לתרגם את כל שיריו. שוב, יש משהו בשירת ספריס, מתרגמו של ת.ס. אליוט, הנענה בטבעיות ללשון האנגלית, ומובן שאין זה מקרי (גם אצל קוואפיס אין זה מקרי, אבל שם אי־המקריות מקורה אחרת). בעזרה אנתולוגי הצליח שמעון הלקין לתרגם היטב את ספריס לעברית ("שירים", גם כן בהוצאת ספריית פועלים).

לדעתי, אין האנגלית נענית כל־עיקר לשירת אלי־טיס. עיקרה של שירה זו אינו עולה כלל על־פני שטח השיר האנגלי, או כמעט. אכן, דומני ש"אשמת" הלשון עצמה ברורה, כי את תרגום ה"אקסיון אסטי" לאנגלית, התרגום ששימש את המתרגם העברי, התקין שוב אד־מונד קילי (ביחד עם ג'ורג' סאוויד), כשעזר על ידו גדול המומחים הלידיים לשירה היוונית המודרנית, יורגוס סוררים. תרגומם הוא מדויק, כתמיד, ובעצם אין לבוא אליו בטענות כלשהן, אלא שכל השפע של "שי אקסיון אסטי" אבדה בדרך מן היוונית אל האנגלית. בכרך האנגלי (האמריקאי) ניתן התרגום מול דף המקור, ובזה בעצם נרמזה כוונתו הנבונה וסיבה: הוא רק עזר כמעט־מילולי למי שמתכוון ליהנות באמת משירת אליטיס, ומשירה זו — אולי יותר מכל שירה יוונית מודרנית אחרת, ודאי יותר מקוואפיס ומספריס — אפ־שר ליהנות רק מתוך הקשבה למקור. אגב, אפילו ידי־עה טובה יותר של היוונית המודרנית מידיעתי שלי ה־מוגבלת מאוד, אין בה די להבנת המלים הנדירות הר־בות, מן הדיאלקט הכרתי וכדו"ב, ש"אקסיון אסטי" מל־אה בהן, ומילא התרגום האנגלי עוזר גם לי ודומה ש־הוא יעזור לכל אחד. אבל, צריך להדגיש, אין זה באמת תרגום שירי העומד לעצמו. תרגום כזה של אליטיס הוא אל־נבכון מן המבצעות. אולי רק מעין "אימיטאציה" בנוסח שירית רוברט לואל יכולה לתקן כאן. עובדה היא, בכל מקרה, שתרגום נוסף, לא מלא, של ה"אקסיון אסטי" לאנגלית, מעשה ידי קימון פרייר (בכרך "שמש השליש: שירים נבחרים"), מצליח כמדומה יותר כשירה מתורגמת של קילי וסורידים, אף שהוא מדויק פחות. הוא מתקרב קצת אל האימיטאציה, אל שירה מקורית אנגלית שהמקור היווני מהדהד בה — אולי קצת כמו המקורות הצרפתיים־איטלקיים מהדהדים בשירת הארוטוקריטוס.

הנוסח העברי של ה"אקסיון אסטי" איננו אימיטאצ־יה, זהו תרגום נאמן למדי של תרגומם של קילי וסור־דים. דומני שאין לבוא, במקרה זה, בטענות כלשהן אל המתרגם על שוגגא, כביכול, בחטא הקרדינאלי הזה של אמנות תרגום שירה: תרגום מכלי שני. אני מניח על נקלה שגם אילו תרגם מן היוונית תרגומו לא היה גולה יותר. איני מאמין שאליטיס "עובר" בכלל גם פרס נובל העניק לו, כפי שקראוני, בזכות העבודה ש־עשים מגשש, האקרטמה המשובחת ושם קורא יוונית ... לשירתו ... מקום לטענות בנוסח ... המוזהרה הזאת שהוא יוצאת בה ... לעתים קרובות. לא כי: התרגום הוא תרגום סביר למדי של תרגומם של קילי וסורידים. הקורא העברי שאינו יודע אנגלית, או שולט בה פחות משולט בה המתרגם אלון מרגלית, יוכל להיעזר בנוסח העברי בעת התמוד־דות עם הפואמה במקור — מרוקלמת או מושרת.

הטענות יכולות להיות על ה"אנגליזאציה" החתרה של ה"אקסיון אסטי", וכאן הדברים יכולים להיות ב־אשמת ההוצאה או המתרגם, או המבקר או המגיה — ר בעצם העניין לא באשמות אלא בתהאשת. "אקסיון אס־טי" היא שירה שבעליה מכריז על עצמו: "יוון שפתי/ ביתי צנוע לחוף הומרוס" (שיר שני של החלק השני) הקרוי "יסורים", אף שהכוונה למה שמכונה בלועזית "פאסיון", על כל המטען הדתי של המושג, היא מן ה־מבהרות המפעמות והמודרות ביותר של היוונות בעת החדשה, או שמא בכל העתים מאז הומרוס ועד היום. אבל הנוסח העברי כמו מתרחק בכוונה מן היוונית ה־זאת, מאנגלו אותה גם בשבלא קושי אפשר היה לשמור משהו ממנה בעברית. המדובר בדברים פשוטים. למשל, אין כל צורך ללכת אחרי הסיומת הלאטינית של השׂ־מות היווניים המסתיימים ב"וס". ביוונית הסיומת היא של זו הלומה הסמך, ולא זו שרוקה, לפי הסיום הלאטיני שפשט בשפות המערב. בעברית עלינו לומר "הומרוס" ולא "הומרוס". אלא שלאורך כל הספר העב־רי הסיומת הלאטינית־מערבית בשמות: לא רק הומרוס, אלא גם פלוטינוס וכו'. ומדוע לקרוא להר הליקבטוס בשם "ליקבטוס" (לפי קריאה מוטעית של השם באנג־לית) ולטעון שהוא בעיקר "רובע עשירים באתונה וכו'", כדבר ההערה האם המתרגם לא ביקר מעולם באתונה? ברמה שכדאי היה לה, או למבקר, לדעת גם את התעמיק הבכן של שם ההר אתוס באלף פתוחה או קמוצה אך בשום פנים לא "אטוס". הרי הוא ממכליה הגדולים של היוונות הנוצרית, ואין צורך להתעמק באליטיס כדי לדעת זאת. ייתכן שהאמריקאים הוגים את האלף שבראש שמו של ההר הקדוש כסגול, אבל אין זה מחייב אותנו. אלפתריה אין פירושו "שלום" אלא "חרות" (עמ' 26). אפשר להמשיך כך ולהמשיך בדוגמאות של טעויות או של אנגלוז מיותר או חוסר כל קרבה לריאליה היוונית (למה "לוטננט" ולא "קצין", למה "סרג'נט" ולא "סמל"), ומעל לכל אפשר להתחיל מן השם הפרטי של המשורר: לא אודיסאוס, כנוסח האנגלי המלוכן, אלא "אודיסאס" שמו.

אבל כל זה כאמור, בגדר קטנות שריבויין עושה את הרושם של עילגות וריחוק כפול ומכופל מן המקור. זו כבר לא נשיקה מבעד למטפחת, כהגדרת ביאליק את תרגום השירה, אלא נשיקה מבעד לשתי מטפחות או שלוש. הרי לפחות אחת מן המטפחות אפשר היה להסיר.

ובכן האם לא נותר בעברית מאומה מן ה"אקסיון אסטי" הנהדר, מן האוטוביוגראפיה הלירית־אפית ה־מופלאה הזאת, השואפת להיות אוטוביוגראפיה של היוו־נות כולה, או הכרתיות כולה בכן, הפלא הוא בכך ש־לאו דווקא. שגם בנוסח הזה נשמר משהו מכוחו המופ־לא של השיר הזה — ובכך שנשמר משהו מצויה הע־דות הברורה ביותר לכוחו. האימאז'ים המרהיבים הללו של אליטיס: "הערבות העתיקות המכונות רגים", "הצי־תוח הסגול של המלח" (מוטב היה תריח הסגול), התי־אר הזה, ההומרי באמת, של האוניות "העומדות על רגליהן השחורות/האביות, העיים של ההיפרבוראים" (צריך להיות היפרבוראים). ואפילו משהו פשוט יותר כמו "המים הצוננים של הירח המלא". אני לוקח דוג־מאות אקראיות מתוך עמוד מקרי אחד, אך בכל עמוד מצויות דוגמאות כאלה, לקולות הגודים, או כמעט, על העילגות הכללית, על הטעויות, על האנגליציזמים האמריקאניזמים.

"שי אקסיון אסטי" אינו ניתן, כאמור, לתרגום ולא־רק מן האנגלית. לא רק מן האספקט הצלילי, אלא גם מן האספקט התכני. שכדרך כלל התרגום יכול לה גר־רש הרמזים הספרותיים, לתפילות הביזנטיות (השם עצמו פירושו "הנא ראוי", והוא ביטוי חוזר בתפילות), לשירי העם, למקורות הקלאסיים, לשפה עצמה. אם ה־מתרגם העברי כותב "דמעת ארבעת העלים", הרי שאין בכך כל מקבילה למקורה מ סטאפילו ראופרי. הצלה היוונית "סטאפילו" שפירושה ארבעה עלים, והרמז ל־משמעות המסתר מצוי בחלק אחר של הפואמה המדבר על ה"סטראפיס" (ההערה המסבירה מוטעית לגמרי, וצריך מה בעברית יש לומר ה"פיתאגוראים" ולא ה"פיתי־גוריגים"), מעלה על הדעת את שמו של אחד הפרחים הנפוצים, אחד מסמלי הגוף, ומילא מדובר במלים הל־לו גם על "דמעת הגוף". כך אפשר להמשיך עוד ... באספת המתרגם: גם אלה שהוא תרגם כמו לא יכלו לכל המקורות הללו, ... באנגלית.

לתרגומו הוסיף המתרגם מבוא קצר שגם עליו מתל־כת רוח של עילגות קלה. אכן, לא יקשה לטעון שטו־בא היה ש"אקסיון אסטי" בנוסח העברי הזה לא היה בא לעולם. בכל זאת איננו כותב זאת, בזכות הדים של השירה הנשגבה הזאת, הדים העוברים את כל ה־מטפחות העבות שהוא מכוסה בהם. אין ספק שגם גמור התפעלות־אמת הניע את המתרגם במעשה, ויי־תכן שמישהו בלא מידה כזאת של תום לא היה ניגש כלל למלאכת התרגום הלא־אפשרית הזאת, ולאותו ה־קורא העברי לא היו מגיעות כלל המלים הנבוחות הל־לו "שי אקסיון אסטי". על כן, שבח אני את המתרגם, ר פחות מכך, הרבה פחות מכך, את ההוצאה.

באור הים־התיכון

"לצייר באור הים־התיכון" הוא שם התערוכה שנפתחה אמש במוזיאון ישראל, ירושלים, המציגה כ־100 ציורים ורישומים מאת אמנים צרפתיים ראשונים במעלה, ביניהם דלקרואה, קורו, סזאן, רנואר, סיניאק, בונאר, מאטיס, פיקאסו ומירו. היצירות שהושאלו לתצוגה על־ידי חשובי המוזיאונים הצרפתיים במסגרת המכב התרבות ישראל־צרפת, נבחרו על ידי מר יונה פישר, המבקש לבחון את השלכות האור הים־תיכוני על תפישת הצבע בתקופות ובמגמות שונות. בתצ־לום: פול סזאן — המתרחצות (ביקורת על התערוכה — בשבוע הבא).

מסע בעקבות האות העברית

(דברים בסיום מחזור הרצאות לציון חמישים שנות ספריית שוקן בירושלים)

מאת אפרים א. אורבך

... מתורת הסוד בישראל" בעריכת גרשם שלום וכן במח־קרים שנכתבו ותוכננו בגלגולו השלישי של המכון ב"בר־כת שוקן למחקר השירה העברית ליד בית המדרש לרבנים באמ־ריקה" בראשות פרופ' א"ש רוזנטל ז"ל. ברצוני להק־דיש את דברי ל"ספריית שוקן" גופא, היינו לספרייה במשמעות "בית אוצר ספרים", כפי שהכרתיה בימים בו־אי לירושלים בחורף תרצ"ט ובמשך השנים שהיתה לי הזכות הזאת להיות בין הבאים בצל קורתה.

לפי עדותו של שלמה זלמן שוקן, שנולד לפני מאה ועשר שנים בעיירה מרגונין שבמחוז פוזן, קיים אצלו רעיון איסוף הספרים לייסוד בית הוצאה, שלא היה עדיין אף בגדר סוף מעשה במחשבה תחילה, וגם לייסו־ד של המכון שעתיד היה להיקרא על שמו.

ש"ז שוקן: איסוף שרידים שאבדו

בהקדמה לכרך הראשון של "ידיעות המכון לחקר השירה העברית" שהופיע בברלין בשנת 1933, מסביר זלמן שוקן את הנהגות איסוף הספרים שבישראל בשמ־פת היהודי לראות בכינוס ספרים נאים ומתוקנים של ספרי היסוד של המסורת היהודית. מתוך שאיפה זו צמח וגדל איסוף מהדורות ראשונות, ואוסף כתבי־יד איטלקיים.

הקו שהנחה את האספן היה לחשוף את תולדות הד־פוס היהודי במספרי העמידה על דרך התפתחותם, הוא עקב אחרי נדודיו של האותיות העבריות ממספרד לד־רום אפריקה, איטליה וטורקיה. "אספתי", הוא מנב־"ספרים לשם הספר. שחורותי וצירופתי מתוך שרידים ספרים שאבדו". אולם, משתתפתי לו שהדברים הם מע־בר ליבולתו של אדם יחיד. הן מבחינת המקום והן מב־חינת היקפי האוסף, הוא בחר בדרך הריכוז. מתוך עניינו המיוחד בשירה העברית רכש כתב־יד וספרים, ביניהם כתב־יד שבא ממצרים ובו כשלושת אלפים שירים, ור־והגנים של ר' שלמה אבן גבירול, והל ר' משה אבן עז־רא. לאחר שחוקר השירה ר' חיים בראדי נענה להזמנתו של ש"ז שוקן לעבור מפראג לברלין ולקבל על עצמו את הנהלת המכון, הגדירה מטרתו על־ידי שוקן בלשון זה: "המכון, שתחום מחקריו יקיף אלפי שנים של יצירה עד ימינו, רוצה לשרת את ההווה ואת העתיד של השפה העברית ושל העם היהודי". המכון נפתח בברלין בשנת 1930 ופעל לפי הקווים והמגמות שהתוו ד"ר בראדי, והציגם בנאומו במבוא הנ"ל. אלמ־לא הכשלתם האמונה בדיבורי שוקן על השאיפה "לשרת את ההווה ואת העתיד של השפה העברית ושל העם ה־יהודי" ניתן היה לראות בפעולתו של שוקן מעין הב־שך לראשיתה של חכמת ישראל מבית מדרשם של ...טי"ו, שד"ל ובעיקר של יו"ט ליפמן צונץ, כאשר השי־

... שבו הם כולם על ... אין לשכוח שהמכון נוסד בברלין בשנת 1929, כאשר בעיית העתיד של העם היהודי בכלל ושל הקיבוץ היהודי בגרמניה בפרט, עודנה לפתות הנוחות והזוהר.

בחודש אב תרצ"ג נעקרו שערי המכון. אמנם המכון השני של ידיעות המכון עדיין נוסד במקומו שוקן ב־ברלין תרצ"ד, אבל כולו בלשון העברית. בחודש סיון תרצ"ד נפתח המכון בירושלים ו"בראש ובעו" לפניו ה־שליש של ידיעות המכון מספר ד"ר בראדי על מסיבת הפתיחה שנתקיימה בביתו של מר שוקן בנוכחות של־ום ושמעה של ירושלים. בראדי מביא מדברים בקרב ה־האו "כשמטרו המכון לחקר השירה העברית, נוטר ב־מחשבה תחילה להיעתק במקום הראוי לארץ־ישראל. הה־קודש ברוך הוא הישב את הקץ ומיתרו ... מה אהלו מן הוא הולאוו, אהל בל יצען אוזלו וכל יסע יתדותיו לנ־צח ויתעי לבכל". את הכוונות בשעת יסוד המכון בבר־לין לא יכולתי לאמת.

ד"ר בראדי מספר כי מר שוקן השמיע באזני הנוכ־חים בירושלים בשפה העברית את הדברים שהשמיע ב־שעתם בלעז לפני עם לועז בברלין. אבל לא נמתייע הדבר למצוא את הנוסח העברי של הנאומים. מכל מקום, אין מקום לספק, שגם מר שוקן היה שותף לי־תקותו של הרב בראדי לפחות בכל הנוגע לספרייה ר לאולם שאנו יושבים בו. במסיבה שנערכה בו ב־13 ב־מארס 1937 לכבוד הארדיכל אריך מנדלסון שבנה את הבית, אמר זלמן שוקן בנאומו בשפה הגרמנית את הדב־רים הבאים: "אולם זה לא היה קם במקום אחר זולת ירושלים כי הסיפון למצות מובא רק כאן, הוא נועד בראש ובראשונה להיות אולם שבו הספר העברי יוצג בסביבה מכובדת. הספר העברי היקר הנשמר לרוב בבני גניזות של מנזות בארכיונים, כאשר על גבם מדבקים פתקי זיהוי לבנים, יישמר כאן בספסים מקטרים כדי־בים בדרך נאותה. לאורחים שיבקרו באולמות שלנו תינתן הזדמנות להתבונן בהודה של הספר העברי". שנים רבות לפני שהייתי לביתי התולדי באוצתם של ספרים עבריים... כאשתי כיום היא שאולם זה יתאלב־מוזי העיר ובעשיות, בין הספר על־ידי קיום שיכי הרצאות בעלות אופי מיוחד". תקוות אלה נתגשמו כ־מידה רבה. כל אחת עליתי ורבה. כאן כן ענת כל אחד־בקר באולם זה התנגה ומענגה במוזיה מיוחדת. אולם, מעבר לזה כל ברעיון ... לתקוותי לכל לנעימות שיוחד להם מעבר מיוחד. מצא ד־כרצאו בספריית שוקן אכנסיה נעימה באוצר ... משרותם המפאר ומעצותיו וסיונם של הספרים עליה.

כאשר הגעתי לירושלים בתחילת שנת תרצ"ט, זהו זה אברהם מאיר הברמן ז"ל שהעמיד לרשותי את כל הנטען לי בשתו זמן להוכנת מהדורת של ספר "ערוגת הבשם", פירוש הפיוטים לר' אברהם בר עזריאל ממור־די אשכנז, ימולתי ליהנות מהכרתם ועצותם של מלומד־דים וחוקרים שבאו עם הכבנים והעאים בבית הזה ה־רב שמואל אסף, שאול ליברמן, חנוך ילון, וכמובן מד־עזרתם ותיזיגם של ספריי הבית: ד"ר שיאן וד"ר א לור. ושאל ד"ר בראדי שקיבל על עצמו לקרוא הגהה ראשונה של הרבוב. כי נתבקשתי גם משאלות הנגיה של זלמן שוקן בדבר קיום מסיבות מקיות באולם. כנועם היותם של אלה שזכיתי להשתתף כמן עדיין לא מש ממני.

זוכר אני בהרצאתו של גרשם שלום — וזה היה ה־רוח החיה בארגונן של המסיבות והכוונות הנשיאים — בליל הושענא רבה על כהונו של ספר הזוהר. היה זה מעין "תיקון", שבו הוא תיקן את דעתו הקודמת על ה־זוהר. אזכיר עוד את הרצאותיהם של שאול ליברמן "מדרשי תימן" בליל הראשון של חנוכה ת"ש, של יצ־חק בער על הרקע ההיסטורי של רעיא מהימנא, של־המ יוחנן לוי על יוליאנוס קיסר. ואת הרצאתו של ... יצחק ... על המשכנה ...

באותן שנים שבהן נתבשו מעלות ספריית שוקן ... ההצגת הספרים בארץ, המסיבה ההצגה ... שנים 1958–53 ... בספרייה ... ספרים ...

(הסוף בעמוד ב'כ)

ה"אני העני" מול ה"אני הלאומי"

לרגל כ"א בתמוז — יום פטירתו של ח.נ. ביאליק

מאת אהרן מגד

בפרק החמישי של ספרו, "הפרידה מן האני העני (מהלך בהתפתחות שירתו של ח.נ. ביאליק)", שהופיע בהוצאת האוניברסיטה הפתוחה, פרק הנקרא "איכרות בשירה האישית־הלאומית" — עוסק דן מירון בהרחבה בשיר "בתשובתי", שהוא רואה בו נקודת מפנה בהתפתחותו של המשורר, לעבר שחרורו של "האני האישי" מן "האני הלאומי־האלגורי", בהתאם לתפיסתו, שהיא הציר המרכזי של ספרו, ושעליה עוד נעמוד להלן.

את "בתשובתי" כתב ביאליק בהיותו בן 20 או 21, לאחר שכבר הופיעו כמה משיריו שהקנו לו, בעיני רבים, מעמד של "משורר לאומי" ("אל הציפור", "אל האגדה", "איגרת קטנה", "הרהורי לילה", ועוד). ולאחר שעזב את ישיבת וולוזין ויצא לאודסה, כשהוא שרוי במצוקת רעב ובמצוקה נפשית, וחלומו לנסוע לברלין כדי לקנות השכלה — היה לאל. בסוף חורף תרנ"ב עזב את אודסה ונסע לז'יטומיר, אל בית אבותיו, ועל פגישה זו עם ביתו, לאחר פרידה ממושכת, נכתב השיר הנ"ל.

פ. לחובר, ב"תולדות הספרות העברית החדשה", מוסר את דברי ביאליק על מצבו־רוחו בעת יציאתו לז'יטומיר: "הכל אבד: זאת היתה המחשבה האחת שלוותני ותלפפני כל הדרך, ובחצי־הלילה, בשעה שעמדתי במאורי הלון בית אביזרקני בעור וריק, בלי צרור ומפצים, דופק על התריסין שיפתחו לי — רק אלוהים ידע את לבי". ולהלן מספר ביאליק על הפגישה עם זקנתו החורגת ש"נתבמשה הדריקה כולה, נכפפה ונתקטנה". עם אחיו הגדול ששכב כמת על המיטה, עם סבו ש"מלאך המוות הציץ מתוך עיניו הדלוחות" וכו'. ולחובר מוסיף: "בכל אשר פנה נשקפו אליו חיים שלאחר יאוש".

"בתשובתי", שיר בן חמשה בתים, נפתח במלים: "שוב לפני: זקן בלה/פנים צמוקים ומצורדים", ובבית השני: "שוב לפני: זקנה בלה/אורגה סורגה פוזמ־קאות"; ולאחר תיאור אודירת האוש השממון בבית (חתול על הכיריים, קורי עכביש, פגר, זבובים), הוא מסיים: "לא שניתם מקדמתכם,/ישן נושן, אין חרשה —/אבא, אחי, בחבריתכם/יחדיו נרקב עד גבאושה".

כל קורא שקונצפציות מוקדמות ומורים גרועים לא שיבשו את חושיו — יקרא את השיר הזה כפי שהוא נכתב: כביטוי עז ותמציתי מאוד לחוויה הקשה של הפגישה עם הבית הישן, שכולו ריקב ומסוס. ואת שתי השורות האחרונות שבו — כקריאה שלאחר־יאוש, נכבח חוסר־המוצא, שבירת התקוות והחלומות הגדולים, כשהדובר רואה עצמו נדון (לאחר הפריצה הקצרה לאודסה, לאחר שהתנפץ חלומו לצאת אל העולם הגדול) להישאר ביוון־המצולה הזה.

כל הרוצה בכך, יוכל גם לעשות השלכה מתיאור זה של חוויה אישית על "המצב הלאומי" — ולא יחטא לאמת השיר. כי הרי המצב המתואר בו לא היה רק מצבו — הריאלי והנפשי — של ביאליק הצעיר לבדו, אלא מצבם של רבבות צעירים כמוהו בעיירות "תחום המושב" ובגולה המזרח־אירופית בכללה (וה"דובר האישי" הוא אז גם "דובר לאומי"). כל הרוצה בכך — יוכל גם להסיק ממנו "מסקנות" — ציוניות, או בונדיס־טיות, או קומוניסטיות — וגם אז לא יפגע בנפש השיר. לא כך קורא את השיר דן מירון. הוא כותב: "ברור

יין, בקיא בשירה העברית והכללית, ותיק ורגיל בכ־תחה, כפרופ' מירון, יגיע למעין סברות־כרס כאלה הלא רק מי שמדמה בלבו שמשורר כותב שיר לא מתוך איזה כורח של מצוקה פנימית וכביטוי לה, אלא כדי שיבוא מבקר ויכתוב עליו דרושים — עשוי לשר־גות בפרשנות כזאת!

גם אני תמהתי. סבור הייתי תחילה שאני טועה שמירון אומר כאן שהשיר, השיר עצמו — לא המשורר ב"גילוי דעת" שלו — הוא המהווה מפנה (גם זה לא נכון, כפי שיוכח להלן) במהלך שירתו, כלפי שירי "הלאומיים" הקודמים. אבל לא. ראוי לשים לב לכי־טויים הודעים ברפי הפרשנות הזאת, שכולם מורים על אקטיביות מודעת: המשורר פותח. בכל כוחו: הוא מבריז על רתיעתו; הוא מצהיר בתרועה; הוא משמיע קריאת תיגר; הוא מתריס נגד שיריו האלגוריים, ועוד.

היכן ימצא הקורא עברית בשיר הזה — הכרזות, הצהרות, מחאות והתרסות? אפילו הבית האחרון — אין בו לא התרסה ולא מרידה (ויש לזכור: הכל בתחום הספרות, לפי מירון) — אלא קריאה אירונית מרה של אדם שנגזר עליו להשלים עם מצב של אין־מוצא.

מה שעושה כאן מירון בפרשנותו — הריהו בדיוק אותו דבר שלפי התזה שלו ביאליק מתקומם נגדו: הוא כופה עליו פירוש אלגורי — אמנם לא "לאומי", אלא "ליטראריי": אם כי "בתשובתי" — הוא מסביר באותו פרק — נסב על מאורע אוטוביוגראפי, אין זו אלא אמתלה: "האמתות בוגם של שיר סנטימנטאלי, שיר השיבה לבית ההורים". אנטי־טופוס לבדיונו "משוט למרוחקים" — כדי לקרוא תיגר על "האלגוריה הלאו־מית", וכדי להכריז מרד על "התרומה התרבותית־הספרותית"!

איך בכל־זאת נתפס דן מירון למין אבסורד כזה — בגלל "קונצפציה", שלשמה ולהוכחתה נכתב הספר בן 400 העמודים. והקונצפציה, בקצרה, היא זו: ביאליק, בראשיתו, הוא תלת־פני: אישי־לאומי־פייטני. במרוצת עשר השנים הראשונות לפרסומו כמשורר — 1891—1901 — חל בו תהליך, מתקדם משיר לשיר, של שחרור ה"אני" הפייטני, האישי־היחידי שלו, מן ה"אני" האלגורי־לאומי.

על־פי צלחות זו צר מירון את השירים כולם השירים כולם — כאספקלריה המודגשת — מקבלים פרצוף של כאמרים, אם על בעיית העם היהודי בגולה, אם על בעיית השירה העברית החדשה שלאחר ההשכלה וחיבת־ציון. וכך — בניגוד גמור לכוונתו המודעת — חוזר מירון עשרות שנים לאחור, אל הפרשנות האלגוריסטית הישנה של שירת ביאליק, שקלקלה דורות של תלמידים. את השיר הקודם ל"ב־תשובתי", "משוט במרוחקים" ("משוט במרוחקים, ממקו־מות נדודי,/כציפור מים אל בית אמי חזרתי") — הוא מסכם כך: "השיר עוסק במפגש הנוגה בין העם הנרדם החוזר אחר נדודי גלות של שנות אלפיים אל מולדתו ההרוסה כמותו. ומשמיע תפילה וצעקה לתמורה ול־גאולה" — סיכום אופייני למורי בית־ספר עממי לפני חמשים שנה, בהבדל אחד, שהם לא היו מפרשים את המלים "עישה מלוהי" כארץ האבות, אלא כבית האב, פשוטו כמשמעו.

אבל שני השירים הנ"ל הם בפרק החמישי, כאמור. הספר נפתח בדיון על שירו הראשון של ביאליק, שנדפס ב"הפרדס" בתרנ"ב — "אל הציפור", ועובר משם אל השירים אחרים, בסדר כרונולוגי.

הקורא יוכל ללמוד הרבה מפרקים אלה. הוא ילמד על הטכניקה של "אל הציפור", על נסיבות כתיבתו ופרסומו, על התיקונים הדראסטיים שעשה בו המשורר כשהוא מחליף "אגף" אחד של השיר ומצמצם אותו מבית בתים לסי"ו עבר שכבר פ. לחובר מספר עליו, ועל המשמעות העקרונית־הפיוטית שבשינויים אלה. הוא ילמד איך ב"אל האגדה" וב"על סף בית־המדרש" מורחב "האני האלגורי" של המשורר־הדובר, ואיך מצטמצם נוצר בו איזון בין שלושת פניו, איך ב"איגרת קטנה" דוחה המשורר את "שירת הרגש והדמע", ואיך ב"הרהורי לילה" מופיע כבר ביתר בליטות הפן של "האני האישי־הפייטני" שלו.

אך הדבר הרווח והמרתיע בדיון על השירים עצמם — הוא ניסיונו הליטראטי של מירון אליהם, המגלה סגירות לגבי המניעים, הרחשים, התהליכים האמיתיים של כתיבת שירים.

לפי התפיסה המפורשת בספר הזה — זירת ההתרחשות איננה בין מציאותו הנפשית של המשורר, תודעתו ודמיונותיו, לבין כלי־הבעה שלו — אלא בינו ובין עורכיו, מבקריו וקהל־הקוראים שלו, שמירון מכנה אותו "קהל־היעד" — מונח השאול מעולם הפרסומת המודרני. כלומר, הדראמה מתרחשת כביכול במישור של "יחסי־ציבור", אם לנקוט במונח מאותה סדרה.

השינויים שהכניס ביאליק ב"אל הציפור", למשל (שיר בוסר לכל הדעות, שכתיבתו הוחלה בגיל 17 או 18) — נראים כאן כמין תהליך של "שיפור והמצר" בעקבות הדרישות המשתנות של השוק: ביאליק בגד־ילה "קבע לעצמו מטרה" שהשיר יפעל על הקורא "כמותו המעות" רישה עליו "השתפכות נפש יהודי" — אלא שמעריכך, "המתלל לפתע פתאום שינוי נמרץ בקהל־היעד באליו הפנה אל שיריו" (ההדגשות, כאן ולהלן, הן שלי — א.מ.). או "הכיר במתוך בתכנונו של האפקט הריגושי המביזיתי ההוידה" (איך מתעכבים אפקט ריגושיות ולאחר מכן, לפי מירון, מגלה ביאליק "שהפאאוסיקה התבעת את צבאום הרגש היהודי־בלי בסיבקודה הריאלית": הוא נעשה מודע לכך שבנוסח הראשון של השיר היבולת לקיים את שני הדובוים הדראסטיים בשיר אחד "היתה מותנית מראש בהבי־בלה והבהכבה של קהל־היעד", הוואליש "להגן על השיר מפני מפגי דמעוני ביותר".

וכך גם בדיון בשירים האחרים — מבחר המלים הביטויים הוא זה על זירת תנודות התרגשות ספרי־תית. שנודעותו של מירון, בה, כנראה, מתרחשת היצירה. "הרהורי לילה" הוא "קריאה לעיצובה של פו־אטיקה לאומית חדשה בשירה העברית" (לא פואטיקה חדשה — אלא קריאה לעיצובה) והו בהעתק האני הפי־טני "למקור של עצמה אירודה". לאחר זאת — "ביאליק הצעיר הכינה בתוך זמן לא רב את יכולתו להגוס את עקרות המבנובות הפגיות, המבובה לאורים. ביודעו להפיק מביקורת־השירה הקלנלית של אחד־העם את הלקה החיובי ולהשתמש בה שימוש יוצר לצורך הנפש

(הסוף בעמוד ב'כ)

ח.נ.ביאליק: קולו של הצרכן

שהשיר לא בא אך ורק כדי לתת ביטוי לחוויות שיבתו של ביאליק לז'יטומיר בשנת תרנ"ב.

למה הוא כן בא לתת ביטוי?

ובכן, לפי מירון: "הוא קריאת תיגר מלאה כאב וזעם כנגד התלכדותו של האני של המשורר עם האתנוס, הכלל הלאומי, למהות אחת. המשורר מוחה כאן בכל כוחו נגד הכורח, האונס את היחיד מישראל לזהות את גורלו עם גורל הכלל, וכנגד התביעה מן המשורר העברי להפוך את חווייתו הפרטית לאמצעי ביטוי של המצוקה הלאומית".

ועוד: "הדובר מכריז כאן על רתיעתו מכל אותן הודהיות שהכתים עד כה את הרחבת דמותו וקבעו את מבריה הרכבתה האלגוריים. הוא מצהיר בתרועה וביאוש על זהותו כאדם יחיד ומיוחד".

הייתי מציע לקורא שורות אלו, לחזור ולקרוא את "בתשובתי", ולראות מעצמו אם יש בשיר הזה זיז ועיד אחד לתלות עליו דרוש נאה כמו הנ"ל. קל יותר להשׂ־חיל גמל בקופה של מחט, מאשר לקפל את עשרים התרוזים של "בתשובתי" לתוך סד של פירוש המוציא אותו מן ההקשר החווייתי־האוטוביוגראפי אל הקשר של יחסים מופשטים בין המשורר והפואטיקה שלו, בינו ובין "התביעה" (של מבקרים, של קהל־קוראים) ממנו, להיות דוברה של "המצוקה הלאומית" (שבמקרה זה, דווקא, הוא אבן דוברה שלא־מרצונו).

הקורא תמה: הן לא ייתכן שמבקר משכיל ובר־אוריין

שבוע של ספרים
מאת בני ציפר

מקור

רביעיית רוזנדורף, רומאן
מאת נתן שחם
ספרייה לעם, הוצאת עם עובד, 1987, 303 ע'

הרעיון העומד ביסוד הרומאן מבריק, על אף שאינו אולי מקורי. ארבעה נגנים, המגיעים לארץ בשנות השלושים מגרמניה, מייסדים רביעייה. כל אחד מחבריה מנהל יומן אישי, שבו מצטלבות קורותיהם של הארבעה בתשבץ של קולות פנימיים. ארבעה מונולוגים כבר ארבעת הנגנים, בתוספת מונולוג מסכם שמביא הסופר אגון לוונטל (כעין ארתור קסטלר) המביט על גורל המוסיקאים מפרספקטיווה צינית־משהו של ההיסטוריה.

התרבות הגרמנית המתנגשת באסיתיות המזרח־תיכוניות המתוססת. המשמעת המוסיקאלית, המתמטית־משהו, המתמודדת עם פראות היצרים שמעבר המזרח. כל אלה תימות בטוחות עד כדי קישוטים, ושחם מבנן אותן באמנות רבה ובליטוש. ניכר שהשקיע הרבה בלימוד האווירה וההווי של הארץ בשנות השלושים, והוא מצייר תמונה אמינה (מכל מקום, כך היא נראית בעיני הקורא) של הלך־הרוחות, של הנוף האנושי, המאורעות, מראות תל־אביב הזעיר־בורגנית, הקיטוב בין ה"ייקים" ליהודי מזרח־אירופה, הרומנטיזציה, ה"ייקי" – השימפנזן הגדול, האנושי והאוהד, שהמוסיקה היא אי קטן של נחמה בו.

הרקע אינו צריך להיות עיקר, כך נדמה. העיקר הוא מעשה השילוב המוסיקאלי (האמור אולי להזכיר את השתלבות הקולות השונות של רביעיית כלי־קשת) של קולות ארבעת הנגנים. כל אחד מנקודת מבטו חש את העקירה מגרמניה, משבר ההתאקלמות בארץ, הבדידות, והלבטים והלחמות היצר. את כל הסערות הפנימיות הללו מוזה שחם (אולי משום שעמד לנגדו סטראוטיפ מסוים של ה"ייקה") בסדר ובהגיון גדולים מדי, בריאליזם מופרז עד כי פלגמאטיות והאורות משעממות־משהו: כל ארבעת הנגנים, ואחריהם הסופר, מדברים פחות או יותר באותה לשון גבוהה ומבוקרת, כותבים את יומניהם באותו סוד פנימי ותרבות. כאשר מסכם הסופר אגון לוונטל בפרק האחרון, את הגורל האירוני שפקד את הניסיון להקים את הרביעייה ואת כל אחד מחבריה, אין הוא מצליח לעורר, אלא, צער מבוקר, ספרותי מאוד – מאחר שהקורא לא "נכנס" באמת ובתמים לעלילה בשום חלק מחלקי הרומאן ולא ספג דבר באמת מורם ההתרחשויות שבו.

"רביעיית רוזנדורף" הוא עוד רומאן של תרבות על תרבות ושל כתיבה על כתיבה ושל אמנות על אמנות. זו לא כתיבה "מהבטן", כפי שנוהגים היום לומר.

שירה

קול, שירים (1986–1981)
מאת מאיה בז'רנו
ספרי סימן קריאה, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 1987, 64 ע'

"נקעה נפשי מהשירה", כותבת מאיה בז'רנו בפתיחת אחד השירים האחרונים בספר. "להשליך את המלים, הקישוטים, הקצבים המשעות, ולהישאר עם הצבעים". האמנם נכתבים הדברים בכוונה מניפסטית, כמו הסימבוליסטים שתיעבו את חולי־המלים וחלמו על מלים־צבעים, מלים־ריחות ומלים־קולות? ספק אם זו כוונתה של בז'רנו. סביר יותר שהיא משתמשת בתבנית המאניפסט־למחצה כמטאפורה, הנועדת לרמוז שמלים בכלל ומלים בשירים בפרט, אינן יכולות דבר לבד מעצם האסוציאציות של היכתבותן כסדר שהן נכתבות. בשיר נוסף, שכותרתו "אשקולה"... (עמ' 56) בכותבת בז'רנו... שם היא סר על־תורשת החושים המקורית... כלומר נתק ישנה בין מלה למשמע – שהוא מטפלת. השירה היא שפת החפקר שבין שניהם.

שיריה של בז'רנו כתובים במסורה שלא "תאמין" להם. הם תמיד מאחוריות על הכתיבה המתיימרת לבטא רגשות והשקפות עולם ומתוך כך נפקן בהם תמיד מסר אירוני, עקיצה שנונה האינטלקטואלית שמוכבה אל תאמין, אלה רק מלים. בז'רנו אוהבת, למשל, שירים טוריים הנזהרים בוויל־שירות איגונריסטית על חפצים, כמו בשיר, שכל שורה פותחת בתחילית "זה לך הכל", ובהמשך חפצים ומראות המצטרפים לתמונה מנוכרת של עיר. או בתחילית "מי הוא", או "אימתי". המכאניות של החזרה באה להציג במעומדיה את המלה ואת הפונקציה התחבירית שלה.

הפראות של שירי האהבה שבחלקו הראשון של הספר מוכירים את חלך. בז'רנו מחושבת. מבנה מתוכננת מראש את האפקט שיעשו הדברים על הקורא ועל חוקרי האקדמיה שיבואו לנתח את השירים. אפשר לנחש גם את תגובות ההתפעמות של המקומונים התל־אביביים ממעצבת־השירים הזאת.

מסע בעקבות האות העברית

(סוף מעמוד כ3)

כך שאמנם נתן הצורה את מתנתו בעין יפה, אבל המקבל בחל בשניהם כאחד: במתנה ובנותנה.

את נאומו לכבודו של אריך מבלסון סיים שוקן במלים: "מבלסון יוצא מזה ללונדון ועלי להגיד בגילוי לב לאורח מבלסון שאין ברצוני להטיל עליו משימה כאן, אחד האירועים שאנו חייבים להשמיעם כאן הוא, שהגסיעות ירושלים־לונדון יקבלו את המשמעות להיות אורח בעולם האחר, אבל להיות בריבית כאן". ברכה זו לא נתקיימה בכל באי הבית הירושלמי, אבל במידה שעלו כו הרימו תרומה רבת משמעות לכל הבדוק בספר, אתחיתה, סידורן הצורתן, ויעידו על כך הספרים שהוצאו בידי ד"ר משה פיצר, הן אלה שהופיעו בהוצאת שוקן כאשר מעבר לשער נרשם "נסדר ונתקן בבית המלאכה של הוצאת ספרי תרשיש", והן אלה שהופיעו בהוצאה עצמאי בהוצאת תרשיש. והא גם לא מנע את עצמו הדרכתו מאת מוסר ביאליק ומו"לים אחרים.

כרם, אני חוזר לעיקר נושאנו, לספריית שוקן במשר מעותה המקורית כאוסף ספרים שצמח וגדל מתוך ארוה נטייה ושאיפה שעליה העיד ש"ז שוקן. האמת היא שמלכם של אוספי ספרים יהודים לא עשר. את הפרק "אוספים ורשימות ספרים" בספרו "על היסטוריה וספרותה" (1845) פותח צונץ בידיעה "הספרייה של אוניברסיטת היידלברג קיבלה את כל ספרי היהודים שנוגבו מהעיר בשנת 1391, אבל מכרה את כולם מחוץ לעיר". בפרק זה נמצא גם תיאור מפורט של אוצר הספרים הגדול של ר' דוד אופנהיים, ביחוד אוסף נתונים על הרשימות השונות שנתחברו על תכולתו.

כשעבר לפראג לא העביר הרב אופנהיים את ספרייתו לשם מפחד היישועים ובנו ירש את הספרים. לאחר גלגולים הגיעה הספרייה להמבורג שם היתה ארוזה ומושכבת לעירייה בגלל חוב. משה מנדלסון והתאולוג פרופ' מיכאליס השתדלו אצל עשירי היהודים בברלין ואצל נסיכים גרמנים למנוע רכישת הספרים. בסוף 1829 קנתה ספריית הבודליאנה באוקספורד את אוצר הספרים בשלמותו ובאותו זמן גם את כתבי־היד של ספריית ר' חיים מיכאל מהמבורג ששימשה את צונץ כמקור לא אכזב. שני נתונים אלה נוכחים בדרך אגב על־ידי מורין שטיינשניידר בהרצאותיו על חקר כתבי־יד עבריים, אוספים ורשימותיהם. ספרי הרשום שבספריית מיכאל נרכשו על־ידי המוזיאון הבריטי. האמת ניתנת להיאמר שהזרות לרכישות אלו נשארד בתבנית הספרים במקום אחד ולא נתפזרו.

ראויה ספריית שוקן וראויה ירושלים שיעשה מאמין עלידי כל הנוגעים בדבר שהספרים שבבית הזה לא יזוזו ממקומם. ראויה היא לכך גם מצד הלכות־ספרים וגם מצד כבודה של ירושלים.

מצד הדין כיצד ר' יעקב, האמורא הבבלי, כתב לירושי כתנא: "ספרים שכותבה כהן ארץ־ישראל אין מביאין אותם חוצה לארץ". אלא אם כן כתב בשעת הביאה: "על מנת להוציא – יוצא" (ירושלמי, סנהדרין פ"ג ה"ט וי"ם, ע"גא).

ולמען כבוד ירושלים – שלא יתמהו ולא ישאלו הדורות הבאים: "כך עושים אנשי ירושלים לספריהם?"

תרגום

דוד האוליבייה, רומאן
מאת רובר סאבאטייה
מצרפתית: אביטל ענבר
הוצאת כנרת, 1987, 210 ע'

לקרוא את "דוד האוליבייה" בעברית היא חוויה קשה. היא דומה לבחה את אלה המכירים את ספריו של רובר סאבאטייה במקורם. קלילים, כמעט לבני הנעורים, על סף הלא־כלום, ואף־על־פי־כן מקסימים בפשטותם ובעומקם הלא־רגיל. בעברית לא נשאר הרבה מן הקסם הזה בגלל התרגום המדולדל. עגת הרחוב הפאריסאית הרכה והנוסטאלגית, שבפי הגיבורים נהפכת בתרגום לבליל שיש בו מלים כמו "שאפה" "זאמבה". את הפרפרזות־האידישאיות העילגות שבפי היהודים העשירים של מונמארטר, שבמקור היא חביבה והמתוקה, לטרות הכל, תרגם אביטל ענבר לעברית מקולקלת־משהו. עתה אי־אפשר להמציא בספרים. אם אין היא קיימת בעברית מוטב לוותר עליה מאשר לאנוס עליה קלקולים מכוונים.

אף־על־פי־כן מאלפת הבוכתו הקסמת של סאבאטייה כדי להמליץ על הספר. סאבאטייה, יליד 1923, שייך לדור הסופרים הצרפתיים, שלא התחברו מקולתם מאחורי "איזמים" וקבוצות אוונגארד מתחלפות לבקרים, ושימרו את מסורת הכתיבה הצרפתית הגדולה, הקלאסית, זו הנשארת בעצם בשוק קריאת המרד של המורשאים־למיניהם: כתיבה לירית, נטולת דראמה ומפרים גדולים, המתרחשת במיקרוקוסמוס המסורב לסמל בסטראוטיפיות את העולם. אבי האסכולה הזאת בשנות העשרים היה אלן־פורנייה; שמת צעיר מכדי להתקלקל והותיר אחריו את הרומאן "מאן הגדול". "דוד האוליבייה" צועד בחיזה רבה בעקבותיו. סיפור של נערים ברחוב קטן בפאריס של שנות העשרים־שלושים, החיים בעולם קסום, שלכאורה אין בו אלא עוני, אך לאמיתו של דבר עושר גדול. דוד הוא בן חייט יהודי שהגר מפולין. אוליבייה הוא בנה של אלמנה בעלת חנות גלנטריה ברחוב. יחסים עדינים של חברות נרקמים בין הילדים על רקע מלחמת כנופיות־נערים, אהבה מרומזת, שאינה מתגשמת בין האב החייט לאם מהגלנטריה. אוליבייה נופל למשכב, דוד מהגר לאמריקה עם משפחתו. הפרידה פגב. הקסם נמוג. רומאן שכולו תמונות אקוורל בהירות, כמעט שקופות.

יהדות

יהדות, עדותה של המשנה
מאת יעקב ניוזנר
מאנגלית: ש. עמית
ספריית פועלים, 1987, 432 ע'

יעקב ניוזנר זכור לי ממאמר שהתפרסם לפני שנים ב"ג'רוזלם פוסט" שבו במשר הקרע והאיבה ההדדית השוררים בין חוקרים של מדעי־היהדות בארץ ובארצות־הברית. המאמר פתח צוהר אל עולם של הכבוד האינטרסים סותרים. שהמבוא לספרו של ניוזנר מלכירנו עתה בפרוטרוט. מתברר שניוזנר, מבכירי החוקרים במדעי היהדות בארצות־הברית, נחשב בארץ למוקצה מחמת מיאוס, וספריו אינם נלמדים האינם נזכרים באוניברסיטאות שלנו. בעל המבוא, הד"ר יוגין ויגר מאוניברסיטת חיפה, נוגע על קצה המזלג בסיבות האפשריות של החרם. לדבריו, בכולים עדיין חוקרים ישראליים בכבלי הפרשנות המסורתית של היהדות ולא הגיעו לשלב שמדעי היהדות הם אכן מדע שכל השאלות בו פתוחות ונתונות לוויכוח. ניוזנר, לעומתם, הוא איש הספקנות, הרואה־[illegible]. היהדות במקורות: רואה שלכורה, השבר... כללי־המשוק של־מדעי היהדות כפי־שמקובל ללומדים ולחוקרים.

המשנה, טוען ניוזנר בספר, הוא הבסיס ליהדות המוכרת לנו. לדעת כיצד נוצר המסמך המקורי הזה ומה היה המסר שלו בזמן ובנסיבות שבהם נוצר הוא לבן הנדבך הראשון להבנת היהדות כפי שהיא. במלים אחרות, ניוזנר מעמיד בספק את המיתוס של ההמשכיות הטבעית בין תורת משה לתורה שבעל־פה ונורס, קודם כל, שהמשנה היא תורה אחרת, המבטאת את אחד מפני היהדות שרווחו בתקופת כתיבתה. הפרק הראשון של הספר מתאר את רוח התקופה ההיא. הפרקים הבאים עוסקים בתולדות מצב החוק בתקופה שלפני חורבן הבית, ובתקופה שלפני מרד בר־כוכבא. בחלקו האחרון של הספר מתמודד ניוזנר עם שאלת השאלות: מה מייחד את המשנה כמשנה, מה עושה אותה למכלול אחרותי ומלוכד, ובקיצור מהו המסר של המשנה.

המשנה, לדברי ניוזנר, עונה בכל חלקיה על שאלה אחת ויסודית: מה יכול אדם לעשות. והתשובה: האדם, כמו האלוהים, מחולל את העולם. העולם הוא רוסם וניסראל. האדם, על־ידי מלונו ורצונו מפעיל את אותו מארג דומם ומכניס בו סדר. המסר הזה של המשנה, טוען ניוזנר, נולד בתקופה של חורבן וייאוש, כשהיתה רווקה לאמונה שכואת בכוחם של היהודי ושל העם לשנות את העולם. ספר מרתק, פרובוקטיווי מאוד. אורתודוכסים לא יאהבו אותו.

מעולם הספרות והאמנות

סאלינג'ר: הגנה על הפרטיות

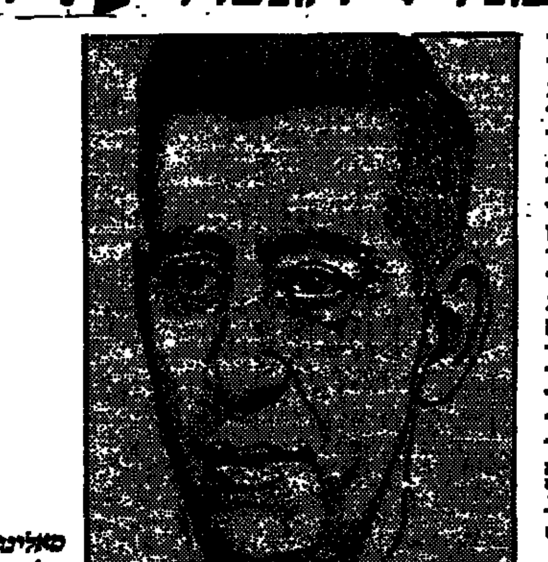
סאלינג'ר: שלושים שנות בדידות

המחקר בספריית הקונגרס בוושינגטון, כותב פיליפ הומן ב"נר באל אובזרוור", ימצא שם בלשכת זכויות־היוצרים את הטורים במסמכים של 79 מכתבים אישיים שכתב הסופר המסתורי בטוהרים, ג'יי.די. סאלינג'ר. ערכם של המכתבים בעיני המבקרים הספרותיים שכתב, מתבר "התפסן בשדה השיפון", הרומאן שהיה לקלאסי מאז נתפרסם ב־1951, לא פרסם שום דבר מאז מאז 1965 ("סימור, מבוא") וסיפור הפחדת רואה אור בכתב העת "ניו־יורקר" ב־1965. מאז לא פרסם דבר. אומרים כי סאלינג'ר סגר סיפור נוסף ל"ניו יורקר" וכי שני רומאנים מפרי עטו גנוזים בכספת בביתו. הסופר חי בבדידות מזה שלושים עשורים בקורניש, כפר בניו־המפשייר. אין הוא מקבל אלא מני קומץ ידידים. אין הוא מקבל עיתונאים, מבקרי ספרות או מעריצים, והנהגים להגיע בימי ראשון אל מעבר לגדר האבן המקיפה את ביתו.

לסאלינג'ר גן גדול ובו הוא מגדל ירקות על בסיס טבעי. נודעת חיבתו המיוחדת לקישואים. הוא עוסק בגן ומחזיק ברשותו אוסף של סרטים קלאסיים. ביתו נטוע על גבעה, מרקי ביערות ומעלה על הדעת בקתה שוויצארית. יודעי־דבר מספרים, שבית קשר במברוה לבנקר הומיקוע, רשם בחדר מכתבה, בנוי מבטון, הוא כותב.

המכתבים השמורים בספריית הקונגרס ניתנים לקריאה לקהל הרחב תמורת 28 דולאר ותנות עינו הקפדנית של שומר. אסור לרשום רשימות, להעתיק או לצלם. ובסופו של דבר אין לומדים מהם הרבה על חייו הפרטיים של סאלינג'ר. אבל אין ספק שהוא מיסם רגיש עד קיצוניות, שאפתן, אדם בודד, מלא הרדות ומי שבגן כאמן כפיוני על פריותו.

במכתבים יש כמה וכמה אזכורות על פרשיות האהבה שלו, על נישואיו והתייחסויות לבנותו ציירתיו, אבל מעל לכל בולטת אותה סיבה שלו כלפי עצם פרסום יצירתו. איש זה, אשר על פי יודעי דבר, הוא משוגע לכתיבה, מי שחולם בכתיבת הכתיבה שלו ללא הרף, ובתקופת המלחמה אף בשעה שכרחים נורו בסביבתו, איש זה, המתאר עצמו כאיש חוויית הכתיבה, גינה תמיד את הפרסום, כדבר שעיכב בעדו מלהיות חיים נורמליים. עד כדי כך, שפעם אמר: "זה שלושים שנה שאני מבקש שיעזבו אותי לנפשי".

צריך לדעת כל זאת כדי להבין את משמעות המכתבים הללו במשרד הממוה בוואשינגטון, שהרי הוא עצמו הפקידם שם למשמרת ולעיין הציבור אשר מפניו הוא כה מתיירא. וכן כדי להבין את הסבך המשפטי שאליו נקלע סאלינג'ר לאחר שב־1982 גמר בנפשו מבקר נבבר ביותר מן המוקף לספרות של ה"טיימס" הלונדוני, ובעצמו מיישר של כתביעת באוקספורד ומחבר ביוגראפיה של רוברט לואל, לכתוב את הביוגראפיה של סאלינג'ר. לא תהיה זו הביוגראפיה הראשונה, אבל איאן המילטון הרחיק לכת מקודמיו. הוא קשר קשרים עם ידידיו הקרובים ביותר של הסופר, ולאחר שנתיים של עבודת מחקר הגיע גם למכתבים שהם כתובים המופקדים בספריית שהגח.

הוצאת "ראנדום האוז" נתנה להמילטון מקדמה של מאה אלף דולאר. במאי 1986, חילק בית ההוצאה כששים עותקים קודם לפרסום הממשי בחודש אוגוסט. אחד מעותקים אלה הגיע לידיו של סאלינג'ר, והוא מחה נגד השימוש במכתבים השמורים בספריית הקונגרס. "ראנדום האוז" תבע מהמילטון להוליך את הציטוטים מן המכתבים בפאראפראזות, אבל סאלינג'ר התעקש: יש למחוק כל התייחסות בכלל אל המכתבים. באוקטובר עדיין לא היה שבעדינו הגיש תביעה. הוא טען, כי 41 אחוזים מן הטקסט של המילטון מבוססים אם במישרין ואם בפאראפראזה על המכתבים. "ראנדום האוז" העריכה לעומת זאת, כי רק מאתיים עד שלוש מאות מלים מתוך 190 העמודים של הביוגראפיה קשורות במכתבים.

בנובמבר הוצא פסק־דין לטובת "ראנדום האוז". אחר־כך הועלה ערעור ראשון ופסק הדין נדחה. ההוצאה ערערה על הערעור, ויש להבין שהפרשה תסתיים בבית הדין העליון. אשר למכתבים, מי שירצה לראותם יצטרך לשריין לעצמו מקום בספריית הקונגרס. לפני הדלת של משרד הקופירייט, משתרך תור ארוך. (נובאל אובזרוור)

הנהלה: רות אלמוג

אמיל זולה במתעד

הפרוטים אכן רוחשים כבוד לספרות, בעמוד הראשון של ה"לה מונד" מתפרסמת ידיעה חלה הפותחת. "זולא כשרנד" המתייחסת לפרסום "מחברות החקר של אמיל זולא" הרזאות עתה אור בהוצאת "פלון". בסדרת "טאר המקור" מרוכז במחברות המקיפות כ־800 עמודי טקסט שכרוכם טרם ראו אור. אלה הן כתובות, חקירות מדוקדקות, עבודות תיעוד שעדך אמיל זולא עקב בתיבת הרומאנים שלו. כמוסר נאטוראליסט דקדק מאוד בפרטים.

אנרי מיטראן הוציא לאור את התיקים הללו המשמשים ריוקן ממשי של צרפת בשנות ה־80 של המאה הקודמת... [illegible]... קטעים מתוך המחברות הללו. קטע אחד, למשל, נוגע להיבור הרומאן "החיה שבאדם" ובו אוסף של מידע רציני רבנות, נוגעי קטרים ומכונאים, מידע שאסף במסע רכבת בין פאריס למאנט. המסע נערך ב־1889 והספר ראה אור ב־1890.

ערב לזכר דן פגיס

במלאת שנה לפטירתו של דן פגיס, שהיה פרופסור לספרות עברית באוניברסיטה העברית בירושלים, ולרגל צאת ספרו "שירים אחרונים" (מן העיזבון), עורכים המכון למדעי היהדות, הפאקולטה למדעי הרוח ומשרד דיקן הסטודנטים של האוניברסיטה העברית ערב לזכרו.

ערב הזיכרון יתקיים ביום ב' (20.7) ב־6.30 אחה"צ באודיטוריום ע"ש הנרלד שבבניין מרום, קריית האוניברסיטה העברית בהר הצופים. ישתתפו פרופ' אבנר הולצמן, ס. כרמי ואריאל הירשפלד. ינחה פרופ' דן מירון.

תערוכות

להעביר רגשות באמצעות החומר

משה קופפרמן, גלריה גבעון, גורדון 35, תל־אביב.

מאת נסים מבורך

משה קופפרמן: צבעוניות המבטנות

פאראפראזות על אמירה בודדת אחת מהותית, כך נראה, כל עבודותיו של משה קופפרמן, אלה המוצגות עתה ואלה שהוצגו במקומות וגבזמנים אחרים. כל פעילותו היא בתחום של המופשט, אף שלפעמים קיימת הנטייה לייחס לה, לפעילות זו, משמעויות נוספות, כגון התייחסות לשואה (קופפרמן הוא חבר קיבוץ לוחמי־הגטאות), למלחמות, הבכללן מלחמת שלג יקור. בהתאם לכך יש מי שמאתרים בציוריו רמזים לאובייקטים הלקוחים מעולם הגגלה, כגון לגדרות, לרשתות, לכתותפסים של אסירים ולכל כיוצא באלה. האמן עצמו אינו מוחה, ואף אינו מכזים, וייתכן שמהטר להסיק מכך מסקנות, ומה גם שפעבר דוחיד אמם טענות באווירה מיוחדת, קודרת ומלאנכולית, מעין זו של נופים עגמומיים. אווירה זו מושגת באמצעות צבעוניות הסכריבית מאוד, המורכבת מהאריגאציות מעטות על אפור ותכלת. בדם, אין ספק שבכל זאת מתמסר האיש בעיקר להתעמקות בהיבטים הפלאסטיים של אמנותו. הוא אף מקפיד, כמסתבר, להעביר את עצמו כבעל־מלאכה, ולהבליט, בהקשר לכך, את העובדה שהוא משתמש בסרגל לצורך־מתיחת רשתות השתי־וערב שלו, ובסכין לצורך הגירוד על נייר המספר.

כך־או־אחרת, ניתן להבחין בעבודותיו הנסקרות בשנים־מה ביחס לקודמותיהן, בכך שהן קונטראסטיות יותר. הן מבחינת־הצבעים והן מבחינת הקוויות. משולבים בציורים אלה שרבוטים ברורים, ובעיקר מערכות כמו באמצעות ברורות למדי. הן אינן מאלצות את הצופה לאמץ את עיניו כדי לאתר מאומה בתוך המכלול, כפי שיקרה תכופות למתבונן בעבודות מוקדמות יותר של קופפרמן. לעתים אף גולשות עבודות אלה, שעוצבו כולן בשנה האחרונה, אל גבולות האופארט, בטהילה.

יצירותיו של משה קופפרמן מצטיינות במידה לארכיטקטולת של אובייקטיוויות, בזכות איכויות, הצרונות בתכונות הנזכרות למעלה. איכויות שבזכותן מסוגלות הן "להעביר רגשות באמצעות החומר". עם זאת, לעתים מעודדת השתוממות סבלנותו של האמן בעניין התופרעתו בתוך אמצעי־הביטוי המוגבלים האלה, שכמותם כשפה מחסב בינארית, או כמוסיקה שהולדה על־ידי מי שכפה על עצמו הסתפקות בשלושה או ארבעה צלילים בלבד. הסתפקות כזאת עלולה להעמיד במבחן גם את סבלנותם של הצופים, ואף את זו של שר־ההיסטוריה של האמנות אשר קופפרמן מתאמץ, מן הסתם, לתפוס בה מקום של כבוד. על כן, אפילו אותם שינויים התפתחותיים שמופיעים בעבודותיו האחרונות הינם, בסופו של דבר, שוליים למדי. אין בהם תמורות של ממש ביחס לעבור הרחוק והקרוב של מסלול יצירתו, ובמקרה הקיצוני יש בכך משום התכנסות בלבד.

ה"אני העני" מול ה"אני הלאומי"

(סוף מעמוד כ3)

שלו ולשירתו כאחד, ואף הוא זכה ב"זר הניצחון". לאחר "בתשובתי" – מספר לנו מירון – מתכוון ביאליק לכתוב פואמה. מדוע הוא "מתכוון" כך? בגלל "ולולל בשירה הלירית", באותה עת, ובגלל הוליכתו להינתק "מן התלות בחוויה הפרטית הבריבים האישית".

וכן הלאה וכן הלאה. ביאליק, מסתבר, לא חי בביתו, בבית־המדרש, בשדה ובחורשה, בעיירה ובעיר – אלא ב"קריית ספר", והוא עוסק ב"ניפוץ כלים פואטיים", ב"חושלים", ב"תבניטי בנייה האוהבי", ב"סטרוקטורה של איורן", וביחסים עם "נוסח אודסה" מחד ועם "המולך הרושי" הרושאי, של בר־אביגדור ובריינין, מאידך. הקונפליקטים העוברים, שהיו אנחנו ורמזים בה רבים בשיריו, אינם רגשיים או רעיוניים, אלא בעיקר בינו ובין הפואטיקה – שלו, ושל מבקריו.

התמונה העשויה להתקבל למקרא כמה פרקים בספר הזה, היא שמערכת היחסים בין יוצר למבקריו – היא הגורם המכריע בתהליך יצירתו.

לאבסורד הגדול ביותר מגיע מירון בדיון על "שירתי", שנכתב בסוף של העשור שעליו נסב הספר. בתחילה הוא מודיע לנו ש"המגמה הסמלית־האלגורית האופיינית לשירים כה רבים של ביאליק הצעיר, אזה להולסין לשיר זה, שרואה בו מקבל ה"אני השירי הביאליקאי האישי את היוקר הנסתר"; ועל פני דפים רבים הוא טורח להוכיח – מנגדים שונים ומעניינים – ש"הרגשת האומיתית האוטוביוגרפית הדיבוגמית של השיר הברוחה כדי לדחות להלך סין כל ניסיון לפרש פירוש אלגורי או אלגוריסטי".

אך, בניגוד גמור לקביעה הזו־משמעית הנ"ל, כל פירושו לשיר הוא פלפול דרשני־סימבוליסטי ההופך את השיר האוטוביוגראפי־ריאליסטי הזה למין אלגוריה שקשה למצוא דוגמתה במדרשי שיר־השירים. השיר, לדעתו, הוא ביטוי לאבובה משלש מסורות השירה העברית־הנבואית, הכוהנית־לוויית, והליטורגית – במוד הפוך. ביצרן – הצרצר (זה שבשיר הוא "משורר הולות", ה"מתלונן בבקיקים, שכן פיקים אגלים"): כשם ש"הכוס" הוא משורר הזרבות, כשם ש"הדרור" הוא משורר הגרוכים, וכו', מסמל לפי מירון, את שירת־הקודש הפייטנית, כי נאמר עליו שהוא יודע "רק פזמון קבוע", והמוטים היו "פזמונים" ליטורגיים, מונוטוניים כמו שירת הצרצר. בחלקו השני של השיר, שבו מתגאר הצרצר כ"נטפל למקהלה" של זמירות השבת בסעודה־הערב – הוא מסמל את המסורת הכוהנית־לוויית (שגם בה היו מקהלות, והיה מזבח, ששולחן־הסעודה הוא מסלגים לו) – ה"עובדה שהצרצר יכול גם הוא להיטפל אל המקהלה – מבלישה את מעשית הגיגל הוזחיאות של מסורת שירת הקודש גם בגלגולה המשולני־הקיומי". ואכילת הלחם בסוחו של השיר ("מאסאה בוקע, מלחם דמעתה – אטלע, תבוא בעצמי אוכלתה") – מסמלת את המסורת הנבואית, כי, כמסופר על ישעיה, ירמיה, יחזקאל, דבר ה' "בא אל פיהם" והם אכלוהו. אלא שבניגוד לנביאים – מביא ביאליק אל פיו את אבנת האם, וכך הוא מפגין את נאמנותו לה, וליסוד האישי־האוטוביוגראפי של שירתו.

"כאן מרוכזת מאמתו הפיוטית של ביאליק בכל חריפותה", אומר דן מירון. ולהלן: "כך מגפיף בשיר זה גם המורד בנגר שלושת אלפי שנות השירה העברית, לכן ימי התנ"ך, ובעד שירת היחיד הקיומית המודרנית".

הקורא, המכיר את ביאליק ולא רק משירו זה, אלא מכל שירתו, ממאמריו, ממעגלו הספרותי כולו, ויודע שמעולם לא "מרד" ב"שלושת אלפי שנות השירה העברית", אלא קיבלן, הלכה־למעשה, והוסיף והרה לקבלן, משתומם ותמיה אם הצרצר מסמל "מסורות של שירה" שביאליק "מרד" בהן – איך מתיישב הדבר עם אמירתו שכמן הצרצר הוא "נחל" את שירתו על דרך האירוניה על דרך האיפכא־מסתברא?

ראוי לשוב ולקרוא את השיר הזה, על תיאוריו הריאליסטיים השתותים, רווי הצער והמכאוב – כדי להיווכח כמה פירוש כזה, הרואה אותו כ"נס מרד" מתוך גבה, בקומה זקופה ובחרון אמונה, להתעקר על המסורות השיריות – הוא כעין מאוריה על פרשנות שנדמה היה כי עברה והבלה מן העולם: פרשנות המנתקת עצמה מן המקור החווייתי של היצירה וכופה עליה סמלנות שרירותית.

מה שמעוור עיני פיקח כמירון, שכתב עבודות מצוינות, עם ניתוחים טכסטואליים מקוריים, על מבדלי ושלום־עליכם, גנסין הלקין, אלתרמן ורטוש, בתרים חוסמן, ועוד ועוד, שאפשר הרבה ללמוד מהן – הקונצפציה המוקדמת שלו, שהיא מגדל שלא רק ראשו בשמים, אלא גם רגליו. היא תלויה על בלימה.

במקום "לומר שלמה "אל הציפור" ואולך, ביאליק הצעיר התבגר, למה, השכיל, המתמות, בכרך כל הורים, ובכל משורר אמתי – אמירה שהיא פשוטה מדי, כנראה, ושוחה־לכל־נפש – בונה מירון תאוריה של השתחררות פרוגרסיווית של המשורר מן האני הלאומי־האלגורי שלו אל האני האישי־פיוטי, בעשור הראשון של יצירתו – תאוריה שאין לה תימוכין לא בשירי אותו עשור ולא בעשורים שאחריו.

כל העוסק על שירי ביאליק בסדרם הכרונולוגי, ימצא בנקל שאין בהם תהליך הרי־טיפוסי, מתוקים, של "השתחררות" בכלל, אלא להיפך: פעם מתגלה בהם אן זה המסותר האחד ופעם מסותר זה ומתגלה האחר, וברבים מהם קיים האני ה"תלת־פני", וכך עד אחרון שיריו. אם על פי התאוריה של מירון, הסתיים תהליך ההשתחררות במוסף של העשור הראשון, תיפח ה"מרד" של ביאליק נגד הרימנים הלאומיים שהיו בעבריו – איך נסביר את הופעת "האני הלאומי־האלגורי" בשירים שנכתבו לאחר העשור הזה, כמו "לבדי", "על השחיטה", "עם שמש", "לפני ארון הספרים", ועוד; ואם "שירתי" – לפי מירון – הוא ניגודו המרד גם נגד המסורות הנבואיות – איך נסביר הופעת שירים "נבואיים" מבהוקים לאחר מכן, כמו "אכן גם זה מוסר אלוהים", "קראו לנחשים", "יהי חלקי עמכם" ו"דאיתיכם שוב בקוצר ידכם"? הנאמר שאלה הן "נסיגות"? – האמנם מירון עצמו אינו יכול להתעלם מכך שגם בעשור שהוא דן בו, אין העובדות מתיישרות לפי הכיוון הגרסיסטי שהוא מודה עליו – והוא נאלץ להצביע על "נסיגות" מפעם לפעם. אם כן – מה ערכה של כל הקונצפציה המירונית, שהוא מקדיש לה ספר שלם?

על דרך הגדרתו של מירון את ביאליק כמשורר "תלת־פני", אפשר לומר גם עליו שהוא מבקר "תלת־פני", בעל שלושה "אני"־ים: חוקר – שופט – פולמוסן. כחוקר – הוא למדן וחרוץ, מצויד בכל הכלים הדרושים למחקר, בעל ניסוח דייקני, ויודע לטפל בחומר שהוא עוסק בו מבדריו ההיסטוריים, הזכרוניים, הביוגראפיים וכו'. בניתוחים הטכסטואליים שלו אפשר למצוא אבחנות מעניינות המאירות את עיני הקורא והן לומד. גם בספר הזה יש פרקים יפים – כאשר הוא שוכח את ה"קונצפציה" שלו ומנתח טכסטים בודדים לחוויות הממשיות, הביוגראפיות של המשורר – כמו בניתוח "הרהורי לילה", "בשדה", או שירי האהבה "העיניים הרעבות" ו"מכתב קטן לי כתבה".

מה שמכשיל את מירון לעתים קרובות – ולא רק בחיבור הזה – הוא קונצפציה הוק־טיפרונית, בעלת מגמה ספקולאטיבית־אידיאולוגית, ספק־פוליטית, שהוא כופה אותה על מחקריו כדי לעשות בהם שימוש להוכחת "תזה" לא־ספרותית מסוימת.

אותה קונצפציה הוק־טיפרונית – היא גם שמכשילה אותו במשגים רבים. שקשה להאמין שמלומד כמותו ייקשל בהם – כמו בנוסח הצורכה שלו, "מיצרים ובנים לבני בלי בית", שהתפרסמה ב"איגרא" – שכולה תיאור סלפני של היחסים בין הציונות לספרות ובין המדינה לספרות: אלא שלהפריך את כל האבסורדים שבה אי־אפשר ביריעה קצרה זו, של מאמר שנושאו אחר.

כאשר ישתחרר מירון מן "האני העני" שלו, כאשר הפולמוסן שבו, והשופט היומרני, לא יעלעו בו אל תחום החוקר, ולא ייתפס ל"עודדי העיקבוש הסיוודיהיהו" עקב קונצפציות הוק־טיפרוניות – ירוויחו מכך גם הוא וגם תלמידיו וקוראיו.

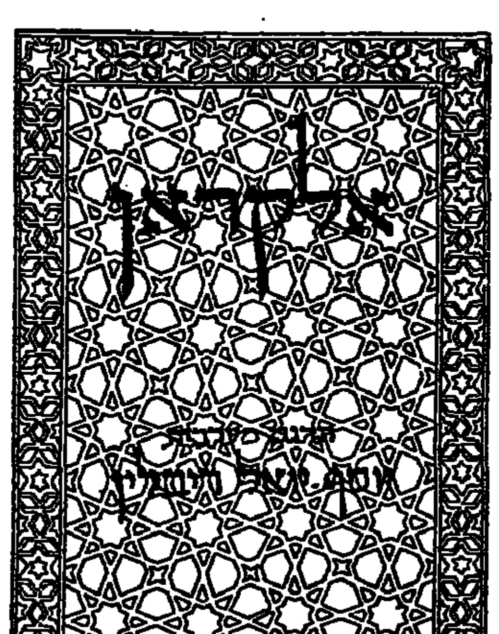

ספרים טובים

הקראן – המביא את התגלויות האל חדבריו למחמד נביאו – הוא ספר מקודש למאות מיליונים. לרבים מתוכם הוא משמש, גם כיום, מדריך להתנהגות בחיי יום־יום וספר חוקים לקהילה ואף למדינה. הקראן היה הדבק המאחד של עשרות השבטים הבודדים מהם התהווה האסלאם שהפך עד מהרה לכוח אדיר ששינה את פני ההיסטוריה. הוא הבסיס המאחד את מאמיניו גם כיום.
המלומד יוסף יואל ריבלין שתרגם את הקראן מבהיר במבוא לתרגומו שזוהי אחת מהיצירות המפליאות של הרוח השמית, מלא פתוס נבואי המיוחד לבני שם. המתרגם הוסיף הערות פרשניות רבות, וצרף מפתח לשמות האישים והעניינים, המשמש כקונקורדנציה זוטא.

זמורה־ביתן מוציאים לאור
דביר הוצאה לאור

מדריך משפטי לאשה

מאת ברברה סבירסקי
מהדורה מעודכנת ומורחבת

- ★ זכויות האשה בנישואין ★ החזקת ילדים
- ★ הסכם ממון בין בני־זוג ★ חלוקת רכוש
- ★ התקשרות ללא קידושין ★ צווי מניעה עיקול ועיכוב
- ★ דמי מזונות ★ גירושין
- ★ כיצד לקבל ייעוץ וסיוע משפטי

שלחו 10 ש"ח להוצאת "ברירות", ת.ד. 6152, חיפה 31061, ותקבלו את המדריך המשפטי לאשה בדואר חוזר.

האוניברסיטה העברית בירושלים

מודיעה על

הסדנא הישראלית הראשונה
בנושא
משימה ומנהיגות
הפרט, הקבוצה והארגון
בניהול
THE TAVISTOCK INSTITUTE OF HUMAN-RELATIONS, LONDON
אשר תתקיים בערד 15–20 בנובמבר 1987
ותנוהל בשפה האנגלית

הסדנא מתקיימת בחסות מכון מרטין בובר והאגודה הישראלית ללימוד תהליכים קבוצתיים וארגוניים.
המעוניינים בפרטים נוספים יפנו למרכז בובר לטל' 02־882445־4

עיריית צפת • משרד התיירות • קריית האמנים • צפת • משרד החינוך

קיץ של אמנות

בחסות שר התיירות והמשפטים
מר אברהם שריר

הקיץ, צפת "יתוססת"!
שלל תערוכות, אירועים, הצגות, מופעים, קורסים, מוסיקה... ועוד!
בואו גם אתם להנפש בנוף הרים ובאווירה הקסומה של צפת.
לפרטים נוספים מוקד מידע טלפוני - 09:00-18:00 - 06-930633

קריית האמנים מארחת תערוכה היסטורית יהודית: "תרומתה של צפת לאומנות הישראלית מראשית המאה ועד לשנת החמישים". בחסות מוזיאון עין חרוד (בתערוכה הכללית, עד ה־4.9.87).

בתי מלון מומלצים:

★★★★ מלון רון	06-972590
★★★★ מלון רימונים	06-930665
★★★ מלון דוד	06-930062
	06-971662
★★★ מלון פסגה	06-930105
	06-970044
★★★ מלון תל־אביב	06-972555

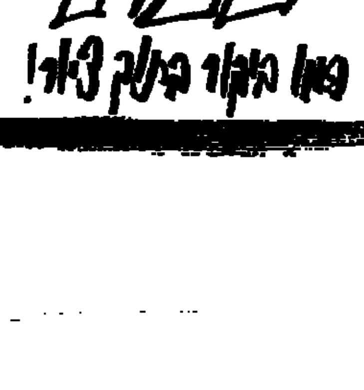

באו לצפת – בילוי כיף 3 אור!

צפון־הקומונות • פרסום: ברקן

هكذا في الأصل

הטלוויזיה של השבוע / הדה בושס

עליבות עם אווילות

עליבות בתוספת אווילות — שורים לראיון עם פיטר יוסטינוב בליל־שבת: מני פאר נזקק לכישורים מיוחדים כדי להזמין את יוסטינוב. בטלוויזיה יש מי שרואים בפאר מראיין מתאים לתכנית בידור. כבר העידו לי שבידור זה לא נועד לי, ומשום כך אינני שופטת נכונה לתכניות בידור, ובמיוחד לא לתכניותו של פאר. מתברר, שכדי ליהנות מתכנית בידור, יש לעבור מבחנים של רמת־משכל. ככל שהרמה ירודה יותר, הרי זה משובח וההנאה אף היא גדולה.

המעמד עם פיטר יוסטינוב חשף את פאר. אינני סבורה שהוא צריך חשיפה נוספת. אבל אולי יתעוררו סוף־סוף האחראים בטלוויזיה ויינוכחו בטעותם.

לאחר הגבורת הקטנה בעלת השדיים הגדולים, סמנטה פוקס — שעימה מצא פאר שפה משותפת — הוא התגבה בחברתו של פיטר יוסטינוב — אחד המראיינים הטובים ביותר שאפשר להעלות בכלל על הדעת. יוסטינוב המבקר בישראל, הוא פיקח ובעל מענה־לשון, איש משעשע מאין כמוהו, בעל חוש הומור מחודד, מתוחכם ומשר־פשת, ולו עצמו יש ניסיון כמראיין. והנה יושב מולו פאר, מתבטא באנגלית עילגת ור־דודה, וחיוך אווילי־רופס נסוך על פניו. כך הוא מנסה ל־התמודד עם יוסטינוב.

ואם אין די בהתמודדות זו — שהתוצאותיה ברורות מראש — פאר אף אינו מבין את ההומור של יוסטינוב. אין הוא יודע מה לשאול. כנראה גם אינו מבין את התשובות. ואולי למד מראש את שאלותיו בעל־פה. הוא מנסה להיות חכם מתוכם, חושב כנראה שלפניו אחד מן החבר'ה, שימ־כור את נשמתו תמורת ראיון ב"מבט", והוא מעיר ליוסטינוב על מידות גופו. הוא אף מייעץ לו להתרכז בתחום אחד ויחיד, לבל יפזר את כשרונותיו בתחו־מים רבים ומגוונים — כמשחק, בימוי, כתיבה ספרותית וכתיבת מחזות. כך, הוא אומר לו, אולי היית מגיע להישגים גדולים יותר.

אולי יגיע להישגים כהישגיו של פאר, המתרכז כל־כולו בר־איון והנחיה — ואף במכירות פומביות.

פאר מנסה בכל כוחו ל־התוחכם, משמיע שטויות, ו־הקשקושים נופלים כאבני־חצץ על ראש הצופים. הצרימות בדבריו מביכות ומבישות. יוס־טינוב כמדומה אינו מבין לאן נקלע ומה רוצה הלה ממנו. ואולי הבין והגג באדיבות, ורק חיוך ציני על פניו.

פיטר יוסטינוב: אילו היה סמנטה פוקס

לאחר העליבות הרופסת של הראיון, לקראת הסיום, מתמלא פאר התלהבות של גרופי, אינו עוצר את רגשותיו הגאים ומכריז בפני יוסטינוב, כי כולנו משתחווים אפיים ארצה לפניו (או משהו בדומה לכך), כאילו היה מלך אנגליה או האפיפיור. בחיוך פיקח, ממזרי, מעמידו יוסטינוב במקומו ומעיר לו כי כדאי שלא יגזים.

אם נחושה דעת האחראים על הבידור בטלוויזיה, כי מני פאר ימשיך לראיין ולהנחות תכנית בידור בליל שבת, תפקידם להמציא לו מראיינים ברמתה של סמנטה פוקס, וכמה חברים אינטימיים שלה, המבינים את שפתו — ורצוי לא באנגלית.

גיבור מקומי אותנטי

אליוור נורת' כובש בסערה ממש את לבבות האמריקאים. כשאנו צופים בכתבה של נסים משעל, ביומן של ליל שבת, אנו לומדים לדעת שהקולונל נורת' בנוי לפי כל קווי המתאר המוכרים של גיבור אמריקאי מצוי. זה הגיבור שסרטי הקו־לנוע וסדרות טלוויזיה הפכו לקרבית בחדרינו. נורת' הוא הפרש הבודד; השריף הנלחם ברעים באמצע־לב. לעתים באמ־צעים אכזריים, אבל בוטחים; הוא המנצח עז הלב, שורוף את נפשה הנער האמריקאי צח הפנים, בעל עיני התכלת ו־השיער הקצוץ בקפידה, שיצא מקבוצת הספורט המקומית וה־גיע לדרגת קולונל בחיל ה־מרינס היוקרתי.

הניקיון, הסדר והמוצאות מ־ציינים את הופעתו. הם מעידים כאילו על ניקיון פנימי, על כנותו. הוא מדבר ומיישיר מבט בעיני התכלת שלו אל כל אחד מן הצופים, כובש וממיס את הלבבות.

ולקומתו בוועדת הקונגרס יושב עורך־דין יהודי הדוחק מלהוראות כדמות מרתקת מן הסרטים. זה אחד שהאמריקאים מכנים אותו בסתר, בלשון גינוי נועזית, "שייסטר". הוא המנסה להפיל בפח את הגיבור המקומי, האותנטי. ממש מעמד קלאסי.

אין פלא שבמציאות ש־גיבורים שרדו בה רק על המסכים, כאשר נמצאה דמות של גיבור אמיתי, בשר־ודם, ממש במציאות, וזה גיבור שמ־תנבלים לו כאילו, נכבשה אמריקה לקסמיו של נורת'. היא נסחפת בהתלהבות אל האיש ואל מה שהוא מייצג.

אמריקה היתה ועודה יבשת בעלת הלכידות פוריטאניים ועיר־סוגנים, ובימיו של מש־טר רייגן ניתן משנה־תוקף לב־טיות אלה. נורת' נוגע ממש בלבלבה של העיר־סוגנות, הפטריוטיות והשוביניסטיות. כא־שר הוא מכריז בפומבי כי אליוור נורת' — בגוף שלישי — לא בגד מעולם באשתו, זו היושבת עכשיו לצדו, אף שהי־תה לו מזכירה שמאל הואב חנן אותה ביופי רב.

המצלמות משתהות על פניה היפות והרגשות ועל עיניה הדומעות של המזכירה היפהפיה. אמנם אלוהים בעוד מן ה־מלודראמה, אבל רוחו מרחפת על האנשים הטובים, אוהבי־נפשו. נורת' יצא להציל את אמריקה לבדו. אמריקה שלו היא ארץ של ערכים פטריוטיים, באמונה למשפחה ולמולדת, ו־מאבק בקומוניזם וכשליטתו. אין ספק, כל המנסים לגלות את האמת בפרשה, ייסוגו מפני הפו־פולאריות של נורת'; פופולאר־יות העלולה לתת את אותותיה בקריירה הנכספת של חברי קונגרס האומרים לשפוט אותו. האמריקאים שאינם מבחינים בין המציאות לסדרות טלוויזיה ו־הפכו אותו לאלילם.

נורת': הפרש הבודד

אינני מתפלאה איפוא שר־חבעם זאבי זוכה, לדבריו, ל־תמיכה ואהדה בחוגים נרחבים, למרות התקפה עליו באמצעי התקשורת, שגם היא נרמזה. השמרנות והפטריוטיות נתנו את אותותיהן בפולחן נורת' בארה"ב. הקבצה המציינת את החברה הישראלית, עם תחושת המצור הסתום והמיאוס מהיותנו מוצגים תמיד כלא צודקים — מוצאים את ביטויים בתמיכה ב"גנדי". במידה רבה, זו טעותו של השמאל הישראלי הקיצוני, הנו־טה להציג את "הקיץ הישראלי" כלא־צודק ומצא תמיד צידוקים מעוותים לכל מעשה פיגוע ורצח של אויבינו. על פרשת נורת' להדליק לנו נורת־אזהרה. אלא אם כן, האטימות בשני הצדדים היא כבר עובדה שאין לשנותה.

הגניוס היהודי

ח"כ חייקה גרוסמן, שחזרה מביקור בברית־המועצות ובפו־לין, לא זכתה בטלוויזיה לבימה הולמת. הופעתה בסמוך לסמנטה פוקס, זמרת שמנמנה שמעלו־תיה ניכרות לעין, אינה לכבודה. הרי לראיונות עם גרוסמן יאה התכנית "זה הזמן". מכל־מקום, היא אשה שאני מעריכה באמת, הן על אישיותה ועברה, הן על חכמתה, פיקחותה וכושר הביטוי שלה. גרוסמן הלכה כמעט לאיבוד בתכנית הבידור של ליל שבת.

ובכל זאת, היה אפשר להציל מפיה כמה דברי חכמה. היא אומרת שהדבר הנורא ביותר שעשתה לנו ברית־המועצות אינו האיסור שאסרה על יהודיה לצאת, אלא שגרמה ליהודי לחזור בתשובה.

מתברר שלא הציונות הביאה אושר למי שהיה אסיר־ציון, יוסף בגון — איש שעיניו מעידות על האינטליגנציה שלו. בראיון מרגש עם ישראל סגל, בגון אומר במפורש שהוא איש מ־אושר. למרות כל התלאות וה־סבל שעבר, כמי שהוא מרגיש יהודי; יהודי ולא ציוני.

זו תופעה מרעינה המתגלה לא רק במוסקווה, אלא גם במנהטן. אולי באמת, כפי ש־אומר יוסי שריד, "בכסף אישי" (בתצא־שבת) כשהוא מצטט את ג'ורג' שטיינר, הגניוס היהודי צומח בגלות מנהטן ולא בתל־אביב. אבל גניוס זה, השייך לאינטליגנציה היהודית, אינו קשור בציונות החילונית אלא דווקא ביהדות הדתית.

רק באמונה, באמונה, הולך להתעניין ביהודים אלה, ששנים על שנים התעלמו מהם מתוך ביטול והתנשאות. עסקו בגויים ובמוסר בתחומים אחרים — רק לא ביהודים, התחיה והליכה וגם וזוגים דתיים קשרו אותם קשרים, סעדו אותם. זה מחזה של אירוניה.

אנגלית שפה קשה

אנגלית קשה שפה. לשון זו היא כנראה בעיה גם לכתב סימ־פטי ואינטליגנטי כאליעזר י־ערי. ושמא אני טועה בהרשות של שעת־לילה מאוחרת מגיע לאולפן הזמר פלאסידו דומינגו, היישר משדה־התעופה. ושוב אנו נידונים לראיון באנגלית רצוצה. אמנם כדי לראיין את דומינגו אין צורך ללמוד באוקספורד, אבל לפחות צריך לדעת לשאול.

באיזה קונצרט הופעת ב־מצרים, שואל יערי בסקרנות, ואיזה תפקיד שיחקת שם? דו־מינגו הופיע באופרה "אאידה". האין בטלוויזיה פיקוח בלשוני וכיצד קורה, שהפקרות הבוטה והבורות שם יותר באין מפריע?

שיקול דעת מוטעה ותמוה

הנושא הוא בחירה ושיקול דעת. מה הנחה את האחראים על היומן של ליל שבת להקדיש כתבה לספרה של הדרה לור, "נראה לאחרונה"? מדוע נבחרו הסופרת והספר, ועל מה זכו למין חשיפה ופרסום אשר כאלה הרי באחרונה הופיעו ספרים רבים, חשובים ומעוררי עניין באותה מידה, ואולי גם לא עוד יותר מספר זה.

בפתיחה לכתבה, שנשאה אופי של תשדיר שירות לספר, מבהיר חיים יבין כי הספר עורר חילוקי־דעות חריפים בקהל ה־קוראים, והביקורת גם היא התייצבה משני צדי המתרס בהערכתה עליו. אם לשפוט לפי דברי יבין, לפנינו הספר המדובר ביותר בארץ. ואני לא ידעתי ולא שמעתי. ראוי שעורכי היומן יתמצאו לפחות בעובדות, ו־אפילו אלו עובדות מתחום ספרותי, רחוק מהשגתם.

לי למשל ידוע על שני ספרים שעוררו באחרונה חי־לוקי־דעות אמיתיים. האחד, "חיי נישואים", של דוד פוגל, שהדי הויכוח עליו עדיין לא נדמו (משני צדי המתרס ניצבים שותפים וידידים לשעבר — המבקר דן מירון והמשורר נתן זך; הויכוח רצוף השמצות והאשמות אישיות, ותחילתו בעי־מות ב"סוף ציטוט", בין מנחם פרי, עורכו של הספר, לבין איילה ברשינוביץ, בתו של אשר ברש שערך את הספר במקור.

עוד ספר שעורר חילוקי־דעות הוא "קופסה שחורה", של עמוס עוז. היו מבקרים ששפכו אש וגופרית על הספר וניסו לערער על מעמדו של עוז כסו־פר. ולעומת המבקרים, הקהל מצביע בעד עוז בהמוניו: הספר נמכר ברבבות טפסים וכבש לו מקום בראש רשימת רבי המכר.

אפשר לציין בנקל עוד כמה ספרים חשובים ומסקרנים באמת שהופיעו באחרונה, ומחבריהם לא זכו אפילו להופעה לחוצה באחת מתכניות הבידור של ליל־שבת. הדרה לור זכתה.

העובדות לאמיתן הן שספרה של לור לא עורר שום רעש ושום חילוקי־דעות. אין זה ספר המסוגל לעורר יצרים. קראתי עד היום כמה ביקורות חיוביות על הספר, וביקורת אחת או שתיים מאוד לא־נלהבות. זה גורלם של רוב הספרים. ואולי הכוונה הנסתרת של מגיש היומן היתה קשורה בראיון רכילותי ב"ידיעות אחרונות", שלא דן בספר אלא בסופרת, ובו ביקשה המראיינת מהדרה לור כי תאמר את המלה "נחת". כנראה צריך מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, שומם לאחר מעשה, הב־דיר את הכתבה של אסתר רד, חברתה של לור, "כעניין מש־פחתי".

ולראיון עצמה המבקר נסים קלדרון לא הצטיין כמראיין. אולי גם הוא נכבר במסגרת המשפחתית בזכות אהדתו ה־בלתי־מסויגת להדרה לור ו־ליצירתה הספרותית. הוא מניח מראש שכל הצופים קראו את הספר והם בקיאים בפרטי־פרטיו.

על תשובותיה של לור אינני מסוגלת להגיב. התקשיתי להבין את דבריה. השתדלתי ככל יכולתי, שאלתי אחרים שצפו אף הם בכתבה. גם הם לא הבינו. כנראה כולנו מוגבלים.

לא כשרונותיה הכבודה ה־ספרותית של הדרה לור הם הנושא הנדון, אלא הזכייה שזכתה בה. זכייה תמוהה.

קשר חדש ובעייתי

כרבים מבני הדור הצעיר של־יהדות ארה"ב, אני מתחילה להאמין שישראל חשובה מכדי להשאירה לישראלים. כל העו־בדות מעידות שלגופים ה־ממסדיים המסואבים אין ת־שובות לבעיות שהן ביסוד הקיום היהודי־ישראלי. לפנינו הסוכנות היהודית, שהסתאב ד־בק בה והסתדרות ציונית שמנ־היגים מסוגו של אריה דולצ'ין, שנחלו כישלון גמור, עומדים בראשה. מנהיגי ישראל מפול־גים, אינטרסנטים. למען רווח היום הפוליטיים הם מוכנים אפילו להעביר את חוק "מיהו יהודי", לפלג את העם ולהרחיק מאתנו את הקהילה היהודית האמריקאית הפלורליסטית, ש־רובה אינה אורתודוקסית אלא רפורמית וקונסרבטיבית.

הציונות נתונה במשבר קשה. ישראל שוב אינה מוקד־משיכה, ובמיוחד לא ליהודים חילונים. שיעור העלייה מתחת לאפס. יש חשש שהקשר בין יהודי ארה"ב וישראל לא יימשך אחרי הדור הזה. בדורות הבאים לא תהיה עוד שפה משותפת בין יהודים בתפוצות לבין ישראלים. הפער כבר הולך וגדל.

איש אינו נזעק לנוכח הסכנה — חוץ מכמה ישראלים צעירים שהתגייסו על רקע הפער ה־מעמיק הולך ועל רקע ה־אדישות. הם רואים בתחום זה תחום חלוצי. הם מנסים ליצור קשר חדש. זו הכותרת לכתבה של אמיר שביב, ב"מבט שני". הם מנסים ליצור מסגרת חדשה, מחוץ לממסד המעיק שכבר מיצה את עצמו, המתקיים מכוח ה"שגור" ומכוח העסקנים בעלי החזקה המתפרנסים ממנו.

קשר חדש אמור להיות אנטי־תיזה לסוכנות היהודית ולעס־קניה השבעים והאדישים. זה גוף התנדבותי שבעצם הקמתו יש הבעת אי־אמון גמורה בסוכנות. הן מצד ישראלים צעירים והן מצד אמריקאים, הרואים עצמם דור המנהיגים לעתיד של ה־קהילה היהודית בארה"ב. קשר חדש מבוסס כפי שראיתו על קשר אישי, על ליבון של בעיות במפגשים מיוחדים. בינתיים נעשה גיוס של אמריקאים צעירים לשנת שירות בישראל. עוסקים במימון ישיר של פרוי־קטים, במעקב צמוד של המתנד־בים אחר הפעולות. משהו ברוח מפעל שיקום השכונות.

לרעיון יש על מה להתבסס. אבל לשמוע דבריו של מנכ"ל הקרן החדשה, ג'ונתן ג'קובי, בר־איון עם מיכאל קרפין, אני תוהה שמא אינו מפגין נאיביות וגישה פשטנית לבעיות מורכבות ומ־סובכות. כשמדובר בתמיכה י־שירה בפרויקטים בעלי צביון פוליטי־ליבראלי, כדי ללמד את הישראלים פרק בזכויות האזרח ובניהול דמוקרטיה — אולי יש בזה פתרון מיידי לבעיה זו או אחרת. אבל כל הכוונות הטובות ופרויקט מוצלח זה או אחר, לדו־קיום שיניים או לארגונים פמיני־סטיים, אין בהן לפתור את הקשר הבעייתי באמת בין ישראל ליהדות התפוצות. קשר זה תלוי במהותה של הציונות ובעתידה.

אשראי בבנק לאומי - רווח יומי

בבנק לאומי תוכל לקבל את ההלוואה המתאימה לך ביותר - בריבית נמוכה ביותר.

סוג ההלוואה		לקוחות פרטיים	לקוחות מסחריים
הלוואה צמודה למדד	עד 5 שנים	0.9% ריבית חודשית צמודה	0.8% ריבית חודשית צמודה
הלוואה דולרית	עד שנה	1.5% דיבית חודשית	1.5% ריבית חודשית
הלוואה בשקלים לא צמודים — ריבית קבועה	עד 6 חודשים	2.5% ריבית חודשית	2.25% ריבית חודשית
	עד שנה	2.5% ריבית חודשית	2.5% ריבית חודשית

ההלוואות ללקוחות פרטיים מיועדות לבעלי חשבון יומי בבנק לאומי.
פרטים מלאים בכל סניפי בנק לאומי.

בנק לאומי - רווח יומי

מכתבים למערכת הארץ

מתגעגעים למרכזיה עותומנית

במדור "כספים" ("הארץ", 3.7.87), חלקו שבחים ל"בזק" על השירותים הנוספים המוענקים למנויים ה־מחוברים למרכזיות ספרתיות. חברת בזק טובה בהצהרות, ביחסי ציבור ובדיווחים סטטיסטיים, אך המציאות הדיגיטלית בשטח עגומה הרבה יותר.

שנים רבות חיכינו, תושבי מושב עצמון בגליל המערבי, להתחבר לרשת הטלפונים. בתום תשע שנים עלה הדבר בידי חברת בזק וחוברנו למרכזיה ספרתית. חודשים ספורים לפני ההתחברות היינו מחוברים למרכזיה "עותומנית" רגילה, והכל היה כשורה.

אלא שבעצם, כשהתחברנו אל המרכזיה המתקדמת חזרנו אל תקופת האין טלפון. אנחנו אמנם משלמים על שירותים נוספים, אך שירות בסיסי אינו בנמצא. ברוב ימות השבוע, בארבעת החודשים האחרונים, הטלפונים פשוט אינם עובדים, לא ביישוב ולא ביישובים נוספים בגוש שגב. רובנו עוסקים בציד אחר צליל חיוג. כל כמה דקות ניגש מישהו לטלפון ובודק. אם יש צליל חיוג, הוא ממהר לחייג בחשש שזה יהיה החיוג האחרון לאותו יום.

האם בשירות טלפון שכזה ניתן לקיים חברה מודרנית, להקים התיישבות, לפתח עסקים ותעשייה, לפתור בעיות חירום? היכן נעלמו הסבלאים והמתפרסים המוכשרים של בזק שידם קצרה מלפתור תקלה טכנית במשך חודשים כה ארוכים?

ישראל עוז
מושב עצמון

מאבק הוולונים בפלמים — רק על השפה

במכתבו ל"הארץ" (10.7.87) מתייחס בגיה פז להבדלים בין הוולונים והפלמים החיים במסגרת מדינית אחת. לדעתו, שני העמים האלה שונים "בדתם, בשפתם, בהווהם ובאורח חייהם..."

אני תוהה מהו מקור האינפור־מציה של הכותב, כי ההבדל המהותי היחידי הוא השפה, ועל כך מתנהל מאבק בן למעלה ממאה שנה בין שתי הקבוצות. יש לציין שלפחות 90 אחוז מהפלמים שולטים בצרפתית, שפתם של הוולונים.

יהושע זמ
ירושלים

ייצוג הולם לנשים — גם בוועדת המינויים

בכתבה שפורסמה ("הארץ", 10.7.87) צוטטה מנהיגת אמונה, הגב' שרה שטרן־קטן, בקביעתה כי היות ואין ייצוג הולם של נשים ברוב המוסדות בארץ, אין להתלונן על הסירוב לכלול אותן בוועדת ה־מינויים לרב ראשי אשכנזי לעיריית תל־אביב־יפו.

צודקת היא בקביעתה כי אין הנשים מיוצגות לפי אחוזן בכלל האוכלוסיה באף מוסד בו נקבעת מדיניות או מתקבלות החלטות גור־ליות התופסות לגבי כלל האזרחים. אך מי כמו מנהיגה של תנועה, אשר בזמנה איימה להרוס לכנסת באופן עצמאי, להבין כי ללא מחאה מצד המתנגדים להדחתן של נשים ממוסדות אלה, לא נתקדם במאומה בתחום חיוני זה?

עליה ועל כל מי שחברה הוגנת והדמוקרטית יקרה לה לפעול במרץ כדי להביא לייצוג הולם של בני שני המינים בכל גוף הקובע את אורח החיים ואיכות החיים ב־מדינתנו.

אלים שלוי
יו"ר שדולת הנשים בישראל
ירושלים